Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ନମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ

ଅଭିଧମ୍ମପିଟକେ

କଥାୱତ୍ଥୁପାଠଇ

୧। ପୁଗ୍ଗଲକଥା

୧। ସୁଦ୍ଧସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ

୧। ଅନୁଲୋମପଚ୍ଚନୀକଂ

୧।[ଇମିନା ଲକ୍ଖଣେନ ସକୱାଦୀପୁଚ୍ଛା ଦସ୍ସିତା] ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି [ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି (ସ୍ୟା। ପୀ। କ। ସୀ।)]? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ [ନୋ ୱତ ରେ (ସ୍ୟା। ପୀ।)] ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ଅନୁଲୋମପଞ୍ଚକଂ।

୨।[ଇମିନା ଲକ୍ଖଣେନ ପରୱାଦୀପୁଚ୍ଛା ଦସ୍ସିତା] ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ପଟିକମ୍ମଚତୁକ୍କଂ।

୩। ତ୍ୱଂ ଚେ ପନ ମଞ୍ଞସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା'ତି, ତେନ ତୱ [ତ୍ୱଂ (ସ୍ୟା।) ଟୀକା ଓଲୋକେତବ୍ବା] ତତ୍ଥ ହେତାଯ ପଟିଞ୍ଞାଯ ହେୱଂ ପଟିଜାନନ୍ତଂ [ଟୀକା ଓଲୋକେତବ୍ବା] ହେୱଂ ନିଗ୍ଗହେତବ୍ବେ। ଅଥ ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାମ। ସୁନିଗ୍ଗହିତୋ ଚ [ସୁନିଗ୍ଗହିତୋୱ (ସ୍ୟା।)] ହୋସି।

ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ , ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି

ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ଇଦଂ ତେ ମିଚ୍ଛା।

ନିଗ୍ଗହଚତୁକ୍କଂ।

୪। ଏସେ ଚେ ଦୁନ୍ନିଗ୍ଗହିତେ ହେୱମେୱଂ [ହେୱମେୱ (ସ୍ୟା।)] ତତ୍ଥ ଦକ୍ଖ। ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ନୋ ଚ ମଯଂ ତଯା ତତ୍ଥ ହେତାଯ ପଟିଞ୍ଞାଯ ହେୱଂ ପଟିଜାନନ୍ତା ହେୱଂ ନିଗ୍ଗହେତବ୍ବା। ଅଥ ମଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାସି। ଦୁନ୍ନିଗ୍ଗହିତା ଚ [ଦୁନ୍ନିଗ୍ଗହିତାୱ (ସ୍ୟା।)] ହୋମ।

ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ , ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି । ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ଇଦଂ ତେ ମିଚ୍ଛା।

ଉପନଯନଚତୁକ୍କଂ।

୫। ନ ହେୱଂ ନିଗ୍ଗହେତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଯଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାସି – ‘‘ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ଇଦଂ ତେ ମିଚ୍ଛା। ତେନ ହି ଯେ କତେ ନିଗ୍ଗହେ ସେ ନିଗ୍ଗହେ ଦୁକ୍କଟେ। ସୁକତେ ପଟିକମ୍ମେ। ସୁକତା ପଟିପାଦନାତି।

ନିଗ୍ଗମନଚତୁକ୍କଂ।

ପଠମୋ ନିଗ୍ଗହୋ।

୧। ସୁଦ୍ଧସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ

୨। ପଚ୍ଚନୀକାନୁଲୋମଂ

୬। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ

ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ପଚ୍ଚନୀକପଞ୍ଚକଂ।

୭। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ପଟିକମ୍ମଚତୁକ୍କଂ।

୮। ତ୍ୱଂ ଚେ ପନ ମଞ୍ଞସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ’ , ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି, ତେନ ତୱ ତତ୍ଥ ହେତାଯ ପଟିଞ୍ଞାଯ ହେୱଂ ପଟିଜାନନ୍ତଂ ହେୱଂ ନିଗ୍ଗହେତବ୍ବେ। ଅଥ ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାମ। ସୁନିଗ୍ଗହିତୋ ଚ ହୋସି।

ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ଇଦଂ ତେ ମିଚ୍ଛା।

୯। ଏସେ ଚେ ଦୁନ୍ନିଗ୍ଗହିତେ ହେୱମେୱଂ ତତ୍ଥ ଦକ୍ଖ। ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ନୋ ଚ ମଯଂ ତଯା ତତ୍ଥ ହେତାଯ ପଟିଞ୍ଞାଯ ହେୱଂ ପଟିଜାନନ୍ତା ହେୱଂ ନିଗ୍ଗହେତବ୍ବା। ଅଥ ମଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାସି। ଦୁନ୍ନିଗ୍ଗହିତା ଚ ହୋମ।

ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ –

‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ଇଦଂ ତେ ମିଚ୍ଛା।

ଉପନୟନଚତୁକ୍କଂ।

୧୦। ନ ହେୱଂ ନିଗ୍ଗହେତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଯଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାସି – ‘‘ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ଯୋ ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯୋ ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଯୋ ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ ପରମଟ୍ଠୋ, ତତୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ଇଦଂ ତେ ମିଚ୍ଛା। ତେନ ହି ଯେ କତେ ନିଗ୍ଗହେ ସେ ନିଗ୍ଗହେ ଦୁକ୍କଟେ। ସୁକତେ ପଟିକମ୍ମେ। ସୁକତା ପଟିପାଦନାତି।

ନିଗ୍ଗମନଚତୁକ୍କଂ।

ଦୁତିଯୋ ନିଗ୍ଗହୋ।

୨। (କ) ଓକାସସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ

୧। ଅନୁଲୋମପଚ୍ଚନୀକଂ

୧୧। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ତତିଯୋ ନିଗ୍ଗହୋ।

୩। (କ) କାଲସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ

୧। ଅନୁଲୋମପଚ୍ଚନୀକଂ

୧୨। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି

ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ଚତୁତ୍ଥୋ ନିଗ୍ଗହୋ।

୪। (କ) ଅୱଯୱସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ

୧। ଅନୁଲୋମପଚ୍ଚନୀକଂ

୧୩। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ପଞ୍ଚମୋ ନିଗ୍ଗହୋ।

୨। (ଖ) ଓକାସସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ

୨। ପଚ୍ଚନୀକାନୁଲୋମଂ

୧୪। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ , ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ଛଟ୍ଠୋ ନିଗ୍ଗହୋ।

୩। (ଖ) କାଲସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ

୨। ପଚ୍ଚନୀକାନୁଲୋମଂ

୧୫। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବଦା

ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବଦା ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ସତ୍ତମୋ ନିଗ୍ଗହୋ।

୪। (ଖ) ଅୱଯୱସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ

୨। ପଚ୍ଚନୀକାନୁଲୋମଂ

୧୬। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ’ , ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ସବ୍ବେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ଅଟ୍ଠକନିଗ୍ଗହୋ।

୫। ସୁଦ୍ଧିକସଂସନ୍ଦନଂ

୧୭। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ’ , ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୧୮। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ଵିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଵିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଵଦେସି – ''ଵତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଵିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ଵତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ଵିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା...ପେ...।

୧୯। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଚକ୍ଖାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ...ପେ... ସୋତାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଘାନାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଜିଵ୍ହାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... କାଯାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ରୂପାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ସଦ୍ଦାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଗନ୍ଧାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ରସାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ମନାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଧମ୍ମାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ...ପେ...।

୨୦। ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ...ପେ... ସୋତଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଘାନଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଜିଵ୍ହାଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... କାଯଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ରୂପଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ସଦ୍ଦଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଗନ୍ଧଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ରସଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଚକ୍ଖୁଵିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ସୋତଵିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଘାନଵିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଜିଵ୍ହାଵିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... କାଯଵିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ମନୋଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ମନୋଵିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଧମ୍ମଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ...ପେ...।

୨୧। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ...ପେ... ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଘାନିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଜିଵ୍ହିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ... ମନିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଜୀଵିତିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଇତ୍ଥିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ପୁରିସିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ସୁଖିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଦୁକ୍ଖିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ସୋମନସ୍ସିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଦୋମନସ୍ସିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଉପେକ୍ଖିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଵୀରିଯିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ସତିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ସମାଧିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଅନଞ୍ଞାତଞ୍ଞସ୍ସାମୀତିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି... ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଵଦେସି – ''ଵତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ଵତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଵଦେସି – ''ଵତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ଵତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା...ପେ...।

୨୨।[ପୁ। ପ। ମାତିକା ୪।୨୪; ଅ। ନି। ୪।୯୫-୯୬] ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,'' ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,'' ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଵଦେସି – ''ଵତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ଵତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – 'ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,' ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଵଦେସି – ''ଵତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ଵତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା...ପେ...।

୨୩। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,'' ଵେଦନା ଚ

ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା… ପେ…।

୨୪। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ଚକ୍ଖାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସୋତାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୨୫। ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… କାଯଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ରୂପଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୨୬। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ [ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ (ବହୂସୁ)] ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୨୭। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ସୁଦ୍ଧିକସଂସନ୍ଦନା।

୬। ଓପମ୍ମସଂସନ୍ଦନଂ

୨୮। ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନାତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା,

ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୨୯। ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ , ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୩୦। ୱେଦନା ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୩୧। ସଞ୍ଞା ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୩୨। ସଙ୍ଖାରା ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୩୩। ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞେ ସଙ୍ଖାରାତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞେ ସଙ୍ଖାରା, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି

ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞେ ସଙ୍ଖାରା, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞେ ସଙ୍ଖାରା, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞେ ସଙ୍ଖାରା, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୩୪। ଚକ୍ଖାୟତନଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସୋତାୟତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମାୟତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସୋତାୟତନଂ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମାୟତନଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଚକ୍ଖାୟତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ମନାୟତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୩୫। ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସୋତଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସୋତଧାତୁ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୩୬। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସୋତିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସୋତିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିୟଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ'''ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୩୭। ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,'' ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା,

ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା, ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା, ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା, ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୩୮। ରୂପଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୩୯। ୱେଦନା ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୪୦। ସଞ୍ଞା ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୪୧। ସଙ୍ଖାରା ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୪୨। ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ରୂପଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ୱେଦନା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ସଞ୍ଞା ଚ ଉପଲବ୍ଭତି… ସଙ୍ଖାରା ଚ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୪୩। ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସୋତାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସୋତାଯତନଂ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମାଯତନଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ ଚକ୍ଖାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ମନାଯତନଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୪୪। ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସୋତଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସୋତଧାତୁ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ…।

୪୫। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ…ପେ… ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି…ପେ… ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ; ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ –

‘ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ଓୁତ୍ତଂ ଭଗଓତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ଓୁତ୍ତଂ ଭଗଓତା – ‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଓଦେସି – ‘‘ଓତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ଓୁତ୍ତଂ ଭଗଓତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ, ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଞ୍ଚ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞାତାଓିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ଓପମ୍ମସଂସନ୍ଦନଂ।

୭। ଚତୁକ୍କନଯସଂସନ୍ଦନଂ

୪୬। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଓଦେସି – ‘‘ଓତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଓଦେସି – ‘‘ଓତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୪୭। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ରୂପା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ରୂପନ୍ତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ରୂପ’’ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଓଦେସି – ‘‘ଓତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ ,’ ନୋ ଚ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ରୂପ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ରୂପ’’ନ୍ତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଓଦେସି – ‘‘ଓତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ରୂପ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୪୮। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଓେଦନା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଓେଦନାଯ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଓେଦନାଯ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଓେଦନା…ପେ…।

ସଞ୍ଞା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ସଞ୍ଞାଯ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଞ୍ଞାଯ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ସଞ୍ଞା…ପେ…।

ସଙ୍ଖାରା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ସଙ୍ଖାରେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଖାରେହି ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ସଙ୍ଖାରା…ପେ…।

ଓିଞ୍ଞାଣଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଓିଞ୍ଞାଣସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଓିଞ୍ଞାଣା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଓିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଓିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ଓଦେସି – ‘‘ଓତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଓିଞ୍ଞାଣ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ୱିଞ୍ଞାଣ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୪୯। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାୟତନଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଚକ୍ଖାୟତନସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚକ୍ଖାୟତନା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଚକ୍ଖାୟତନଂ…ପେ… ଧମ୍ମାୟତନଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଧମ୍ମାୟତନସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଧମ୍ମାୟତନା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଧମ୍ମାୟତନଂ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଚକ୍ଖୁଧାତୁୟା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚକ୍ଖୁଧାତୁୟା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଚକ୍ଖୁଧାତୁ…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁୟା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଧମ୍ମଧାତୁୟା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଧାତୁ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟା ପୁଗ୍ଗଲୋ …ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟ’’ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟ’’ନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି । ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୫୦। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋତି’’’ ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ’’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୫୧। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ରୂପା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ରୂପଂ…ପେ…।

ୱେଦନା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ୱେଦନାୟ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱେଦନାୟ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ୱେଦନା…ପେ…।

ସଞ୍ଞା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ସଞ୍ଞାୟ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଞ୍ଞାୟ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ସଞ୍ଞା…ପେ…।

ସଙ୍ଖାରା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ସଙ୍ଖାରେସୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଖାରେହି ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ସଙ୍ଖାରା…ପେ…।

ୱିଞ୍ଞାଣଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱିଞ୍ଞାଣା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ୱିଞ୍ଞାଣ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ’’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ୱିଞ୍ଞାଣ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୫୨। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାଯତନଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଚକ୍ଖାଯତନସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚକ୍ଖାଯତନା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଧମ୍ମାଯତନଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଧମ୍ମାଯତନସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଧମ୍ମାଯତନା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଧମ୍ମାଯତନଂ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଚକ୍ଖୁଧାତୁଯା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚକ୍ଖୁଧାତୁଯା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଚକ୍ଖୁଧାତୁ…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଧମ୍ମଧାତୁଯା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଧମ୍ମଧାତୁଯା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଧାତୁ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯା ପୁଗ୍ଗଲୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯ’’ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯ’’ନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ’’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ପୁଗ୍ଗଲସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିଯ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ଚତୁକ୍କନଯସଂସନ୍ଦନଂ।

୮। ଲକ୍ଖଣଯୁତ୍ତିକଥା

୫୩। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସପ୍ପଚ୍ଚଯୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅପ୍ପଚ୍ଚଯୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଙ୍ଖତୋ … ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସଙ୍ଖତୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ସସ୍ସତୋ … ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସସ୍ସତୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନିମିତ୍ତୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନିମିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। (ସଂଖିତ୍ତଂ)

୫୪। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନୁପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାଯ ପଟିପନ୍ନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସପ୍ପଚ୍ଚଯୋ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅପ୍ପଚ୍ଚଯୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଙ୍ଖତୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସଙ୍ଖତୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ସସ୍ସତୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସସ୍ସତୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନିମିତ୍ତୋ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନିମିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। (ସଂଖିତ୍ତଂ)

ଲକ୍ଖଣଯୁତ୍ତିକଥା।

୯। ୱଚନସୋଧନଂ

୫୫। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି, ଉପଲବ୍ଭତି ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି, ଉପଲବ୍ଭତି କେହିଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋତି। ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ଉପଲବ୍ଭତି କେହିଚି ନ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୬। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ, ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ, ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠୋ କେହିଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋତି। ପୁଗ୍ଗଲୋ

କେହିଚି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋ କେହିଚି ନ ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୭। ପୁଗ୍ଗଲୋ ୱିଜମାନୋ, ୱିଜମାନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ପୁଗ୍ଗଲୋ ୱିଜମାନୋ, ୱିଜମାନୋ କେହିଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋତି। ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ୱିଜମାନୋ କେହିଚି ନ ୱିଜମାନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୮। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଂୱିଜମାନୋ, ସଂୱିଜମାନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଂୱିଜମାନୋ, ସଂୱିଜମାନୋ କେହିଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋତି। ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ସଂୱିଜମାନୋ କେହିଚି ନ ସଂୱିଜମାନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୯। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି କେହିଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋତି। ପୁଗ୍ଗଲୋ କେହିଚି ଅତ୍ଥି କେହିଚି ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୦। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ନ ସବ୍ବୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ଆମନ୍ତା…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ନତ୍ଥି, ନତ୍ଥି ନ ସବ୍ବୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। (ସଂଖିତ୍ତଂ)

ୱଚନସୋଧନଂ।

୧୦। ପଞ୍ଞତ୍ତାନୁଯୋଗୋ

୬୧। ରୂପଧାତୁୟା ରୂପୀ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମଧାତୁୟା କାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୨। ରୂପଧାତୁୟା ରୂପିନୋ ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। କାମଧାତୁୟା କାମିନୋ ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୩। ଅରୂପଧାତୁୟା ଅରୂପୀ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମଧାତୁୟା କାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୪। ଅରୂପଧାତୁୟା ଅରୂପିନୋ ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। କାମଧାତୁୟା କାମିନୋ ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୫। ରୂପଧାତୁୟା ରୂପୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅରୂପଧାତୁୟା ଅରୂପୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ଅତ୍ଥି ଚ କୋଚି ରୂପଧାତୁୟା ଚୁତୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଉପପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଚ୍ଛିନ୍ନୋ, ଅରୂପୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଜାତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୬। ରୂପଧାତୁୟା ରୂପିନୋ ସତ୍ତା ଅରୂପଧାତୁୟା ଅରୂପିନୋ ସତ୍ତା, ଅତ୍ଥି ଚ କୋଚି ରୂପଧାତୁୟା ଚୁତୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଉପପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପୀ ସତ୍ତୋ ଉପଚ୍ଛିନ୍ନୋ, ଅରୂପୀ ସତ୍ତୋ ଜାତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୭। କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା ଜୀୱୋତି ୱା, ଜୀୱୋତି ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା, ପୁଗ୍ଗଲଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ, ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ, ଅଞ୍ଞଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା ଜୀୱୋତି ୱା, ଜୀୱୋତି ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା, ପୁଗ୍ଗଲଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀର''ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା ଜୀୱୋତି ୱା, ଜୀୱୋତି ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା, ପୁଗ୍ଗଲଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀର'''ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀର''ନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା ଜୀୱୋତି ୱା, ଜୀୱୋତି ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା, ପୁଗ୍ଗଲଂ

ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା ଜୀୱୋତି ୱା, ଜୀୱୋତି ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋତି ୱା, ପୁଗ୍ଗଲଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’, ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀର’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୬୮। କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ପଟିକମ୍ମଂ। ହଞ୍ଚି କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,’’ ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ’’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘କାୟୋତି ୱା ସରୀରନ୍ତି ୱା, ସରୀରନ୍ତି ୱା କାୟୋତି ୱା, କାୟଂ ଅପ୍ପିୟଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେ, ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ,’ ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ’’’ତି ମିଚ୍ଛା। (ସଂଖିତ୍ତଂ)

ପଞ୍ଞତ୍ତାନୁୟୋଗୋ।

୧୧। ଗତିଅନୁୟୋଗୋ

୬୯। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

୭୦। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୧। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୨। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନେୱ ସୋ ସନ୍ଧାୱତି, ନ ଅଞ୍ଞୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୩। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି, ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି, ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ ସନ୍ଧାୱତି, ନେୱ ସୋ ସନ୍ଧାୱତି ନ ଅଞ୍ଞୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ସ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମଂ, ସନ୍ଧାୱିତ୍ୱାନ ପୁଗ୍ଗଲୋ;

ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକରୋ ହୋତି, ସବ୍ବସଂୟୋଜନକ୍ଖୟା’’ତି [ସଂ। ନି। ୨।୧୩୩; ଇତିଵୁ। ୨୪ ଇତିଵୁତ୍ତକେପି]।

ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାଵତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି।

୭୫। ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାଵତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ଅନମତଗ୍ଗୋୟଂ [ଅନମତଗ୍ଗାୟଂ (କ।)], ଭିକ୍ଖଵେ, ସଂସାରୋ। ପୁବ୍ବକୋଟି ନ ପଞ୍ଞାୟତି, ଅଵିଜ୍ଜାନୀଵରଣାନଂ ସତ୍ତାନଂ ତଣ୍ହାସଂୟୋଜନାନଂ ସନ୍ଧାଵତଂ ସଂସରତ’’ନ୍ତି [ସଂ। ନି। ୨।୧୨୪]! ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାଵତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି।

୭୬। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାଵତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାଵତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୭। ସ୍ଵେଵ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାଵତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ମନୁସ୍ସୋ ହୁତ୍ଵା ଦେଵୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ମନୁସ୍ସୋ ସୋ ଦେଵୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୮। ସ୍ଵେଵ ମନୁସ୍ସୋ ସୋ ଦେଵୋତି? ଆମନ୍ତା। ମନୁସ୍ସୋ ହୁତ୍ଵା ଦେଵୋ ହୋତି, ଦେଵୋ ହୁତ୍ଵା ମନୁସ୍ସୋ ହୋତି, ମନୁସ୍ସଭୂତୋ ଅଞ୍ଞୋ, ଦେଵୋ ଅଞ୍ଞୋ, ମନୁସ୍ସଭୂତୋ ସ୍ଵେଵାୟଂ ସନ୍ଧାଵତୀତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ସଚେ ହି ସନ୍ଧାଵତି ସ୍ଵେଵ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇତୋ ଚୁତୋ ପରଂ ଲୋକଂ ଅନଞ୍ଞୋ, ହେଵଂ ମରଣଂ ନ ହେହିତି, ପାଣାତିପାତୋପି ନୁପଲବ୍ଭତି। କମ୍ମଂ ଅତ୍ଥି, କମ୍ମଵିପାକୋ ଅତ୍ଥି, କତାନଂ କମ୍ମାନଂ ଵିପାକୋ ଅତ୍ଥି, କୁସଲାକୁସଲେ ଵିପଚ୍ଚମାନେ ସ୍ଵେଵାୟଂ ସନ୍ଧାଵତୀତି ମିଚ୍ଛା।

୭୯। ସ୍ଵେଵ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାଵତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ମନୁସ୍ସୋ ହୁତ୍ଵା ଯକ୍ଖୋ ହୋତି, ପେତୋ ହୋତି, ନେରୟିକୋ ହୋତି , ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ହୋତି, ଓଟ୍ଠୋ ହୋତି, ଗୋଣୋ ହୋତି, ଗଦ୍ରଭୋ ହୋତି, ସୂକରୋ ହୋତି, ମହିଂସୋ [ମହିସୋ (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ। ପୀ।)] ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ମନୁସ୍ସୋ ସୋ ମହିଂସୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୦। ସ୍ଵେଵ ମନୁସ୍ସୋ ସୋ ମହିଂସୋତି? ଆମନ୍ତା। ମନୁସ୍ସୋ ହୁତ୍ଵା ମହିଂସୋ ହୋତି, ମହିଂସୋ ହୁତ୍ଵା ମନୁସ୍ସୋ ହୋତି, ମନୁସ୍ସଭୂତୋ ଅଞ୍ଞୋ, ମହିଂସୋ ଅଞ୍ଞୋ, ମନୁସ୍ସଭୂତୋ ସ୍ଵେଵାୟଂ ସନ୍ଧାଵତୀତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

ସଚେ ହି ସନ୍ଧାଵତି ସ୍ଵେଵ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇତୋ ଚୁତୋ ପରଂ ଲୋକଂ ଅନଞ୍ଞୋ, ହେଵଂ ମରଣଂ ନ ହେହିତି, ପାଣାତିପାତୋପି ନୁପଲବ୍ଭତି। କମ୍ମଂ ଅତ୍ଥି, କମ୍ମଵିପାକୋ ଅତ୍ଥି, କତାନଂ କମ୍ମାନଂ ଵିପାକୋ ଅତ୍ଥି, କୁସଲାକୁସଲେ ଵିପଚ୍ଚମାନେ ସ୍ଵେଵାୟଂ ସନ୍ଧାଵତୀତି ମିଚ୍ଛା।

୮୧। ସ୍ଵେଵ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାଵତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି କୋଚି ଖତ୍ତିୟୋ ହୁତ୍ଵା ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ଖତ୍ତିୟୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋତି ? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୨। ଅତ୍ଥି କୋଚି ଖତ୍ତିୟୋ ହୁତ୍ଵା ଵେସ୍ସୋ ହୋତି, ସୁଦ୍ଦୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ଖତ୍ତିୟୋ ସୋ ସୁଦ୍ଦୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୩। ଅତ୍ଥି କୋଚି ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ହୁତ୍ଵା ଵେସ୍ସୋ ହୋତି, ସୁଦ୍ଦୋ ହୋତି, ଖତ୍ତିୟୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ସୋ ଖତ୍ତିୟୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୪। ଅତ୍ଥି କୋଚି ଵେସ୍ସୋ ହୁତ୍ଵା ସୁଦ୍ଦୋ ହୋତି, ଖତ୍ତିୟୋ ହୋତି, ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ଵେସ୍ସୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୫। ଅତ୍ଥି କୋଚି ସୁଦ୍ଦୋ ହୁତ୍ଵା ଖତ୍ତିୟୋ ହୋତି, ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ହୋତି, ଵେସ୍ସୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ସୁଦ୍ଦୋ ସୋ ଵେସ୍ସୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୬। ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ହତ୍ଥଚ୍ଛିନ୍ନୋ ହତ୍ଥଚ୍ଛିନ୍ନୋୱ ହୋତି, ପାଦଚ୍ଛିନ୍ନୋ ପାଦଚ୍ଛିନ୍ନୋୱ ହୋତି, ହତ୍ଥପାଦଚ୍ଛିନ୍ନୋ ହତ୍ଥପାଦଚ୍ଛିନ୍ନୋୱ ହୋତି, କଣ୍ଣଚ୍ଛିନ୍ନୋ… ନାସଚ୍ଛିନ୍ନୋ… କଣ୍ଣନାସଚ୍ଛିନ୍ନୋ… ଅଙ୍ଗୁଲିଚ୍ଛିନ୍ନୋ… ଅଢଅଚ୍ଛିନ୍ନୋ… କଣ୍ଡରଚ୍ଛିନ୍ନୋ… କୁଣିହତ୍ଥକୋ… ଫଣହତ୍ଥକୋ… କୁଟ୍ଠିଯୋ… ଗଣ୍ଡିଯୋ… କିଲାସିଯୋ… ସୋସିଯୋ… ଅପମାରିଯୋ… ଓଟ୍ଠୋ… ଗୋଣୋ… ଗଦ୍ରଭୋ… ସୂକରୋ… ମହିଂସୋ ମହିଂସୋୱ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସୋତାପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ମନୁସ୍ସଲୋକା ଚୁତୋ ଦେୱଲୋକଂ ଉପପନ୍ନୋ ତତ୍ଥପି ସୋତାପନ୍ନୋୱ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା।

ହଞ୍ଚି ସୋତାପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ମନୁସ୍ସଲୋକା ଚୁତୋ ଦେୱଲୋକଂ ଉପପନ୍ନୋ ତତ୍ଥପି ସୋତାପନ୍ନୋୱ ହୋତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକ''ନ୍ତି।

୮୮। ସୋତାପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ମନୁସ୍ସଲୋକା ଚୁତୋ ଦେୱଲୋକଂ ଉପପନ୍ନୋ ତତ୍ଥପି ସୋତାପନ୍ନୋୱ ହୋତୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ମନୁସ୍ସଲୋକା ଚୁତୋ ଦେୱଲୋକଂ ଉପପନ୍ନୋ ତତ୍ଥପି ମନୁସ୍ସୋ ହୋତୀତି କତ୍ୱା? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୯। ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନଞ୍ଜୋ ଅୱିଗତୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୦। ଅନଞ୍ଜୋ ଅୱିଗତୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହତ୍ଥଚ୍ଛିନ୍ନୋ ହତ୍ଥଚ୍ଛିନ୍ନୋୱ ହୋତି, ପାଦଚ୍ଛିନ୍ନୋ ପାଦଚ୍ଛିନ୍ନୋୱ ହୋତି, ହତ୍ଥପାଦଚ୍ଛିନ୍ନୋ ହତ୍ଥପାଦଚ୍ଛିନ୍ନୋୱ ହୋତି, କଣ୍ଣଚ୍ଛିନ୍ନୋ… ନାସଚ୍ଛିନ୍ନୋ… କଣ୍ଣନାସଚ୍ଛିନ୍ନୋ… ଅଙ୍ଗୁଲିଚ୍ଛିନ୍ନୋ… ଅଢଅଚ୍ଛିନ୍ନୋ… କଣ୍ଡରଚ୍ଛିନ୍ନୋ… କୁଣିହତ୍ଥକୋ… ଫଣହତ୍ଥକୋ… କୁଟ୍ଠିଯୋ… ଗଣ୍ଡିଯୋ… କିଲାସିଯୋ… ସୋସିଯୋ… ଅପମାରିଯୋ… ଓଟ୍ଠୋ… ଗୋଣୋ… ଗଦ୍ରଭୋ… ସୂକରୋ… ମହିଂସୋ ମହିଂସୋୱ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୧। ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସରୂପୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସରୂପୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଂ ଜୀୱଂ ତଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୱେଦନୋ…ପେ… ସସଞ୍ଞୋ…ପେ… ସସଙ୍ଖାରୋ…ପେ… ସୱିଞ୍ଞାଣୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୱିଞ୍ଞାଣୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା । ତଂ ଜୀୱଂ ତଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୨। ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅୱେଦନୋ…ପେ… ଅସଞ୍ଞୋ…ପେ… ଅସଙ୍ଖାରୋ…ପେ… ଅୱିଞ୍ଞାଣୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅୱିଞ୍ଞାଣୋ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୩। ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଂ ଜୀୱଂ ତଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱେଦନା …ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଂ ଜୀୱଂ ତଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୪। ସ୍ୱେଡ଼ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସନ୍ଧାୱତି ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରଂ ଲୋକଂ, ପରସ୍ମା ଲୋକା ଇମଂ ଲୋକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ ନ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱେଦନା …ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନ ସନ୍ଧାୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। (ସଂଖିତ୍ତଂ)।

ଖନ୍ଧେସୁ ଭିଜ୍ଜମାନେସୁ, ସୋ ଚେ ଭିଜ୍ଜତି ପୁଗ୍ଗଲୋ;

ଉଚ୍ଛେଦା ଭୱତି ଦିଟ୍ଠି, ଯା ବୁଦ୍ଧେନ ୱିୱଜ୍ଜିତା।

ଖନ୍ଧେସୁ ଭିଜ୍ଜମାନେସୁ, ନୋ ଚେ ଭିଜ୍ଜତି ପୁଗ୍ଗଲୋ;

ପୁଗ୍ଗଲୋ ସସ୍ସତୋ ହୋତି, ନିବ୍ବାନେନ ସମସମୋତି।

ଗତିଅନୁଯୋଗୋ।

୧୨। ଉପାଦାପଞ୍ଞତ୍ତାନୁଯୋଗୋ

୯୫। ରୂପଂ ଉପାଦାଯ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖଯଧମ୍ମଂ ୱଯଧମ୍ମଂ ୱିରାଗଧମ୍ମଂ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା? ପୁଗ୍ଗଲୋପି ଅନିଚ୍ଚୋ ସଙ୍ଖତୋ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନୋ ଖଯଧମ୍ମୋ ୱଯଧମ୍ମୋ ୱିରାଗଧମ୍ମୋ ନିରୋଧଧମ୍ମୋ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୬। ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ… ସଞ୍ଞଂ ଉପାଦାଯ… ସଙ୍ଖାରେ ଉପାଦାଯ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାଯ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖଯଧମ୍ମଂ ୱଯଧମ୍ମଂ ୱିରାଗଧମ୍ମଂ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋପି ଅନିଚ୍ଚୋ ସଙ୍ଖତୋ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନୋ ଖଯଧମ୍ମୋ ୱଯଧମ୍ମୋ ୱିରାଗଧମ୍ମୋ ନିରୋଧଧମ୍ମୋ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୭। ରୂପଂ ଉପାଦାଯ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନୀଲଂ ରୂପଂ ଉପାଦାଯ ନୀଲକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୀତଂ ରୂପଂ ଉପାଦାଯ… ଲୋହିତଂ ରୂପଂ ଉପାଦାଯ… ଓଦାତଂ ରୂପଂ ଉପାଦାଯ… ସନିଦସ୍ସନଂ ରୂପଂ ଉପାଦାଯ… ଅନିଦସ୍ସନଂ ରୂପଂ ଉପାଦାଯ… ସପ୍ପଟିଘଂ ରୂପଂ ଉପାଦାଯ… ଅପ୍ପଟିଘଂ ରୂପଂ ଉପାଦାଯ ଅପ୍ପଟିଘସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୮। ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲଂ ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ କୁସଲସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲଂ ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ କୁସଲସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲା ୱେଦନା ସଫଲା ସୱିପାକା ଇଟ୍ଠଫଲା କନ୍ତଫଲା ମନୁଞ୍ଞଫଲା ଅସେଚନକଫଲା ସୁଖୁଦ୍ରଯା ସୁଖୱିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲୋପି ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଫଲୋ ସୱିପାକୋ ଇଟ୍ଠଫଲୋ କନ୍ତଫଲୋ ମନୁଞ୍ଞଫଲୋ ଅସେଚନକଫଲୋ ସୁଖୁଦ୍ରଯୋ ସୁଖୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୯। ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲଂ ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ ଅକୁସଲସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲଂ ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ ଅକୁସଲସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲା ୱେଦନା ସଫଲା ସୱିପାକା ଅନିଟ୍ଠଫଲା ଅକନ୍ତଫଲା ଅମନୁଞ୍ଞଫଲା ସେଚନକଫଲା ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରଯା ଦୁକ୍ଖୱିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲୋପି ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଫଲୋ ସୱିପାକୋ ଅନିଟ୍ଠଫଲୋ ଅକନ୍ତଫଲୋ ଅମନୁଞ୍ଞଫଲୋ ସେଚନକଫଲୋ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରଯୋ ଦୁକ୍ଖୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୦୦। ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅବ୍ଯାକତଂ ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ ଅବ୍ଯାକତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅବ୍ଯାକତଂ ୱେଦନଂ ଉପାଦାଯ ଅବ୍ଯାକତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅବ୍ଯାକତା ୱେଦନା ଅନିଚ୍ଚା ସଙ୍ଖତା ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନା ଖଯଧମ୍ମା ୱଯଧମ୍ମା ୱିରାଗଧମ୍ମା ନିରୋଧଧମ୍ମା ୱିପରିଣାମଧମ୍ମାତି? ଆମନ୍ତା। ଅବ୍ଯାକତୋପି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନିଚ୍ଚୋ ସଙ୍ଖତୋ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନୋ ଖଯଧମ୍ମୋ ୱଯଧମ୍ମୋ ୱିରାଗଧମ୍ମୋ ନିରୋଧଧମ୍ମୋ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୦୧। ସଞ୍ଞଂ ଉପାଦାଯ… ସଙ୍ଖାରେ ଉପାଦାଯ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାଯ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାଯ

କୁସଲସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... କୁସଲଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାୟ କୁସଲସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସଫଲଂ ସୱିପାକଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରୟଂ ସୁଖୱିପାକନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। କୁସଲୋପି ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଫଲୋ ସୱିପାକୋ ଇଟ୍ଠଫଲୋ କନ୍ତଫଲୋ ମନୁଞ୍ଞଫଲୋ ଅସେଚନକଫଲୋ ସୁଖୁଦ୍ରୟୋ ସୁଖୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ...।

୧୦୨। ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାୟ ଅକୁସଲସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... ଅକୁସଲଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାୟ ଅକୁସଲସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସଫଲଂ ସୱିପାକଂ ଅନିଟ୍ଠଫଲଂ ଅକନ୍ତଫଲଂ ଅମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ସେଚନକଫଲଂ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରୟଂ ଦୁକ୍ଖୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲୋପି ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଫଲୋ ସୱିପାକୋ ଅନିଟ୍ଠଫଲୋ ଅକନ୍ତଫଲୋ ଅମନୁଞ୍ଞଫଲୋ ସେଚନକଫଲୋ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରୟୋ ଦୁକ୍ଖୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ...।

୧୦୩। ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅବ୍ୟାକତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାୟ ଅବ୍ୟାକତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... ଅବ୍ୟାକତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାୟ ଅବ୍ୟାକତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅବ୍ୟାକତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖୟଧମ୍ମଂ ୱୟଧମ୍ମଂ ୱିରାଗଧମ୍ମଂ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅବ୍ୟାକତୋପି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନିଚ୍ଚୋ ସଙ୍ଖତୋ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନୋ ଖୟଧମ୍ମୋ ୱୟଧମ୍ମୋ ୱିରାଗଧମ୍ମୋ ନିରୋଧଧମ୍ମୋ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ...।

୧୦୪। ଚକ୍ଖୁଂ ଉପାଦାୟ ''ଚକ୍ଖୁମା ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା । ଚକ୍ଖୁମ୍ହି ନିରୁଦ୍ଧେ ''ଚକ୍ଖୁମା ପୁଗ୍ଗଲୋ ନିରୁଦ୍ଧୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... ସୋତଂ ଉପାଦାୟ... ଘାନଂ ଉପାଦାୟ... ଜିୱ୍ହଂ ଉପାଦାୟ... କାୟଂ ଉପାଦାୟ... ମନଂ ଉପାଦାୟ ''ମନୱା ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ମନମ୍ହି ନିରୁଦ୍ଧେ ''ମନୱା ପୁଗ୍ଗଲୋ ନିରୁଦ୍ଧୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୧୦୫। ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିଂ ଉପାଦାୟ ''ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିୟୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିୟା ନିରୁଦ୍ଧାୟ ''ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିୟୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନିରୁଦ୍ଧୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ମିଚ୍ଛାସଙ୍କପ୍ପଂ ଉପାଦାୟ... ମିଚ୍ଛାୱାଚଂ ଉପାଦାୟ... ମିଚ୍ଛାକମ୍ମନ୍ତଂ ଉପାଦାୟ... ମିଚ୍ଛାଆଜୀୱଂ ଉପାଦାୟ ... ମିଚ୍ଛାୱାୟାମଂ ଉପାଦାୟ... ମିଚ୍ଛାସତିଂ ଉପାଦାୟ... ମିଚ୍ଛାସମାଧିଂ ଉପାଦାୟ ''ମିଚ୍ଛାସମାଧିୟୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛାସମାଧିମ୍ହି ନିରୁଦ୍ଧେ ''ମିଚ୍ଛାସମାଧିୟୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନିରୁଦ୍ଧୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୧୦୬। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିଂ ଉପାଦାୟ ''ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିୟୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିୟା ନିରୁଦ୍ଧାୟ ''ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିୟୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନିରୁଦ୍ଧୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପଂ ଉପାଦାୟ... ସମ୍ମାୱାଚଂ ଉପାଦାୟ... ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତଂ ଉପାଦାୟ... ସମ୍ମାଆଜୀୱଂ ଉପାଦାୟ... ସମ୍ମାୱାୟାମଂ ଉପାଦାୟ... ସମ୍ମାସତିଂ ଉପାଦାୟ... ସମ୍ମାସମାଧିଂ ଉପାଦାୟ ''ସମ୍ମାସମାଧିୟୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାସମାଧିମ୍ହି ନିରୁଦ୍ଧେ ''ସମ୍ମାସମାଧିୟୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନିରୁଦ୍ଧୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ...।

୧୦୭। ରୂପଂ ଉପାଦାୟ, ୱେଦନଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଖନ୍ଧାନଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... ରୂପଂ ଉପାଦାୟ, ୱେଦନଂ ଉପାଦାୟ, ସଞ୍ଞଂ ଉପାଦାୟ, ସଙ୍ଖାରେ ଉପାଦାୟ, ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଖନ୍ଧାନଂ ଉପାଦାୟ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ...।

୧୦୮। ଚକ୍ଖାୟତନଂ ଉପାଦାୟ, ସୋତାୟତନଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆୟତନାନଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... ଚକ୍ଖାୟତନଂ ଉପାଦାୟ, ସୋତାୟତନଂ ଉପାଦାୟ...ପେ... ଧମ୍ମାୟତନଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱାଦସନ୍ନଂ ଆୟତନାନଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱାଦସନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ...।

୧୦୯। ଚକ୍ଖୁଧାତୁଂ ଉପାଦାୟ, ସୋତଧାତୁଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଧାତୂନଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... ଚକ୍ଖୁଧାତୁଂ ଉପାଦାୟ, ସୋତଧାତୁଂ ଉପାଦାୟ...ପେ... ଧମ୍ମଧାତୁଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅଟ୍ଠାରସନ୍ନଂ ଧାତୂନଂ ଉପାଦାୟ ଅଟ୍ଠାରସନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ...।

୧୧୦। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପାଦାୟ, ସୋତିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାନଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ... ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପାଦାୟ, ସୋତିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପାଦାୟ...ପେ... ଅଞ୍ଞାତାୱିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ବାୱୀସତୀନଂ [ବାୱୀସତିୟା (?)] ଇନ୍ଦ୍ରିୟାନଂ ଉପାଦାୟ ବାୱୀସତୀନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ...ପେ...।

୧୧୧। ଏକୱୋକାରଭୱଂ ଉପାଦାୟ ଏକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁୱୋକାରଭୱଂ ଉପାଦାୟ ଚତୁନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଏକୱୋକାରଭୱଂ ଉପାଦାୟ ଏକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱଂ ଉପାଦାୟ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଏକୱୋକାରଭୱେ ଏକୋୱ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁୱୋକାରଭୱେ ଚତ୍ତାରୋୱ [ଚତ୍ତାରୋ (?)] ପୁଗ୍ଗଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଏକୱୋକାରଭୱେ ଏକୋୱ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱେ ପଞ୍ଚେୱ ପୁଗ୍ଗଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୧୨। ଯଥା ରୁକ୍ଖଂ ଉପାଦାୟ ଛାୟାୟ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଏୱମେୱଂ ରୂପଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ( ) [(ଆମନ୍ତା) (?) ଏୱଂ ଅନନ୍ତରୱାରଦ୍ୱୟେପି] ଯଥା ରୁକ୍ଖଂ ଉପାଦାୟ ଛାୟାୟ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ରୁକ୍ଖୋପି ଅନିଚ୍ଚୋ ଛାୟାପି ଅନିଚ୍ଚା, ଏୱମେୱଂ ରୂପଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ରୂପମ୍ପି ଅନିଚ୍ଚଂ ପୁଗ୍ଗଲୋପି ଅନିଚ୍ଚୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯଥା ରୁକ୍ଖଂ ଉପାଦାୟ ଛାୟାୟ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଅଞ୍ଞୋ ରୁକ୍ଖୋ ଅଞ୍ଞା ଛାୟା, ଏୱମେୱଂ ରୂପଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୧୩। ଯଥା ଗାମଂ ଉପାଦାୟ ଗାମିକସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଏୱମେୱଂ ରୂପଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଯଥା ଗାମଂ ଉପାଦାୟ ଗାମିକସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଅଞ୍ଞୋ ଗାମୋ ଅଞ୍ଞୋ ଗାମିକୋ, ଏୱମେୱଂ ରୂପଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୧୪। ଯଥା ରଟ୍ଠଂ ଉପାଦାୟ ରଞ୍ଞୋ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଏୱମେୱଂ ରୂପଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି ? ଯଥା ରଟ୍ଠଂ ଉପାଦାୟ ରଞ୍ଞୋ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଅଞ୍ଞଂ ରଟ୍ଠଂ ଅଞ୍ଞୋ ରାଜା, ଏୱମେୱଂ ରୂପଂ ଉପାଦାୟ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୧୫। ଯଥା ନ ନିଗଳଓ ନେଗଳଇକୋ, ଯସ୍ସ ନିଗଳଓ ସୋ ନେଗଳଇକୋ, ଏୱମେୱଂ ନ ରୂପଂ ରୂପୱା, ଯସ୍ସ ରୂପଂ ସୋ ରୂପୱାତି? ଯଥା ନ ନିଗଳଓ ନେଗଳଇକୋ, ଯସ୍ସ ନିଗଳଓ ସୋ ନେଗଳଇକୋ, ଅଞ୍ଞୋ ନିଗଳଓ ଅଞ୍ଞୋ ନେଗଳଇକୋ, ଏୱମେୱଂ ନ ରୂପଂ ରୂପୱା, ଯସ୍ସ ରୂପଂ ସୋ ରୂପୱା, ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ ଅଞ୍ଞୋ ରୂପୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୧୬। ଚିତ୍ତେ ଚିତ୍ତେ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚିତ୍ତେ ଚିତ୍ତେ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଜାୟତି ଜୀୟତି ମୀୟତି ଚୱତି ଉପପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଞୋତି ୱାତି? ଆମନ୍ତା । ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ କୁମାରକୋତି ୱା କୁମାରିକାତି ୱାତି? ୱତ୍ତବ୍ବଂ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଞୋତି ୱା,'' ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – 'କୁମାରକୋତି ୱା କୁମାରିକାତି ୱା'''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଞୋତି ୱା, ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – କୁମାରକୋତି ୱା କୁମାରିକାତି ୱା'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ହଞ୍ଚି ୱା ପନ ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''କୁମାରକୋତି ୱା କୁମାରିକା''ତି ୱା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – 'ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଞୋତି ୱା'''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଞୋତି ୱା, ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – କୁମାରକୋତି ୱା କୁମାରିକାତି ୱା'''ତି ମିଚ୍ଛା।

୧୧୭। ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଞୋତି ୱା''ତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଇତ୍ଥୀତି ୱା ପୁରିସୋତି ୱା ଗହଟ୍ଠୋତି ୱା ପବ୍ବଜିତୋତି ୱା ଦେୱୋତି ୱା ମନୁସ୍ସୋତି ୱା''ତି? ୱତ୍ତବ୍ବଂ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଞୋତି ୱା,'' ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – 'ଦେୱୋତି ୱା ମନୁସ୍ସୋତି ୱା'''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଞୋତି ୱା, ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ଦେୱୋତି ୱା ମନୁସ୍ସୋତି ୱା'''ତି ମିଚ୍ଛା।

ହଞ୍ଚି ୱା ପନ ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦେୱୋତି ୱା ମନୁସ୍ସୋତି ୱା,'' ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦୁତିୟେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ –

‘ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଜଞ୍ଜୋତି ୱା’’’ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ଦ୍ୱୀତିଯେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୋତି ୱା ଅଞ୍ଜଞ୍ଜୋତି ୱା, ଦ୍ୱୀତିଯେ ଚିତ୍ତେ ଉପ୍ପନ୍ନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ଦେୱୋତି ୱା ମନୁସ୍ସୋତି ୱା’’’ତି ମିଚ୍ଛା…ପେ…।

୧୧୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯୋ ପସ୍ସତି ଯଂ ପସ୍ସତି ଯେନ ପସ୍ସତି, ସୋ ପସ୍ସତି ତଂ ପସ୍ସତି ତେନ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯୋ ପସ୍ସତି ଯଂ ପସ୍ସତି ଯେନ ପସ୍ସତି, ସୋ ପସ୍ସତି ତଂ ପସ୍ସତି ତେନ ପସ୍ସତି; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୧୧୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯୋ ସୁଣାତି…ପେ… ଯୋ ଘାଯତି… ଯୋ ସାଯତି… ଯୋ ଫୁସତି… ଯୋ ୱିଜାନାତି ଯଂ ୱିଜାନାତି ଯେନ ୱିଜାନାତି, ସୋ ୱିଜାନାତି ତଂ ୱିଜାନାତି ତେନ ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯୋ ୱିଜାନାତି ଯଂ ୱିଜାନାତି ଯେନ ୱିଜାନାତି, ସୋ ୱିଜାନାତି ତଂ ୱିଜାନାତି ତେନ ୱିଜାନାତି; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୧୨୦। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯୋ ନ ପସ୍ସତି ଯଂ ନ ପସ୍ସତି ଯେନ ନ ପସ୍ସତି, ସୋ ନ ପସ୍ସତି ତଂ ନ ପସ୍ସତି ତେନ ନ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯୋ ନ ପସ୍ସତି ଯଂ ନ ପସ୍ସତି ଯେନ ନ ପସ୍ସତି, ସୋ ନ ପସ୍ସତି ତଂ ନ ପସ୍ସତି ତେନ ନ ପସ୍ସତି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯୋ ନ ସୁଣାତି…ପେ… ଯୋ ନ ଘାଯତି… ଯୋ ନ ସାଯତି… ଯୋ ନ ଫୁସତି… ଯୋ ନ ୱିଜାନାତି ଯଂ ନ ୱିଜାନାତି ଯେନ ନ ୱିଜାନାତି, ସୋ ନ ୱିଜାନାତି ତଂ ନ ୱିଜାନାତି ତେନ ନ ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯୋ ନ ୱିଜାନାତି ଯଂ ନ ୱିଜାନାତି ଯେନ ନ ୱିଜାନାତି, ସୋ ନ ୱିଜାନାତି ତଂ ନ ୱିଜାନାତି ତେନ ନ ୱିଜାନାତି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୧୨୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ପସ୍ସାମହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ୱିସୁଦ୍ଧେନ ଅତିକ୍କନ୍ତମାନୁସକେନ ସତ୍ତେ ଚୱମାନେ ଉପପଜ୍ଜମାନେ ହୀନେ ପଣୀତେ ସୁୱଣ୍ଣେ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣେ, ସୁଗତେ ଦୁଗ୍ଗତେ ଯଥାକମ୍ମୂପଗେ ସତ୍ତେ ପଜାନାମୀ’’ତି [ମ। ନି। ୧।୨୧୩ ଥୋକଂ ୱିସଦିସଂ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି।

୧୨୨। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ପସ୍ସାମହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ୱିସୁଦ୍ଧେନ ଅତିକ୍କନ୍ତମାନୁସକେନ ସତ୍ତେ ଚୱମାନେ ଉପପଜ୍ଜମାନେ ହୀନେ ପଣୀତେ ସୁୱଣ୍ଣେ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣେ, ସୁଗତେ ଦୁଗ୍ଗତେ ଯଥାକମ୍ମୂପଗେ ସତ୍ତେ ପଜାନାମୀ’’ତି କତ୍ୱା ତେନେୱ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଭଗୱା ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ୱିସୁଦ୍ଧେନ ଅତିକ୍କନ୍ତମାନୁସକେନ ରୂପଂ ପସ୍ସତି ପୁଗ୍ଗଲଂ ପସ୍ସତୀତି? ରୂପଂ ପସ୍ସତି। ରୂପଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ରୂପଂ ଚୱତି, ରୂପଂ ଉପପଜ୍ଜତି, ରୂପଂ ଯଥାକମ୍ମୂପଗନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଭଗୱା ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ୱିସୁଦ୍ଧେନ ଅତିକ୍କନ୍ତମାନୁସକେନ ରୂପଂ ପସ୍ସତି ପୁଗ୍ଗଲଂ ପସ୍ସତୀତି? ପୁଗ୍ଗଲଂ ପସ୍ସତି। ପୁଗ୍ଗଲୋ ରୂପଂ ରୂପାଯତନଂ ରୂପଧାତୁ ନୀଲଂ ପୀତକଂ ଲୋହିତକଂ ଓଦାତଂ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ଚକ୍ଖୁସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି, ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଭଗୱା ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ୱିସୁଦ୍ଧେନ ଅତିକ୍କନ୍ତମାନୁସକେନ ରୂପଂ ପସ୍ସତି ପୁଗ୍ଗଲଂ ପସ୍ସତୀତି? ଉଭୋ ପସ୍ସତି। ଉଭୋ ରୂପଂ ରୂପାଯତନଂ ରୂପଧାତୁ, ଉଭୋ ନୀଲା, ଉଭୋ ପୀତକା, ଉଭୋ ଲୋହିତକା, ଉଭୋ ଓଦାତା, ଉଭୋ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟା, ଉଭୋ ଚକ୍ଖୁସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞନ୍ତି, ଉଭୋ ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଉଭୋ ଚୱନ୍ତି, ଉଭୋ ଉପପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉଭୋ ଯଥାକମ୍ମୂପଗାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଉପାଦାପଞ୍ଞତ୍ତାନୁଯୋଗୋ।

୧୩। ପୁରିସକାରାନୁଯୋଗୋ

୧୨୩। କଲ୍ୟାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୨୪। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୨୫। ତସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୨୬। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୨୭। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ନିବ୍ବାନସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୨୮। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମହାପଥୱୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ମହାପଥୱିଯା କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୨୯। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ମହାସମୁଦ୍ଦସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୦। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ସିନେରୁସ୍ସ ପବ୍ବତରାଜସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୧। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଆପୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ଆପସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୨। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେଜୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ତେଜସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୩। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱାଯୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ୱାଯସ୍ସ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୪। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି , ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୫। କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞାନି କଲ୍ଯାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଅଞ୍ଞୋ କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୬। କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୭। କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, କଲ୍ଯାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୮। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ

ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୩୯। କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୦। କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ନିବ୍ବାନସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୧। କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମହାପଥୱୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି…ପେ… ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ଆପୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ତେଜୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ୱାଯୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି…ପେ… ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୨। କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ, ଅଞ୍ଞୋ କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୩। ଦିବ୍ବଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦିବ୍ବସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୪। ଦିବ୍ବଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ଦିବ୍ବସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୫। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୬। ଦିବ୍ବଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ଦିବ୍ବସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୭। ଦିବ୍ବଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ଦିବ୍ବସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ନିବ୍ବାନସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୮। ଦିବ୍ବଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ଦିବ୍ବସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା । ମହାପଥୱୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ଆପୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ତେଜୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ୱାଯୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି…ପେ… ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୪୯। ଦିବ୍ବଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ଦିବ୍ବସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅଞ୍ଞଂ ଦିବ୍ବଂ ସୁଖଂ, ଅଞ୍ଞୋ ଦିବ୍ବସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୦। ମାନୁସକଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମାନୁସକସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୧। ମାନୁସକଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ମାନୁସକସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୨। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୩। ମାନୁସକଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ମାନୁସକସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୪। ମାନୁସକଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ମାନୁସକସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ନିବ୍ବାନସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୫। ମାନୁସକଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ମାନୁସକସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମହାପଥୱୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି…ପେ… ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ଆପୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ତେଜୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ୱାଯୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୬। ମାନୁସକଂ ସୁଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ମାନୁସକସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ମାନୁସକଂ ସୁଖଂ ଅଞ୍ଞୋ ମାନୁସକସ୍ସ ସୁଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୭। ଆପାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଆପାଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୮। ଆପାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ଆପାଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୫୯। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୦। ଆପାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ଆପାଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୧। ଆପାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ଆପାଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ନିବ୍ବାନସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୨। ଆପାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ଆପାଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମହାପଥୱୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି…ପେ… ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ଆପୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ତେଜୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ୱାଯୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି… ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୩। ଆପାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ଆପାଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଆପାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ, ଅଞ୍ଞୋ ଆପାଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୪। ନେରଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନେରଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ନେରଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ନେରଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୫। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୬। ନେରଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ନେରଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି, ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ

ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୭। ନେରଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ନେରଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ନିବ୍ବାନସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭୂତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୮। ନେରଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ନେରଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମହାପଥୱୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି…ପେ… ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ଆପୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ତେଜୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ୱାଯୋ ଉପଲବ୍ଭତୀତି… ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୬୯। ନେରଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପଲବ୍ଭତୀତି, ନେରଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ନେରଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ, ଅଞ୍ଞୋ ନେରଯିକସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୦। କଲ୍ୟାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋ କରୋତି ସୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୧। ସୋ କରୋତି ସୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଯଙ୍କତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୨। କଲ୍ୟାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୩। ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରଙ୍କତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୪। କଲ୍ୟାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା । ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ କରୋନ୍ତି ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ ପଟିସଂୱେଦେନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୫। ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ କରୋନ୍ତି, ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ ପଟିସଂୱେଦେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଯଙ୍କତଞ୍ଚ ପରଙ୍କତଞ୍ଚ ସୁଖଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୬। କଲ୍ୟାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନେୱ ସୋ କରୋତି ନ ସୋ ପଟିସଂୱେଦେତି, ନ ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ନ ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୭। ନେୱ ସୋ କରୋତି ନ ସୋ ପଟିସଂୱେଦେତି, ନ ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ନ ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଯଙ୍କାରଂ ଅପରଙ୍କାରଂ ଅଧିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୮। କଲ୍ୟାଣପାପକାନି କମ୍ମାନି ଉପଲବ୍ଭନ୍ତୀତି, କଲ୍ୟାଣପାପକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତ୍ତା କାରେତା ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଉପଲବ୍ଭତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋ କରୋତି ସୋ ପଟିସଂୱେଦେତି, ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତି, ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ କରୋନ୍ତି ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ ପଟିସଂୱେଦେନ୍ତି, ନେୱ ସୋ କରୋତି ନ ସୋ ପଟିସଂୱେଦେତି, ନ ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ନ ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୭୯। ସୋ କରୋତି ସୋ ପଟିସଂୱେଦେତି, ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତି, ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ କରୋନ୍ତି ସୋ ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଚ ପଟିସଂୱେଦେନ୍ତି, ନେୱ ସୋ କରୋତି ନ ସୋ ପଟିସଂୱେଦେତି, ନ ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ନ ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଯଙ୍କତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖଂ, ପରଙ୍କତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖଂ, ସଯଙ୍କତଞ୍ଚ ପରଙ୍କତଞ୍ଚ ସୁଖଦୁକ୍ଖଂ, ଅସଯଙ୍କାରଂ ଅପରଙ୍କାରଂ ଅଧିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୦। କମ୍ମଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । କମ୍ମକାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୧। କମ୍ମଂ ଅତ୍ଥୀତି, କମ୍ମକାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ କାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୨। ତସ୍ସ କାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୩। କମ୍ମଂ ଅତ୍ଥୀତି, କମ୍ମକାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥୀତି, ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ କାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୪। କମ୍ମଂ ଅତ୍ଥୀତି, କମ୍ମକାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥୀତି, ନିବ୍ବାନସ୍ସ କାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୫। କମ୍ମଂ ଅତ୍ଥୀତି, କମ୍ମକାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ମହାପଥୱୀ ଅତ୍ଥୀତି…ପେ… ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଅତ୍ଥୀତି… ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ଅତ୍ଥୀତି… ଆପୋ ଅତ୍ଥୀତି… ତେଜୋ ଅତ୍ଥୀତି… ୱାଯୋ ଅତ୍ଥୀତି… ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ଅତ୍ଥୀତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ କାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୬। କମ୍ମଂ ଅତ୍ଥୀତି, କମ୍ମକାରକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ କମ୍ମଂ, ଅଞ୍ଞୋ କମ୍ମକାରକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୭। ୱିପାକୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୮। ୱିପାକୋ ଅତ୍ଥୀତି, ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୮୯। ତସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱିପାକୋ ଅତ୍ଥୀତି, ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥୀତି, ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୯୦। ୱିପାକୋ ଅତ୍ଥୀତି, ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥୀତି, ନିବ୍ବାନସ୍ସ ପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୯୧। ୱିପାକୋ ଅତ୍ଥୀତି, ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ମହାପଥୱୀ ଅତ୍ଥୀତି…ପେ… ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଅତ୍ଥୀତି… ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ଅତ୍ଥୀତି… ଆପୋ ଅତ୍ଥୀତି… ତେଜୋ ଅତ୍ଥୀତି… ୱାଯୋ ଅତ୍ଥୀତି… ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ଅତ୍ଥୀତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୯୨। ୱିପାକୋ ଅତ୍ଥୀତି, ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ୱିପାକୋ, ଅଞ୍ଞୋ ୱିପାକପଟିସଂୱେଦୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। (ସଂଖିତ୍ତଂ)

ପୁରିସକାରାନୁଯୋଗୋ।

କଲ୍ୟାଣୱଗ୍ଗୋ ପଠମୋ।

୧୪। ଅଭିଞ୍ଞାନୁଯୋଗୋ

୧୯୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ଇଦ୍ଧିଂ ୱିକୁବ୍ବତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ଇଦ୍ଧିଂ ୱିକୁବ୍ବତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୧୯୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ଦିବ୍ବାଯ ସୋତଧାତୁଯା ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି…ପେ…

ପରଚିତ୍ତଂ ୱିଜାନାତି… ପୁବ୍ବେନିୱାସଂ ଅନୁସ୍ସରତି… ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି… ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୧୯୫। ଅତ୍ଥି କୋଚି ଇଦ୍ଧିଂ ୱିକୁବ୍ବତୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ଇଦ୍ଧିଂ ୱିକୁବ୍ବତି, ସ୍ୱେୱ ପୁଗ୍ଗଲୋ? ଯୋ ଇଦ୍ଧିଂ ନ ୱିକୁବ୍ବତି, ନ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୯୬। ଯୋ ଦିବ୍ବାଯ ସୋତଧାତୁଯା ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି…ପେ… ଯୋ ପରଚିତ୍ତଂ ୱିଜାନାତି… ଯୋ ପୁବ୍ବେନିୱାସଂ ଅନୁସ୍ସରତି… ଯୋ ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି… ଯୋ ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ସ୍ୱେୱ ପୁଗ୍ଗଲୋ? ଯୋ ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ନ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ନ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଭିଞ୍ଞାନୁଯୋଗୋ।

୧୫-୧୮। ଞାତକାନୁଯୋଗାଦି

୧୯୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ମାତା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମାତା ଅତ୍ଥି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୧୯୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପିତା ଅତ୍ଥି…ପେ… ଭାତା ଅତ୍ଥି… ଭଗିନୀ ଅତ୍ଥି… ଖତ୍ତିଯୋ ଅତ୍ଥି … ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଅତ୍ଥି… ୱେସ୍ସୋ ଅତ୍ଥି… ସୁଦ୍ଦୋ ଅତ୍ଥି… ଗହଟ୍ଠୋ ଅତ୍ଥି… ପବ୍ବଜିତୋ ଅତ୍ଥି… ଦେୱୋ ଅତ୍ଥି… ମନୁସ୍ସୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମନୁସ୍ସୋ ଅତ୍ଥି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୧୯୯। ମାତା ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ନ ମାତା ହୁତ୍ୱା ମାତା ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୁତ୍ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କୋଚି ନ ପିତା ହୁତ୍ୱା…ପେ… ନ ଭାତା ହୁତ୍ୱା… ନ ଭଗିନୀ ହୁତ୍ୱା… ନ ଖତ୍ତିଯୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ୱେସ୍ସୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ସୁଦ୍ଦୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ଗହଟ୍ଠୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ପବ୍ବଜିତୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ଦେୱୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ମନୁସ୍ସୋ ହୁତ୍ୱା ମନୁସ୍ସୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୁତ୍ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୦୦। ମାତା ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି ? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ମାତା ହୁତ୍ୱା ନ ମାତା ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୁତ୍ୱା ନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି କୋଚି ପିତା ହୁତ୍ୱା… ଭାତା ହୁତ୍ୱା… ଭଗିନୀ ହୁତ୍ୱା… ଖତ୍ତିଯୋ ହୁତ୍ୱା… ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ହୁତ୍ୱା… ୱେସ୍ସୋ ହୁତ୍ୱା… ସୁଦ୍ଦୋ ହୁତ୍ୱା… ଗହଟ୍ଠୋ ହୁତ୍ୱା… ପବ୍ବଜିତୋ ହୁତ୍ୱା… ଦେୱୋ ହୁତ୍ୱା… ମନୁସ୍ସୋ ହୁତ୍ୱା ନ ମନୁସ୍ସୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୁତ୍ୱା ନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୧୯। ପଟିୱେଧାନୁଯୋଗୋ

୨୦୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସୋତାପନ୍ନୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୋତାପନ୍ନୋ ଅତ୍ଥି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୨୦୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସକଦାଗାମୀ ଅତ୍ଥି…ପେ… ଅନାଗାମୀ ଅତ୍ଥି… ଅରହା ଅତ୍ଥି… ଉଭତୋଭାଗୱିମୁତ୍ତୋ ଅତ୍ଥି… ପଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ଅତ୍ଥି… କାଯସକ୍ଖି [କାଯସକ୍ଖୀ (ସ୍ୟା।)] ଅତ୍ଥି… ଦିଟ୍ଠିପ୍ପତ୍ତୋ ଅତ୍ଥି… ସଦ୍ଧାୱିମୁତ୍ତୋ ଅତ୍ଥି… ଧମ୍ମାନୁସାରୀ ଅତ୍ଥି… ସଦ୍ଧାନୁସାରୀ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା।

ହଞ୍ଚି ସଦ୍ଧାନୁସାରୀ ଅତ୍ଥି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୨୦୩। ସୋତାପନ୍ନୋ ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ନ ସୋତାପନ୍ନୋ ହୁତ୍ୱା ସୋତାପନ୍ନୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୁତ୍ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୦୪। ଅତ୍ଥି କୋଚି ନ ସକଦାଗାମୀ ହୁତ୍ୱା… ନ ଅନାଗାମୀ ହୁତ୍ୱା… ନ ଅରହା ହୁତ୍ୱା… ନ ଉଭତୋଭାଗୱିମୁତ୍ତୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ପଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ହୁତ୍ୱା… ନ କାଯସକ୍ଖି ହୁତ୍ୱା… ନ ଦିଟ୍ଠିପ୍ପତ୍ତୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ସଦ୍ଧାୱିମୁତ୍ତୋ ହୁତ୍ୱା… ନ ଧମ୍ମାନୁସାରୀ ହୁତ୍ୱା… ନ ସଦ୍ଧାନୁସାରୀ ହୁତ୍ୱା ସଦ୍ଧାନୁସାରୀ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୁତ୍ୱା ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୦୫। ସୋତାପନ୍ନୋ ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ସୋତାପନ୍ନୋ ହୁତ୍ୱା ନ ସୋତାପନ୍ନୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୁତ୍ୱା ନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି କୋଚି ସକଦାଗାମୀ ହୁତ୍ୱା… ଅନାଗାମୀ ହୁତ୍ୱା ନ ଅନାଗାମୀ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୁତ୍ୱା ନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଟିୱେଧାନୁଯୋଗୋ।

୨୦। ସଙ୍ଘାନୁଯୋଗୋ

୨୦୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସଯୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସଯୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଅତ୍ଥି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୨୦୭। ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସଯୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସଯୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ବୁଦ୍ଧପାତୁଭାୱା ପାତୁଭୱନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ବୁଦ୍ଧପାତୁଭାୱା ପାତୁଭୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପୁଗ୍ଗଲୋ ବୁଦ୍ଧପାତୁଭାୱା ପାତୁଭୱତୀତି? ଆମନ୍ତା। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପରିନିବ୍ବୁତେ ଉଚ୍ଛିନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ନତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଙ୍ଘାନୁଯୋଗୋ।

୨୧। ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠସଭାଗାନୁଯୋଗୋ

୨୦୮। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁଗ୍ଗଲୋ ନେୱ ସଙ୍ଖତୋ ନାସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୦୯। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନେୱ ସଙ୍ଖତୋ ନାସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା । ସଙ୍ଖତଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞା ତତିଯା କୋଟୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୧୦। ସଙ୍ଖତଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞା ତତିଯା କୋଟୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଦ୍ୱେମା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧାତୁଯୋ। କତମା ଦ୍ୱେ? ସଙ୍ଖତା ଚ ଧାତୁ ଅସଙ୍ଖତା ଚ ଧାତୁ। ଇମା ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦ୍ୱେ ଧାତୁଯୋ’’ତି [ମ। ନି। ୩।୧୨୫, ଆଲପନମତ୍ତମେୱ ନାନଂ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଖତଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞା ତତିଯା କୋଟୀ’’ତି।

୨୧୧। ପୁଗ୍ଗଲୋ ନେୱ ସଙ୍ଖତୋ ନାସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ସଙ୍ଖତଂ, ଅଞ୍ଞଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୧୨। ଖନ୍ଧା ସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ନେଵ ସଙ୍ଖତୋ ନାସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞେ ଖନ୍ଧା, ଅଞ୍ଞଂ ନିବ୍ବାନଂ, ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୧୩। ରୂପଂ ସଙ୍ଖତଂ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ନେଵ ସଙ୍ଖତୋ ନାସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ରୂପଂ, ଅଞ୍ଞଂ ନିବ୍ବାନଂ, ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ। ଵେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ଵିଞ୍ଞାଣଂ ସଙ୍ଖତଂ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ନେଵ ସଙ୍ଖତୋ ନାସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ଵିଞ୍ଞାଣଂ, ଅଞ୍ଞଂ ନିବ୍ବାନଂ, ଅଞ୍ଞୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୧୪। ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ଵୟୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ଠିତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାୟତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ତୀଣିମାନି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସଙ୍ଖତସ୍ସ ସଙ୍ଖତଲକ୍ଖଣାନି। ସଙ୍ଖତାନଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଧମ୍ମାନଂ [କତମାନି ତୀଣି (ଅ॰ ନି॰ ୩।୪୭)] ଉପ୍ପାଦୋ ପଞ୍ଞାୟତି , ଵୟୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ଠିତାନଂ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାୟତୀ’’ତି [ଅ॰ ନି॰ ୩।୪୭]। ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ଵୟୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ଠିତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାୟତି; ତେନ ହି ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଙ୍ଖତୋତି।

୨୧୫। ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନ ଉପ୍ପାଦୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ନ ଵୟୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ନ ଠିତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାୟତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ତୀଣିମାନି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅସଙ୍ଖତସ୍ସ ଅସଙ୍ଖତଲକ୍ଖଣାନି। ଅସଙ୍ଖତାନଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଧମ୍ମାନଂ ନ ଉପ୍ପାଦୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ନ ଵୟୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ନ ଠିତାନଂ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାୟତୀ’’ତି [ଅ॰ ନି॰ ୩।୪୮]। ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନ ଉପ୍ପାଦୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ନ ଵୟୋ ପଞ୍ଞାୟତି, ନ ଠିତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାୟତି; ତେନ ହି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି।

୨୧୬। ପରିନିବ୍ବୁତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥତ୍ଥମ୍ହି, ନତ୍ଥତ୍ଥମ୍ହୀତି? ଅତ୍ଥତ୍ଥମ୍ହୀତି। ପରିନିବ୍ବୁତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସସ୍ସତୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥତ୍ଥମ୍ହୀତି। ପରିନିବ୍ବୁତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୧୭। ପୁଗ୍ଗଲୋ କିଂ ନିସ୍ସାୟ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଭଵଂ ନିସ୍ସାୟ ତିଟ୍ଠତୀତି। ଭଵୋ ଅନିଚ୍ଚୋ ସଙ୍ଖତୋ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନୋ ଖୟଧମ୍ମୋ ଵୟଧମ୍ମୋ ଵିରାଗଧମ୍ମୋ ନିରୋଧଧମ୍ମୋ ଵିପରିଣାମଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଗ୍ଗଲୋପି ଅନିଚ୍ଚୋ ସଙ୍ଖତୋ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନୋ ଖୟଧମ୍ମୋ ଵୟଧମ୍ମୋ ଵିରାଗଧମ୍ମୋ ନିରୋଧଧମ୍ମୋ ଵିପରିଣାମଧମ୍ମୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୧୮। ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତି, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୨୧୯। ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ଦୁକ୍ଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ…ପେ… ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତି, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୨୨୦। ଅତ୍ଥି କୋଚି ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତୀତି କତ୍ଵା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତି, ସ୍ଵେଵ ପୁଗ୍ଗଲୋ; ଯୋ ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ନ ପଜାନାତି, ନ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯୋ ଦୁକ୍ଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ…ପେ… ଯୋ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତି, ସ୍ଵେଵ ପୁଗ୍ଗଲୋ; ଯୋ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ନ ପଜାନାତି, ନ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୨୧। ଅତ୍ଥି କୋଚି ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତୀତି କତ୍ଵା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞା ସୁଖା ଵେଦନା, ଅଞ୍ଞୋ ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟମାନୋ ‘‘ସୁଖଂ ଵେଦନଂ ଵେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଞ୍ଞା ଦୁକ୍ଖା ଵେଦନା…ପେ… ଅଞ୍ଞା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖା ଵେଦନା, ଅଞ୍ଞୋ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵେଦନଂ

ୱେଦିୟମାନୋ ‘‘ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ୱେଦନଂ ୱେଦିୟାମୀ’’ତି ପଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

୨୨୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି କାୟେ କାୟାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି କାୟେ କାୟାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୨୨୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ୱେଦନାସୁ…ପେ… ଚିତ୍ତେ… ଧମ୍ମେସୁ ଧମ୍ମାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ଧମ୍ମେସୁ ଧମ୍ମାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୨୨୪। ଅତ୍ଥି କୋଚି କାୟେ କାୟାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ କାୟେ କାୟାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତି, ସ୍ୱେୱ ପୁଗ୍ଗଲୋ; ଯୋ ନ କାୟେ କାୟାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତି, ନ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯୋ ୱେଦନାସୁ…ପେ… ଚିତ୍ତେ… ଧମ୍ମେସୁ ଧମ୍ମାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତି, ସ୍ୱେୱ ପୁଗ୍ଗଲୋ; ଯୋ ନ ଧମ୍ମେସୁ ଧମ୍ମାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତି, ନ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୨୫। ଅତ୍ଥି କୋଚି କାୟେ କାୟାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତୀତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ କାୟୋ, ଅଞ୍ଞୋ କାୟେ କାୟାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା… ଅଞ୍ଞଂ ଚିତ୍ତଂ… ଅଞ୍ଞେ ଧମ୍ମା, ଅଞ୍ଞୋ ଧମ୍ମେସୁ ଧମ୍ମାନୁପସ୍ସୀ ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୨୬। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ସୁଞ୍ଞତୋ ଲୋକଂ ଅୱେକ୍ଖସ୍ସୁ, ମୋଘରାଜ ସଦା ସତୋ;

ଅତ୍ତାନୁଦିଟ୍ଠିଂ ଊହଚ୍ଚ [ଓହଚ୍ଚ (ସ୍ୟା।), ଉହଚ୍ଚ (କ।)], ଏୱଂ ମଚ୍ଚୁତରୋ ସିୟା;

ଏୱଂ ଲୋକଂ ଅୱେକ୍ଖନ୍ତଂ, ମଚ୍ଚୁରାଜା ନ ପସ୍ସତୀ’’ତି [ସୁ। ନି। ୧୧୨୫; ଚୂଳନି। ୮୮ ମୋଘରାଜମାଣୱପୁଚ୍ଛାନିଦ୍ଦେସ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି।

୨୨୭। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅୱେକ୍ଖତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସହ ରୂପେନ ଅୱେକ୍ଖତି, ୱିନା ରୂପେନ ଅୱେକ୍ଖତୀତି? ସହ ରୂପେନ ଅୱେକ୍ଖତୀତି। ତଂ ଜୀୱଂ ତଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱିନା ରୂପେନ ଅୱେକ୍ଖତୀତି, ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୨୮। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅୱେକ୍ଖତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅବ୍ଭନ୍ତରଗତୋ ଅୱେକ୍ଖତି, ବହିଦ୍ଧା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ଅୱେକ୍ଖତୀତି? ଅବ୍ଭନ୍ତରଗତୋ ଅୱେକ୍ଖତୀତି। ତଂ ଜୀୱଂ ତଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ବହିଦ୍ଧା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ଅୱେକ୍ଖତୀତି, ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୨୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ସଚ୍ଚୱାଦୀ କାଲୱାଦୀ ଭୂତୱାଦୀ ତଥୱାଦୀ ଅୱିତଥୱାଦୀ ଅନଞ୍ଞଥୱାଦୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ତହିତାୟ ପଟିପନ୍ନୋ’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି।

୨୩୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ସଚ୍ଚୱାଦୀ କାଲୱାଦୀ ଭୂତୱାଦୀ ତଥୱାଦୀ ଅୱିତଥୱାଦୀ ଅନଞ୍ଞଥୱାଦୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଲୋକେ ଉପ୍ପଜ୍ଜମାନୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ବହୁଜନହିତାୟ ବହୁଜନସୁଖାୟ ଲୋକାନୁକମ୍ପାୟ ଅତ୍ଥାୟ ହିତାୟ ସୁଖାୟ ଦେୱମନୁସ୍ସାନ’’ନ୍ତି [ଅ। ନି। ୧।୧୬୨-୧୬୯]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଚିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି।

୨୩୧। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗଵା ସଚ୍ଚଵାଦୀ କାଲଵାଦୀ ଭୂତଵାଦୀ ତଥଵାଦୀ ଅଵିତଥଵାଦୀ ଅନଞ୍ଞଥଵାଦୀତି? ଆମନ୍ତା। ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଅନତ୍ତା''ତି [ମ। ନି। ୧।୩୫୬; ଧ। ପ। ୨୭୯ ଧମ୍ମପଦେ]। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି।

୨୩୨। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗଵା ସଚ୍ଚଵାଦୀ କାଲଵାଦୀ ଭୂତଵାଦୀ ତଥଵାଦୀ ଅଵିତଥଵାଦୀ ଅନଞ୍ଞଥଵାଦୀତି? ଆମନ୍ତା। ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ଦୁକ୍ଖମେଵ ଉପ୍ପଜ୍ଜମାନଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଦୁକ୍ଖମେଵ [ଦୁକ୍ଖଂ (ସ୍ୟା। ନି। ୨।୧୫)] ନିରୁଜ୍ଝମାନଂ ନିରୁଜ୍ଝତୀତି ନ କଙ୍ଖତି ନ ଵିଚିକିଚ୍ଛତି, ଅପରପ୍ପଚ୍ଚୟଞ୍ଞାଣମେଵସ୍ସ ଏତ୍ଥ ହୋତି। ଏତ୍ତାଵତା ଖୋ, କଚ୍ଚାନ, ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ହୋତୀ''ତି [ସଂ। ନି। ୨।୧୫]। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି।

୨୩୩। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵଜିରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ମାରଂ ପାପିମନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ –

''କିନ୍ନୁ ସତ୍ତୋତି ପଚ୍ଚେସି, ମାର ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ନୁ ତେ;

ସୁଦ୍ଧସଙ୍ଖାରପୁଞ୍ଜୋୟଂ, ନୟିଧ ସତ୍ତୁପଲବ୍ଭତି।

''ୟଥା ହି [ୟଥାପି (ବହୂସୁ)] ଅଙ୍ଗସମ୍ଭାରା, ହୋତି ସଦ୍ଦୋ ରଥୋ ଇତି;

ଏଵଂ ଖନ୍ଧେସୁ ସନ୍ତେସୁ, ହୋତି ସତ୍ତୋତି ସମ୍ମୁତି [ସମ୍ମତି (ସ୍ୟା। କଂ।)]।

''ଦୁକ୍ଖମେଵ ହି ସମ୍ଭୋତି, ଦୁକ୍ଖଂ ତିଟ୍ଠତି ଵେତି ଚ;

ନାଞ୍ଞତ୍ର ଦୁକ୍ଖା ସମ୍ଭୋତି, ନାଞ୍ଞଂ ଦୁକ୍ଖା ନିରୁଜ୍ଝତୀ''ତି [ସଂ। ନି। ୧।୧୭୧]।

ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି।

୨୩୪। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – '''ସୁଞ୍ଞୋ ଲୋକୋ ସୁଞ୍ଞୋ ଲୋକୋ'ତି, ଭନ୍ତେ, ଵୁଚ୍ଚତି। କିତ୍ତାଵତା ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, 'ସୁଞ୍ଞୋ ଲୋକୋ'ତି ଵୁଚ୍ଚତୀ''ତି? ''ୟସ୍ମା ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ସୁଞ୍ଞଂ ଅତ୍ତେନ ଵା ଅତ୍ତନିୟେନ ଵା, ତସ୍ମା 'ସୁଞ୍ଞୋ ଲୋକୋ'ତି ଵୁଚ୍ଚତି। କିଞ୍ଚାନନ୍ଦ, ସୁଞ୍ଞଂ ଅତ୍ତେନ ଵା ଅତ୍ତନିୟେନ ଵା? ଚକ୍ଖୁଂ ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ସୁଞ୍ଞଂ ଅତ୍ତେନ ଵା ଅତ୍ତନିୟେନ ଵା, ରୂପା ସୁଞ୍ଞା…ପେ… ଚକ୍ଖୁଵିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞଂ… ଚକ୍ଖୁସମ୍ଫସ୍ସୋ ସୁଞ୍ଞୋ… ୟମ୍ପିଦଂ ଚକ୍ଖୁସମ୍ଫସ୍ସପଚ୍ଚୟା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଵେଦୟିତଂ ସୁଖଂ ଵା ଦୁକ୍ଖଂ ଵା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵା, ତମ୍ପି ସୁଞ୍ଞଂ ଅତ୍ତେନ ଵା ଅତ୍ତନିୟେନ ଵା, ସୋତଂ ସୁଞ୍ଞଂ…ପେ… ସଦ୍ଦା ସୁଞ୍ଞା… ଘାନଂ ସୁଞ୍ଞଂ… ଗନ୍ଧା ସୁଞ୍ଞା… ଜିଵ୍ହା ସୁଞ୍ଞା… ରସା ସୁଞ୍ଞା… କାୟୋ ସୁଞ୍ଞୋ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ସୁଞ୍ଞା… ମନୋ ସୁଞ୍ଞୋ… ଧମ୍ମା ସୁଞ୍ଞା… ମନୋଵିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞଂ… ମନୋସମ୍ଫସ୍ସୋ ସୁଞ୍ଞୋ… ୟମ୍ପିଦଂ ମନୋସମ୍ଫସ୍ସପଚ୍ଚୟା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଵେଦୟିତଂ ସୁଖଂ ଵା ଦୁକ୍ଖଂ ଵା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ଵା, ତମ୍ପି ସୁଞ୍ଞଂ ଅତ୍ତେନ ଵା ଅତ୍ତନିୟେନ ଵା। ୟସ୍ମା ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ସୁଞ୍ଞଂ ଅତ୍ତେନ ଵା ଅତ୍ତନିୟେନ ଵା, ତସ୍ମା 'ସୁଞ୍ଞୋ ଲୋକୋ'ତି ଵୁଚ୍ଚତୀ''ତି [ସଂ। ନି। ୪। ୮୫]। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି।

୨୩୫। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗଵା ସଚ୍ଚଵାଦୀ କାଲଵାଦୀ ଭୂତଵାଦୀ ତଥଵାଦୀ ଅଵିତଥଵାଦୀ ଅନଞ୍ଞଥଵାଦୀତି? ଆମନ୍ତା। ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ଅତ୍ତନି ଵା, ଭିକ୍ଖଵେ, ସତି 'ଅତ୍ତନିୟଂ ମେ'ତି ଅସ୍ସା''ତି? ''ଏଵଂ, ଭନ୍ତେ''। ''ଅତ୍ତନିୟେ ଵା, ଭିକ୍ଖଵେ, ସତି 'ଅତ୍ତା ମେ'ତି ଅସ୍ସା''ତି? ''ଏଵଂ, ଭନ୍ତେ''। ''ଅତ୍ତନି ଚ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅତ୍ତନିୟେ ଚ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ଅନୁପଲବ୍ଭିୟମାନେ [ଅନୁପଲବ୍ଭମାନେ (ମ। ନି। ୧।୨୪୪)] ୟମ୍ପିଦଂ [ୟମିଦଂ (ସ୍ୟା।) ୟମ୍ପିତଂ (ମ। ନି। ୧।୨୪୪)] ଦିଟ୍ଠିଟ୍ଠାନଂ ସୋ ଲୋକୋ ସୋ ଅତ୍ତା ସୋ ପେଚ୍ଚ ଭଵିସ୍ସାମି ନିଚ୍ଚୋ ଧୁଵୋ ସସ୍ସତୋ ଅଵିପରିଣାମଧମ୍ମୋ, ସସ୍ସତିସମଂ ତଥେଵ ଠସ୍ସାମୀତି – 'ନନ୍ଵାୟଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, କେଵଲୋ ପରିପୂରୋ ବାଲଧମ୍ମୋ'''ତି? ''କିଞ୍ହି ନୋ ସିୟା, ଭନ୍ତେ, କେଵଲୋ ହି, ଭନ୍ତେ, ପରିପୂରୋ ବାଲଧମ୍ମୋ''ତି [ମ। ନି। ୧।୨୪୪]। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି।

୨୩୬। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗଵା ସଚ୍ଚଵାଦୀ କାଲଵାଦୀ ଭୂତଵାଦୀ ତଥଵାଦୀ ଅଵିତଥଵାଦୀ ଅନଞ୍ଞଥଵାଦୀତି? ଆମନ୍ତା। ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ତଯୋ ମେ, ସେନିଯ, ସତ୍ଥାରୋ ସନ୍ତୋ ସଂଵିଜ୍ଜମାନା ଲୋକସ୍ମିଂ। କତମେ ତଯୋ? ଇଧ, ସେନିଯ, ଏକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଦିଟ୍ଠେଵ ଧମ୍ମେ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ପଞ୍ଞାପେତି, ଅଭିସମ୍ପରାଯଞ୍ଚ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ପଞ୍ଞାପେତି।

''ଇଧ ପନ, ସେନିଯ, ଏକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଦିଟ୍ଠେଵ ହି ଖୋ ଧମ୍ମେ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ପଞ୍ଞାପେତି, ନୋ ଚ ଖୋ ଅଭିସମ୍ପରାଯଂ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ପଞ୍ଞାପେତି।

''ଇଧ ପନ, ସେନିଯ, ଏକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଦିଟ୍ଠେ ଚେଵ ଧମ୍ମେ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ନ ପଞ୍ଞାପେତି, ଅଭିସମ୍ପରାଯଞ୍ଚ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ନ ପଞ୍ଞାପେତି।

''ତତ୍ର, ସେନିଯ, ୟ୍ଵାଯଂ ସତ୍ଥା ଦିଟ୍ଠେ ଚେଵ ଧମ୍ମେ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ପଞ୍ଞାପେତି, ଅଭିସମ୍ପରାଯଞ୍ଚ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ପଞ୍ଞାପେତି – ଅଯଂ ଵୁଚ୍ଚତି, ସେନିଯ, ସତ୍ଥା ସସ୍ସତଵାଦୋ।

''ତତ୍ର , ସେନିଯ, ୟ୍ଵାଯଂ ସତ୍ଥା ଦିଟ୍ଠେଵ ହି ଖୋ ଧମ୍ମେ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ପଞ୍ଞାପେତି, ନୋ ଚ ଖୋ ଅଭିସମ୍ପରାଯଂ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ପଞ୍ଞାପେତି – ଅଯଂ ଵୁଚ୍ଚତି, ସେନିଯ, ସତ୍ଥା ଉଚ୍ଛେଦଵାଦୋ।

''ତତ୍ର, ସେନିଯ, ୟ୍ଵାଯଂ ସତ୍ଥା ଦିଟ୍ଠେ ଚେଵ ଧମ୍ମେ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ନ ପଞ୍ଞାପେତି, ଅଭିସମ୍ପରାଯଞ୍ଚ ଅତ୍ତାନଂ ସଚ୍ଚତୋ ଥେତତୋ ନ ପଞ୍ଞାପେତି – ଅଯଂ ଵୁଚ୍ଚତି, ସେନିଯ, ସତ୍ଥା ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ। ଇମେ ଖୋ, ସେନିଯ, ତଯୋ ସତ୍ଥାରୋ ସନ୍ତୋ ସଂଵିଜ୍ଜମାନା ଲୋକସ୍ମି''ନ୍ତି [ପୁ। ପ। ୧୩୧ ପୁଗ୍ଗଲପଞ୍ଞତ୍ତିଯଂ, ଅଞ୍ଞତୋ ଏକଂ]। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି।

୨୩୭। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗଵା ସଚ୍ଚଵାଦୀ କାଲଵାଦୀ ଭୂତଵାଦୀ ତଥଵାଦୀ ଅଵିତଥଵାଦୀ ଅନଞ୍ଞଥଵାଦୀତି? ଆମନ୍ତା। ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ସପ୍ପିକୁମ୍ଭୋ''ତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି କୋଚି ସପ୍ପିସ୍ସ କୁମ୍ଭଂ କରୋତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି।

୨୩୮। ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗଵା ସଚ୍ଚଵାଦୀ କାଲଵାଦୀ ଭୂତଵାଦୀ ତଥଵାଦୀ ଅଵିତଥଵାଦୀ ଅନଞ୍ଞଥଵାଦୀତି? ଆମନ୍ତା। ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ତେଲକୁମ୍ଭୋ… ମଧୁକୁମ୍ଭୋ… ଫାଣିତକୁମ୍ଭୋ… ଖୀରକୁମ୍ଭୋ… ଉଦକକୁମ୍ଭୋ… ପାନୀଯଥାଲକଂ… ପାନୀଯକୋସକଂ… ପାନୀଯସରାଵକଂ… ନିଚ୍ଚଭତ୍ତଂ… ଧୁଵଯାଗୁ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କାଚି ଯାଗୁ ନିଚ୍ଚା ଧୁଵା ସସ୍ସତା ଅଵିପରିଣାମଧମ୍ମାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପଲବ୍ଭତି ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠପରମଟ୍ଠେନା''ତି। (ସଂଖିତ୍ତଂ)

ଅଟ୍ଠକନିଗ୍ଗହପେଯ୍ୟାଲା, ସନ୍ଧାଵନିଯା ଉପାଦାଯ;

ଚିତ୍ତେନ ପଞ୍ଚମଂ କଲ୍ୟାଣଂ, ଇଦ୍ଧିସୁତ୍ତାହରଣେନ ଅଟ୍ଠମଂ।

ସଚ୍ଛିକଟ୍ଠସଭାଗାନୁଯୋଗୋ।

ପୁଗ୍ଗଲକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୨। ପରିହାନିକଥା

୧। ୱାଦଯୁତ୍ତିପରିହାନି

୨୩୯। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବତ୍ଥ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବତ୍ଥ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବତ୍ଥ ଅରହତୋ ପରିହାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା । ସବ୍ବଦା ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବଦା ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଦା ଅରହତୋ ପରିହାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେୱ ଅରହନ୍ତୋ ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବେୱ ଅରହନ୍ତୋ ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେସଂଯେୱ ଅରହନ୍ତାନଂ ପରିହାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯମାନୋ ଚତୂହି ଫଲେହି ପରିହାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚତୂହି ସତସହସ୍ସେହି ସେଟ୍ଠୀ ସେଟ୍ଠିତ୍ତଂ କାରେନ୍ତୋ ସତସହସ୍ସେ ପରିହୀନେ ସେଟ୍ଠିତ୍ତା ପରିହୀନୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବସାପତେଯ୍ୟା ପରିହୀନୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚତୂହି ସତସହସ୍ସେହି ସେଟ୍ଠୀ ସେଟ୍ଠିତ୍ତଂ କାରେନ୍ତୋ ସତସହସ୍ସେ ପରିହୀନେ ଭବ୍ବୋ ସବ୍ବସାପତେଯ୍ୟା ପରିହାଯିତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯମାନୋ ଭବ୍ବୋ ଚତୂହି ଫଲେହି ପରିହାଯିତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨। ଅରିଯପୁଗ୍ଗଲସଂସନ୍ଦନପରିହାନି

୨୪୦। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା । ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୪୧। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯମାନୋ କତ୍ଥ ସଣ୍ଠାତୀତି? ଅନାଗାମିଫଲେତି। ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା ପରିହାଯମାନୋ କତ୍ଥ ସଣ୍ଠାତୀତି? ସକଦାଗାମିଫଲେତି। ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲା ପରିହାଯମାନୋ କତ୍ଥ ସଣ୍ଠାତୀତି? ସୋତାପତ୍ତିଫଲେତି। ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା ପରିହାଯମାନୋ ପୁଥୁଜ୍ଜନଭୂମିଯଂ ସଣ୍ଠାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯମାନୋ ଅନାଗାମିଫଲେ ସଣ୍ଠାତି, ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା ପରିହାଯମାନୋ ସକଦାଗାମିଫଲେ ସଣ୍ଠାତି, ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲା ପରିହାଯମାନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେ ସଣ୍ଠାତି; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା ପରିହାଯମାନୋ ପୁଥୁଜ୍ଜନଭୂମିଯଂ ସଣ୍ଠାତୀ’’ତି।

ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯମାନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେ ସଣ୍ଠାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ ଅନନ୍ତରା ଅରହତ୍ତଂୟେୱ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୪୨। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା ଅରହତୋ ୱା ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱାତି? ଅରହତୋ। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା’’ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା ଅରହତୋ ୱା ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱାତି? ଅରହତୋ। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲା’’ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା ଅରହତୋ ୱା ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱାତି? ଅରହତୋ। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା’’ତି।

ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱା ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱାତି? ଅନାଗାମିସ୍ସ। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା’’ତି।

୨୪୩। ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱା ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱାତି? ଅନାଗାମିସ୍ସ। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲା’’ତି।

ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱା ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱାତି? ସକଦାଗାମିସ୍ସ। ହଞ୍ଚି ସକଦାଗାମିସ୍ସ ବହୁତରା କିଲେସା ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା’’ତି।

୨୪୪। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ମଗ୍ଗଭାୱନା ଅରହତୋ ୱା ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱାତି? ଅରହତୋ। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅଧିମତ୍ତା ମଗ୍ଗଭାୱନା, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା’’ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା

ସତିପଟ୍ଠାନଭାୱନା…ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନଭାୱନା… ଇଦ୍ଧିପାଦଭାୱନା… ଇନ୍ଦ୍ରିୟଭାୱନା … ବଲଭାୱନା… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା ଅରହତୋ ୱା ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱାତି? ଅରହତୋ। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅଧିମତ୍ତା ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା’’ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ମଗ୍ଗଭାୱନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା ଅରହତୋ ୱା ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱାତି? ଅରହତୋ। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅଧିମତ୍ତା ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲା’’ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ମଗ୍ଗଭାୱନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା ଅରହତୋ ୱା ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱାତି? ଅରହତୋ। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅଧିମତ୍ତା ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା’’ତି।

୨୪୫। ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ମଗ୍ଗଭାୱନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱା ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱାତି? ଅନାଗାମିସ୍ସ। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା’’ତି।

ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ମଗ୍ଗଭାୱନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱା ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱାତି? ଅନାଗାମିସ୍ସ। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲା’’ତି।

୨୪୬। ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ମଗ୍ଗଭାୱନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱା ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱାତି? ସକଦାଗାମିସ୍ସ। ହଞ୍ଚି ସକଦାଗାମିସ୍ସ ଅଧିମତ୍ତା ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଭାୱନା, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲା; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା’’ତି…ପେ…।

୨୪୭। ଅରହତା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନେନ ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତା ସମୁଦଯୋ ଦିଟ୍ଠୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି ? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନେନ ସମୁଦଯୋ ଦିଟ୍ଠୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତା ନିରୋଧୋ ଦିଟ୍ଠୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନେନ ନିରୋଧୋ ଦିଟ୍ଠୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତା ମଗ୍ଗୋ ଦିଟ୍ଠୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନେନ ମଗ୍ଗୋ ଦିଟ୍ଠୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତା ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନେନ ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତା ସମୁଦଯୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ନିରୋଧୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ମଗ୍ଗୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିନା ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତା ସମୁଦଯୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ନିରୋଧୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ମଗ୍ଗୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିନା ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୪୮। ଅନାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନେନ ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିନା ସମୁଦଯୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ନିରୋଧୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ମଗ୍ଗୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା । ସୋତାପନ୍ନେନ ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିନା ସମୁଦଯୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ନିରୋଧୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ମଗ୍ଗୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିନା ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୪୯। ସକଦାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନେନ ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିନା ସମୁଦଯୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ନିରୋଧୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ମଗ୍ଗୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନେନ ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୫୦। ସୋତାପନ୍ନେନ ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପନ୍ନେନ ସମୁଦଯୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ନିରୋଧୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ମଗ୍ଗୋ ଦିଟ୍ଠୋ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତା ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତା ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତା ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପନ୍ନେନ ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା।

ଅନାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପନ୍ନେନ ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିନା ଦୁକ୍ଖଂ ଦିଟ୍ଠଂ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୫୧। ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ …ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ… ମାନୋ ପହୀନୋ… ଦିଟ୍ଠି ପହୀନା… ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା… ଥିନଂ [ଥୀନଂ (ସୀ। ସ୍ଯା। କଂ। ପୀ।)] ପହୀନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ପହୀନଂ… ଅହିରିକଂ ପହୀନଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି ? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଓଳାରିକୋ କାମରାଗୋ ପହୀନୋ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା…ପେ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ପହୀନୋ… ଅଣୁସହଗତୋ କାମରାଗୋ ପହୀନୋ… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା…ପେ… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୫୨। ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା । ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ପହୀନୋ… ଓଳାରିକୋ କାମରାଗୋ ପହୀନୋ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା…ପେ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୫୩। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଓଳାରିକୋ କାମରାଗୋ ପହୀନୋ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି ? ଆମନ୍ତା । ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୫୪। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୫୫। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୫୬। ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ…ପେ…

ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ ।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୫୭। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା…ପେ… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୫୮। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା… ପେ… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସକଦାଗାମିସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା…ପେ… ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୫୯। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା… ପେ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା…ପେ… ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ପହୀନା…ପେ… ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ସକଦାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୬୦। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ [ଅନଭାୱକତୋ (ସୀ।)] ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ [ନୋ ୱତ ରେ (ସ୍ଯା। ପୀ।) ଏୱମୁପରିପି] ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ… ମାନୋ ପହୀନୋ… ଦିଟ୍ଠି ପହୀନା… ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା… ଥିନଂ ପହୀନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ପହୀନଂ… ଅହିରିକଂ ପହୀନଂ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାୱଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାୱଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋତି ? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ସତିପଟ୍ଠାନା ଭାୱିତା…ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନା ଭାୱିତା… ଇଦ୍ଧିପାଦା ଭାୱିତା… ଇନ୍ଦ୍ରିଯା ଭାୱିତା… ବଲା ଭାୱିତା… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା

ଭାୱିତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା’’ତି।

୨୬୧। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ କତକରଣୀଯୋ ଓହିତଭାରୋ ଅନୁପ୍ପତ୍ତସଦତ୍ଥୋ ପରିକ୍ଖୀଣଭୱସଂଯୋଜନୋ ସମ୍ମଦଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ଉକ୍ଖିତ୍ତପଲିଘୋ ସଙ୍କିଣ୍ଣପରିଖୋ ଅବ୍ବୂଳ୍ହେସିକୋ ନିରଗ୍ଗଳଓ ଅରିଯୋ ପନ୍ନଦ୍ଧଜୋ ପନ୍ନଭାରୋ ୱିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସୁୱିଜିତୱିଜଯୋ; ଦୁକ୍ଖଂ ତସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ସମୁଦଯୋ ପହୀନୋ, ନିରୋଧୋ ସଚ୍ଛିକତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ଅଭିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ଅଭିଞ୍ଞାତଂ , ପରିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ପହାତବ୍ବଂ ପହୀନଂ, ଭାୱେତବ୍ବଂ ଭାୱିତଂ, ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା’’ତି।

୨୬୨। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ( ) [(ଆମନ୍ତା) (କା)] ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତି, ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ନ ପରିହାଯତୀତି। ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି [ନ ପରିହାଯତୀତି (କା)]? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ନ ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ନ ପରିହାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ପରିହାଯତି ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ପରିହାଯତି ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ପରିହାଯତି ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ପରିହାଯତି ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ପରିହାଯତି ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ସତିପଟ୍ଠାନା ଭାୱିତା…ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନା ଭାୱିତା… ଇଦ୍ଧିପାଦା ଭାୱିତା… ଇନ୍ଦ୍ରିଯା ଭାୱିତା… ବଲା ଭାୱିତା… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ପରିହାଯତି ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ସତିପଟ୍ଠାନା ଭାୱିତା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ପରିହାଯତି ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ପରିହାଯତି ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ପରିହାଯତି ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ କତକରଣୀଯୋ ଓହିତଭାରୋ ଅନୁପ୍ପତ୍ତସଦତ୍ଥୋ ପରିକ୍ଖୀଣଭୱସଂଯୋଜନୋ ସମ୍ମଦଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ଉକ୍ଖିତ୍ତପଲିଘୋ ସଙ୍କିଣ୍ଣପରିଖୋ ଅବ୍ବୂଳ୍ହେସିକୋ ନିରଗ୍ଗଳଓ ଅରିଯୋ ପନ୍ନଦ୍ଧଜୋ ପନ୍ନଭାରୋ ୱିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସୁୱିଜିତୱିଜଯୋ, ଦୁକ୍ଖଂ ତସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ସମୁଦଯୋ ପହୀନୋ, ନିରୋଧୋ ସଚ୍ଛିକତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ଅଭିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ଅଭିଞ୍ଞାତଂ, ପରିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ପହାତବ୍ବଂ ପହୀନଂ, ଭାୱେତବ୍ବଂ ଭାୱିତଂ, ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ , ପରିହାଯତି ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ପରିହାଯତି ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୬୩। ଅସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନ ପରିହାଯତି ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନ ପରିହାଯତି ସମଯୱିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅସମଯଵିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାଵିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାଵିତା, ନ ପରିହାଯତି ଅସମଯଵିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସମଯଵିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାଵିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାଵିତା, ନ ପରିହାଯତି ସମଯଵିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ।

ଅସମଯଵିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାଵିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାଵିତା, ନ ପରିହାଯତି ଅସମଯଵିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସମଯଵିମୁତ୍ତସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାଵିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାଵିତା, ନ ପରିହାଯତି ସମଯଵିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ।

ଅସମଯଵିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଵୀତରାଗୋ ଵୀତଦୋସୋ ଵୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନ ପରିହାଯତି ଅସମଯଵିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସମଯଵିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଵୀତରାଗୋ ଵୀତଦୋସୋ ଵୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନ ପରିହାଯତି ସମଯଵିମୁତ୍ତୋ ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୬୪। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସାରିପୁତ୍ତୋ ଥେରୋ ପରିହାଯିତ୍ଥ ଅରହତ୍ତାତି ? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ। ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ [ମହାମୋଗ୍ଗଲାନୋ (କ।)] ଥେରୋ… ମହାକସ୍ସପୋ ଥେରୋ… ମହାକଚ୍ଚାଯନୋ [ମହାକଚ୍ଚାନୋ (ମ। ନି। ୧।୨୦୨ ଆଦଯୋ)] ଥେରୋ… ମହାକୋଟ୍ଠିକୋ [ମହାକୋଟ୍ଠିତୋ (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ। ପୀ।)] ଥେରୋ… ମହାପନ୍ଥକୋ ଥେରୋ ପରିହାଯିତ୍ଥ ଅରହତ୍ତାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ।

ସାରିପୁତ୍ତୋ ଥେରୋ ନ ପରିହାଯିତ୍ଥ ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାରିପୁତ୍ତୋ ଥେରୋ ନ ପରିହାଯିତ୍ଥ ଅରହତ୍ତା, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା’’ତି।

ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଥେରୋ… ମହାକସ୍ସପୋ ଥେରୋ… ମହାକଚ୍ଚାଯନୋ ଥେରୋ… ମହାକୋଟ୍ଠିକୋ ଥେରୋ… ମହାପନ୍ଥକୋ ଥେରୋ ନ ପରିହାଯିତ୍ଥ ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମହାପନ୍ଥକୋ ଥେରୋ ନ ପରିହାଯିତ୍ଥ ଅରହତ୍ତା, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା’’ତି।

ଅରିଯପୁଗ୍ଗଲସଂସନ୍ଦନଂ।

୩। ସୁତ୍ତସାଧନପରିହାନି

୨୬୫। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା –

‘‘ଉଚ୍ଚାଵଚା ହି ପଟିପଦା [ପଟିପାଦା (ଅଟ୍ଠ।)], ସମଣେନ ପକାସିତା;

ନ ପାରଂ ଦିଗୁଣଂ ଯନ୍ତି, ନଯିଦଂ ଏକଗୁଣଂ ମୁତ’’ନ୍ତି [ସୁ। ନି। ୭୧୯ ସୁତ୍ତନିପାତେ]।

ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା’’ତି।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଛିନ୍ନସ୍ସ ଛେଦିଯନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଛିନ୍ନସ୍ସ ଛେଦିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା –

‘‘ଵୀତତଣ୍ହୋ ଅନାଦାନୋ, କିଚ୍ଚଂ ଯସ୍ସ ନ ଵିଜ୍ଜତି;

ଛିନ୍ନସ୍ସ ଛେଦିଯଂ ନତ୍ଥି, ଓଘପାସୋ ସମୂହତୋ’’ତି।

ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଛିନ୍ନସ୍ସ ଛେଦିଯ’’ନ୍ତି।

୨୬୬। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କତସ୍ସ ପତିଚଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି କତସ୍ସ ପତିଚଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

''ତସ୍ସ ସମ୍ମା ୱିମୁତ୍ତସ୍ସ, ସନ୍ତଚିତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ;

କତସ୍ସ ପତିଚଯୋ ନତ୍ଥି, କରଣୀଯଂ ନ ୱିଜ୍ଜତି।

''ସେଲୋ ଯଥା ଏକଗ୍ଘନୋ, ୱାତେନ ନ ସମୀରତି;

ଏୱଂ ରୂପା ରସା ସଦ୍ଦା, ଗନ୍ଧା ଫସ୍ସା ଚ କେୱଲା।

''ଇଟ୍ଠା ଧମ୍ମା ଅନିଟ୍ଠା ଚ, ନପ୍ପୱେଧେନ୍ତି ତାଦିନୋ;

ଠିତଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିପ୍ପମୁତ୍ତଂ, ୱଯଂ ଚସ୍ସାନୁପସ୍ସତୀ''ତି [ମହାୱ। ୨୪୪; ଅ। ନି। ୬।୫୫]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି କତସ୍ସ ପତିଚଯୋ''ତି।

୨୬୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ପଞ୍ଚିମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମା ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପରିହାନାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। କତମେ ପଞ୍ଚ? କମ୍ମାରାମତା, ଭସ୍ସାରାମତା, ନିଦ୍ଦାରାମତା, ସଙ୍ଗଣିକାରାମତା, ଯଥାୱିମୁତ୍ତଂ ଚିତ୍ତଂ ନ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖତି। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମା ସମଯୱିମୁତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପରିହାନାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତୀ''ତି [ଅ। ନି। ୫।୧୪୯]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କମ୍ମାରାମତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କମ୍ମାରାମତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଭସ୍ସାରାମତା, ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ନିଦ୍ଦାରାମତା, ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ସଙ୍ଗଣିକାରାମତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ସଙ୍ଗଣିକାରାମତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୬୮। ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯମାନୋ କିଂ ପରିଯୁଟ୍ଠିତୋ ପରିହାଯତୀତି? ରାଗପରିଯୁଟ୍ଠିତୋ ପରିହାଯତୀତି। ପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କିଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଅନୁସଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅନୁସଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅନୁସଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କାମରାଗାନୁସଯୋ ପଟିଘାନୁସଯୋ ମାନାନୁସଯୋ ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ ଭୱରାଗାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଦୋସପରିଯୁଟ୍ଠିତୋ ପରିହାଯତୀତି…ପେ… ମୋହପରିଯୁଟ୍ଠିତୋ ପରିହାଯତୀତି…। ପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କିଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଅନୁସଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅନୁସଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅନୁସଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କାମରାଗାନୁସଯୋ…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯମାନସ୍ସ କିଂ ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ରାଗୋ ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି।

ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି, ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି, ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଦୋସୋ ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି…ପେ… ମୋହୋ ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି, ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି, ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି, ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ଉପଚଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଆଚିନତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅରହା ଅପଚିନତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅରହା ପଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅରହା ଉପାଦିଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅରହା ୱିସିନେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅରହା ଉସ୍ସିନେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅରହା ୱିଧୂପେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅରହା ସନ୍ଧୂପେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ନନୁ ଅରହା ନେୱାଚିନତି ନ ଅପଚିନତି ଅପଚିନିତ୍ୱା ଠିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନେୱାଚିନତି ନ ଅପଚିନତି ଅପଚିନିତ୍ୱା ଠିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି।

ନନୁ ଅରହା ନେୱ ପଜହତି ନ ଉପାଦିଯତି ପଜହିତ୍ୱା ଠିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନେୱ ପଜହତି ନ ଉପାଦିଯତି ପଜହିତ୍ୱା ଠିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି।

ନନୁ ଅରହା ନେୱ ୱିସିନେତି ନ ଉସ୍ସିନେତି ୱିସିନିତ୍ୱା ଠିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନେୱ ୱିସିନେତି ନ ଉସ୍ସିନେତି ୱିସିନିତ୍ୱା ଠିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି।

ନନୁ ଅରହା ନେୱ ୱିଧୂପେତି ନ ସନ୍ଧୂପେତି ୱିଧୂପେତ୍ୱା ଠିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନେୱ ୱିଧୂପେତି ନ ସନ୍ଧୂପେତି ୱିଧୂପେତ୍ୱା ଠିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିହାଯତି ଅରହା ଅରହତ୍ତା''ତି।

ପରିହାନିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ବ୍ରହ୍ମଚରିଯକଥା

୧। ସୁଦ୍ଧବ୍ରହ୍ମଚରିଯକଥା

୨୬୯। ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ଦେୱା ଜଳଆ ଏଳମୂଗା [ଏଳଅମୂଗା (ସ୍ଯା।)] ଅୱିଞ୍ଞୂ ହତ୍ଥସଂୱାଚିକା ନପ୍ପଟିବଲା ସୁଭାସିତଦୁବ୍ଭାସିତାନଂ ଅତ୍ଥମଞ୍ଞାତୁଂ, ସବ୍ବେ ଦେୱା ନ ବୁଦ୍ଧେ ପସନ୍ନା ନ ଧମ୍ମେ ପସନ୍ନା ନ ସଙ୍ଘେ ପସନ୍ନା, ନ ବୁଦ୍ଧଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ପଯିରୁପାସନ୍ତି, ନ ବୁଦ୍ଧଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ନ ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ପଞ୍ହେ ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ଅତ୍ତମନା, ସବ୍ବେ ଦେୱା କମ୍ମାୱରଣେନ ସମନ୍ନାଗତା କିଲେସାୱରଣେନ ସମନ୍ନାଗତା ୱିପାକାୱରଣେନ ସମନ୍ନାଗତା ଅସ୍ସଦ୍ଧା ଅଚ୍ଛନ୍ଦିକା ଦୁପ୍ପଞ୍ଞା ଅଭବ୍ବା ନିଯାମଂ ଓକ୍କମିତୁଂ କୁସଲେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସମ୍ମତ୍ତଂ, ସବ୍ବେ ଦେୱା ମାତୁଘାତକା ପିତୁଘାତକା ଅରହନ୍ତଘାତକା ରୁହିରୁପ୍ପାଦକା ସଙ୍ଘଭେଦକା, ସବ୍ବେ ଦେୱା ପାଣାତିପାତିନୋ ଅଦିନ୍ନାଦାଯିନୋ କାମେସୁମିଚ୍ଛାଚାରିନୋ ମୁସାୱାଦିନୋ ପିସୁଣୱାଚା ଫରୁସାୱାଚା ସମ୍ଫପ୍ପଲାପିନୋ ଅଭିଜ୍ଝାଲୁନୋ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତା ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଅତ୍ଥି ଦେୱା ଅଜଳଆ ଅନେଳମୂଗା ୱିଞ୍ଞୂ ନ ହତ୍ଥସଂୱାଚିକା ପଟିବଲା ସୁଭାସିତଦୁବ୍ଭାସିତାନଂ ଅତ୍ଥମଞ୍ଞାତୁଂ, ଅତ୍ଥି ଦେୱା ବୁଦ୍ଧେ ପସନ୍ନା ଧମ୍ମେ ପସନ୍ନା ସଙ୍ଘେ ପସନ୍ନା, ବୁଦ୍ଧଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ପଯିରୁପାସନ୍ତି, ବୁଦ୍ଧଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ପଞ୍ହେ ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ଅତ୍ତମନା ହୋନ୍ତି, ଅତ୍ଥି ଦେୱା ନ କମ୍ମାୱରଣେନ ସମନ୍ନାଗତା ନ କିଲେସାୱରଣେନ ସମନ୍ନାଗତା ନ ୱିପାକାୱରଣେନ ସମନ୍ନାଗତା ସଦ୍ଧା ଛନ୍ଦିକା ପଞ୍ଞୱନ୍ତୋ ଭବ୍ବା ନିଯାମଂ ଓକ୍କମିତୁଂ କୁସଲେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସମ୍ମତ୍ତଂ, ଅତ୍ଥି ଦେୱା ନ ମାତୁଘାତକା ନ ପିତୁଘାତକା ନ ଅରହନ୍ତଘାତକା ନ ରୁହିରୁପ୍ପାଦକା ନ ସଙ୍ଘଭେଦକା, ଅତ୍ଥି ଦେୱା ନ ପାଣାତିପାତିନୋ ନ ଅଦିନ୍ନାଦାଯିନୋ ନ କାମେସୁମିଚ୍ଛାଚାରିନୋ ନ ମୁସାୱାଦିନୋ ନ ପିସୁଣାୱାଚା ନ ଫରୁସାୱାଚା ନ ସମ୍ଫପ୍ପଲାପିନୋ ନ ଅଭିଜ୍ଝାଲୁନୋ ଅବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତା ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିକାତି? ଆମନ୍ତା।

ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଦେୱା ଅଜଳଆ ଅନେଳମୂଗା ୱିଞ୍ଞୂ ନ ହତ୍ଥସଂୱାଚିକା ପଟିବଲା ସୁଭାସିତଦୁବ୍ଭାସିତାନଂ ଅତ୍ଥମଞ୍ଞାତୁଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଦେୱା ବୁଦ୍ଧେ ପସନ୍ନା…ପେ… ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିକା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ''ତି।

୨୭୦। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ପବ୍ବଜ୍ଜା ମୁଣ୍ଡିଯଂ କାସାୱଧାରଣା ପତ୍ତଧାରଣା, ଦେୱେସୁ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ସାୱକଯୁଗଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦେୱେସୁ ପବ୍ବଜ୍ଜା ନତ୍ଥୀତି, ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ପବ୍ବଜ୍ଜା ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ପବ୍ବଜ୍ଜା ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ପବ୍ବଜ୍ଜା ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ପବ୍ବଜ୍ଜା ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ପବ୍ବଜତି ତସ୍ସେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯୋ ନ ପବ୍ବଜତି ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦେୱେସୁ ମୁଣ୍ଡିଯଂ ନତ୍ଥୀତି, ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ମୁଣ୍ଡିଯଂ ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ମୁଣ୍ଡିଯଂ ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ମୁଣ୍ଡିଯଂ ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ମୁଣ୍ଡିଯଂ ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ମୁଣ୍ଡୋ ହୋତି ତସ୍ସେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯୋ ମୁଣ୍ଡୋ ନ ହୋତି ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦେୱେସୁ କାସାୱଧାରଣା ନତ୍ଥୀତି, ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି କାସାୱଧାରଣା ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି କାସାୱଧାରଣା ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି କାସାୱଧାରଣା ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି କାସାୱଧାରଣା ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ କାସାୱଂ ଧାରେତି ତସ୍ସେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯୋ କାସାୱଂ ନ ଧାରେତି ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦେୱେସୁ ପତ୍ତଧାରଣା ନତ୍ଥୀତି, ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ପତ୍ତଧାରଣା ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ପତ୍ତଧାରଣା ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ପତ୍ତଧାରଣା ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ପତ୍ତଧାରଣା ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା? ଯୋ ପତ୍ତଂ ଧାରେତି ତସ୍ସେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯୋ ପତ୍ତଂ ନ ଧାରେତି ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦେୱେସୁ ସଜ୍ଞାସମ୍ମୁଦ୍ଧା ନୁପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି, ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି ? ଆମନ୍ତା। ଯତ୍ଥ ସଜ୍ଞାସମ୍ମୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ସଜ୍ଞାସମ୍ମୁଦ୍ଧା ନୁପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯତ୍ଥ ସଜ୍ଞାସମ୍ମୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ସଜ୍ଞାସମ୍ମୁଦ୍ଧା ନୁପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା । ଲୁମ୍ବିନିଯା ଭଗୱା ଜାତୋ, ବୋଧିଯା ମୂଲେ ଅଭିସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ, ବାରାଣସିଯଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଚକ୍କଂ ପୱତ୍ତିତଂ; ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ନତ୍ଥଞ୍ଞତ୍ର ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦେୱେସୁ ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ନୁପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି, ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯତ୍ଥ ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ନୁପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯତ୍ଥ ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ନୁପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଜ୍ଝିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ନତ୍ଥଞ୍ଞତ୍ର ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦେୱେସୁ ସାୱକଯୁଗଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜତୀତି, ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯତ୍ଥ ସାୱକଯୁଗଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ସାୱକଯୁଗଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜତି ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯତ୍ଥ ସାୱକଯୁଗଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ଯତ୍ଥ ସାୱକଯୁଗଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜତି ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗଧେସୁ ସାୱକଯୁଗଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ, ତତ୍ଥେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ନତ୍ଥଞ୍ଞତ୍ର ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୭୧। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା । ସବ୍ବଦେୱେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବମନୁସ୍ସେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ଦେୱେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚନ୍ତିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ ମିଲକ୍ଖେସୁ [ମିଲକ୍ଖୂସୁ (ସ୍ୟା। କା)] ଅୱିଞ୍ଞାତାରେସୁ ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ଗତି ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଉପାସକାନଂ ଉପାସିକାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥୀତି। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ଦେୱେସୁ ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ [ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ (କା)] ଦେୱେସୁ ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଦେୱେସୁ ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। କତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, କତ୍ଥ ନତ୍ଥୀତି? ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ଦେୱେସୁ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ, ସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ [ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ (କା)] ଦେୱେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ଦେୱେସୁ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ [ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ (କା)] ଦେୱେସୁ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ଦେୱେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ଦେୱେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥୀତି। ପଚ୍ଚନ୍ତିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ ମିଲକ୍ଖେସୁ ଅୱିଞ୍ଞାତାରେସୁ ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ଗତି ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଉପାସକାନଂ ଉପାସିକାନଂ, ମଜ୍ଝିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ମନୁସ୍ସେସୁ ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। କତ୍ଥ ଅତ୍ଥି, କତ୍ଥ ନତ୍ଥୀତି? ପଚ୍ଚନ୍ତିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ ମିଲକ୍ଖେସୁ ଅୱିଞ୍ଞାତାରେସୁ ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ଗତି ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଉପାସକାନଂ ଉପାସିକାନଂ, ମଜ୍ଝିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି। ପଚ୍ଚନ୍ତିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ ମିଲକ୍ଖେସୁ ଅୱିଞ୍ଞାତାରେସୁ ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ଗତି ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଉପାସକାନଂ ଉପାସିକାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଜ୍ଝିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ନତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ମଜ୍ଝିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚନ୍ତିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ଅତ୍ଥି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ ମିଲକ୍ଖେସୁ ଅୱିଞ୍ଞାତାରେସୁ ଯତ୍ଥ

ନତ୍ଥି ଗତି ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଉପାସକାନଂ ଉପାସିକାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠାନେହି ଜମ୍ବୁଦୀପକା ମନୁସ୍ସା ଉତ୍ତରକୁରୁକେ ଚ ମନୁସ୍ସେ ଅଧିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ଦେୱେ ଚ ତାୱତିଂସେ! କତମେହି ତୀହି? ସୂରା, ସତିମନ୍ତୋ, ଇଧ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋ''ତି [ଅ। ନି। ୯।୨୧]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋତି।

ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱତ୍ଥିୟଂୟେୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋ, ନତ୍ଥି ଅଞ୍ଞତ୍ର ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୭୨। ଅନାଗାମିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଚୋରମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ପହୀନାନି, ପଞ୍ଚୁଦ୍ଧମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ଅପ୍ପହୀନାନି, ଇତୋ ଚୁତସ୍ସ ତତ୍ଥ ଉପପନ୍ନସ୍ସ କୁହିଂ ଫଲୁପ୍ପତ୍ତୀତି? ତତ୍ଥେୱ। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଚୋରମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ପହୀନାନି , ପଞ୍ଚୁଦ୍ଧମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ଅପ୍ପହୀନାନି, ଇତୋ ଚୁତସ୍ସ ତତ୍ଥ ଉପପନ୍ନସ୍ସ ତହିଂ ଫଲୁପ୍ପତ୍ତି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋ''ତି।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଚୋରମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ପହୀନାନି, ପଞ୍ଚୁଦ୍ଧମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ଅପ୍ପହୀନାନି , ଇତୋ ଚୁତସ୍ସ ତତ୍ଥ ଉପପନ୍ନସ୍ସ କୁହିଂ ଭାରୋହରଣଂ, କୁହିଂ ଦୁକ୍ଖପରିଞ୍ଞାତଂ, କୁହିଂ କିଲେସପ୍ପହାନଂ, କୁହିଂ ନିରୋଧସଚ୍ଛିକିରିୟା, କୁହିଂ ଅକୁପ୍ପପଟିୱେଧୋତି? ତତ୍ଥେୱ। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଚୋରମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ପହୀନାନି, ପଞ୍ଚୁଦ୍ଧମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ଅପ୍ପହୀନାନି, ଇତୋ ଚୁତସ୍ସ ତତ୍ଥ ଉପପନ୍ନସ୍ସ ତହିଂ ଅକୁପ୍ପପଟିୱେଧୋ; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋ''ତି।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପଞ୍ଚୋରମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ପହୀନାନି, ପଞ୍ଚୁଦ୍ଧମ୍ଭାଗିୟାନି ସଂୟୋଜନାନି ଅପ୍ପହୀନାନି, ଇତୋ ଚୁତସ୍ସ ତତ୍ଥ ଉପପନ୍ନସ୍ସ ତହିଂ ଫଲୁପ୍ପତ୍ତି, ତହିଂ ଭାରୋହରଣଂ, ତହିଂ ଦୁକ୍ଖପରିଞ୍ଞାତଂ, ତହିଂ କିଲେସପ୍ପହାନଂ, ତହିଂ ନିରୋଧସଚ୍ଛିକିରିୟା, ତହିଂ ଅକୁପ୍ପପଟିୱେଧୋ; କେନଟ୍ଠେନ ୱଦେସି – ''ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସୋ''ତି? ହନ୍ଦ ହି ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ତତ୍ଥ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି [ସଚ୍ଛିକରୋତି (ବହୂସୁ)]।

୨। ସଂସନ୍ଦନବ୍ରହ୍ମଚରିୟକଥା

୨୭୩। ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ତତ୍ଥ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତତ୍ଥ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ଇଧ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ତତ୍ଥ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ପରିନିବ୍ବାୟିପୁଗ୍ଗଲୋ [ଇଧପରିନିବ୍ବାୟୀ (?)] ତତ୍ଥ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ଇଧ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସୋତାପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ଇଧ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତତ୍ଥ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ତତ୍ଥ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସକଦାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ପରିନିବ୍ବାୟିପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ଇଧ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତତ୍ଥ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ତତ୍ଥ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇଧ ୱିହାୟ ନିଟ୍ଠସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ମଗ୍ଗୋ ଚ ଭାୱୀୟତି, ନ ଚ କିଲେସା ପହୀୟନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ମଗ୍ଗୋ ଚ ଭାୱୀୟତି, ନ ଚ କିଲେସା ପହୀୟନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇଧ ୱିହାୟ ନିଟ୍ଠସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ମଗ୍ଗୋ ଚ ଭାୱୀୟତି, ନ ଚ କିଲେସା ପହୀୟନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ… ପେ… ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ମଗ୍ଗୋ ଚ ଭାୱୀୟତି, ନ ଚ କିଲେସା ପହୀୟନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ମଗ୍ଗୋ ଚ ଭାୱୀୟତି, କିଲେସା ଚ ପହୀୟନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଇଧ ୱିହାୟ

ନିଟ୍ଠସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ମଗ୍ଗୋ ଚ ଭାୱୀଯତି, କିଲେସା ଚ ପହୀଯନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ…ପେ… ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ମଗ୍ଗୋ ଚ ଭାୱୀଯତି, କିଲେସା ଚ ପହୀଯନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଇଧ ୱିହାଯ ନିଟ୍ଠସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ମଗ୍ଗୋ ଚ ଭାୱୀଯତି, କିଲେସା ଚ ପହୀଯନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ ।

ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ କତକରଣୀଯୋ ଭାୱିତଭାୱନୋ ତତ୍ଥ ଉପପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଉପପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅରହା ଉପପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁନବ୍ଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁନବ୍ଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଭୱେନ ଭୱଂ ଗଚ୍ଛତି, ଗତିଯା ଗତିଂ ଗଚ୍ଛତି, ସଂସାରେନ ସଂସାରଂ ଗଚ୍ଛତି, ଉପପତ୍ତିଯା ଉପପତ୍ତିଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ କତକରଣୀଯୋ ଭାୱିତଭାୱନୋ ଅନୋହଟଭାରୋ ତତ୍ଥ ଉପପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଭାରୋହରଣାଯ ପୁନ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ କତକରଣୀଯୋ ଭାୱିତଭାୱନୋ ଅପରିଞ୍ଞାତଦୁକ୍ଖୋ ଅପ୍ପହୀନକିଲେସୋ ଅସଚ୍ଛିକତନିରୋଧୋ ଅପ୍ପଟିୱିଦ୍ଧାକୁପ୍ପୋ ତତ୍ଥ ଉପପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁପ୍ପପଟିୱେଧାଯ ପୁନ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ କତକରଣୀଯୋ ଭାୱିତଭାୱନୋ ଅନୋହଟଭାରୋ ତତ୍ଥ ଉପପଜ୍ଜତି, ନ ଚ ଭାରୋହରଣାଯ ପୁନ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୋହଟଭାରୋ ଚ ତତ୍ଥ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ କତକରଣୀଯୋ ଭାୱିତଭାୱନୋ ଅପରିଞ୍ଞାତଦୁକ୍ଖୋ ଅପ୍ପହୀନକିଲେସୋ ଅସଚ୍ଛିକତନିରୋଧୋ ଅପ୍ପଟିୱିଦ୍ଧାକୁପ୍ପୋ ତତ୍ଥ ଉପପଜ୍ଜତି, ନ ଚ ଅକୁପ୍ପପଟିୱେଧାଯ ପୁନ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଅପ୍ପଟିୱିଦ୍ଧାକୁପ୍ପୋ ଚ ତତ୍ଥ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଯଥା ମିଗୋ ସଲ୍ଲେନ ୱିଦ୍ଧୋ ଦୂରମ୍ପି ଗନ୍ତ୍ୱା କାଲଂ କରୋତି, ଏୱମେୱଂ ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ତତ୍ଥ ଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି।

ଯଥା ମିଗୋ ସଲ୍ଲେନ ୱିଦ୍ଧୋ ଦୂରମ୍ପି ଗନ୍ତ୍ୱା ସସଲ୍ଲୋୱ କାଲଂ କରୋତି, ଏୱମେୱଂ ଅନାଗାମୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଇଧ ଭାୱିତେନ ମଗ୍ଗେନ ତତ୍ଥ ସସଲ୍ଲୋୱ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବ୍ରହ୍ମଚରିଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ଓଧିସୋକଥା

୨୭୪। ଓଧିସୋଧିସୋ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଏକଦେସଂ ନ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଏକଦେସଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ [ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ପତ୍ତୋ (?)] ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ଏକବୀଜୀ, ବୁଦ୍ଧେ ଅୱେଚ୍ଚପ୍ପସାଦେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ଧମ୍ମେ…ପେ… ସଙ୍ଘେ…ପେ… ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ଏକଦେସଂ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମୁଦଯଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ଜହତି, ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଏକଦେସଂ ନ ସୋତାପନ୍ନୋ…ପେ… ଏକଦେସଂ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଏକଦେସଂ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଏକଦେସଂ ନ ସୋତାପନ୍ନୋ…ପେ… ଏକଦେସଂ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଏକଦେସଂ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଏକଦେସଂ ନ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଏକଦେସଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ଏକବୀଜୀ, ବୁଦ୍ଧେ ଅୱେଚ୍ଚପ୍ପସାଦେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ଧମ୍ମେ…ପେ… ସଙ୍ଘେ…ପେ… ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଏକଦେସଂ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୭୫। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଜହତି, ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ [ସକଦାଗାମିଫଲଂ ପତ୍ତୋ (?)] ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମୁଦଯଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଜହତି, ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ଜହତି, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ଜହତି, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୭୬। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ ଜହତି, ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ଅନାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଅନାଗାମୀ , ଏକଦେସଂ ଅନାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ [ଅନାଗାମିଫଲଂ ପତ୍ତୋ (?)] ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉପହଚ୍ଚପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଅସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ସସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମୁଦଯଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ ଜହତି, ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ଅନାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଅନାଗାମୀ…ପେ… ଏକଦେସଂ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ଜହତି, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ଅନାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଅନାଗାମୀ…ପେ… ଏକଦେସଂ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ଅନାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଅନାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ଅନାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉପହଚ୍ଚପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଅସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ସସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀ,

ଏକଦେସଂ ନ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୭୭। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ରୂପରାଗଂ ଅରୂପରାଗଂ ମାନଂ ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ଅୱିଜ୍ଜଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ଅରହା, ଏକଦେସଂ ନ ଅରହା, ଏକଦେସଂ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୋ [ଅରହତ୍ତଂ ପତ୍ତୋ (?)] ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ କତକରଣୀଯୋ ଓହିତଭାରୋ ଅନୁପ୍ପତ୍ତସଦତ୍ଥୋ ପରିକ୍ଖୀଣଭୱସଂଯୋଜନୋ ସମ୍ମଦଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ଉକ୍ଖିତ୍ତପଲିଘୋ ସଙ୍କିଣ୍ଣପରିଖୋ ଅବ୍ବୂଳ୍ହେସିକୋ ନିରଗ୍ଗଳୋ ଅରିଯୋ ପନ୍ନଦ୍ଧଜୋ ପନ୍ନଭାରୋ ୱିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସୁୱିଜିତୱିଜଯୋ, ଦୁକ୍ଖଂ ତସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ସମୁଦଯୋ ପହୀନୋ, ନିରୋଧୋ ସଚ୍ଛିକତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ଅଭିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ଅଭିଞ୍ଞାତଂ, ପରିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ପହାତବ୍ବଂ ପହୀନଂ, ଭାୱେତବ୍ବଂ ଭାୱିତଂ, ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, (ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ,) [( ) (?)] ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ନ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମୁଦଯଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ରୂପରାଗଂ ଅରୂପରାଗଂ ଜହତି, ମାନଂ ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ଅୱିଜ୍ଜଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ଅରହା, ଏକଦେସଂ ନ ଅରହା…ପେ… ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ନ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ମାନଂ ଜହତି, ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ଅୱିଜ୍ଜଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଏକଦେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ଅରହା, ଏକଦେସଂ ନ ଅରହା …ପେ… ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ନ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ଅୱିଜ୍ଜଂ ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଜହତୀତି। ଏକଦେସଂ ଅରହା, ଏକଦେସଂ ନ ଅରହା, ଏକଦେସଂ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ କତକରଣୀଯୋ ଓହିତଭାରୋ ଅନୁପ୍ପତ୍ତସଦତ୍ଥୋ ପରିକ୍ଖୀଣଭୱସଂଯୋଜନୋ ସମ୍ମଦଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ଉକ୍ଖିତ୍ତପଲିଘୋ ସଙ୍କିଣ୍ଣପରିଖୋ ଅବ୍ବୂଳ୍ହେସିକୋ ନିରଗ୍ଗଳୋ ଅରିଯୋ ପନ୍ନଦ୍ଧଜୋ ପନ୍ନଭାରୋ ୱିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସୁୱିଜିତୱିଜଯୋ, ଦୁକ୍ଖଂ ତସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ସମୁଦଯୋ ପହୀନୋ, ନିରୋଧୋ ସଚ୍ଛିକତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ଅଭିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ଅଭିଞ୍ଞାତଂ, ପରିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ପହାତବ୍ବଂ ପହୀନଂ, ଭାୱେତବ୍ବଂ ଭାୱିତଂ , ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ନ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୭୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଓଧିସୋଧିସୋ କିଲେସେ ଜହତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

''ଅନୁପୁବ୍ବେନ ମେଧାୱୀ, ଥୋକଂ ଥୋକଂ ଖଣେ ଖଣେ;

କମ୍ମାରୋ ରଜତସ୍ସେୱ, ନିଦ୍ଧମେ ମଲମତ୍ତନୋ''ତି [ଧ। ପ। ୨୩୯ ଧମ୍ମପଦେ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଓଧିସୋଧିସୋ କିଲେସେ ଜହତୀ''ତି।

ଓଧିସୋଧିସୋ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

''ସହାୱସ୍ସ ଦସ୍ସନସମ୍ପଦାଯ,

ତଯସ୍ସୁ ଧମ୍ମା ଜହିତା ଭୱନ୍ତି;

ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠୀ ୱିଚିକିଚ୍ଛିତଞ୍ଚ,

ସୀଲବ୍ବତଂ ୱାପି ଯଦତ୍ଥି କିଞ୍ଚି;

ଚତୂହପାଯେହି ଚ ୱିପ୍ପମୁତ୍ତୋ,

ଛଚ୍ଚାଭିଠାନାନି ଅଭବ୍ବ [ଅଭବ୍ବୋ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] କାତୁ’’ନ୍ତି [ଖୁ। ପା। ୬।୧୦; ସୁ। ନି। ୨୩୩]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଓଧିସୋଧିସୋ କିଲେସେ ଜହତୀ’’ତି।

ଓଧିସୋଧିସୋ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଯସ୍ମିଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯେ ଅରିଯସାୱକସ୍ସ ୱିରଜଂ ୱୀତମଲଂ ଧମ୍ମଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି – ‘ଯଂ କିଞ୍ଚି ସମୁଦଯଧମ୍ମଂ, ସବ୍ବଂ ତଂ ନିରୋଧଧମ୍ମ’ନ୍ତି, ସହ ଦସ୍ସନୁପ୍ପାଦା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିଯସାୱକସ୍ସ ତୀଣି ସଂଯୋଜନାନି ପହୀଯନ୍ତି – ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ୱିଚିକିଚ୍ଛା ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ’’ତି [ଅଙ୍ଗୁତ୍ତରନିକାଯେ]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଓଧିସୋଧିସୋ କିଲେସେ ଜହତୀ’’ତି।

ଓଧିସୋକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୪। ଜହତିକଥା

୧। ନସୁତ୍ତାହରଣକଥା

୨୭୯। ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ଜହତି, ଅନଓସେସଂ ଜହତି, ଅପ୍ପଟିସନ୍ଧିୟଂ ଜହତି, ସମୂଲଂ ଜହତି, ସତଣ୍ହଂ ଜହତି, ସାନୁସୟଂ ଜହତି, ଅରିୟେନ ଞାଣେନ ଜହତି, ଅରିୟେନ ମଗ୍ଗେନ ଜହତି, ଅକୁପ୍ପଂ ପଟିୱିଜ୍ଝନ୍ତୋ ଜହତି, ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ଅନଓସେସଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ଅପ୍ପଟିସନ୍ଧିୟଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ସମୂଲଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ସତଣ୍ହଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ସାନୁସୟଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ଅରିୟେନ ଞାଣେନ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ଅରିୟେନ ମଗ୍ଗେନ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ଅକୁପ୍ପଂ ପଟିୱିଜ୍ଝନ୍ତୋ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଜହତି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ଜହତି, ଅନଓସେସଂ ଜହତି…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ଜହତି, ଅନଓସେସଂ ଜହତି…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ଅନଓସେସଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ଅନଓସେସଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି …ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ନ ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ଜହତି, ନ ଅନଓସେସଂ ଜହତି…ପେ… ନ ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଜହତି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ନ ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ଜହତି…ପେ… ନ ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ନ ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ନ ଅନଓସେସଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି…ପେ… ନ ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ନ ଅଚ୍ଚନ୍ତଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି, ନ ଅନଓସେସଂ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତି…ପେ… ନ ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୋ ୱିକ୍ଖମ୍ଭେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କତମେନ ମଗ୍ଗେନାତି? ରୂପାୱଚରେନ ମଗ୍ଗେନାତି। ରୂପାୱଚରୋ ମଗ୍ଗୋ ନିୟ୍ୟାନିକୋ ଖୟଗାମୀ ବୋଧଗାମୀ ଅପଚୟଗାମୀ ଅନାସୱୋ ଅସଂୟୋଜନିୟୋ ଅଗନ୍ଥନିୟୋ ଅନୋଘନିୟୋ ଅୟୋଗନିୟୋ ଅନୀୱରଣିୟୋ ଅପରାମଟ୍ଠୋ ଅନୁପାଦାନିୟୋ ଅସଂକିଲେସିୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ନନୁ ରୂପାୱଚରୋ ମଗ୍ଗୋ ଅନିୟ୍ୟାନିକୋ ନ ଖୟଗାମୀ ନ ବୋଧଗାମୀ ନ ଅପଚୟଗାମୀ ସାସୱୋ ସଂୟୋଜନିୟୋ…ପେ… ସଂକିଲେସିୟୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ରୂପାୱଚରୋ ମଗ୍ଗୋ ଅନିୟ୍ୟାନିକୋ ନ ଖୟଗାମୀ…ପେ… ସଂକିଲେସିୟୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ରୂପାୱଚରେନ ମଗ୍ଗେନ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦ''ନ୍ତି।

ଜହତି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ମଗ୍ଗୋ ନିୟ୍ୟାନିକୋ ଖୟଗାମୀ ବୋଧଗାମୀ ଅପଚୟଗାମୀ ଅନାସୱୋ…ପେ… ଅସଂକିଲେସିୟୋତି? ଆମନ୍ତା। ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ରୂପାୱଚରେନ ମଗ୍ଗେନ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ମଗ୍ଗୋ ନିୟ୍ୟାନିକୋ ଖୟଗାମୀ ବୋଧଗାମୀ ଅପଚୟଗାମୀ ଅନାସୱୋ…ପେ… ଅସଂକିଲେସିୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ରୂପାୱଚରେନ ମଗ୍ଗେନ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ମଗ୍ଗୋ ଅନିୟ୍ୟାନିକୋ ନ ଖୟଗାମୀ ନ ବୋଧଗାମୀ ନ ଅପଚୟଗାମୀ ସାସୱୋ…ପେ… ସଂକିଲେସିୟୋତି? ଆମନ୍ତା। ଜହତି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦଂ, ସୋ ଚ ମଗ୍ଗୋ ଅନିୟ୍ୟାନିକୋ ନ ଖୟଗାମୀ ନ ବୋଧଗାମୀ ନ ଅପଚୟଗାମୀ ସାସୱୋ…ପେ… ସଂକିଲେସିୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…

ପେ…।

୨୮୦। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମେସୁ ୱୀତରାଗୋ ସହ ଧମ୍ମାଭିସମୟା ଅନାଗାମିଫଲେ ସଣ୍ଠାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତେ ସଣ୍ଠାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମେସୁ ୱୀତରାଗୋ ସହ ଧମ୍ମାଭିସମୟା ଅନାଗାମିଫଲେ ସଣ୍ଠାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ତୟୋ ମଗ୍ଗେ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ତୟୋ ମଗ୍ଗେ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ତୀଣି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ତୀଣି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତିଣ୍ଣଂ ଫସ୍ସାନଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ୱେଦନାନଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ସଞ୍ଞାନଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଚେତନାନଂ ତିଣ୍ଣଂ ଚିତ୍ତାନଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ସଦ୍ଧାନଂ ତିଣ୍ଣଂ ୱୀରିୟାନଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ସତୀନଂ ତିଣ୍ଣଂ ସମାଧୀନଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ପଞ୍ଞାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମେସୁ ୱୀତରାଗୋ ସହ ଧମ୍ମାଭିସମୟା ଅନାଗାମିଫଲେ ସଣ୍ଠାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। କତମେନ ମଗ୍ଗେନାତି? ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନାତି। ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ ସକ୍କାୟଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨। ସୁତ୍ତାହରଣକଥା

୨୮୧। ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ ସକ୍କାୟଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତିଣ୍ଣଂ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନା ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତିଣ୍ଣଂ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନା ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ ସକ୍କାୟଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ଜହତୀ’’ତି। ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦାନଂ ତନୁଭାୱା ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମରାଗବ୍ୟାପାଦାନଂ ତନୁଭାୱା ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ଜହତୀ’’ତି।

ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମେସୁ ୱୀତରାଗୋ ସହ ଧମ୍ମାଭିସମୟା ଅନାଗାମିଫଲେ ସଣ୍ଠାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯେ କେଚି ଧମ୍ମଂ ଅଭିସମେନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ସହ ଧମ୍ମାଭିସମୟା ଅନାଗାମିଫଲେ ସଣ୍ଠହନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ଅହେସୁଂ ତେ [ଅହିଂସକା (ଅ। ନି। ୭।୬୪)] ଅତୀତଂସେ, ଛ ସତ୍ଥାରୋ ଯସସ୍ସିନୋ;

ନିରାମଗନ୍ଧା କରୁଣେଧିମୁତ୍ତା [କରୁଣାଧିମୁତ୍ତା (ସୀ। କ।)], କାମସଂଯୋଜନାତିଗା।

‘‘କାମରାଗଂ ୱିରାଜେତ୍ୱା, ବ୍ରହ୍ମଲୋକୂପଗା ଅହୁ;

ଅହେସୁଂ ସାୱକା ତେସଂ, ଅନେକାନି ସତାନିପି।

‘‘ନିରାମଗନ୍ଧା କରୁଣେଧିମୁତ୍ତା, କାମସଂଯୋଜନାତିଗା;

କାମରାଗଂ ୱିରାଜେତ୍ୱା, ବ୍ରହ୍ମଲୋକୂପଗା ଅହୂ’’ତି [ଅ। ନି। ୬।୫୪]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦନ୍ତି।

ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସୋ ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁନେତ୍ତୋ ସତ୍ଥା ଏୱଂ ଦୀଘାୟୁକୋ ସମାନୋ ଏୱଂ ଚିରଟ୍ଠିତିକୋ ଅପରିମୁତ୍ତୋ ଅହୋସି ଜାତିୟା ଜରାୟ ମରଣେନ ସୋକେହି ପରିଦେୱେହି ଦୁକ୍ଖେହି ଦୋମନସ୍ସେହି ଉପାୟାସେହି ଅପରିମୁତ୍ତୋ ଦୁକ୍ଖସ୍ମାତି ୱଦାମି। ତଂ କିସ୍ସ ହେତୁ? ଚତୁନ୍ନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅନନୁବୋଧା ଅପ୍ପଟିୱେଧା। କତମେସଂ ଚତୁନ୍ନଂ? ଅରିୟସ୍ସ ସୀଲସ୍ସ ଅନନୁବୋଧା ଅପ୍ପଟିୱେଧା, ଅରିୟସ୍ସ ସମାଧିସ୍ସ, ଅରିୟାୟ ପଞ୍ଞାୟ, ଅରିୟାୟ ୱିମୁତ୍ତିୟା ଅନନୁବୋଧା ଅପ୍ପଟିୱେଧା। ତୟିଦଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିୟଂ ସୀଲଂ ଅନୁବୁଦ୍ଧଂ ପଟିୱିଦ୍ଧଂ, ଅରିୟୋ ସମାଧି ଅନୁବୁଦ୍ଧୋ ପଟିୱିଦ୍ଧୋ, ଅରିୟା ପଞ୍ଞା ଅନୁବୁଦ୍ଧା ପଟିୱିଦ୍ଧା, ଅରିୟା ୱିମୁତ୍ତି ଅନୁବୁଦ୍ଧା ପଟିୱିଦ୍ଧା, ଉଚ୍ଛିନ୍ନା ଭୱତଣ୍ହା, ଖୀଣା ଭୱନେତ୍ତି, ନତ୍ଥି ଦାନି ପୁନବ୍ଭୱୋତି।

‘‘ସୀଲଂ ସମାଧି ପଞ୍ଞା ଚ, ୱିମୁତ୍ତି ଚ ଅନୁତ୍ତରା;

ଅନୁବୁଦ୍ଧା ଇମେ ଧମ୍ମା, ଗୋତମେନ ଯସସ୍ସିନା।

‘‘ଇତି ବୁଦ୍ଧୋ ଅଭିଞ୍ଞାୟ, ଧମ୍ମମକ୍ଖାସି ଭିକ୍ଖୁନଂ;

ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକରୋ ସତ୍ଥା, ଚକ୍ଖୁମା ପରିନିବ୍ବୁତୋ’’ତି [ଅ। ନି। ୭।୬୬]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଜହତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦ’’ନ୍ତି।

ଜହତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୫। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତିକଥା

୧। ୱାଦଯୁତ୍ତି

୨୮୨। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି ? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବତ୍ଥ ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଦା ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେନ ସବ୍ବଂ ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେସୁ ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଯୋଗଞ୍ଚ କତ୍ୱା ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯମ୍ପି ନତ୍ଥି, ତମ୍ପତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବମତ୍ଥୀତି ଯା ଦିଟ୍ଠି ସା ଦିଟ୍ଠି ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠୀତି, ଯା ଦିଟ୍ଠି ସା ଦିଟ୍ଠି ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠୀତି, ହେୱମତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। (ସଂଖିତ୍ତଂ)। ୱାଦଯୁତ୍ତି।

୨। କାଲସଂସନ୍ଦନା

୨୮୩। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅନିରୁଦ୍ଧଂ ଅୱିଗତଂ ଅୱିପରିଣତଂ ନ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ନ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ଅନିରୁଦ୍ଧଂ ଅୱିଗତଂ ଅୱିପରିଣତଂ ନ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ନ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଜାତଂ ଭୂତଂ ସଞ୍ଜାତଂ ନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ଜାତଂ ଭୂତଂ ସଞ୍ଜାତଂ ନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ପାତୁଭୂତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୮୪। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତଂ ରୂପଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ…ପେ… ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅଜାତଂ…ପେ… ଅପାତୁଭୂତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅନିରୁଦ୍ଧଂ ଅୱିଗତଂ ଅୱିପରିଣତଂ ନ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ନ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅନିରୁଦ୍ଧଂ ଅୱିଗତଂ ଅୱିପରିଣତଂ ନ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ନ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଜାତଂ ଭୂତଂ ସଞ୍ଜାତଂ ନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଜାତଂ ଭୂତଂ ସଞ୍ଜାତଂ ନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ପାତୁଭୂତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତୀତା ୱେଦନା ଅତ୍ଥି…ପେ… ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସଙ୍ଖାରା ଅତ୍ଥି, ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ…ପେ… ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଜାତଂ…ପେ… ଅପାତୁଭୂତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିରୁଦ୍ଧଂ…ପେ… ନ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିରୁଦ୍ଧଂ…ପେ… ନ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଜାତଂ…ପେ… ପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଜାତଂ…ପେ… ପାତୁଭୂତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ…ପେ… ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ…ପେ… ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଜାତଂ…ପେ… ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଜାତଂ…ପେ… ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୨୮୫। ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି ୱା ରୂପ’’ନ୍ତି ୱା, ‘‘ରୂପନ୍ତି ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅପ୍ପିଯଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ନିରୁଜ୍ଝମାନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଭାୱଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଭାୱଂ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି ୱା ରୂପ’’ନ୍ତି ୱା, ‘‘ରୂପନ୍ତି ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅପ୍ପିଯଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ନିରୁଜ୍ଝମାନଂ ରୂପଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

‘‘ଓଦାତନ୍ତି ୱା ୱତ୍ଥ’’ନ୍ତି ୱା, ‘‘ୱତ୍ଥନ୍ତି ୱା ଓଦାତ’’ନ୍ତି ୱା ଓଦାତଂ ୱତ୍ଥଂ ଅପ୍ପିଯଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ଆମନ୍ତା। ଓଦାତଂ ୱତ୍ଥଂ ରଜ୍ଜମାନଂ ଓଦାତଭାୱଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱତ୍ଥଭାୱଂ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

‘‘ଓଦାତନ୍ତି ୱା ୱତ୍ଥ’’ନ୍ତି ୱା, ‘‘ୱତ୍ଥନ୍ତି ୱା ଓଦାତ’’ନ୍ତି ୱା ଓଦାତଂ ୱତ୍ଥଂ ଅପ୍ପିଯଂ କରିତ୍ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ଆମନ୍ତା। ଓଦାତଂ ୱତ୍ଥଂ ରଜ୍ଜମାନଂ ୱତ୍ଥଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଓଦାତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।…ପେ…।

୨୮୬। ରୂପଂ ରୂପଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ନନୁ ରୂପଂ ରୂପଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ରୂପଭାୱଂ ନ ଜହତୀ’’ତି।

ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି ନିବ୍ବାନଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ରୂପଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି [ନ ଜହତି (ସୀ। କ।)] ରୂପଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ ରୂପଭାୱଂ ନ ଜହତି ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନଭାୱଂ ନ ଜହତି ନିବ୍ବାନଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ଅନାଗତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ଅନାଗତଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅଟ୍ଠକଥା ଓଲୋକେତବ୍ବା]? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ

ଅତୀତଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅଟ୍ଠକଥା ଓଲୋକେତବ୍ବା]? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅଟ୍ଠକଥା ଓଲୋକେତବ୍ବା]? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ଅତୀତଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅଟ୍ଠକଥା ଓଲୋକେତବ୍ବା]? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅତୀତଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀ''ତି।

ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି ନିବ୍ବାନଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି ଅତୀତଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତି ଅତୀତଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନଭାୱଂ ନ ଜହତି ନିବ୍ବାନଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୮୭। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅନାଗତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅନାଗତଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅନୁଲୋମପଞ୍ହେ୍ୱୋଯେୱ]? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତୀତଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅନୁଲୋମପଞ୍ହେ୍ୱୋଯେୱ]? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅନୁଲୋମପଞ୍ହେ୍ୱୋଯେୱ]? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତୀତଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅନୁଲୋମପଞ୍ହେ୍ୱୋଯେୱ]? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ…ପେ… ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀ''ତି।

ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନଭାୱଂ ନ ଜହତି [ନ ଜହତୀତି (?) ପୁରିମପଞ୍ହେହି ସଂସନ୍ଦେତବ୍ବଂ] ନିବ୍ବାନଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତି [ନ ଜହତୀତି (?) ପୁରିମଞ୍ହେହି ସଂସନ୍ଦେତବ୍ବଂ] ଅତୀତଂ ରୂପଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତି ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନଭାୱଂ ନ ଜହତି ନିବ୍ବାନଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ୱେଦନା ଅତ୍ଥି… ଅତୀତା ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି… ଅତୀତା ସଙ୍ଖାରା ଅତ୍ଥି… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନାଗତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନାଗତଭାୱଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଭାୱଂ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅନୁଲୋମପଞ୍ହେୟେୱ]? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଭାୱଂ ଜହତୀତି [ନ ଜହତୀତି (ବହୂସୁ) ଅନୁଲୋମପଞ୍ହେୟେୱ]? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତୀ''ତି।

ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନଭାୱଂ ନ ଜହତି [ନ ଜହତୀତି (?) ପୁରିମପଞ୍ହେହି ସଂସନ୍ଦେତବ୍ବଂ] ନିବ୍ବାନଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତି [ନ ଜହତୀତି (?) ପୁରିମପଞ୍ହେହି ସଂସନ୍ଦେତବ୍ବଂ] ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନିଚ୍ଚଂ ଧୁୱଂ ସସ୍ସତଂ ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଭାୱଂ ନ ଜହତି ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନଭାୱଂ ନ ଜହତି ନିବ୍ବାନଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ଅଧୁୱଂ ଅସସ୍ସତଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱଚନସୋଧନା

୨୮୮। ଅତୀତଂ ନ୍ୱତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ନ୍ୱତ୍ଥି, ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି ମିଚ୍ଛା। ହଞ୍ଚି ୱା ପନ ଅତ୍ଥି ନ୍ୱାତୀତଂ, ଅତ୍ଥି ଅତୀତନ୍ତି ମିଚ୍ଛା। ଅନାଗତଂ ନ୍ୱତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ନ୍ୱତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି ମିଚ୍ଛା। ହଞ୍ଚି ୱା ପନ ଅତ୍ଥି ନ୍ୱାନାଗତଂ, ଅତ୍ଥି ଅନାଗତନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ଅନାଗତଂ ହୁତ୍ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ଅନାଗତଂ ତଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଞ୍ଞେୱ ଅନାଗତଂ ତଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହୁତ୍ୱା ହୋତି ହୁତ୍ୱା ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ହୁତ୍ୱା ହୋତି ହୁତ୍ୱା ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନ ହୁତ୍ୱା ନ ହୋତି ନ ହୁତ୍ୱା ନ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ହୁତ୍ୱା ଅତୀତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ତଂ ଅତୀତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଞ୍ଞେୱ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ତଂ ଅତୀତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ହୁତ୍ୱା ହୋତି ହୁତ୍ୱା ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ହୁତ୍ୱା ହୋତି ହୁତ୍ୱା ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନ ହୁତ୍ୱା ନ ହୋତି ନ ହୁତ୍ୱା ନ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ହୁତ୍ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ହୁତ୍ୱା ଅତୀତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ଅନାଗତଂ ତଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ତଂ ଅତୀତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଞ୍ଞେୱ ଅନାଗତଂ ତଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ତଂ ଅତୀତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହୁତ୍ୱା ହୋତି ହୁତ୍ୱା ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ହୁତ୍ୱା ହୋତି ହୁତ୍ୱା ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନ ହୁତ୍ୱା ନ ହୋତି ନ ହୁତ୍ୱା ନ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତୀତଚକ୍ଖୁରୂପାଦିକଥା

୨୮୯। ଅତୀତଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତେନ ଚକ୍ଖୁନା ଅତୀତଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ସୋତଂ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଦା ଅତ୍ଥି ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆକାସୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତେନ ସୋତେନ ଅତୀତଂ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଘାନଂ ଅତ୍ଥି ଗନ୍ଧା ଅତ୍ଥି ଘାନୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱାୟୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତେନ ଘାନେନ ଅତୀତଂ ଗନ୍ଧଂ ଘାୟତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତା ଜିୱ୍ହା ଅତ୍ଥି ରସା ଅତ୍ଥି ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆପୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅତୀତାୟ ଜିୱ୍ହାୟ ଅତୀତଂ ରସଂ ସାୟତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତୋ କାୟୋ ଅତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ଅତ୍ଥି କାୟୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ପଥୱୀ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତେନ କାୟେନ ଅତୀତଂ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତୋ ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତେନ ମନେନ ଅତୀତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତେନ ଚକ୍ଖୁନା ଅନାଗତଂ ରୂପଂ

ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ସୋତଂ ଅତ୍ଥି… ଘାନଂ ଅତ୍ଥି… ଜିଵ୍ହା ଅତ୍ଥି… କାଯୋ ଅତ୍ଥି … ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତେନ ମନେନ ଅନାଗତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ଚକ୍ଖୁନା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ଅତୀତେନ ଚକ୍ଖୁନା ଅତୀତଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ସୋତଂ ଅତ୍ଥି… ଘାନଂ ଅତ୍ଥି… ଜିଵ୍ହା ଅତ୍ଥି… କାଯୋ ଅତ୍ଥି… ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ମନେନ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତୋ ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ଅତୀତେନ ମନେନ ଅତୀତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ଚକ୍ଖୁନା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତେନ ଚକ୍ଖୁନା ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ସୋତଂ ଅତ୍ଥି… ଘାନଂ ଅତ୍ଥି… ଜିଵ୍ହା ଅତ୍ଥି… କାଯୋ ଅତ୍ଥି… ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ମନେନ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତୋ ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତେନ ମନେନ ଅନାଗତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ଅତୀତେନ ଚକ୍ଖୁନା ଅତୀତଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ଚକ୍ଖୁନା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ସୋତଂ ଅତ୍ଥି… ଘାନଂ ଅତ୍ଥି… ଜିଵ୍ହା ଅତ୍ଥି… କାଯୋ ଅତ୍ଥି… ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ଅତୀତେନ ମନେନ ଅତୀତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ମନେନ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ଅନାଗତେନ ଚକ୍ଖୁନା ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଅତ୍ଥି ରୂପା ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ଆଲୋକୋ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ଚକ୍ଖୁନା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ସୋତଂ ଅତ୍ଥି… ଘାନଂ ଅତ୍ଥି… ଜିଵ୍ହା ଅତ୍ଥି… କାଯୋ ଅତ୍ଥି… ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ଅନାଗତେନ ମନେନ ଅନାଗତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ମନୋ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମା ଅତ୍ଥି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି ୱତ୍ଥୁଂ ଅତ୍ଥି ମନସିକାରୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ମନେନ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଞ୍ଞାଣାଦିକଥା

୨୯୦। ଅତୀତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି , ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ

ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅନାଗତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତେନ ଞାଣେନ ଞାଣକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଅନାଗତଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି , ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା । ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହନ୍ତାଦିକଥା

୨୯୧। ଅରହତୋ ଅତୀତୋ ରାଗୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତେନ ରାଗେନ ସରାଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତୋ ଦୋସୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅରହା ତେନ ଦୋସେନ ସଦୋସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତୋ ମୋହୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତେନ ମୋହେନ ସମୋହୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତୋ ମାନୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତେନ ମାନେନ ସମାନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତା ଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତାଯ ୱିଚିକିଚ୍ଛାଯ ସୱିଚିକିଚ୍ଛୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତଂ ଥିନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତେନ ଥିନେନ ସଥିନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତଂ ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତେନ ଉଦ୍ଧଚ୍ଚେନ ସଉଦ୍ଧଚ୍ଚୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତଂ ଅହିରିକଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତେନ ଅହିରିକେନ ସଅହିରିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତଂ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ତେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପେନ ସଅନୋତ୍ତପ୍ପୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅନାଗାମୀ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ଅଣୁସହଗତୋ କାମରାଗୋ ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମୀ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ଓଳାରିକୋ କାମରାଗୋ ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମୀ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ଅପାଯଗମନୀଯୋ ରାଗୋ ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ଅପାଯଗମନୀଯୋ ଦୋସୋ ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନୋ ତେନ ମୋହେନ ସମୋହୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨୯୨। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତୋ ରାଗୋ ଅତ୍ଥି, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ରାଗେନ ସରାଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଅତୀତୋ ରାଗୋ ଅତ୍ଥି, ଅରହା ତେନ

ରାଗେନ ସରାଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତୋ ଦୋସୋ ଅତ୍ଥି…ପେ… ଅତୀତଂ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଅତୀତଂ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅତ୍ଥି, ଅରହା ତେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ଅନାଗାମୀ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି…ପେ… ଅତୀତୋ ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥି, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତୋ ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗାମୀ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ସକଦାଗାମୀ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି… ଅତୀତୋ ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥି, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି ? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତୋ ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥି, ସକଦାଗାମୀ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ସୋତାପନ୍ନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି…ପେ… ଅତୀତୋ ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ଅତ୍ଥି, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ମୋହେନ ସମୋହୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ଅତୀତୋ ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ଅତ୍ଥି, ସୋତାପନ୍ନୋ ତେନ ମୋହେନ ସମୋହୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ଅତୀତୋ ରାଗୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ଅରହା ତେନ ରାଗେନ ସରାଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତୋ ରାଗୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ରାଗେନ ସରାଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ଅତୀତୋ ଦୋସୋ ଅତ୍ଥି…ପେ… ଅତୀତଂ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ଅରହା ତେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତଂ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପେନ ଅନୋତ୍ତପ୍ପୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ଅନାଗାମୀ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି…ପେ… ଅତୀତୋ ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ଅନାଗାମୀ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି ? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତୋ ଅଣୁସହଗତୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ସକଦାଗାମୀ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି…ପେ… ଅତୀତୋ ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ସକଦାଗାମୀ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତୋ ଓଳାରିକୋ ବ୍ଯାପାଦୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ବ୍ଯାପାଦେନ ବ୍ଯାପନ୍ନଚିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ସୋତାପନ୍ନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତା ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ସଦିଟ୍ଠିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ଅତୀତା ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅତ୍ଥି…ପେ… ଅତୀତୋ ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ସୋତାପନ୍ନୋ ତେନ ମୋହେନ ସମୋହୋତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅତୀତୋ ଅପାଯଗମନୀଯୋ ମୋହୋ ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ମୋହେନ ସମୋହୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତହତ୍ଥାଦିକଥା

୨୯୩। ଅତୀତା ହତ୍ଥା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତେସୁ ହତ୍ଥେସୁ ସତି ଆଦାନନିକ୍ଖେପନଂ ପଞ୍ଞାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତା ପାଦା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତେସୁ ପାଦେସୁ ସତି ଅଭିକ୍କମପଟିକ୍କମୋ ପଞ୍ଞାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତା ପବ୍ବା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା।

ଅତୀତେସୁ ପଦ୍ଦେସୁ ସତି ସମିଞ୍ଜନପସାରଣଂ ପଞ୍ଞାୟତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତୋ କୁଚ୍ଛି ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତସ୍ମିଂ କୁଚ୍ଛିସ୍ମିଂ ସତି ଜିଘଚ୍ଛା ପିପାସା ପଞ୍ଞାୟତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତୋ କାୟୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତୋ କାୟୋ ପଗ୍ଗହନିଗ୍ଗହୁପଗୋ ଛେଦନଭେଦନୁପଗୋ କାକେହି ଗିଜ୍ଝେହି କୁଲଲେହି ସାଧାରଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତେ କାୟେ ୱିସଂ କମେୟ୍ୟ , ସତ୍ଥଂ କମେୟ୍ୟ, ଅଗ୍ଗି କମେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଲବ୍ଭା ଅତୀତୋ କାୟୋ ଅଦ୍ଦୁବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ରଜ୍ଜୁବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ସଙ୍ଖଲିକବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ଗାମବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ନିଗମବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ନଗରବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ଜନପଦବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, କଣ୍ଠପଞ୍ଚମେହି ବନ୍ଧନେହି ବନ୍ଧିତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତୋ ଆପୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଆପେନ ଆପକରଣୀୟଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତୋ ତେଜୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ତେଜେନ ତେଜକରଣୀୟଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତୋ ୱାୟୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ୱାୟେନ ୱାୟକରଣୀୟଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତକ୍ଖନ୍ଧାଦିସମୋଧାନକଥା

୨୯୪। ଅତୀତୋ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତୋ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତୟୋ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅତୀତା ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତା ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନା ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପନ୍ନରସକ୍ଖନ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଚକ୍ଖାୟତନଂ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଚକ୍ଖାୟତନଂ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଚକ୍ଖାୟତନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତୀଣି ଚକ୍ଖାୟତନାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତାନି ଦ୍ୱାଦସାୟତନାନି ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତାନି ଦ୍ୱାଦସାୟତନାନି ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାନି ଦ୍ୱାଦସାୟତନାନି ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଛତ୍ତିଂସାୟତନାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତା ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନା ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତିସ୍ସୋ ଚକ୍ଖୁଧାତୁୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତା ଅଟ୍ଠାରସ ଧାତୁୟୋ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତା ଅଟ୍ଠାରସ ଧାତୁୟୋ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନା ଅଟ୍ଠାରସ ଧାତୁୟୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁପଞ୍ଞାସ ଧାତୁୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଅତ୍ଥୀତି ? ଆମନ୍ତା। ତୀଣି ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତାନି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିୟାନି ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତାନି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିୟାନି ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାନି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିୟାନି ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଛସଟ୍ଠିନ୍ଦ୍ରିୟାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତୋ ରାଜା ଚକ୍କୱତ୍ତୀ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତୋ ରାଜା ଚକ୍କୱତ୍ତୀ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ରାଜା ଚକ୍କୱତ୍ତୀ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତିଣ୍ଣନ୍ନଂ ରାଜୂନଂ ଚକ୍କୱତ୍ତୀନଂ ସମ୍ମୁଖୀଭାୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ଅତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତିଣ୍ଣନ୍ନଂ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧାନଂ ସମ୍ମୁଖୀଭାୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଦସୋଧନକଥା

୨୯୫। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି ଅତୀତନ୍ତି? ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅତୀତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାତୀତନ୍ତି।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅତୀତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାତୀତଂ, ତେନାତୀତଂ ନ୍ୱାତୀତଂ, ନ୍ୱାତୀତଂ ଅତୀତନ୍ତି। ୟଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅତୀତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାତୀତଂ, ତେନାତୀତଂ ନ୍ୱାତୀତଂ, ନ୍ୱାତୀତଂ ଅତୀତ'''ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ଅତୀତଂ ନ୍ୱାତୀତଂ ନ୍ୱାତୀତଂ ଅତୀତନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅତୀତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାତୀତ''ନ୍ତି। ୟଂ ତତ୍ଥ

ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅତୀତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାତୀତଂ, ତେନାତୀତଂ ନ୍ୱାତୀତଂ, ନ୍ୱାତୀତଂ ଅତୀତ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନାଗତନ୍ତି? ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅନାଗତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାନାଗତନ୍ତି।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅନାଗତଂ ସିୟା ନ୍ୱାନାଗତଂ, ତେନାନାଗତଂ ନ୍ୱାନାଗତଂ, ନ୍ୱାନାଗତଂ ଅନାଗତନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅନାଗତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାନାଗତଂ, ତେନାନାଗତଂ ନ୍ୱାନାଗତଂ, ନ୍ୱାନାଗତଂ ଅନାଗତ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନାନାଗତଂ ନ୍ୱାନାଗତଂ ନ୍ୱାନାଗତଂ ଅନାଗତନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅନାଗତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାନାଗତ’’ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ଅନାଗତଂ, ସିୟା ନ୍ୱାନାଗତଂ, ତେନାନାଗତଂ ନ୍ୱାନାଗତଂ, ନ୍ୱାନାଗତଂ ଅନାଗତ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି, ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି? ଅତ୍ଥି ସିୟା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ସିୟା ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ସିୟା ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ତେନ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ସିୟା ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ତେନ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ସିୟା ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ସିୟା ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ତେନ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ, ନୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ନିବ୍ବାନନ୍ତି? ଅତ୍ଥି ସିୟା ନିବ୍ବାନଂ ସିୟା ନୋ ନିବ୍ବାନନ୍ତି।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ନିବ୍ବାନଂ, ସିୟା ନୋ ନିବ୍ବାନଂ, ତେନ ନିବ୍ବାନଂ ନୋ ନିବ୍ବାନଂ, ନୋ ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ନିବ୍ବାନଂ, ସିୟା ନୋ ନିବ୍ବାନଂ, ତେନ ନିବ୍ବାନଂ ନୋ ନିବ୍ବାନଂ, ନୋ ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ନିବ୍ବାନଂ ନୋ ନିବ୍ବାନଂ, ନୋ ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ନିବ୍ବାନଂ, ସିୟା ନୋ ନିବ୍ବାନ’’ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ‘‘ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – ‘ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି ଅତ୍ଥି ସିୟା ନିବ୍ବାନଂ, ସିୟା ନୋ ନିବ୍ବାନଂ, ତେନ ନିବ୍ବାନଂ ନୋ ନିବ୍ବାନଂ, ନୋ ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନ’’’ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ସୁତ୍ତସାଧନଂ

୨୯୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଯଂ କିଞ୍ଚି, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୂପଂ ଅତୀତାନାଗତପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ଓଳାରିକଂ ୱା ସୁଖୁମଂ ୱା ହୀନଂ ୱା ପଣୀତଂ ୱା ଯଂ ଦୂରେ ସନ୍ତିକେ ୱା – ଅୟଂ ୱୁଚ୍ଚତି ରୂପକ୍ଖନ୍ଧୋ। ଯା କାଚି ୱେଦନା… ଯା କାଚି ସଞ୍ଞା… ଯେ କେଚି ସଙ୍ଖାରା… ଯଂ କିଞ୍ଚି ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ଓଳାରିକଂ ୱା ସୁଖୁମଂ ୱା ହୀନଂ ୱା ପଣୀତଂ ୱା ଯଂ ଦୂରେ ସନ୍ତିକେ ୱା – ଅୟଂ ୱୁଚ୍ଚତି ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ’’ତି [ସଂ। ନି। ୩।୪୮]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି।

ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ତୟୋମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିରୁତ୍ତିପଥା ଅଧିୱଚନପଥା ପଞ୍ଞତ୍ତିପଥା ଅସଙ୍କିଣ୍ଣା ଅସଙ୍କିଣ୍ଣପୁବ୍ବା ନ ସଙ୍କୀୟନ୍ତି ନ ସଙ୍କୀୟିସ୍ସନ୍ତି ଅପ୍ପଟିକୁଟ୍ଠା ସମଣେହି ବ୍ରାହ୍ମଣେହି ୱିଞ୍ଞୂହି। କତମେ ତୟୋ? ଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୂପଂ ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ‘ଅହୋସୀ’ତି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା, ‘ଅହୋସୀ’ତି ତସ୍ସ ସମଞ୍ଞା, ‘ଅହୋସୀ’ତି ତସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି; ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି, ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା

‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି। ଯା ୱେଦନା…ପେ… ଯା ସଞ୍ଞା… ଯେ ସଙ୍ଖାରା… ଯଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ‘ଅହୋସୀ’ତି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା, ‘ଅହୋସୀ’ତି ତସ୍ସ ସମଞ୍ଞା, ‘ଅହୋସୀ’ତି ତସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି; ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି, ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି।

‘‘ଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୂପଂ ଅଜାତଂ ଅପାତୁଭୂତଂ ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା, ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି ତସ୍ସ ସମଞ୍ଞା, ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି ତସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି; ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି, ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଅହୋସୀ’ତି। ଯା ୱେଦନା…ପେ… ଯା ସଞ୍ଞା… ଯେ ସଙ୍ଖାରା… ଯଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅଜାତଂ ଅପାତୁଭୂତଂ ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା, ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି ତସ୍ସ ସମଞ୍ଞା, ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି ତସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି; ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି, ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଅହୋସୀ’ତି।

‘‘ଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୂପଂ ଜାତଂ ପାତୁଭୂତଂ ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା, ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି ତସ୍ସ ସମଞ୍ଞା, ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି ତସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି; ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଅହୋସୀ’ତି, ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି। ଯା ୱେଦନା…ପେ… ଯା ସଞ୍ଞା… ଯେ ସଙ୍ଖାରା… ଯଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଜାତଂ ପାତୁଭୂତଂ ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା, ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି ତସ୍ସ ସମଞ୍ଞା, ‘ଅତ୍ଥୀ’ତି ତସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତି; ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଅହୋସୀ’ତି, ନ ତସ୍ସ ସଙ୍ଖା ‘ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ନିରୁତ୍ତିପଥା ଅଧିୱଚନପଥା ପଞ୍ଞତ୍ତିପଥା ଅସଙ୍କିଣ୍ଣା ଅସଙ୍କିଣ୍ଣପୁବ୍ବା ନ ସଙ୍କିଯନ୍ତି ନ ସଙ୍କିଯିସ୍ସନ୍ତି ଅପ୍ପଟିକୁଟ୍ଠା ସମଣେହି ବ୍ରାହ୍ମଣେହି ୱିଞ୍ଞୂହି।

‘‘ଯେପି ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅହେସୁଂ ଉକ୍କଲା ୱସ୍ସଭଞ୍ଞା ଅହେତୁକୱାଦା ଅକିରିଯୱାଦା ନତ୍ଥିକୱାଦା, ତେପିମେ ତଯୋ ନିରୁତ୍ତିପଥେ ଅଧିୱଚନପଥେ ପଞ୍ଞତ୍ତିପଥେ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ ନ ପଟିକ୍କୋସିତବ୍ବଂ ଅମଞ୍ଞିଂସୁ। ତଂ କିସ୍ସ ହେତୁ? ନିନ୍ଦାବ୍ୟାରୋସଉପାରମ୍ଭଭଯା’’ତି [ସଂଯୁତ୍ତନିକାଯେ]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଆଯସ୍ମା ଫଗ୍ଗୁନୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅତ୍ଥି ନୁ ଖୋ ତଂ, ଭନ୍ତେ, ଚକ୍ଖୁଂ ଯେନ ଚକ୍ଖୁନା ଅତୀତେ ବୁଦ୍ଧେ ପରିନିବ୍ବୁତେ ଛିନ୍ନପପଞ୍ଚେ ଛିନ୍ନୱଟୁମେ ପରିଯାଦିନ୍ନୱଟ୍ଟେ ସବ୍ବଦୁକ୍ଖୱୀତିୱତ୍ତେ ପଞ୍ଞାପଯମାନୋ ପଞ୍ଞାପେଯ୍ୟାତି। ଅତ୍ଥି ନୁ ଖୋ ସା, ଭନ୍ତେ, ଜିୱ୍ହା… ପେ… ଅତ୍ଥି ନୁ ଖୋ ସୋ, ଭନ୍ତେ, ମନୋ ଯେନ ମନେନ ଅତୀତେ ବୁଦ୍ଧେ ପରିନିବ୍ବୁତେ ଛିନ୍ନପପଞ୍ଚେ ଛିନ୍ନୱଟୁମେ ପରିଯାଦିନ୍ନୱଟ୍ଟେ ସବ୍ବଦୁକ୍ଖୱୀତିୱତ୍ତେ ପଞ୍ଞାପଯମାନୋ ପଞ୍ଞାପେଯ୍ୟା’’ତି।

‘‘ନତ୍ଥି ଖୋ ତଂ, ଫଗ୍ଗୁନ, ଚକ୍ଖୁଂ ଯେନ ଚକ୍ଖୁନା ଅତୀତେ ବୁଦ୍ଧେ ପରିନିବ୍ବୁତେ ଛିନ୍ନପପଞ୍ଚେ ଛିନ୍ନୱଟୁମେ ପରିଯାଦିନ୍ନୱଟ୍ଟେ ସବ୍ବଦୁକ୍ଖୱୀତିୱତ୍ତେ ପଞ୍ଞାପଯମାନୋ ପଞ୍ଞାପେଯ୍ୟ। ନତ୍ଥି ଖୋ ସା, ଫଗ୍ଗୁନ, ଜିୱ୍ହା…ପେ… ନତ୍ଥି ନୁ ଖୋ ସୋ, ଫଗ୍ଗୁନ, ମନୋ ଯେନ ମନେନ ଅତୀତେ ବୁଦ୍ଧେ ପରିନିବ୍ବୁତେ ଛିନ୍ନପପଞ୍ଚେ ଛିନ୍ନୱଟୁମେ ପରିଯାଦିନ୍ନୱଟ୍ଟେ ସବ୍ବଦୁକ୍ଖୱୀତିୱତ୍ତେ ପଞ୍ଞାପଯମାନୋ ପଞ୍ଞାପେଯ୍ୟା’’ତି [ସଂ। ନି। ୪।୮୩]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଆଯସ୍ମା ନନ୍ଦକୋ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅହୁ ପୁବ୍ବେ ଲୋଭୋ ତଦହୁ ଅକୁସଲଂ, ସୋ ଏତରହି ନତ୍ଥି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ଅହୁ ପୁବ୍ବେ ଦୋସୋ… ଅହୁ ପୁବ୍ବେ ମୋହୋ, ତଦହୁ ଅକୁସଲଂ, ସୋ ଏତରହି ନତ୍ଥି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲ’’ନ୍ତି [ଅଙ୍ଗୁତ୍ତରନିକାଯେ]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘କବଳୀକାରେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆହାରେ ଅତ୍ଥି ରାଗୋ, ଅତ୍ଥି ନନ୍ଦୀ, ଅତ୍ଥି ତଣ୍ହା; ପତିଟ୍ଠିତଂ ତତ୍ଥ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱିରୂଳ୍ହଂ। ଯତ୍ଥ ପତିଟ୍ଠିତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱିରୂଳ୍ହଂ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ନାମରୂପସ୍ସ ଅୱକ୍କନ୍ତି। ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ନାମରୂପସ୍ସ ଅୱକ୍କନ୍ତି, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଙ୍ଖାରାନଂ ୱୁଦ୍ଧି। ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ସଙ୍ଖାରାନଂ ୱୁଦ୍ଧି, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଆଯତିଂ ପୁନବ୍ଭୱାଭିନିବ୍ବତ୍ତି। ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ଆଯତିଂ ପୁନବ୍ଭୱାଭିନିବ୍ବତ୍ତି, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଆଯତିଂ ଜାତିଜରାମରଣଂ। ଯତ୍ଥ ଅତ୍ଥି ଆଯତିଂ ଜାତିଜରାମରଣଂ, ସସୋକଂ ତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସରଜଂ [ସଦରଂ (ସଂ। ନି। ୨।୬୪) ତଦେୱ ଯୁତ୍ତତରଂ] ସଉପାଯାସନ୍ତି ୱଦାମି।

‘‘ଫସ୍ସେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆହାରେ… ମନୋସଞ୍ଚେତନାଯ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆହାରେ… ୱିଞ୍ଞାଣେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆହାରେ ଅତ୍ଥି ରାଗୋ, ଅତ୍ଥି ନନ୍ଦୀ…ପେ… ସରଜଂ ସଉପାଯାସନ୍ତି ୱଦାମୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୨।୬୪]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି।

ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘କବଳୀକାରେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆହାରେ ନତ୍ଥି ରାଗୋ, ନତ୍ଥି ନନ୍ଦୀ, ନତ୍ଥି ତଣ୍ହା; ଅପ୍ପତିଟ୍ଠିତଂ ତତ୍ଥ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅୱିରୂଳ୍ହଂ। ଯତ୍ଥ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅପ୍ପତିଟ୍ଠିତଂ ଅୱିରୂଳ୍ହଂ, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ନାମରୂପସ୍ସ ଅୱକ୍କନ୍ତି। ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ନାମରୂପସ୍ସ ଅୱକ୍କନ୍ତି, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଙ୍ଖାରାନଂ ୱୁଦ୍ଧି। ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ସଙ୍ଖାରାନଂ ୱୁଦ୍ଧି, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଆଯତିଂ ପୁନବ୍ଭୱାଭିନିବ୍ବତ୍ତି। ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ଆଯତିଂ ପୁନବ୍ଭୱାଭିନିବ୍ବତ୍ତି, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଆଯତିଂ ଜାତିଜରାମରଣଂ। ଯତ୍ଥ ନତ୍ଥି ଆଯତିଂ ଜାତିଜରାମରଣଂ, ଅସୋକଂ ତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରଜଂ ଅନୁପାଯାସନ୍ତି ୱଦାମି।

‘‘ଫସ୍ସେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆହାରେ… ମନୋସଞ୍ଚେତନାଯ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆହାରେ… ୱିଞ୍ଞାଣେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆହାରେ ନତ୍ଥି ରାଗୋ, ନତ୍ଥି ନନ୍ଦୀ…ପେ… ଅରଜଂ ଅନୁପାଯାସନ୍ତି ୱଦାମୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୨।୬୪]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ସବ୍ବମତ୍ଥୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୬। ଅତୀତକ୍ଖନ୍ଧାଦିକଥା

୧। ନସୁତ୍ତସାଧନଂ

୨୯୭। ଅତୀତଂ ଖନ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଆଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନନ୍ତି [ଖନ୍ଧଧାତୁଆଯତନନ୍ତି (ସ୍ଯା।)]? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଖନ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ଆଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖନ୍ଧା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଖନ୍ଧା ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଆଯତନଂ ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଧାତୁ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଧାତୁ ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖନ୍ଧା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଖନ୍ଧା ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଆଯତନଂ ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଧାତୁ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଧାତୁ ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଖନ୍ଧା ଅତୀତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖନ୍ଧା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଆଯତନଂ ଅତୀତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଧାତୁ ଅତୀତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଧାତୁ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅତୀତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଖନ୍ଧା ଅନାଗତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖନ୍ଧା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ଅନାଗତଂ ଧାତୁ…ପେ… ଅନାଗତଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅନାଗତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଆଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଧାତୁ…ପେ… ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋ ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଧାତୁ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ଵେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋ ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଧାତୁ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋ ଅତୀତଂ ରୂପଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଧାତୁ…ପେ… ଅତୀତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅତୀତଂ ରୂପଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋ ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଧାତୁ…ପେ… ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ୱେଦନା… ଅତୀତା ସଞ୍ଞା… ଅତୀତା ସଙ୍ଖାରା… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆଯତନଂ …ପେ… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଧାତୁ…ପେ… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଧାତୁ…ପେ… ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋ ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଧାତୁ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋ ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଧାତୁ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋ ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଧାତୁ…ପେ… ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅତୀତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋ ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆଯତନଂ…ପେ… ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଧାତୁ…ପେ… ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ଅନାଗତଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨। ସୁତ୍ତସାଧନଂ

୨୯୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତାନାଗତା ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ନତ୍ଥି ଚେତେ’’ତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ତଯୋମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିରୁତ୍ତିପଥା ଅଧିୱଚନପଥା ପଞ୍ଞତ୍ତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞୂହୀତି…ପେ…’’। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତାନାଗତା ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ନତ୍ଥି ଚେତେ’’ତି।

ଅତୀତାନାଗତା ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ନତ୍ଥି ଚେତେତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଯଂ କିଞ୍ଚି, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୂପଂ ଅତୀତାନାଗତପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ଓଳାରିକଂ ୱା ସୁଖୁମଂ ୱା ହୀନଂ ୱା ପଣୀତଂ ୱା ଯଂ ଦୂରେ ସନ୍ତିକେ ୱା, ଅଯଂ ୱୁଚ୍ଚତି ରୂପକ୍ଖନ୍ଧୋ। ଯା କାଚି ୱେଦନା… ଯା

କାଚି ସଞ୍ଞା… ଯେ କେଚି ସଙ୍ଖାରା… ଯଂ କିଞ୍ଚି ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ…ପେ… ଅଯଂ ୱୁଚ୍ଚତି ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତାନାଗତା ଖନ୍ଧା ଧାତୁ ଆଯତନଂ ନତ୍ଥି ଚେତେ’’ତି।

ଅତୀତକ୍ଖନ୍ଧାଦିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୭। ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥୀତିକଥା

୧। ଅତୀତାଦିଏକଚ୍ଚକଥା

୨୯୯। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି। ଏକଚ୍ଚଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ନିରୁଦ୍ଧଂ; ଏକଚ୍ଚଂ ୱିଗତଂ, ଏକଚ୍ଚଂ ଅୱିଗତଂ; ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ; ଏକଚ୍ଚଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତଂ, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ଏକଚ୍ଚେ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ଏକଚ୍ଚେ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଅୱିପାକା ଧମ୍ମା ଏକଚ୍ଚେ ଅତ୍ଥି ଏକଚ୍ଚେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। କିଂ ଅତ୍ଥି କିଂ ନତ୍ଥୀତି? ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥି; ଅତୀତା ୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ନତ୍ଥୀତି। ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅତୀତା ୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଅୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି [ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ତେ ନତ୍ଥୀତି (କ।)]? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

ଅତୀତା ଅୱିପାକା [ୱିପକ୍କୱିପାକା (ସ୍ୟା।), ଅୱିପକ୍କୱିପାକା (କ।)] ଧମ୍ମା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା [ଅୱିପାକା (ସ୍ୟା।)] ଧମ୍ମା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ [ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା ତେ (ସ୍ୟା। କ।)] ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଅୱିପାକା [ଅୱିପକ୍କୱିପାକା (ସୀ। କ।)] ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ଅତୀତା ଅୱିପାକା [ୱିପକ୍କୱିପାକା (ସ୍ୟା।), ଅୱିପକ୍କୱିପାକା (କ।)] ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା [ଅୱିପାକା (ସ୍ୟା।)] ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅତୀତା ୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଏକଦେସଂ ୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ଏକଦେସଂ ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ନିରୁଦ୍ଧା – ତେ ଏକଚ୍ଚେ ଅତ୍ଥି ଏକଚ୍ଚେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ୱିପଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ୱିପଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅତୀତା ଅୱିପକ୍କୱିପାକା ଧମ୍ମା ୱିପଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତୀତି କତ୍ୱା ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତୀତି କତ୍ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱିପଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତୀତି କତ୍ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନା ଧମ୍ମା ନିରୁଜ୍ଝିସ୍ସନ୍ତୀତି କତ୍ୱା ତେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୨। ଅନାଗତାଦିଏକଚ୍ଚକଥା

୩୦୦। ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି। ଏକଚ୍ଚଂ ଜାତଂ, ଏକଚ୍ଚଂ ଅଜାତଂ; ଏକଚ୍ଚଂ ସଞ୍ଜାତଂ, ଏକଚ୍ଚଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ; ଏକଚ୍ଚଂ ନିବ୍ବତ୍ତଂ, ଏକଚ୍ଚଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ; ଏକଚ୍ଚଂ ପାତୁଭୂତଂ, ଏକଚ୍ଚଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଏକଚ୍ଚେ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତା ଅନୁପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଏକଚ୍ଚେ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥି, ଏକଚ୍ଚଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। କିଂ ଅତ୍ଥି, କିଂ ନତ୍ଥୀତି? ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥି; ଅନାଗତା ଅନୁପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ନତ୍ଥୀତି। ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତା ଅନୁପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତା ଅନୁପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଅଜାତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଅଜାତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଅଜାତା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତା ଅନୁପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଅଜାତା – ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତା ଅନୁପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଅଜାତା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଅଜାତା – ତେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଉପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଉପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା – ତେ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅନାଗତା ଉପ୍ପାଦିନୋ ଧମ୍ମା ଉପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀତି କତ୍ୱା ତେ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଉପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀତି କତ୍ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଉପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀତି କତ୍ୱା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନା ଧମ୍ମା ନିରୁଜ୍ଝିସ୍ସନ୍ତୀତି କତ୍ୱା ତେ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଚ୍ଚଂ ଅତ୍ଥୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ସତିପଟ୍ଠାନକଥା

୩୦୧। ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତି ସତିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ସତିବଲଂ ସମ୍ମାସତି ସତିସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋ ଏକାୟନମଗ୍ଗୋ ଖୟଗାମୀ ବୋଧଗାମୀ ଅପଚୟଗାମୀ ଅନାସୱା ଅସଂୟୋଜନିୟା ଅଗନ୍ଥନିୟା ଅନୋଘନିୟା ଅୟୋଗନିୟା ଅନୀୱରଣିୟା ଅପରାମଟ୍ଠା ଅନୁପାଦାନିୟା ଅସଂକିଲେସିକା, ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ବୁଦ୍ଧାନୁସ୍ସତି ଧମ୍ମାନୁସ୍ସତି ସଙ୍ଘାନୁସ୍ସତି ସୀଲାନୁସ୍ସତି ଚାଗାନୁସ୍ସତି ଦେୱତାନୁସ୍ସତି ଆନାପାନସ୍ସତି ମରଣାନୁସ୍ସତି କାୟଗତାସତି ଉପସମାନୁସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାୟତନଂ ସତିପଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖାୟତନଂ ସତିପଟ୍ଠାନନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାୟତନଂ ସତି ସତିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ସତିବଲଂ ସମ୍ମାସତି ସତିସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋ ଏକାୟନମଗ୍ଗୋ ଖୟଗାମୀ ବୋଧଗାମୀ ଅପଚୟଗାମୀ ଅନାସୱଂ ଅସଂୟୋଜନିୟଂ…ପେ… ଅସଂକିଲେସିକଂ, ଚକ୍ଖାୟତନଂ ବୁଦ୍ଧାନୁସ୍ସତି ଧମ୍ମାନୁସ୍ସତି ସଙ୍ଘାନୁସ୍ସତି ସୀଲାନୁସ୍ସତି ଚାଗାନୁସ୍ସତି ଦେୱତାନୁସ୍ସତି ଆନାପାନସ୍ସତି ମରଣାନୁସ୍ସତି କାୟଗତାସତି ଉପସମାନୁସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାୟତନଂ… ଘାନାୟତନଂ… ଜିୱ୍ହାୟତନଂ… କାୟାୟତନଂ… ରୂପାୟତନଂ… ସଦ୍ଦାୟତନଂ… ଗନ୍ଧାୟତନଂ… ରସାୟତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାୟତନଂ… ରାଗୋ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ… ମାନୋ… ଦିଟ୍ଠି… ୱିଚିକିଚ୍ଛା… ଥିନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ… ଅହିରିକଂ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସତିପଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସତିପଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସତି ସତିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ସତିବଲଂ ସମ୍ମାସତି…ପେ… କାୟଗତାସତି ଉପସମାନୁସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତି ସତିପଟ୍ଠାନା, ସା ଚ ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାୟତନଂ ସତିପଟ୍ଠାନଂ, ତଞ୍ଚ ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସତି ସତିପଟ୍ଠାନା, ସା ଚ ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାୟତନଂ…ପେ… କାୟାୟତନଂ… ରୂପାୟତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାୟତନଂ… ରାଗୋ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସତିପଟ୍ଠାନଂ, ତଞ୍ଚ ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖାୟତନଂ ସତିପଟ୍ଠାନଂ, ତଞ୍ଚ ନ ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସତି ସତିପଟ୍ଠାନା, ସା ଚ ନ ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାୟତନଂ…ପେ… କାୟାୟତନଂ… ରୂପାୟତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାୟତନଂ… ରାଗୋ … ଦୋସୋ… ମୋହୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସତିପଟ୍ଠାନଂ, ତଞ୍ଚ ନ ସତୀତି? ଆମନ୍ତା । ସତି ସତିପଟ୍ଠାନା, ସା ଚ ନ ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୦୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନା''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସବ୍ବେ ଧମ୍ମେ ଆରବ୍ଭ ସତି ସନ୍ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସବ୍ବେ ଧମ୍ମେ ଆରବ୍ଭ ସତି ସନ୍ତିଟ୍ଠତୀତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନା''ତି।

ସବ୍ବଂ ଧମ୍ମଂ ଆରବ୍ଭ ସତି ସନ୍ତିଟ୍ଠତୀତି ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଂ ଧମ୍ମଂ ଆରବ୍ଭ ଫସ୍ସୋ ସନ୍ତିଟ୍ଠତୀତି ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଫସ୍ସପଟ୍ଠାନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବଂ ଧମ୍ମଂ ଆରବ୍ଭ ସତି ସନ୍ତିଟ୍ଠତୀତି ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଂ ଧମ୍ମଂ ଆରବ୍ଭ ୱେଦନା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି… ସଞ୍ଞା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି… ଚେତନା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି… ଚିତ୍ତଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତୀତି ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଚିତ୍ତପଟ୍ଠାନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ସତ୍ତା ଉପଟ୍ଠିତସତିନୋ ସତିୟା ସମନ୍ନାଗତା ସତିୟା ସମୋହିତା; ସବ୍ବେସଂ ସତ୍ତାନଂ ସତି ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠିତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୦୩। ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଅମତଂ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଯେ କାୟଗତାସତିଂ ନ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ଅମତଂ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଯେ କାୟଗତାସତିଂ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀ''ତି [ଅ॰ ନି॰ ୧।୬୦୦]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ସତ୍ତା କାୟଗତାସତିଂ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ପଟିଲଭନ୍ତି ଆସେୱନ୍ତି ଭାୱେନ୍ତି ବହୁଲୀକରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଏକାୟନୋ ଅୟଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଗ୍ଗୋ ସତ୍ତାନଂ ୱିସୁଦ୍ଧିୟା ସୋକପରିଦେୱାନଂ

ସମତିକ୍କମାଯ ଦୁକ୍ଖଦୋମନସ୍ସାନଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗମାଯ ଞାଯସ୍ସ ଅଧିଗମାଯ ନିବ୍ବାନସ୍ସ ସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ଯଦିଦଂ ଚତ୍ତାରୋ ସତିପଟ୍ଠାନା''ତି [ଦୀ। ନି। ୨।୩୭୩; ମ। ନି। ୧।୧୦୬; ସଂ। ନି। ୫।୩୬୭]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା? ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଏକାଯନମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ରଞ୍ଞୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚକ୍କୱତ୍ତିସ୍ସ ପାତୁଭାୱା ସତ୍ତନ୍ନଂ ରତନାନଂ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି। କତମେସଂ ସତ୍ତନ୍ନଂ? ଚକ୍କରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ହତ୍ଥିରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ଅସ୍ସରତନସ୍ସ… ମଣିରତନସ୍ସ… ଇତ୍ଥିରତନସ୍ସ … ଗହପତିରତନସ୍ସ… ପରିଣାଯକରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି । ରଞ୍ଞୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚକ୍କୱତ୍ତିସ୍ସ ପାତୁଭାୱା ଇମେସଂ ସତ୍ତନ୍ନଂ ରତନାନଂ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି।

''ତଥାଗତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାତୁଭାୱା ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ସତ୍ତନ୍ନଂ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନାନଂ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି। କତମେସଂ ସତ୍ତନ୍ନଂ? ସତିସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ଧମ୍ମୱିଚଯସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ୱୀରିଯସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ପୀତିସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ପସ୍ସଦ୍ଧିସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ସମାଧିସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ଉପେକ୍ଖାସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି। ତଥାଗତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାତୁଭାୱା ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଇମେସଂ ସତ୍ତନ୍ନଂ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନାନଂ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତୀ''ତି [ସଂ। ନି। ୫।୨୨୩]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତଥାଗତସ୍ସ ପାତୁଭାୱା ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗରତନାୱ ହୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସମ୍ମପ୍ପଧାନା… ଇଦ୍ଧିପାଦା… ଇନ୍ଦ୍ରିଯା… ବଲା… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତିପଟ୍ଠାନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୯। ହେତ୍ୱତ୍ଥିକଥା

୩୦୪। ଅତୀତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ଅତ୍ଥିଭାୱୋ ନତ୍ଥିଭାୱୋ, ନତ୍ଥିଭାୱୋ ଅତ୍ଥିଭାୱୋ, ଅତ୍ଥୀତି ୱା ନତ୍ଥୀତି ୱା, ନତ୍ଥୀତି ୱା ଅତ୍ଥୀତି ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଅତ୍ଥୀତି? ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ଅତ୍ଥିଭାୱୋ ନତ୍ଥିଭାୱୋ, ନତ୍ଥିଭାୱୋ ଅତ୍ଥିଭାୱୋ, ଅତ୍ଥୀତି ୱା ନତ୍ଥୀତି ୱା, ନତ୍ଥୀତି ୱା ଅତ୍ଥୀତି ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ…ପେ… ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୦୫। ଅତୀତଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। କିନ୍ତତ୍ଥି, କିନ୍ତି ନତ୍ଥୀତି? ଅତୀତଂ ଅତୀତନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ଅତୀତଂ ଅନାଗତନ୍ତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି, ଅତୀତଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ଅତ୍ଥିଭାୱୋ ନତ୍ଥିଭାୱୋ, ନତ୍ଥିଭାୱୋ ଅତ୍ଥିଭାୱୋ, ଅତ୍ଥୀତି ୱା ନତ୍ଥୀତି ୱା, ନତ୍ଥୀତି ୱା ଅତ୍ଥୀତି ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। କିନ୍ତତ୍ଥି, କିନ୍ତି ନତ୍ଥୀତି? ଅନାଗତଂ ଅନାଗତନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଅତୀତନ୍ତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ…ପେ… ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। କିନ୍ତତ୍ଥି, କିନ୍ତି ନତ୍ଥୀତି? ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତୀତନ୍ତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅନାଗତନ୍ତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ…ପେ… ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତୀତଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି; ଅନାଗତଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି; ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଅନାଗତନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ଅତୀତଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ଅତୀତନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅତୀତନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି , ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅନାଗତନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବୋ…ପେ…। ତେନ ହି ଅତୀତଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି, ଅନାଗତଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି।

୩୦୬। ରୂପଂ ଅତ୍ଥୀତି? ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ, ଅତ୍ଥିଭାୱୋ ନତ୍ଥିଭାୱୋ, ନତ୍ଥିଭାୱୋ ଅତ୍ଥିଭାୱୋ, ଅତ୍ଥୀତି ୱା ନତ୍ଥୀତି ୱା, ନତ୍ଥୀତି ୱା ଅତ୍ଥୀତି ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି , ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ…ପେ… ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। କିନ୍ତତ୍ଥି, କିନ୍ତି ନତ୍ଥୀତି? ରୂପଂ ରୂପନ୍ତି ହେତ୍ୱତ୍ଥି, ରୂପଂ ୱେଦନାତି ହେୱଂ ନତ୍ଥି…ପେ… ରୂପଂ ସଞ୍ଞାତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି…ପେ… ରୂପଂ ସଙ୍ଖାରାତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥି…ପେ… ରୂପଂ ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି ହେତ୍ୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଟ୍ଠୋ ନତ୍ଥଟ୍ଠୋ…ପେ… ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ହେୱତ୍ଥି, ହେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। କିନ୍ତତ୍ଥି, କିନ୍ତି ନତ୍ଥୀତି? ୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି ହେୱତ୍ଥି। ୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନ୍ତି ହେୱ ନତ୍ଥି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱେଦନାତି ହେୱ ନତ୍ଥି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସଞ୍ଞାତି ହେୱ ନତ୍ଥି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସଙ୍ଖାରାତି ହେୱ ନତ୍ଥୀତି। ସେୱତ୍ଥି, ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସେୱତ୍ଥି , ସେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଗ୍ଗୋ ନତ୍ଥଗ୍ଗୋ…ପେ… ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପଂ ହେୱତ୍ଥି, ହେୱ ନତ୍ଥୀତି; ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ହେୱତ୍ଥି, ହେୱ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ୱେଦନାତି ହେୱତ୍ଥି…ପେ… ରୂପଂ ସଞ୍ଞାତି ହେୱତ୍ଥି…ପେ… ରୂପଂ ସଙ୍ଖାରାତି ହେୱତ୍ଥି…ପେ… ରୂପଂ ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି ହେୱତ୍ଥି… ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା … ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନ୍ତି ହେୱତ୍ଥି… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱେଦନାତି ହେୱତ୍ଥି… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସଞ୍ଞାତି ହେୱତ୍ଥି… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସଙ୍ଖାରାତି ହେୱତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ରୂପଂ ହେୱତ୍ଥି, ହେୱ ନତ୍ଥି; ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ହେୱତ୍ଥି, ହେୱ ନତ୍ଥୀତି।

ହେୱତ୍ଥିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଉପଲବ୍ଭୋ ପରିହାନି, ବ୍ରହ୍ମଚରିଯୱାସୋ ଓଧିସୋ;

ପରିଞ୍ଞା କାମରାଗପ୍ପହାନଂ, ସବ୍ବତ୍ଥିୱାଦୋ ଆଯତନଂ;

ଅତୀତାନାଗତୋ ସୁଭଙ୍ଗୋ [ଅତୀତାନାଗତେସୁ ଭାଗୋ (ସ୍ଯା।)], ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ସତିପଟ୍ଠାନା।

ହେୱତ୍ଥି ହେୱ ନତ୍ଥୀତି।

ପଠମୱଗ୍ଗୋ

ମହାୱଗ୍ଗୋ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୨। ଦୁତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୧୦) ୧। ପରୂପହାରକଥା

୩୦୭। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠୀ''ତି।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠି, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠି, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ରାଗୋ କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। କେନଟ୍ଠେନାତି? ହନ୍ଦ ହି ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ଅରହତୋ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀତି।

ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ଅରହତୋ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ମାରକାଯିକାନଂ ଦେୱତାନଂ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ମାରକାଯିକାନଂ ଦେୱତାନଂ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ମାରକାଯିକାନଂ ଦେୱତାନଂ ଅସୁଚି ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ଅରହତୋ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀ''ତି।

ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ଅରହତୋ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ଅତ୍ତନୋ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତି, ଅଞ୍ଞେସଂ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତି, ତସ୍ସ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ନେୱ ଅତ୍ତନୋ ନ ଅଞ୍ଞେସଂ ନ ତସ୍ସ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ନେୱ ଅତ୍ତନୋ ନ ଅଞ୍ଞେସଂ ନ ତସ୍ସ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ଅରହତୋ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀ''ତି।

ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ଅରହତୋ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଲୋମକୂପେହି ଉପସଂହରନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

୩୦୮। ମାରକାଯିକା ଦେୱତା ଅରହତୋ ଅସୁଚିଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଉପସଂହରନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। କିଂ କାରଣାତି? ହନ୍ଦ ହି ୱିମତିଂ ଗାହଯିସ୍ସାମାତି। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି ୱିମତି, ଧମ୍ମେ ୱିମତି, ସଙ୍ଘେ ୱିମତି, ସିକ୍ଖାଯ ୱିମତି, ପୁବ୍ବନ୍ତେ ୱିମତି, ଅପରନ୍ତେ ୱିମତି, ପୁବ୍ବନ୍ତାପରନ୍ତେ ୱିମତି, ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ୱିମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସଙ୍ଖରି ୱିମତି, ଧମ୍ମେ ୱିମତି, ସଙ୍ଘେ ୱିମତି, ସିକ୍ଖାଯ ୱିମତି, ପୁବ୍ବନ୍ତେ ୱିମତି, ଅପରନ୍ତେ ୱିମତି , ପୁବ୍ବନ୍ତାପରନ୍ତେ ୱିମତି, ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ୱିମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସଙ୍ଖରି ୱିମତି…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ୱିମତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିମତୀ''ତି।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ୱିମତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖରି ୱିମତି…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ୱିମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିମତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖରି ୱିମତି…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ୱିମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିମତି, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖରି ୱିମତି…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ୱିମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ୱିମତି, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସଙ୍ଖରି ୱିମତି…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ୱିମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି କିସ୍ସ ନିସ୍ସନ୍ଦୋତି? ଅସିତପୀତଖାଯିତସାଯିତସ୍ସ ନିସ୍ସନ୍ଦୋତି। ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି ଅସିତପୀତଖାଯିତସାଯିତସ୍ସ ନିସ୍ସନ୍ଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯେ କେଚି ଅସନ୍ତି ପିୱନ୍ତି ଖାଦନ୍ତି ସାଯନ୍ତି, ସବ୍ବେସଂଯେୱ ଅତ୍ଥି ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯେ କେଚି ଅସନ୍ତି ପିୱନ୍ତି ଖାଦନ୍ତି ସାଯନ୍ତି, ସବ୍ବେସଂଯେୱ ଅତ୍ଥି ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦାରକା ଅସନ୍ତି ପିୱନ୍ତି ଖାଦନ୍ତି ସାଯନ୍ତି, ଅତ୍ଥି ଦାରକାନଂ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ପଣ୍ଡକା ଅସନ୍ତି ପିୱନ୍ତି ଖାଦନ୍ତି ସାଯନ୍ତି, ଅତ୍ଥି ପଣ୍ଡକାନଂ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦେୱା ଅସନ୍ତି ପିୱନ୍ତି ଖାଦନ୍ତି ସାଯନ୍ତି, ଅତ୍ଥି ଦେୱତାନଂ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୦୯। ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି ଅସିତପୀତଖାଯିତସାଯିତସ୍ସ ନିସ୍ସନ୍ଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆସଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ଉଚ୍ଚାରପସ୍ସାୱୋ ଅସିତପୀତଖାଯିତସାଯିତସ୍ସ ନିସ୍ସନ୍ଦୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆସଯୋତି ? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି ଅସିତପୀତଖାଯିତସାଯିତସ୍ସ ନିସ୍ସନ୍ଦୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆସଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି ଅସିତପୀତଖାଯିତସାଯିତସ୍ସ ନିସ୍ସନ୍ଦୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆସଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଉଚ୍ଚାରପସ୍ସାୱୋ ଅସିତପୀତଖାଯିତସାଯିତସ୍ସ ନିସ୍ସନ୍ଦୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆସଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୧୦। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱେଯ୍ଯ, ମେଥୁନଂ ଉପ୍ପାଦେଯ୍ଯ [ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ଉପ୍ପାଦେଯ୍ଯ (ସୀ। ସ୍ଯା।)], ପୁତ୍ତସମ୍ବାଧସଯନଂ ଅଜ୍ଝାୱସେଯ୍ଯ, କାସିକଚନ୍ଦନଂ ପଚ୍ଚନୁଭୱେଯ୍ଯ, ମାଲାଗନ୍ଧୱିଲେପନଂ ଧାରେଯ୍ଯ, ଜାତରୂପରଜତଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱେଯ୍ଯ, ମେଥୁନଂ ଉପ୍ପାଦେଯ୍ଯ, ପୁତ୍ତସମ୍ବାଧସଯନଂ ଅଜ୍ଝାୱସେଯ୍ଯ, କାସିକଚନ୍ଦନଂ ପଚ୍ଚନୁଭୱେଯ୍ଯ, ମାଲାଗନ୍ଧୱିଲେପନଂ ଧାରେଯ୍ଯ, ଜାତରୂପରଜତଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି, ଅରହା ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱେଯ୍ଯ, ମେଥୁନଂ ଉପ୍ପାଦେଯ୍ଯ, ପୁତ୍ତସମ୍ବାଧସଯନଂ ଅଜ୍ଝାୱସେଯ୍ଯ, କାସିକଚନ୍ଦନଂ ପଚ୍ଚନୁଭୱେଯ୍ଯ, ମାଲାଗନ୍ଧୱିଲେପନଂ ଧାରେଯ୍ଯ, ଜାତରୂପରଜତଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି, ନ ଚ ଅରହା ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱେଯ୍ଯ, ମେଥୁନଂ ଉପ୍ପାଦେଯ୍ଯ, ପୁତ୍ତସମ୍ବାଧସଯନଂ ଅଜ୍ଝାୱସେଯ୍ଯ, କାସିକଚନ୍ଦନଂ ପଚ୍ଚନୁଭୱେଯ୍ଯ, ମାଲାଗନ୍ଧୱିଲେପନଂ ଧାରେଯ୍ଯ, ଜାତରୂପରଜତଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱେଯ୍ଯ, ମେଥୁନଂ ଉପ୍ପାଦେଯ୍ଯ , ପୁତ୍ତସମ୍ବାଧସଯନଂ ଅଜ୍ଝାୱସେଯ୍ଯ, କାସିକଚନ୍ଦନଂ ପଚ୍ଚନୁଭୱେଯ୍ଯ, ମାଲାଗନ୍ଧୱିଲେପନଂ ଧାରେଯ୍ଯ, ଜାତରୂପରଜତଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀ''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ… ମାନୋ ପହୀନୋ… ଦିଟ୍ଠି ପହୀନା… ୱିଚିକିଚ୍ଛା ପହୀନା… ଥିନଂ ପହୀନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ପହୀନଂ… ଅହିରିକଂ ପହୀନଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାୱଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାୱଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀ''ତି।

୩୧୧। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀ''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ସତିପଟ୍ଠାନା ଭାୱିତା…ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନା ଭାୱିତା… ଇଦ୍ଧିପାଦା ଭାୱିତା… ଇନ୍ଦ୍ରିଯା ଭାୱିତା… ବଲା ଭାୱିତା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀ''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ମୋହପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀ''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ କତକରଣୀଯୋ ଓହିତଭାରୋ ଅନୁପ୍ପତ୍ତସଦତ୍ଥୋ ପରିକ୍ଖୀଣଭୱସଂଯୋଜନୋ ସମ୍ମଦଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ଉକ୍ଖିତ୍ତପଲିଘୋ ସଙ୍କିଣ୍ଣପରିଖୋ ଅବ୍ବୂଳ୍ହେସିକୋ ନିରଗ୍ଗଳୋ ଅରିଯୋ ପନ୍ନଦ୍ଧଜୋ ପନ୍ନଭାରୋ ୱିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସୁୱିଜିତୱିଜଯୋ, ଦୁକ୍ଖଂ ତସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ସମୁଦଯୋ ପହୀନୋ, ନିରୋଧୋ ସଚ୍ଛିକତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ଅଭିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ଅଭିଞ୍ଞାତଂ, ପରିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ପହାତବ୍ବଂ ପହୀନଂ, ଭାୱେତବ୍ବଂ ଭାୱିତଂ, ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ କତକରଣୀଯୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ , ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀ''ତି।

୩୧୨। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି, ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ମୋହପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା । ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତଙ୍ଗ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତଙ୍ଗ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ମୋହପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତଙ୍ଗ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତଙ୍ଗ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୧୩। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଯେ ତେ [ଯେ କେଚି (ସୀ।)], ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ପୁଥୁଜ୍ଜନା ସୀଲସମ୍ପନ୍ନା ସତା ସମ୍ପଜାନା ନିଦ୍ଦଂ ଓକ୍କମନ୍ତି, ତେସଂ ଅସୁଚି ନ ମୁଚ୍ଚତି। ଯେପି ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ବାହିରକା ଇସଯୋ କାମେସୁ ୱୀତରାଗା, ତେସମ୍ପି ଅସୁଚି ନ ମୁଚ୍ଚତି। ଅଟ୍ଠାନମେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୱକାସୋ ଯଂ ଅରହତୋ ଅସୁଚି ମୁଚ୍ଚେଯ୍ୟା''ତି [ମହାୱ। ୩୫୩ ଅତ୍ଥତୋ ସମାନଂ; ଅ। ନି। ୫। ୨୧୦ ପସ୍ସିତବ୍ବଂ]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅସୁଚି ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠୀ''ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୂପହାରୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ପରେ ଉପସଂହରେଯ୍ୟୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ପରେ ଉପସଂହରେଯ୍ୟୁଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୂପହାରୋ''ତି।

ଅରହତୋ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ପରେ ଉପସଂହରେଯ୍ୟୁନ୍ତି, ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୂପହାରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱା ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱା ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱା ଅରହତ୍ତଂ ୱା ପରେ ଉପସଂହରେଯ୍ୟୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୂପହାରକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୧୧) ୨। ଅଞ୍ଞାଣକଥା

୩୧୪। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ

ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣଂ , ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଅଞ୍ଞାଣପକତୋ ପାଣଂ ହନେଯ୍ଯ, ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିଯେଯ୍ଯ, ମୁସା ଭଣେଯ୍ଯ, ପିସୁଣଂ ଭଣେଯ୍ଯ, ଫରୁସଂ ଭଣେଯ୍ଯ, ସମ୍ଫଂ ପଲପେଯ୍ଯ, ସନ୍ଧିଂ ଛିନ୍ଦେଯ୍ଯ, ନିଲ୍ଲୋପଂ ହରେଯ୍ଯ, ଏକାଗାରିଯଂ କରେଯ୍ଯ, ପରିପନ୍ଥେ ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ, ପରଦାରଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ଗାମଘାତଂ କରେଯ୍ଯ, ନିଗମଘାତଂ କରେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ଅଞ୍ଞାଣପକତୋ ପାଣଂ ହନେଯ୍ଯ, ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିଯେଯ୍ଯ, ମୁସା ଭଣେଯ୍ଯ…ପେ… ଗାମଘାତଂ କରେଯ୍ଯ, ନିଗମଘାତଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଅରହା ଅଞ୍ଞାଣପକତୋ ପାଣଂ ହନେଯ୍ଯ, ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିଯେଯ୍ଯ…ପେ… ଗାମଘାତଂ କରେଯ୍ଯ, ନିଗମଘାତଂ କରେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ନ ଚ ଅରହା ଅଞ୍ଞାଣପକତୋ ପାଣଂ ହନେଯ୍ଯ, ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିଯେଯ୍ଯ…ପେ… ଗାମଘାତଂ କରେଯ୍ଯ, ନିଗମଘାତଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ନ ଚ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ଅଞ୍ଞାଣପକତୋ ପାଣଂ ହନେଯ୍ଯ, ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିଯେଯ୍ଯ…ପେ… ଗାମଘାତଂ କରେଯ୍ଯ, ନିଗମଘାତଂ କରେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଧମ୍ମେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସିକ୍ଖାଯ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ପୁବ୍ବନ୍ତେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଅପରନ୍ତେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ପୁବ୍ବନ୍ତାପରନ୍ତେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଧମ୍ମେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସିକ୍ଖାଯ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ପୁବ୍ବନ୍ତେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଅପରନ୍ତେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ପୁବ୍ବନ୍ତାପରନ୍ତେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଧମ୍ମେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାଣଂ…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଧମ୍ମେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାଣଂ…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଧମ୍ମେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାଣଂ…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଧମ୍ମେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାଣଂ…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି ଅଞ୍ଞାଣଂ, ଧମ୍ମେ ଅଞ୍ଞାଣଂ, ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାଣଂ…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୩୧୫। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାୱଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାୱଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ

ରାଗପ୍ପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ମୋହପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ …ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ୱୀତରାଗୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

୩୧୬। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ଅଞ୍ଞାଣଂ, ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ମୋହପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ ମୋହପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ସଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ …ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୧୭। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଜାନତୋହଂ [ଜାନତାହଂ (ସୀ।), ଜାନଦ୍ଧାହଂ (ସ୍ୟା। ପୀ। କ।)], ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ୱଦାମି, ନୋ ଅଜାନତୋ ନୋ ଅପସ୍ସତୋ। କିଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ କିଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି? ‘ଇତି ରୂପଂ, ଇତି ରୂପସ୍ସ ସମୁଦଯୋ, ଇତି ରୂପସ୍ସ ଅତ୍ଥଙ୍ଗମୋ, ଇତି ୱେଦନା…ପେ… ଇତି ସଞ୍ଞା… ଇତି ସଙ୍ଖାରା… ଇତି ୱିଞ୍ଞାଣଂ, ଇତି ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ସମୁଦଯୋ, ଇତି ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅତ୍ଥଙ୍ଗମୋ’ତି – ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୩।୧୦୧; ଇତିୱୁ। ୧୦୨; ସଂ। ନି। ୫।୧୦୯୫]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଜାନତୋହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ୱଦାମି, ନୋ ଅଜାନତୋ ନୋ ଅପସ୍ସତୋ। କିଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ କିଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି? ‘ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ’ନ୍ତି – ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି, ‘ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ’ତି – ଜାନତୋ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି, ‘ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ’ତି – ଜାନତୋ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି, ‘ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା’ତି – ଜାନତୋ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି। ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୫।୧୦୯୫]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସବ୍ବଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନଭିଜାନଂ ଅପରିଜାନଂ ଅୱିରାଜଯଂ ଅପ୍ପଜହଂ ଅଭବ୍ବୋ ଦୁକ୍ଖକ୍ଖଯାଯ, ସବ୍ବଞ୍ଚ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଭିଜାନଂ ପରିଜାନଂ ୱିରାଜଯଂ ପଜହଂ ଭବ୍ବୋ ଦୁକ୍ଖକ୍ଖଯାଯା’’ତି [ସଂ। ନି। ୪।୨୬; ଇତିୱୁ। ୭ ଇତିୱୁତ୍ତକେପି]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ସହାୱସ୍ସ ଦସ୍ସନସମ୍ପଦାଯ,

ତଯସ୍ସୁ ଧମ୍ମା ଜହିତା ଭୱନ୍ତି;

ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠୀ ୱିଚିକିଚ୍ଛିତଞ୍ଚ,

ସୀଲବ୍ବତଂ ୱାପି ଯଦତ୍ଥି କିଞ୍ଚି;

ଚତୂହପାଯେହି ଚ ୱିପ୍ପମୁତ୍ତୋ,

ଛଚାଭିଠାନାନି ଅଭବ୍ବ କାତୁ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଯସ୍ମିଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯେ ଅରିଯସାୱକସ୍ସ ୱିରଜଂ ୱୀତମଲଂ ଧମ୍ମଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି – ‘ଯଂ କିଞ୍ଚି ସମୁଦଯଧମ୍ମଂ ସବ୍ବଂ ତଂ ନିରୋଧଧମ୍ମ’ନ୍ତି, ସହ ଦସ୍ସନୁପ୍ପାଦା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିଯସାୱକସ୍ସ ତୀଣି ସଂଯୋଜନାନି ପହୀଯନ୍ତି – ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି, ୱିଚିକିଚ୍ଛା, ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ଇତ୍ଥିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯ, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯ, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଇତ୍ଥିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯ, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯ, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅରହା ଇତ୍ଥିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯ, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯ, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମଂ ନ ଜାନେଯ୍ଯାତି, ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱା ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱା ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱା ଅରହତ୍ତଂ ୱା ନ ଜାନେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…

ପେ…।

ଅଞ୍ଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୧୨) ୩। କଙ୍ଖାକଥା

୩୧୮। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ କଙ୍ଖା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ କଙ୍ଖା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି କଙ୍ଖା, ଧମ୍ମେ କଙ୍ଖା, ସଙ୍ଘେ କଙ୍ଖା, ସିକ୍ଖାଯ କଙ୍ଖା, ପୁବ୍ବନ୍ତେ କଙ୍ଖା, ଅପରନ୍ତେ କଙ୍ଖା, ପୁବ୍ବନ୍ତାପରନ୍ତେ କଙ୍ଖା, ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି କଙ୍ଖା, ଧମ୍ମେ କଙ୍ଖା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ କଙ୍ଖାତି ? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି କଙ୍ଖା, ଧମ୍ମେ କଙ୍ଖା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ କଙ୍ଖା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ କଙ୍ଖା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି କଙ୍ଖା, ଧମ୍ମେ କଙ୍ଖା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି କଙ୍ଖା, ଧମ୍ମେ କଙ୍ଖା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି କଙ୍ଖା, ଧମ୍ମେ କଙ୍ଖା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ କଙ୍ଖା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି କଙ୍ଖା, ଧମ୍ମେ କଙ୍ଖା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୩୧୯। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ…ପେ… ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା; ନନୁ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା’’ତି।

୩୨୦। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି କଙ୍ଖା, ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି କଙ୍ଖାତି। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ…ପେ… ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ମୋହପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ସଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ …ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ…ପେ… ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ମୋହପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ପରଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ କଙ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୨୧। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଜାନତୋହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ୱଦାମି, ନୋ ଅଜାନତୋ ନୋ ଅପସ୍ସତୋ! କିଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଜାନତୋ କିଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି ? 'ଇତି ରୂପଂ'…ପେ… 'ଇତି ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅତ୍ଥଙ୍ଗମୋ'ତି – ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତୀ''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଜାନତୋହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ୱଦାମି, ନୋ ଅଜାନତୋ ନୋ ଅପସ୍ସତୋ! କିଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ କିଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି? 'ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ'ନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… 'ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା'ତି ଜାନତୋ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି। ଏୱଂ ଖୋ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତୀ''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ସବ୍ବଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନଭିଜାନଂ ଅପରିଜାନଂ ଅୱିରାଜଯଂ ଅପ୍ପଜହଂ ଅଭବ୍ବୋ ଦୁକ୍ଖକ୍ଖଯାଯ; ସବଞ୍ଚ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଭିଜାନଂ ପରିଜାନଂ ୱିରାଜଯଂ ପଜହଂ ଭବ୍ବୋ ଦୁକ୍ଖକ୍ଖଯାଯା''ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ସହାୱସ୍ସ ଦସ୍ସନସମ୍ପଦାଯ …ପେ… ଛଚାଭିଠାନାନି ଅଭବ୍ବ କାତୁ''ନ୍ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଯସ୍ମିଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯେ ଅରିଯସାୱକସ୍ସ ୱିରଜଂ ୱୀତମଲଂ ଧମ୍ମଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି – 'ଯଂ କିଞ୍ଚି ସମୁଦଯଧମ୍ମଂ ସବ୍ବଂ ତଂ ନିରୋଧଧମ୍ମ'ନ୍ତି, ସହ ଦସ୍ସନୁପ୍ପାଦା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିଯସାୱକସ୍ସ ତୀଣି ସଂଯୋଜନାନି ପହୀଯନ୍ତି – ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି, ୱିଚିକିଚ୍ଛା, ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ''ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

''ଯଦା ହୱେ ପାତୁଭୱନ୍ତି ଧମ୍ମା,

ଆତାପିନୋ ଝାଯତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ;

ଅଥସ୍ସ କଙ୍ଖା ୱପଯନ୍ତି ସବ୍ବା,

ଯତୋ ପଜାନାତି ସହେତୁଧମ୍ମନ୍ତି।

‘‘ଯଦା ହୱେ ପାତୁଭୱନ୍ତି ଧମ୍ମା,

ଆତାପିନୋ ଝାଯତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ;

ଅଥସ୍ସ କଙ୍ଖା ୱପଯନ୍ତି ସବ୍ବା,

ଯତୋ ଖଯଂ ପଚ୍ଚଯାନଂ ଅୱେଦୀତି।

‘‘ଯଦା ହୱେ ପାତୁଭୱନ୍ତି ଧମ୍ମା,

ଆତାପିନୋ ଝାଯତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ;

ୱିଧୂପଯଂ ତିଟ୍ଠତି ମାରସେନଂ,

ସୂରିଯୋୱ [ସୁରିଯୋୱ (ସୀ। ସ୍ଯା। କଂ। ପୀ।)] ଓଭାସଯମନ୍ତଲିକ୍ଖନ୍ତି [ମହାୱ। ୩; ଉଦା। ୩]।

‘‘ଯା କାଚି କଙ୍ଖା ଇଧ ୱା ହୁରଂ ୱା,

ସକୱେଦିଯା ୱା ପରୱେଦିଯା ୱା;

ଝାଯିନୋ [ଯେ ଝାଯିନୋ (ଉଦାନେ)] ତା ପଜହନ୍ତି ସବ୍ବା,

ଆତାପିନୋ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରନ୍ତାତି [ଉଦା। ୪୭ ଉଦାନେପି]।

‘‘ଯେ କଙ୍ଖାସମତିକ୍କନ୍ତା, କଙ୍ଖାଭୂତେସୁ ପାଣିସୁ;

ଅସଂସଯା ୱିସଂଯୁତ୍ତା, ତେସୁ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତି।

‘‘ଏତାଦିସୀ ଧମ୍ମପକାସନେତ୍ଥ,

ନ ତତ୍ଥ କିଂ କଙ୍ଖତି କୋଚି ସାୱକୋ;

ନିତ୍ଥିଣ୍ଣଓଘଂ [ନିତିଣ୍ଣଓଘଂ (ସୀ। କ।), ନିତ୍ତିଣ୍ଣଓଘଂ (ସ୍ଯା। କଂ।)] ୱିଚିକିଚ୍ଛଛିନ୍ନଂ,

ବୁଦ୍ଧଂ ନମସ୍ସାମ ଜିନଂ ଜନିନ୍ଦା’’ତି [ଦୀ। ନି। ୨।୩୫୪]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ଇତ୍ଥିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତେ କଙ୍ଖେଯ୍ଯ, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗେ କଙ୍ଖେଯ୍ଯ, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମେ କଙ୍ଖେଯ୍ଯା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଇତ୍ଥିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତେ କଙ୍ଖେଯ୍ଯ, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗେ କଙ୍ଖେଯ୍ଯ, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମେ କଙ୍ଖେଯ୍ଯ; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖା’’ତି।

ଅରହା ଇଦ୍ଧିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତେ କଙ୍ଖେୟ୍ୟ, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗେ କଙ୍ଖେୟ୍ୟ, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମେ କଙ୍ଖେୟ୍ୟାତି, ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ କଙ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲେ ୱା ସକଦାଗାମିଫଲେ ୱା ଅନାଗାମିଫଲେ ୱା ଅରହତ୍ତେ ୱା କଙ୍ଖେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କଙ୍ଖାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିୟୱଗ୍ଗୋ

(୧୩) ୪। ପରୱିତାରଣକଥା

୩୨୨। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା । ଅରହା ପରନେୟ୍ୟୋ ପରପତ୍ତିୟୋ ପରପଚ୍ଚୟୋ ପରପଟିବଦ୍ଧଭୂ, ନ ଜାନାତି ନ ପସ୍ସତି ସମ୍ମୂଳ୍ହୋ ଅସମ୍ପଜାନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଅରହା ନ ପରନେୟ୍ୟୋ ନ ପରପତ୍ତିୟୋ ନ ପରପଚ୍ଚୟୋ ନ ପରପଟିବଦ୍ଧଭୂ ଜାନାତି ପସ୍ସତି ଅସମ୍ମୂଳ୍ହୋ ସମ୍ପଜାନୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନ ପରନେୟ୍ୟୋ ନ ପରପତ୍ତିୟୋ ନ ପରପଚ୍ଚୟୋ ନ ପରପଟିବଦ୍ଧଭୂ, ଜାନାତି ପସ୍ସତି ଅସମ୍ମୂଳ୍ହୋ ସମ୍ପଜାନୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ପରୱିତାରଣା, ସୋ ଚ ପରନେୟ୍ୟୋ ପରପତ୍ତିୟୋ ପରପଚ୍ଚୟୋ ପରପଟିବଦ୍ଧଭୂ, ନ ଜାନାତି ନ ପସ୍ସତି ସମ୍ମୂଳ୍ହୋ ଅସମ୍ପଜାନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା, ସୋ ଚ ପରନେୟ୍ୟୋ ପରପତ୍ତିୟୋ ପରପଚ୍ଚୟୋ ପରପଟିବଦ୍ଧଭୂ, ନ ଜାନାତି ନ ପସ୍ସତି ସମ୍ମୂଳ୍ହୋ ଅସମ୍ପଜାନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା, ସୋ ଚ ନ ପରନେୟ୍ୟୋ ନ ପରପତ୍ତିୟୋ ନ ପରପଚ୍ଚୟୋ ନ ପରପଟିବଦ୍ଧଭୂ, ଜାନାତି ପସ୍ସତି ଅସମ୍ମୂଳ୍ହୋ ସମ୍ପଜାନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ପରୱିତାରଣା, ସୋ ଚ ନ ପରନେୟ୍ୟୋ ନ ପରପତ୍ତିୟୋ ନ ପରପଚ୍ଚୟୋ ନ ପରପଟିବଦ୍ଧଭୂ, ଜାନାତି ପସ୍ସତି ଅସମ୍ମୂଳ୍ହୋ ସମ୍ପଜାନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି ପରୱିତାରଣା, ଧମ୍ମେ ପରୱିତାରଣା, ସଙ୍ଘେ ପରୱିତାରଣା, ସିକ୍ଖାୟ ପରୱିତାରଣା, ପୁବ୍ବନ୍ତେ ପରୱିତାରଣା, ଅପରନ୍ତେ ପରୱିତାରଣା, ପୁବ୍ବନ୍ତାପରନ୍ତେ ପରୱିତାରଣା, ଇଦପ୍ପଚ୍ଚୟତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି ପରୱିତାରଣା, ଧମ୍ମେ ପରୱିତାରଣା…ପେ… ଇଦପଚ୍ଚୟତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସତ୍ଥରି ପରୱିତାରଣା, ଧମ୍ମେ ପରୱିତାରଣା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚୟତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପରୱିତାରଣା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ପରୱିତାରଣା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି ପରୱିତାରଣା, ଧମ୍ମେ ପରୱିତାରଣା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚୟତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି ପରୱିତାରଣା, ଧମ୍ମେ ପରୱିତାରଣା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚୟତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି ପରୱିତାରଣା, ଧମ୍ମେ ପରୱିତାରଣା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚୟତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ପରୱିତାରଣା, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସତ୍ଥରି ପରୱିତାରଣା, ଧମ୍ମେ ପରୱିତାରଣା…ପେ… ଇଦପ୍ପଚ୍ଚୟତାପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୨୩। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆୟତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲୋ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତୋ ଅନଭାୱଙ୍କତୋ ଆୟତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାୱତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାୱଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମଂ…ପେ… ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା… ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ନନୁ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା''ତି।

୩୨୪। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ପରୱିତାରଣା, ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ପରୱିତାରଣାତି। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଅତ୍ଥି ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା । ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ନତ୍ଥି ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ…ପେ… ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ …ପେ… ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ସଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ପରଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ରାଗୋ ପହୀନୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ପରଧମ୍ମକୁସଲସ୍ସ ଅରହତୋ ଦୋସୋ ପହୀନୋ, ମୋହୋ ପହୀନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପହୀନଂ…ପେ… ରାଗପ୍ପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ଦୋସପ୍ପହାନାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତା…ପେ… ପରଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ସଧମ୍ମକୁସଲୋ ଅରହା ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ପରୱିତାରଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୨୫। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଜାନତୋହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ୱଦାମି, ନୋ ଅଜାନତୋ ନୋ ଅପସ୍ସତୋ! କିଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ କିଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି? 'ଇତି ରୂପଂ'…ପେ… 'ଇତି ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅତ୍ଥଙ୍ଗମୋ'ତି – ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତୀ''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଜାନତୋହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯଂ ୱଦାମି, ନୋ ଅଜାନତୋ ନୋ ଅପସ୍ସତୋ! କିଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ କିଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି? 'ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ'ନ୍ତି – ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି, 'ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ'ତି…ପେ… 'ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ'ତି…ପେ… 'ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା'ତି – ଜାନତୋ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତି। ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ ଆସୱାନଂ ଖଯୋ ହୋତୀ''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ସବ୍ବଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନଭିଜାନଂ ଅପରିଜାନଂ ଅୱିରାଜଯଂ ଅପ୍ପଜହଂ ଅଭବ୍ବୋ ଦୁକ୍ଖକ୍ଖଯାଯ; ସବ୍ବଞ୍ଚ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଭିଜାନଂ ପରିଜାନଂ ୱିରାଜଯଂ ପଜହଂ ଭବ୍ବୋ ଦୁକ୍ଖକ୍ଖଯାଯା''ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ

ୱୁତ୍ତଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସହାୱସ୍ସ ଦସ୍ସନସମ୍ପଦାୟ…ପେ… ଛଚ୍ଚାଭିଠାନାନି ଅଭବ୍ବ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଯସ୍ମିଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯେ ଅରିଯସାୱକସ୍ସ ୱିରଜଂ ୱୀତମଲଂ ଧମ୍ମଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି – ‘ଯଂ କିଞ୍ଚି ସମୁଦଯଧମ୍ମଂ, ସବ୍ବଂ ତଂ ନିରୋଧଧମ୍ମ’ନ୍ତି, ସହ ଦସ୍ସନୁପ୍ପାଦା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିଯସାୱକସ୍ସ ତୀଣି ସଂଯୋଜନାନି ପହୀଯନ୍ତି – ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି, ୱିଚିକିଚ୍ଛା, ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ନାହଂ ସହିସ୍ସାମି [ଗମିସ୍ସାମି (ସୀ। ସ୍ଯା। କ।), ସମୀହାମି (ପୀ।)] ପମୋଚନାଯ,

କଥଙ୍କଥିଂ ଧୋତକ କଞ୍ଚି [କିଞ୍ଚି (କ।)] ଲୋକେ;

ଧମ୍ମଞ୍ଚ ସେଟ୍ଠଂ ଅଭିଜାନମାନୋ,

ଏୱଂ ତୁୱଂ ଓଘମିମଂ ତରେସୀ’’ତି [ସୁ। ନି। ୧୦୭୦ ସୁତ୍ତନିପାତେ; ଚୂଳନି। ୩୩ ଧୋତକମାଣୱପୁଚ୍ଛାନିଦ୍ଦେସ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଇତ୍ଥିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତି, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଇତ୍ଥିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତି, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣା’’ତି।

ଅରହତୋ ଇତ୍ଥିପୁରିସାନଂ ନାମଗୋତ୍ତଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତି, ମଗ୍ଗାମଗ୍ଗଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତୀନଂ ନାମଂ ପରେ ୱିତାରେନ୍ତୀତି, ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପରୱିତାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱା ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱା ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱା ଅରହତ୍ତଂ ୱା ପରେ ୱିତାରେନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୱିତାରଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୧୪) ୫। ୱଚୀଭେଦକଥା

୩୨୬। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବତ୍ଥ ସମାପନ୍ନାନଂ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଦା ସମାପନ୍ନାନଂ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେସଂ ସମାପନ୍ନାନଂ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବସମାପତ୍ତୀସୁ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି କାଯଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି କାଯଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱାଚା, ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି କାଯୋ, ଅତ୍ଥି କାଯଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି କାଯୋ, ନତ୍ଥି କାଯଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱାଚା, ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୨୭। ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମୁଦଯୋତି ଜାନନ୍ତୋ ସମୁଦଯୋତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିରୋଧୋତି ଜାନନ୍ତୋ ନିରୋଧୋତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋତି ଜାନନ୍ତୋ ମଗ୍ଗୋତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମୁଦଯୋତି ଜାନନ୍ତୋ ନ ଚ ସମୁଦଯୋତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ ନ ଚ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧୋତି ଜାନନ୍ତୋ ନ ଚ ନିରୋଧୋତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ ନ ଚ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗୋତି ଜାନନ୍ତୋ ନ ଚ ମଗ୍ଗୋତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ ନ ଚ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୨୮। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା । ଞାଣଂ କିଂଗୋଚରନ୍ତି? ଞାଣଂ ସଚ୍ଚଗୋଚରନ୍ତି। ସୋତଂ ସଚ୍ଚଗୋଚରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତଂ କିଂ ଗୋଚରନ୍ତି? ସୋତଂ ସଦ୍ଦଗୋଚରନ୍ତି। ଞାଣଂ ସଦ୍ଦଗୋଚରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ ଞାଣଂ ସଚ୍ଚଗୋଚରଂ, ସୋତଂ ସଦ୍ଦଗୋଚରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଞାଣଂ ସଚ୍ଚଗୋଚରଂ, ସୋତଂ ସଦ୍ଦଗୋଚରଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ ଞାଣଂ ସଚ୍ଚଗୋଚରଂ, ସୋତଂ ସଦ୍ଦଗୋଚରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ୱେଦନାନଂ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ସଞ୍ଞାନଂ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚେତନାନଂ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୩୨୯। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଆପୋକସିଣଂ…ପେ… ତେଜୋକସିଣଂ… ୱାଯୋକସିଣଂ… ନୀଲକସିଣଂ… ପୀତକସିଣଂ… ଲୋହିତକସିଣଂ… ଓଦାତକସିଣଂ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ … ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ…ପେ… ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

ଆପୋକସିଣଂ … ତେଜୋକସିଣଂ… ୱାଯୋକସିଣଂ… ନୀଲକସିଣଂ… ପୀତକସିଣଂ… ଲୋହିତକସିଣଂ… ଓଦାତକସିଣଂ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ … ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ… ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିଯସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିଯଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିଯଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ… ତତିଯଂ ଝାନଂ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକିଯଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଲୋକିଯଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

ଲୋକିଯଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଲୋକିଯଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

ଲୋକିଯଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ… ତତିଯଂ ଝାନଂ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଲୋକିଯଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

୩୩୦। ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିଯଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିଯଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ… ତତିଯଂ ଝାନଂ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକିଯଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକିଯଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ… ତତିଯଂ ଝାନଂ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୩୧। ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ ତତିଯଂ ଝାନଂ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକୁତ୍ତରଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା । ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକୁତ୍ତରଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ… ତତିଯଂ ଝାନଂ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି ? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୩୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱିତକ୍କୱିଚାରା ୱଚୀସଙ୍ଖାରା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱିତକ୍କୱିଚାରା ୱଚୀସଙ୍ଖାରା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା,’’ ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

ୱିତକ୍କୱିଚାରା ୱଚୀସଙ୍ଖାରା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା’’ତି [ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା (ସ୍ୟା।) ଏୱମୁପରିପି], ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଥୱୀକସିଣଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିତକ୍କୱିଚାରା ୱଚୀସଙ୍ଖାରା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା’’ତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା । ଆପୋକସିଣଂ… ତେଜୋକସିଣଂ… ୱାୟୋକସିଣଂ… ନୀଲକସିଣଂ… ପୀତକସିଣଂ… ଲୋହିତକସିଣଂ… ଓଦାତକସିଣଂ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱଚୀଭେଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱିତକ୍କସମୁଟ୍ଠାନା ୱାଚା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱିତକ୍କସମୁଟ୍ଠାନା ୱାଚା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା,’’ ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

ୱିତକ୍କସମୁଟ୍ଠାନା ୱାଚା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା’’ତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଞ୍ଞାସମୁଟ୍ଠାନା ୱାଚା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱିତକ୍କୱିଚାରା’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିତକ୍କସମୁଟ୍ଠାନା ୱାଚା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱିତକ୍କୱିଚାରା’’ତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଞ୍ଞାସମୁଟ୍ଠାନା ୱାଚା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ତତିଯଂ ଝାନଂ…ପେ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱିତକ୍କୱିଚାରାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୩୩। ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱାଚା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୪।୨୫୯, ୨୬୩]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱାଚା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତୀ’’ତି, ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱାଚା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୪।୨୫୯, ୨୬୩], ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିତକ୍କୱିଚାରା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋନ୍ତୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୪।୨୫୯, ୨୬୩], ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱିତକ୍କୱିଚାରାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱାଚା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୪।୨୫୯, ୨୬୩], ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ତତିଯଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ପୀତି ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତି, ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅସ୍ସାସପସ୍ସାସା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋନ୍ତି, ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ରୂପସଞ୍ଞା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତି, ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନସଞ୍ଞା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତି, ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନସଞ୍ଞା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତି, ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନସଞ୍ଞା ନିରୁଦ୍ଧା ହୋତି, ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ସଞ୍ଞା ଚ ୱେଦନା ଚ ନିରୁଦ୍ଧା ହୋନ୍ତୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୪।୨୫୯, ୨୬୩; ଅ। ନି। ୯।୩୧; ଦୀ। ନି। ୩। ୩୪୪], ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସଞ୍ଞା ଚ ୱେଦନା ଚାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ସଦ୍ଦୋ କଣ୍ଡକୋ [କଣ୍ଟକୋ (ସ୍ଯା।) ଅ। ନି। ୧୦।୭୨] ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତାତି [ଅ। ନି। ୧୦।୭୨ କଣ୍ଟକସୁତ୍ତଂ ନିସ୍ସାଯ ପୁଚ୍ଛତି]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ସଦ୍ଦୋ କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି।

ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ସଦ୍ଦୋ କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତାତି, ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ୱିତକ୍କୱିଚାରା କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା… ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ପୀତି କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା… ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଅସ୍ସାସପସ୍ସାସା କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା [ଅ। ନି। ୧୦।୭୨] … ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ରୂପସଞ୍ଞା କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନସଞ୍ଞା କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନସଞ୍ଞା କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା… ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନସଞ୍ଞା କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା… ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ସଞ୍ଞା ଚ ୱେଦନା ଚ କଣ୍ଟକୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା [ଅ। ନି। ୧୦।୭୨], ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସଞ୍ଞା ଚ ୱେଦନା ଚାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସିଖିସ୍ସ, ଆନନ୍ଦ, ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅଭିଭୂ

ନାମ ସାଓକୋ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଠିତୋ ଦସସହସ୍ସିଲୋକଧାତୁଂ ସରେନ ୱିଞ୍ଞାପେସି –

‘ଆରବ୍ଭଥ ନିକ୍କମଥ, ଯୁଞ୍ଜଥ ବୁଦ୍ଧସାସନେ;

ଧୁନାଥ ମଚ୍ଚୁନୋ ସେନଂ, ନଳାଗାରଂୱ କୁଞ୍ଜରୋ।

‘ଯୋ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ, ଅପ୍ପମତ୍ତୋ ୱିହସ୍ସତି [ୱିହେସ୍ସତି (ସୀ। ସ୍ଯା। କଂ।) ୱିହରିସ୍ସତି (କ।)];

ପହାଯ ଜାତିସଂସାରଂ, ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତଂ କରିସ୍ସତୀ’’’ତି [ଅ। ନି। ୧ ତିକନିପାତେ; ସଂ। ନି। ୧।୨୮୫]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱଚୀଭେଦୋତି।

ୱଚୀଭେଦକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୧୫) ୬। ଦୁକ୍ଖାହାରକଥା

୩୩୪। ଦୁକ୍ଖାହାରୋ ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ ମଗ୍ଗପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଯେ କେଚି ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଯେ କେଚି ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ବାଲପୁଥୁଜ୍ଜନା ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସନ୍ତି, ବାଲପୁଥୁଜ୍ଜନା ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ମାତୁଘାତକୋ… ପିତୁଘାତକୋ… ଅରହନ୍ତଘାତକୋ… ରୁହିରୁପ୍ପାଦକୋ [ଲୋହିତୁପ୍ପାଦକୋ (ସୀ। କ।) ଅଞ୍ଞଟ୍ଠାନେସୁ ପନ ରୁହିରୁପ୍ପାଦକୋତ୍ୱେୱ ଦିସ୍ସତି] … ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁକ୍ଖାହାରକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୧୬) ୭। ଚିତ୍ତଟ୍ଠିତିକଥା

୩୩୫। ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଦିୱସଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଉପଡ୍ଢଦିୱସୋ ଉପ୍ପାଦକ୍ଖଣୋ, ଉପଡ୍ଢଦିୱସୋ ୱଯକ୍ଖଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଦ୍ୱେ ଦିୱସେ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦିୱସୋ ଉପ୍ପାଦକ୍ଖଣୋ, ଦିୱସୋ ୱଯକ୍ଖଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଚତ୍ତାରୋ ଦିୱସେ ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ ଦିୱସେ ତିଟ୍ଠତି… ଦସ ଦିୱସେ ତିଟ୍ଠତି… ୱୀସତି ଦିୱସେ ତିଟ୍ଠତି… ମାସଂ ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ ମାସେ ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରୋ ମାସେ ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ ମାସେ ତିଟ୍ଠତି… ଦସ ମାସେ ତିଟ୍ଠତି… ସଂୱଚ୍ଛରଂ ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରି ୱସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ ୱସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଦସ ୱସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ୱୀସତି ୱସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ତିଂସ ୱସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରୀସ ୱସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ପଞ୍ଞାସ ୱସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ୱସ୍ସସତଂ ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସସତାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରି ୱସ୍ସସତାନି ତିଟ୍ଠତି… ପଞ୍ଚ ୱସ୍ସସତାନି ତିଟ୍ଠତି… ୱସ୍ସସହସ୍ସଂ ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରି ୱସ୍ସସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ ୱସ୍ସସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ସୋଳସ ୱସ୍ସସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରୋ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ସୋଳସ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ବାତ୍ତିଂସ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ଚତୁସଟ୍ଠି କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ପଞ୍ଚ କପ୍ପସତାନି ତିଟ୍ଠତି… କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ସୋଳସ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ୱୀସତି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରୀସ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ସଟ୍ଠି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତୁରାସୀତି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେଚତ୍ତାରୀସ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ଉପ୍ପାଦକ୍ଖଣୋ, ଦ୍ୱେଚତ୍ତାରୀସ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ୱଯକ୍ଖଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଦିୱସଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଞ୍ଞେ ଧମ୍ମା ଏକାହଂ ବହୂମ୍ପି ଉପ୍ପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନିରୁଜ୍ଝନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେ ଧମ୍ମା ଚିତ୍ତେନ ଲହୁପରିୱତ୍ତାତି? ନ

ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ।

ତେ ଧମ୍ମା ଚିତ୍ତେନ ଲହୁପରିୱତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ନାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଞ୍ଞଂ ଏକଧମ୍ମମ୍ପି ସମନୁପସ୍ସାମି ଏୱଂ ଲହୁପରିୱତ୍ତଂ ଯଥଯିଦଂ ଚିତ୍ତଂ। ଯାୱଞ୍ଚିଦଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପମାପି ନ ସୁକରା ଯାୱ ଲହୁପରିୱତ୍ତଂ ଚିତ୍ତ’’ନ୍ତି [ଅ। ନି। ୧।୪୮]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତଵ୍ବଂ – ‘‘ତେ ଧମ୍ମା ଚିତ୍ତେନ ଲହୁପରିୱତ୍ତା’’ତି।

ତେ ଧମ୍ମା ଚିତ୍ତେନ ଲହୁପରିୱତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମକ୍କଟୋ ଅରଞ୍ଞେ ପୱନେ ଚରମାନୋ ସାଖଂ ଗଣ୍ହତି, ତଂ ମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଗଣ୍ହତି, ତଂ ମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଗଣ୍ହତି; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯମିଦଂ [ଯଦିଦଂ (ବହୂସୁ)] ୱୁଚ୍ଚତି ଚିତ୍ତଂ ଇତିପି ମନୋ ଇତିପି ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଇତିପି ତଂ ରତ୍ତିଯା ଚ ଦିୱସସ୍ସ ଚ ଅଞ୍ଞଦେୱ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଅଞ୍ଞଂ ନିରୁଜ୍ଝତୀ’’ତି [ସଂ। ନି। ୨।୬୧]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତଵ୍ବଂ – ‘‘ତେ ଧମ୍ମା ଚିତ୍ତେନ ଲହୁପରିୱତ୍ତା’’ତି।

୩୩୬। ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଦିୱସଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଦିୱସଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ। ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ…ପେ… ଘାନୱିଞ୍ଞାଣଂ… ଜିଵ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣଂ… କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ… ଅକୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ… ରାଗସହଗତଂ… ଦୋସସହଗତଂ… ମୋହସହଗତଂ… ମାନସହଗତଂ… ଦିଟ୍ଠିସହଗତଂ… ୱିଚିକିଚ୍ଛାସହଗତଂ… ଥିନସହଗତଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚସହଗତଂ… ଅହିରିକସହଗତଂ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପସହଗତଂ ଚିତ୍ତଂ ଦିୱସଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଦିୱସଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି…ପେ… ଘାନେନ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତି… ଜିଵ୍ହାଯ ରସଂ ସାଯତି… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତି… ମନସା ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତି…ପେ… ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ମନସା ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି…ପେ… ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି… ଘାନେନ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତି… ଜିଵ୍ହାଯ ରସଂ ସାଯତି… ପେ… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଦିୱସଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଅଭିକ୍କମତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ପଟିକ୍କମତି; ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ପଟିକ୍କମତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଅଭିକ୍କମତି; ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଆଲୋକେତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ୱିଲୋକେତି; ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ୱିଲୋକେତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଆଲୋକେତି; ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ସମିଞ୍ଜେତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ପସାରେତି ; ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ପସାରେତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ସମିଞ୍ଜେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

୩୩୭। ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନୂପଗାନଂ ଦେୱାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଯାୱତାଯୁକଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମନୁସ୍ସାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଯାୱତାଯୁକଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ।

ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନୂପଗାନଂ ଦେୱାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଯାୱତାଯୁକଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚାତୁମହାରାଜିକାନଂ ଦେୱାନଂ…ପେ… ତାୱତିଂସାନଂ ଦେୱାନଂ… ଯାମାନଂ ଦେୱାନଂ… ତୁସିତାନଂ ଦେୱାନଂ… ନିମ୍ମାନରତୀନଂ ଦେୱାନଂ… ପରନିମ୍ମିତୱସୱତ୍ତୀନଂ ଦେୱାନଂ… ବ୍ରହ୍ମପାରିସଜ୍ଜାନଂ ଦେୱାନଂ… ବ୍ରହ୍ମପୁରୋହିତାନଂ ଦେୱାନଂ… ମହାବ୍ରହ୍ମାନଂ ଦେୱାନଂ… ପରିତ୍ତାଭାନଂ ଦେୱାନଂ… ଅପ୍ପମାଣାଭାନଂ ଦେୱାନଂ… ଆଭସ୍ସରାନଂ ଦେୱାନଂ… ପରିତ୍ତସୁଭାନଂ ଦେୱାନଂ… ଅପ୍ପମାଣସୁଭାନଂ ଦେୱାନଂ… ସୁଭକିଣ୍ହାନଂ ଦେୱାନଂ … ୱେହପ୍ଫଲାନଂ ଦେୱାନଂ… ଅୱିହାନଂ ଦେୱାନଂ… ଅତପ୍ପାନଂ ଦେୱାନଂ… ସୁଦସ୍ସାନଂ ଦେୱାନଂ… ସୁଦସ୍ସୀନଂ ଦେୱାନଂ… ଅକନିଟ୍ଠାନଂ ଦେୱାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଯାୱତାଯୁକଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ।

ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନୂପଗାନଂ ଦେୱାନଂ ୱୀସତି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ଆଯୁପ୍ପମାଣଂ, ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନୂପଗାନଂ ଦେୱାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ୱୀସତି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମନୁସ୍ସାନଂ ୱସ୍ସସତଂ ଆଯୁପ୍ପମାଣଂ, ମନୁସ୍ସାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ୱସ୍ସସତଂ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ।

ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନୂପଗାନଂ ଦେୱାନଂ ୱୀସତି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ଆଯୁପ୍ପମାଣଂ, ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନୂପଗାନଂ ଦେୱାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ୱୀସତି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚାତୁମହାରାଜିକାନଂ ଦେୱାନଂ ପଞ୍ଚ ୱସ୍ସସତାନି ଆଯୁପ୍ପମାଣଂ, ଚାତୁମହାରାଜିକାନଂ ଦେୱାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ପଞ୍ଚ ୱସ୍ସସତାନି ତିଟ୍ଠତି… ୱସ୍ସସହସ୍ସଂ ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରି ୱସ୍ସସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ ୱସ୍ସସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ସୋଳସ ୱସ୍ସସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… କପ୍ପସ୍ସ ତତିଯଭାଗଂ ତିଟ୍ଠତି… ଉପଡ୍ଢକପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠତି… ଏକଂ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରୋ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ କପ୍ପେ

ତିଟ୍ଠତି… ସୋଳସ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ବାତ୍ତିଂସ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ଚତୁସଟ୍ଠି କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠତି… ପଞ୍ଚ କପ୍ପସତାନି ତିଟ୍ଠତି… କପ୍ପସହସ୍ସଂ ତିଟ୍ଠତି… ଦ୍ୱେ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଚତ୍ତାରି କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଅଟ୍ଠ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତି… ଅକନିଟ୍ଠାନଂ ଦେୱାନଂ ସୋଳସ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ଆୟୁପ୍ପମାଣଂ, ଅକନିଟ୍ଠାନଂ ଦେୱାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ସୋଳସ କପ୍ପସହସ୍ସାନି ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆକାସାନଞ୍ଚାୟତନୂପଗାନଂ ଦେୱାନଂ ଚିତ୍ତଂ ମୁହୁତ୍ତଂ ମୁହୁତ୍ତଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ମୁହୁତ୍ତଂ ମୁହୁତ୍ତଂ ନିରୁଜ୍ଝତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଆକାସାନଞ୍ଚାୟତନୂପଗା ଦେୱା ମୁହୁତ୍ତଂ ମୁହୁତ୍ତଂ ଚୱନ୍ତି ମୁହୁତ୍ତଂ ମୁହୁତ୍ତଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଆକାସାନଞ୍ଚାୟତନୂପଗାନଂ ଦେୱାନଂ ଏକଂ ଚିତ୍ତଂ ଯାୱତାୟୁକଂ ତିଟ୍ଠତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଆକାସାନଞ୍ଚାୟତନୂପଗା ଦେୱା ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଚୱନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚିତ୍ତଟ୍ଠିତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିୟୱଗ୍ଗୋ

(୧୭) ୮। କୁକ୍କୁଳକଥା

୩୩୮। ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଳାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ସୁଖା ୱେଦନା, କାୟିକଂ ସୁଖଂ, ଚେତସିକଂ ସୁଖଂ , ଦିବ୍ବଂ ସୁଖଂ, ମାନୁସକଂ ସୁଖଂ, ଲାଭସୁଖଂ, ସକ୍କାରସୁଖଂ, ୟାନସୁଖଂ, ସୟନସୁଖଂ, ଇସ୍ସରିୟସୁଖଂ, ଆଧିପଚ୍ଚସୁଖଂ, ଗିହିସୁଖଂ, ସାମଞ୍ଞସୁଖଂ, ସାସୱଂ ସୁଖଂ, ଅନାସୱଂ ସୁଖଂ, ଉପଧିସୁଖଂ, ନିରୂପଧିସୁଖଂ, ସାମିସଂ ସୁଖଂ, ନିରାମିସଂ ସୁଖଂ, ସପ୍ପୀତିକଂ ସୁଖଂ, ନିପ୍ପୀତିକଂ ସୁଖଂ, ଝାନସୁଖଂ, ୱିମୁତ୍ତିସୁଖଂ, କାମସୁଖଂ, ନେକ୍ଖମ୍ମସୁଖଂ, ୱିୱେକସୁଖଂ, ଉପସମସୁଖଂ, ସମ୍ବୋଧସୁଖନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ସୁଖା ୱେଦନା…ପେ… ସମ୍ବୋଧସୁଖଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଳା’’ତି।

ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଳାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଦୁକ୍ଖା ୱେଦନା କାୟିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଚେତସିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ସୋକପରିଦେୱଦୁକ୍ଖଦୋମନସ୍ସୁପାୟାସାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଳା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସବ୍ବଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଦିତ୍ତଂ! କିଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସବ୍ବଂ ଆଦିତ୍ତଂ? ଚକ୍ଖୁ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଦିତ୍ତଂ, ରୂପା ଆଦିତ୍ତା, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆଦିତ୍ତଂ, ଚକ୍ଖୁସମ୍ଫସ୍ସୋ ଆଦିତ୍ତୋ; ୟମିଦଂ [ୟମ୍ପିଦଂ (ସଂ। ନି। ୪।୨୮)] ଚକ୍ଖୁସମ୍ଫସ୍ସପଚ୍ଚୟା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ୱେଦୟିତଂ ସୁଖଂ ୱା ଦୁକ୍ଖଂ ୱା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ୱା, ତମ୍ପି ଆଦିତ୍ତଂ। କେନ ଆଦିତ୍ତଂ? ‘ରାଗଗ୍ଗିନା ଦୋସଗ୍ଗିନା ମୋହଗ୍ଗିନା ଆଦିତ୍ତଂ, ଜାତିୟା ଜରାୟ ମରଣେନ ସୋକେହି ପରିଦେୱେହି ଦୁକ୍ଖେହି ଦୋମନସ୍ସେହି ଉପାୟାସେହି ଆଦିତ୍ତ’ନ୍ତି ୱଦାମି। ସୋତଂ ଆଦିତ୍ତଂ, ସଦ୍ଦା ଆଦିତ୍ତା…ପେ… ଘାନଂ ଆଦିତ୍ତଂ, ଗନ୍ଧା ଆଦିତ୍ତା…ପେ… ଜିୱ୍ହା ଆଦିତ୍ତା, ରସା ଆଦିତ୍ତା…ପେ… କାୟୋ ଆଦିତ୍ତୋ, ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ଆଦିତ୍ତା…ପେ… ମନୋ ଆଦିତ୍ତୋ, ଧମ୍ମା ଆଦିତ୍ତା, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆଦିତ୍ତଂ, ମନୋସମ୍ଫସ୍ସୋ ଆଦିତ୍ତୋ; ୟମିଦଂ ମନୋସମ୍ଫସ୍ସପଚ୍ଚୟା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ୱେଦୟିତଂ ସୁଖଂ ୱା ଦୁକ୍ଖଂ ୱା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ୱା, ତମ୍ପି ଆଦିତ୍ତଂ। କେନ ଆଦିତ୍ତଂ? ‘ରାଗଗ୍ଗିନା ଦୋସଗ୍ଗିନା ମୋହଗ୍ଗିନା ଆଦିତ୍ତଂ, ଜାତିୟା ଜରାୟ ମରଣେନ ସୋକେହି ପରିଦେୱେହି ଦୁକ୍ଖେହି ଦୋମନସ୍ସେହି ଉପାୟାସେହି ଆଦିତ୍ତ’ନ୍ତି ୱଦାମୀ’’ତି [ମହାୱ। ୫୪; ସଂ। ନି। ୪।୨୮]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ୱତ୍ତବ୍ବଂ [ତେନ ହି (ସୀ। ସ୍ୟା।), ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ (କ।)] – ‘‘ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଳା’’ତି।

ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଳାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ପଞ୍ଚିମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାମଗୁଣା! କତମେ ପଞ୍ଚ? ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ରୂପା ଇଟ୍ଠା କନ୍ତା ମନାପା ପିୟରୂପା କାମୂପସଂହିତା ରଜନୀୟା, ସୋତୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ସଦ୍ଦା…ପେ… ଘାନୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ଗନ୍ଧା… ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ରସା… କାୟୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ଇଟ୍ଠା କନ୍ତା ମନାପା ପିୟରୂପା କାମୂପସଂହିତା ରଜନୀୟା। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ କାମଗୁଣା’’ତି [ମ। ନି। ୧। ୧୬୬; ସଂ। ନି। ୪।୨୬୮]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଳା’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଳା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଲାଭା ୱୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁଲଦ୍ଧଂ ୱୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଖଣୋ ୱୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ [ପଟିୱିଦ୍ଧୋ (ବହୂସୁ)] ବ୍ରହ୍ମଚରିୟୱାସାୟ! ଦିଟ୍ଠା ମୟା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛ ଫସ୍ସାୟତନିକା ନାମ ନିରୟା। ତତ୍ଥ ୟଂ କିଞ୍ଚି ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି, ଅନିଟ୍ଠରୂପଞ୍ଞେୱ ପସ୍ସତି ନୋ ଇଟ୍ଠରୂପଂ, ଅକନ୍ତରୂପଞ୍ଞେୱ ପସ୍ସତି ନୋ କନ୍ତରୂପଂ, ଅମନାପରୂପଞ୍ଞେୱ ପସ୍ସତି ନୋ

ମନାପରୂପଂ। ଯଂ କିଞ୍ଚି ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି…ପେ… ଘାନେନ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତି… ଜିଵ୍ହାଯ ରସଂ ସାଯତି… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତି… ମନସା ଧମ୍ମଂ ଵିଜାନାତି, ଅନିଟ୍ଠରୂପଞ୍ଞେଵ ଵିଜାନାତି ନୋ ଇଟ୍ଠରୂପଂ, ଅକନ୍ତରୂପଞ୍ଞେଵ ଵିଜାନାତି ନୋ କନ୍ତରୂପଂ, ଅମନାପରୂପଞ୍ଞେଵ ଵିଜାନାତି ନୋ ମନାପରୂପ''ନ୍ତି [ସଂ। ନି। ୪।୧୩୫]। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଵତ୍ତବ୍ବଂ [ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ (ସ୍ୟା। କ।)] – ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆ''ତି।

ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ''ଲାଭା ଵୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସୁଲଦ୍ଧଂ ଵୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଖଣୋ ଵୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଵାସାଯ! ଦିଟ୍ଠା ମଯା, ଭିକ୍ଖଵେ, ଛ ଫସ୍ସାଯତନିକା ନାମ ସଗ୍ଗା। ତତ୍ଥ ଯଂ କିଞ୍ଚି ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି, ଇଟ୍ଠରୂପଞ୍ଞେଵ ପସ୍ସତି ନୋ ଅନିଟ୍ଠରୂପଂ, କନ୍ତରୂପଞ୍ଞେଵ ପସ୍ସତି ନୋ ଅକନ୍ତରୂପଂ, ମନାପରୂପଞ୍ଞେଵ ପସ୍ସତି ନୋ ଅମନାପରୂପଂ। ଯଂ କିଞ୍ଚି ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି… ପେ… ଘାନେନ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତି… ଜିଵ୍ହାଯ ରସଂ ସାଯତି… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତି… ମନସା ଧମ୍ମଂ ଵିଜାନାତି, ଇଟ୍ଠରୂପଞ୍ଞେଵ ଵିଜାନାତି ନୋ ଅନିଟ୍ଠରୂପଂ, କନ୍ତରୂପଞ୍ଞେଵ ଵିଜାନାତି ନୋ ଅକନ୍ତରୂପଂ, ମନାପରୂପଞ୍ଞେଵ ଵିଜାନାତି ନୋ ଅମନାପରୂପ''ନ୍ତି [ସଂ। ନି। ୪।୧୩୫]। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆ''ତି।

ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ''ଯଦନିଚ୍ଚଂ ତଂ ଦୁକ୍ଖଂ [ସଂ। ନି। ୩।୧୫],'' ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା, ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନିଚ୍ଚା''ତି [ଧ। ପ। ୨୭୭; ମ। ନି। ୧।୩୫୬]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ''ଯଦନିଚ୍ଚଂ ତଂ ଦୁକ୍ଖଂ,'' ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା, ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନିଚ୍ଚା,'' ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆ''ତି।

ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆତି? ଆମନ୍ତା। ଦାନଂ ଅନିଟ୍ଠଫଲଂ ଅକନ୍ତଫଲଂ ଅମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ସେଚନକଫଲଂ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରଯଂ ଦୁକ୍ଖଵିପାକନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ।

ସୀଲଂ…ପେ… ଉପୋସଥୋ…ପେ… ଭାଵନା…ପେ… ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଅନିଟ୍ଠଫଲଂ ଅକନ୍ତଫଲଂ ଅମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ସେଚନକଫଲଂ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରଯଂ ଦୁକ୍ଖଵିପାକନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ।

ନନୁ ଦାନଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରଯଂ ସୁଖଵିପାକନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦାନଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରଯଂ ସୁଖଵିପାକଂ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆ''ତି।

ନନୁ ସୀଲଂ… ଉପୋସଥୋ… ଭାଵନା… ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରଯଂ ସୁଖଵିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରଯଂ ସୁଖଵିପାକନ୍ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆ''ତି।

ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା –

''ସୁଖୋ ଵିଵେକୋ ତୁଟ୍ଠସ୍ସ, ସୁତଧମ୍ମସ୍ସ ପସ୍ସତୋ;

ଅବ୍ୟାପଜ୍ଜଂ ସୁଖଂ ଲୋକେ, ପାଣଭୂତେସୁ ସଂଯମୋ।

''ସୁଖା ଵିରାଗତା ଲୋକେ, କାମାନଂ ସମତିକ୍କମୋ;

ଅସ୍ମିମାନସ୍ସ ଯୋ ଵିନଯୋ, ଏତଂ ଵେ ପରମଂ ସୁଖଂ [ମହାଵ। ୫; ଉଦା। ୧୧ ଉଦାନେ ଚ]।

''ତଂ ସୁଖେନ ସୁଖଂ ପତ୍ତଂ, ଅଚ୍ଚନ୍ତସୁଖମେଵ ତଂ;

ତିସ୍ସୋ ଵିଜ୍ଜା ଅନୁପ୍ପତ୍ତା, ଏତଂ ଵେ ପରମଂ ସୁଖ''ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନୋଧିଂ କତ୍ଵା କୁକ୍କୁଳଆ''ତି।

କୁକ୍କୁଳଅକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୧୮) ୯। ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯକଥା

୩୩୯। ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯୋତି ? ଆମନ୍ତା। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଅନାଗାମିମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଅନାଗାମିମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଅନାଗାମିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯୋତି ? ଆମନ୍ତା। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଅରହତ୍ତଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

୩୪୦। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ, ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଚତୁଭାଗଂ ଜହତୀତି। ଚତୁଭାଗଂ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଚତୁଭାଗଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ କୋଲଙ୍କୋଲୋ ଏକବୀଜୀ ବୁଦ୍ଧେ ଅୱେଚ୍ଚପ୍ପସାଦେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ଧମ୍ମେ…ପେ… ସଙ୍ଘେ…ପେ… ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ଚତୁଭାଗଂ ନ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସମୁଦଯଦସ୍ସନେନ…ପେ… ନିରୋଧଦସ୍ସନେନ…ପେ… ମଗ୍ଗଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ, ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଚତୁଭାଗଂ ଜହତୀତି। ଚତୁଭାଗଂ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଚତୁଭାଗଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ କୋଲଙ୍କୋଲୋ ଏକବୀଜୀ ବୁଦ୍ଧେ ଅୱେଚ୍ଚପ୍ପସାଦେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ଧମ୍ମେ…ପେ… ସଙ୍ଘେ…ପେ… ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୪୧। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ, ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଚତୁଭାଗଂ ଜହତୀତି। ଚତୁଭାଗଂ ସକଦାଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ସକଦାଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ସକଦାଗାମିଫଲସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମୁଦଯଦସ୍ସନେନ…ପେ… ନିରୋଧଦସ୍ସନେନ…ପେ… ମଗ୍ଗଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ, ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଚତୁଭାଗଂ ଜହତୀତି। ଚତୁଭାଗଂ ସକଦାଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ସକଦାଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ସକଦାଗାମିଫଲସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି , କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୪୨। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ, ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ୟାପାଦଂ, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଚତୁଭାଗଂ ଜହତୀତି। ଚତୁଭାଗଂ ଅନାଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ଅନାଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ଅନାଗାମିଫଲସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ…ପେ… ଉପହଚ୍ଚପରିନିବ୍ବାଯୀ… ଅସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ… ସସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ… ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ନ

ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମୁଦଯଦସ୍ସନେନ…ପେ… ନିରୋଧଦସ୍ସନେନ…ପେ… ମଗ୍ଗଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ, ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ଯାପାଦଂ, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଚତୁଭାଗଂ ଜହତୀତି। ଚତୁଭାଗଂ ଅନାଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ଅନାଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ଅନାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ… ପେ… ଉପହଚ୍ଚପରିନିବ୍ବାଯୀ… ଅସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ… ସସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ… ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀ, ଚତୁଭାଗଂ ନ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୪୩। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ରୂପରାଗଂ, ଅରୂପରାଗଂ, ମାନଂ, ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ, ଅୱିଜ୍ଜଂ, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଚତୁଭାଗଂ ଜହତୀତି। ଚତୁଭାଗଂ ଅରହା, ଚତୁଭାଗଂ ନ ଅରହା, ଚତୁଭାଗଂ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ୱୀତରାଗୋ…ପେ… ୱୀତଦୋସୋ… ୱୀତମୋହୋ…ପେ… କତକରଣୀଯୋ ଓହିତଭାରୋ ଅନୁପ୍ପତ୍ତସଦତ୍ଥୋ ପରିକ୍ଖୀଣଭୱସଂଯୋଜନୋ ସମ୍ମଦଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ଉକ୍ଖିତ୍ତପଲିଘୋ ସଙ୍କିଣ୍ଣପରିଖୋ ଅବ୍ବୂଳ୍ହେସିକୋ ନିରଗ୍ଗଳଓ ଅରିଯୋ ପନ୍ନଦ୍ଧଜୋ ପନ୍ନଭାରୋ ୱିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସୁୱିଜିତୱିଜଯୋ, ଦୁକ୍ଖଂ ତସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ସମୁଦଯୋ ପହୀନୋ, ନିରୋଧୋ ସଚ୍ଛିକତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ଅଭିଞ୍ଞେଯ୍ଯଂ ଅଭିଞ୍ଞାତଂ, ପରିଞ୍ଞେଯ୍ଯଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ପହାତବ୍ବଂ ପହୀନଂ, ଭାୱେତବ୍ବଂ ଭାୱିତଂ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଚତୁଭାଗଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ନ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମୁଦଯଦସ୍ସନେନ … ନିରୋଧଦସ୍ସନେନ… ମଗ୍ଗଦସ୍ସନେନ କିଂ ଜହତୀତି? ରୂପରାଗଂ, ଅରୂପରାଗଂ, ମାନଂ, ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ, ଅୱିଜ୍ଜଂ, ତଦେକଟ୍ଠେ ଚ କିଲେସେ ଚତୁଭାଗଂ ଜହତୀତି। ଚତୁଭାଗଂ ଅରହା, ଚତୁଭାଗଂ ନ ଅରହା, ଚତୁଭାଗଂ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଚତୁଭାଗଂ ୱୀତରାଗୋ… ୱୀତଦୋସୋ… ୱୀତମୋହୋ… କତକରଣୀଯୋ ଓହିତଭାରୋ ଅନୁପ୍ପତ୍ତସଦତ୍ଥୋ ପରିକ୍ଖୀଣଭୱସଂଯୋଜନୋ ସମ୍ମଦଞ୍ଞାୱିମୁତ୍ତୋ ଉକ୍ଖିତ୍ତପଲିଘୋ ସଙ୍କିଣ୍ଣପରିଖୋ ଅବ୍ବୂଳ୍ହେସିକୋ ନିରଗ୍ଗଳଓ ଅରିଯୋ ପନ୍ନଦ୍ଧଜୋ ପନ୍ନଭାରୋ ୱିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସୁୱିଜିତୱିଜଯୋ, ଦୁକ୍ଖଂ ତସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ସମୁଦଯୋ ପହୀନୋ, ନିରୋଧୋ ସଚ୍ଛିକତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ, ଅଭିଞ୍ଞେଯ୍ଯଂ ଅଭିଞ୍ଞାତଂ, ପରିଞ୍ଞେଯ୍ଯଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ, ପହାତବ୍ବଂ ପହୀନଂ, ଭାୱେତବ୍ବଂ ଭାୱିତଂ…ପେ… ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଚତୁଭାଗଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ନ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୪୪। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖେ ଦିଟ୍ଠେ ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ସମୁଦଯଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ…ପେ… ନିରୋଧଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା । ନିରୋଧେ ଦିଟ୍ଠେ ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ମଗ୍ଗଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ମଗ୍ଗେ ଦିଟ୍ଠେ ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ଦୁକ୍ଖେ ଦିଟ୍ଠେ ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ମଗ୍ଗେ ଦିଟ୍ଠେ ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମୁଦଯଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ…ପେ… ନିରୋଧଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ନିରୋଧେ ଦିଟ୍ଠେ ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ଦୁକ୍ଖେ ଦିଟ୍ଠେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ମଗ୍ଗେ ଦିଟ୍ଠେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ସମୁଦଯଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ… ନିରୋଧଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ନିରୋଧେ ଦିଟ୍ଠେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ''ପଟିପନ୍ନକୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ମଗ୍ଗେ ଦିଟ୍ଠେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

[ସକୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଲକ୍ଖଣଂ] ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍ଖଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ଦୁକ୍ଖେ ଦିଟ୍ଠେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନିରତ୍ଥିଯଂ ଦୁକ୍ଖଦସ୍ସନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମୁଦଯଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ…ପେ… ନିରୋଧଂ ଦକ୍ଖନ୍ତୋ ପଟିପନ୍ନକୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ନିରୋଧେ ଦିଟ୍ଠେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଫଲେ ଠିତୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନିରତ୍ଥିଯଂ ନିରୋଧଦସ୍ସନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୪୫।[ପରୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଲକ୍ଖଣଂ] ଦୁକ୍ଖେ ଦିଟ୍ଠେ ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଦିଟ୍ଠାନି ହୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖସଚ୍ଚଂ ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

[ସକୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଲକ୍ଖଣଂ] ରୂପକ୍ଖନ୍ଧେ ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠେ ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠା ହୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପକ୍ଖନ୍ଧୋ ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

[ସକୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଲକ୍ଖଣଂ] ଚକ୍ଖାୟତନେ ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠେ ଦ୍ୱାଦସାୟତନାନି ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠାନି ହୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାୟତନଂ ଦ୍ୱାଦସାୟତନାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

[ସକୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଲକ୍ଖଣଂ] ଚକ୍ଖୁଧାତୁୟା ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠାୟ ଅଟ୍ଠାରସ ଧାତୁୟୋ ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠା ହୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଧାତୁ ଅଟ୍ଠାରସ ଧାତୁୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

[ସକୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଲକ୍ଖଣଂ] ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟେ ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠେ ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିୟାନି ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠାନି ହୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିୟାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

[ସକୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଲକ୍ଖଣଂ] ଚତୂହି ଞାଣେହି ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚତ୍ତାରି ସୋତାପତ୍ତିଫଲାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ଅଟ୍ଠହି ଞାଣେହି ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅଟ୍ଠ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱାଦସହି ଞାଣେହି ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱାଦସ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚତୁଚତ୍ତାରୀସାୟ ଞାଣେହି ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଚତୁଚତ୍ତାରୀସଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସତ୍ତସତ୍ତତିୟା ଞାଣେହି ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସତ୍ତସତ୍ତତି ସୋତାପତ୍ତିଫଲାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୪୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମୟୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଅନୁପୁବ୍ବନିନ୍ନୋ ଅନୁପୁବ୍ବପୋଣୋ ଅନୁପୁବ୍ବପବ୍ଭାରୋ, ନ ଆୟତକେନେୱ ପପାତୋ; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନୟେ ଅନୁପୁବ୍ବସିକ୍ଖା ଅନୁପୁବ୍ବକିରିୟା ଅନୁପୁବ୍ବପଟିପଦା, ନ ଆୟତକେନେୱ ଅଞ୍ଞାପଟିୱେଧୋ’’ତି [ଚୂଳୱ। ୩୮୫; ଅ। ନି। ୮।୨୦; ଉଦା। ୪୫ ଉଦାନେ ଚ]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମୟୋତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମୟୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ଅନୁପୁବ୍ବେନ ମେଧାୱୀ, ଥୋକଂ ଥୋକଂ ଖଣେ ଖଣେ;

କମ୍ମାରୋ ରଜତସ୍ସେୱ, ନିଦ୍ଧମେ ମଲମତ୍ତନୋ’’ତି [ଧ। ପ। ୨୩୯ ଧମ୍ମପଦେ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମୟୋତି।

ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମୟୋତି ? ଆମନ୍ତା। ନନ୍ୱାୟସ୍ମା ଗୱମ୍ପତି ଥେରୋ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସମ୍ମୁଖା ମେତଂ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱତୋ ସୁତଂ ସମ୍ମୁଖା ପଟିଗ୍ଗହିତଂ – ‘ୟୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୁକ୍ଖଂ ପସ୍ସତି ଦୁକ୍ଖସମୁଦୟମ୍ପି ସୋ ପସ୍ସତି, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧମ୍ପି ପସ୍ସତି, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନିଂ ପଟିପଦମ୍ପି ପସ୍ସତି; ୟୋ ଦୁକ୍ଖସମୁଦୟଂ ପସ୍ସତି ଦୁକ୍ଖମ୍ପି ସୋ ପସ୍ସତି, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧମ୍ପି ପସ୍ସତି, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନିଂ ପଟିପଦମ୍ପି ପସ୍ସତି; ୟୋ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଂ ପସ୍ସତି ଦୁକ୍ଖମ୍ପି ସୋ ପସ୍ସତି, ଦୁକ୍ଖସମୁଦୟମ୍ପି ପସ୍ସତି, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନିଂ ପଟିପଦମ୍ପି ପସ୍ସତି; ୟୋ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନିଂ ପଟିପଦଂ ପସ୍ସତି ଦୁକ୍ଖମ୍ପି ସୋ ପସ୍ସତି, ଦୁକ୍ଖସମୁଦୟମ୍ପି ପସ୍ସତି, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧମ୍ପି ପସ୍ସତୀ’’’ତି [ସଂ। ନି। ୫।୧୧୦୦]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମୟୋ’’ତି।

ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମୟୋତି ? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ସହାଓସ୍ସ ଦସ୍ସନସମ୍ପଦାଯ,

ତଯସ୍ସୁ ଧମ୍ମା ଜହିତା ଭଓନ୍ତି;

ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠୀ ୱିଚିକିଚ୍ଛିତଞ୍ଚ,

ସୀଲବ୍ବତଂ ୱାପି ଯଦତ୍ଥି କିଞ୍ଚି;

ଚତୂହପାଯେହି ଚ ୱିପ୍ପମୁତ୍ତୋ,

ଛଚ୍ଚାଭିଠାନାନି ଅଭବ୍ବ କାତୁ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯୋ’’ତି।

ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗଓତା – ‘‘ଯସ୍ମିଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯେ ଅରିଯସାଓକସ୍ସ ୱିରଜଂ ୱୀତମଲଂ ଧମ୍ମଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି – ‘ଯଂ କିଞ୍ଚି ସମୁଦଯଧମ୍ମଂ ସବ୍ବଂ ତଂ ନିରୋଧଧମ୍ମ’ନ୍ତି, ସହ ଦସ୍ସନୁପ୍ପାଦା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିଯସାଓକସ୍ସ ତୀଣି ସଂଯୋଜନାନି ପହୀଯନ୍ତି – ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠି, ୱିଚିକିଚ୍ଛା, ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯୋ’’ତି।

ଅନୁପୁବ୍ବାଭିସମଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୧୯) ୧୦। ୱୋହାରକଥା

୩୪୭। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରେ ସୋତେ ପଟିହଞ୍ଞତି ନୋ ଲୋକିଯେ, ଲୋକୁତ୍ତରେନ ୱିଞ୍ଞାଣେନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତି ନୋ ଲୋକିଯେନ, ସାଓକା ପଟିୱିଜାନନ୍ତି ନୋ ପୁଥୁଜ୍ଜନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକିଯେ ସୋତେ ପଟିହଞ୍ଞତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକିଯେ ସୋତେ ପଟିହଞ୍ଞତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋ’’ତି।

ନନୁ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରଂ ଲୋକିଯେନ ୱିଞ୍ଞାଣେନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରଂ ଲୋକିଯେନ ୱିଞ୍ଞାଣେନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋ’’ତି।

ନନୁ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରଂ ପୁଥୁଜ୍ଜନା ପଟିୱିଜାନନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରଂ ପୁଥୁଜ୍ଜନା ପଟିୱିଜାନନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋ’’ତି।

୩୪୮। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ, ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ, ଅନାଗାମିମଗ୍ଗୋ ଅନାଗାମିଫଲଂ, ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋ ଅରହତ୍ତଫଲଂ, ସତିପଟ୍ଠାନଂ ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ ଇଦ୍ଧିପାଦୋ ଇନ୍ଦ୍ରିଯଂ ବଲଂ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ ୱୋହାରଂ ସୁଣନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ସୋତୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟୋ, ସୋତସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି, ସୋତସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ନ ସୋତୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟୋ, ନ ସୋତସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି, ନ ସୋତସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ନ ସୋତୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟୋ, ନ ସୋତସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି, ନ ସୋତସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଓତୋ

ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋ’’ତି।

୩୪୯। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରେ ରଜ୍ଜେୟ୍ୟୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ରାଗଟ୍ଠାନିୟୋ ରଜନୀୟୋ କମନୀୟୋ ମଦନୀୟୋ ବନ୍ଧନୀୟୋ ମୁଚ୍ଛନୀୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ନ ରାଗଟ୍ଠାନିୟୋ ନ ରଜନୀୟୋ ନ କମନୀୟୋ ନ ମଦନୀୟୋ ନ ବନ୍ଧନୀୟୋ ନ ମୁଚ୍ଛନୀୟୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ନ ରାଗଟ୍ଠାନିୟୋ ନ ରଜନୀୟୋ ନ କମନୀୟୋ ନ ମଦନୀୟୋ ନ ବନ୍ଧନୀୟୋ ନ ମୁଚ୍ଛନୀୟୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋ’’ତି।

ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରେ ଦୁସ୍ସେୟ୍ୟୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ଦୋସଟ୍ଠାନିୟୋ କୋପଟ୍ଠାନିୟୋ ପଟିଘଟ୍ଠାନିୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ନ ଦୋସଟ୍ଠାନିୟୋ ନ କୋପଟ୍ଠାନିୟୋ ନ ପଟିଘଟ୍ଠାନିୟୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ନ ଦୋସଟ୍ଠାନିୟୋ ନ କୋପଟ୍ଠାନିୟୋ ନ ପଟିଘଟ୍ଠାନିୟୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋ’’ତି।

ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରେ ମୁୟ୍ହେୟ୍ୟୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ମୋହଟ୍ଠାନିୟୋ ଅଞ୍ଞାଣକରଣୋ ଅଚକ୍ଖୁକରଣୋ ପଞ୍ଞାନିରୋଧିକୋ ୱିଘାତପକ୍ଖିକୋ ଅନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ନ ମୋହଟ୍ଠାନିୟୋ ନ ଅଞ୍ଞାଣକରଣୋ ନ ଅଚକ୍ଖୁକରଣୋ ପଞ୍ଞାୱୁଦ୍ଧିକୋ ଅୱିଘାତପକ୍ଖିକୋ ନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଲୋକୁତ୍ତରୋ ଧମ୍ମୋ ନ ମୋହଟ୍ଠାନିୟୋ ନ ଅଞ୍ଞାଣକରଣୋ ନ ଅଚକ୍ଖୁକରଣୋ ପଞ୍ଞାୱୁଦ୍ଧିକୋ ଅୱିଘାତପକ୍ଖିକୋ ନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିକୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋ’’ତି।

୩୫୦। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକୁତ୍ତରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯେ କେଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରଂ ସୁଣନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯେ କେଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରଂ ସୁଣନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ବାଲପୁଥୁଜ୍ଜନା ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରଂ ସୁଣନ୍ତି, ବାଲପୁଥୁଜ୍ଜନା ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମାତୁଘାତକୋ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତି…ପେ… ପିତୁଘାତକୋ… ଅରହନ୍ତଘାତକୋ… ରୁହିରୁପ୍ପାଦକୋ… ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରଂ ସୁଣାତି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୫୧। ଲବ୍ଭା ସୋୱଣ୍ଣମୟାୟ ଲଟ୍ଠିୟା ଧଞ୍ଞପୁଞ୍ଜୋପି ସୁୱଣ୍ଣପୁଞ୍ଜୋପି ଆଚିକ୍ଖିତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଏୱମେୱଂ ଭଗୱା ଲୋକୁତ୍ତରେନ ୱୋହାରେନ ଲୋକିୟମ୍ପି ଲୋକୁତ୍ତରମ୍ପି ଧମ୍ମଂ ୱୋହରତୀତି।

ଲବ୍ଭା ଏଲଣ୍ଡିୟାୟ ଲଟ୍ଠିୟା ଧଞ୍ଞପୁଞ୍ଜୋପି ସୁୱଣ୍ଣପୁଞ୍ଜୋପି ଆଚିକ୍ଖିତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଏୱମେୱଂ ଭଗୱା ଲୋକିୟେନ ୱୋହାରେନ ଲୋକିୟମ୍ପି ଲୋକୁତ୍ତରମ୍ପି ଧମ୍ମଂ ୱୋହରତୀତି।

୩୫୨। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକିୟଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକିୟୋ ହୋତି, ଲୋକୁତ୍ତରଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକୁତ୍ତରୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିୟଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକିୟେ ସୋତେ ପଟିହଞ୍ଞତି, ଲୋକୁତ୍ତରଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକୁତ୍ତରେ ସୋତେ ପଟିହଞ୍ଞତି; ଲୋକିୟଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକିୟେନ ୱିଞ୍ଞାଣେନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତି, ଲୋକୁତ୍ତରଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ୱିଞ୍ଞାଣେନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତି; ଲୋକିୟଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ପୁଥୁଜ୍ଜନା ପଟିୱିଜାନନ୍ତି , ଲୋକୁତ୍ତରଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ସାୱକା ପଟିୱିଜାନନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକିୟଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକିୟୋ ହୋତି, ଲୋକୁତ୍ତରଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକୁତ୍ତରୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ଲୋକିୟମ୍ପି ଲୋକୁତ୍ତରମ୍ପି ଧମ୍ମଂ ୱୋହରତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା ଲୋକିୟମ୍ପି ଲୋକୁତ୍ତରମ୍ପି ଧମ୍ମଂ ୱୋହରତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ୱୋହାରୋ ଲୋକିୟଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକିୟୋ ହୋତି, ଲୋକୁତ୍ତରଂ ୱୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକୁତ୍ତରୋ ହୋତୀ’’ତି।

ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗଵତୋ ଵୋହାରୋ ଲୋକିଯଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକିଯୋ ହୋତି, ଲୋକୁତ୍ତରଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଲୋକୁତ୍ତରୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ମଗ୍ଗୋ ହୋତି, ଅମଗ୍ଗଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅମଗ୍ଗୋ ହୋତି, ଫଲଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଫଲଂ ହୋତି, ଅଫଲଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅଫଲଂ ହୋତି, ନିବ୍ବାନଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ନିବ୍ବାନଂ ହୋତି, ଅନିବ୍ବାନଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅନିବ୍ବାନଂ ହୋତି, ସଙ୍ଖତଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ସଙ୍ଖତଂ ହୋତି, ଅସଙ୍ଖତଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅସଙ୍ଖତଂ ହୋତି, ରୂପଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ରୂପଂ ହୋତି, ଅରୂପଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅରୂପଂ ହୋତି, ଵେଦନଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଵେଦନା ହୋତି, ଅଵେଦନଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅଵେଦନା ହୋତି, ସଞ୍ଞଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ସଞ୍ଞା ହୋତି, ଅସଞ୍ଞଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅସଞ୍ଞା ହୋତି, ସଙ୍ଖାରେ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ସଙ୍ଖାରା ହୋନ୍ତି, ଅସଙ୍ଖାରେ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅସଙ୍ଖାରା ହୋନ୍ତି, ଵିଞ୍ଞାଣଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଵିଞ୍ଞାଣଂ ହୋତି, ଅଵିଞ୍ଞାଣଂ ଵୋହରନ୍ତସ୍ସ ଅଵିଞ୍ଞାଣଂ ହୋତୀତି ? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଵୋହାରକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨। ଦୁତିଯଵଗ୍ଗୋ

(୨୦) ୧୧। ନିରୋଧକଥା

୩୫୩। ଦ୍ଵେ ନିରୋଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ଵେ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ଵେ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ଵେ ନିରୋଧସଚ୍ଚାନୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ଵେ ନିରୋଧସଚ୍ଚାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ଵେ ଦୁକ୍ଖସଚ୍ଚାନୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ଵେ ନିରୋଧସଚ୍ଚାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ଵେ ସମୁଦଯସଚ୍ଚାନୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ଵେ ନିରୋଧସଚ୍ଚାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ଵେ ମଗ୍ଗସଚ୍ଚାନୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦ୍ଵେ ନିରୋଧସଚ୍ଚାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ଵେ ତାଣାନି…ପେ… ଦ୍ଵେ ଲେଣାନି… ଦ୍ଵେ ସରଣାନି… ଦ୍ଵେ ପରାଯଣାନି… ଦ୍ଵେ ଅଚ୍ଚୁତାନି… ଦ୍ଵେ ଅମତାନି… ଦ୍ଵେ ନିବ୍ବାନାନୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦ୍ଵେ ନିବ୍ବାନାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦ୍ଵିନ୍ନଂ ନିବ୍ବାନାନଂ ଉଚ୍ଚନୀଚତା ହୀନପଣୀତତା ଉକ୍କଂସାଵକଂସୋ ସୀମା ଵା ଭେଦୋ ଵା ରାଜି ଵା ଅନ୍ତରିକା ଵାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦ୍ଵେ ନିରୋଧାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅପ୍ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧେ ସଙ୍ଖାରେ ପଟିସଙ୍ଖା ନିରୋଧେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅପ୍ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧେ ସଙ୍ଖାରେ ପଟିସଙ୍ଖା ନିରୋଧେନ୍ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦ୍ଵେ ନିରୋଧା’’ତି।

ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଦ୍ଵେ ନିରୋଧା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅପ୍ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧାପି ସଙ୍ଖାରା ଅଚ୍ଚନ୍ତଭଗ୍ଗା, ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧାପି ସଙ୍ଖାରା ଅଚ୍ଚନ୍ତଭଗ୍ଗାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅପ୍ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧାପି ସଙ୍ଖାରା ଅଚ୍ଚନ୍ତଭଗ୍ଗା, ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧାପି ସଙ୍ଖାରା ଅଚ୍ଚନ୍ତଭଗ୍ଗା, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦ୍ଵେ ନିରୋଧା’’ତି।

ଦ୍ଵେ ନିରୋଧାତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧାପି [ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧା (?)] ସଙ୍ଖାରା ଅରିଯମଗ୍ଗଂ ଆଗମ୍ମ ନିରୁଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଅପ୍ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧା ସଙ୍ଖାରା ଅରିଯମଗ୍ଗଂ ଆଗମ୍ମ ନିରୁଦ୍ଧାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦ୍ଵେ ନିରୋଧାତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧା ସଙ୍ଖାରା ନ ପୁନ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅପ୍ପଟିସଙ୍ଖାନିରୁଦ୍ଧା ସଙ୍ଖାରା ନ ପୁନ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଦ୍ଵେ ନିରୋଧା’’ତି।

ନିରୋଧକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଦୁତିଯଵଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ପରୂପହାରୋ ଅଞ୍ଞାଣଂ, କଙ୍ଖା ପରଵିତାରଣା;

ୱଟୀଭେଦୋ ଦୁକ୍ଖାହାରୋ, ଟିଓଟ୍ଟିତି ଚ କୁକ୍କୁଢଆ;

ଅନୁପୁଙ୍ଖାଭିସମୟୋ, ୱୋହାରୋ ଚ ନିରୋଧକୋତି।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୩। ତତିଯଵଗ୍ଗୋ

(୨୧) ୧। ବଲକଥା

୩୫୪। ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକବଲଂ, ସାଵକବଲଂ ତଥାଗତବଲନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେଵ ତଥାଗତବଲଂ ତଂ ସାଵକବଲଂ, ତଞ୍ଞେଵ ସାଵକବଲଂ ତଂ ତଥାଗତବଲନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯାଦିସଂ ତଥାଗତବଲଂ ତାଦିସଂ ସାଵକବଲଂ, ଯାଦିସଂ ସାଵକବଲଂ ତାଦିସଂ ତଥାଗତବଲନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯାଦିସୋ ତଥାଗତସ୍ସ ପୁବ୍ବଯୋଗୋ ପୁବ୍ବଚରିଯା ଧମ୍ମକ୍ଖାନଂ ଧମ୍ମଦେସନା ତାଦିସୋ ସାଵକସ୍ସ ପୁବ୍ବଯୋଗୋ ପୁବ୍ବଚରିଯା ଧମ୍ମକ୍ଖାନଂ ଧମ୍ମଦେସନାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତଥାଗତୋ ଜିନୋ ସତ୍ଥା ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ସବ୍ବଞ୍ଞୂ ସବ୍ବଦସ୍ସାଵୀ ଧମ୍ମସ୍ସାମୀ ଧମ୍ମପ୍ପଟିସରଣୋତି? ଆମନ୍ତା । ସାଵକୋ ଜିନୋ ସତ୍ଥା ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ସବ୍ବଞ୍ଞୂ ସବ୍ବଦସ୍ସାଵୀ ଧମ୍ମସ୍ସାମୀ ଧମ୍ମପ୍ପଟିସରଣୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତଥାଗତୋ ଅନୁପ୍ପନ୍ନସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ଉପ୍ପାଦେତା ଅସଞ୍ଜାତସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ସଞ୍ଜନେତା ଅନକ୍ଖାତସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ଅକ୍ଖାତା ମଗ୍ଗଞ୍ଞୂ ମଗ୍ଗଵିଦୂ ମଗ୍ଗକୋଵିଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସାଵକୋ ଅନୁପ୍ପନ୍ନସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ଉପ୍ପାଦେତା ଅସଞ୍ଜାତସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ସଞ୍ଜନେତା ଅନକ୍ଖାତସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ଅକ୍ଖାତା ମଗ୍ଗଞ୍ଞୂ ମଗ୍ଗଵିଦୂ ମଗ୍ଗକୋଵିଦୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇନ୍ଦ୍ରିଯପରୋପରିଯତ୍ତଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାଵକୋ ସବ୍ବଞ୍ଞୂ ସବ୍ବଦସ୍ସାଵୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୫୫। ସାଵକୋ ଠାନାଠାନଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାଵକୋ ଠାନାଠାନଂ ଜାନାତି, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଠାନାଠାନଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

ସାଵକୋ ଅତୀତାନାଗତପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାନଂ କମ୍ମସମାଦାନାନଂ ଠାନସୋ ହେତୁସୋ ଵିପାକଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାଵକୋ ଅତୀତାନାଗତପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାନଂ କମ୍ମସମାଦାନାନଂ ଠାନସୋ ହେତୁସୋ ଵିପାକଂ ଜାନାତି, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତୀତାନାଗତପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାନଂ କମ୍ମସମାଦାନାନଂ ଠାନସୋ ହେତୁସୋ ଵିପାକଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

ସାଵକୋ ସବ୍ବତ୍ଥଗାମିନିଂ ପଟିପଦଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାଵକୋ ସବ୍ବତ୍ଥଗାମିନିଂ ପଟିପଦଂ ଜାନାତି, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବତ୍ଥଗାମିନିଂ ପଟିପଦଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

ସାଵକୋ ଅନେକଧାତୁଂ ନାନାଧାତୁଂ ଲୋକଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାଵକୋ ଅନେକଧାତୁଂ ନାନାଧାତୁଂ ଲୋକଂ ଜାନାତି, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନେକଧାତୁଂ ନାନାଧାତୁଂ ଲୋକଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

ସାଵକୋ ସତ୍ତାନଂ ନାନାଧିମୁତ୍ତିକତଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାଵକୋ ସତ୍ତାନଂ ନାନାଧିମୁତ୍ତିକତଂ ଜାନାତି, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସତ୍ତାନଂ ନାନାଧିମୁତ୍ତିକତଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାଵକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

ସାଵକୋ ଝାନଵିମୋକ୍ଖସମାଧିସମାପତ୍ତୀନଂ ସଂକିଲେସଂ ଵୋଦାନଂ ଵୁଟ୍ଠାନଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାଵକୋ

ଝାନୱିମୋକ୍ଖସମାଧିସମାପତ୍ତୀନଂ ସଂକିଲେସଂ ୱୋଦାନଂ ୱୁଟ୍ଠାନଂ ଜାନାତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଝାନୱିମୋକ୍ଖସମାଧିସମାପତ୍ତୀନଂ ସଂକିଲେସଂ ୱୋଦାନଂ ୱୁଟ୍ଠାନଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

ସାୱକୋ ପୁବ୍ବେନିୱାସାନୁସ୍ସତିଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାୱକୋ ପୁବ୍ବେନିୱାସାନୁସ୍ସତିଂ ଜାନାତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପୁବ୍ବେନିୱାସାନୁସ୍ସତି ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

ସାୱକୋ ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାୱକୋ ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତଂ ଜାନାତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

ନନୁ ତଥାଗତସ୍ସାପି ଆସୱା ଖୀଣା ସାୱକସ୍ସାପି ଆସୱା ଖୀଣାତି ? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ନାନାକରଣଂ ତଥାଗତସ୍ସ ୱା ସାୱକସ୍ସ ୱା ଆସୱକ୍ଖଯେନ ୱା ଆସୱକ୍ଖଯଂ ୱିମୁତ୍ତିଯା ୱା ୱିମୁତ୍ତୀତି? ନତ୍ଥି। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ନାନାକରଣଂ ତଥାଗତସ୍ସ ୱା ସାୱକସ୍ସ ୱା ଆସୱକ୍ଖଯେନ ୱା ଆସୱକ୍ଖଯଂ ୱିମୁତ୍ତିଯା ୱା ୱିମୁତ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଆସୱାନଂ ଖଯେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣ’’ନ୍ତି।

୩୫୬। ଆସୱାନଂ ଖଯେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆସୱାନଂ ଖଯେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକଅସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆସୱାନଂ ଖଯେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକଅସାଧାରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକଅସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆସୱାନଂ ଖଯେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକଅସାଧାରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇନ୍ଦ୍ରିଯପରୋପରିଯତ୍ତଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକଅସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକଅସାଧାରଣନ୍ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ [ଅଯମେତ୍ଥ ସାଧାରଣପକ୍ଖଂ ସନ୍ଧାଯ ପଟିକ୍ଖେପୋ (ଟୀକା ଓଲୋକେତବ୍ବା)] …ପେ…।

ଇନ୍ଦ୍ରିଯପରୋପରିଯତ୍ତଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକଅସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା…ପେ…। ଆସୱାନଂ ଖଯେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକଅସାଧାରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଇନ୍ଦ୍ରିଯପରୋପରିଯତ୍ତଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆସୱାନଂ ଖଯେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଇନ୍ଦ୍ରିଯପରୋପରିଯତ୍ତଂ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ସାୱକସାଧାରଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବଲକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୨୨) ୨। ଅରିଯନ୍ତିକଥା

୩୫୭। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ,

ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ, ଅନାଗାମିମଗ୍ଗୋ ଅନାଗାମିଫଲଂ, ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋ ଅରହତ୍ତଫଲଂ, ସତିପଟ୍ଠାନଂ ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ ଇଦ୍ଧିପାଦୋ ଇନ୍ଦ୍ରିଯଂ ବଲଂ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୫୮। ସତିପଟ୍ଠାନା ଅରିଯା ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତିପଟ୍ଠାନା ଅରିଯା ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣା…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମପ୍ପଧାନା, ଇଦ୍ଧିପାଦା, ଇନ୍ଦ୍ରିଯା, ବଲା, ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଅରିଯା ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଅରିଯା ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣା… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା । ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୫୯। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସତିପଟ୍ଠାନା ଅରିଯା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣା’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ସତିପଟ୍ଠାନା ଅରିଯା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣା’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଅରିଯା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣା’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୬୦। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୁଞ୍ଞାତାରମ୍ମଣନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି , ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…

ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୬୧। ସତିପଟ୍ଠାନା ଅରିୟା ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣା…ପେ… ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣା…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ …ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଅରିୟା ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣା…ପେ… ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣା…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସତିପଟ୍ଠାନା ଅରିୟା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ଅପ୍ପପଣିହିତାରମ୍ମଣା’’ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୬୨। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମପ୍ପଧାନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଅରିୟା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣା’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରିୟ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରିୟ’’ନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରିୟ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରିୟ’’ନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା…ପେ…। ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଠାନାଠାନେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆସୱାନଂ ଖୟେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିୟଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତ୍ତାନଂ ଚୁତୂପପାତେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୁଞ୍ଞତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅନିମିତ୍ତାରମ୍ମଣଂ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆସୱାନଂ ଖଯେ ଯଥାଭୂତଂ ଞାଣଂ ତଥାଗତବଲଂ ଅରିଯଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅପ୍ପଣିହିତାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରିଯନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୨୩) ୩। ୱିମୁତ୍ତିକଥା

୩୬୩। ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରାଗସହଗତଂ ରାଗସହଜାତଂ ରାଗସଂସଟ୍ଠଂ ରାଗସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ ରାଗସହଭୁ ରାଗାନୁପରିୱତ୍ତି ଅକୁସଲଂ ଲୋକିଯଂ ସାସୱଂ ସଂଯୋଜନିଯଂ ଗନ୍ଥନିଯଂ ଓଘନିଯଂ ଯୋଗନିଯଂ ନୀୱରଣିଯଂ ପରାମଟ୍ଠଂ ଉପାଦାନିଯଂ ସଂକିଲେସିଯଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଫସ୍ସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଫସ୍ସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ରାଗୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୱେଦନଂ…ପେ… ସସଞ୍ଞଂ…ପେ… ସଚେତନଂ…ପେ… ସପଞ୍ଞଂ [ସସଞ୍ଞଂ (ସୀ। କ।)] ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ପଞ୍ଞା ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ରାଗୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଫସ୍ସଂ ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଫସ୍ସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରାଗୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୱେଦନଂ ସରାଗଂ…ପେ… ସସଞ୍ଞଂ ସରାଗଂ…ପେ… ସଚେତନଂ ସରାଗଂ…ପେ… ସପଞ୍ଞଂ ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ପଞ୍ଞା ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରାଗୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୬୪। ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୋସସହଗତଂ ଦୋସସହଜାତଂ ଦୋସସଂସଟ୍ଠଂ ଦୋସସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଦୋସସହଭୁ ଦୋସାନୁପରିୱତ୍ତି ଅକୁସଲଂ ଲୋକିଯଂ ସାସୱଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିଯଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଫସ୍ସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଫସ୍ସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଦୋସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୱେଦନଂ…ପେ… ସସଞ୍ଞଂ…ପେ… ସଚେତନଂ…ପେ… ସପଞ୍ଞଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ପଞ୍ଞା ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା । ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଦୋସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଫସ୍ସଂ ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଫସ୍ସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଦୋସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୱେଦନଂ ସଦୋସଂ… ସସଞ୍ଞଂ ସଦୋସଂ… ସଚେତନଂ ସଦୋସଂ… ସପଞ୍ଞଂ ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ପଞ୍ଞା ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୋସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୬୫। ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମୋହସହଗତଂ ମୋହସହଜାତଂ ମୋହସଂସଟ୍ଠଂ ମୋହସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ ମୋହସହଭୁ ମୋହାନୁପରିୱତ୍ତି ଅକୁସଲଂ ଲୋକିଯଂ ସାସୱଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିଯଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଫସ୍ସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଫସ୍ସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ମୋହୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୱେଦନଂ … ସସଞ୍ଞଂ… ସଚେତନଂ… ସପଞ୍ଞଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ପଞ୍ଞା ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ମୋହୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଫସ୍ସଂ ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଫସ୍ସୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା । ମୋହୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୱେଦନଂ ସମୋହଂ… ସସଞ୍ଞଂ ସମୋହଂ… ସଚେତନଂ ସମୋହଂ…ପେ… ସପଞ୍ଞଂ ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ପଞ୍ଞା ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମୋହୋ ଚ ଚିତ୍ତଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱିମୁଚ୍ଚନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସରାଗଂ ସଦୋସଂ ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱୀତରାଗଂ ୱୀତଦୋସଂ ୱୀତମୋହଂ ନିକ୍କିଲେସଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସରାଗଂ ସଦୋସଂ ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀ’’ତି।

ୱିମୁତ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୨୪) ୪। ୱିମୁଚ୍ଚମାନକଥା

୩୬୬। ୱିମୁତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଏକଦେସଂ ୱିମୁତ୍ତଂ, ଏକଦେସଂ ଅୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଦେସଂ ୱିମୁତ୍ତଂ, ଏକଦେସଂ ଅୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଏକଦେସଂ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଏକଦେସଂ ନ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଏକଦେସଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ କୋଲଙ୍କୋଲୋ ଏକବୀଜୀ ବୁଦ୍ଧେ ଅୱେଚ୍ଚପ୍ପସାଦେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ଧମ୍ମେ…ପେ… ସଙ୍ଘେ…ପେ… ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଏକଦେସଂ ଅରିଯକନ୍ତେହି ସୀଲେହି ନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଦେସଂ ୱିମୁତ୍ତଂ, ଏକଦେସଂ ଅୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ସକଦାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଦେସଂ ୱିମୁତ୍ତଂ, ଏକଦେସଂ ଅୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଏକଦେସଂ ଅନାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଅନାଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ଅନାଗାମିଫଲପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ , ଉପହଚ୍ଚପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଅସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ସସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉଦ୍ଧଂସୋତୋଅକନିଟ୍ଠଗାମୀ, ଏକଦେସଂ ନ ଉଦ୍ଧଂସୋତୋଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଦେସଂ ୱିମୁତ୍ତଂ, ଏକଦେସଂ ଅୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଏକଦେସଂ ଅରହା ଏକଦେସଂ ନ ଅରହା, ଏକଦେସଂ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୋ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ଏକଦେସଂ ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ…ପେ… ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ସଚ୍ଛିକତଂ, ଏକଦେସଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବଂ ନ ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିମୁତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଉପ୍ପାଦକ୍ଖଣେ ୱିମୁତ୍ତଂ, ଭଙ୍ଗକ୍ଖଣେ ୱିମୁଚ୍ଚମାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୬୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ୱିମୁତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ତସ୍ସ ଏୱଂ ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ କାମାସୱାପି ଚିତ୍ତଂ

ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଭୱାସୱାପି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି, ଅୱିଜ୍ଜାସୱାପି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀ''ତି [ଦୀ। ନି। ୧।୨୪୮ ଆଦୟୋ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ୱତ୍ତବ୍ବଂ [ତେନ ହି (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ।), ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ (କ।)] – ''ୱିମୁତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନ''ନ୍ତି।

ୱିମୁତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ସୋ ଏୱଂ ସମାହିତେ ଚିତ୍ତେ ପରିସୁଦ୍ଧେ ପରିୟୋଦାତେ ଅନଙ୍ଗଣେ ୱିଗତୂପକ୍କିଲେସେ ମୁଦୁଭୂତେ କମ୍ମନିୟେ ଠିତେ ଆନେଞ୍ଜପ୍ପତ୍ତେ ଆସୱାନଂ ଖୟଞ୍ଜାଣାୟ ଚିତ୍ତଂ ଅଭିନିନ୍ନାମେତୀ''ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ୱିମୁତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନ''ନ୍ତି।

ଅଦ୍ଧି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଦ୍ଧି ଚିତ୍ତଂ ରଜ୍ଜମାନଂ ଦୁସ୍ସମାନଂ ମୁୟ୍ହମାନଂ କିଲିସ୍ସମାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ରତ୍ତଞ୍ଚେୱ ଅରତ୍ତଞ୍ଚ, ଦୁଟ୍ଠଞ୍ଚେୱ ଅଦୁଟ୍ଠଞ୍ଚ, ମୂଳ୍ହଞ୍ଚେୱ ଅମୂଳ୍ହଞ୍ଚ, ଛିନ୍ନଞ୍ଚେୱ ଅଛିନ୍ନଞ୍ଚ, ଭିନ୍ନଞ୍ଚେୱ ଅଭିନ୍ନଞ୍ଚ, କତଞ୍ଚେୱ ଅକତଞ୍ଚାତି ? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ରତ୍ତଞ୍ଚେୱ ଅରତ୍ତଞ୍ଚ, ଦୁଟ୍ଠଞ୍ଚେୱ ଅଦୁଟ୍ଠଞ୍ଚ, ମୂଳ୍ହଞ୍ଚେୱ ଅମୂଳ୍ହଞ୍ଚ, ଛିନ୍ନଞ୍ଚେୱ ଅଛିନ୍ନଞ୍ଚ, ଭିନ୍ନଞ୍ଚେୱ ଅଭିନ୍ନଞ୍ଚ, କତଞ୍ଚେୱ ଅକତଞ୍ଚ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଦ୍ଧି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନ''ନ୍ତି।

ୱିମୁଚ୍ଚମାନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିୟୱଗ୍ଗୋ

(୨୫) ୫। ଅଟ୍ଠମକକଥା

୩୬୮। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅଧିଗତୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାୟେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ…ପେ… କାୟେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠାନୁସୟୋ ପହୀନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସୟୋ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ପହୀନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସୟୋ ପହୀନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠାନୁସୟୋ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ପହୀନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠାନୁସୟୋ ଅପ୍ପହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଅପ୍ପହୀନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠାନୁସୟୋ ଅପ୍ପହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଅପ୍ପହୀନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସୟୋ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ଅପ୍ପହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଅପ୍ପହୀନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ଅପ୍ପହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଅପ୍ପହୀନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୬୯। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନପହାନାୟ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନପହାନାୟ ସତିପଟ୍ଠାନା ଭାୱିତା…ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନପହାନାୟ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋ…ପେ…

ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାୱିତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଅଭାୱିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅମଗ୍ଗେନ ପହୀନଂ ଲୋକିଯେନ ସାସୱେନ…ପେ… ସଂକିଲେସିଯେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନପହାନାଯ ସତିପଟ୍ଠାନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଅଭାୱିତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅମଗ୍ଗେନ ପହୀନଂ ଲୋକିଯେନ ସାସୱେନ…ପେ… ସଂକିଲେସିଯେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନପହାନାଯ ମଗ୍ଗୋ ଅଭାୱିତୋ…ପେ… ସତିପଟ୍ଠାନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଅଭାୱିତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅମଗ୍ଗେନ ପହୀନଂ ଲୋକିଯେନ ସାସୱେନ…ପେ… ସଂକିଲେସିଯେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୭୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଉପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି? ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତି। ହଞ୍ଚି ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନ’’ନ୍ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଉପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି? ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତି। ହଞ୍ଚି ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନ’’ନ୍ତି।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସୋ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଗୋତ୍ରଭୁନୋ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଗୋତ୍ରଭୁନୋ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ନୁପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି କତ୍ୱା ପହୀନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୨୬) ୬। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସିନ୍ଦ୍ରିଯକଥା

୩୭୧। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱୀରିଯିନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ନତ୍ଥି ସତିନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ନତ୍ଥି ସମାଧିନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱୀରିଯଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ସତି… ଅତ୍ଥି ସମାଧି… ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମନୋ, ଅତ୍ଥି ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମନୋ, ଅତ୍ଥି ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସୋମନସ୍ସଂ, ଅତ୍ଥି ସୋମନସ୍ସିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତଂ, ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତଂ, ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ…ପେ… ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମନୋ, ନତ୍ଥି ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସୋମନସ୍ସଂ, ନତ୍ଥି ସୋମନସ୍ସିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି…ପେ… ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତଂ, ନତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମନୋ, ନତ୍ଥି ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଅତ୍ଥି ସୋମନସ୍ସଂ, ନତ୍ଥି ସୋମନସ୍ସିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତଂ, ନତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସ୍ସଦ୍ଧୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ୱୀରିଯିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ କୁସୀତୋ ହୀନୱୀରିଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ସତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ମୁଟ୍ଠସ୍ସତି ଅସମ୍ପଜାନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ସମାଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅସମାହିତୋ ୱିବ୍ଭନ୍ତଚିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁପ୍ପଞ୍ଞୋ ଏଳମୂଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ସା ଚ ସଦ୍ଧା ନିଯ୍ୟାନିକାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ସା ଚ ସଦ୍ଧା ନିଯ୍ୟାନିକା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱୀରିଯଂ, ତଞ୍ଚ ୱୀରିଯଂ ନିଯ୍ୟାନିକଂ; ଅତ୍ଥି ସତି, ସା ଚ ସତି ନିଯ୍ୟାନିକା; ଅତ୍ଥି ସମାଧି, ସୋ ଚ ସମାଧି ନିଯ୍ୟାନିକୋ; ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ସା ଚ ପଞ୍ଞା ନିଯ୍ୟାନିକାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ସା ଚ ପଞ୍ଞା ନିଯ୍ୟାନିକା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି।

୩୭୨। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ… ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି…ପେ… ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ… ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ପଞ୍ଚିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇନ୍ଦ୍ରିଯାନି! କତମାନି ପଞ୍ଚ? ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ୱୀରିଯିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ସତିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ସମାଧିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ – ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନି। ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଇନ୍ଦ୍ରିଯାନଂ ସମତ୍ତା ପରିପୂରତ୍ତା ଅରହା ହୋତି। ତତୋ ମୁଦୁତରେହି ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ହୋତି, ତତୋ ମୁଦୁତରେହି ଅନାଗାମୀ ହୋତି, ତତୋ ମୁଦୁତରେହି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ହୋତି, ତତୋ ମୁଦୁତରେହି ସକଦାଗାମୀ ହୋତି, ତତୋ ମୁଦୁତରେହି ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ହୋତି, ତତୋ ମୁଦୁତରେହି ସୋତାପନ୍ନୋ ହୋତି, ତତୋ ମୁଦୁତରେହି ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ହୋତି। ଯସ୍ସ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମାନି ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନି ସବ୍ବେନ ସବ୍ବଂ ସବ୍ବଥା ସବ୍ବଂ ନତ୍ଥି, ତମହଂ 'ବାହିରୋ ପୁଥୁଜ୍ଜନପକ୍ଖେ ଠିତୋ'ତି ୱଦାମୀ''ତି [ସଂ। ନି। ୫।୪୮୮]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଟ୍ଠମକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ବାହିରୋ ପୁଥୁଜ୍ଜନପକ୍ଖେ ଠିତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନୀତି।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ଇନ୍ଦ୍ରିଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୨୭) ୭। ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁକଥା

୩୭୩। ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ, ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ମଂସଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯାଦିସଂ ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ତାଦିସଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ, ଯାଦିସଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ତାଦିସଂ ମଂସଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ତଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ, ତଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ତଂ ମଂସଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯାଦିସୋ ମଂସଚକ୍ଖୁସ୍ସ ୱିସଯୋ ଆନୁଭାୱୋ ଗୋଚରୋ ତାଦିସୋ ଦିବ୍ବସ୍ସ ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ୱିସଯୋ ଆନୁଭାୱୋ ଗୋଚରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଉପାଦିଣ୍ଣଂ [ଉପାଦିନ୍ନଂ (ସ୍ଯା। କଂ।)] ହୁତ୍ୱା ଅନୁପାଦିଣ୍ଣଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉପାଦିଣ୍ଣଂ ହୁତ୍ୱା ଅନୁପାଦିଣ୍ଣଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। କାମାୱଚରଂ ହୁତ୍ୱା ରୂପାୱଚରଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମାୱଚରଂ ହୁତ୍ୱା ରୂପାୱଚରଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପାୱଚରଂ ହୁତ୍ୱା ଅରୂପାୱଚରଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପାୱଚରଂ ହୁତ୍ୱା ଅରୂପାୱଚରଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରିଯାପନ୍ନଂ ହୁତ୍ୱା ଅପରିଯାପନ୍ନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୭୪। ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ପଞ୍ଞାଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେୱ ଚକ୍ଖୂନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେୱ ଚକ୍ଖୂନୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତୀଣି ଚକ୍ଖୂନି ୱୁତ୍ତାନି ଭଗୱତା – ମଂସଚକ୍ଖୁଂ, ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ, ପଞ୍ଞାଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତୀଣି ଚକ୍ଖୂନି ୱୁତ୍ତାନି ଭଗୱତା – ମଂସଚକ୍ଖୁଂ, ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ, ପଞ୍ଞାଚକ୍ଖୁଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦ୍ୱେୱ ଚକ୍ଖୂନୀ''ତି।

ଦ୍ୱେୱ ଚକ୍ଖୂନୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ତୀଣିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚକ୍ଖୂନି! କତମାନି ତୀଣି? ମଂସଚକ୍ଖୁଂ, ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ, ପଞ୍ଞାଚକ୍ଖୁନ୍ତି – ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀଣି ଚକ୍ଖୂନୀ''ତି।

''ମଂସଚକ୍ଖୁଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ, ପଞ୍ଞାଚକ୍ଖୁଂ ଅନୁତ୍ତରଂ;

ଏତାନି ତୀଣି ଚକ୍ଖୂନି, ଅକ୍ଖାସି ପୁରିସୁତ୍ତମୋ।

''ମଂସଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଉପ୍ପାଦୋ, ମଗ୍ଗୋ ଦିବ୍ବସ୍ସ ଚକ୍ଖୁନୋ;

ଯଦା ଚ ଞାଣଂ ଉଦପାଦି, ପଞ୍ଞାଚକ୍ଖୁଂ ଅନୁତ୍ତରଂ;

ତସ୍ସ ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ପଟିଲାଭା, ସବ୍ବଦୁକ୍ଖା ପମୁଚ୍ଚତୀ’’ତି [ଇତିୱୁ। ୬୧ ଇତିୱୁତ୍ତକେ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଦ୍ୱେୱ ଚକ୍ଖୂନୀ’’ତି।

ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୨୮) ୮। ଦିବ୍ବସୋତକଥା

୩୭୫। ମଂସସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମଂସସୋତଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ, ଦିବ୍ବସୋତଂ ମଂସସୋତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯାଦିସଂ ମଂସସୋତଂ ତାଦିସଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ, ଯାଦିସଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ତାଦିସଂ ମଂସସୋତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ମଂସସୋତଂ ତଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ, ତଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ତଂ ମଂସସୋତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯାଦିସୋ ମଂସସୋତସ୍ସ ୱିସଯୋ ଆନୁଭାୱୋ ଗୋଚରୋ ତାଦିସୋ ଦିବ୍ବସ୍ସ ସୋତସ୍ସ ୱିସଯୋ ଆନୁଭାୱୋ ଗୋଚରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଉପାଦିଣ୍ଣଂ ହୁତ୍ୱା ଅନୁପାଦିଣ୍ଣଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉପାଦିଣ୍ଣଂ ହୁତ୍ୱା ଅନୁପାଦିଣ୍ଣଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। କାମାୱଚରଂ ହୁତ୍ୱା ରୂପାୱଚରଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମାୱଚରଂ ହୁତ୍ୱା ରୂପାୱଚରଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପାୱଚରଂ ହୁତ୍ୱା ଅରୂପାୱଚରଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପାୱଚରଂ ହୁତ୍ୱା ଅରୂପାୱଚରଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରିଯାପନ୍ନଂ ହୁତ୍ୱା ଅପରିଯାପନ୍ନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୭୬। ମଂସସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦିବ୍ବସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ମଂସସୋତଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଂସସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ ଦିବ୍ବସୋତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଏକଂଯେୱ ସୋତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଂଯେୱ ସୋତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଦ୍ୱେ ସୋତାନି ୱୁତ୍ତାନି ଭଗୱତା – ‘‘ମଂସସୋତଂ, ଦିବ୍ବସୋତ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦ୍ୱେ ସୋତାନି ୱୁତ୍ତାନି ଭଗୱତା – ମଂସସୋତଂ, ଦିବ୍ବସୋତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଏକଞ୍ଞେୱ ସୋତ’’ନ୍ତି।

ଦିବ୍ବସୋତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୨୯) ୯। ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଞାଣକଥା

୩୭୭। ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ [ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଞାଣଂ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଞ୍ଚ ମନସି କରୋତି, ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଇମେ ୱତ ଭୋନ୍ତୋ ସତ୍ତା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘କାଯଦୁଚ୍ଚରିତେନ ସମନ୍ନାଗତା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ୱଚୀଦୁଚ୍ଚରିତେନ ସମନ୍ନାଗତା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ମନୋଦୁଚ୍ଚରିତେନ ସମନ୍ନାଗତା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ଅରିଯାନଂ ଉପୱାଦକା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିକା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିକମ୍ମସମାଦାନା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ତେ କାଯସ୍ସ ଭେଦା ପରଂ ମରଣା ଅପାଯଂ ଦୁଗ୍ଗତିଂ ୱିନିପାତଂ ନିରଯଂ ଉପପନ୍ନା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ଇମେ ୱା ପନ ଭୋନ୍ତୋ ସତ୍ତା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘କାଯସୁଚରିତେନ ସମନ୍ନାଗତା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ୱଚୀସୁଚରିତେନ ସମନ୍ନାଗତା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ମନୋସୁଚରିତେନ ସମନ୍ନାଗତା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ଅରିଯାନଂ ଅନୁପୱାଦକା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିକା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିକମ୍ମସମ୍ମାଦାନା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ‘‘ତେ କାଯସ୍ସ ଭେଦା ପରଂ ମରଣା ସୁଗତିଂ ସଗ୍ଗଂ ଲୋକଂ ଉପପନ୍ନା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

‘‘ତେ କାଯସ୍ସ ଭେଦା ପରଂ ମରଣା ସୁଗତିଂ ସଗ୍ଗଂ ଲୋକଂ ଉପପନ୍ନା’’ତି ଚ ମନସି କରୋତି, ଦିବ୍ବେନ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୭୮। ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ଅଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁକୋ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ଅପ୍ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅନଧିଗତୋ ଅସଚ୍ଛିକତୋ ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ଅଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁକୋ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ଅପ୍ପଟିଲଦ୍ଧୋ ଅନଧିଗତୋ ଅସଚ୍ଛିକତୋ ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଜାନାତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁ’’ନ୍ତି।

ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଜାନାତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁ’’ନ୍ତି।

ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥାଯସ୍ମତୋ ସାରିପୁତ୍ତସ୍ସ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥାଯସ୍ମତୋ ସାରିପୁତ୍ତସ୍ସ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଏତଦୱୋଚ –

‘‘ନେୱ ପୁବ୍ବେନିୱାସାଯ, ନପି ଦିବ୍ବସ୍ସ ଚକ୍ଖୁନୋ;

ଚେତୋପରିଯାଯ ଇଦ୍ଧିଯା, ସୋତଧାତୁୱିସୁଦ୍ଧିଯା;

ଚୁତିଯା ଉପପତ୍ତିଯା, ପଣିଧି ମେ ନ ୱିଜ୍ଜତୀ’’ତି [ଥେରଗା। ୯୯୬ ଥେରଗାଥାଯଂ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁ’’ନ୍ତି।

ଯଥାକମ୍ମୂପଗତଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିଯୱଗ୍ଗୋ

(୩୦) ୧୦। ସଂୱରକଥା

୩୭୯। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ଅସଂୱରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ଅସଂୱରୋତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲଂ, ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ଅସଂୱରୋ, ଯମ୍ହା ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆଜାନାହି ନିଗ୍ଗହଂ। ହଞ୍ଚି ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲଂ, ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ଅସଂୱରୋ, ଯମ୍ହା ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲ''ନ୍ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ – 'ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲଂ, ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ଅସଂୱରୋ, ଯମ୍ହା ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲ'''ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ନୋ ଚେ ପନ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ଅସଂୱରୋ, ଯମ୍ହା ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲ''ନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲଂ, ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋ''ତି। ଯଂ ତତ୍ଥ ୱଦେସି – ''ୱତ୍ତବ୍ବେ ଖୋ 'ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲଂ, ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋ,' ନୋ ଚ ୱତ୍ତବ୍ବେ – 'ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ଅସଂୱରୋ, ଯମ୍ହା ଅସଂୱରା ସଂୱରୋ ସୀଲ'''ନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ସଂୱରୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଅସଂୱରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଅସଂୱରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋ, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଅସଂୱରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ସଂୱରୋ, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଅସଂୱରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୮୦। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ପାଣାତିପାତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ପାଣାତିପାତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣି, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ପାଣାତିପାତୋତି ? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣି, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ପାଣାତିପାତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣି, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣି, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣି, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ପାଣାତିପାତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣି, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ପାଣାତିପାତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣି, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣି, ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ଦେୱା ପାଣାତିପାତିନୋ ଅଦିନ୍ନାଦାଯିନୋ କାମେସୁମିଚ୍ଛାଚାରିନୋ ମୁସାୱାଦିନୋ ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାଯିନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋତି।

ସଂୱରକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିୟୱଗ୍ଗୋ

(୩୧) ୧୧। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତକଥା

୩୮୧। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଞ୍ଞାଭୱୋ ସଞ୍ଞାଗତି ସଞ୍ଞାସତ୍ତାୱାସୋ ସଞ୍ଞାସଂସାରୋ ସଞ୍ଞାୟୋନି ସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଅସଞ୍ଞଭୱୋ ଅସଞ୍ଞଗତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାୱାସୋ ଅସଞ୍ଞସଂସାରୋ ଅସଞ୍ଞୟୋନି ଅସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅସଞ୍ଞଭୱୋ ଅସଞ୍ଞଗତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାୱାସୋ ଅସଞ୍ଞସଂସାରୋ ଅସଞ୍ଞୟୋନି ଅସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ''ତି।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା । ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଏକୱୋକାରଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଏକୱୋକାରଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ''ତି।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତାୟ ସଞ୍ଞାୟ ସଞ୍ଞାକରଣୀୟଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୮୨। ମନୁସ୍ସେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସୋ ଚ ସଞ୍ଞାଭୱୋ ସଞ୍ଞାଗତି ସଞ୍ଞାସତ୍ତାୱାସୋ ସଞ୍ଞାସଂସାରୋ ସଞ୍ଞାୟୋନି ସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସୋ ଚ ସଞ୍ଞାଭୱୋ ସଞ୍ଞାଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମନୁସ୍ସେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସୋ ଚ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସୋ ଚ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମନୁସ୍ସେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ତାୟ ସଞ୍ଞାୟ ସଞ୍ଞାକରଣୀୟଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ତାୟ ସଞ୍ଞାୟ ସଞ୍ଞାକରଣୀୟଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସୋ ଚ ଅସଞ୍ଞଭୱୋ ଅସଞ୍ଞଗତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାୱାସୋ ଅସଞ୍ଞସଂସାରୋ ଅସଞ୍ଞୟୋନି ଅସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ମନୁସ୍ସେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସୋ ଚ ଅସଞ୍ଞଭୱୋ ଅସଞ୍ଞଗତି…ପେ… ଅସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସୋ ଚ ଏକୱୋକାରଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ମନୁସ୍ସେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ସୋ ଚ ଏକୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତାୟ ସଞ୍ଞାୟ ସଞ୍ଞାକରଣୀୟଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମନୁସ୍ସେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି, ନ ଚ ତାୟ ସଞ୍ଞାୟ ସଞ୍ଞାକରଣୀୟଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୮୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ସନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅସଞ୍ଞସତ୍ତା ନାମ ଦେୱା; ସଞ୍ଞୁପ୍ପାଦା ଚ ପନ ତେ ଦେୱା ତମ୍ହା କାୟା ଚୱନ୍ତୀ''ତି [ଦୀ। ନି। ୧।୬୮]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀତି।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀତି? କିଞ୍ଚି [କିଞ୍ଚି (ସ୍ୟା॰)] କାଲେ ଅତ୍ଥି, କିଞ୍ଚି କାଲେ ନତ୍ଥୀତି। କିଞ୍ଚି କାଲେ ସଞ୍ଞସତ୍ତା କିଞ୍ଚି କାଲେ ଅସଞ୍ଞସତ୍ତା, କିଞ୍ଚି କାଲେ ସଞ୍ଞଭୱୋ କିଞ୍ଚି କାଲେ ଅସଞ୍ଞଭୱୋ, କିଞ୍ଚି କାଲେ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ କିଞ୍ଚି କାଲେ ଏକୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା କିଞ୍ଚି କାଲେ ଅତ୍ଥି, କିଞ୍ଚି କାଲେ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। କଂ କାଲଂ ଅତ୍ଥି, କଂ କାଲଂ ନତ୍ଥୀତି? ଚୁତିକାଲେ ଉପପତ୍ତିକାଲେ ଅତ୍ଥି, ଠିତିକାଲେ ନତ୍ଥୀତି। ଚୁତିକାଲେ ଉପପତ୍ତିକାଲେ ସଞ୍ଞସତ୍ତା, ଠିତିକାଲେ ଅସଞ୍ଞସତ୍ତା; ଚୁତିକାଲେ ଉପପତ୍ତିକାଲେ ସଞ୍ଞଭୱୋ, ଠିତିକାଲେ ଅସଞ୍ଞଭୱୋ; ଚୁତିକାଲେ ଉପପତ୍ତିକାଲେ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ, ଠିତିକାଲେ ଏକୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୩। ତତିୟୱଗ୍ଗୋ

(୩୨) ୧୨। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନକଥା

୩୮୪। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞଭୱୋ ଅସଞ୍ଞଗତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାୱାସୋ ଅସଞ୍ଞସଂସାରୋ ଅସଞ୍ଞୟୋନି ଅସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ସଞ୍ଞାଭୱୋ ସଞ୍ଞାଗତି ସଞ୍ଞାସତ୍ତାୱାସୋ ସଞ୍ଞାସଂସାରୋ ସଞ୍ଞାୟୋନି ସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଞ୍ଞାଭୱୋ ସଞ୍ଞାଗତି…ପେ… ସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – 'ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ'''ତି।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଏକୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – 'ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ'''ତି।

୩୮୫। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି'', ସୋ ଚ ଅସଞ୍ଞଭୱୋ ଅସଞ୍ଞଗତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାୱାସୋ ଅସଞ୍ଞସଂସାରୋ ଅସଞ୍ଞୟୋନି ଅସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି,'' ସୋ ଚ ଅସଞ୍ଞଭୱୋ ଅସଞ୍ଞଗତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାୱାସୋ ଅସଞ୍ଞସଂସାରୋ ଅସଞ୍ଞୟୋନି ଅସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି,'' ସୋ ଚ ଏକୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି,'' ସୋ ଚ ଏକୱୋକାରଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି,'' ସୋ ଚ ସଞ୍ଞାଭୱୋ ସଞ୍ଞାଗତି…ପେ… ସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି,'' ସୋ ଚ ସଞ୍ଞାଭୱୋ ସଞ୍ଞାଗତି…ପେ… ସଞ୍ଞତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି,'' ସୋ ଚ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତେସୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥି,'' ସୋ ଚ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – 'ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ'''ତି।

୩୮୬। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ…ପେ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞାତି? ଆମନ୍ତା। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ…ପେ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞାତି? ଆମନ୍ତା। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି ୱା ‘‘ନତ୍ଥୀ’’ତି ୱାତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’ତି ୱା ‘ନତ୍ଥୀ’ତି ୱା’’ତି।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି ୱା ‘‘ନତ୍ଥୀ’’ତି ୱାତି? ଆମନ୍ତା। ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ…ପେ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି ୱା ‘‘ନତ୍ଥୀ’’ତି ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞାତି? ଆମନ୍ତା। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ…ପେ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞାତି? ଆମନ୍ତା। ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ, ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ [ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ୱତ୍ତଙ୍ଗ (?)] – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି ୱା ‘‘ନତ୍ଥୀ’’ତି ୱାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’ତି ୱା ‘ନତ୍ଥୀ’ତି ୱା’’ତି।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନନ୍ତି କତ୍ୱା ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନେ ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ସଞ୍ଞା ଅତ୍ଥୀ’’ତି ୱା ‘‘ନତ୍ଥୀ’’ତି ୱାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖା ୱେଦନାତି କତ୍ୱା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ [ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖା ୱେଦନା (ସୀ। କା।)] ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ୱେଦନା’’ତି ୱା ‘‘ଅୱେଦନା’’ତି ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ତତିଯୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ବଲଂ ସାଧାରଣଂ ଅରିଯଂ, ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି;

ୱିମୁତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନଂ, ଅତ୍ଥି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚମାନଂ।

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ, ଦିଟ୍ଠିପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ପହୀନଂ;

ଅଟ୍ଠମକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ, ନତ୍ଥି ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିୟାନି ଚକ୍ଖୁଂ।

ସୋତଂ ଧମ୍ମୁପତ୍ଥଦ୍ଧଂ, ୟଥାକମ୍ମୂପଗତଂ ଞାଣଂ;

ଦେୱେସୁ ସଂୱରୋ ଅସଞ୍ଞ-ସତ୍ତେସୁ ସଞ୍ଞା ଏୱମେୱ ଭୱଗ୍ଗନ୍ତି।

୪। ଚତୁତ୍ଥଵଗ୍ଗୋ

(୩୩) ୧। ଗିହିସ୍ସ ଅରହାତିକଥା

୩୮୭। ଗିହିସ୍ସ ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଗିହିସଂଯୋଜନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଗିହିସଂଯୋଜନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଗିହିସଂଯୋଜନଂ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତଵ୍ବେ – ''ଗିହିସ୍ସ ଅରହା''ତି।

ଗିହିସ୍ସ ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ଗିହିସଂଯୋଜନଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାଵତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାଵଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ଗିହିସଂଯୋଜନଂ ପହୀନଂ ଉଚ୍ଛିନ୍ନମୂଲଂ ତାଲାଵତ୍ଥୁକତଂ ଅନଭାଵଙ୍କତଂ ଆଯତିଂ ଅନୁପ୍ପାଦଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତଵ୍ବେ – ''ଗିହିସ୍ସ ଅରହା''ତି।

ଗିହିସ୍ସ ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ଗିହୀ ଗିହିସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ଦିଟ୍ଠେଵ ଧମ୍ମେ ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକରୋତି [ମ। ନି। ୨।୧୮୬]? ନତ୍ଥି। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି କୋଚି ଗିହୀ ଗିହିସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ଦିଟ୍ଠେଵ ଧମ୍ମେ ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକରୋ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତଵ୍ବେ – ''ଗିହିସ୍ସ ଅରହା''ତି।

ଗିହିସ୍ସ ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵଚ୍ଛଗୋତ୍ତୋ ପରିବ୍ବାଜକୋ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ଅତ୍ଥି ନୁ ଖୋ, ଭୋ ଗୋତମ, କୋଚି ଗିହୀ ଗିହିସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ କାଯସ୍ସ ଭେଦା ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକରୋ''ତି? ''ନତ୍ଥି ଖୋ, ଵଚ୍ଛ, କୋଚି ଗିହୀ ଗିହିସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ କାଯସ୍ସ ଭେଦା ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକରୋ''ତି। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତଵ୍ବଂ – ''ଗିହିସ୍ସ ଅରହା''ତି।

ଗିହିସ୍ସ ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେଵେଯ୍ଯ, ମେଥୁନଂ ଉପ୍ପାଦେଯ୍ଯ, ପୁତ୍ତସମ୍ବାଧସଯନଂ ଅଜ୍ଝାଵସେଯ୍ଯ, କାସିକଚନ୍ଦନଂ ପଚ୍ଚନୁଭଵେଯ୍ଯ, ମାଲାଗନ୍ଧଵିଲେପନଂ ଧାରେଯ୍ଯ, ଜାତରୂପରଜତଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯ, ଅଜେଳକଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ଯ, କୁକ୍କୁଟସୂକରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ଯ, ହତ୍ଥିଗଵସ୍ସଵଳଵଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ଯ, ତିତ୍ତିରଵଟ୍ଟକମୋରକପିଞ୍ଜରଂ [… କପିଞ୍ଜଲଂ (ସ୍ଯା। କଂ। ପୀ।)] ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ଯ, ଚିତ୍ତଵଣ୍ଣଵାଲମୋଳିଂ [ପୀତଵଣ୍ଣଵାଲମୋଳିକଂ (ସ୍ଯା। କଂ। ପୀ।)] ଧାରେଯ୍ଯ, ଓଦାତାନି ଵତ୍ଥାନି ଦୀଘଦସାନି ଧାରେଯ୍ଯ, ଯାଵଜୀଵଂ ଅଗାରିଯଭୂତୋ ଅସ୍ସାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

ନ ଵତ୍ତଵ୍ବଂ – ''ଗିହିସ୍ସ ଅରହା''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯସୋ କୁଲପୁତ୍ତୋ, ଉତ୍ତିଯୋ ଗହପତି, ସେତୁ ମାଣଵୋ, ଗିହିବ୍ଯଞ୍ଜନେନ ଅରହତ୍ତଂ ପତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯସୋ କୁଲପୁତ୍ତୋ, ଉତ୍ତିଯୋ ଗହପତି, ସେତୁ ମାଣଵୋ, ଗିହିବ୍ଯଞ୍ଜନେନ ଅରହତ୍ତଂ ପତ୍ତୋ, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତଵ୍ବେ – ''ଗିହିସ୍ସ ଅରହା''ତି।

ଗିହିସ୍ସ ଅରହାତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥଵଗ୍ଗୋ

(୩୪) ୨। ଉପପତ୍ତିକଥା

୩୮୮। ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ସୋତାପନ୍ନୋ ହୋତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା । ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ସକଦାଗାମୀ ହୋତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ଅନାଗାମୀ ହୋତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ସୋତାପନ୍ନୋ ନ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ସୋତାପନ୍ନୋ ନ ହୋତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତଵ୍ବେ – ''ସହ ଉପପତ୍ତିଯା ଅରହା''ତି।

ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ସକଦାଗାମୀ ନ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ସକଦାଗାମୀ ନ ହୋତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହା’’ତି।

ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅନାଗାମୀ ନ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅନାଗାମୀ ନ ହୋତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହା’’ତି।

୩୮୯। ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ସାରିପୁତ୍ତୋ ଥେରୋ ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଥେରୋ …ପେ… ମହାକସ୍ସପୋ ଥେରୋ…ପେ… ମହାକଚ୍ଚାନୋ ଥେରୋ…ପେ… ମହାକୋଟ୍ଠିକୋ ଥେରୋ…ପେ… ମହାପନ୍ଥକୋ ଥେରୋ ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସାରିପୁତ୍ତୋ ଥେରୋ ନ ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସାରିପୁତ୍ତୋ ଥେରୋ ନ ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହା’’ତି।

ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଥେରୋ…ପେ… ମହାକସ୍ସପୋ ଥେରୋ…ପେ… ମହାକଚ୍ଚାନୋ ଥେରୋ…ପେ… ମହାକୋଟ୍ଠିକୋ ଥେରୋ…ପେ… ମହାପନ୍ଥକୋ ଥେରୋ ନ ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମହାପନ୍ଥକୋ ଥେରୋ ନ ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହା’’ତି।

୩୯୦। ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଉପପତ୍ତେସିୟେନ ଚିତ୍ତେନ ଅରହତ୍ତଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି ଲୋକିୟେନ ସାସୱେନ…ପେ… ସଂକିଲେସିୟେନାତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଉପପତ୍ତେସିୟଂ ଚିତ୍ତଂ ନିୟ୍ୟାନିକଂ ଖୟଗାମୀ ବୋଧଗାମୀ ଅପଚୟଗାମୀ ଅନାସୱଂ…ପେ… ଅସଂକିଲେସିୟନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଉପପତ୍ତେସିୟଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନିୟ୍ୟାନିକଂ ନ ଖୟଗାମି ନ ବୋଧଗାମି ନ ଅପଚୟଗାମି ସାସୱଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିୟନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଉପପତ୍ତେସିୟଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନିୟ୍ୟାନିକଂ ନ ଖୟଗାମି ନ ବୋଧଗାମି ନ ଅପଚୟଗାମି ସାସୱଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିୟଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହା’’ତି।

ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଉପପତ୍ତେସିୟେନ ଚିତ୍ତେନ ରାଗଂ ପଜହତି, ଦୋସଂ ପଜହତି, ମୋହଂ ପଜହତି, ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଉପପତ୍ତେସିୟଂ ଚିତ୍ତଂ ମଗ୍ଗୋ… ସତିପଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ… ଇଦ୍ଧିପାଦୋ… ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ… ବଲଂ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଉପପତ୍ତେସିୟେନ ଚିତ୍ତେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦୟଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହାତି? ଆମନ୍ତା। ଚୁତିଚିତ୍ତଂ ମଗ୍ଗଚିତ୍ତଂ ଉପପତ୍ତେସିୟଂ ଚିତ୍ତଂ ଫଲଚିତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉପପତ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ

(୩୫) ୩। ଅନାସୱକଥା

୩୯୧। ଅରହତୋ ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଅନାସୱାତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ, ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗୋ

ସକଦାଗାମିଫଲଂ, ଅନାଗାମିମଗ୍ଗୋ ଅନାଗାମିଫଲଂ, ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋ ଅରହତ୍ତଫଲଂ, ସତିପଟ୍ଠାନଂ ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ ଇଦ୍ଧିପାଦୋ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବଲଂ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଅନାସୱାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଚକ୍ଖୁଂ ଅନାସୱନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଅରହତୋ ଚକ୍ଖୁଂ ଅନାସୱନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ସୋତଂ…ପେ… ଅରହତୋ ଘାନଂ… ଅରହତୋ ଜିୱ୍ହା… ଅରହତୋ କାୟୋ ଅନାସୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅରହତୋ କାୟୋ ଅନାସୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ କାୟୋ ଅନାସୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ କାୟୋ ପଗ୍ଗହନିଗ୍ଗହୁପଗୋ ଛେଦନଭେଦନୁପଗୋ କାକେହି ଗିଜ୍ଝେହି କୁଲଲେହି ସାଧାରଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାସୱୋ ଧମ୍ମୋ ପଗ୍ଗହନିଗ୍ଗହୁପଗୋ ଛେଦନଭେଦନୁପଗୋ କାକେହି ଗିଜ୍ଝେହି କୁଲଲେହି ସାଧାରଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

ଅରହତୋ କାୟେ ୱିସଂ କମେୟ୍ୟ, ସତ୍ଥଂ କମେୟ୍ୟ, ଅଗ୍ଗି କମେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାସୱେ ଧମ୍ମେ ୱିସଂ କମେୟ୍ୟ, ସତ୍ଥଂ କମେୟ୍ୟ, ଅଗ୍ଗି କମେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲବ୍ଭା ଅରହତୋ କାୟୋ ଅଦ୍ଦୁବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ରଜ୍ଜୁବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ସଙ୍ଖଲିକବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ଗାମବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ନିଗମବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ନଗରବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ଜନପଦବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ , କଣ୍ଠପଞ୍ଚମେହି ବନ୍ଧନେହି ବନ୍ଧିତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲବ୍ଭା ଅନାସୱୋ ଧମ୍ମୋ ଅଦ୍ଦୁବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ରଜ୍ଜୁବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ସଙ୍ଖଲିକବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, ଗାମନିଗମନଗରଜନପଦବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତୁଂ, କଣ୍ଠପଞ୍ଚମେହି ବନ୍ଧନେହି ବନ୍ଧିତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୯୨। ଯଦି ଅରହା ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦେତି, ଅନାସୱଂ ହୁତ୍ୱା ସାସୱଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାସୱଂ ହୁତ୍ୱା ସାସୱଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ଅନାସୱଂ ତଂ ସାସୱନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଞ୍ଞେୱ ଅନାସୱଂ ତଂ ସାସୱନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଅନାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ସାସୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଫଲଂ… ସତିପଟ୍ଠାନଂ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ… ଇଦ୍ଧିପାଦୋ… ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ… ବଲଂ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋ ଅନାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ସାସୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଦି ଅରହା ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦେତି, ସେନାସନଂ ଦେତି , ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦେତି, ଅନାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ସାସୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ସାସୱୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ଅନାସୱଂ ତଂ ସାସୱନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଞ୍ଞେୱ ଅନାସୱଂ ତଂ ସାସୱନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଅନାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ସାସୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଫଲଂ… ସତିପଟ୍ଠାନଂ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ… ଇଦ୍ଧିପାଦୋ… ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ… ବଲଂ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋ ଅନାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ସାସୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଦି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ଅରହତୋ ଚୀୱରଂ ଦେତି, ସାସୱଂ ହୁତ୍ୱା ଅନାସୱଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାସୱଂ ହୁତ୍ୱା ଅନାସୱଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ସାସୱଂ ତଂ ଅନାସୱନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଞ୍ଞେୱ ସାସୱଂ ତଂ ଅନାସୱନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରାଗୋ ସାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ଅନାସୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୋସୋ…ପେ… ମୋହୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସାସୱଂ ହୁତ୍ୱା ଅନାସୱଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଦି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ଅରହତୋ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦେତି, ସେନାସନଂ ଦେତି, ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦେତି, ସାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ଅନାସୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ଅନାସୱୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ସାସୱଂ ତଂ ଅନାସୱନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଞ୍ଞେୱ ସାସୱଂ ତଂ ଅନାସୱନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରାଗୋ ସାସୱୋ ହୁତ୍ୱା ଅନାସୱୋ ହୋତୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୋସୋ…ପେ… ମୋହୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସାସୱଂ ହୁତ୍ୱା ଅନାସୱଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରହତୋ ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଅନାସୱା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ଅନାସୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଅନାସୱୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହତୋ ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଅନାସୱା’’ତି।

ଅନାସୱକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ

(୩୬) ୪। ସମନ୍ନାଗତକଥା

୩୯୩। ଅରହା ଚତୂହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଚତୂହି ଫସ୍ସେହି ଚତୂହି ୱେଦନାହି ଚତୂହି ସଞ୍ଞାହି ଚତୂହି ଚେତନାହି ଚତୂହି ଚିତ୍ତେହି ଚତୂହି ସଦ୍ଧାହି ଚତୂହି ୱୀରିଯେହି ଚତୂହି ସତୀହି ଚତୂହି ସମାଧୀହି ଚତୂହି ପଞ୍ଞାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମୀ ତୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ତୀହି ଫସ୍ସେହି…ପେ… ତୀହି ପଞ୍ଞାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମୀ ଦ୍ୱୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମୀ ଦ୍ୱୀହି ଫସ୍ସେହି…ପେ… ଦ୍ୱୀହି ପଞ୍ଞାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସୋତାପନ୍ନୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ଏକବୀଜୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହା ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସକଦାଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅରହା ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଅନାଗାମୀ, ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉପହଚ୍ଚପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଅସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ସସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ସୋତାପନ୍ନୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ଏକବୀଜୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପନ୍ନୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ଏକବୀଜୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୯୪। ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ‘‘ସୋତାପନ୍ନୋ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହେୱ ଅରହା, ସୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ‘‘ସକଦାଗାମୀ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା । ଅରହା ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହେୱ ଅରହା, ସୋ ସକଦାଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ‘‘ଅନାଗାମୀ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା । ଅରହା ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହେୱ ଅରହା, ସୋ ଅନାଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ‘‘ସୋତାପନ୍ନୋ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହେୱ ଅନାଗାମୀ, ସୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ‘‘ସକଦାଗାମୀ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହେୱ ଅନାଗାମୀ, ସୋ ସକଦାଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ‘‘ସୋତାପନ୍ନୋ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ୱେୱ ସକଦାଗାମୀ, ସୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୯୫। ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ସକ୍କାୟଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ, ଅପାୟଗମନୀୟଂ ରାଗଂ, ଅପାୟଗମନୀୟଂ ଦୋସଂ, ଅପାୟଗମନୀୟଂ ମୋହଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହା ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅରହା ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ, ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହା ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅରହା ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଅନାଗାମିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ, ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅନାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା । ଅନାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ସକ୍କାୟଦିଟ୍ଠିଂ…ପେ… ଅପାୟଗମନୀୟଂ ମୋହଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମୀ ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ, ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମୀ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ସକ୍କାୟଦିଟ୍ଠିଂ…ପେ… ଅପାୟଗମନୀୟଂ ମୋହଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୯୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରହା ଚତୂହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ଅରହତା ଚତ୍ତାରି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି, ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅରହତା ଚତ୍ତାରି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ଚତୂହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନାଗାମୀ ତୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗାମିନା ତୀଣି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି, ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିନା ତୀଣି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗାମୀ ତୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସକଦାଗାମୀ ଦ୍ୱୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସକଦାଗାମିନା ଦ୍ୱେ ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି, ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସକଦାଗାମିନା ଦ୍ୱେ ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସକଦାଗାମୀ ଦ୍ୱୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅରହତା ଚତ୍ତାରି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ଅରହା ଚତୂହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତା ଚତ୍ତାରୋ ମଗ୍ଗା ପଟିଲଦ୍ଧା ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ଅରହା ଚତୂହି ମଗ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିନା ତୀଣି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ଅନାଗାମୀ ତୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିନା ତଯୋ ମଗ୍ଗା ପଟିଲଦ୍ଧା ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ଅନାଗାମୀ ତୀହି ମଗ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିନା ଦ୍ୱେ ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ସକଦାଗାମୀ ଦ୍ୱୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିନା ଦ୍ୱେ ମଗ୍ଗା ପଟିଲଦ୍ଧା, ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ସକଦାଗାମୀ ଦ୍ୱୀହି ମଗ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମନ୍ନାଗତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ

(୩୭) ୫। ଉପେକ୍ଖାସମନ୍ନାଗତକଥା

୩୯୭। ଅରହା ଛହି ଉପେକ୍ଖାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଛହି ଫସ୍ସେହି, ଛହି ୱେଦନାହି, ଛହି ସଞ୍ଞାହି…ପେ… ଛହି ପଞ୍ଞାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହା ଛହି ଉପେକ୍ଖାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସନ୍ତୋ ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି, ଘାନେନ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତି, ଜିୱ୍ହାଯ ରସଂ ସାଯତି, କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତି, ମନସା ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତି…ପେ… ମନସା ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନନ୍ତୋ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି, ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି, ଘାନେନ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତି, ଜିୱ୍ହାଯ ରସଂ ସାଯତି, କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହା ଛହି ଉପେକ୍ଖାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସତତଂ ସମିତଂ ଅବ୍ବୋକିଣ୍ଣଂ ଛହି ଉପେକ୍ଖାହି ସମନ୍ନାଗତୋ ସମୋହିତୋ [ସମାହିତୋ (ସ୍ୟା।)], ଛ ଉପେକ୍ଖାଯୋ ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠିତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରହା ଛହି ଉପେକ୍ଖାହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ଛଳଙ୍ଗୁପେକ୍ଖୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଛଳଙ୍ଗୁପେକ୍ଖୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ଛହି ଉପେକ୍ଖାହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି…ପେ…।

ଉପେକ୍ଖାସମନ୍ନାଗତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ

(୩୮) ୬। ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତିକଥା

୩୯୮। ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିଯା ନିରୁଦ୍ଧାଯ ୱିଗତାଯ ପଟିପସ୍ସଦ୍ଧାଯ ଅବୁଦ୍ଧୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ

ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ନ ଚ ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ନ ଚ ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ନ ଚ ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ନ ଚ ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ନ ଚ ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ନ ଚ ତାଯ ବୋଧିଯା ବୋଧିକରଣୀଯଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ନ ଚ ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ନ ଚ ତାଯ ବୋଧିଯା ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୩୯୯। ଅତୀତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ଅନାଗତାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ତୀହି ବୋଧୀହି ବୁଦ୍ଧୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତୀହି ବୋଧୀହି ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ସତତଂ ସମିତଂ ଅବ୍ବୋକିଣ୍ଣଂ ତୀହି ବୋଧୀହି ସମନ୍ନାଗତୋ ସମୋହିତୋ, ତିସ୍ସୋ ବୋଧିଯୋ ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠିତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ବୋଧିପଟିଲାଭା ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ବୋଧିପଟିଲାଭା ବୁଦ୍ଧୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋ''ତି।

ବୋଧିପଟିଲାଭା ବୁଦ୍ଧୋତି, ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିପଟିଲାଭା ବୋଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିଯା ବୁଦ୍ଧୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ

(୩୯) ୭। ଲକ୍ଖଣକଥା

୪୦୦। ଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଦେସଲକ୍ଖଣେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ପଦେସବୋଧିସତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତିଭାଗଲକ୍ଖଣେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ତିଭାଗବୋଧିସତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଉପଡ୍ଢଲକ୍ଖଣେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ଉପଡ୍ଢବୋଧିସତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତୋ ଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ, ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତୋ ଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ, ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯାଦିସୋ ବୋଧିସତ୍ତସ୍ସ ପୁବ୍ବଯୋଗୋ ପୁବ୍ବଚରିଯା ଧମ୍ମକ୍ଖାନଂ ଧମ୍ମଦେସନା, ତାଦିସୋ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ ପୁବ୍ବଯୋଗୋ ପୁବ୍ବଚରିଯା ଧମ୍ମକ୍ଖାନଂ ଧମ୍ମଦେସନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୦୧। ଯଥା ବୋଧିସତ୍ତସ୍ସ ଜାଯମାନସ୍ସ ଦେୱା ପଠମଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ପଚ୍ଛା ମନୁସ୍ସା [ଦୀ। ନି। ୨।୨୭; ମ। ନି। ୩।୨୦୫ ୱୁତ୍ତଂ ଦିସ୍ସାଯ ପୁଚ୍ଛତି], ଏୱମେୱଂ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ ଜାଯମାନସ୍ସ ଦେୱା ପଠମଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ପଚ୍ଛା ମନୁସ୍ସାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଥା ବୋଧିସତ୍ତସ୍ସ ଜାଯମାନସ୍ସ ଚତ୍ତାରୋ ନଂ ଦେୱପୁତ୍ତା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ମାତୁ ପୁରତୋ ଠପେନ୍ତି – ‘‘ଅତ୍ତମନା, ଦେୱି, ହୋହି! ମହେସକ୍ଖୋ ତେ ପୁତ୍ତୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ’’ତି, ଏୱମେୱଂ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ ଜାଯମାନସ୍ସ ଚତ୍ତାରୋ ନଂ ଦେୱପୁତ୍ତା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ମାତୁ ପୁରତୋ ଠପେନ୍ତି – ‘‘ଅତ୍ତମନା, ଦେୱି, ହୋହି! ମହେସକ୍ଖୋ ତେ ପୁତ୍ତୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଥା ବୋଧିସତ୍ତସ୍ସ ଜାଯମାନସ୍ସ ଦ୍ୱେ ଉଦକସ୍ସ ଧାରା ଅନ୍ତଲିକ୍ଖା ପାତୁଭୱନ୍ତି – ଏକା ସୀତସ୍ସ, ଏକା ଉଣ୍ହସ୍ସ – ଯେନ ବୋଧିସତ୍ତସ୍ସ ଉଦକକିଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି ମାତୁ ଚ, ଏୱମେୱଂ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ ଜାଯମାନସ୍ସ ଦ୍ୱେ ଉଦକସ୍ସ ଧାରା ଅନ୍ତଲିକ୍ଖା ପାତୁଭୱନ୍ତି – ଏକା ସୀତସ୍ସ, ଏକା ଉଣ୍ହସ୍ସ – ଯେନ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ ଉଦକକିଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି ମାତୁ ଚାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଥା ସମ୍ପତିଜାତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋ ସମେହି ପାଦେହି ପତିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଉତ୍ତରେନ ଅଭିମୁଖୋ ସତ୍ତପଦୱୀତିହାରେନ ଗଚ୍ଛତି ସେତମ୍ହି ଛତ୍ତେ ଅନୁଧାରିଯମାନେ, ସବ୍ବା ଚ ଦିସା ୱିଲୋକେତି, ଆସଭିଞ୍ଚ ୱାଚଂ ଭାସତି – ‘‘ଅଗ୍ଗୋହମସ୍ମି ଲୋକସ୍ସ, ଜେଟ୍ଠୋହମସ୍ମି ଲୋକସ୍ସ, ସେଟ୍ଠୋହମସ୍ମି ଲୋକସ୍ସ, ଅଯମନ୍ତିମା ଜାତି, ନତ୍ଥି ଦାନି ପୁନବ୍ଭୱୋ’’ତି, ଏୱମେୱଂ ସମ୍ପତିଜାତୋ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତୋ ସମେହି ପାଦେହି ପତିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଉତ୍ତରେନ ଅଭିମୁଖୋ ସତ୍ତପଦୱୀତିହାରେନ ଗଚ୍ଛତି ସେତମ୍ହି ଛତ୍ତେ ଅନୁଧାରିଯମାନେ, ସବ୍ବା ଚ ଦିସା ୱିଲୋକେତି, ଆସଭିଞ୍ଚ ୱାଚଂ ଭାସତି – ‘‘ଅଗ୍ଗୋହମସ୍ମି ଲୋକସ୍ସ, ଜେଟ୍ଠୋହମସ୍ମି ଲୋକସ୍ସ, ସେଟ୍ଠୋହମସ୍ମି ଲୋକସ୍ସ, ଅଯମନ୍ତିମା ଜାତି, ନତ୍ଥି ଦାନି ପୁନବ୍ଭୱୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଥା ବୋଧିସତ୍ତସ୍ସ ଜାଯମାନସ୍ସ ମହତୋ ଆଲୋକସ୍ସ ମହତୋ ଓଭାସସ୍ସ ମହତୋ ଭୂମିଚାଲସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି, ଏୱମେୱଂ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ ଜାଯମାନସ୍ସ ମହତୋ ଆଲୋକସ୍ସ ମହତୋ ଓଭାସସ୍ସ ମହତୋ ଭୂମିଚାଲସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଥା ବୋଧିସତ୍ତସ୍ସ ପକତିକାଯୋ ସମନ୍ତା ବ୍ୟାମଂ ଓଭାସତି, ଏୱମେୱଂ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ ପକତିକାଯୋ ସମନ୍ତା ବ୍ୟାମଂ ଓଭାସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଯଥା ବୋଧିସତ୍ତୋ ମହାସୁପିନଂ ପସ୍ସତି, ଏୱମେୱଂ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତୋ ମହାସୁପିନଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୦୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଦ୍ୱତ୍ତିଂସିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାପୁରିସସ୍ସ ମହାପୁରିସଲକ୍ଖଣାନି, ଯେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ମହାପୁରିସସ୍ସ ଦ୍ୱେୱ ଗତିଯୋ ଭୱନ୍ତି ଅନଞ୍ଞା [ନ ଅଞ୍ଞା (କ।)]! ସଚେ ଅଗାରଂ ଅଜ୍ଝାୱସତି, ରାଜା ହୋତି ଚକ୍କୱତ୍ତୀ ଧମ୍ମିକୋ ଧମ୍ମରାଜା ଚାତୁରନ୍ତୋ ୱିଜିତାୱୀ ଜନପଦତ୍ଥାୱରିଯପ୍ପତ୍ତୋ ସତ୍ତରତନସମନ୍ନାଗତୋ। ତସ୍ସିମାନି ସତ୍ତ ରତନାନି ଭୱନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଚକ୍କରତନଂ, ହତ୍ଥିରତନଂ, ଅସ୍ସରତନଂ , ମଣିରତନଂ, ଇତ୍ଥିରତନଂ, ଗହପତିରତନଂ, ପରିଣାଯକରତନମେୱ ସତ୍ତମଂ। ପରୋସହସ୍ସଂ ଖୋ ପନସ୍ସ ପୁତ୍ତା ଭୱନ୍ତି ସୂରା ୱୀରଙ୍ଗରୂପା ପରସେନପ୍ପମଦ୍ଦନା। ସୋ ଇମଂ ପଥୱିଂ ସାଗରପରିଯନ୍ତଂ ଅଦଣ୍ଡେନ ଅସତ୍ଥେନ ଧମ୍ମେନ ଅଭିୱିଜିଯ ଅଜ୍ଝାୱସତି। ସଚେ ଖୋ ପନ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜତି, ଅରହଂ ହୋତି ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ଲୋକେ ୱିୱଟ୍ଟଚ୍ଛଦୋ’’ତି [ଦୀ। ନି। ୩।୨୦୦]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ ବୋଧିସତ୍ତୋତି।

ଲକ୍ଖଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ

(୪୦) ୮। ନିଯାମୋକ୍କନ୍ତିକଥା

୪୦୩। ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋତି [ମ। ନି। ୨।୨୮୨ ଘଟିକାରସୁତ୍ତଂ ନିସ୍ସାଯ ପୁଚ୍ଛତି]? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱକୋ ହୁତ୍ୱା ବୁଦ୍ଧୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସାୱକୋ ହୁତ୍ୱା ବୁଦ୍ଧୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁସ୍ସୱିଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନୁସ୍ସୱିଯୋତି ? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ସଯମ୍ଭୂତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା ସଯମ୍ଭୂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନୁସ୍ସୱିଯୋ’’ତି।

ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଭଗୱତା ବୋଧିଯା ମୂଲେ ତୀଣେୱ ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ଅଭିସମ୍ବୁଦ୍ଧାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଭଗୱତା ବୋଧିଯା ମୂଲେ ଚତ୍ତାରି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ଅଭିସମ୍ବୁଦ୍ଧାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱତା ବୋଧିଯା ମୂଲେ ଚତ୍ତାରି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ଅଭିସମ୍ବୁଦ୍ଧାନି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ’’ତି।

୪୦୪। ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଦୁକ୍କରକାରିଯଂ ଅକାସୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦସ୍ସନସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁକ୍କରକାରିଯଂ କରେଯ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ ଅପରନ୍ତପଂ [ଅମରଂ ତପଂ (ସଂ। ନି। ୧।୧୩୭)] ଅକାସି, ଅଞ୍ଞଂ ସତ୍ଥାରଂ ଉଦ୍ଦିସୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦସ୍ସନସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅଞ୍ଞଂ ସତ୍ଥାରଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ, ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ , ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ହତ୍ଥକୋ ଆଳୱକୋ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ, ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ହତ୍ଥକୋ ଆଳୱକୋ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ, ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ, ନ ଚ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଆଯସ୍ମା

ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ, ନ ଚ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ, ନ ଚ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ହତ୍ଥକୋ ଆଳୱକୋ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ, ନ ଚ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ, ନ ଚ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସାୱକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱକୋ ଜାତିଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ ଅସାୱକୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୦୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''କସ୍ସପେ ଅହଂ, ଆନନ୍ଦ, ଭଗୱତି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଅଚରିଂ ଆଯତିଂ ସମ୍ବୋଧାଯା''ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ''ତି।

ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

''ସବ୍ବାଭିଭୂ ସବ୍ବୱିଦୂହମସ୍ମି,

ସବ୍ବେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅନୁପଲିତ୍ତୋ;

ସବ୍ବଞ୍ଜହୋ ତଣ୍ହକ୍ଖଯେ ୱିମୁତ୍ତୋ,

ସଯଂ ଅଭିଞ୍ଞାଯ କମୁଦ୍ଦିସେଯ୍ୟଂ।

''ନ ମେ ଆଚରିଯୋ ଅତ୍ଥି, ସଦିସୋ ମେ ନ ୱିଜ୍ଜତି;

ସଦେୱକସ୍ମିଂ ଲୋକସ୍ମିଂ, ନତ୍ଥି ମେ ପଟିପୁଗ୍ଗଲୋ।

''ଅହଞ୍ହି ଅରହା ଲୋକେ, ଅହଂ ସତ୍ଥା ଅନୁତ୍ତରୋ;

ଏକୋମ୍ହି ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ, ସୀତିଭୂତୋସ୍ମି ନିବ୍ବୁତୋ।

''ଧମ୍ମଚକ୍କଂ ପୱତ୍ତେତୁଂ, ଗଚ୍ଛାମି କାସିନଂ ପୁରଂ;

ଅନ୍ଧୀଭୂତସ୍ମିଂ [ଅନ୍ଧଭୂତସ୍ମିଂ (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ। ପୀ।)] ଲୋକସ୍ମିଂ, ଆହଞ୍ଛଂ [ଆହଞ୍ଛିଂ (କ।)] ଅମତଦୁନ୍ଦୁଭି''ନ୍ତି [ଦୁଦ୍ରଭିନ୍ତି (କ।)]।

''ଯଥା ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ପଟିଜାନାସି, ଅରହସି ଅନନ୍ତଜିନୋ''ତି?

''ମାଦିସା ୱେ ଜିନା ହୋନ୍ତି, ଯେ ପତ୍ତା ଆସୱକ୍ଖଯଂ;

ଜିତା ମେ ପାପକା ଧମ୍ମା, ତସ୍ମାହଂ ଉପକ ଜିନୋ''ତି [ମହାୱ। ୧୧; ମ। ନି। ୧।୨୮୫; ୨।୩୪୧]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ''ତି।

ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – '''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଅରିଯସଚ୍ଚ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁବ୍ବେ ଅନନୁସ୍ସୁତେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି, ଞାଣଂ ଉଦପାଦି, ପଞ୍ଞା ଉଦପାଦି, ୱିଜ୍ଜା ଉଦପାଦି, ଆଲୋକୋ ଉଦପାଦି। 'ତଂ ଖୋ ପନିଦଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଅରିଯସଚ୍ଚଂ ପରିଞ୍ଞେଯ୍ୟ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ପରିଞ୍ଞାତନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁବ୍ବେ ଅନନୁସ୍ସୁତେସୁ

ଧମ୍ମେସୁ ଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି…ପେ… ଆଲୋକୋ ଉଦପାଦି। ‘ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯଂ ଅରିଯସଚ୍ଚ’ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ‘ତଂ ଖୋ ପନିଦଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯଂ [ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ଅରିଯସଚ୍ଚଂ ପହାତବ୍ବ’ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ପହୀନନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ‘ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଂ [ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ଅରିଯସଚ୍ଚ’ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ‘ତଂ ଖୋ ପନିଦଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଂ ଅରିଯସଚ୍ଚଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବ’ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ‘ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା ଅରିଯସଚ୍ଚ’ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ‘ତଂ ଖୋ ପନିଦଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା ଅରିଯସଚ୍ଚଂ ଭାୱେତବ୍ବ’ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଭାୱିତନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁବ୍ବେ ଅନନୁସ୍ସୁତେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି, ଞାଣଂ ଉଦପାଦି, ପଞ୍ଞା ଉଦପାଦି, ୱିଜ୍ଜା ଉଦପାଦି, ଆଲୋକୋ ଉଦପାଦୀ’’ତି [ମହାୱ। ୧୫; ସଂ। ନି। ୫।୧୦୮୧; ପଟି। ମ। ୨।୩୦]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ କସ୍ସପସ୍ସ ଭଗୱତୋ ପାୱଚନେ ଓକ୍କନ୍ତନିଯାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିଯୋ’’ତି।

ନିଯାମୋକ୍କନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ

(୪୧) ୯। ଅପରାପି ସମନ୍ନାଗତକଥା

୪୦୬। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଚତୂହି ଫସ୍ସେହି ଚତୂହି ୱେଦନାହି ଚତୂହି ସଞ୍ଞାହି ଚତୂହି ଚେତନାହି ଚତୂହି ଚିତ୍ତେହି ଚତୂହି ସଦ୍ଧାହି ଚତୂହି ୱୀରିଯେହି ଚତୂହି ସତୀହି ଚତୂହି ସମାଧୀହି ଚତୂହି ପଞ୍ଞାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦ୍ୱୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୀହି ଫସ୍ସେହି ତୀହି ୱେଦନାହି…ପେ… ତୀହି ପଞ୍ଞାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦ୍ୱୀହି ଫସ୍ସେହି ଦ୍ୱୀହି ୱେଦନାହି…ପେ… ଦ୍ୱୀହି ପଞ୍ଞାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପନ୍ନୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ଏକବୀଜୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମୀ ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉପହଚ୍ଚପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଅସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ସସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାଯୀ, ଉଦ୍ଧଂସୋତୋ ଅକନିଟ୍ଠଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା । ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପନ୍ନୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ଏକବୀଜୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପନ୍ନୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ଏକବୀଜୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୦୭। ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି ଓ୍ୱଚ୍ଚୋତି? ଆମନ୍ତା । ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ୱେଓ୍ୱ ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ସୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ସକଦାଗାମୀତି ଓ୍ୱଚ୍ଚୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ୱେଓ୍ୱ ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ସୋ ସକଦାଗାମୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ଅନାଗାମୀତି ଓ୍ୱଚ୍ଚୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା । ସ୍ୱେଓ୍ୱ ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ସୋ ଅନାଗାମୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି ଓ୍ୱଚ୍ଚୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ୱେଓ୍ୱ ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ସୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ସକଦାଗାମୀତି ଓ୍ୱଚ୍ଚୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ୱେଓ୍ୱ ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ସୋ ସକଦାଗାମୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି ଓ୍ୱଚ୍ଚୋତି? ଆମନ୍ତା । ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ୱେଓ୍ୱ ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ, ସୋ ସୋତାପନ୍ନୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୦୮। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ଓ୍ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ଅପାଯଗମନୀଯଂ ରାଗଂ ଅପାଯଗମନୀଯଂ ଦୋସଂ ଅପାଯଗମନୀଯଂ ମୋହଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ଯାପାଦଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିଫଲଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନାଗାମିମଗ୍ଗଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ଯାପାଦଂ ଓ୍ୱୀତିଓ୍ୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୦୯। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି।

ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ସକ୍କାୟଦିଟ୍ଠିଂ…ପେ… ଅପାୟଗମନୀୟଂ ମୋହଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି।

ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା । ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୧୦। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି।

ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ , ସକ୍କାୟଦିଟ୍ଠିଂ…ପେ… ଅପାୟଗମନୀୟଂ ମୋହଂ ୱୀତିୱତ୍ତୋ, ତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୧୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ତୀଣି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି, ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ତୀଣି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦ୍ୱୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ଦ୍ୱେ ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି, ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ଦ୍ୱେ ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦ୍ୱୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ପଟିଲଦ୍ଧଂ, ତେନ ଚ ଅପରିହୀନୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ପଟିଲଦ୍ଧଂ ତେନ ଚ ଅପରିହୀନୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି।

୪୧୨। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ତୀଣି ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ଚତ୍ତାରୋ ମଗ୍ଗା ପଟିଲଦ୍ଧା ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିୟାୟ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଚତୂହି ମଗ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ଦ୍ୱେ ଫଲାନି ପଟିଲଦ୍ଧାନି ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି , ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦ୍ୱୀହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ତଯୋ ମଗ୍ଗା ପଟିଲଦ୍ଧା ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୀହି ମଗ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ପଟିଲଦ୍ଧଂ ତେନ ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ଦ୍ୱେ ମଗ୍ଗା ପଟିଲଦ୍ଧା ତେହି ଚ ଅପରିହୀନୋତି, ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦ୍ୱୀହି ମଗ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅପରାପି ସମନ୍ନାଗତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୪। ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ

(୪୨) ୧୦। ସବ୍ବସଂଯୋଜନପ୍ପହାନକଥା

୪୧୩। ସବ୍ବସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ ଅରହତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ପଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ପଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତିଣ୍ଣଂ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତିଣ୍ଣଂ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀ''ତି।

୪୧୪। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ପଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୧୫। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ପଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦାନଂ ତନୁଭାୱଂ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମରାଗବ୍ୟାପାଦାନଂ ତନୁଭାୱଂ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀ''ତି।

ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ପଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୧୬। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ୟାପାଦଂ ପଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାମରାଗବ୍ୟାପାଦାନଂ ଅନୱସେସପ୍ପହାନଂ ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମରାଗବ୍ୟାପାଦାନଂ ଅନୱସେସପ୍ପହାନଂ ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀ''ତି।

ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ରୂପରାଗଅରୂପରାଗମାନୌଦ୍ଧଚ୍ଚଅୱିଜ୍ଜାଯ ଅନୱସେସପ୍ପହାନଂ ଅରହତ୍ତଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ରୂପରାଗଅରୂପରାଗମାନୌଦ୍ଧଚ୍ଚଅୱିଜ୍ଜାଯ ଅନୱସେସପ୍ପହାନଂ ଅରହତ୍ତଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀ''ତି।

୪୧୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସବ୍ବସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ ଅରହତ୍ତ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହତୋ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀନାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ ସବ୍ବେ ସଂଯୋଜନା ପହୀନା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସବ୍ବସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ ଅରହତ୍ତ''ନ୍ତି।

ସଦ୍ଧସଂଯୋଜନପ୍ପହାନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଚତୁତ୍ଥୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଗିହିସ୍ସ ଅରହା, ସହ ଉପପତ୍ତିୟା ଅରହା, ଅରହତୋ ସଦ୍ଧେ ଧମ୍ମା ଅନାସୱା, ଅରହା ଚତୂହି ଫଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଏୱମେୱଂ ଛହି ଉପେକ୍ଖାହି, ବୋଧିୟା ବୁଦ୍ଧୋ, ସଲକ୍ଖଣସମନ୍ନାଗତୋ, ବୋଧିସତ୍ତୋ ଓକ୍କନ୍ତନିୟାମୋ ଚରିତବ୍ରହ୍ମଚରିୟୋ, ପଟିପନ୍ନକୋ ଫଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ସଦ୍ଧସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ ଅରହତ୍ତନ୍ତି।

୫। ପଞ୍ଚମଵଗ୍ଗୋ

(୪୩) ୧। ୱିମୁତ୍ତିକଥା

୪୧୮। ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯଂ କିଞ୍ଚି ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ସଵ୍ବଂ ତଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…। ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖଣଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଗୋତ୍ରଭୁନୋ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପନ୍ନସ୍ସ ଞାଣଂ, ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧସ୍ସ ଅଧିଗତସ୍ସ ସଚ୍ଛିକତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିସ୍ସ ଞାଣଂ, ସକଦାଗାମିଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧସ୍ସ ଅଧିଗତସ୍ସ ସଚ୍ଛିକତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିସ୍ସ ଞାଣଂ, ଅନାଗାମିଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧସ୍ସ ଅଧିଗତସ୍ସ ସଚ୍ଛିକତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ଞାଣଂ, ଅରହତ୍ତଂ ପତ୍ତସ୍ସ ପଟିଲଦ୍ଧସ୍ସ ଅଧିଗତସ୍ସ ସଚ୍ଛିକତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

୪୧୯। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିଫଲସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

୪୨୦। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ ତଞ୍ଚ ଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ ତଞ୍ଚ ଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିଫଲସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ ତଞ୍ଚ ଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ ତଞ୍ଚ ଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ ତଞ୍ଚ ଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ ତଞ୍ଚ ଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ ତଞ୍ଚ ଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିମୁତ୍ତିଞ୍ଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ ତଞ୍ଚ ଫଲଂ ପତ୍ତସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ…।

ୱିମୁତ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମଵଗ୍ଗୋ

(୪୪) ୨। ଅସେଖଞାଣକଥା

୪୨୧। ସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସେଖୋ ଅସେଖଂ ଧମ୍ମଂ ଜାନାତି ପସ୍ସତି, ଦିଟ୍ଠଂ ୱିଦିତଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତଵ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସେଖୋ ଅସେଖଂ ଧମ୍ମଂ ନ ଜାନାତି ନ ପସ୍ସତି, ଅଦିଟ୍ଠଂ ଅୱିଦିତଂ ଅସଚ୍ଛିକତଂ ନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସେଖୋ ଅସେଖଂ ଧମ୍ମଂ ନ ଜାନାତି ନ ପସ୍ସତି, ଅଦିଟ୍ଠଂ ଅୱିଦିତଂ ଅସଚ୍ଛିକତଂ ନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତଵ୍ବେ – ‘‘ସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ’’ତି।

ଅସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ଅସେଖୋ ଅସେଖଂ ଧମ୍ମଂ ଜାନାତି ପସ୍ସତି, ଦିଟ୍ଠଂ ୱିଦିତଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା

ୱିହରତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି , ସେଖୋ ଅସେଖଂ ଧମ୍ମଂ ଜାନାତି ପସ୍ସତି, ଦିଟ୍ଠଂ ୱିଦିତଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୨୨। ସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ସେଖୋ ଅସେଖଂ ଧମ୍ମଂ ନ ଜାନାତି ନ ପସ୍ସତି, ଅଦିଟ୍ଠଂ ଅୱିଦିତଂ ଅସଚ୍ଛିକତଂ ନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥି, ଅସେଖୋ ଅସେଖଂ ଧମ୍ମଂ ନ ଜାନାତି ନ ପସ୍ସତି, ଅଦିଟ୍ଠଂ ଅୱିଦିତଂ ଅସଚ୍ଛିକତଂ ନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, ନ କାଯେନ ଫୁସିତ୍ୱା ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଗୋତ୍ରଭୁନୋ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିଫଲ… ଅନାଗାମିଫଲ… ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅରହତ୍ତେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୨୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ସେଖୋ – ''ଭଗୱା ଉଳାରୋ''ତି ଜାନାତି, ''ସାରିପୁତ୍ତୋ ଥେରୋ, ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଥେରୋ ଉଳାରୋ''ତି ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ସେଖୋ – ''ଭଗୱା ଉଳାରୋ''ତି ଜାନାତି, ''ସାରିପୁତ୍ତୋ ଥେରୋ, ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଥେରୋ ଉଳାରୋ''ତି ଜାନାତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ''ତି।

ଅସେଖଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ

(୪୫) ୩। ୱିପରୀତକଥା

୪୨୪। ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ [ପଥୱୀକସିଣସମାପତ୍ତିଂ (ସୀ। କ।)] ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଚ୍ଚେ ନିଚ୍ଚନ୍ତି ୱିପରିଯେସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁକ୍ଖେ ସୁଖନ୍ତି…ପେ… ଅନତ୍ତନି ଅତ୍ତାତି…ପେ… ଅସୁଭେ ସୁଭନ୍ତି ୱିପରିଯେସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କୁସଲଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣ''ନ୍ତି।

ଅନିଚ୍ଚେ ନିଚ୍ଚନ୍ତି ୱିପରିଯେସୋ, ସୋ ଚ ଅକୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣଂ, ତଞ୍ଚ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁକ୍ଖେ ସୁଖନ୍ତି…ପେ… ଅନତ୍ତନି ଅତ୍ତାତି…ପେ… ଅସୁଭେ ସୁଭନ୍ତି ୱିପରିଯେସୋ, ସୋ ଚ ଅକୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣଂ, ତଞ୍ଚ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୨୫। ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣଂ, ତଞ୍ଚ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଚ୍ଚେ ନିଚ୍ଚନ୍ତି ୱିପରିଯେସୋ, ସୋ ଚ କୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣଂ, ତଞ୍ଚ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖେ ସୁଖନ୍ତି…ପେ… ଅନତ୍ତନି ଅତ୍ତାତି…ପେ… ଅସୁଭେ ସୁଭନ୍ତି ୱିପରିଯେସୋ, ସୋ ଚ କୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୨୬। ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜେଯ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣ''ନ୍ତି।

ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣଂ, ଅରହା ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜେଯ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିପରିଯେସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିପରିଯେସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ସଞ୍ଞାୱିପରିଯେସୋ ଚିତ୍ତୱିପରିଯେସୋ ଦିଟ୍ଠିୱିପରିଯେସୋତି? ନ ହେୱଂ

ୱୁଉଙ୍କେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସଞ୍ଞାୱିପରିଯେସୋ ଚିତ୍ତୱିପରିଯେସୋ ଦିଟ୍ଠିୱିପରିଯେସୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ସଞ୍ଞାୱିପରିଯେସୋ ଚିତ୍ତୱିପରିଯେସୋ ଦିଟ୍ଠିୱିପରିଯେସୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ୱିପରିଯେସୋ’’ତି।

୪୨୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ ସବ୍ବେୱ ପଥୱୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣନ୍ତି।

ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପଥୱୀ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଚ କୋଚି ପଥୱିଂ ପଥୱିତୋ ସମାପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଥୱୀ ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥି ଚ କୋଚି ପଥୱିଂ ପଥୱିତୋ ସମାପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ପଥୱୀ ଅତ୍ଥି, ପଥୱିଂ ପଥୱିତୋ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ ୱିପରୀତଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ଅତ୍ଥି, ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନତୋ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ ୱିପରୀତଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ୱିପରୀତେ ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ୱିପରୀତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ

(୪୬) ୪। ନିଯାମକଥା

୪୨୮। ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିଯତସ୍ସ ଅନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିଯତସ୍ସ ଅନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଯତସ୍ସ ଅନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନିଯତସ୍ସ ଅନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୨୯। ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ନିଯାମୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ସତିପଟ୍ଠାନା… ସମ୍ମପ୍ପଧାନା… ଇଦ୍ଧିପାଦା… ଇନ୍ଦ୍ରିଯା… ବଲା… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ନିଯାମୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ନିଯାମୋ, ନୋ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ସତିପଟ୍ଠାନା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ନତ୍ଥି ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା, ନୋ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣ’’ନ୍ତି।

୪୩୦। ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଗୋତ୍ରଭୁନୋ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…

ପେ… ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅରହତ୍ତେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୩୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ଜାନାତି – ''ଅଯଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମ୍ମତ୍ତନିଯାମଂ ଓକ୍କମିସ୍ସତି, ଭବ୍ବୋ ଅଯଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମଂ ଅଭିସମେତୁ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା ଜାନାତି – ''ଅଯଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମ୍ମତ୍ତନିଯାମଂ ଓକ୍କମିସ୍ସତି, ଭବ୍ବୋ ଅଯଂ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମଂ ଅଭିସମେତୁଂ,'' ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣ''ନ୍ତି।

ନିଯାମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ

(୪୭) ୫। ପଟିସମ୍ଭିଦାକଥା

୪୩୨। ସବ୍ବଂ ଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମୁତିଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମୁତିଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ଆମନ୍ତା। ଯେ କେଚି ସମ୍ମୁତିଂ ଜାନନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ପଟିସମ୍ଭିଦାପତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବଂ ଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ଆମନ୍ତା। ଚେତୋପରିଯାଯେ ଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚେତୋପରିଯାଯେ ଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ଆମନ୍ତା। ଯେ କେଚି ପରଚିତ୍ତଂ ଜାନନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ପଟିସମ୍ଭିଦାପତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବଂ ଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବା ପଞ୍ଞା ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବା ପଞ୍ଞା ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ଆମନ୍ତା। ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ସା ପଞ୍ଞା ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଆପୋକସିଣଂ…ପେ… ତେଜୋକସିଣଂ…ପେ… ୱାଯୋକସିଣଂ…ପେ… ନୀଲକସିଣଂ…ପେ… ପୀତକସିଣଂ…ପେ… ଲୋହିତକସିଣଂ…ପେ… ଓଦାତକସିଣଂ…ପେ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ…ପେ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ…ପେ… ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ…ପେ… ଦାନଂ ଦଦନ୍ତସ୍ସ…ପେ… ଚୀୱରଂ ଦଦନ୍ତସ୍ସ…ପେ… ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦଦନ୍ତସ୍ସ…ପେ… ସେନାସନଂ ଦଦନ୍ତସ୍ସ…ପେ… ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦନ୍ତସ୍ସ ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଞା, ସା ପଞ୍ଞା ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୩୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସବ୍ବଂ ଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦା''ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରା ପଞ୍ଞା, ସା ପଞ୍ଞା ନ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ସବ୍ବଂ ଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି।

ପଟିସମ୍ଭିଦାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ

(୪୮) ୬। ସମ୍ମୁତିଞାଣକଥା

୪୩୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସମ୍ମୁତିଞାଣଂ ସଚ୍ଚାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଞାଣଂ, ପଥୱୀକସିଣଞ୍ଚ ସମ୍ମୁତିସଚ୍ଚମ୍ହୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଥୱୀକସିଣଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଞାଣଂ, ପଥୱୀକସିଣଞ୍ଚ ସମ୍ମୁତିସଚ୍ଚମ୍ହି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସମ୍ମୁତିଞାଣଂ ସଚ୍ଚାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସମ୍ମୁତିଞାଣଂ ସଚ୍ଚାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା…ପେ… ନନୁ ଆପୋକସିଣଂ…ପେ… ତେଜୋକସିଣଂ…ପେ… ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦନ୍ତସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଞାଣଂ, ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ଚ ସମ୍ମୁତିସଚ୍ଚମ୍ହୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦନ୍ତସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଞାଣଂ, ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ଚ ସମ୍ମୁତିସଚ୍ଚମ୍ହି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସମ୍ମୁତିଞାଣଂ ସଚ୍ଚାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି।

୪୩୫। ସମ୍ମୁତିଞାଣଂ ସଚ୍ଚାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ

ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମୁତିଞ୍ଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ

(୪୯) ୭। ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣକଥା

୪୩୬। ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ‘‘ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ସରାଗଂ ଚିତ୍ତ’’ନ୍ତି ପଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ‘‘ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ସରାଗଂ ଚିତ୍ତ’’ନ୍ତି ପଜାନାତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି।

ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ୱୀତରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ…ପେ… ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ… ୱୀତଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ… ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ… ୱୀତମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ… ସଂଖିତ୍ତଂ ଚିତ୍ତଂ… ୱିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଚିତ୍ତଂ… ମହଗ୍ଗତଂ ଚିତ୍ତଂ… ଅମହଗ୍ଗତଂ ଚିତ୍ତଂ… ସଉତ୍ତରଂ ଚିତ୍ତଂ… ଅନୁତ୍ତରଂ ଚିତ୍ତଂ… ସମାହିତଂ ଚିତ୍ତଂ… ଅସମାହିତଂ ଚିତ୍ତଂ… ୱିମୁତ୍ତଂ ଚିତ୍ତଂ…ପେ… ଅୱିମୁତ୍ତଂ ଚିତ୍ତଂ ‘‘ଅୱିମୁତ୍ତଂ ଚିତ୍ତ’’ନ୍ତି ପଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ‘‘ଅୱିମୁତ୍ତଂ ଚିତ୍ତଂ ଅୱିମୁତ୍ତଂ ଚିତ୍ତ’’ନ୍ତି ପଜାନାତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି।

୪୩୭। ଫସ୍ସାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଫସ୍ସାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି। ୱେଦନାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ…ପେ… ସଞ୍ଞାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ଚେତନାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ସଦ୍ଧାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ୱୀରିୟାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ସତାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ସମାଧାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ପଞ୍ଞାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ରାଗାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ … ଦୋସାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ମୋହାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ… ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନୋତ୍ତପ୍ପାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି।

ଫସ୍ସାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସପରିୟାୟେ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ…ପେ… ସଞ୍ଞାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପାରମ୍ମଣେ ଞାଣଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୋତ୍ତପ୍ପପରିୟାୟେ ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୩୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚେତୋପରିୟାୟେ ଞାଣଂ ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣ’’ନ୍ତି।

ଚିତ୍ତାରମ୍ମଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ

(୫୦) ୮। ଅନାଗତଞ୍ଞାଣକଥା

୪୩୯। ଅନାଗତେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ମୂଲତୋ ଜାନାତି, ହେତୁତୋ ଜାନାତି, ନିଦାନତୋ ଜାନାତି, ସମ୍ଭୱତୋ ଜାନାତି, ପଭୱତୋ ଜାନାତି, ସମୁଟ୍ଠାନତୋ ଜାନାତି, ଆହାରତୋ ଜାନାତି , ଆରମ୍ମଣତୋ ଜାନାତି, ପଚ୍ଚୟତୋ ଜାନାତି, ସମୁଦୟତୋ ଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ହେତୁପଚ୍ଚୟତଂ ଜାନାତି, ଆରମ୍ମଣପଚ୍ଚୟତଂ ଜାନାତି, ଅଧିପତିପଚ୍ଚୟତଂ ଜାନାତି, ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚୟତଂ ଜାନାତି, ସମନନ୍ତରପଚ୍ଚୟତଂ ଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଗୋତ୍ରଭୁନୋ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।
ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସୋତାପତ୍ତିଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମି…ପେ… ଅନାଗାମି …ପେ… ଅରହତ୍ତସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅରହତ୍ତେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୪୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅନାଗତେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ସ ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ତଯୋ ଅନ୍ତରାଯା ଭୱିସ୍ସନ୍ତି – ଅଗ୍ଗିତୋ ୱା ଉଦକତୋ ୱା ମିଥୁଭେଦା ୱା''ତି [ମହାୱ। ୨୮୬; ଦୀ। ନି। ୨।୧୫୨; ଉଦା। ୭୬]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅନାଗତେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି।

ଅନାଗତଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ

(୫୧) ୯। ପଟୁପ୍ପନ୍ନକଥା

୪୪୧। ପଟୁପ୍ପନ୍ନେ [ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଞାଣେନ ତଂ ଞାଣଂ ଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ଞାଣେନ ତଂ ଞାଣଂ ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଞାଣେନ ତଂ ଞାଣଂ ''ଞାଣ''ନ୍ତି ଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ଞାଣେନ ତଂ ଞାଣଂ ''ଞାଣ''ନ୍ତି ଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଂ ଞାଣଂ ତସ୍ସ ଞାଣସ୍ସ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତଂ ଞାଣଂ ତସ୍ସ ଞାଣସ୍ସ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଫସ୍ସେନ ତଂ ଫସ୍ସଂ ଫୁସତି, ତାଯ ୱେଦନାଯ ତଂ ୱେଦନଂ ୱେଦେତି, ତାଯ ସଞ୍ଞାଯ ତଂ ସଞ୍ଞଂ ସଞ୍ଜାନାତି, ତାଯ ଚେତନାଯ ତଂ ଚେତନଂ ଚେତେତି, ତେନ ଚିତ୍ତେନ ତଂ ଚିତ୍ତଂ ଚିନ୍ତେତି, ତେନ ୱିତକ୍କେନ ତଂ ୱିତକ୍କଂ ୱିତକ୍କେତି, ତେନ ୱିଚାରେନ ତଂ ୱିଚାରଂ ୱିଚାରେତି, ତାଯ ପୀତିଯା ତଂ ପୀତିଂ ପିଯାଯତି, ତାଯ ସତିଯା ତଂ ସତିଂ ସରତି, ତାଯ ପଞ୍ଞାଯ ତଂ ପଞ୍ଞଂ ପଜାନାତି, ତେନ ଖଗ୍ଗେନ ତଂ ଖଗ୍ଗଂ ଛିନ୍ଦତି, ତେନ ଫରସୁନା ତଂ ଫରସୁଂ ତଚ୍ଛତି, ତାଯ କୁଧାରିଯା ତଂ କୁଧାରିଂ ତଚ୍ଛତି, ତାଯ ୱାସିଯା ତଂ ୱାସିଂ ତଚ୍ଛତି, ତାଯ ସୂଚିଯା ତଂ ସୂଚିଂ ସିବ୍ବେତି, ତେନ ଅଙ୍ଗୁଲଗ୍ଗେନ ତଂ ଅଙ୍ଗୁଲଗ୍ଗଂ ପରାମସତି, ତେନ ନାସିକଗ୍ଗେନ ତଂ ନାସିକଗ୍ଗଂ ପରାମସତି, ତେନ ମତ୍ଥକେନ ତଂ ମତ୍ଥକଂ ପରାମସତି, ତେନ ଗୂଥେନ ତଂ ଗୂଥଂ ଧୋୱତି, ତେନ ମୁତ୍ତେନ ତଂ ମୁତ୍ତଂ ଧୋୱତି, ତେନ ଖେଳେନ ତଂ ଖେଳଂ ଧୋୱତି, ତେନ ପୁବ୍ବେନ ତଂ ପୁବ୍ବଂ ଧୋୱତି, ତେନ ଲୋହିତେନ ତଂ ଲୋହିତଂ ଧୋୱତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

୪୪୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପଟୁପ୍ପନ୍ନେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସବ୍ବସଙ୍ଖାରେ ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠେ ତମ୍ପି ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସବ୍ବସଙ୍ଖାରେ ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠେ ତମ୍ପି ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚତୋ ଦିଟ୍ଠଂ ହୋତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଟୁପ୍ପନ୍ନେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ''ତି।

ପଟୁପ୍ପନ୍ନଞାଣକଥା [ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନକଥା (ସୀ।)] ନିଟ୍ଠିତା।

୫। ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ

(୫୨) ୧୦। ଫଲଞାଣକଥା

୪୪୩। ସାୱକସ୍ସ ଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱକୋ ଫଲସ୍ସ କତଂ ପଞ୍ଞାପେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବ…ପେ…।

ସାୱକସ୍ସ ଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସାୱକସ୍ସ ଫଲପରୋପରିଯତ୍ତି ଇନ୍ଦ୍ରିଯପରୋପରିଯତ୍ତି ପୁଗ୍ଗଲପରୋପରିଯତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସାୱକସ୍ସ ଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସାୱକସ୍ସ ଖନ୍ଧପଞ୍ଞତ୍ତି ଆଯତନପଞ୍ଞତ୍ତି ଧାତୁପଞ୍ଞତ୍ତି ସଚ୍ଚପଞ୍ଞତ୍ତି ଇନ୍ଦ୍ରିଯପଞ୍ଞତ୍ତି ପୁଗ୍ଗଲପଞ୍ଞତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସାୱକସ୍ସ ଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱକୋ ଜିନୋ ସତ୍ଥା ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ସବ୍ବଞ୍ଞୂ ସବ୍ବଦସ୍ସାୱୀ ଧମ୍ମସ୍ସାମୀ ଧମ୍ମପ୍ପଟିସରଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସାୱକସ୍ସ ଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱକୋ ଅନୁପ୍ପନ୍ନସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ଉପ୍ପାଦେତା ଅସଞ୍ଜାତସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ସଞ୍ଜନେତା ଅନକ୍ଖାତସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ଅକ୍ଖାତା ମଗ୍ଗଞ୍ଞୂ ମଗ୍ଗୱିଦୂ ମଗ୍ଗକୋୱିଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୪୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସାୱକସ୍ସ ଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱକୋ ଅଞ୍ଞାଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ସାୱକସ୍ସ ଫଲେ ଞାଣଂ ଅତ୍ଥୀତି…ପେ…।

ଫଲଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ପଞ୍ଚମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ୱିମୁତ୍ତିଞାଣଂ ୱିମୁତ୍ତଂ, ସେଖସ୍ସ ଅସେଖଂ ଞାଣଂ, ୱିପରୀତେ ଞାଣଂ, ଅନିଯତସ୍ସ ନିଯାମଗମନାଯ ଅତ୍ଥି ଞାଣଂ, ସବ୍ବଂ ଞାଣଂ ପଟିସମ୍ଭିଦାତି, ସମ୍ମୁତିଞାଣଂ, ଚେତୋପରିଯାଯେ ଞାଣଂ, ଅନାଗତେ ଞାଣଂ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେ ଞାଣଂ, ସାୱକସ୍ସ ଫଲେ ଞାଣନ୍ତି।

ମହାପଣ୍ଣାସକୋ।

ତସ୍ସାପି ଉଦ୍ଦାନଂ –

ସଦ୍ଧୁପଲଦ୍ଧିଂ, ଉପହରତୋ, ବଲଂ, ଗିହିସ୍ସ ଅରହା ଚ, ୱିମୁତ୍ତିପଞ୍ଚମନ୍ତି।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୫୩) ୧। ନିୟାମକଥା

୪୪୫। ନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ତାଣଂ ଲେଣଂ ସରଣଂ ପରାୟନଂ ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି ଦ୍ୱେ ଲେଣାନି ଦ୍ୱେ ସରଣାନି ଦ୍ୱେ ପରାୟନାନି ଦ୍ୱେ ଅଚ୍ଚୁତାନି ଦ୍ୱେ ଅମତାନି ଦ୍ୱେ ନିବ୍ବାନାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦ୍ୱେ ନିବ୍ବାନାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ନିବ୍ବାନାନଂ ଉଚ୍ଚନୀଚତା ହୀନପଣୀତତା ଉକ୍କଂସାୱକଂସୋ ସୀମା ୱା ଭେଦୋ ୱା ରାଜି ୱା ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ନିୟାମଂ ଓକ୍କମନ୍ତି ପଟିଲଭନ୍ତି ଉପ୍ପାଦେନ୍ତି ସମୁପ୍ପାଦେନ୍ତି ଉଟ୍ଠାପେନ୍ତି ସମୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି ନିବ୍ବତ୍ତେନ୍ତି ଅଭିନିବ୍ବତ୍ତେନ୍ତି ଜନେନ୍ତି ସଞ୍ଜନେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ଅସଙ୍ଖତଂ ଓକ୍କମନ୍ତି ପଟିଲଭନ୍ତି ଉପ୍ପାଦେନ୍ତି ସମୁପ୍ପାଦେନ୍ତି ଉଟ୍ଠାପେନ୍ତି ସମୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି ନିବ୍ବତ୍ତେନ୍ତି ଅଭିନିବ୍ବତ୍ତେନ୍ତି ଜନେନ୍ତି ସଞ୍ଜନେନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୪୬। ନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନିୟାମୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିନିୟାମୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିନିୟାମୋ…ପେ… ଅନାଗାମିନିୟାମୋ…ପେ… ଅରହତ୍ତନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତନିୟାମୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋ…ପେ… ଅରହତ୍ତନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମିଚ୍ଛତ୍ତନିୟାମୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୪୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନିୟାମେ ଉପ୍ପଜ୍ଜ ନିରୁଦ୍ଧେ ଅନିୟତୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ତେନ ହି ନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିୟାମେ ଉପ୍ପଜ୍ଜ ନିରୁଦ୍ଧେ ଅନିୟତୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ମିଚ୍ଛତ୍ତନିୟାମୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି।

ନିୟାମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୫୪) ୨। ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦକଥା

୪୪୮। ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ତାଣଂ ଲେଣଂ ସରଣଂ ପରାୟନଂ ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି ଦ୍ୱେ ଲେଣାନି ଦ୍ୱେ ସରଣାନି ଦ୍ୱେ ପରାୟନାନି ଦ୍ୱେ ଅଚ୍ଚୁତାନି ଦ୍ୱେ ଅମତାନି ଦ୍ୱେ ନିବ୍ବାନାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ନିବ୍ବାନାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ନିବ୍ବାନାନଂ ଉଚ୍ଚନୀଚତା ହୀନପଣୀତତା ଉକ୍କଂସାୱକଂସୋ ସୀମା ୱା ଭେଦୋ ୱା ରାଜି ୱା ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୪୯। ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିଜ୍ଜା ଅସଙ୍ଖତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜା ସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ସଙ୍ଖତୋତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚୟା ସଙ୍ଖାରା ଅସଙ୍ଖତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚୟା ସଙ୍ଖାରା ସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରପଚ୍ଚୟା ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରପଚ୍ଚୟା ୱିଞ୍ଞାଣଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱିଞ୍ଞାଣପଚ୍ଚୟା ନାମରୂପଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣପଚ୍ଚୟା ନାମରୂପଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଜାତିପଚ୍ଚୟା ଜରାମରଣଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଜାତିପଚ୍ଚୟା ଜରାମରଣଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୫୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଜାତିପଚ୍ଚୟା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜରାମରଣଂ। ଉପ୍ପାଦା ୱା ତଥାଗତାନଂ ଅନୁପ୍ପାଦା ୱା ତଥାଗତାନଂ ଠିତାୱ ସା ଧାତୁ ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା ଧମ୍ମନିୟାମତା ଇଦପ୍ପଚ୍ଚୟତା। ତଂ ତଥାଗତୋ ଅଭିସମ୍ବୁଜ୍ଝତି ଅଭିସମେତି। ଅଭିସମ୍ବୁଜ୍ଝିତ୍ୱା ଅଭିସମେତ୍ୱା ଆଚିକ୍ଖତି ଦେସେତି ପଞ୍ଞାପେତି ପଟ୍ଠପେତି ୱିୱରତି ୱିଭଜତି ଉତ୍ତାନିଂ କରୋତି। 'ପସ୍ସଥା'ତି ଚାହ – ଜାତିପଚ୍ଚୟା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜରାମରଣଂ । ଭୱପଚ୍ଚୟା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାତି…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚୟା, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଖାରା। ଉପ୍ପାଦା ୱା ତଥାଗତାନଂ ଅନୁପ୍ପାଦା ୱା ତଥାଗତାନଂ ଠିତାୱ ସା ଧାତୁ…ପେ… 'ପସ୍ସଥା'ତି ଚାହ – ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚୟା, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଖାରା। ଇତି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୟା ତତ୍ର ତଥତା ଅୱିତଥତା ଅନଞ୍ଞଥତା ଇଦପ୍ପଚ୍ଚୟତା – ଅୟଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ''ତି [ସଂ। ନି। ୨।୨୦]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି।

୪୫୧। ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚୟା ସଙ୍ଖାରାତି ୟା ତତ୍ଥ ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା ଧମ୍ମନିୟାମତା ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚୟା ସଙ୍ଖାରାତି ୟା ତତ୍ଥ ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା ଧମ୍ମନିୟାମତା ଅସଙ୍ଖତା, ସଙ୍ଖାରପଚ୍ଚୟା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି ୟା ତତ୍ଥ ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା ଧମ୍ମନିୟାମତା ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତୀଣି ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ତୀଣି ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ତୀଣି ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚୟା ସଙ୍ଖାରାତି ୟା ତତ୍ଥ ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା ଧମ୍ମନିୟାମତା ଅସଙ୍ଖତା, ସଙ୍ଖାରପଚ୍ଚୟା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି ୟା ତତ୍ଥ ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା ଧମ୍ମନିୟାମତା ଅସଙ୍ଖତା…ପେ… ଜାତିପଚ୍ଚୟା ଜରାମରଣନ୍ତି ୟା ତତ୍ଥ ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା ଧମ୍ମନିୟାମତା ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱାଦସ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱାଦସ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱାଦସ ତାଣାନି ଦ୍ୱାଦସ ଲେଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୫୫) ୩। ସଚ୍ଚକଥା

୪୫୨। ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚତ୍ତାରି ତାଣାନି ଚତ୍ତାରି ଲେଣାନି ଚତ୍ତାରି ସରଣାନି ଚତ୍ତାରି ପରାଯନାନି ଚତ୍ତାରି ଅଚ୍ଚୁତାନି ଚତ୍ତାରି ଅମତାନି ଚତ୍ତାରି ନିବ୍ବାନାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚତ୍ତାରି ନିବ୍ବାନାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଚତୁନ୍ନଂ ନିବ୍ବାନାନଂ ଉଚ୍ଚନୀଚତା ହୀନପଣୀତତା ଉକ୍କଂସାୱକଂସୋ ସୀମା ୱା ଭେଦୋ ୱା ରାଜି ୱା ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁକ୍ଖସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଦୁକ୍ଖଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁକ୍ଖସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଚେତସିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ସୋକପରିଦେୱଦୁକ୍ଖଦୋମନସ୍ସୁପାଯାସା ଅସଙ୍ଖତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମୁଦଯସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସମୁଦଯୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମୁଦଯସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାମତଣ୍ହା ଭୱତଣ୍ହା ୱିଭୱତଣ୍ହା ଅସଙ୍ଖତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁକ୍ଖଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖସଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାଯିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଚେତସିକଂ ଦୁକ୍ଖଂ ସୋକପରିଦେୱଦୁକ୍ଖଦୋମନସ୍ସୁପାଯାସା ସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖସଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମୁଦଯୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମୁଦଯସଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମତଣ୍ହା ଭୱତଣ୍ହା ୱିଭୱତଣ୍ହା ସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା । ସମୁଦଯସଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୫୩। ନିରୋଧସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିରୋଧୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ଦୁକ୍ଖଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନିରୋଧସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିରୋଧୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମୁଦଯସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ସମୁଦଯୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନିରୋଧସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିରୋଧୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ମଗ୍ଗୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁକ୍ଖସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ଦୁକ୍ଖଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିରୋଧସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିରୋଧୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମୁଦଯସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ସମୁଦଯୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନିରୋଧସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିରୋଧୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ମଗ୍ଗୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନିରୋଧସଚ୍ଚଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିରୋଧୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୫୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଅସଙ୍ଖତାନୀ''ତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଥାନି ଅୱିତଥାନି ଅନଞ୍ଞଥାନି! କତମାନି ଚତ୍ତାରି? 'ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ'ନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଥମେତଂ ଅୱିତଥମେତଂ ଅନଞ୍ଞଥମେତଂ…ପେ… 'ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ'ତି…ପେ… 'ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ'ତି…ପେ… 'ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା'ତି ତଥମେତଂ ଅୱିତଥମେତଂ ଅନଞ୍ଞଥମେତଂ। ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତ୍ତାରି ତଥାନି ଅୱିତଥାନି ଅନଞ୍ଞଥାନୀ''ତି [ସଂ। ନି। ୫।୧୦୯୦]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଅସଙ୍ଖତାନୀତି।

ସଚ୍ଚକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୫୬) ୪। ଆରୁପ୍ପକଥା

୪୫୫। ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ତାଣଂ ଲେଣଂ ସରଣଂ ପରାଯନଂ ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତଂ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅସଙ୍ଖତୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନୂପଗା ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅସଙ୍ଖତୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନେ ଅତ୍ଥି ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତେ ଅତ୍ଥି ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତଂ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୫୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚତ୍ତାରୋ ଆରୁପ୍ପା ଅସଙ୍ଖତା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଚତ୍ତାରୋ ଆରୁପ୍ପା ଅନେଜା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତ୍ତାରୋ ଆରୁପ୍ପା ଅନେଜା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ ‘‘ଚତ୍ତାରୋ ଆରୁପ୍ପା ଅସଙ୍ଖତା’’ତି।

ଆରୁପ୍ପକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୫୭) ୫। ନିରୋଧସମାପତ୍ତିକଥା

୪୫୭। ନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ତାଣଂ ଲେଣଂ ସରଣଂ ପରାଯନଂ ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ନିରୋଧଂ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତି ପଟିଲଭନ୍ତି ଉପ୍ପାଦେନ୍ତି ସମୁପ୍ପାଦେନ୍ତି ଉଟ୍ଠପେନ୍ତି ସମୁଟ୍ଠପେନ୍ତି ନିବ୍ବତ୍ତେନ୍ତି ଅଭିନିବ୍ବତ୍ତେନ୍ତି ଜନେନ୍ତି ସଞ୍ଜନେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ଅସଙ୍ଖତଂ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତି ପଟିଲଭନ୍ତି ଉପ୍ପାଦେନ୍ତି ସମୁପ୍ପାଦେନ୍ତି ଉଟ୍ଠପେନ୍ତି ସମୁଟ୍ଠପେନ୍ତି ନିବ୍ବତ୍ତେନ୍ତି ଅଭିନିବ୍ବତ୍ତେନ୍ତି ଜନେନ୍ତି ସଞ୍ଜନେନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୫୮। ନିରୋଧା ୱୋଦାନଂ ୱୁଟ୍ଠାନଂ ପଞ୍ଞାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତା ୱୋଦାନଂ ୱୁଟ୍ଠାନଂ ପଞ୍ଞାଯତୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନିରୋଧଂ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ ପଠମଂ ନିରୁଜ୍ଝତି ୱଚୀସଙ୍ଖାରୋ, ତତୋ କାଯସଙ୍ଖାରୋ, ତତୋ ଚିତ୍ତସଙ୍ଖାରୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତଂ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ ପଠମଂ ନିରୁଜ୍ଝତି ୱଚୀସଙ୍ଖାରୋ, ତତୋ କାଯସଙ୍ଖାରୋ, ତତୋ ଚିତ୍ତସଙ୍ଖାରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନିରୋଧା ୱୁଟ୍ଠହନ୍ତସ୍ସ ପଠମଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚିତ୍ତସଙ୍ଖାରୋ, ତତୋ କାଯସଙ୍ଖାରୋ, ତତୋ ୱଚୀସଙ୍ଖାରୋତି? ଆମନ୍ତା । ଅସଙ୍ଖତା ୱୁଟ୍ଠହନ୍ତସ୍ସ ପଠମଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚିତ୍ତସଙ୍ଖାରୋ, ତତୋ କାଯସଙ୍ଖାରୋ, ତତୋ ୱଚୀସଙ୍ଖାରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧା ୱୁଟ୍ଠିତଂ ତଯୋ ଫସ୍ସା ଫୁସନ୍ତି – ସୁଞ୍ଞତୋ ଫସ୍ସୋ, ଅନିମିତ୍ତୋ ଫସ୍ସୋ, ଅପ୍ପଣିହିତୋ ଫସ୍ସୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତା ୱୁଟ୍ଠିତଂ ତଯୋ ଫସ୍ସା ଫୁସନ୍ତି – ସୁଞ୍ଞତୋ ଫସ୍ସୋ, ଅନିମିତ୍ତୋ ଫସ୍ସୋ, ଅପ୍ପଣିହିତୋ ଫସ୍ସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧା ୱୁଟ୍ଠିତସ୍ସ ୱିୱେକନିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତଂ ହୋତି ୱିୱେକପୋଣଂ ୱିୱେକପବ୍ଭାରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତା ୱୁଟ୍ଠିତସ୍ସ ୱିୱେକନିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତଂ ହୋତି ୱିୱେକପୋଣଂ ୱିୱେକପବ୍ଭାରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୫୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି।

ନିରୋଧସମାପତ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୫୮) ୬। ଆକାସକଥା

୪୬୦। ଆକାସୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ତାଣଂ ଲେଣଂ ସରଣଂ ପରାଯନଂ ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଆକାସୋ ଅସଙ୍ଖତୋ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା । ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆକାସୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ଅନାକାସଂ ଆକାସଂ କରୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଖତଂ ଅସଙ୍ଖତଂ କରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କେଚି ଆକାସଂ ଅନାକାସଂ କରୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ଅସଙ୍ଖତଂ ସଙ୍ଖତଂ କରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆକାସେ ପକ୍ଖିନୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଚନ୍ଦିମସୂରିଯା ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ତାରକରୂପାନି ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଇଦ୍ଧିଂ ୱିକୁବ୍ବନ୍ତି, ବାହୁଂ ଚାଲେନ୍ତି, ପାଣିଂ ଚାଲେନ୍ତି, ଲେଡ୍ଡୁଂ ଖିପନ୍ତି, ଲଗୁଳଂ ଖିପନ୍ତି, ଇଦ୍ଧିଂ [ସତ୍ତିଂ (?)] ଖିପନ୍ତି, ଉସୁଂ ଖିପନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତେ ପକ୍ଖିନୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଚନ୍ଦିମସୂରିଯା ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ତାରକରୂପାନି ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଇଦ୍ଧିଂ ୱିକୁବ୍ବନ୍ତି, ବାହୁଂ ଚାଲେନ୍ତି, ପାଣିଂ ଚାଲେନ୍ତି, ଲେଡ୍ଡୁଂ ଖିପନ୍ତି, ଲଗୁଳଂ ଖିପନ୍ତି, ଇଦ୍ଧିଂ ଖିପନ୍ତି, ଉସୁଂ ଖିପନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୬୧। ଆକାସଂ ପରିୱାରେତ୍ୱା ଘରାନି କରୋନ୍ତି କୋଟ୍ଠାନି କରୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତଂ ପରିୱାରେତ୍ୱା ଘରାନି କରୋନ୍ତି କୋଟ୍ଠାନି କରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉଦପାନେ ଖଞ୍ଞମାନେ ଅନାକାସୋ ଆକାସୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖତଂ ଅସଙ୍ଖତଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତୁଚ୍ଛୋଦପାନେ ପୂରିଯମାନେ, ତୁଚ୍ଛକୋଟ୍ଠେ ପୂରିଯମାନେ, ତୁଚ୍ଛକୁମ୍ଭିଯା ପୂରିଯମାନାଯ ଆକାସୋ ଅନ୍ତରଧାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖତଂ ଅନ୍ତରଧାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୬୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଆକାସୋ ଅସଙ୍ଖତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଆକାସୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ଆକାସୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି।

ଆକାସକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୫୯) ୭। ଆକାସୋ ସନିଦସ୍ସନୋତିକଥା

୪୬୩। ଆକାସୋ ସନିଦସ୍ସନୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ରୂପାଯତନଂ ରୂପଧାତୁ ନୀଲଂ ପୀତକଂ ଲୋହିତକଂ ଓଦାତଂ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ଚକ୍ଖୁସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଆକାସୋ ସନିଦସ୍ସନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ଆକାସଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ଆକାସଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ଆକାସଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ [ଅତ୍ଥି (?)] ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି [ମ। ନି। ୧।୪୦୦; ୩।୪୨୧; ସଂ। ନି। ୪।୬୦] – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ଆକାସଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

୪୬୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଆକାସୋ ସନିଦସ୍ସନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପସ୍ସତି ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ରୁକ୍ଖାନଂ ଅନ୍ତରଂ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଥମ୍ଭାନଂ ଅନ୍ତରଂ, ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ୱାତପାନଚ୍ଛିଦ୍ଦନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ପସ୍ସତି ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ରୁକ୍ଖାନଂ ଅନ୍ତରଂ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଥମ୍ଭାନଂ ଅନ୍ତରଂ, ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ୱାତପାନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଆକାସୋ ସନିଦସ୍ସନୋ’’ତି।

ଆକାସୋ ସନିଦସ୍ସନୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୬୦) ୮। ପଥୱୀଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନାତିଆଦିକଥା

୪୬୫। ପଥୱୀଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ରୂପାୟତନଂ ରୂପଧାତୁ ନୀଲଂ ପୀତକଂ ଲୋହିତକଂ ଓଦାତଂ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟଂ ଚକ୍ଖୁସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଥୱୀଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନାତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ପଥୱୀଧାତୁଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ପଥୱୀଧାତୁଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ପଥୱୀଧାତୁଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ପଥୱୀଧାତୁଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

୪୬୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପଥୱୀଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପସ୍ସତି ଭୂମିଂ ପାସାଣଂ ପବ୍ବତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପସ୍ସତି [ପସ୍ସସି (ସୀ। ସ୍ୟା। କ।) ଏୱମୁପରିପି] ଭୂମିଂ ପାସାଣଂ ପବ୍ବତଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଥୱୀଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନା’’ତି…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଆପୋଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପସ୍ସତି ଉଦକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପସ୍ସତି ଉଦକଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଆପୋଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନାତି…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ତେଜୋଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପସ୍ସତି ଅଗ୍ଗିଂ ଜଲନ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପସ୍ସତି ଅଗ୍ଗିଂ ଜଲନ୍ତଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ତେଜୋଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନା’’ତି…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ୱାୟୋଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପସ୍ସତି ୱାତେନ ରୁକ୍ଖେ ସଞ୍ଚାଲିୟମାନେତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପସ୍ସତି ୱାତେନ ରୁକ୍ଖେ ସଞ୍ଚାଲିୟମାନେ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ୱାୟୋଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନା’’ତି…ପେ…।

ପଥୱୀଧାତୁ ସନିଦସ୍ସନାତିଆଦିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୬୧) ୯। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ସନିଦସ୍ସନନ୍ତିଆଦିକଥା

୪୬୭। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ସନିଦସ୍ସନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ରୂପାୟତନଂ ରୂପଧାତୁ…ପେ… ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଂ ସନିଦସ୍ସନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିୟଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

୪୬୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିୟାନି ସନିଦସ୍ସନାନୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପସ୍ସତି ଚକ୍ଖୁଂ ସୋତଂ ଘାନଂ ଜିୱ୍ହଂ କାୟନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପସ୍ସତି ଚକ୍ଖୁଂ ସୋତଂ ଘାନଂ ଜିୱ୍ହଂ କାୟଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିୟାନି ସନିଦସ୍ସନାନୀ’’ତି…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଂ ସନିଦସ୍ସନନ୍ତିଆଦିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୬। ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ

(୬୨) ୧୦। କାଯକମ୍ମଂ ସନିଦସ୍ସନନ୍ତିକଥା

୪୬୯। କାଯକମ୍ମଂ ସନିଦସ୍ସନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ରୂପାଯତନଂ ରୂପଧାତୁ ନୀଲଂ ପୀତକଂ ଲୋହିତକଂ ଓଦାତଂ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ଚକ୍ଖୁସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାଯକମ୍ମଂ ସନିଦସ୍ସନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ କାଯକମ୍ମଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ କାଯକମ୍ମଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ କାଯକମ୍ମଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ କାଯକମ୍ମଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

୪୭୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କାଯକମ୍ମଂ ସନିଦସ୍ସନ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପସ୍ସତି ଅଭିକ୍କମନ୍ତଂ ପଟିକ୍କମନ୍ତଂ ଆଲୋକେନ୍ତଂ ୱିଲୋକେନ୍ତଂ ସମିଞ୍ଜେନ୍ତଂ ପସାରେନ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପସ୍ସତି ଅଭିକ୍କମନ୍ତଂ ପଟିକ୍କମନ୍ତଂ ଆଲୋକେନ୍ତଂ ୱିଲୋକେନ୍ତଂ ସମିଞ୍ଜେନ୍ତଂ ପସାରେନ୍ତଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘କାଯକମ୍ମଂ ସନିଦସ୍ସନ’’ନ୍ତି।

କାଯକମ୍ମଂ ସନିଦସ୍ସନନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଛଟ୍ଠୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ନିଯମୋ ଅସଙ୍ଖତୋ, ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ ଅସଙ୍ଖତୋ, ଚତ୍ତାରି ସଚ୍ଚାନି ଅସଙ୍ଖତାନି, ଚତ୍ତାରୋ ଆରୁପ୍ପା ଅସଙ୍ଖତା, ନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା, ଆକାସୋ ଅସଙ୍ଖତୋ, ଆକାସୋ ସନିଦସ୍ସନୋ, ଚତ୍ତାରୋ ମହାଭୂତା, ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନି, ତଥେୱ କାଯକମ୍ମନ୍ତି।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୬୩) ୧। ସଙ୍ଗହିତକଥା

୪୭୧। ନତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ସଙ୍ଗହିତାତି [ସଙ୍ଗହୀତାତି (ପୀ।)]? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ଗଣନଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ଉଦ୍ଦେସଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ପରିଯାପନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ଗଣନଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ଉଦ୍ଦେସଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ପରିଯାପନ୍ନା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ସଙ୍ଗହିତା''ତି।

ଚକ୍ଖାଯତନଂ କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ [କତମଂ ଖନ୍ଧଗଣନଂ (ସୀ। ପୀ। କ।)] ଗଚ୍ଛତୀତି? ରୂପକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି ଚକ୍ଖାଯତନଂ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚକ୍ଖାଯତନଂ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତ''ନ୍ତି। ସୋତାଯତନଂ…ପେ… ଘାନାଯତନଂ…ପେ… ଜିଵ୍ହାଯତନଂ…ପେ… କାଯାଯତନଂ କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ରୂପକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି କାଯାଯତନଂ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''କାଯାଯତନଂ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତ''ନ୍ତି।

ରୂପାଯତନଂ…ପେ… ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ…ପେ… ରସାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ରୂପକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତ''ନ୍ତି।

ସୁଖା ୱେଦନା କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି ସୁଖା ୱେଦନା ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସୁଖା ୱେଦନା ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତା''ତି। ଦୁକ୍ଖା ୱେଦନା…ପେ… ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖା ୱେଦନା କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖା ୱେଦନା ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖା ୱେଦନା ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତା''ତି।

ଚକ୍ଖୁସମ୍ଫସ୍ସଜା ସଞ୍ଞା କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି ଚକ୍ଖୁସମ୍ଫସ୍ସଜା ସଞ୍ଞା ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚକ୍ଖୁସମ୍ଫସ୍ସଜା ସଞ୍ଞା ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତା''ତି। ସୋତସମ୍ଫସ୍ସଜା ସଞ୍ଞା…ପେ… ମନୋସମ୍ଫସ୍ସଜା ସଞ୍ଞା କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି ମନୋସମ୍ଫସ୍ସଜା ସଞ୍ଞା ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ମନୋସମ୍ଫସ୍ସଜା ସଞ୍ଞା ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତା''ତି।

ଚକ୍ଖୁସମ୍ଫସ୍ସଜା ଚେତନା…ପେ… ମନୋସମ୍ଫସ୍ସଜା ଚେତନା କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି ମନୋସମ୍ଫସ୍ସଜା ଚେତନା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ମନୋସମ୍ଫସ୍ସଜା ଚେତନା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତା''ତି।

ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ …ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ କତମକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ? ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ହଞ୍ଚି ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧଗଣନଂ ଗଚ୍ଛତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧେନ ସଙ୍ଗହିତ''ନ୍ତି।

୪୭୨। ଯଥା ଦାମେନ ୱା ଯୋତ୍ତେନ ୱା ଦ୍ୱେ ବଲିବଦ୍ଦା ସଙ୍ଗହିତା, ସିକ୍କାଯ ପିଣ୍ଡପାତୋ ସଙ୍ଗହିତୋ, ସା ଗଦ୍ଦୁଲେନ ସଙ୍ଗହିତୋ; ଏୱମେୱ ତେ ଧମ୍ମା ତେହି ଧମ୍ମେହି ସଙ୍ଗହିତାତି [ସକୱାଦିୱଚନଂ (ଅଟ୍ଠକଥା ପସ୍ସିତବ୍ବା)]? ହଞ୍ଚି ଦାମେନ ୱା ଯୋତ୍ତେନ ୱା ଦ୍ୱେ ବଲୀବଦ୍ଦା ସଙ୍ଗହିତା, ସିକ୍କାଯ ପିଣ୍ଡପାତୋ ସଙ୍ଗହିତୋ, ସା ଗଦ୍ଦୁଲେନ ସଙ୍ଗହିତୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ସଙ୍ଗହିତା''ତି [ସକୱାଦିୱଚନଂ (ଅଟ୍ଠକଥା ପସ୍ସିତବ୍ବା)]।

ସଙ୍ଗହିତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୬୪) ୨। ସମ୍ପଯୁତ୍ତକଥା

୪୬୩। ନତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ସମ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ସହଗତା ସହଜାତା ସଂସଟ୍ଠା ଏକୁପ୍ପାଦା ଏକନିରୋଧା ଏକୱତ୍ଥୁକା ଏକାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ସହଗତା ସହଜାତା ସଂସଟ୍ଠା ଏକୁପ୍ପାଦା ଏକନିରୋଧା ଏକୱତ୍ଥୁକା ଏକାରମ୍ମଣା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା କେହିଚି ଧମ୍ମେହି ସମ୍ପଯୁତ୍ତା''ତି।

ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧେନ ସହଜାତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧେନ ସହଜାତୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ''ତି।

ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧେନ… ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧେନ ସହଜାତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧେନ ସହଜାତୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ''ତି।

ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ … ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ… ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱେଦନାଖନ୍ଧେନ… ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧେନ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧେନ ସହଜାତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧେନ ସହଜାତୋ , ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ''ତି।

୪୬୪। ଯଥା ତିଲମ୍ହି ତେଲଂ ଅନୁଗତଂ ଅନୁପୱିଟ୍ଠଂ, ଉଚ୍ଛୁମ୍ହି ରସୋ ଅନୁଗତୋ ଅନୁପୱିଟ୍ଠୋ; ଏୱମେୱ ତେ ଧମ୍ମା ତେହି ଧମ୍ମେହି ଅନୁଗତା ଅନୁପୱିଟ୍ଠାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ପଯୁତ୍ତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୬୫) ୩। ଚେତସିକକଥା

୪୬୫। ନତ୍ଥି ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା ଚିତ୍ତେନ ସହଗତା ସହଜାତା ସଂସଟ୍ଠା ସମ୍ପଯୁତ୍ତା ଏକୁପ୍ପାଦା ଏକନିରୋଧା ଏକୱତ୍ଥୁକା ଏକାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ଧମ୍ମା ଚିତ୍ତେନ ସହଗତା ସହଜାତା ସଂସଟ୍ଠା ସମ୍ପଯୁତ୍ତା ଏକୁପ୍ପାଦା ଏକନିରୋଧା ଏକୱତ୍ଥୁକା ଏକାରମ୍ମଣା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ''ତି।

ଫସ୍ସୋ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଫସ୍ସୋ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଫସ୍ସୋ ଚେତସିକୋ''ତି। ୱେଦନା… ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି… ପଞ୍ଞା… ରାଗୋ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଚେତସିକ''ନ୍ତି।

୪୬୬। ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତାତି କତ୍ୱା ଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସେନ ସହଜାତାତି କତ୍ୱା ଫସ୍ସସିକାତି [ଫସ୍ସିକାତି (ପୀ। ଅଟ୍ଠ।)]? ଆମନ୍ତା। ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତାତି କତ୍ୱା ଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା । ୱେଦନାଯ… ସଞ୍ଞାଯ… ଚେତନାଯ… ସଦ୍ଧାଯ… ୱୀରିଯେନ… ସତିଯା… ସମାଧିନା… ପଞ୍ଞାଯ… ରାଗେନ… ଦୋସେନ… ମୋହେନ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପେନ ସହଜାତାତି କତ୍ୱା ଅନୋତ୍ତପ୍ପାସିକାତି [ଅନୋତ୍ତପ୍ପିକାତି (?)]? ଆମନ୍ତା।

୪୬୭। ନତ୍ଥି ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

''ଚିତ୍ତଞ୍ହିଦଂ ଚେତସିକା ଚ ଧମ୍ମା,

ଅନତ୍ତତୋ ସଂୱିଦିତସ୍ସ ହୋନ୍ତି;

ହୀନପ୍ପଣୀତଂ ତଦୁଭଯେ ୱିଦିତ୍ୱା,

ସମ୍ପଦସୋ ୱେଦି ପଲୋକଧମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋତି।

ନତ୍ଥି ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଇଧ, କେୱଟ୍ଟ, ଭିକ୍ଖୁ ପରସତ୍ତାନଂ ପରପୁଗ୍ଗଲାନଂ ଚିତ୍ତମ୍ପି ଆଦିସତି ଚେତସିକମ୍ପି ଆଦିସତି ୱିତକ୍କିତମ୍ପି ଆଦିସତି ୱିଚାରିତମ୍ପି ଆଦିସତି – ‘ଏୱମ୍ପି ତେ ମନୋ, ଇତ୍ଥମ୍ପି ତେ ମନୋ, ଇତିପି ତେ ଚିତ୍ତ’’’ନ୍ତି [ଦୀ। ନି। ୧।୪୮୫]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋତି।

ଚେତସିକକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୬୬) ୪। ଦାନକଥା

୪୭୮। ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ଦାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲବ୍ଭା ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ପରେସଂ ଦାତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଲବ୍ଭା ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ପରେସଂ ଦାତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲବ୍ଭା ଫସ୍ସୋ ପରେସଂ ଦାତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଲବ୍ଭା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି… ପଞ୍ଞା ପରେସଂ ଦାତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୭୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ଦାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦାନଂ ଅନିଟ୍ଠଫଲଂ ଅକନ୍ତଫଲଂ ଅମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ସେଚନକଫଲଂ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରଯଂ ଦୁକ୍ଖୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଦାନଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରଯଂ ସୁଖୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦାନଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରଯଂ ସୁଖୱିପାକଂ , ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ଦାନ’’ନ୍ତି।

ଦାନଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ଚୀୱରଂ ଦାନନ୍ତି [ଉପରି ୱୁଚ୍ଚମାନାଯ ପରୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଯ ସଦିସା, ଅଟ୍ଠକଥା ଓଲୋକେତବ୍ବା]? ଆମନ୍ତା। ଚୀୱରଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରଯଂ ସୁଖୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦାନଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ପିଣ୍ଡପାତୋ ସେନାସନଂ ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ଦାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ଇଟ୍ଠଫଲୋ କନ୍ତଫଲୋ ମନୁଞ୍ଞଫଲୋ ଅସେଚନକଫଲୋ ସୁଖୁଦ୍ରଯୋ ସୁଖୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୮୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ଦାନ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ସଦ୍ଧା ହିରିଯଂ କୁସଲଞ୍ଚ ଦାନଂ,

ଧମ୍ମା ଏତେ ସପ୍ପୁରିସାନୁଯାତା;

ଏତଞ୍ହି ମଗ୍ଗଂ ଦିୱିଯଂ ୱଦନ୍ତି,

ଏତେନ ହି ଗଚ୍ଛତି ଦେୱଲୋକ’’ନ୍ତି [ଅ। ନି। ୮।୩୨]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ଦାନନ୍ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ଦାନ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ପଞ୍ଚିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାନାନି ମହାଦାନାନି ଅଗ୍ଗଞ୍ଞାନି ରତ୍ତଞ୍ଞାନି ୱଂସଞ୍ଞାନି ପୋରାଣାନି ଅସଙ୍କିଣ୍ଣାନି ଅସଙ୍କିଣ୍ଣପୁବ୍ବାନି, ନ ସଙ୍କିଯନ୍ତି ନ ସଙ୍କିଯିସ୍ସନ୍ତି, ଅପ୍ପଟିକୁଟ୍ଠାନି ସମଣେହି ବ୍ରାହ୍ମଣେହି ୱିଞ୍ଞୂହି! କତମାନି ପଞ୍ଚ? ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିଯସାୱକୋ ପାଣାତିପାତଂ ପହାଯ ପାଣାତିପାତା ପଟିୱିରତୋ ହୋତି। ପାଣାତିପାତା ପଟିୱିରତୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିଯସାୱକୋ ଅପରିମାଣାନଂ ସତ୍ତାନଂ ଅଭଯଂ ଦେତି ଅୱେରଂ ଦେତି ଅବ୍ଯାବଜ୍ଝଂ [ଅବ୍ଯାପଜ୍ଝଂ (ସ୍ଯା। କ।)] ଦେତି। ଅପରିମାଣାନଂ ସତ୍ତାନଂ ଅଭଯଂ ଦତ୍ୱା ଅୱେରଂ

ଦତ୍ୱା ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝଂ ଦତ୍ୱା ଅପରିମାଣସ୍ସ ଅଭୟସ୍ସ ଅୱେରସ୍ସ ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝସ୍ସ ଭାଗୀ ହୋତି। ଇଦଂ, ଭିକ୍ଖୱେ , ପଠମଂ ଦାନଂ ମହାଦାନଂ ଅଗ୍ଗଞ୍ଞଂ ରତ୍ତଞ୍ଞଂ ୱଂସଞ୍ଞଂ ପୋରାଣଂ ଅସଙ୍କିଣ୍ଣଂ ଅସଙ୍କିଣ୍ଣପୁବ୍ବଂ, ନ ସଙ୍କିୟତି ନ ସଙ୍କିୟିସ୍ସତି, ଅପ୍ପଟିକୁଟ୍ଠଂ ସମଣେହି ବ୍ରାହ୍ମଣେହି ୱିଞ୍ଞୂହି। ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିୟସାୱକୋ ଅଦିନ୍ନାଦାନଂ ପହାୟ…ପେ… କାମେସୁମିଚ୍ଛାଚାରଂ ପହାୟ…ପେ… ମୁସାୱାଦଂ ପହାୟ…ପେ… ସୁରାମେରୟମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନଂ ପହାୟ ସୁରାମେରୟମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ପଟିୱିରତୋ ହୋତି। ସୁରାମେରୟମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ପଟିୱିରତୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିୟସାୱକୋ ଅପରିମାଣାନଂ ସତ୍ତାନଂ ଅଭୟଂ ଦେତି ଅୱେରଂ ଦେତି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝଂ ଦେତି। ଅପରିମାଣାନଂ ସତ୍ତାନଂ ଅଭୟଂ ଦତ୍ୱା ଅୱେରଂ ଦତ୍ୱା ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝଂ ଦତ୍ୱା ଅପରିମାଣସ୍ସ ଅଭୟସ୍ସ ଅୱେରସ୍ସ ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝସ୍ସ ଭାଗୀ ହୋତି। ଇଦଂ, ଭିକ୍ଖୱେ , ପଞ୍ଚମଂ ଦାନଂ ମହାଦାନଂ ଅଗ୍ଗଞ୍ଞଂ ରତ୍ତଞ୍ଞଂ ୱଂସଞ୍ଞଂ ପୋରାଣଂ ଅସଙ୍କିଣ୍ଣଂ ଅସଙ୍କିଣ୍ଣପୁବ୍ବଂ, ନ ସଙ୍କିୟତି ନ ସଙ୍କିୟିସ୍ସତି, ଅପ୍ପଟିକୁଟ୍ଠଂ ସମଣେହି ବ୍ରାହ୍ମଣେହି ୱିଞ୍ଞୂହି। ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଦାନାନି ମହାଦାନାନି ଅଗ୍ଗଞ୍ଞାନି ରତ୍ତଞ୍ଞାନି ୱଂସଞ୍ଞାନି ପୋରାଣାନି ଅସଙ୍କିଣ୍ଣାନି ଅସଙ୍କିଣ୍ଣପୁବ୍ବାନି, ନ ସଙ୍କିୟନ୍ତି ନ ସଙ୍କିୟିସ୍ସନ୍ତି, ଅପ୍ପଟିକୁଟ୍ଠାନି ସମଣେହି ବ୍ରାହ୍ମଣେହି ୱିଞ୍ଞୂହୀ''ତି [ଅ। ନି। ୮।୩୯]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ ଦାନନ୍ତି।

୪୮୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦେୟ୍ୟଧମ୍ମୋ ଦାନ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧେକଚ୍ଚୋ ଅନ୍ନଂ ଦେତି, ପାନଂ ଦେତି, ୱତ୍ଥଂ ଦେତି, ୟାନଂ ଦେତି, ମାଲଂ ଦେତି, ଗନ୍ଧଂ ଦେତି, ୱିଲେପନଂ ଦେତି, ସେୟ୍ୟଂ ଦେତି, ଆୱସଥଂ ଦେତି, ପଦୀପେୟ୍ୟଂ ଦେତୀ''ତି [ସଂ। ନି। ୩।୩୬୨-୩୯୧ ଥୋକଂ ୱିସଦିସଂ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଦେୟ୍ୟଧମ୍ମୋ ଦାନନ୍ତି।

୪୮୨। ଦେୟ୍ୟଧମ୍ମୋ ଦାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦେୟ୍ୟଧମ୍ମୋ ଇଟ୍ଠଫଲୋ କନ୍ତଫଲୋ ମନୁଞ୍ଞଫଲୋ ଅସେଚନକଫଲୋ ସୁଖୁଦ୍ରୟୋ ସୁଖୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦାନଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ଚୀୱରଂ ଦାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚୀୱରଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ କନ୍ତଫଲଂ ମନୁଞ୍ଞଫଲଂ ଅସେଚନକଫଲଂ ସୁଖୁଦ୍ରୟଂ ସୁଖୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦାନଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ପିଣ୍ଡପାତୋ ଦାନଂ… ସେନାସନଂ ଦାନଂ… ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ଦାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ଇଟ୍ଠଫଲୋ କନ୍ତଫଲୋ ମନୁଞ୍ଞଫଲୋ ଅସେଚନକଫଲୋ ସୁଖୁଦ୍ରୟୋ ସୁଖୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦେୟ୍ୟଧମ୍ମୋ ଦାନ''ନ୍ତି।

ଦାନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୬୭) ୫। ପରିଭୋଗମୟପୁଞ୍ଞକଥା

୪୮୩। ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରିଭୋଗମୟୋ ଫସ୍ସୋ ୱଡ୍ଢତି, ୱେଦନା ୱଡ୍ଢତି, ସଞ୍ଞା ୱଡ୍ଢତି, ଚେତନା ୱଡ୍ଢତି, ଚିତ୍ତଂ ୱଡ୍ଢତି, ସଦ୍ଧା ୱଡ୍ଢତି, ୱୀରିୟଂ ୱଡ୍ଢତି, ସତି ୱଡ୍ଢତି, ସମାଧି ୱଡ୍ଢତି, ପଞ୍ଞା ୱଡ୍ଢତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଲତା ୱିୟ ୱଡ୍ଢତି, ମାଲୁୱା ୱିୟ ୱଡ୍ଢତି, ରୁକ୍ଖୋ ୱିୟ ୱଡ୍ଢତି, ତିଣଂ ୱିୟ ୱଡ୍ଢତି, ମୁଞ୍ଜପୁଞ୍ଜୋ ୱିୟ ୱଡ୍ଢତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୮୪। ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦାୟକୋ ଦାନଂ ଦତ୍ୱା ନ ସମନ୍ନାହରତି, ହୋତି ପୁଞ୍ଞନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ [ଅନାୱଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ (ସୀ। ପୀ। କ।), ଅନାୱଜ୍ଝନ୍ତସ୍ସ (ସ୍ୟା।)] ହୋତି… ଅନାଭୋଗସ୍ସ ହୋତି… ଅସମନ୍ନାହରନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ଅମନସିକରୋନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ଅଚେତୟନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ଅପତ୍ଥୟନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଆୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ଆଭୋଗସ୍ସ ହୋତି… ସମନ୍ନାହରନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ମନସିକରୋନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ଚେତୟନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ପତ୍ଥୟନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଆୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ଆଭୋଗସ୍ସ ହୋତି… ସମନ୍ନାହରନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ମନସିକରୋନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ଚେତୟନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ପତ୍ଥୟନ୍ତସ୍ସ ହୋତି… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ହୋତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀ''ତି।

୪୮୫। ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦାୟକୋ ଦାନଂ ଦତ୍ୱା କାମୱିତକ୍କଂ ୱିତକ୍କେତି, ବ୍ୟାପାଦୱିତକ୍କଂ ୱିତକ୍କେତି, ୱିହିଂସାୱିତକ୍କଂ ୱିତକ୍କେତି , ହୋତି ପୁଞ୍ଞନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ

ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରାନି! କତମାନି ଚତ୍ତାରି? ନଭଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଥୱୀ ଚ – ଇଦଂ ପଠମଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ। ଓରିମଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀରଂ ସମୁଦ୍ଦସ୍ସ ପାରିମଞ୍ଚ ତୀରଂ – ଇଦଂ ଦୁତିଯଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ। ଯତୋ ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱେରୋଚନୋ ଅବ୍ଭୁଦେତି ଯତ୍ଥ ଚ ଅତ୍ଥମେତି – ଇଦଂ ତତିଯଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ। ସତଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମୋ ଅସତଞ୍ଚ ଧମ୍ମୋ – ଇଦଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ। ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତ୍ତାରି ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରାନୀତି।

‘‘ନଭଞ୍ଚ ଦୂରେ ପଥୱୀ ଚ ଦୂରେ,

ପାରଂ ସମୁଦ୍ଦସ୍ସ ତଦାହୁ ଦୂରେ;

ଯତୋ ଚ ୱେରୋଚନୋ ଅବ୍ଭୁଦେତି,

ପଭଙ୍କରୋ ଯତ୍ଥ ଚ ଅତ୍ଥମେତି।

‘‘ତତୋ ହୱେ ଦୂରତରଂ ୱଦନ୍ତି,

ସତଞ୍ଚ ଧମ୍ମଂ ଅସତଞ୍ଚ ଧମ୍ମଂ;

ଅବ୍ଯାଯିକୋ ହୋତି ସତଂ ସମାଗମୋ,

ଯାୱମ୍ପି ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ ତଥେୱ ହୋତି।

‘‘ଖିପ୍ପଞ୍ହି ୱେତି [ଖିପ୍ପଂହୱେତି (ବହୂସୁ)] ଅସତଂ ସମାଗମୋ;

ତସ୍ମା ସତଂ ଧମ୍ମୋ ଅସବ୍ଭି ଆରକା’’ତି [ଅ। ନି। ୪।୪୭]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ’’ତି।

୪୮୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପରିଭୋଗମଯଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ଆରାମରୋପା ୱନରୋପା, ଯେ ଜନା ସେତୁକାରକା;

ପପଞ୍ଚ ଉଦପାନଞ୍ଚ, ଯେ ଦଦନ୍ତି ଉପସ୍ସଯଂ।

‘‘ତେସଂ ଦିୱା ଚ ରତ୍ତୋ ଚ, ସଦା ପୁଞ୍ଞଂ ପୱଡ୍ଢତି;

ଧମ୍ମଟ୍ଠା ସୀଲସମ୍ପନ୍ନା, ତେ ଜନା ସଗ୍ଗଗାମିନୋ’’ତି [ସଂ। ନି। ୧।୪୭]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପରିଭୋଗମଯଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପରିଭୋଗମଯଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଚତ୍ତାରୋମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁଞ୍ଞାଭିସନ୍ଦା କୁସଲାଭିସନ୍ଦା ସୁଖସ୍ସାହାରା ସୋୱଗ୍ଗିକା ସୁଖୱିପାକା ସଗ୍ଗସଂୱତ୍ତନିକା ଇଟ୍ଠାଯ କନ୍ତାଯ ମନାପାଯ ହିତାଯ ସୁଖାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି! କତମେ ଚତ୍ତାରୋ? ଯସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଚୀୱରଂ ପରିଭୁଞ୍ଜମାନୋ ଅପ୍ପମାଣଂ ଚେତୋସମାଧିଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, ଅପ୍ପମାଣୋ ତସ୍ସ ପୁଞ୍ଞାଭିସନ୍ଦୋ କୁସଲାଭିସନ୍ଦୋ ସୁଖସ୍ସାହାରୋ ସୋୱଗ୍ଗିକୋ ସୁଖୱିପାକୋ ସଗ୍ଗସଂୱତ୍ତନିକୋ ଇଟ୍ଠାଯ କନ୍ତାଯ ମନାପାଯ ହିତାଯ ସୁଖାଯ ସଂୱତ୍ତତି। ଯସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପରିଭୁଞ୍ଜମାନୋ…ପେ… ସେନାସନଂ ପରିଭୁଞ୍ଜମାନୋ…ପେ… ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ପରିଭୁଞ୍ଜମାନୋ ଅପ୍ପମାଣଂ ଚେତୋସମାଧିଂ

ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, ଅପ୍ପମାଣୋ ତସ୍ସ ପୁଞ୍ଞାଭିସନ୍ଦୋ କୁସଲାଭିସନ୍ଦୋ ସୁଖସ୍ସାହାରୋ ସୋୱଗ୍ଗିକୋ ସୁଖୱିପାକୋ ସଗ୍ଗସଂୱତ୍ତନିକୋ ଇଟ୍ଠାୟ କନ୍ତାୟ ମନାପାୟ ହିତାୟ ସୁଖାୟ ସଂୱତ୍ତତି। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତ୍ତାରୋ ପୁଞ୍ଞାଭିସନ୍ଦା କୁସଲାଭିସନ୍ଦା ସୁଖସ୍ସାହାରା ସୋୱଗ୍ଗିକା ସୁଖୱିପାକା ସଗ୍ଗସଂୱତ୍ତନିକା ଇଟ୍ଠାୟ କନ୍ତାୟ ମନାପାୟ ହିତାୟ ସୁଖାୟ ସଂୱତ୍ତନ୍ତୀ''ତି [ଅ। ନି। ୪।୫୧]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀତି।

୪୮୭। ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦାୟକୋ ଦାନଂ ଦେତି, ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନ ପରିଭୁଞ୍ଜତି ଛଡ୍ଡେତି ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତି, ହୋତି ପୁଞ୍ଞନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦାୟକୋ ଦାନଂ ଦେତି, ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନ ପରିଭୁଞ୍ଜତି ଛଡ୍ଡେତି ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତି, ହୋତି ପୁଞ୍ଞଂ; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀ''ତି।

ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦାୟକୋ ଦାନଂ ଦେତି, ପଟିଗ୍ଗାହକେ ପଟିଗ୍ଗହିତେ ରାଜାନୋ ୱା ହରନ୍ତି, ଚୋରା ୱା ହରନ୍ତି, ଅଗ୍ଗି ୱା ଦହତି, ଉଦକଂ ୱା ୱହତି, ଅପ୍ପିୟା ୱା ଦାୟାଦା ହରନ୍ତି, ହୋତି ପୁଞ୍ଞନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଦାୟକୋ ଦାନଂ ଦେତି, ପଟିଗ୍ଗାହକେ ପଟିଗ୍ଗହିତେ ରାଜାନୋ ୱା ହରନ୍ତି, ଚୋରା ୱା ହରନ୍ତି, ଅଗ୍ଗି ୱା ଦହତି, ଉଦକଂ ୱା ୱହତି, ଅପ୍ପିୟା ୱା ଦାୟାଦା ହରନ୍ତି, ହୋତି ପୁଞ୍ଞଂ; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିଭୋଗମୟଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତୀ''ତି।

ପରିଭୋଗମୟପୁଞ୍ଞକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୬୮) ୬। ଇତୋଦିନ୍ନକଥା

୪୮୮। ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଇତୋ ଚୀୱରଂ ଦେନ୍ତି ତଂ ଚୀୱରଂ ତତ୍ଥ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଇତୋ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦେନ୍ତି, ଇତୋ ସେନାସନଂ ଦେନ୍ତି, ଇତୋ ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦେନ୍ତି, ଇତୋ ଖାଦନୀୟଂ ଦେନ୍ତି, ଇତୋ ଭୋଜନୀୟଂ ଦେନ୍ତି, ଇତୋ ପାନୀୟଂ ଦେନ୍ତି; ତଂ ପାନୀୟଂ ତତ୍ଥ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ଅଞ୍ଞସ୍ସ କାରକୋ ପରକତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖଂ ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି, ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୮୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପେତା ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ଦାନଂ ଦେନ୍ତଂ ଅନୁମୋଦେନ୍ତି, ଚିତ୍ତଂ ପସାଦେନ୍ତି, ପୀତିଂ ଉପ୍ପାଦେନ୍ତି, ସୋମନସ୍ସଂ ପଟିଲଭନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପେତା ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ଦାନଂ ଦେନ୍ତଂ ଅନୁମୋଦେନ୍ତି, ଚିତ୍ତଂ ପସାଦେନ୍ତି, ପୀତିଂ ଉପ୍ପାଦେନ୍ତି, ସୋମନସ୍ସଂ ପଟିଲଭନ୍ତି; ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତୀ''ତି।

୪୯୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

''ଉନ୍ନମେ ଉଦକଂ ୱୁଟ୍ଠଂ, ଯଥାନିନ୍ନଂ ପୱତ୍ତତି;

ଏୱମେୱ ଇତୋ ଦିନ୍ନଂ, ପେତାନଂ ଉପକପ୍ପତି।

''ଯଥା ୱାରିୱହା ପୂରା, ପରିପୂରେନ୍ତି ସାଗରଂ;

ଏୱମେୱ ଇତୋ ଦିନ୍ନଂ, ପେତାନଂ ଉପକପ୍ପତି।

''ନ ହି ତତ୍ଥ କସୀ ଅତ୍ଥି, ଗୋରକ୍ଖେତ୍ଥ ନ ୱିଜ୍ଜତି;

ୱଣିଜ୍ଜା ତାଦିସୀ ନତ୍ଥି, ହିରଞ୍ଞେନ କୟାକୟଂ [କୟକ୍କୟଂ (ସୀ। ପୀ।)];

ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ଯାପେନ୍ତି, ପେତା କାଲଙ୍କତା ତହି’’ନ୍ତି [ଖୁ। ପା। ୭।୬; ପେ। ୱ। ୧୯]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତୀତି।

୪୯୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ପଞ୍ଚିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠାନାନି ସମ୍ପସ୍ସନ୍ତା ମାତାପିତରୋ ପୁତ୍ତଂ ଇଚ୍ଛନ୍ତି କୁଲେ ଜାଯମାନଂ! କତମାନି ପଞ୍ଚ? ଭଟୋ ୱା ନୋ ଭରିସ୍ସତି, କିଚ୍ଚଂ ୱା ନୋ କରିସ୍ସତି, କୁଲୱଂସୋ ଚିରଂ ଠସ୍ସତି, ଦାଯଜ୍ଜଂ ପଟିପଜ୍ଜିସ୍ସତି, ଅଥ ୱା ପନ ପେତାନଂ କାଲଙ୍କତାନଂ ଦକ୍ଖିଣଂ ଅନୁପ୍ପଦସ୍ସତି – ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଠାନାନି ସମ୍ପସ୍ସନ୍ତା ମାତାପିତରୋ ପୁତ୍ତଂ ଇଚ୍ଛନ୍ତି କୁଲେ ଜାଯମାନ’’ନ୍ତି।

‘‘ପଞ୍ଚ ଠାନାନି ସମ୍ପସ୍ସଂ, ପୁତ୍ତଂ ଇଚ୍ଛନ୍ତି ପଣ୍ଡିତା;

ଭଟୋ ୱା ନୋ ଭରିସ୍ସତି, କିଚ୍ଚଂ ୱା ନୋ କରିସ୍ସତି।

‘‘କୁଲୱଂସୋ ଚିରଂ ତିଟ୍ଠେ, ଦାଯଜ୍ଜଂ ପଟିପଜ୍ଜତି;

ଅଥ ୱା ପନ ପେତାନଂ, ଦକ୍ଖିଣଂ ଅନୁପ୍ପଦସ୍ସତି।

‘‘ଠାନାନେତାନି ସମ୍ପସ୍ସଂ, ପୁତ୍ତଂ ଇଚ୍ଛନ୍ତି ପଣ୍ଡିତା;

ତସ୍ମା ସନ୍ତୋ ସପ୍ପୁରିସା, କତଞ୍ଞୂ କତୱେଦିନୋ।

‘‘ଭରନ୍ତି ମାତାପିତରୋ, ପୁବ୍ବେ କତମନୁସ୍ସରଂ;

କରୋନ୍ତି ତେସଂ କିଚ୍ଚାନି, ଯଥା ତଂ ପୁବ୍ବକାରିନଂ।

‘‘ଓୱାଦକାରୀ ଭଟପୋସୀ, କୁଲୱଂସଂ ଅହାପଯଂ;

ସଦ୍ଧୋ ସୀଲେନ ସମ୍ପନ୍ନୋ, ପୁତ୍ତୋ ହୋତି ପସଂସିଯୋ’’ତି [ଅ। ନି। ୫।୩୧]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତୀତି।

ଇତୋ ଦିନ୍ନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୬୯) ୭। ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋତିକଥା

୪୯୨। ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଖୱେଦନିଯା ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖୱେଦନିଯା, ସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ଦୁକ୍ଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ଫସ୍ସେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ସଞ୍ଞାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ଚେତନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ସାରମ୍ମଣା; ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା [ଆୱଜ୍ଜନା (ସ୍ୟା। କଂ।)] ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନ ସୁଖୱେଦନିଯା ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯା ନ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖୱେଦନିଯା, ନ ସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ନ ଦୁକ୍ଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ନ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ନ ଫସ୍ସେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ନ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ନ ସଞ୍ଞାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ନ ଚେତନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ନ ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ଅନାରମ୍ମଣା; ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସୁଖୱେଦନିଯା ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯା…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣା; ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋ’’ତି।

ଫସ୍ସୋ କମ୍ମୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ସୁଖୱେଦନିୟୋ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିୟୋ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖୱେଦନିୟୋ ସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ଦୁକ୍ଖାୟ…ପେ… ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ଫସ୍ସେନ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ସଞ୍ଞାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ଚେତନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ସାରମ୍ମଣୋ; ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋ, ପଥୱୀ ସୁଖୱେଦନିୟା ଦୁକ୍ଖୱେଦନିୟା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖୱେଦନିୟା ସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତା ଦୁକ୍ଖାୟ…ପେ… ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତା ଫସ୍ସେନ ସମ୍ପୟୁତ୍ତା ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତା ସଞ୍ଞାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତା ଚେତନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତା ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପୟୁତ୍ତା ସାରମ୍ମଣା; ଅତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋ, ପଥୱୀ ନ ସୁଖୱେଦନିୟା ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିୟା…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣା; ନତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସୋ କମ୍ମୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ନ ସୁଖୱେଦନିୟୋ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିୟୋ …ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ; ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଥୱୀ ପଗ୍ଗହନିଗ୍ଗହୁପଗା ଛେଦନଭେଦନୁପଗାତି? ଆମନ୍ତା । କମ୍ମୱିପାକୋ ପଗ୍ଗହନିଗ୍ଗହୁପଗୋ ଛେଦନଭେଦନୁପଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲବ୍ଭା ପଥୱୀ କେତୁଂ ୱିକ୍କେତୁଂ ଆଠପେତୁଂ ଓଚିନିତୁଂ ୱିଚିନିତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲବ୍ଭା କମ୍ମୱିପାକୋ କେତୁଂ ୱିକ୍କେତୁଂ ଆଠପେତୁଂ ଓଚିନିତୁଂ ୱିଚିନିତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୯୩। ପଥୱୀ ପରେସଂ ସାଧାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମୱିପାକୋ ପରେସଂ ସାଧାରଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମୱିପାକୋ ପରେସଂ ସାଧାରଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ଅସାଧାରଣମଞ୍ଞେସଂ, ଅଚୋରହରଣୋ ନିଧି;

କୟିରାଥ ମଚ୍ଚୋ ପୁଞ୍ଞାନି, ସଚେ ସୁଚରିତଂ ଚରେ’’ତି [ଖୁ। ପା। ୮।୯ ଖୁଦ୍ଦକପାଠେ, ଥୋକଂ ୱିସଦିସଂ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କମ୍ମୱିପାକୋ ପରେସଂ ସାଧାରଣୋ’’ତି।

ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଠମଂ ପଥୱୀ ସଣ୍ଠାତି, ପଚ୍ଛା ସତ୍ତା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଠମଂ ୱିପାକୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ପଚ୍ଛା ୱିପାକପଟିଲାଭାୟ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଥୱୀ ସବ୍ବସତ୍ତାନଂ କମ୍ମୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା । ସବ୍ବେ ସତ୍ତା ପଥୱିଂ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବେ ସତ୍ତା ପଥୱିଂ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ପଥୱିଂ ଅପରିଭୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ପରିନିବ୍ବାୟନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି କମ୍ମୱିପାକଂ ଅଖେପେତ୍ୱା ପରିନିବ୍ବାୟନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଥୱୀ ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ କମ୍ମୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞେ ସତ୍ତା ପଥୱିଂ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ କମ୍ମୱିପାକଂ ଅଞ୍ଞେ ସତ୍ତା ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ କମ୍ମୱିପାକଂ ଅଞ୍ଞେ ସତ୍ତା ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା । ଚକ୍କୱତ୍ତିସତ୍ତସ୍ସ ଫସ୍ସଂ ୱେଦନଂ ସଞ୍ଞଂ ଚେତନଂ ଚିତ୍ତଂ ସଦ୍ଧଂ ୱୀରିୟଂ ସତିଂ ସମାଧିଂ ପଞ୍ଞଂ ଅଞ୍ଞେ ସତ୍ତା ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୯୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ଇସ୍ସରିୟସଂୱତ୍ତନିୟଂ କମ୍ମଂ ଅଧିପଚ୍ଚସଂୱତ୍ତନିୟଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଇସ୍ସରିୟସଂୱତ୍ତନିୟଂ କମ୍ମଂ ଅଧିପଚ୍ଚସଂୱତ୍ତନିୟଂ କମ୍ମଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋ’’ତି।

ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୭୦) ୮। ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋତିକଥା

୪୯୫। ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଖୱେଦନିଯଂ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖୱେଦନିଯଂ, ସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଦୁକ୍ଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଫସ୍ସେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ସଞ୍ଞାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଚେତନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ସାରମ୍ମଣଂ; ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ; ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ; ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା …ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋ’’ତି।

ଫସ୍ସୋ ୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ସୁଖୱେଦନିଯୋ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯୋ…ପେ… ସାରମ୍ମଣୋ; ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋ, ଜରାମରଣଂ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ସାରମ୍ମଣଂ; ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋ, ଜରାମରଣଂ ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ; ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସୋ ୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ନ ସୁଖୱେଦନିଯୋ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯୋ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ; ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୯୬। ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲାନଞ୍ଚ ଅକୁସଲାନଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାନଞ୍ଚ ଅକୁସଲାନଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲାନଞ୍ଚ ଅକୁସଲାନଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାନଞ୍ଚ ଅକୁସଲାନଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ୱିପାକୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୯୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ଦୁବ୍ବଣ୍ଣସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ ଅପ୍ପାଯୁକସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଦୁବ୍ବଣ୍ଣସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ ଅପ୍ପାଯୁକସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋ’’ତି।

ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୭୧) ୯। ଅରିଯଧମ୍ମୱିପାକକଥା

୪୯୮। ନତ୍ଥି ଅରିୟଧମ୍ମୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ମହପ୍ଫଲଂ ସାମଞ୍ଞଂ ମହପ୍ଫଲଂ ବ୍ରହ୍ମଞ୍ଞନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମହପ୍ଫଲଂ ସାମଞ୍ଞଂ ମହପ୍ଫଲଂ ବ୍ରହ୍ମଞ୍ଞଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଅରିୟଧମ୍ମୱିପାକୋ''ତି।

ନତ୍ଥି ଅରିୟଧମ୍ମୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ସୋତାପତ୍ତିଫଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଅରିୟଧମ୍ମୱିପାକୋ''ତି। ନନୁ ଅତ୍ଥି ସକଦାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଅରହତ୍ତଫଲଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଅରିୟଧମ୍ମୱିପାକୋ''ତି।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ନ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦାନଫଲଂ ନ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ନ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଫଲଂ…ପେ… ଭାୱନାଫଲଂ ନ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲଂ ନ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦାନଫଲଂ ନ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲଂ ନ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଫଲଂ…ପେ… ଭାୱନାଫଲଂ ନ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦାନଫଲଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦାନଫଲଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲଂ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୀଲଫଲଂ…ପେ… ଭାୱନାଫଲଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଭାୱନାଫଲଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ …ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲଂ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୪୯୯। କାମାୱଚରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପାୱଚରଂ କୁସଲଂ…ପେ… ଅରୂପାୱଚରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାମାୱଚରଂ କୁସଲଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ରୂପାୱଚରଂ…ପେ… ଅରୂପାୱଚରଂ କୁସଲଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୦୦। କାମାୱଚରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକଂ ଆଚୟଗାମୀତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକଂ ଆଚୟଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପାୱଚରଂ…ପେ… ଅରୂପାୱଚରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକଂ ଆଚୟଗାମୀତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକଂ ଆଚୟଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକଂ ଅପଚୟଗାମୀତି? ଆମନ୍ତା। କାମାୱଚରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକଂ ଅପଚୟଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକଂ ଅପଚୟଗାମୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପାୱଚରଂ…ପେ… ଅରୂପାୱଚରଂ କୁସଲଂ ସୱିପାକଂ ଅପଚୟଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରିୟଧମ୍ମୱିପାକକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୭। ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ

(୭୨) ୧୦। ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତିକଥା

୫୦୧। ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତସ୍ସ ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିୟା ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପାକୋତି ୱା ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି ୱା ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି ୱା ୱିପାକୋତି ୱା ଏସେସେ ଏକଟ୍ଠେ ସମେ ସମଭାଗେ ତଜ୍ଜାତେତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପାକୋ ଚ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋ ଚ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋ ଚ ୱିପାକୋ ଚ ସହଗତା ସହଜାତା ସଂସଟ୍ଠା ସମ୍ପଯୁତ୍ତା ଏକୁପ୍ପାଦା ଏକନିରୋଧା ଏକୱତ୍ଥୁକା ଏକାରମ୍ମଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ଅକୁସଲଂ ସୋ ଅକୁସଲସ୍ସ ୱିପାକୋ, ତଞ୍ଞେୱ କୁସଲଂ ସୋ କୁସଲସ୍ସ ୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ପାଣଂ ହନତି ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ନିରଯେ ପଚ୍ଚତି, ଯେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ଦାନଂ ଦେତି ତେନେୱ ଚିତ୍ତେନ ସଗ୍ଗେ ମୋଦତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୦୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱିପାକା ଚତ୍ତାରୋ ଖନ୍ଧା ଅରୂପିନୋ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞପଚ୍ଚଯାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱିପାକା ଚତ୍ତାରୋ ଖନ୍ଧା ଅରୂପିନୋ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞପଚ୍ଚଯା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋ’’ତି।

ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ସତ୍ତମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ସଙ୍ଗହୋ , ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ଚେତସିକୋ ଧମ୍ମୋ, ଚେତସିକଂ ଦାନଂ, ପରିଭୋଗମଯଂ ପୁଞ୍ଞଂ ୱଡ୍ଢତି, ଇତୋ ଦିନ୍ନେନ ତତ୍ଥ ଯାପେନ୍ତି, ପଥୱୀ କମ୍ମୱିପାକୋ, ଜରାମରଣଂ ୱିପାକୋ, ନତ୍ଥି ଅରିଯଧମ୍ମୱିପାକୋ, ୱିପାକୋ ୱିପାକଧମ୍ମଧମ୍ମୋତି।

୮। ଅଟ୍ଠମଵଗ୍ଗୋ

(୭୩) ୧। ଛଗତିକଥା

୫୦୩। ଛ ଗତିଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପଞ୍ଚ ଗତିଯୋ ଵୁତ୍ତା ଭଗଵତା – ନିରଯୋ, ତିରଚ୍ଛାନଯୋନି, ପେତ୍ତିଵିସଯୋ, ମନୁସ୍ସା, ଦେଵାତି [ମ। ନି। ୧। ୧୫୩]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଞ୍ଚ ଗତିଯୋ ଵୁତ୍ତା ଭଗଵତା – ନିରଯୋ, ତିରଚ୍ଛାନଯୋନି, ପେତ୍ତିଵିସଯୋ, ମନୁସ୍ସା, ଦେଵା; ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଛ ଗତିଯୋ''ତି।

ଛ ଗତିଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାଲକଞ୍ଚିକା [କାଲକଞ୍ଜିକା (ସୀ। ସ୍ଯା। କଂ।), କାଠଅକଞ୍ଜକା (ପୀ।)] ସୁରା ପେତାନଂ ସମାନଵଣ୍ଣା ସମାନଭୋଗା ସମାନାହାରା ସମାନାଯୁକା ପେତେହି ସହ ଆଵାହଵିଵାହଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାଲକଞ୍ଚିକା ଅସୁରା ପେତାନଂ ସମାନଵଣ୍ଣା ସମାନଭୋଗା ସମାନାହାରା ସମାନାଯୁକା ପେତେହି ସହ ଆଵାହଵିଵାହଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଛ ଗତିଯୋ''ତି।

ଛ ଗତିଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵେପଚିତ୍ତିପରିସା ଦେଵାନଂ ସମାନଵଣ୍ଣା ସମାନଭୋଗା ସମାନାହାରା ସମାନାଯୁକା ଦେଵେହି ସହ ଆଵାହଵିଵାହଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଵେପଚିତ୍ତିପରିସା ଦେଵାନଂ ସମାନଵଣ୍ଣା ସମାନଭୋଗା ସମାନାହାରା ସମାନାଯୁକା ଦେଵେହି ସହ ଆଵାହଵିଵାହଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଛ ଗତିଯୋ''ତି।

ଛ ଗତିଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵେପଚିତ୍ତିପରିସା ପୁବ୍ବଦେଵାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଵେପଚିତ୍ତିପରିସା ପୁବ୍ବଦେଵା, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଛ ଗତିଯୋ''ତି।

୫୦୪। ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଛ ଗତିଯୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ଅସୁରକାଯୋତି, ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଅସୁରକାଯୋ, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଛ ଗତିଯୋ''ତି।

ଛଗତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମଵଗ୍ଗୋ

(୭୪) ୨। ଅନ୍ତରାଭଵକଥା

୫୦୫। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମଭଵୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଭଵୋତି ? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପଭଵୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମଭଵସ୍ସ ଚ ରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅନ୍ତରେ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅନ୍ତରେ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମଭଵସ୍ସ ଚ ରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମଭଵସ୍ସ ଚ ରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋ''ତି। ରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅରୂପଭଵସ୍ସ ଚ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋ''ତି।

୫୦୬। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚମୀ ସା ଯୋନି, ଛଟ୍ଠମୀ ସା ଗତି, ଅଟ୍ଠମୀ ସା ଵିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି, ଦସମୋ ସୋ ସତ୍ତାଵାସୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭଵୋ ଭଵୋ ଗତି ସତ୍ତାଵାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ଵିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାଵପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭଵୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନ୍ତରାଭଵେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚଵନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନ୍ତରାଭଵେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଵେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ଵିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନ୍ତରାଭଵୋ ପଞ୍ଚଵୋକାରଭଵୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୦୭। ଅତ୍ଥି କାମଭୱୋ, କାମଭୱୋ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ, ଅନ୍ତରାଭୱୋ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କାମଭୱୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କାମଭୱୂପଗା ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଭୱେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଭୱେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଭୱୋ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱୋ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ରୂପଭୱୋ, ରୂପଭୱୋ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ, ଅନ୍ତରାଭୱୋ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପଭୱୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପଭୱୂପଗା ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଭୱେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଭୱେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଭୱୋ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱୋ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅରୂପଭୱୋ, ଅରୂପଭୱୋ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ, ଅନ୍ତରାଭୱୋ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅରୂପଭୱୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅରୂପଭୱୂପଗା ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପଭୱେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପଭୱେ ଅତ୍ଥି ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱେ ଅତ୍ଥି ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପଭୱୋ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନ୍ତରାଭୱୋ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୦୮। ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେସଞ୍ଞେୱ ସତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ସବ୍ବେସଞ୍ଞେୱ ସତ୍ତାନଂ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସବ୍ବେସଞ୍ଞେୱ ସତ୍ତାନଂ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ’’ତି।

ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଆନନ୍ତରିଯସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଆନନ୍ତରିଯସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଆନନ୍ତରିଯସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ’’ତି।

ନ ଆନନ୍ତରିଯସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଆନନ୍ତରିଯସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଆନନ୍ତରିଯସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ନ ଆନନ୍ତରିଯସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନିରଯୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ…ପେ… ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ …ପେ… ଅରୂପୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରୂପୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ’’ତି।

ନ ଅରୂପୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ନ ଅରୂପୂପଗସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ନତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୦୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାଯୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥି, ତେନ ୱତ ରେ [ନୋ ଚ ୱତ ରେ (ସୀ। କ।), ନୋ ୱତ ରେ (ସ୍ଯା।)] ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋ’’ତି।

ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାୟୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଉପହଚ୍ଚପରିନିବ୍ବାୟୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ଅତ୍ଥି ଉପହଚ୍ଚଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନ୍ତରାପରିନିବ୍ବାୟୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ଅତ୍ଥି ଅନ୍ତରାଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାୟୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ… ପେ… ସସଙ୍ଖାରପରିନିବ୍ବାୟୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅତ୍ଥୀତି କତ୍ୱା ଅତ୍ଥି ସସଙ୍ଖାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନ୍ତରାଭୱକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ

(୭୫) ୩। କାମଗୁଣକଥା

୫୧୦। ପଞ୍ଚେୱ କାମଗୁଣା କାମଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ଛନ୍ଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ଛନ୍ଦୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଞ୍ଚେୱ କାମଗୁଣା କାମଧାତୂ''ତି। ନନୁ ଅତ୍ଥି ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ରାଗୋ ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ଛନ୍ଦୋ ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ଛନ୍ଦରାଗୋ ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସଙ୍କପ୍ପୋ ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ରାଗୋ ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତୋ ସଙ୍କପ୍ପରାଗୋ ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତା ପୀତି ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତଂ ସୋମନସ୍ସଂ ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତଂ ପୀତିସୋମନସ୍ସନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ତପ୍ପଟିସଞ୍ଞୁତ୍ତଂ ପୀତିସୋମନସ୍ସଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଞ୍ଚେୱ କାମଗୁଣା କାମଧାତୂ''ତି।

ପଞ୍ଚେୱ କାମଗୁଣା କାମଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। ମନୁସ୍ସାନଂ ଚକ୍ଖୁ ନ କାମଧାତୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନୁସ୍ସାନଂ ସୋତଂ…ପେ… ମନୁସ୍ସାନଂ ଘାନଂ…ପେ… ମନୁସ୍ସାନଂ ଜିୱ୍ହା…ପେ… ମନୁସ୍ସାନଂ କାୟୋ…ପେ… ମନୁସ୍ସାନଂ ମନୋ ନ କାମଧାତୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମନୁସ୍ସାନଂ ମନୋ ନ କାମଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

''ପଞ୍ଚ କାମଗୁଣା ଲୋକେ, ମନୋଛଟ୍ଠା ପୱେଦିତା;

ଏତ୍ଥ ଛନ୍ଦଂ ୱିରାଜେତ୍ୱା, ଏୱଂ ଦୁକ୍ଖା ପମୁଚ୍ଚତୀ''ତି [ସୁ। ନି। ୧୭୩; ସଂ। ନି। ୧।୩୦]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ମନୁସ୍ସାନଂ ମନୋ ନ କାମଧାତୂ''ତି।

୫୧୧। ପଞ୍ଚେୱ କାମଗୁଣା କାମଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। କାମଗୁଣା ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କାମଗୁଣୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କାମଗୁଣୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଗୁଣେ ସତ୍ତା ଜାୟନ୍ତି ଜୀୟନ୍ତି ମୀୟନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଗୁଣେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଗୁଣା ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଗୁଣେ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ସାୱକୟୁଗଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମଧାତୁ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମଗୁଣା ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ୟୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କାମଧାତୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କାମଗୁଣୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କାମଧାତୂପଗା ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କାମଗୁଣୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମଧାତୁୟା ସତ୍ତା ଜାୟନ୍ତି ଜୀୟନ୍ତି ମୀୟନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। କାମଗୁଣେ ସତ୍ତା ଜାୟନ୍ତି ଜୀୟନ୍ତି ମୀୟନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… କାମଧାତୁୟା ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାମଗୁଣେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଧାତୁ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମଗୁଣା ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମଧାତୁୟା ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ପଚ୍ଚେକସବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ସାୱକୟୁଗଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। କାମଗୁଣେ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ପଚ୍ଚେକସମ୍ବୁଦ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ସାୱକୟୁଗଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୧୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପଞ୍ଚେୱ କାମଗୁଣା କାମଧାତୂ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ପଞ୍ଚିମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାମଗୁଣା! କତମେ ପଞ୍ଚ?

ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ରୂପା ଇଟ୍ଠା କନ୍ତା ମନାପା ପିଯରୂପା କାମୂପସଂହିତା ରଜନୀଯା, ସୋତୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ସଦ୍ଦା…ପେ… ଘାନୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ଗନ୍ଧା…ପେ… ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ରସା…ପେ… କାଯୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ଇଟ୍ଠା କନ୍ତା ମନାପା ପିଯରୂପା କାମୂପସଂହିତା ରଜନୀଯା – ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ କାମଗୁଣା’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପଞ୍ଚେୱ କାମଗୁଣା କାମଧାତୂତି।

କାମଗୁଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ

(୭୬) ୪। କାମକଥା

୫୧୩। ପଞ୍ଚେୱାଯତନା କାମାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତୋ ଛନ୍ଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତୋ ଛନ୍ଦୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଞ୍ଚେୱାଯତନା କାମା’’ତି। ନନୁ ଅତ୍ଥି ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତୋ ରାଗୋ ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତୋ ଛନ୍ଦୋ ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତୋ ଛନ୍ଦରାଗୋ ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତୋ ସଙ୍କପ୍ପୋ ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତୋ ରାଗୋ ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତୋ ସଙ୍କପ୍ପରାଗୋ ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତା ପୀତି ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ ସୋମନସ୍ସଂ ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ ପୀତିସୋମନସ୍ସନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ତପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ ପୀତିସୋମନସ୍ସଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଞ୍ଚେୱାଯତନା କାମା’’ତି।

୫୧୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପଞ୍ଚେୱାଯତନା କାମା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ପଞ୍ଚିମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାମଗୁଣା! କତମେ ପଞ୍ଚ? ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ରୂପା…ପେ… କାଯୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ଇଟ୍ଠା କନ୍ତା ମନାପା ପିଯରୂପା କାମୂପସଂହିତା ରଜନୀଯା – ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ କାମଗୁଣା’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପଞ୍ଚେୱାଯତନା କାମାତି।

ପଞ୍ଚେୱାଯତନା କାମାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ପଞ୍ଚିମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାମଗୁଣା! କତମେ ପଞ୍ଚ? ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ରୂପା…ପେ… କାଯୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ଇଟ୍ଠା କନ୍ତା ମନାପା ପିଯରୂପା କାମୂପସଂହିତା ରଜନୀଯା – ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ କାମଗୁଣା । ଅପି ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନେତେ କାମା କାମଗୁଣା ନାମେତେ ଅରିଯସ୍ସ ୱିନଯେ ୱୁଚ୍ଚ’’ନ୍ତି –

‘‘ସଙ୍କପ୍ପରାଗୋ ପୁରିସସ୍ସ କାମୋ,

ନ ତେ କାମା ଯାନି ଚିତ୍ରାନି ଲୋକେ;

ସଙ୍କପ୍ପରାଗୋ ପୁରିସସ୍ସ କାମୋ,

ତିଟ୍ଠନ୍ତି ଚିତ୍ରାନି ତଥେୱ ଲୋକେ;

ଅଥେତ୍ଥ ଧୀରା ୱିନଯନ୍ତି ଛନ୍ଦ’’ନ୍ତି [ଅ। ନି। ୬।୬୩ ନିବ୍ବେଧିକସୁତ୍ତେ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପଞ୍ଚେୱାଯତନା କାମା’’ତି।

କାମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ

(୭୭) ୫। ରୂପଧାତୁକଥା

୫୧୫। ରୂପିନୋ ଧମ୍ମା ରୂପଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପେ ସତ୍ତା ଜାଯନ୍ତି ଜୀଯନ୍ତି ମୀଯନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଧାତୁ ଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପଧାତୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ରୂପୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପଧାତୂପଗା ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ରୂପୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଧାତୁୟା ସତ୍ତା ଜାୟନ୍ତି ଜୀୟନ୍ତି ମୀୟନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପେ ସତ୍ତା ଜାୟନ୍ତି ଜୀୟନ୍ତି ମୀୟନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଧାତୁୟା ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପେ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଧାତୁ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୧୬। ରୂପିନୋ ଧମ୍ମା ରୂପଧାତୁ, କାମଧାତୁୟା ଅତ୍ଥି ରୂପନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱ କାମଧାତୁ, ସା ରୂପଧାତୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାୱ କାମଧାତୁ, ସା ରୂପଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। କାମଭୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦ୍ୱୀହି ଭୱେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – କାମଭୱେନ ଚ ରୂପଭୱେନ ଚାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ରୂପଧାତୁକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ

(୭୮) ୬। ଅରୂପଧାତୁକଥା

୫୧୭। ଅରୂପିନୋ ଧମ୍ମା ଅରୂପଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନା ଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ୱେଦନୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ୱେଦନୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନାୟ ସତ୍ତା ଜାୟନ୍ତି ଜୀୟନ୍ତି ମୀୟନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନାୟ ଅତ୍ଥି ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରୂପଧାତୁ ଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନା ଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅରୂପଧାତୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ୱେଦନୂପଗଂ କମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅରୂପଧାତୂପଗା ସତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ୱେଦନୂପଗା ସତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରୂପଧାତୁୟା ସତ୍ତା ଜାୟନ୍ତି ଜୀୟନ୍ତି ମୀୟନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାୟ ସତ୍ତା ଜାୟନ୍ତି ଜୀୟନ୍ତି ମୀୟନ୍ତି ଚୱନ୍ତି ଉପପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପଧାତୁୟା ଅତ୍ଥି ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାୟ ଅତ୍ଥି ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପଧାତୁ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନା ଚତୁୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୧୮। ଅରୂପିନୋ ଧମ୍ମା ଅରୂପଧାତୁ, କାମଧାତୁୟା ଅତ୍ଥି ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱ କାମଧାତୁ, ସା ଅରୂପଧାତୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାୱ କାମଧାତୁ, ସା ଅରୂପଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। କାମଭୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦ୍ୱୀହି ଭୱେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – କାମଭୱେନ ଚ ଅରୂପଭୱେନ ଚାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପିନୋ ଧମ୍ମା ରୂପଧାତୁ, ଅରୂପିନୋ ଧମ୍ମା ଅରୂପଧାତୁ, କାମଧାତୁୟା ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ସାୱ କାମଧାତୁ, ସା ରୂପଧାତୁ, ସା ଅରୂପଧାତୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାୱ କାମଧାତୁ, ସା ରୂପଧାତୁ, ସା ଅରୂପଧାତୂତି? ଆମନ୍ତା। କାମଭୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୀହି ଭୱେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – କାମଭୱେନ ଚ ରୂପଭୱେନ ଚ ଅରୂପଭୱେନ ଚାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରୂପଧାତୁକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମଵଗ୍ଗୋ

(୭୯) ୭। ରୂପଧାତୁଯାଆଯତନକଥା

୫୧୯। ଅତ୍ଥି ସଳାଯତନିକୋ ଅତ୍ତଭାୱୋ ରୂପଧାତୁଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଗନ୍ଧାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିଵ୍ହାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ରସାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଗନ୍ଧାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ରସାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିଵ୍ହାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ନତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୨୦। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଚକ୍ଖାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ରୂପାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଚକ୍ଖାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ରୂପାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିଵ୍ହାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ରସାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୋତାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମନାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମନାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିଵ୍ହାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ରସାଯତନନ୍ତି…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନଂ, ଅତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଚକ୍ଖାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ରୂପାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୋତାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମନାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ଧମ୍ମାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିଵ୍ହାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ରସାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଚକ୍ଖାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ରୂପାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୋତାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ସଦ୍ଦାଯତନଂ …ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମନାଯତନଂ, ନତ୍ଥି ଧମ୍ମାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୨୧। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ରୂପାଯତନଂ, ତେନ ଚକ୍ଖୁନା ତଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନଂ, ତେନ ଘାନେନ ତଂ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ରୂପାଯତନଂ, ତେନ ଚକ୍ଖୁନା ତଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିଵ୍ହାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ରସାଯତନଂ, ତାଯ ଜିଵ୍ହାଯ ତଂ ରସଂ ସାଯତି…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ, ତେନ କାଯେନ ତଂ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୋତାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମାଯତନଂ, ତେନ ମନେନ ତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନଂ, ତେନ ଘାନେନ ତଂ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମାଯତନଂ, ତେନ ମନେନ ତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିଵ୍ହାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ରସାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ, ତେନ କାଯେନ ତଂ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନଂ, ନ ଚ ତେନ ଘାନେନ ତଂ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ରୂପାଯତନଂ, ନ ଚ ତେନ ଚକ୍ଖୁନା ତଂ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନଂ, ନ ଚ ତେନ ଘାନେନ ତଂ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୋତାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମାଯତନଂ, ନ ଚ ତେନ ମନେନ ତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିଵ୍ହାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ରସାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ, ନ ଚ ତେନ କାଯେନ ତଂ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ସୋତାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଧମ୍ମାଯତନଂ, ନ ଚ ତେନ ମନେନ ତଂ ଧମ୍ମଂ ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୨୨। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଗନ୍ଧାଯତନଂ, ତେନ ଘାନେନ ତଂ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମୂଲଗନ୍ଧୋ ସାରଗନ୍ଧୋ ତଚଗନ୍ଧୋ

ପତ୍ତଗନ୍ଧୋ ପୁପ୍ଫଗନ୍ଧୋ ଫଲଗନ୍ଧୋ ଆମଗନ୍ଧୋ ୱିସ୍ସଗନ୍ଧୋ ସୁଗନ୍ଧୋ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଜିୱ୍ହାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ରସାଯତନଂ, ତାଯ ଜିୱ୍ହାଯ ତଂ ରସଂ ସାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ମୂଲରସୋ ଖନ୍ଧରସୋ ତଚରସୋ ପତ୍ତରସୋ ପୁପ୍ଫରସୋ ଫଲରସୋ ଅମ୍ବିଲଂ ମଧୁରଂ ତିତ୍ତକଂ କଟୁକଂ ଲୋଣିକଂ ଖାରିକଂ ଲମ୍ବିଲଂ କସାୱୋ ସାଦୁ ଅସାଦୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କାଯାଯତନଂ ଅତ୍ଥି ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ, ତେନ କାଯେନ ତଂ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କକ୍ଖଳଂ ମୁଦୁକଂ ସଣ୍ହଂ ଫରୁସଂ ସୁଖସମ୍ଫସ୍ସଂ ଦୁକ୍ଖସମ୍ଫସ୍ସଂ ଗରୁକଂ ଲହୁକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୨୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଳାଯତନିକୋ ଅତ୍ତଭାୱୋ ରୂପଧାତୁଯା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନନିମିତ୍ତଂ ଜିୱ୍ହାନିମିତ୍ତଂ କାଯନିମିତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଘାନନିମିତ୍ତଂ ଜିୱ୍ହାନିମିତ୍ତଂ କାଯନିମିତ୍ତଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଳାଯତନିକୋ ଅତ୍ତଭାୱୋ ରୂପଧାତୁଯା’’ତି।

ରୂପଧାତୁଯା ଆଯତନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ

(୮୦) ୮। ଅରୂପେ ରୂପକଥା

୫୨୪। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୂତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଭୱୋ ରୂପଗତି ରୂପସତ୍ତାୱାସୋ ରୂପସଂସାରୋ ରୂପଯୋନି ରୂପତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅରୂପଭୱୋ ଅରୂପଗତି ଅରୂପସତ୍ତାୱାସୋ ଅରୂପସଂସାରୋ ଅରୂପଯୋନି ଅରୂପତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରୂପଭୱୋ…ପେ… ଅରୂପତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୂ’’ତି।

ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୂତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ ଗତି ସତ୍ତାୱାସୋ ସଂସାରୋ ଯୋନି ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠିତି ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୂ’’ତି।

୫୨୫। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ରୂପଧାତୁଯା, ସୋ ଚ ରୂପଭୱୋ ରୂପଗତି ରୂପସତ୍ତାୱାସୋ ରୂପସଂସାରୋ ରୂପଯୋନି ରୂପତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୁ, ସୋ ଚ ରୂପଭୱୋ ରୂପଗତି…ପେ… ରୂପତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ରୂପଧାତୁଯା, ସୋ ଚ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୁ, ସୋ ଚ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୁ, ସୋ ଚ ଅରୂପଭୱୋ ଅରୂପଗତି ଅରୂପସତ୍ତାୱାସୋ ଅରୂପସଂସାରୋ ଅରୂପଯୋନି ଅରୂପତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ରୂପଧାତୁଯା [ଅରୂପଧାତୁଯା (ସବ୍ବତ୍ଥ)], ସୋ ଚ ଅରୂପଭୱୋ ଅରୂପଗତି…ପେ… ଅରୂପତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୁ, ସୋ ଚ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ରୂପଧାତୁଯା [ଅରୂପଧାତୁଯା (ସବ୍ବତ୍ଥ)], ସୋ ଚ ଚତୁୱୋକାରଭୱୋ ଗତି…ପେ… ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୨୬। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୂତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ରୂପାନଂ ନିସ୍ସରଣଂ ଅରୂପଂ [ଇତିୱୁ॰ ୭୨; ଅ॰ ନି॰ ୫।୨୦୦; ଦୀ॰ ନି॰ ୩।୩୨୧] ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ରୂପାନଂ ନିସ୍ସରଣଂ ଅରୂପଂ [ଇତିୱୁ॰ ୭୨; ଅ॰ ନି॰ ୫।୨୦୦; ଦୀ॰ ନି॰ ୩।୩୨୧] ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୂ’’ତି।

ରୂପାନଂ ନିସ୍ସରଣଂ ଅରୂପଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୂତି? ଆମନ୍ତା । କାମାନଂ ନିସ୍ସରଣଂ ନେକ୍ଖମ୍ମଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ଅତ୍ଥି ନେକ୍ଖମ୍ମେସୁ କାମା, ଅତ୍ଥି ଅନାସୱେସୁ ଆସୱା, ଅତ୍ଥି ଅପରିଯାପନ୍ନେସୁ ପରିଯାପନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରୂପେ ରୂପକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ

(୮୧) ୯। ରୂପଂ କମ୍ମନ୍ତିକଥା

୫୨୭। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲ''ନ୍ତି।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ କୁସଲୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା କୁସଲା ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ କୁସଲୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା କୁସଲା ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୨୮। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯଂ କିଞ୍ଚି କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପଂ ସବ୍ବଂ ତଂ କୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ କୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ … ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ କୁସଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ … ତେଜୋଧାତୁ …ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୨୯। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ କୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅନାରମ୍ମଣା କୁସଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ … ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅନାରମ୍ମଣା ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୦। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ କୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତା କୁସଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତା ଅବ୍ଯାକତାତି ? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୧। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ କୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅନାରମ୍ମଣା ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତା କୁସଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅନାରମ୍ମଣା ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତା ଅବ୍ଯାକତାତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୨। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ , ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲ''ନ୍ତି।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ କୁସଲୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା କୁସଲା ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ କୁସଲୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା କୁସଲା ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯଂ କିଞ୍ଚି କୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପଂ ସବ୍ବଂ ତଂ କୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯଥା କାଯକମ୍ମଂ ତଥା ୱଚୀକମ୍ମନ୍ତି।

୫୩୩। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା

ପଚ୍ଚନା ପଣିଧି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲ''ନ୍ତି।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ ଅକୁସଲୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ରାଗୋ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ… ମାନୋ… ଦିଟ୍ଠି… ୱିଚିକିଚ୍ଛା… ଥିନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ… ଅହିରିକଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ ଅକୁସଲୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ରାଗୋ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ… ମାନୋ… ଦିଟ୍ଠି… ୱିଚିକିଚ୍ଛା… ଥିନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ… ଅହିରିକଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ କାଯକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଯଂ କିଞ୍ଚି ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପଂ ସବ୍ବଂ ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୪। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲ''ନ୍ତି।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ ଅକୁସଲୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା … ଚେତନା… ରାଗୋ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ… ମାନୋ… ଦିଟ୍ଠି… ୱିଚିକିଚ୍ଛା… ଥିନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ… ଅହିରିକଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ ଅକୁସଲୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ରାଗୋ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ… ମାନୋ… ଦିଟ୍ଠି… ୱିଚିକିଚ୍ଛା… ଥିନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ… ଅହିରିକଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯଂ କିଞ୍ଚି ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପଂ ସବ୍ବଂ ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୫। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥୱୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ…

ପଥଵୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ ଅବ୍ଯାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୬। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ…ପେ… ରସାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ… ପଥଵୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ…ପେ… ପଥଵୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ ଅବ୍ଯାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୭। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ… ପଥଵୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ… ପଥଵୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଅବ୍ଯାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ… ପଥଵୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ରୂପାଯତନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ସଦ୍ଦାଯତନଂ…ପେ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ… ପଥଵୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଅବ୍ଯାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ରୂପଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ ଫସ୍ସୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାଯକମ୍ମଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାଯକମ୍ମଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ରୂପଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀ''ତି।

ରୂପଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାଯତନଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାଯତନଂ…ପେ… ଘାନାଯତନଂ… ଜିଵ୍ହାଯତନଂ… କାଯାଯତନଂ… ରୂପାଯତନଂ… ସଦ୍ଦାଯତନଂ… ଗନ୍ଧାଯତନଂ… ରସାଯତନଂ … ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ… ପଥଵୀଧାତୁ… ଆପୋଧାତୁ… ତେଜୋଧାତୁ…ପେ… ୱାଯୋଧାତୁ ଅସୁଚି ଅସ୍ସୁ ଲୋହିତଂ ସେଦୋ

କୁସଲୋପି ଅକୁସଲୋପୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାୟୋ ରୂପଂ, କାୟକମ୍ମଂ ରୂପନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମନୋ ରୂପଂ, ମନୋକମ୍ମଂ ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ମନୋ ଅରୂପଂ, ମନୋକମ୍ମଂ ଅରୂପନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାୟୋ ଅରୂପଂ, କାୟକମ୍ମଂ ଅରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାୟୋ ରୂପନ୍ତି, କାୟକମ୍ମଂ ରୂପନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାୟତନଂ ରୂପନ୍ତି, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାୟୋ ରୂପନ୍ତି, କାୟକମ୍ମଂ ରୂପନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାୟତନଂ ରୂପନ୍ତି, ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାୟୋ ରୂପନ୍ତି, କାୟକମ୍ମଂ ରୂପନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଘାନାୟତନଂ ରୂପନ୍ତି, ଘାନୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାୟୋ ରୂପନ୍ତି, କାୟକମ୍ମଂ ରୂପନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଜିୱ୍ହାୟତନଂ ରୂପନ୍ତି, ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନ୍ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାୟୋ ରୂପନ୍ତି, କାୟକମ୍ମଂ ରୂପନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାୟାୟତନଂ ରୂପନ୍ତି, କାୟୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୩୯। ରୂପଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଚେତନାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, କମ୍ମଂ ୱଦାମି; ଚେତୟିତ୍ୱା କମ୍ମଂ କରୋତି କାୟେନ ୱାଚାୟ ମନସା’’ତି [ଅ। ନି। ୬।୬୩ ନିବ୍ବେଧିକସୁତ୍ତେ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପଂ କମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ରୂପଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘କାୟେ ୱା, ଆନନ୍ଦ [ହାନନ୍ଦ (ସଂ। ନି। ୨।୨୫)], ସତି କାୟସଞ୍ଚେତନାହେତୁ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖଂ; ୱାଚାୟ ୱା, ଆନନ୍ଦ [ହାନନ୍ଦ (ସଂ। ନି। ୨।୨୫)], ସତି ୱଚୀସଞ୍ଚେତନାହେତୁ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖଂ; ମନେ ୱା, ଆନନ୍ଦ [ହାନନ୍ଦ (ସଂ। ନି। ୨।୨୫)], ସତି ମନୋସଞ୍ଚେତନାହେତୁ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖ’’ନ୍ତି [ସଂ। ନି। ୨।୨୫; ଅ। ନି। ୪।୧୭୧]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପଂ କମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ରୂପଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ତିୱିଧା, ଭିକ୍ଖୱେ, କାୟସଞ୍ଚେତନା ଅକୁସଲଂ କାୟକମ୍ମଂ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରୟଂ ଦୁକ୍ଖୱିପାକଂ; ଚତୁବ୍ବିଧା, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱଚୀସଞ୍ଚେତନା ଅକୁସଲଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରୟଂ ଦୁକ୍ଖୱିପାକଂ; ତିୱିଧା, ଭିକ୍ଖୱେ, ମନୋସଞ୍ଚେତନା ଅକୁସଲଂ ମନୋକମ୍ମଂ ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରୟଂ ଦୁକ୍ଖୱିପାକଂ; ତିୱିଧା, ଭିକ୍ଖୱେ, କାୟସଞ୍ଚେତନା କୁସଲଂ କାୟକମ୍ମଂ ସୁଖୁଦ୍ରୟଂ ସୁଖୱିପାକଂ; ଚତୁବ୍ବିଧା, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱଚୀସଞ୍ଚେତନା କୁସଲଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ସୁଖୁଦ୍ରୟଂ ସୁଖୱିପାକଂ; ତିୱିଧା , ଭିକ୍ଖୱେ, ମନୋସଞ୍ଚେତନା କୁସଲଂ ମନୋକମ୍ମଂ ସୁଖୁଦ୍ରୟଂ ସୁଖୱିପାକ’’ନ୍ତି [ଅ। ନି। ୧୦।୨୧୭ ଥୋକଂ ପନ ୱିସଦିସଂ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପଂ କମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ରୂପଂ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସଚାୟଂ, ଆନନ୍ଦ, ସମିଦ୍ଧି ମୋଘପୁରିସୋ ପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ସ [ପୋତଲିପୁତ୍ତସ୍ସ (ମ। ନି। ୩।୩୦୦)] ପରିବ୍ବାଜକସ୍ସ ଏୱଂ ପୁଟ୍ଠୋ ଏୱଂ ବ୍ୟାକରେୟ୍ୟ – ‘ସଞ୍ଚେତନିୟଂ , ଆୱୁସୋ ପାଟଲିପୁତ୍ତ, କମ୍ମଂ କତ୍ୱା କାୟେନ ୱାଚାୟ ମନସା ସୁଖୱେଦନିୟଂ ସୁଖଂ ସୋ ୱେଦୟତି; ସଞ୍ଚେତନିୟଂ, ଆୱୁସୋ ପାଟଲିପୁତ୍ତ, କମ୍ମଂ କତ୍ୱା କାୟେନ ୱାଚାୟ ମନସା ଦୁକ୍ଖୱେଦନିୟଂ ଦୁକ୍ଖଂ ସୋ ୱେଦୟତି; ସଞ୍ଚେତନିୟଂ, ଆୱୁସୋ ପାଟଲିପୁତ୍ତ, କମ୍ମଂ କତ୍ୱା କାୟେନ ୱାଚାୟ ମନସା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖୱେଦନିୟଂ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ସୋ ୱେଦୟତୀ’ତି, ଏୱଂ ବ୍ୟାକରମାନୋ ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ସମିଦ୍ଧି ମୋଘପୁରିସୋ ପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ସ ପରିବ୍ବାଜକସ୍ସ ସମ୍ମା ବ୍ୟାକରମାନୋ ବ୍ୟାକରେୟ୍ୟା’’ତି [ମ। ନି। ୩।୩୦୦]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପଂ କମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ରୂପଂ କମ୍ମନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ

(୮୨) ୧୦। ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିୟକଥା

୫୪୦। ନତ୍ଥି ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିୟନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆୟୁ ଠିତି ଯପନା ଯାପନା ଇରିୟନା ୱତ୍ତନା ପାଲନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆୟୁ ଠିତି ଯପନା ଯାପନା ଇରିୟନା ୱତ୍ତନା ପାଲନାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆୟୁ ଠିତି ଯପନା ଯାପନା ଇରିୟନା ୱତ୍ତନା ପାଲନା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନତ୍ଥି ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିୟ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆୟୁ ଠିତି ଯପନା ଯାପନା ଇରିୟନା ୱତ୍ତନା ପାଲନା, ଅତ୍ଥି ଅରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିୟନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆୟୁ

ଠିତି ଯପନା ଯାପନା ଇରିଯନା ୱତ୍ତନା ପାଲନା, ଅତ୍ଥି ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ଠିତି ଯପନା ଯାପନା ଇରିଯନା ୱତ୍ତନା ପାଲନା, ନତ୍ଥି ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି ଅରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ଠିତି ଯପନା ଯାପନା ଇରିଯନା ୱତ୍ତନା ପାଲନା, ନତ୍ଥି ଅରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ଅରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୪୧। ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ଅରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପୀନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପୀନଞ୍ଚ ଅରୂପୀନଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ଅରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପୀନଞ୍ଚ ଅରୂପୀନଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପୀନଞ୍ଚ ଅରୂପୀନଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପୀନଞ୍ଚ ଅରୂପୀନଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନଂ ଆଯୁ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ନତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୪୨। ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି।

ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କତମକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି। ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ…ପେ… ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅତ୍ଥି ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ…ପେ… ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ନ ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୪୩। ନତ୍ଥି ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାନଂ ନତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ରୂପଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯ''ନ୍ତି। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କତମକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥି ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥି ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥି ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ…ପେ… ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥି ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ…ପେ… ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୪୪। ଉପପତ୍ତେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପପତ୍ତେସିଯେ ଚିତ୍ତେ ଭିଜ୍ଜମାନେ ଏକଦେସଂ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଉପପତ୍ତେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ ଉପପତ୍ତେସିଯେ ଚିତ୍ତେ ଭିଜ୍ଜମାନେ ଏକଦେସୋ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉପପତ୍ତେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତୋ ଫସ୍ସୋ ଉପପତ୍ତେସିଯେ ଚିତ୍ତେ ଭିଜ୍ଜମାନେ ଅନୱସେସୋ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଉପପତ୍ତେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ସମୁଟ୍ଠିତଂ ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଉପପତ୍ତେସିଯେ ଚିତ୍ତେ ଭିଜ୍ଜମାନେ ଅନୱସେସଂ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୪୫। ଦ୍ୱେ ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱୀହି ଜୀୱିତେହି ଜୀୱତି, ଦ୍ୱୀହି ମରଣେହି ମୀଯତୀତି? ଆମନ୍ତା [ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ (ସ୍ୟା। କଂ। ପୀ।)]।

ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୮। ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ

(୮୩) ୧୧। କମ୍ମହେତୁକଥା

୫୪୬। କମ୍ମହେତୁ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମହେତୁ ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା ପରିହାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… କମ୍ମହେତୁ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମହେତୁ ସକଦାଗାମୀ…ପେ… ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା ପରିହାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମହେତୁ ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲା ନ ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମହେତୁ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ନ ପରିହାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ … ପେ… କମ୍ମହେତୁ ସକଦାଗାମୀ…ପେ… ଅନାଗାମୀ ଅନାଗାମିଫଲା ନ ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମହେତୁ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ନ ପରିହାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମହେତୁ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପାଣାତିପାତକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଦିନ୍ନାଦାନକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ… ପେ… କାମେସୁମିଚ୍ଛାଚାରକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ… ମୁସାୱାଦକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ… ପିସୁଣୱାଚାକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ… ଫରୁସୱାଚାକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ… ସମ୍ଫପ୍ପଲାପକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ… ମାତୁଘାତକମ୍ମସ୍ସ [ମାତୁଘାତକକମ୍ମସ୍ସ (ସ୍ୟା।), ମାତୁଘାତିକମ୍ମସ୍ସ (କ।) ତଥା ପିତୁଘାତଅରହନ୍ତଘାତକମ୍ମସ୍ସାତିପଦେସୁ] ହେତୁ… ପିତୁଘାତକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ… ଅରହନ୍ତଘାତକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ… ରୁହିରୁପ୍ପାଦକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ…ପେ… ସଙ୍ଘଭେଦକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

କତମସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ହେତୂତି? ହନ୍ଦ ହି ଅରହନ୍ତାନଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖତୀତି। ଅରହନ୍ତାନଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖନକମ୍ମସ୍ସ ହେତୁ ଅରହା ଅରହତ୍ତା ପରିହାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯେ କେଚି ଅରହନ୍ତାନଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ଅରହତ୍ତଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମହେତୁକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଅଟ୍ଠମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଛ ଗତିଯୋ, ଅନ୍ତରାଭୱୋ, ପଞ୍ଚେୱ କାମଗୁଣା କାମଧାତୁ, ପଞ୍ଚେୱ ଆଯତନା କାମା, ରୂପିନୋ ଧମ୍ମା ରୂପଧାତୁ, ଅରୂପିନୋ ଧମ୍ମା ଅରୂପଧାତୁ, ସଳାଯତନିକୋ ଅତ୍ତଭାୱୋ ରୂପଧାତୁଯା, ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପେସୁ, ରୂପଂ କମ୍ମଂ, ରୂପଂ ଜୀୱିତଂ, କମ୍ମହେତୁକା ପରିହାଯତୀତି।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୯। ନଵମଵଗ୍ଗୋ

(୮୪) ୧। ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵୀକଥା

୫୪୭। ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵିସ୍ସ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସଙ୍ଖାରେ ଅନିଚ୍ଚତୋ ମନସିକରୋତୋ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଙ୍ଖାରେ ଅନିଚ୍ଚତୋ ମନସିକରୋତୋ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵିସ୍ସ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନ’’ନ୍ତି।

ନନୁ ସଙ୍ଖାରେ ଦୁକ୍ଖତୋ…ପେ… ରୋଗତୋ… ଗଣ୍ଡତୋ… ସଲ୍ଲତୋ… ଅଘତୋ… ଆବାଧତୋ… ପରତୋ… ପଲୋକତୋ… ଈତିତୋ… ଉପଦ୍ଦଵତୋ… ଭଯତୋ… ଉପସଗ୍ଗତୋ… ଚଲତୋ… ପଭଙ୍ଗୁତୋ… ଅଦ୍ଧୁଵତୋ… ଅତାଣତୋ… ଅଲେଣତୋ… ଅସରଣତୋ… ଅସରଣୀଭୂତତୋ… ରିତ୍ତତୋ… ତୁଚ୍ଛତୋ… ସୁଞ୍ଞତୋ… ଅନତ୍ତତୋ… ଆଦୀନଵତୋ…ପେ… ଵିପରିଣାମଧମ୍ମତୋ ମନସିକରୋତୋ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଙ୍ଖାରେ ଵିପରିଣାମଧମ୍ମତୋ ମନସିକରୋତୋ ସଂଯୋଜନା ପହୀଯନ୍ତି, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵିସ୍ସ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନ’’ନ୍ତି।

ସଙ୍ଖାରେ ଚ ଅନିଚ୍ଚତୋ ମନସି କରୋତି ନିବ୍ବାନେ ଚ ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵୀ ହୋତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରେ ଚ ଅନିଚ୍ଚତୋ ମନସି କରୋତି ନିବ୍ବାନେ ଚ ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵୀ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ଵିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ଵିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରେ ଚ ଦୁକ୍ଖତୋ…ପେ… ଵିପରିଣାମଧମ୍ମତୋ ମନସି କରୋତି ନିବ୍ବାନେ ଚ ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵୀ ହୋତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରେ ଚ ଵିପରିଣାମଧମ୍ମତୋ ମନସି କରୋତି ନିବ୍ବାନେ ଚ ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵୀ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା । ଦ୍ଵିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ଵିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୪୮। ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵିସ୍ସ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ଇଧ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ନିବ୍ବାନେ ସୁଖାନୁପସ୍ସୀ ଵିହରତି ସୁଖସଞ୍ଞୀ ସୁଖପଟିସଂଵେଦୀ, ସତତଂ ସମିତଂ ଅବୋକିଣ୍ଣଂ ଚେତସା ଅଧିମୁଚ୍ଚମାନୋ ପଞ୍ଞାଯ ପରିଯୋଗାହମାନୋ’’ତି [ଅ। ନି। ୭।୧୯]! ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵିସ୍ସ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନନ୍ତି।

ଆନିସଂସଦସ୍ସାଵୀକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନଵମଵଗ୍ଗୋ

(୮୫) ୨। ଅମତାରମ୍ମଣକଥା

୫୪୯। ଅମତାରମ୍ମଣଂ ସଂଯୋଜନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅମତଂ ସଂଯୋଜନିଯଂ ଗନ୍ଥନିଯଂ ଓଘନିଯଂ ଯୋଗନିଯଂ ନୀଵରଣିଯଂ ପରାମଟ୍ଠଂ ଉପାଦାନିଯଂ ସଂକିଲେସିଯନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅମତଂ ଅସଂଯୋଜନିଯଂ ଅଗନ୍ଥନିଯଂ…ପେ… ଅସଂକିଲେସିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅମତଂ ଅସଂଯୋଜନିଯଂ…ପେ… ଅସଂକିଲେସିଯଂ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅମତାରମ୍ମଣଂ ସଂଯୋଜନ’’ନ୍ତି।

ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ରାଗୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅମତଂ ରାଗଟ୍ଠାନିଯଂ ରଜନିଯଂ କମନିଯଂ ମଦନିଯଂ ବନ୍ଧନିଯଂ ମୁଚ୍ଛନିଯନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅମତଂ ନ ରାଗଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ରଜନିଯଂ ନ କମନିଯଂ ନ ମଦନିଯଂ ନ ବନ୍ଧନିଯଂ ନ ମୁଚ୍ଛନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅମତଂ ନ ରାଗଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ରଜନିଯଂ ନ କମନିଯଂ ନ ମଦନିଯଂ ନ ବନ୍ଧନିଯଂ ନ ମୁଚ୍ଛନିଯଂ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ରାଗୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀ’’ତି।

ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ଦୋସୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅମତଂ ଦୋସଟ୍ଠାନିଯଂ କୋପଟ୍ଠାନିଯଂ ପଟିଘଟ୍ଠାନିଯନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅମତଂ ନ ଦୋସଟ୍ଠାନିଯଂ ନ କୋପଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ପଟିଘଟ୍ଠାନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅମତଂ ନ ଦୋସଟ୍ଠାନିଯଂ ନ କୋପଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ପଟିଘଟ୍ଠାନିଯଂ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ଦୋସୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀ’’ତି।

ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ମୋହୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅମତଂ ମୋହଟ୍ଠାନିଯଂ ଅଞ୍ଞାଣକରଣଂ ଅଚକ୍ଖୁକରଣଂ ପଞ୍ଞାନିରୋଧିଯଂ ୱିଘାତପକ୍ଖିଯଂ ଅନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅମତଂ ନ ମୋହଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ଅଞ୍ଞାଣକରଣଂ ନ ଅଚକ୍ଖୁକରଣଂ ପଞ୍ଞାବୁଦ୍ଧିଯଂ ଅୱିଘାତପକ୍ଖିଯଂ ନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅମତଂ ନ ମୋହଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ଅଞ୍ଞାଣକରଣଂ…ପେ… ନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିଯଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ମୋହୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀ''ତି।

୫୫୦। ରୂପଂ ଆରବ୍ଭ ସଂଯୋଜନା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ରୂପଂ ସଂଯୋଜନିଯଂ ଗନ୍ଥନିଯଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ସଂଯୋଜନା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଅମତଂ ସଂଯୋଜନିଯଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିଯନ୍ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ଆରବ୍ଭ ରାଗୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ରୂପଂ ରାଗଟ୍ଠାନିଯଂ ରଜନିଯଂ କମନିଯଂ ମଦନିଯଂ ବନ୍ଧନିଯଂ ମୁଚ୍ଛନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ରାଗୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅମତଂ ରାଗଟ୍ଠାନିଯଂ…ପେ… ମୁଚ୍ଛନିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ଆରବ୍ଭ ଦୋସୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ରୂପଂ ଦୋସଟ୍ଠାନିଯଂ କୋପଟ୍ଠାନିଯଂ ପଟିଘଟ୍ଠାନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ଦୋସୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅମତଂ ଦୋସଟ୍ଠାନିଯଂ କୋପଟ୍ଠାନିଯଂ ପଟିଘଟ୍ଠାନିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ଆରବ୍ଭ ମୋହୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ରୂପଂ ମୋହଟ୍ଠାନିଯଂ ଅଞ୍ଞାଣକରଣଂ…ପେ… ଅନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ମୋହୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅମତଂ ମୋହଟ୍ଠାନିଯଂ ଅଞ୍ଞାଣକରଣଂ…ପେ… ଅନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ସଂଯୋଜନା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଅମତଂ ଅସଂଯୋଜନିଯଂ ଅଗନ୍ଥନିଯଂ ଅନୋଘନିଯଂ ଅଯୋଗନିଯଂ ଅନୀୱରଣିଯଂ ଅପରାମଟ୍ଠଂ ଅନୁପାଦାନିଯଂ ଅସଂକିଲେସିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ଆରବ୍ଭ ସଂଯୋଜନା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ରୂପଂ ଅସଂଯୋଜନିଯଂ ଅଗନ୍ଥନିଯଂ…ପେ… ଅସଂକିଲେସିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ରାଗୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅମତଂ ନ ରାଗଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ରଜନିଯଂ ନ କମନିଯଂ ନ ମଦନିଯଂ ନ ବନ୍ଧନିଯଂ ନ ମୁଚ୍ଛନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ରୂପଂ ଆରବ୍ଭ ରାଗୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ରୂପଂ ନ ରାଗଟ୍ଠାନିଯଂ…ପେ… ନ ମୁଚ୍ଛନିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ଦୋସୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅମତଂ ନ ଦୋସଟ୍ଠାନିଯଂ ନ କୋପଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ପଟିଘଟ୍ଠାନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ଆରବ୍ଭ ଦୋସୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ରୂପଂ ନ ଦୋସଟ୍ଠାନିଯଂ ନ କୋପଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ପଟିଘଟ୍ଠାନିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅମତଂ ଆରବ୍ଭ ମୋହୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅମତଂ ନ ମୋହଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ଅଞ୍ଞାଣକରଣଂ…ପେ… ନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ଆରବ୍ଭ ମୋହୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ରୂପଂ ନ ମୋହଟ୍ଠାନିଯଂ ନ ଅଞ୍ଞାଣକରଣଂ…ପେ… ନିବ୍ବାନସଂୱତ୍ତନିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୫୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅମତାରମ୍ମଣଂ ସଂଯୋଜନ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନତୋ ସଞ୍ଜାନାତି, ନିବ୍ବାନଂ ନିବ୍ବାନତୋ ସଞ୍ଜାନିତ୍ୱା ନିବ୍ବାନଂ ମଞ୍ଞତି, ନିବ୍ବାନସ୍ମିଂ ମଞ୍ଞତି, ନିବ୍ବାନତୋ ମଞ୍ଞତି, ନିବ୍ବାନଂ ମେତି ମଞ୍ଞତି, ନିବ୍ବାନଂ ଅଭିନନ୍ଦତୀ''ତି [ମ। ନି। ୧।୬]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅମତାରମ୍ମଣଂ ସଂଯୋଜନନ୍ତି।

ଅମତାରମ୍ମଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୮୬) ୩। ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତିକଥା

୫୫୨। ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି।

ଫସ୍ସୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା । ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା ଚେତନା ଚିତ୍ତଂ ସଦ୍ଧା ୱୀରିଯଂ ସତି ସମାଧି ପଞ୍ଞା ରାଗୋ ଦୋସୋ ମୋହୋ ମାନୋ ଦିଟ୍ଠି ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଥିନଂ ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ ଅହିରିକଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନା…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା ଆଭୋଗୋ…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୫୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ରୂପଂ ସପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ରୂପଂ ସପ୍ପଚ୍ଚଯଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି।

ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୮୭) ୪। ଅନୁସଯା ଅନାରମ୍ମଣକଥା

୫୫୪। ଅନୁସଯା ଅନାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗାନୁସଯୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। କତମକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି ? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମରାଗୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, କାମରାଗୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୫୫। ପଟିଘାନୁସଯୋ ମାନାନୁସଯୋ ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ ଭୱରାଗାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଭିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। କତମକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ଅଭିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଭିଜ୍ଜା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ଅନାରମ୍ମଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ଅଭିଜ୍ଜା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ସାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଭିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ଅଭିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ଅଭିଜ୍ଜା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ସାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୫୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅନୁସଯା ଅନାରମ୍ମଣା''ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ସାନୁସଯୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତେସଂ ଅନୁସଯାନଂ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ଅନୁସଯା ଅନାରମ୍ମଣାତି। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ସରାଗୋତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ରାଗସ୍ସ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ତେନ ହି ରାଗୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି।

ଅନୁସଯା ଅନାରମ୍ମଣାତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୮୮) ୫। ଞାଣଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତିକଥା

୫୫୭। ଞାଣଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଞାଣଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଞା ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ପଞ୍ଞାବଲଂ ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଧମ୍ମୱିଚଯସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଞ୍ଞା ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ପଞ୍ଞାବଲଂ ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଧମ୍ମୱିଚଯସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ଞାଣଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଞାଣଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କତମକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି ? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଞାଣଂ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ଅନାରମ୍ମଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ସାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଞାଣଂ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଞାଣଂ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ପଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ସାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ସାରମ୍ମଣୋ ଏକଦେସୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୫୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଞାଣଂ ଅନାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ଞାଣୀତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଞାଣସ୍ସ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ଞାଣଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି। ଅରହା ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ପଞ୍ଞୱାତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତାଯ ପଞ୍ଞାଯ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ତେନ ହି ପଞ୍ଞା ଅନାରମ୍ମଣାତି।

ଞାଣଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୮୯) ୬। ଅତୀତାନାଗତାରମ୍ମଣକଥା

୫୫୯। ଅତୀତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତାରମ୍ମଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି। ଅତୀତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି ମିଚ୍ଛା। ହଞ୍ଚି ୱା ପନ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି। ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅତୀତାରମ୍ମଣନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ଅତୀତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି।

୫୬୦। ଅନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତାରମ୍ମଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି। ଅନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି ମିଚ୍ଛା। ହଞ୍ଚି ୱା ପନ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନାଗତାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି। ଅନାରମ୍ମଣଂ ଅନାଗତାରମ୍ମଣନ୍ତି ମିଚ୍ଛା।

ଅନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ଅତୀତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ଅନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ଅତୀତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ଅନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆରବ୍ଭ ଅତ୍ଥି ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୬୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତୀତାନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତାନାଗତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତାନାଗତଂ ନତ୍ଥି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତାନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ ଅନାରମ୍ମଣ''ନ୍ତି…ପେ…।

ଅତୀତାନାଗତାରମ୍ମଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୯୦) ୭। ୱିତକ୍କାନୁପତିତକଥା

୫୬୨। ସବ୍ବଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିତକ୍କାନୁପତିତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିଚାରାନୁପତିତଂ ପୀତାନୁପତିତଂ ସୁଖାନୁପତିତଂ ଦୁକ୍ଖାନୁପତିତଂ ସୋମନସ୍ସାନୁପତିତଂ ଦୋମନସ୍ସାନୁପତିତଂ ଉପେକ୍ଖାନୁପତିତଂ ସଦ୍ଧାନୁପତିତଂ ୱୀରିୟାନୁପତିତଂ ସତାନୁପତିତଂ ସମାଧାନୁପତିତଂ ପଞ୍ଞାନୁପତିତଂ ରାଗାନୁପତିତଂ ଦୋସାନୁପତିତଂ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପାନୁପତିତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିତକ୍କାନୁପତିତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସବ୍ବଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିତକ୍କାନୁପତିତ''ନ୍ତି ।

ସବ୍ବଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିତକ୍କାନୁପତିତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ଅୱିତକ୍କୋ ଅୱିଚାରୋ ସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଅୱିତକ୍କୋ ଅୱିଚାରୋ ସମାଧି, ନୋ ଚ

ଓତ ରେ ଓଉଦ୍ଦେ – ‘‘ସଦ୍ଦଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିତକ୍କାନୁପତିତ’’ନ୍ତି। ସଦ୍ଦଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିତକ୍କାନୁପତିତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଯୋ ସମାଧୀ ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ସୱିତକ୍କୋ ସୱିଚାରୋ ସମାଧି, ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି, ଅୱିତକ୍କୋ ଅୱିଚାରୋ ସମାଧୀତି [ଦୀ। ନି। ୩।୩୦୫, ୩୫୩]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଯୋ ସମାଧୀ ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ସୱିତକ୍କୋ ସୱିଚାରୋ ସମାଧି, ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି, ଅୱିତକ୍କୋ ଅୱିଚାରୋ ସମାଧି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଦ୍ଦେ – ‘‘ସଦ୍ଦଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିତକ୍କାନୁପତିତ’’ନ୍ତି।

ୱିତକ୍କାନୁପତିତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୯୧) ୮। ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରସଦ୍ଦକଥା

୫୬୩। ସଦ୍ଦସୋ ୱିତକ୍କଯତୋ ୱିଚାରଯତୋ ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦସୋ ଫୁସଯତୋ ଫସ୍ସୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ, ସଦ୍ଦସୋ ୱେଦଯତୋ ୱେଦନାୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ, ସଦ୍ଦସୋ ସଞ୍ଜାନତୋ ସଞ୍ଞାୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ, ସଦ୍ଦସୋ ଚେତଯତୋ ଚେତନାୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ, ସଦ୍ଦସୋ ଚିନ୍ତଯତୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ, ସଦ୍ଦସୋ ସରତୋ ସତିୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ, ସଦ୍ଦସୋ ପଜାନତୋ ପଞ୍ଞାୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋତି? ନ ହେୱଂ ଓଉଦ୍ଦେ… ପେ…।

ସଦ୍ଦସୋ ୱିତକ୍କଯତୋ ୱିଚାରଯତୋ ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ ସୋତୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟୋ ସୋତସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି ସୋତସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ଓଉଦ୍ଦେ…ପେ…। ନନୁ ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ ନ ସୋତୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟୋ ନ ସୋତସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି ନ ସୋତସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ ନ ସୋତୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟୋ ନ ସୋତସ୍ମିଂ ପଟିହଞ୍ଞତି ନ ସୋତସ୍ସ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଦ୍ଦେ – ‘‘ସଦ୍ଦସୋ ୱିତକ୍କଯତୋ ୱିଚାରଯତୋ ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ’’ତି।

ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରସଦ୍ଦକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୯୨) ୯। ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚାତିକଥା

୫୬୪। ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଫସ୍ସକସ୍ସ ୱାଚା ଅୱେଦନକସ୍ସ ୱାଚା ଅସଞ୍ଞକସ୍ସ ୱାଚା ଅଚେତନକସ୍ସ ୱାଚା ଅଚିତ୍ତକସ୍ସ ୱାଚାତି? ନ ହେୱଂ ଓଉଦ୍ଦେ…ପେ… ନନୁ ସଫସ୍ସକସ୍ସ ୱାଚା ସୱେଦନକସ୍ସ ୱାଚା ସସଞ୍ଞକସ୍ସ ୱାଚା ସଚେତନକସ୍ସ ୱାଚା ସଚିତ୍ତକସ୍ସ ୱାଚାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଫସ୍ସକସ୍ସ ୱାଚା…ପେ… ସଚିତ୍ତକସ୍ସ ୱାଚା, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଦ୍ଦେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚା’’ତି।

ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ [ଅନାୱଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ (ପୀ।), ଅନାୱଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ (ସୀ। ସ୍ୟା। କ।) କଥା। ୪୮୪ ପସ୍ସିତବ୍ବଂ] ୱାଚା…ପେ… ଅନାଭୋଗସ୍ସ ୱାଚା…ପେ… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ୱାଚାତି? ନ ହେୱଂ ଓଉଦ୍ଦେ…ପେ… ନନୁ ଆୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ ୱାଚା ଆଭୋଗସ୍ସ ୱାଚା…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ୱାଚାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଆୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ ୱାଚା ଆଭୋଗସ୍ସ ୱାଚା ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ୱାଚା, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଦ୍ଦେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚା’’ତି।

ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱାଚା ଚିତ୍ତସମୁଟ୍ଠାନା ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତା ଚିତ୍ତେନ ସହ ଏକୁପ୍ପାଦାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱାଚା ଚିତ୍ତସମୁଟ୍ଠାନା ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତା ଚିତ୍ତେନ ସହ ଏକୁପ୍ପାଦା, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଦ୍ଦେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚା’’ତି।

ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚାତି? ଆମନ୍ତା। ନ ଭଣିତୁକାମୋ ଭଣତି, ନ କଥେତୁକାମୋ କଥେତି, ନ ଆଲପିତୁକାମୋ ଆଲପତି, ନ ୱୋହରିତୁକାମୋ ୱୋହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ଓଉଦ୍ଦେ…ପେ… ନନୁ ଭଣିତୁକାମୋ ଭଣତି, କଥେତୁକାମୋ କଥେତି, ଆଲପିତୁକାମୋ ଆଲପତି, ୱୋହରିତୁକାମୋ ୱୋହରତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଣିତୁକାମୋ ଭଣତି, କଥେତୁକାମୋ କଥେତି, ଆଲପିତୁକାମୋ ଆଲପତି, ୱୋହରିତୁକାମୋ ୱୋହରତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଦ୍ଦେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚା’’ତି।

୫୬୫। ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଭଣିସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି, ‘‘ଅଞ୍ଞଂ କଥେସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞଂ କଥେତି, ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଆଲପିସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଲପତି, ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ୱୋହରିସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞଂ ୱୋହରତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଭଣିସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି,…ପେ… ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ୱୋହରିସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞଂ ୱୋହରତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚା’’ତି।

ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚାତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୯୩) ୧୦। ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତିକଥା

୫୬୬। ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଫସ୍ସକସ୍ସ କାଯକମ୍ମଂ…ପେ… ଅଚିତ୍ତକସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସଫସ୍ସକସ୍ସ କାଯକମ୍ମଂ…ପେ… ସଚିତ୍ତକସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଫସ୍ସକସ୍ସ କାଯକମ୍ମଂ…ପେ… ସଚିତ୍ତକସ୍ସ କାଯକମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମଂ…ପେ… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଆୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମଂ…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଆୱଟ୍ଟେନ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମଂ…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାଯକମ୍ମଂ ଚିତ୍ତସମୁଟ୍ଠାନଂ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତଂ ଚିତ୍ତେନ ସହ ଏକୁପ୍ପାଦନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି କାଯକମ୍ମଂ ଚିତ୍ତସମୁଟ୍ଠାନଂ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତଂ ଚିତ୍ତେନ ସହ ଏକୁପ୍ପାଦଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନ ଅଭିକ୍କମିତୁକାମୋ ଅଭିକ୍କମତି, ନ ପଟିକ୍କମିତୁକାମୋ ପଟିକ୍କମତି, ନ ଆଲୋକେତୁକାମୋ ଆଲୋକେତି, ନ ୱିଲୋକେତୁକାମୋ ୱିଲୋକେତି, ନ ସମିଞ୍ଜିତୁକାମୋ ସମିଞ୍ଜେତି, ନ ପସାରେତୁକାମୋ ପସାରେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ନନୁ ଅଭିକ୍କମିତୁକାମୋ ଅଭିକ୍କମତି, ପଟିକ୍କମିତୁକାମୋ ପଟିକ୍କମତି, ଆଲୋକେତୁକାମୋ ଆଲୋକେତି, ୱିଲୋକେତୁକାମୋ ୱିଲୋକେତି, ସମିଞ୍ଜିତୁକାମୋ ସମିଞ୍ଜେତି, ପସାରେତୁକାମୋ ପସାରେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅଭିକ୍କମିତୁକାମୋ ଅଭିକ୍କମତି…ପେ… ପସାରେତୁକାମୋ ପସାରେତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମ’’ନ୍ତି।

୫୬୭। ନ ୱତ୍ତଙ୍ଗ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ‘‘ଅଞ୍ଞତ୍ର ଗଚ୍ଛିସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞତ୍ର ଗଚ୍ଛତି…ପେ… ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ପସାରେସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞଂ ପସାରେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ‘‘ଅଞ୍ଞତ୍ର ଗଚ୍ଛିସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞତ୍ର ଗଚ୍ଛତି…ପେ… ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ପସାରେସ୍ସାମୀ’’ତି ଅଞ୍ଞଂ ପସାରେତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମ’’ନ୍ତି।

ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ କାଯକମ୍ମନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୯। ନୱମୱଗ୍ଗୋ

(୯୪) ୧୧। ଅତୀତାନାଗତସମନ୍ନାଗତକଥା

୫୬୮। ଅତୀତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ୱିଗତଂ ୱିପରିଣତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅବ୍ଭତ୍ଥଙ୍ଗତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତୀତେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅନାଗତେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ଅଜାତଂ ଅଭୂତଂ ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନଭିନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅପାତୁଭୂତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅନାଗତେନ ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

୫୬୯। ଅତୀତେନ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ଅନାଗତେନ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ରୂପକ୍ଖନ୍ଧେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତୀହି ରୂପକ୍ଖନ୍ଧେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତେହି ପଞ୍ଚହି ଖନ୍ଧେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଅନାଗତେହି ପଞ୍ଚହି ଖନ୍ଧେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେହି ପଞ୍ଚହି ଖନ୍ଧେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ପନ୍ନରସହି ଖନ୍ଧେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତେନ ଚକ୍ଖାଯତନେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ଅନାଗତେନ ଚକ୍ଖାଯତନେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ଚକ୍ଖାଯତନେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତୀହି ଚକ୍ଖାଯତନେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତେହି ଦ୍ୱାଦସହି ଆଯତନେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଅନାଗତେହି ଦ୍ୱାଦସହି ଆଯତନେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେହି ଦ୍ୱାଦସହି ଆଯତନେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଛତ୍ତିଂସାଯତନେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତାଯ ଚକ୍ଖୁଧାତୁଯା ସମନ୍ନାଗତୋ, ଅନାଗତାଯ ଚକ୍ଖୁଧାତୁଯା ସମନ୍ନାଗତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାଯ ଚକ୍ଖୁଧାତୁଯା ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତୀହି ଚକ୍ଖୁଧାତୂହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତାହି ଅଟ୍ଠାରସହି ଧାତୂହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଅନାଗତାହି ଅଟ୍ଠାରସହି ଧାତୂହି ସମନ୍ନାଗତୋ , ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାହି ଅଟ୍ଠାରସହି ଧାତୂହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁପଞ୍ଞାସଧାତୂହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତେନ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ଅନାଗତେନ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯେନ ସମନ୍ନାଗତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେନ ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତୀହି ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତେହି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିଯେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ଅନାଗତେହି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିଯେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେହି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିଯେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଛସଟ୍ଠିନ୍ଦ୍ରିଯେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୭୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତୀତାନାଗତେହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ଅଟ୍ଠୱିମୋକ୍ଖଝାଯୀ ଚତୁନ୍ନଂ ଝାନାନଂ ନିକାମଲାଭୀ ନୱନ୍ନଂ ଅନୁପୁବ୍ବୱିହାରସମାପତ୍ତୀନଂ ଲାଭୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଅଟ୍ଠୱିମୋକ୍ଖଝାଯୀ ଚତୁନ୍ନଂ ଝାନାନଂ ନିକାମଲାଭୀ ନୱନ୍ନଂ ଅନୁପୁବ୍ବୱିହାରସମାପତ୍ତୀନଂ ଲାଭୀ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତୀତାନାଗତେହି ସମନ୍ନାଗତୋ’’ତି।

ଅତୀତାନାଗତସମନ୍ନାଗତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ନୱମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଆନିସଂସଦସ୍ସାୱିସ୍ସ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ, ଅମତାରମ୍ମଣଂ ସଂଯୋଜନଂ, ରୂପଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅନୁସଯା ଅନାରମ୍ମଣା, ଏୱମେୱଂ ଞାଣଂ, ଅତୀତାନାଗତାରମ୍ମଣଂ ଚିତ୍ତଂ, ସବ୍ବଂ ଚିତ୍ତଂ ୱିତକ୍କାନୁପତିତଂ, ସବ୍ବସୋ ୱିତକ୍କଯତୋ ୱିଚାରଯତୋ ୱିତକ୍କୱିପ୍ଫାରୋ ସଦ୍ଦୋ, ନ ଯଥାଚିତ୍ତସ୍ସ ୱାଚା, ତଥେୱ କାଯକମ୍ମଂ ଅତୀତାନାଗତେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୯୫) ୧। ନିରୋଧକଥା

୫୭୧। ଉପପତ୍ତେସିଯେ ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧେ ଅନିରୁଦ୍ଧେ କିରିଯା ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦସନ୍ନଂ ଖନ୍ଧାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତି, ଦସ ଖନ୍ଧା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦସନ୍ନଂ ଖନ୍ଧାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତି, ଦସ ଖନ୍ଧା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉପପତ୍ତେସିଯେ ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧେ ଅନିରୁଦ୍ଧେ କିରିଯା ଚତ୍ତାରୋ ଖନ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନୱନ୍ନଂ ଖନ୍ଧାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତି, ନୱ ଖନ୍ଧା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନୱନ୍ନଂ ଖନ୍ଧାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତି, ନୱ ଖନ୍ଧା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉପପତ୍ତେସିଯେ ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧେ ଅନିରୁଦ୍ଧେ କିରିଯାଞ୍ଚାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଛନ୍ନଂ ଖନ୍ଧାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତି, ଛ ଖନ୍ଧା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଛନ୍ନଂ ଖନ୍ଧାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତି, ଛ ଖନ୍ଧା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୭୨। ଉପପତ୍ତେସିଯେ ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧେ ନିରୁଦ୍ଧେ ମଗ୍ଗୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମତୋ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତି, କାଲଙ୍କତୋ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିରୋଧକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୯୬) ୨। ରୂପଂ ମଗ୍ଗୋତିକଥା

୫୭୩। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗିସ୍ସ ରୂପଂ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗିସ୍ସ ରୂପଂ ମଗ୍ଗୋ''ତି।

ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗୋ''ତି।

ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ …ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି; ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗୋ''ତି।

୫୭୪। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ମଗ୍ଗୋ, ସା ଚ ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗୋ, ସା ଚ ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ମଗ୍ଗୋ, ସା ଚ ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗୋ, ସୋ ଚ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ…ପେ… ସମ୍ମାୱାଯାମୋ…ପେ… ସମ୍ମାସତି…ପେ…।

ସମ୍ମାସମାଧି ମଗ୍ଗୋ, ସୋ ଚ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗୋ, ସା ଚ ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ମଗ୍ଗୋ, ସୋ ଚ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗୋ, ସୋ ଚ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗୋ, ସା ଚ ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ମଗ୍ଗୋ, ସା ଚ ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗୋ, ସା ଚ ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ…ପେ… ସମ୍ମାୱାଯାମୋ… ସମ୍ମାସତି … ସମ୍ମାସମାଧି ମଗ୍ଗୋ, ସୋ ଚ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ …ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗୋ, ସୋ ଚ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି… ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ… ସମ୍ମାୱାଯାମୋ… ସମ୍ମାସତି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ମଗ୍ଗୋ, ସୋ ଚ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୭୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗିସ୍ସ ରୂପଂ ମଗ୍ଗୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସମ୍ମାୱାଚା ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସମ୍ମାୱାଚା ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗିସ୍ସ ରୂପଂ ମଗ୍ଗୋ''ତି।

ରୂପଂ ମଗ୍ଗୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୯୭) ୩। ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ମଗ୍ଗକଥା

୫୭୬। ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଉପ୍ପନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଉପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଉପ୍ପନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଉପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା''ତି।

ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ପୁରେଜାତୱତ୍ଥୁକା ପୁରେଜାତାରମ୍ମଣା ଅଜ୍ଝତ୍ତିକୱତ୍ଥୁକା ବାହିରାରମ୍ମଣା ଅସମ୍ଭିନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଅସମ୍ଭିନ୍ନାରମ୍ମଣା ନାନାୱତ୍ଥୁକା ନାନାରମ୍ମଣା ନ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଗୋଚରୱିସଯଂ ପଚ୍ଚନୁଭୋନ୍ତି, ନ ଅସମନ୍ନାହାରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅମନସିକାରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅବୋକିଣ୍ଣା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ସମନନ୍ତରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଅନାଭୋଗାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଅନାଭୋଗା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା''ତି।

୫୭୭। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନାତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି।

୫୭୮। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନାତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନାତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ୱେଦନଂ ଆରବ୍ଭ… ସଞ୍ଞଂ ଆରବ୍ଭ … ଚେତନଂ ଆରବ୍ଭ… ଚିତ୍ତଂ ଆରବ୍ଭ… ଚକ୍ଖୁଂ ଆରବ୍ଭ… କାଯଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ସଦ୍ଦଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମନୋୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା,

ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ… ୱେଦନଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ… ୱେଦନଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୭୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ଦିସ୍ୱା ନ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି ନାନୁବ୍ୟଞ୍ଜନଗ୍ଗାହୀ…ପେ… ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁତ୍ୱା…ପେ… ଘାନେନ ଗନ୍ଧଂ ଘାୟିତ୍ୱା…ପେ… ଜିୱ୍ହାୟ ରସଂ ସାୟିତ୍ୱା…ପେ… କାୟେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସିତ୍ୱା ନ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି ନାନୁବ୍ୟଞ୍ଜନଗ୍ଗାହୀ''ତି! [ମ। ନି। ୧।୩୪୯; ଅ। ନି। ୪।୩୭] ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନାତି।

ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ମଗ୍ଗକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୯୮) ୪। ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା କୁସଲାପି ଅକୁସଲାପୀତିକଥା

୫୮୦। ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା କୁସଲାପି ଅକୁସଲାପୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଉପ୍ପନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଉପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଉପ୍ପନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଉପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା କୁସଲାପି ଅକୁସଲାପୀ''ତି। ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ପୁରେଜାତୱତ୍ଥୁକା ପୁରେଜାତାରମ୍ମଣା ଅଜ୍ଝତ୍ତିକୱତ୍ଥୁକା ବାହିରାରମ୍ମଣା ଅସମ୍ଭିନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଅସମ୍ଭିନ୍ନାରମ୍ମଣା ନାନାୱତ୍ଥୁକା ନାନାରମ୍ମଣା ନ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଗୋଚରୱିସୟଂ ପଚ୍ଚନୁଭୋନ୍ତି, ନ ଅସମନ୍ନାହାରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅମନସିକାରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅବୋକିଣ୍ଣା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ସମନନ୍ତରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଅନାଭୋଗାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଅନାଭୋଗା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା କୁସଲାପି ଅକୁସଲାପୀ''ତି।

୫୮୧। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି।

୫୮୨। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଚିତ୍ତଂ ଆରବ୍ଭ… ଚକ୍ଖୁଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… କାୟଂ ଆରବ୍ଭ… ସଦ୍ଦଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଚିତ୍ତଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… କାୟଂ ଆରବ୍ଭ… ସଦ୍ଦଂ ଆରବ୍ଭ …ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୮୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା କୁସଲାପି ଅକୁସଲାପୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ଦିସ୍ୱା ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି…ପେ… ନ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି…ପେ… ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁତ୍ୱା…ପେ… କାୟେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସିତ୍ୱା ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ

ହୋତି…ପେ… ନ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତୀ’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା କୁସଲାପି ଅକୁସଲାପୀତି।

ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା କୁସଲାପି ଅକୁସଲାପୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୯୯) ୫। ସାଭୋଗାତିକଥା

୫୮୪। ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ସାଭୋଗାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଉପ୍ପନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଉପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଉପ୍ପନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଉପ୍ପନ୍ନାରମ୍ମଣା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ସାଭୋଗା’’ତି। ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ପୁରେଜାତୱତ୍ଥୁକା ପୁରେଜାତାରମ୍ମଣା ଅଜ୍ଝତ୍ତିକୱତ୍ଥୁକା ବାହିରାରମ୍ମଣା ଅସମ୍ଭିନ୍ନୱତ୍ଥୁକା ଅସମ୍ଭିନ୍ନାରମ୍ମଣା ନାନାୱତ୍ଥୁକା ନାନାରମ୍ମଣା ନ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଗୋଚରୱିସଯଂ ପଚ୍ଚନୁଭୋନ୍ତି, ନ ଅସମନ୍ନାହାରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅମନସିକାରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅବୋକିଣ୍ଣା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ଅପୁବ୍ବଂ ଅଚରିମଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନନୁ ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ନ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ସମନନ୍ତରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ନ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ସମନନ୍ତରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ସାଭୋଗା’’ତି।

୫୮୫। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି…ପେ… ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗଂ, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗଂ, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗଂ, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗଂ, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତାନାଗତଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗଂ, ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ସାଭୋଗଂ, ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ଫସ୍ସଂ ଆରବ୍ଭ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଆରବ୍ଭ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୮୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ସାଭୋଗା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ଦିସ୍ୱା ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି…ପେ… ନ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି…ପେ… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସିତ୍ୱା ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି…ପେ… ନ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତୀ’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ସାଭୋଗାତି…ପେ…।

ସାଭୋଗାତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୦୦) ୬। ଦ୍ୱୀହିସୀଲେହିକଥା

୫୮୭। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଦ୍ୱୀହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଦ୍ୱୀହି ଫସ୍ସେହି ଦ୍ୱୀହି ୱେଦନାହି ଦ୍ୱୀହି ସଞ୍ଞାହି ଦ୍ୱୀହି ଚେତନାହି ଦ୍ୱୀହି ଚିତ୍ତେହି ଦ୍ୱୀହି ସଦ୍ଧାହି ଦ୍ୱୀହି ୱୀରିଯେହି ଦ୍ୱୀହି ସତୀହି ଦ୍ୱୀହି ସମାଧୀହି ଦ୍ୱୀହି ପଞ୍ଞାହି ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିଯେନ ସୀଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିଯେନ ଫସ୍ସେନ ଲୋକିଯାଯ ୱେଦନାଯ ଲୋକିଯାଯ ପଞ୍ଞାଯ

ଲୋକିୟାୟ ଚେତନାୟ ଲୋକିୟେନ ଚିତ୍ତେନ ଲୋକିୟାୟ ସଦ୍ଧାୟ ଲୋକିୟେନ ୱୀରିୟେନ ଲୋକିୟାୟ ସତିୟା ଲୋକିୟେନ ସମାଧିନା ଲୋକିୟାୟ ପଞ୍ଞାୟ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ସୀଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ଫସ୍ସେନ ସମନ୍ନାଗତୋ…ପେ… ଲୋକିୟାୟ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରାୟ ଚ ପଞ୍ଞାୟ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ସୀଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୮୮। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟାୟ ସମ୍ମାୱାଚାୟ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟାୟ ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିୟା ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟାୟ ସମ୍ମାୱାଚାୟ ସମନ୍ନାଗତୋତି ? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପେନ…ପେ… ଲୋକିୟେନ ସମ୍ମାୱାୟାମେନ…ପେ… ଲୋକିୟାୟ ସମ୍ମାସତିୟା…ପେ… ଲୋକିୟେନ ସମ୍ମାସମାଧିନା ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତେନ…ପେ… ଲୋକିୟେନ ସମ୍ମାଆଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟାୟ ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିୟା…ପେ… ଲୋକିୟେନ ସମ୍ମାସମାଧିନା ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟାୟ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରାୟ ଚ ସମ୍ମାୱାଚାୟ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟାୟ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରାୟ ଚ ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିୟା ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟାୟ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରାୟ ଚ ସମ୍ମାୱାଚାୟ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପେନ…ପେ… ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ସମ୍ମାୱାୟାମେନ …ପେ… ଲୋକିୟାୟ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରାୟ ଚ ସମ୍ମାସତିୟା…ପେ… ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ସମ୍ମାସମାଧିନା ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତେନ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟାୟ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରାୟ ଚ ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିୟା ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ସମ୍ମାଆଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋତି? ଆମନ୍ତା । ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପେନ…ପେ… ଲୋକିୟେନ ଚ ଲୋକୁତ୍ତରେନ ଚ ସମ୍ମାସମାଧିନା ସମନ୍ନାଗତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୮୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଦ୍ୱୀହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିୟେ ସୀଲେ ନିରୁଦ୍ଧେ ମଗ୍ଗୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁସ୍ସୀଲୋ ଖଣ୍ଡସୀଲୋ ଛିନ୍ନସୀଲୋ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ତେନ ହି ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଦ୍ୱୀହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋତି।

ଦ୍ୱୀହିସୀଲେହିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୦୧) ୭। ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତିକଥା

୫୯୦। ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ…ପେ… ନିବ୍ବାନଂ…ପେ… ଚକ୍ଖାୟତନଂ …ପେ… କାୟାୟତନଂ… ରୂପାୟତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାୟତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସୋ ଅଚେତସିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ଚେତନା…ପେ… ସଦ୍ଧା…ପେ… ୱୀରିୟଂ…ପେ… ସତି…ପେ… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା ଅଚେତସିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଫସ୍ସୋ ଚେତସିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ଚେତସିକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ଚେତନା…ପେ… ସଦ୍ଧା…ପେ… ୱୀରିୟଂ…ପେ… ସତି…ପେ… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା ଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ଚେତସିକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୯୧। ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଟ୍ଠଫଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଇଟ୍ଠଫଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଇଟ୍ଠଫଲଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସୀଲଂ ଅଚେତସିକ''ନ୍ତି।

ସଦ୍ଧା ଇଟ୍ଠଫଲା, ସଦ୍ଧା ଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ, ସୀଲଂ ଚେତସିକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱୀରିଯଂ…ପେ… ସତି…ପେ… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା ଇଟ୍ଠଫଲା, ପଞ୍ଞା ଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ, ସୀଲଂ ଚେତସିକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୀଲଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ, ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ସଦ୍ଧା ଇଟ୍ଠଫଲା, ସଦ୍ଧା ଅଚେତସିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୀଲଂ ଇଟ୍ଠଫଲଂ, ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ୱୀରିଯଂ…ପେ… ସତି…ପେ… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା ଇଟ୍ଠଫଲା, ପଞ୍ଞା ଅଚେତସିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୯୨। ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଫଲଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସଫଲଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଫଲଂ ସୱିପାକଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସୀଲଂ ଅଚେତସିକ’’ନ୍ତି…ପେ…।

ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଅଚେତସିକଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ଅଚେତସିକଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାଯତନଂ…ପେ… କାଯାଯତନଂ …ପେ… ରୂପାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ ଅଚେତସିକଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ଅଚେତସିକଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୀଲଂ ଅଚେତସିକଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଅଚେତସିକଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୀଲଂ ଅଚେତସିକଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାଯତନଂ…ପେ… କାଯାଯତନଂ… ରୂପାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନଂ ଅଚେତସିକଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୯୩। ସମ୍ମାୱାଚା ଅଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଅଚେତସିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାୱାଚା ଅଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ…ପେ… ସମ୍ମାୱାଯାମୋ…ପେ… ସମ୍ମାସତି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ଅଚେତସିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ଅଚେତସିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଅଚେତସିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ଅଚେତସିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ… ସମ୍ମାୱାଯାମୋ… ସମ୍ମାସତି… ସମ୍ମାସମାଧି ଅଚେତସିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାୱାଚା ଚେତସିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଚେତସିକାତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ଚେତସିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ…ପେ… ସମ୍ମାୱାଯାମୋ…ପେ… ସମ୍ମାସତି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ଚେତସିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାୱାଚା ଚେତସିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ଚେତସିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ଚେତସିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୯୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସୀଲଂ ଅଚେତସିକ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲେ ଉପ୍ପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନିରୁଦ୍ଧେ ଦୁସ୍ସୀଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତି।

ସୀଲଂ ଅଚେତସିକନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୦୨) ୮। ସୀଲଂ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତିକଥା

୫୯୫। ସୀଲଂ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ… ନିବ୍ବାନଂ… ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୀଲଂ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସୋ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୀଲଂ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଫସ୍ସୋ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା … ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୯୬। ସମ୍ମାୱାଚା ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାୱାଚା ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ… ସମ୍ମାୱାଯାମୋ… ସମ୍ମାସତି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା । ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ… ସମ୍ମାୱାଯାମୋ… ସମ୍ମାସତି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାୱାଚା ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ … ସମ୍ମାୱାଯାମୋ… ସମ୍ମାସତି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାୱାଚା ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୯୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସୀଲଂ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲେ ଉପ୍ପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନିରୁଦ୍ଧେ ଦୁସ୍ସୀଲୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ସୀଲଂ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତି।

ସୀଲଂ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୦୩) ୯। ସମାଦାନହେତୁକଥା

୫୯୮। ସମାଦାନହେତୁକଂ ସୀଲଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମାଦାନହେତୁକୋ ଫସ୍ସୋ ୱଡ୍ଢତି, ୱେଦନା ୱଡ୍ଢତି, ସଞ୍ଞା ୱଡ୍ଢତି, ଚେତନା ୱଡ୍ଢତି, ଚିତ୍ତଂ ୱଡ୍ଢତି, ସଦ୍ଧା ୱଡ୍ଢତି, ୱୀରିଯଂ ୱଡ୍ଢତି, ସତି ୱଡ୍ଢତି, ସମାଧି ୱଡ୍ଢତି, ପଞ୍ଞା ୱଡ୍ଢତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାଦାନହେତୁକଂ ସୀଲଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଲତା ୱିଯ ୱଡ୍ଢତି, ମାଲୁୱା ୱିଯ ୱଡ୍ଢତି, ରୁକ୍ଖୋ ୱିଯ ୱଡ୍ଢତି, ତିଣଂ ୱିଯ ୱଡ୍ଢତି, ମୁଞ୍ଜପୁଞ୍ଜୋ ୱିଯ ୱଡ୍ଢତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୫୯୯। ସମାଦାନହେତୁକଂ ସୀଲଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୀଲଂ ସମାଦିଯିତ୍ୱା କାମୱିତକ୍କଂ ୱିତକ୍କେନ୍ତସ୍ସ ବ୍ୟାପାଦୱିତକ୍କଂ ୱିତକ୍କେନ୍ତସ୍ସ ୱିହିଂସାୱିତକ୍କଂ ୱିତକ୍କେନ୍ତସ୍ସ ସୀଲଂ ୱଡ୍ଢତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି ? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରାନି! କତମାନି ଚତ୍ତାରି? ନଭଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଥୱୀ ଚ – ଇଦଂ ପଠମଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ…ପେ… ତସ୍ମା ସତଂ ଧମ୍ମୋ ଅସବ୍ଭି ଆରକା''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ''ତି।

୬୦୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସମାଦାନହେତୁକଂ ସୀଲଂ ୱଡ୍ଢତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଆରାମରୋପା ୱନରୋପା…ପେ… ଧମ୍ମଟ୍ଠା

ସୀଲସମ୍ପନ୍ନା ତେ ଜନା ସଗ୍ଗଗାମିନୋ’’ତି। ଅତ୍ଥେଓ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସମାଦାନହେତୁକଂ ସୀଲଂ ୱଡ୍ଢତୀତି।

ସମାଦାନହେତୁକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୦୪) ୧୦। ୱିଞ୍ଞତ୍ତି ସୀଲନ୍ତିକଥା

୬୦୧। ୱିଞ୍ଞତ୍ତି ସୀଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଦିନ୍ନାଦାନା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମେସୁମିଚ୍ଛାଚାରା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ମୁସାୱାଦା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଭିୱାଦନଂ ସୀଲଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ସୀଲଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସୀଲଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ ସୀଲଂ, ଆସନାଭିହାରୋ ସୀଲଂ, ସେୟ୍ୟାଭିହାରୋ ସୀଲଂ, ପାଦୋଦକାଭିହାରୋ ସୀଲଂ, ପାଦକଥଲିକାଭିହାରୋ ସୀଲଂ, ନ୍ହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ ସୀଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୦୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ୱିଞ୍ଞତ୍ତି ସୀଲ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁସ୍ସିଲ୍ଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ୱିଞ୍ଞତ୍ତି ସୀଲନ୍ତି।

ୱିଞ୍ଞତ୍ତି ସୀଲନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୦। ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୦୫) ୧୧। ଅୱିଞ୍ଞତ୍ତି ଦୁସ୍ସିଲ୍ଲନ୍ତିକଥା

୬୦୩। ଅୱିଞ୍ଞତ୍ତି ଦୁସ୍ସିଲ୍ଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପାଣାତିପାତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଦିନ୍ନାଦାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମେସୁମିଚ୍ଛାଚାରୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମୁସାୱାଦୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପମାଦଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପାପକମ୍ମଂ ସମାଦିୟିତ୍ୱା ଦାନଂ ଦଦନ୍ତସ୍ସ ପୁଞ୍ଞଞ୍ଚ ଅପୁଞ୍ଞଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱଡ୍ଢନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁଞ୍ଞଞ୍ଚ ଅପୁଞ୍ଞଞ୍ଚ ଉଭୋ ୱଡ୍ଢନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା । ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରାନି ! କତମାନି ଚତ୍ତାରି? ନଭଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଥୱୀ ଚ – ଇଦଂ ପଠମଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ…ପେ… ତସ୍ମା ସତଂ ଧମ୍ମୋ ଅସବ୍ଭି ଆରକା’’ତି। ଅତ୍ଥେଓ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ’’ତି।

୬୦୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅୱିଞ୍ଞତ୍ତି ଦୁସ୍ସିଲ୍ଲ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପାପକମ୍ମଂ ସମାଦିନ୍ନୋ ଆସୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପାପକମ୍ମଂ ସମାଦିନ୍ନୋ ଆସି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅୱିଞ୍ଞତ୍ତି ଦୁସ୍ସିଲ୍ଲ’’ନ୍ତି।

ଅୱିଞ୍ଞତ୍ତି ଦୁସ୍ସିଲ୍ଲନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଦସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଉପପତ୍ତେସିଯେ ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧେ ଅନିରୁଦ୍ଧେ କିରିଯା ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗିସ୍ସ ରୂପଂ ମଗ୍ଗୋ, ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ ଅତ୍ଥି ମଗ୍ଗଭାୱନା, ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା କୁସଲାପି ଅକୁସଲାପି, ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ସାଭୋଗା, ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗୀ ଦ୍ୱୀହି ସୀଲେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ସୀଲଂ ଅଚେତସିକଂ, ସୀଲଂ ନ ଚିତ୍ତାନୁପରିୱତ୍ତି, ସମାଦାନହେତୁକଂ ସୀଲଂ ୱଡ୍ଢତୀତି, ୱିଞ୍ଞତ୍ତିସୀଲଂ ଅୱିଞ୍ଞତ୍ତି ଦୁସ୍ସିଲ୍ଯନ୍ତି।

ଦୁତିଯୋ ପଣ୍ଣାସକୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ନିଯାମସଙ୍ଗହଗତାନିସଂସତା ଚ ନିରୋଧୋତି [ନିଯାମ ସଙ୍ଗହଗତାନିସଂସତା ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ ନିରୋଧୋ ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗିସ୍ସ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋତି (ସୀ। ସ୍ଯା। କ।), ନିଯାମ ସଙ୍ଗହ ଗତାନିସଂସତା ଅତ୍ଥି ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ ମଗ୍ଗସମଙ୍ଗିସ୍ସ ନୋ ପଞ୍ଚୱୋକାରଭୱୋ (ପୀ।)]।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୧୧। ଏକାଦସମଓଗ୍ଗୋ

(୧୦୬-୧୦୮) ୧-୩। ତିସ୍ସୋପି ଅନୁସଯକଥା

୬୦୫। ଅନୁସଯା ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପାକାବ୍ୟାକତା କିରିଯାବ୍ୟାକତା ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗାନୁସଯୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଟିଘାନୁସଯୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିଘଂ ପଟିଘପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ପଟିଘସଂଯୋଜନଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଟିଘଂ ପଟିଘପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ପଟିଘସଂଯୋଜନଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଟିଘାନୁସଯୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମାନାନୁସଯୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମାନୋ ମାନପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ମାନସଂଯୋଜନଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ମାନୋ ମାନପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ମାନସଂଯୋଜନଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମାନାନୁସଯୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠି ଦିଟ୍ଠୋଘୋ ଦିଟ୍ଠିଯୋଗୋ ଦିଟ୍ଠିପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଦିଟ୍ଠିସଂଯୋଜନଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦିଟ୍ଠି ଦିଟ୍ଠୋଘୋ ଦିଟ୍ଠିଯୋଗୋ ଦିଟ୍ଠିପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଦିଟ୍ଠିସଂଯୋଜନଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱିଚିକିଚ୍ଛା ୱିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାସଂଯୋଜନଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୀୱରଣଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଭୱରାଗାନୁସଯୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଭୱରାଗୋ ଭୱରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଭୱରାଗସଂଯୋଜନଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଭୱରାଗୋ ଭୱରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଭୱରାଗସଂଯୋଜନଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଭୱରାଗାନୁସଯୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜା ଅୱିଜ୍ଜୋଘୋ ଅୱିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅୱିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅୱିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱରଣଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୦୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅନୁସଯା ଅବ୍ୟାକତା''ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ୟାକତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ''ସାନୁସଯୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ଅନୁସଯା ଅବ୍ୟାକତାତି। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ୟାକତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ''ସରାଗୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ରାଗୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି।

୬୦୭। ଅନୁସଯା ଅହେତୁକାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ଅହେତୁକୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣଂ ଅହେତୁକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀୱରଣଂ ସହେତୁକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗାନୁସଯୋ ସହେତୁକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଟିଘାନୁସଯୋ…ପେ… ମାନାନୁସଯୋ… ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ… ୱିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ…

ଭଓରାଗାନୁସଯୋ… ଅଓିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଅହେତୁକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଓିଜ୍ଜା ଅଓିଜ୍ଜୋଘୋ ଅଓିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅଓିଜ୍ଜାପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଅଓିଜ୍ଜାସଂଯୋଜନଂ ଅଓିଜ୍ଜାନୀଓରଣଂ ଅହେତୁକନ୍ତି ? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅଓିଜ୍ଜା ଅଓିଜ୍ଜୋଘୋ…ପେ… ଅଓିଜ୍ଜାନୀଓରଣଂ ସହେତୁକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଓିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ସହେତୁକୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୦୮। ନ ଓତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନୁସଯା ଅହେତୁକା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ଓତ୍ତମାନେ ‘‘ସାନୁସଯୋ’’ତି ଓତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁସଯା ତେନ ହେତୁନା ସହେତୁକାତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ଅନୁସଯା ଅହେତୁକାତି। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ଓତ୍ତମାନେ ‘‘ସରାଗୋ’’ତି ଓତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ରାଗୋ ତେନ ହେତୁନା ସହେତୁକୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ରାଗୋ ଅହେତୁକୋତି।

୬୦୯। ଅନୁସଯା ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ କାମରାଗସଂଯୋଜନଂ କାମୋଘୋ କାମଯୋଗୋ କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀଓରଣଂ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମରାଗୋ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… କାମଚ୍ଛନ୍ଦନୀଓରଣଂ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗାନୁସଯୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୧୦। କାମରାଗାନୁସଯୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। କତମକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଓେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମରାଗୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। କାମରାଗାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାମରାଗାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋ, କାମରାଗୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଓେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୧୧। ପଟିଘାନୁସଯୋ ମାନାନୁସଯୋ ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ ଓିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ ଭଓରାଗାନୁସଯୋ ଅଓିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଓିଜ୍ଜା ଅଓିଜ୍ଜୋଘୋ ଅଓିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅଓିଜ୍ଜାନୀଓରଣଂ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଓିଜ୍ଜା ଅଓିଜ୍ଜୋଘୋ ଅଓିଜ୍ଜାଯୋଗୋ ଅଓିଜ୍ଜାନୀଓରଣଂ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଓିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୧୨। ଅଓିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। କତମକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ । ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଓେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଓିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଓିଜ୍ଜା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ଅଓିଜ୍ଜା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଓିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଓିଜ୍ଜାନୁସଯୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ଅଓିଜ୍ଜାସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତଓିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ।

ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୧୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅନୁସଯା ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ‘‘ସାନୁସଯୋ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅନୁସଯା ତେନ ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଅନୁସଯା ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତାତି। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ‘‘ସରାଗୋ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ରାଗୋ ତେନ ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ରାଗୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି।

ତିସ୍ସୋପି ଅନୁସଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୧। ଏକାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୦୯) ୪। ଞାଣକଥା

୬୧୪। ଅଞ୍ଞାଣେ ୱିଗତେ ଞାଣୱିପ୍ପଯୁତ୍ତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଞାଣୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ରାଗେ ୱିଗତେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ୱୀତରାଗୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଞ୍ଞାଣେ ୱିଗତେ ଞାଣୱିପ୍ପଯୁତ୍ତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଞାଣୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଦୋସେ ୱିଗତେ… ମୋହେ ୱିଗତେ… କିଲେସେ ୱିଗତେ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ନିକ୍କିଲେସୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରାଗେ ୱିଗତେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ୱୀତରାଗୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞାଣେ ୱିଗତେ ଞାଣୱିପ୍ପଯୁତ୍ତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଞାଣୀ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୋସେ ୱିଗତେ… ମୋହେ ୱିଗତେ… କିଲେସେ ୱିଗତେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ନିକ୍କିଲେସୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞାଣେ ୱିଗତେ ଞାଣୱିପ୍ପଯୁତ୍ତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଞାଣୀ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୧୫। ଅଞ୍ଞାଣେ ୱିଗତେ ଞାଣୱିପ୍ପଯୁତ୍ତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଞାଣୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା । ଅତୀତେନ ଞାଣେନ ଞାଣୀ ନିରୁଦ୍ଧେନ ୱିଗତେନ ପଟିପସ୍ସଦ୍ଧେନ ଞାଣେନ ଞାଣୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୧। ଏକାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୧୦) ୫। ଞାଣଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତିକଥା

୬୧୬। ଞାଣଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଞାଣଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଞା ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ପଞ୍ଞାବଲଂ ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଧମ୍ମୱିଚଯସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଞ୍ଞା ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ପଞ୍ଞାବଲଂ ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ଧମ୍ମୱିଚଯସମ୍ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଞାଣଂ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଞାଣଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କତମକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି ? ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଞାଣଂ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଞାଣଂ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନଂ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଞାଣଂ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ପଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧୋ ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକଦେସୋ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୧୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଞାଣଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ‘‘ଞାଣୀ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଞାଣଂ ତେନ ଚିତ୍ତେନ

ସମ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଞାଣଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି।

ଅରହା ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ''ପଞ୍ଞୱା''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି [ସକୱାଦୀପୁଚ୍ଛା ୱିଯ ଦିସ୍ସତି]? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଞା ତେନ ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ପଞ୍ଞା ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତାତି।

ଞାଣଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୧। ଏକାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୧୧) ୬। ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖନ୍ତିକଥା

୬୧୮। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଅଯଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଅଯଂ ମଗ୍ଗୋ''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଅଯଂ ମଗ୍ଗୋ''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

''ଅଯଂ ସମୁଦଯୋ''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ଅଯଂ ସମୁଦଯୋ''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ''ଅଯଂ ନିରୋଧୋ''ତି… ''ଅଯଂ ମଗ୍ଗୋ''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ଅଯଂ ମଗ୍ଗୋ''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୧୯। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ରୂପଂ ଅନତ୍ତା''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ରୂପଂ ଅନତ୍ତା''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ୱେଦନା … ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନତ୍ତା''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନତ୍ତା''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

''ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନିଚ୍ଚ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

''ରୂପଂ ଅନତ୍ତା''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ରୂପଂ ଅନତ୍ତା''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନତ୍ତା''ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନତ୍ତା''ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ନ ଚ ''ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୨୦। ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ୱାଚଂ ଭାସତୋ ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖ''ନ୍ତି ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ଇ''ତି [ଈତି (ସ୍ଯା। ପୀ।)] ଚ ''ଦ''ନ୍ତି ଚ ''ଦୁ''ତି [ଦୂତି (ସ୍ଯା। ପୀ।)] ଚ ''ଖ''ନ୍ତି ଚ ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୧। ଏକାଦସମଵଗ୍ଗୋ

(୧୧୨) ୭। ଇଦ୍ଧିବଲକଥା

୬୨୧। ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଇଦ୍ଧିମୟିକୋ ସୋ ଆୟୁ, ଇଦ୍ଧିମୟିକା ସା ଗତି, ଇଦ୍ଧିମୟିକୋ ସୋ ଅତ୍ତଭାଵପଟିଲାଭୋତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ, ଅନାଗତଂ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ, ତୟୋ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ, ଚତ୍ତାରୋ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ସତି ଜୀଵିତେ ଜୀଵିତାଵସେସେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ, ଅସତି ଜୀଵିତେ ଜୀଵିତାଵସେସେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ସତି ଜୀଵିତେ ଜୀଵିତାଵସେସେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି। ହଞ୍ଚି ସତି ଜୀଵିତେ ଜୀଵିତାଵସେସେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟା’’ତି। ଅସତି ଜୀଵିତେ ଜୀଵିତାଵସେସେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି, ମତୋ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ, କାଲଙ୍କତୋ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୨୨। ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଉପ୍ପନ୍ନୋ ଫସ୍ସୋ ମା ନିରୁଜ୍ଝୀତି ଲବ୍ଭା ଇଦ୍ଧିୟା ପଗ୍ଗହେତୁନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନା ଵେଦନା…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନା ସଞ୍ଞା …ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନା ଚେତନା…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଚିତ୍ତଂ… ଉପ୍ପନ୍ନା ସଦ୍ଧା… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଵୀରିୟଂ… ଉପ୍ପନ୍ନା ସତି… ଉପ୍ପନ୍ନୋ ସମାଧି …ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନା ପଞ୍ଞା ମା ନିରୁଜ୍ଝୀତି ଲବ୍ଭା ଇଦ୍ଧିୟା ପଗ୍ଗହେତୁନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନିଚ୍ଚଂ ହୋତୂତି ଲବ୍ଭା ଇଦ୍ଧିୟା ପଗ୍ଗହେତୁନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଵେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ଵିଞ୍ଞାଣଂ ନିଚ୍ଚଂ ହୋତୂତି ଲବ୍ଭା ଇଦ୍ଧିୟା ପଗ୍ଗହେତୁନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଜାତିଧମ୍ମା ସତ୍ତା ମା ଜାୟିଂସୂତି ଲବ୍ଭା ଇଦ୍ଧିୟା ପଗ୍ଗହେତୁନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଜରାଧମ୍ମା ସତ୍ତା ମା ଜୀରିଂସୂତି…ପେ… ବ୍ୟାଧିଧମ୍ମା ସତ୍ତା ମା ବ୍ୟାଧିୟିଂସୂତି…ପେ… ମରଣଧମ୍ମା ସତ୍ତା ମା ମୀୟିଂସୂତି ଲବ୍ଭା ଇଦ୍ଧିୟା ପଗ୍ଗହେତୁନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୨୩। ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ୟସ୍ସ କସ୍ସଚି, ଆନନ୍ଦ, ଚତ୍ତାରୋ ଇଦ୍ଧିପାଦା ଭାଵିତା ବହୁଲୀକତା ୟାନୀକତା ଵତ୍ଥୁକତା ଅନୁଟ୍ଠିତା ପରିଚିତା ସୁସମାରଦ୍ଧା, ସୋ ଆକଙ୍ଖମାନୋ କପ୍ପଂ ଵା ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ କପ୍ପାଵସେସଂ ଵା’’ତି [ଦୀ। ନି। ୨।୧୬୬; ସଂ। ନି। ୫।୮୨୨; ଉଦା। ୫୧]! ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି।

୬୨୪। ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ଚତୁନ୍ନଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଧମ୍ମାନଂ ନତ୍ଥି କୋଚି ପାଟିଭୋଗୋ ସମଣୋ ଵା ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଵା ଦେଵୋ ଵା ମାରୋ ଵା ବ୍ରହ୍ମା ଵା କୋଚି ଵା ଲୋକସ୍ମିଂ! କତମେସଂ ଚତୁନ୍ନଂ? ଜରାଧମ୍ମୋ ‘‘ମା ଜୀରୀ’’ତି ନତ୍ଥି କୋଚି ପାଟିଭୋଗୋ ସମଣୋ ଵା ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଵା ଦେଵୋ ଵା ମାରୋ ଵା ବ୍ରହ୍ମା ଵା କୋଚି ଵା ଲୋକସ୍ମିଂ। ବ୍ୟାଧିଧମ୍ମୋ ‘‘ମା ବ୍ୟାଧିୟୀ’’ତି…ପେ… ମରଣଧମ୍ମୋ ‘‘ମା ମୀୟୀ’’ତି…ପେ… ୟାନି ଖୋ ପନ ତାନି ପୁବ୍ବେ କତାନି ପାପକାନି କମ୍ମାନି ସଂକିଲେସିକାନି ପୋନୋବ୍ଭଵିକାନି [ପୋନୋଭଵିକାନି (ସୀ। ପୀ।)] ସଦରାନି [ନିସ୍ସାରାନି (ସୀ। ପୀ। କ।), ଦୁକ୍ଖୁଦ୍ରୟାନି (ସ୍ୟା।)] ଦୁକ୍ଖଵିପାକାନି ଆୟତିଂ ଜାତିଜରାମରଣିୟାନି ତେସଂ ଵିପାକୋ ‘‘ମା ନିବ୍ବତ୍ତୀ’’ତି ନତ୍ଥି କୋଚି ପାଟିଭୋଗୋ ସମଣୋ ଵା ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଵା ଦେଵୋ ଵା ମାରୋ ଵା ବ୍ରହ୍ମା ଵା କୋଚି ଵା ଲୋକସ୍ମିଂ। ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଚତୁନ୍ନଂ ଧମ୍ମାନଂ ନତ୍ଥି କୋଚି ପାଟିଭୋଗୋ ସମଣୋ ଵା ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଵା ଦେଵୋ ଵା ମାରୋ ଵା ବ୍ରହ୍ମା ଵା କୋଚି ଵା ଲୋକସ୍ମି’’ନ୍ତି [ଅ। ନି। ୪।୧୮୨]। ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟା’’ତି।

ଇଦ୍ଧିବଲକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୧। ଏକାଦସମଵଗ୍ଗୋ

(୧୧୩) ୮। ସମାଧିକଥା

୬୨୫। ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତା ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ଅନାଗତଂ ଅଜାତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ଅନାଗତଂ ଅଜାତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀ''ତି।

୬୨୬। ଏକଚିତ୍ତକ୍ଖଣିକୋ ସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ସମାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ… ପେ… ଘାନୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ… ଜିହ୍ୱାୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ… କାଯୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ…ପେ… ଅକୁସଲଚିତ୍ତସମଙ୍ଗୀ …ପେ… ରାଗସହଗତଚିତ୍ତସମଙ୍ଗୀ…ପେ… ଦୋସସହଗତଚିତ୍ତସମଙ୍ଗୀ…ପେ… ମୋହସହଗତଚିତ୍ତସମଙ୍ଗୀ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପସହଗତଚିତ୍ତସମଙ୍ଗୀ ସମାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରାଗସହଗତା…ପେ… ଦୋସସହଗତା…ପେ… ମୋହସହଗତା…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପସହଗତା ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଅହଂ ଖୋ, ଆୱୁସୋ ନିଗଣ୍ଠା, ପହୋମି ଅନିଞ୍ଜମାନୋ କାଯେନ, ଅଭାସମାନୋ ୱାଚଂ, ସତ୍ତ ରତ୍ତିନ୍ଦିୱାନି [ରତ୍ତିଦିୱାନି (କ।)] ଏକନ୍ତସୁଖଂ ପଟିସଂୱେଦୀ ୱିହରିତୁ''ନ୍ତି [ମ। ନି। ୧।୧୮୦]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧୀତି।

ସମାଧିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୧। ଏକାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୧୪) ୯। ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତାକଥା

୬୨୭। ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତାଯ ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ତାଯେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକିରିଯା , ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପସ୍ସ ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତାଯ ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ତାଯେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱେଦନାଯ ଠିତତା…ପେ… ସଞ୍ଞାଯ ଠିତତା…ପେ… ସଙ୍ଖାରାନଂ ଠିତତା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତାଯ ଠିତତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ତାଯେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୧। ଏକାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୧୫) ୧୦। ଅନିଚ୍ଚତାକଥା

୬୨୮। ଅନିଚ୍ଚତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ଅନିଚ୍ଚତାଯ ଅନିଚ୍ଚତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତାଯ ଅନିଚ୍ଚତାଯ ଅନିଚ୍ଚତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ତାଯେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ।

ଜରା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ଜରାଯ ଜରା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତାଯ ଜରାଯ ଜରା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ତାଯ ତାଯେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକିରିଯା , ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମରଣଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ମରଣସ୍ସ ମରଣଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତସ୍ସ ମରଣସ୍ସ ମରଣଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତସ୍ସ ତସ୍ସେୱ ନତ୍ଥି ଦୁକ୍ଖସ୍ସନ୍ତକିରିଯା, ନତ୍ଥି ୱଟ୍ଟୁପଚ୍ଛେଦୋ, ନତ୍ଥି ଅନୁପାଦାପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୨୯। ରୂପଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ, ରୂପସ୍ସ ଅନିଚ୍ଚତା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଚ୍ଚତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନା, ଅନିଚ୍ଚତାଯ ଅନିଚ୍ଚତା ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ, ରୂପସ୍ସ ଜରା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଜରା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନା, ଜରାଯ ଜରା ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ, ରୂପସ୍ସ ଭେଦୋ ଅତ୍ଥି, ଅନ୍ତରଧାନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ମରଣଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ, ମରଣସ୍ସ ଭେଦୋ ଅତ୍ଥି, ଅନ୍ତରଧାନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱେଦନା …ପେ… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ, ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନିଚ୍ଚତା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିଚ୍ଚତା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନା, ଅନିଚ୍ଚତାଯ ଅନିଚ୍ଚତା ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ, ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଜରା ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ଜରା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନା, ଜରାଯ ଜରା ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱିଞ୍ଞାଣଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ, ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଭେଦୋ ଅତ୍ଥି, ଅନ୍ତରଧାନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ମରଣଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ, ମରଣସ୍ସ ଭେଦୋ ଅତ୍ଥି, ଅନ୍ତରଧାନଂ ଅତ୍ଥୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନିଚ୍ଚତାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଏକାଦସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅନୁସଯା ଅବ୍ଯାକତା, ଅହେତୁକା, ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତା, ଅଞ୍ଞାଣେ ୱିଗତେ ଞାଣୀ, ଞାଣଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଯତ୍ଥ ସଦ୍ଦେ [ଯତ୍ଥ ସଦ୍ଦୋ (ସୀ।), ଯଥାସଦ୍ଦଂ (?)] ଞାଣଂ ପୱତ୍ତତି, ଇଦ୍ଧିବଲେନ ସମନ୍ନାଗତୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ, ଚିତ୍ତସନ୍ତତି ସମାଧି, ଧମ୍ମଟ୍ଠିତତା, ଅନିଚ୍ଚତାତି।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୧୬) ୧। ସଂୱରୋ କମ୍ମନ୍ତିକଥା

୬୩୦। ସଂୱରୋ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ ଚକ୍ଖୁକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ…ପେ… ଘାନିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ…ପେ… ଜିୱ୍ହିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ…ପେ… କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ ଚକ୍ଖୁକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ…ପେ… ଘାନିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ…ପେ… ଜିୱ୍ହିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ ଜିୱ୍ହାକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ ମନୋକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମନିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ ମନୋକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ ଚକ୍ଖୁକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ ମନୋକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ …ପେ… ଘାନିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ… ଜିୱ୍ହିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ…ପେ… କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯସଂୱରୋ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୩୧। ଅସଂୱରୋ କମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ ଚକ୍ଖୁକମ୍ମନ୍ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ…ପେ… ଘାନିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ…ପେ… ଜିୱ୍ହିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ… କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ ଚକ୍ଖୁକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ…ପେ… ଘାନିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ…ପେ… ଜିୱ୍ହିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ ଜିୱ୍ହାକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ ମନୋକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ମନିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ ମନୋକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ ଚକ୍ଖୁକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମନିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ ମନୋକମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ…ପେ… ଘାନିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ…ପେ… ଜିୱ୍ହିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ…ପେ… କାଯିନ୍ଦ୍ରିଯଅସଂୱରୋ କାଯକମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୩୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଂୱରୋପି ଅସଂୱରୋପି କମ୍ମ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ଦିସ୍ୱା ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି…ପେ… ନ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି, ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁତ୍ୱା…ପେ… ମନସା ଧମ୍ମଂ ୱିଞ୍ଞାଯ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତି…ପେ… ନ ନିମିତ୍ତଗ୍ଗାହୀ ହୋତୀ’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସଂୱରୋପି ଅସଂୱରୋପି କମ୍ମନ୍ତି।

ସଂୱରୋ କମ୍ମନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୧୭) ୨। କମ୍ମକଥା

୬୩୩। ସବ୍ବଂ କମ୍ମଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବା ଚେତନା ସୱିପାକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବା ଚେତନା ସୱିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପାକାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ସୱିପାକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବା ଚେତନା ସୱିପାକାତି ? ଆମନ୍ତା। କିରିଯାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ସୱିପାକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବା ଚେତନା ସୱିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। କାମାୱଚରା ୱିପାକାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ସୱିପାକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବା ଚେତନା ସୱିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପାୱଚରା ଅରୂପାୱଚରା ଅପରିଯାପନ୍ନା ୱିପାକାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ସୱିପାକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଙ୍ଖା ଚେତନା ସଓିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। କାମାଓଚରା କିରିଯାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ସଓିପାକାତି? ନ ହେଓଂ ଓଉଙ୍କେ…ପେ… ସଙ୍ଖା ଚେତନା ସଓିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପାଓଚରା ଅରୂପାଓଚରା କିରିଯାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ସଓିପାକାତି? ନ ହେଓଂ ଓଉଙ୍କେ…ପେ…।

୬୩୪। ଓିପାକାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ଅଓିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଓିପାକାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ଅଓିପାକା, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଙ୍କେ – ''ସଙ୍ଖା ଚେତନା ସଓିପାକା''ତି।

କିରିଯାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ଅଓିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କିରିଯାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ଅଓିପାକା, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଙ୍କେ – ''ସଙ୍ଖା ଚେତନା ସଓିପାକା''ତି।

କାମାଓଚରା ରୂପାଓଚରା ଅରୂପାଓଚରା ଅପରିଯାପନ୍ନା ଓିପାକାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ଅଓିପାକାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅପରିଯାପନ୍ନା ଓିପାକାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ଅଓିପାକା, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଙ୍କେ – ''ସଙ୍ଖା ଚେତନା ସଓିପାକା''ତି।

କାମାଓଚରା ରୂପାଓଚରା ଅରୂପାଓଚରା କିରିଯାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ଅଓିପାକାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରୂପାଓଚରା କିରିଯାବ୍ଯାକତା ଚେତନା ଅଓିପାକା, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଙ୍କେ – ''ସଙ୍ଖା ଚେତନା ସଓିପାକା''ତି।

୬୩୫। ନ ଓଉଙ୍କଂ – ''ସଙ୍କଂ କମ୍ମଂ ସଓିପାକ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଓୁତ୍ତଂ ଭଗଓତା – ''ନାହଂ, ଭିକ୍ଖଓେ, ସଞ୍ଚେତନିକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତାନଂ ଉପଚିତାନଂ ଅପ୍ପଟିସଂଓିଦିତ୍ୱା ବ୍ଯନ୍ତିଭାଓଂ ଓଦାମି, ତଞ୍ଚ ଖୋ ଦିଟ୍ଠେଓ ଧମ୍ମେ ଉପପଜ୍ଜେ [ଉପପଜ୍ଜଂ (ଅ। ନି। ୧୦।୧୭)] ଓା ଅପରେ ଓା ପରିଯାଯେ''ତି [ଅ। ନି। ୧୦।୨୧୭]! ଅତ୍ଥେଓ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସଙ୍କଂ କମ୍ମଂ ସଓିପାକନ୍ତି।

କମ୍ମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମଓଗ୍ଗୋ

(୧୧୮) ୩। ସଦ୍ଦୋ ଓିପାକୋତିକଥା

୬୩୬। ସଦ୍ଦୋ ଓିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଖଓେଦନିଯୋ ଦୁକ୍ଖଓେଦନିଯୋ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଓେଦନିଯୋ, ସୁଖାଯ ଓେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ଦୁକ୍ଖାଯ ଓେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ , ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାଯ ଓେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ଫସ୍ସେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ଓେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ସଞ୍ଞାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ଚେତନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ସାରମ୍ମଣୋ; ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆଓଟ୍ଟନା ଆଭୋଗୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ମନସିକାରୋ ଚେତନା ପତ୍ଥନା ପଣିଧୀତି? ନ ହେଓଂ ଓଉଙ୍କେ…ପେ… ନନୁ ନ ସୁଖଓେଦନିଯୋ ନ ଦୁକ୍ଖଓେଦନିଯୋ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆଓଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସୁଖଓେଦନିଯୋ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆଓଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓଉଙ୍କେ – ''ସଦ୍ଦୋ ଓିପାକୋ''ତି।

ଫସ୍ସୋ ଓିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ସୁଖଓେଦନିଯୋ…ପେ… ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆଓଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦୋ ଓିପାକୋ, ସଦ୍ଦୋ ସୁଖଓେଦନିଯୋ…ପେ… ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆଓଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେଓଂ ଓଉଙ୍କେ…ପେ…।

ସଦ୍ଦୋ ଓିପାକୋ, ସଦ୍ଦୋ ନ ସୁଖଓେଦନିଯୋ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆଓଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସୋ ଓିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ନ ସୁଖଓେଦନିଯୋ, ନ ଦୁକ୍ଖଓେଦନିଯୋ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆଓଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେଓଂ ଓଉଙ୍କେ…ପେ…।

୬୩୭। ନ ଓଉଙ୍କଂ – ''ସଦ୍ଦୋ ଓିପାକୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଓୁତ୍ତଂ ଭଗଓତା – ''ସୋ ତସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ଉପଚିତତ୍ତା ଉସ୍ସନ୍ନତ୍ତା ଓିପୁଲତ୍ତା ବ୍ରହ୍ମସ୍ସରୋ ହୋତି କରଓିକଭାଣୀ''ତି [ଦୀଘନିକାଯେ]! ଅତ୍ଥେଓ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ସଦ୍ଦୋ ଓିପାକୋତି।

ସଦ୍ଦୋ ଓିପାକୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମଓଗ୍ଗୋ

(୧୧୯) ୪। ସଳାଯତନକଥା

୬୩୮। ଚକ୍ଖାଯତନଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଖୱେଦନିଯଂ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚକ୍ଖାଯତନଂ ୱିପାକୋ''ତି… ପେ…।

ଫସ୍ସୋ ୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ସୁଖୱେଦନିଯୋ…ପେ… ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାଯତନଂ ୱିପାକୋ, ଚକ୍ଖାଯତନଂ ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖାଯତନଂ ୱିପାକୋ, ଚକ୍ଖାଯତନଂ ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସୋ ୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ନ ସୁଖୱେଦନିଯୋ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୩୯। ସୋତାଯତନଂ…ପେ… ଘାନାଯତନଂ…ପେ… ଜିୱ୍ହାଯତନଂ…ପେ… କାଯାଯତନଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ନନୁ ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''କାଯାଯତନଂ ୱିପାକୋ''ତି।

ଫସ୍ସୋ ୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ସୁଖୱେଦନିଯୋ…ପେ… ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। କାଯାଯତନଂ ୱିପାକୋ, କାଯାଯତନଂ ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… କାଯାଯତନଂ ୱିପାକୋ, କାଯାଯତନଂ ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା । ଫସ୍ସୋ ୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ନ ସୁଖୱେଦନିଯୋ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୪୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଳାଯତନଂ ୱିପାକୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସଳାଯତନଂ କମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ଉପ୍ପନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଳାଯତନଂ କମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ଉପ୍ପନ୍ନଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଳାଯତନଂ ୱିପାକୋ''ତି।

ସଳାଯତନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୦) ୫। ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମକଥା

୬୪୧। ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ଆମନ୍ତା। ମାତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତା… ପିତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ… ଅରହା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ… ଦୁଟ୍ଠେନ ଚିତ୍ତେନ ତଥାଗତସ୍ସ ଲୋହିତଂ ଉପ୍ପାଦିତଂ… ସଙ୍ଘୋ ଭିନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଭବ୍ବୋ ଅନ୍ତରା ଧମ୍ମଂ ଅଭିସମେତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଅଭବ୍ବୋ ଅନ୍ତରା ଧମ୍ମଂ ଅଭିସମେତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମାତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତା… ପିତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ… ଅରହା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ… ଦୁଟ୍ଠେନ ଚିତ୍ତେନ ତଥାଗତସ୍ସ ଲୋହିତଂ ଉପ୍ପାଦିତଂ… ସଙ୍ଘୋ ଭିନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୪୨। ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସୋ ନିଯମୋ ଯେନ ନିଯମେନ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ତେ ସତିପଟ୍ଠାନା…ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନା… ଇଦ୍ଧିପାଦା… ଇନ୍ଦ୍ରିଯା… ବଲା… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଯେହି ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେହି ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୪୩। ନତ୍ଥି ସୋ ନିଯମୋ ଯେନ ନିଯମେନ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ସୋ ନିଯମୋ ଯେନ ନିଯମେନ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋ''ତି।

ନତ୍ଥି ତେ ସତିପଟ୍ଠାନା… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଯେହି ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେହି ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ତେ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଯେହି ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେହି ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋ''ତି।

୬୪୪। ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସକଦାଗାମିନିଯମେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗାମିନିଯମେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତନିଯମେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କତମେନ ନିଯମେନାତି? ସୋତାପତ୍ତିନିଯମେନାତି। ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଯେ କେଚି ସୋତାପତ୍ତିନିଯାମଂ ଓକ୍କମନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୪୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋ''ତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ସୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋ''ତି।

ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୧) ୬। କୋଲଙ୍କୋଲକଥା

୬୪୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''କୋଲଙ୍କୋଲୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ କୋଲଙ୍କୋଲତାନିଯତୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସୋ କୋଲଙ୍କୋଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୋ କୋଲଙ୍କୋଲୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''କୋଲଙ୍କୋଲୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ କୋଲଙ୍କୋଲତାନିଯତୋ''ତି।

କୋଲଙ୍କୋଲକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୨) ୭। ଏକବୀଜୀକଥା

୬୪୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଏକବୀଜୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଏକବୀଜିତାନିଯତୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସୋ ଏକବୀଜୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୋ ଏକବୀଜୀ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଏକବୀଜୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଏକବୀଜିତାନିଯତୋ''ତି।

ଏକବୀଜୀକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୩) ୮। ଜୀୱିତା ୱୋରୋପନକଥା

୬୪୮। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେଯ୍ଯ…ପେ… ପିତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେଯ୍ଯ …ପେ… ଅରହନ୍ତଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେଯ୍ଯ…ପେ… ଦୁଟ୍ଠେନ ଚିତ୍ତେନ ତଥାଗତସ୍ସ ଲୋହିତଂ ଉପ୍ପାଦେଯ୍ଯ…ପେ… ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ଥରି ଅଗାରୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ଧମ୍ମେ…ପେ… ସଙ୍ଘେ…ପେ… ସିକ୍ଖାଯ ଅଗାରୱୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନନୁ ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ଥରି ସଗାରୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ଥରି ସଗାରୱୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟା’’ତି। ନନୁ ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମେ…ପେ… ସଙ୍ଘେ…ପେ… ସିକ୍ଖାଯ ସଗାରୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସିକ୍ଖାଯ ସଗାରୱୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟା’’ତି।

୬୪୯। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ଥରି ଅଗାରୱୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ବୁଦ୍ଧଥୂପେ ଓହଦେୟ୍ୟ ଓମୁତ୍ତେୟ୍ୟ ନିଟ୍ଠୁଭେୟ୍ୟ ବୁଦ୍ଧଥୂପେ ଅପବ୍ୟାମତୋ [ଅସବ୍ୟାକତୋ (ସୀ। କ।)] କରେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଠିତଧମ୍ମୋ ୱେଲଂ ନାତିୱତ୍ତତି; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯଂ ମଯା ସାୱକାନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଂ ମମ ସାୱକା ଜୀୱିତହେତୁପି ନାତିକ୍କମନ୍ତୀ’’ତି [ଚୂଳୱ। ୩୮୫; ଅ। ନି। ୮।୨୦; ଉଦା। ୪୫]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟା’’ତି।

ଜୀୱିତା ୱୋରୋପନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୪) ୯। ଦୁଗ୍ଗତିକଥା

୬୫୦। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଆପାଯିକେ ରୂପେ ରଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଆପାଯିକେ ରୂପେ ରଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତୀ’’ତି।

ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଆପାଯିକେ ସଦ୍ଦେ…ପେ… ଗନ୍ଧେ… ରସେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବେ… ପେ… ଅମନୁସ୍ସିତ୍ଥିଯା ତିରଚ୍ଛାନଗତିତ୍ଥିଯା ନାଗକଞ୍ଞାଯ ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱେୟ୍ୟ, ଅଜେଳକଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, କୁକ୍କୁଟସୂକରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, ହତ୍ଥିଗୱସ୍ସୱଳଅୱଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ… ତିତ୍ତିରୱଟ୍ଟକମୋରକପିଞ୍ଜରଂ [… କପିଞ୍ଜଲଂ (ସ୍ୟା। କଂ। ପୀ।)] ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତିତ୍ତିରୱଟ୍ଟକମୋରକପିଞ୍ଜରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତୀ’’ତି।

୬୫୧। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଆପାଯିକେ ରୂପେ ରଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ଅରହା ଆପାଯିକେ ରୂପେ ରଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଆପାଯିକେ ସଦ୍ଦେ… ଗନ୍ଧେ… ରସେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବେ…ପେ… ତିତ୍ତିରୱଟ୍ଟକମୋରକପିଞ୍ଜରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା । ଅରହତୋ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ଅରହା ତିତ୍ତିରୱଟ୍ଟକମୋରକପିଞ୍ଜରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହତୋ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ନ ଚ ଅରହା ଆପାଯିକେ ରୂପେ ରଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ନ ଚ ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଆପାଯିକେ ରୂପେ ରଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତୋ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ନ ଚ ଅରହା ଆପାଯିକେ ସଦ୍ଦେ…ପେ… ଗନ୍ଧେ…ପେ… ରସେ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବେ…ପେ… ଅମନୁସ୍ସିତ୍ଥିଯା ତିରଚ୍ଛାନଗତିତ୍ଥିଯା ନାଗକଞ୍ଞାଯ ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱେୟ୍ୟ, ଅଜେଳକଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, କୁକ୍କୁଟସୂକରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, ହତ୍ଥିଗୱସ୍ସୱଳଅୱଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ…ପେ… ତିତ୍ତିରୱଟ୍ଟକମୋରକପିଞ୍ଜରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା । ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ନ ଚ ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତିତ୍ତିରୱଟ୍ଟକମୋରକପିଞ୍ଜରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୫୨।[ଅଟ୍ଠକଥାନୁଲୋମଂ ପରୱାଦୀପୁଚ୍ଛାଲକ୍ଖଣଂ। ତଥାପାଯଂ ପୁଚ୍ଛା ସକୱାଦିସ୍ସ, ପୁରିମାଯୋ ଚ ଇମିସ୍ସଂ ଦୁଗ୍ଗତିକଥାଯଂ ପରୱାଦିସ୍ସାତି ଗହେତବ୍ବା

ୱିଯ ଦିସ୍ୱନ୍ତି] ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନିରଯଂ ଉପପଜ୍ଜେଯ୍ଯ…ପେ… ତିରଚ୍ଛାନଯୋନିଂ ଉପପଜ୍ଜେଯ୍ଯ… ପେତ୍ତିୱିସଯଂ ଉପପଜ୍ଜେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତୀତି।

ଦୁଗ୍ଗତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୫) ୧୦। ସତ୍ତମଭୱିକକଥା

୬୫୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ‘‘ସତ୍ତମଭୱିକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ସତ୍ତମଭୱିକୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ନିରଯଂ ଉପପଜ୍ଜେଯ୍ଯ, ତିରଚ୍ଛାନଯୋନିଂ ଉପପଜ୍ଜେଯ୍ଯ, ପେତ୍ତିୱିସଯଂ ଉପପଜ୍ଜେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ସତ୍ତମଭୱିକସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତୀତି।

ସତ୍ତମଭୱିକକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଦ୍ୱାଦସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ସଂୱରୋ କମ୍ମଂ ତଥେୱ ଅସଂୱରୋ, ସବ୍ବକମ୍ମଂ ସୱିପାକଂ, ସଦ୍ଦୋ ୱିପାକୋ, ସଳାଯତନଂ ୱିପାକୋ, ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସତ୍ତକ୍ଖତ୍ତୁପରମତାନିଯତୋ, କୋଲଙ୍କୋଲପୁଗ୍ଗଲୋ କୋଲଙ୍କୋଲତାନିଯତୋ, ଏକବୀଜୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଏକବୀଜିତାନିଯତୋ, ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେଯ୍ଯ, ଦିଟ୍ଠିସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପହୀନା ଦୁଗ୍ଗତି, ତଥେୱ ସତ୍ତମଭୱିକସ୍ସାତି।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୬) ୧। କପ୍ପଟ୍ଠକଥା

୬୫୪। କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। କପ୍ପୋ ଚ ସଣ୍ଠାତି ବୁଦ୍ଧୋ ଚ ଲୋକେ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। କପ୍ପୋ ଚ ସଣ୍ଠାତି ସଙ୍ଘୋ ଚ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। କପ୍ପୋ ଚ ସଣ୍ଠାତି କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଚ କପ୍ପଟ୍ଠିୟଂ କମ୍ମଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। କପ୍ପୋ ଚ ସଣ୍ଠାତି କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଚ ପୁଗ୍ଗଲୋ କାଲଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୫୫। କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତଂ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ, ଅନାଗତଂ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ… ତୟୋ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ… ଚତ୍ତାରୋ କପ୍ପେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୫୬। କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପେ ଡୟ୍ହନ୍ତେ କୁହଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ଅଞ୍ଞଂ ଲୋକଧାତୁଂ ଗଚ୍ଛତୀତି। ମତୋ ଗଚ୍ଛତି, ୱେହାସଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ମତୋ ଗଚ୍ଛତୀତି। କପ୍ପଟ୍ଠିୟଂ କମ୍ମଂ ଅପରାପରିୟୱେପକ୍କନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… [ୱେହାସଂ ଗଚ୍ଛତୀତି (?) ଅୟଂ ହି ପରୱାଦିସ୍ସ ପଟିଞ୍ଞାୟେୱ, କଥା। ୬୨୧-୬୨୩ ନୱମପନ୍ତିୟଂ ୱିୟ] ୱେହାସଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ଆମନ୍ତା [ୱେହାସଂ ଗଚ୍ଛତୀତି (?) ଅୟଂ ହି ପରୱାଦିସ୍ସ ପଟିଞ୍ଞାୟେୱ, କଥା। ୬୨୧-୬୨୩ ନୱମପନ୍ତିୟଂ ୱିୟ]। କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଇଦ୍ଧିମାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଇଦ୍ଧିମାତି? ଆମନ୍ତା। କପ୍ପଟ୍ଠେନ ଛନ୍ଦିଦ୍ଧିପାଦୋ ଭାୱିତୋ ୱୀରିୟିଦ୍ଧିପାଦୋ ଭାୱିତୋ ଚିତ୍ତିଦ୍ଧିପାଦୋ ଭାୱିତୋ ୱୀମଂସିଦ୍ଧିପାଦୋ ଭାୱିତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୫୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ ସଙ୍ଘଭେଦକୋ;

ୱଗ୍ଗରତୋ ଅଧମ୍ମଟ୍ଠୋ, ୟୋଗକ୍ଖେମା ପଧଂସତି;

ସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗଂ ଭେତ୍ୱାନ [ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା (ସୀ। କା।)], କପ୍ପଂ ନିରୟମ୍ହି ପଚ୍ଚତୀ’’ତି [ଚୂଳୱ। ୩୫୪; ଅ। ନି। ୧୦।୩୯; ଇତିୱୁ। ୧୮]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି।

କପ୍ପଟ୍ଠକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୭) ୨। କୁସଲପଟିଲାଭକଥା

୬୫୮। କପ୍ପଟ୍ଠୋ କୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ନ ପଟିଲଭେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଦାନଂ ଦଦେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଦାନଂ ଦଦେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘କପ୍ପଟ୍ଠୋ କୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ନ ପଟିଲଭେୟ୍ୟା’’ତି।

କପ୍ପଟ୍ଠୋ କୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ନ ପଟିଲଭେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଚୀୱରଂ ଦଦେୟ୍ୟ…ପେ… ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦଦେୟ୍ୟ…ପେ… ସେନାସନଂ ଦଦେୟ୍ୟ…ପେ… ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦେୟ୍ୟ … ଖାଦନୀୟଂ ଦଦେୟ୍ୟ… ଭୋଜନୀୟଂ ଦଦେୟ୍ୟ… ପାନୀୟଂ ଦଦେୟ୍ୟ… ଚେତିୟଂ ୱନ୍ଦେୟ୍ୟ… ଚେତିୟେ ମାଲଂ ଆରୋପେୟ୍ୟ… ଗନ୍ଧଂ ଆରୋପେୟ୍ୟ… ୱିଲେପନଂ ଆରୋପେୟ୍ୟ…ପେ… ଚେତିୟଂ ଅଭିଦକ୍ଖିଣଂ [ପଦକ୍ଖିଣଂ (ପୀ।)] କରେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଚେତିୟଂ ଅଭିଦକ୍ଖିଣଂ କରେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘କପ୍ପଟ୍ଠୋ କୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ନ ପଟିଲଭେୟ୍ୟା’’ତି…

ପେ…।

୬୫୯। କମ୍ମଟ୍ଠୋ କୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ପଟିଲଭେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ତତୋ ୱୁଟ୍ଠାନଂ କୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ପଟିଲଭେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପାୱଚରଂ…ପେ… ଅରୂପାୱଚରଂ…ପେ… ଲୋକୁତ୍ତରଂ କୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ପଟିଲଭେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲପଟିଲାଭକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୮) ୩। ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତକଥା

୬୬୦। ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିୟାମଞ୍ଚ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଞ୍ଚ ଉଭୋ ଓକ୍କମେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଂ କମ୍ମଂ ପୟୁତ୍ତଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପ୍ପାଦିତଂ ୱିପ୍ପଟିସାରିୟଂ ଜନିତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଂ କମ୍ମଂ ପୟୁତ୍ତଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପ୍ପାଦିତଂ ୱିପ୍ପଟିସାରିୟଂ ଜନିତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମେୟ୍ୟା''ତି।

୬୬୧। ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅଭବ୍ବୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମିତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମାତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତା… ପିତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ… ଅରହା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ… ଦୁଟ୍ଠେନ ଚିତ୍ତେନ ତଥାଗତସ୍ସ ଲୋହିତଂ ଉପ୍ପାଦିତଂ… ସଙ୍ଘୋ ଭିନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିସଂହରିତ୍ୱା କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ପଟିୱିନୋଦେତ୍ୱା ୱିପ୍ପଟିସାରିୟଂ ପଟିୱିନେତ୍ୱା [ପଟିୱିନୋଦେତ୍ୱା (ସୀ। ପୀ। କ।)] ଅଭବ୍ବୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମିତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମାତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତା… ପିତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ…ପେ… ସଙ୍ଘୋ ଭିନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିସଂହରିତ୍ୱା କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ପଟିୱିନୋଦେତ୍ୱା ୱିପ୍ପଟିସାରିୟଂ ପଟିୱିନେତ୍ୱା ଅଭବ୍ବୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମିତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିସଂହଟଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ପଟିୱିନୋଦିତଂ ୱିପ୍ପଟିସାରିୟଂ ପଟିୱିନୀତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିସଂହଟଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ପଟିୱିନୋଦିତଂ ୱିପ୍ପଟିସାରିୟଂ ପଟିୱିନୀତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିସଂହରିତ୍ୱା କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ପଟିୱିନୋଦେତ୍ୱା ୱିପ୍ପଟିସାରିୟଂ ପଟିୱିନେତ୍ୱା ଅଭବ୍ବୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମିତୁ''ନ୍ତି।

୬୬୨। ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଂ କମ୍ମଂ ପୟୁତ୍ତୋ ଆସୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଂ କମ୍ମଂ ପୟୁତ୍ତୋ ଆସି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମେୟ୍ୟା''ତି।

ଅନନ୍ତରାପୟୁତ୍ତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୨୯) ୪। ନିୟତସ୍ସ ନିୟାମକଥା

୬୬୩। ନିୟତୋ ନିୟାମଂ ଓକ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିୟତୋ ସମ୍ମତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମତି, ସମ୍ମତ୍ତନିୟତୋ ମିଚ୍ଛତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିୟତୋ ନିୟାମଂ ଓକ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁବ୍ବେ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ନିୟାମଂ ଓକ୍କମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁବ୍ବେ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ସୋତାପତ୍ତିନିୟାମଂ ଓକ୍କମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁବ୍ବେ ସକଦାଗାମି…ପେ… ଅନାଗାମି…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଅରହତ୍ତନିୟାମଂ ଓକ୍କମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପୁବ୍ବେ ସତିପଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ… ଇଦ୍ଧିପାଦଂ… ଇନ୍ଦ୍ରିଯଂ… ବଲଂ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଂ ଭାୱେତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ନିଯାମଂ ଓକ୍କମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୬୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ନିଯତୋ ନିଯାମଂ ଓକ୍କମତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଭବ୍ବୋ ବୋଧିସତ୍ତୋ ତାଯ ଜାତିଯା ଧମ୍ମଂ ନାଭିସମେତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ନିଯତୋ ନିଯାମଂ ଓକ୍କମତୀତି।

ନିଯତସ୍ସ ନିଯାମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୩୦) ୫। ନିୱୁତକଥା

୬୬୫। ନିୱୁତୋ ନୀୱରଣଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରତ୍ତୋ ରାଗଂ ଜହତି, ଦୁଟ୍ଠୋ ଦୋସଂ ଜହତି, ମୂଳ୍ହୋ ମୋହଂ ଜହତି, କିଲିଟ୍ଠୋ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରାଗେନ ରାଗଂ ଜହତି, ଦୋସେନ ଦୋସଂ ଜହତି, ମୋହେନ ମୋହଂ ଜହତି, କିଲେସେହି କିଲେସେ ଜହତୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରାଗୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରାଗୋ ଅକୁସଲୋ, ମଗ୍ଗୋ କୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୬୬। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରାନି! କତମାନି ଚତ୍ତାରି? ନଭଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଥୱୀ ଚ – ଇଦଂ ପଠମଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ…ପେ… ତସ୍ମା ସତଂ ଧମ୍ମୋ ଅସବ୍ଭି ଆରକା''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''କୁସଲାକୁସଲା…ପେ… ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ''ତି।

ନିୱୁତୋ ନୀୱରଣଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ସୋ ଏୱଂ ସମାହିତେ ଚିତ୍ତେ ପରିସୁଦ୍ଧେ ପରିଯୋଦାତେ ଅନଙ୍ଗଣେ ୱିଗତୂପକ୍କିଲେସେ ମୁଦୁଭୂତେ କମ୍ମନିଯେ ଠିତେ ଆନେଞ୍ଜପ୍ପତ୍ତେ ଆସୱାନଂ ଖଯଞ୍ଜାଣାଯ ଚିତ୍ତଂ ଅଭିନିନ୍ନାମେତୀ''ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ନିୱୁତୋ ନୀୱରଣଂ ଜହତୀ''ତି…ପେ…।

୬୬୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ନିୱୁତୋ ନୀୱରଣଂ ଜହତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ତସ୍ସ ଏୱଂ ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ କାମାସୱାପି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜାସୱାପି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀ''ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି ? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନିୱୁତୋ ନୀୱରଣଂ ଜହତୀତି।

ନିୱୁତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୩୧) ୬। ସମ୍ମୁଖୀଭୂତକଥା

୬୬୮। ସମ୍ମୁଖୀଭୂତୋ ସଂଯୋଜନଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରତ୍ତୋ ରାଗଂ ଜହତି, ଦୁଟ୍ଠୋ ଦୋସଂ ଜହତି, ମୂଳ୍ହୋ ମୋହଂ ଜହତି, କିଲିଟ୍ଠୋ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରାଗେନ ରାଗଂ ଜହତି, ଦୋସେନ ଦୋସଂ ଜହତି, ମୋହେନ ମୋହଂ ଜହତି, କିଲେସେହି କିଲେସେ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରାଗୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରାଗୋ ଅକୁସଲୋ, ମଗ୍ଗୋ କୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା

ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୬୯। କୁସଲାକୁସଲା…ପେ… ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରାନି! କତମାନି ଚତ୍ତାରି? ନଭଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଥୱୀ ଚ – ଇଦଂ ପଠମଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ…ପେ… ତସ୍ମା ସତଂ ଧମ୍ମୋ ଅସବ୍ଭି ଆରକା’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କୁସଲାକୁସଲା…ପେ… ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ’’ତି।

ସମ୍ମୁଖୀଭୂତୋ ସଂଯୋଜନଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସୋ ଏୱଂ ସମାହିତେ ଚିତ୍ତେ…ପେ… ଆସୱାନଂ ଖଯଞାଣାଯ ଚିତ୍ତଂ ଅଭିନିନ୍ନାମେତୀ’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସମ୍ମୁଖୀଭୂତୋ ସଂଯୋଜନଂ ଜହତୀ’’ତି।

୬୭୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସମ୍ମୁଖୀଭୂତୋ ସଂଯୋଜନଂ ଜହତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ତସ୍ସ ଏୱଂ ଜାନତୋ ଏୱଂ ପସ୍ସତୋ କାମାସୱାପି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତି…ପେ… ଅୱିଜ୍ଜାସୱାପି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚତୀ’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସମ୍ମୁଖୀଭୂତୋ ସଂଯୋଜନଂ ଜହତୀତି।

ସମ୍ମୁଖୀଭୂତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୩୨) ୭। ସମାପନ୍ନୋ ଅସ୍ସାଦେତିକଥା

୬୭୧। ସମାପନ୍ନୋ ଅସ୍ସାଦେତି, ଝାନନିକନ୍ତି ଝାନାରମ୍ମଣାତି? ଆମନ୍ତା। ତଂ ଝାନଂ ତସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଂ ଝାନଂ ତସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଫସ୍ସେନ ତଂ ଫସ୍ସଂ ଫୁସତି, ତାଯ ୱେଦନାଯ ତଂ ୱେଦନଂ ୱେଦେତି, ତାଯ ସଞ୍ଞାଯ ତଂ ସଞ୍ଞଂ ସଞ୍ଜାନାତି, ତାଯ ଚେତନାଯ ତଂ ଚେତନଂ ଚେତେତି, ତେନ ଚିତ୍ତେନ ତଂ ଚିତ୍ତଂ ଚିନ୍ତେତି, ତେନ ୱିତକ୍କେନ ତଂ ୱିତକ୍କଂ ୱିତକ୍କେତି, ତେନ ୱିଚାରେନ ତଂ ୱିଚାରଂ ୱିଚାରେତି , ତାଯ ପୀତିଯା ତଂ ପୀତିଂ ପିଯାଯତି, ତାଯ ସତିଯା ତଂ ସତିଂ ସରତି, ତାଯ ପଞ୍ଞାଯ ତଂ ପଞ୍ଞଂ ପଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଝାନନିକନ୍ତି ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତା, ଝାନଂ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଝାନନିକନ୍ତି ଅକୁସଲଂ, ଝାନଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୭୨। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରାନି! କତମାନି ଚତ୍ତାରି? ନଭଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଥୱୀ ଚ – ଇଦଂ ପଠମଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ…ପେ… ତସ୍ମା ସତଂ ଧମ୍ମୋ ଅସବ୍ଭି ଆରକା’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ’’ତି।

୬୭୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସମାପନ୍ନୋ ଅସ୍ସାଦେତି, ଝାନନିକନ୍ତି ଝାନାରମ୍ମଣା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ୱିୱିଚ୍ଚେୱ କାମେହି ୱିୱିଚ୍ଚ ଅକୁସଲେହି ଧମ୍ମେହି ପଠମଂ ଝାନଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି, ସୋ ତଂ ଅସ୍ସାଦେତି ତଂ ନିକାମେତି ତେନ ଚ ୱିତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି; ୱିତକ୍କୱିଚାରାନଂ ୱୂପସମା…ପେ… ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ…ପେ… ତତିଯଂ ଝାନଂ…ପେ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି , ସୋ ତଂ ଅସ୍ସାଦେତି ତଂ ନିକାମେତି ତେନ ଚ ୱିତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି [ଅ। ନି। ୪।୧୨୩]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସମାପନ୍ନୋ ଅସ୍ସାଦେତି, ଝାନନିକନ୍ତି ଝାନାରମ୍ମଣାତି।

ସମାପନ୍ନୋ ଅସ୍ସାଦେତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୩୩) ୮। ଅସାତରାଗକଥା

୬୭୪। ଅତ୍ଥି ଅସାତରାଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖାଭିନନ୍ଦିନୋ ସତ୍ତା, ଅତ୍ଥି କେଚି ଦୁକ୍ଖଂ ପତ୍ଥେନ୍ତି ପିହେନ୍ତି ଏସନ୍ତି ଗୱେସନ୍ତି ପରିଯେସନ୍ତି, ଦୁକ୍ଖଂ ଅଜ୍ଝୋସାଯ ତିଟ୍ଠନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସୁଖାଭିନନ୍ଦିନୋ ସତ୍ତା, ଅତ୍ଥି କେଚି ସୁଖଂ ପତ୍ଥେନ୍ତି ପିହେନ୍ତି ଏସନ୍ତି ଗୱେସନ୍ତି ପରିଯେସନ୍ତି, ସୁଖଂ ଅଜ୍ଝୋସାଯ ତିଟ୍ଠନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୁଖାଭିନନ୍ଦିନୋ ସତ୍ତା, ଅତ୍ଥି କେଚି ସୁଖଂ ପତ୍ଥେନ୍ତି ପିହେନ୍ତି ଏସନ୍ତି ଗୱେସନ୍ତି ପରିଯେସନ୍ତି, ସୁଖଂ ଅଜ୍ଝୋସାଯ ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅସାତରାଗୋ''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅସାତରାଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖାଯ ୱେଦନାଯ ରାଗାନୁସଯୋ ଅନୁସେତି, ସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ପଟିଘାନୁସଯୋ ଅନୁସେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ରାଗାନୁସଯୋ ଅନୁସେତି, ଦୁକ୍ଖାଯ ୱେଦନାଯ ପଟିଘାନୁସଯୋ ଅନୁସେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ରାଗାନୁସଯୋ ଅନୁସେତି, ଦୁକ୍ଖାଯ ୱେଦନାଯ ପଟିଘାନୁସଯୋ ଅନୁସେତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅସାତରାଗୋ''ତି।

୬୭୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ଅସାତରାଗୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ସୋ ଏୱଂ ଅନୁରୋଧୱିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ ଯଂ କିଞ୍ଚି ୱେଦନଂ ୱେଦଯତି ସୁଖଂ ୱା ଦୁକ୍ଖଂ ୱା ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖଂ ୱା, ସୋ ତଂ ୱେଦନଂ ଅଭିନନ୍ଦତି ଅଭିୱଦତି ଅଜ୍ଝୋସାଯ ତିଟ୍ଠତୀ''ତି [ମ। ନି। ୩।୪୦୯ ମହାତଣ୍ହାସଙ୍ଖଯେ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି ଅସାତରାଗୋତି।

ଅସାତରାଗକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୩୪) ୯। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତାତିକଥା

୬୭୬। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପାକାବ୍ୟାକତା କିରିଯାବ୍ୟାକତା ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦତଣ୍ହା…ପେ… ଗନ୍ଧତଣ୍ହା…ପେ… ରସତଣ୍ହା…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପତଣ୍ହା ଅକୁସଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅକୁସଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଦ୍ଦତଣ୍ହା…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବତଣ୍ହା ଅକୁସଲାତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅକୁସଲାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୭୭। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଣ୍ହା ଅକୁସଲା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଣ୍ହା ଅକୁସଲା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତା''ତି।

ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଲୋଭୋ ଅକୁସଲୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା, ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଲୋଭୋ ଅକୁସଲୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା, ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ୟାକତା''ତି।

୬୭୮। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା । ରୂପତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦତଣ୍ହା…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଅକୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଦ୍ଦତଣ୍ହା…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଅକୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୭୯। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ଯାକତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଯାଯଂ ତଣ୍ହା ପୋନୋବ୍ଭୁୱିକା ନନ୍ଦୀରାଗସହଗତା ତତ୍ରତତ୍ରାଭିନନ୍ଦିନୀ, ସେଯ୍ଯଥିଦଂ – କାମତଣ୍ହା, ଭୱତଣ୍ହା, ୱିଭୱତଣ୍ହା’’ତି [ମହାୱ। ୧୪; ଦୀ। ନି। ୨।୪୦୦]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି ? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ଯାକତା’’ତି।

୬୮୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ଯାକତା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସା ଧମ୍ମତଣ୍ହାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସା ଧମ୍ମତଣ୍ହା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ଯାକତା’’ତି।

ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ଯାକତାତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୩। ତେରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୩୫) ୧୦। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତିକଥା

୬୮୧। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦତଣ୍ହା…ପେ… ଗନ୍ଧତଣ୍ହା…ପେ… ରସତଣ୍ହା…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପତଣ୍ହା ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଦ୍ଦତଣ୍ହା…ପେ… ଗନ୍ଧତଣ୍ହା…ପେ… ରସତଣ୍ହା…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବତଣ୍ହା ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୮୨। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଣ୍ହା ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଣ୍ହା ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ’’ତି। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଲୋଭୋ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା, ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଲୋଭୋ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା, ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ’’ତି।

୬୮୩। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ, ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପତଣ୍ହା ଲୋଭୋ, ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ, ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦତଣ୍ହା…ପେ… ଗନ୍ଧତଣ୍ହା…ପେ… ରସତଣ୍ହା…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବତଣ୍ହା ଲୋଭୋ, ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଦ୍ଦତଣ୍ହା…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଲୋଭୋ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୮୪। ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଯାଯଂ ତଣ୍ହା ପୋନୋବ୍ଭୁୱିକା ନନ୍ଦୀରାଗସହଗତା ତତ୍ରତତ୍ରାଭିନନ୍ଦିନୀ, ସେଯ୍ଯଥିଦଂ – କାମତଣ୍ହା, ଭୱତଣ୍ହା, ୱିଭୱତଣ୍ହା’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ’’ତି।

୬୮୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସା ଧମ୍ମତଣ୍ହାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସା ଧମ୍ମତଣ୍ହା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ’’ତି।

ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ତେରସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

କପ୍ପଟ୍ଠୋ କପ୍ପଂ ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ କୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ନ ପଟିଲଭେଯ୍ଯ, ଅନନ୍ତରାପଯୁତ୍ତୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମ୍ମତ୍ତନିଯାମଂ ଓକ୍କମେଯ୍ଯ, ନିଯତୋ ନିଯାମଂ

ଓକ୍କମତି, ନିଣ୍ଣୁତୋ ନୀୱରଣଂ ଜହତି, ସମ୍ମୁଖୀଭୂତୋ ସଂଯୋଜନଂ ଜହତି, ଝାନନିକନ୍ତି, ଅସାତରାଗୋ, ଧମ୍ମତଣ୍ହା ଅବ୍ଯାକତା, ଧମ୍ମତଣ୍ହା ନ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋତି।

୧୪। ତୁଦ୍ଦସମଓଗ୍ଗୋ

(୧୩୬) ୧। କୁସଲାକୁସଲପଟିସନ୍ଦହନକଥା

୬୮୬। ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯା ଅକୁସଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆଓଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାଓ କୁସଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆଓଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲଂ, ନ ଓତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଯା ଅକୁସଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆଓଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାଓ କୁସଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆଓଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲଂ ଅନାଓଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ [ଅନାଓଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ (ସୀ। ପୀ। କ।), ଅନାଓଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ (ସ୍ଯା। କଂ।)] ଉପ୍ପଜ୍ଜତି …ପେ… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ କୁସଲଂ ଆଓଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କୁସଲଂ ଆଓଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲ''ନ୍ତି।

୬୮୭। ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲମୂଲଂ ଅଯୋନିସୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲଂ ଅଯୋନିସୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ କୁସଲଂ ଯୋନିସୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କୁସଲଂ ଯୋନିସୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲ''ନ୍ତି।

ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାମସଞ୍ଞାଯ ଅନନ୍ତରା ନେକ୍ଖମ୍ମସଞ୍ଞା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ବ୍ଯାପାଦସଞ୍ଞାଯ ଅନନ୍ତରା ଅବ୍ଯାପାଦସଞ୍ଞା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଓିହିଂସାସଞ୍ଞାଯ ଅନନ୍ତରା ଅଓିହିଂସାସଞ୍ଞା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ବ୍ଯାପାଦସ୍ସ ଅନନ୍ତରା ମେତ୍ତା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଓିହିଂସାଯ ଅନନ୍ତରା କରୁଣା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅରତିଯା ଅନନ୍ତରା ମୁଦିତା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ପଟିଘସ୍ସ ଅନନ୍ତରା ଉପେକ୍ଖା ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୮୮। କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯା କୁସଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆଓଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାଓ ଅକୁସଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆଓଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲଂ, ନ ଓତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଯା କୁସଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆଓଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାଓ ଅକୁସଲସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆଓଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲଂ ଅନାଓଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅକୁସଲଂ ଆଓଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅକୁସଲଂ ଆଓଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ''କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲ''ନ୍ତି।

୬୮୯। କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲଂ ଯୋନିସୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲଂ ଯୋନିସୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅକୁସଲଂ ଅଯୋନିସୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅକୁସଲଂ ଅଯୋନିସୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ''କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲ''ନ୍ତି।

କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନେକ୍ଖମ୍ମସଞ୍ଞାଯ ଅନନ୍ତରା କାମସଞ୍ଞା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅବ୍ଯାପାଦସଞ୍ଞାଯ ଅନନ୍ତରା ବ୍ଯାପାଦସଞ୍ଞା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଅଓିହିଂସାସଞ୍ଞାଯ ଅନନ୍ତରା ଓିହିଂସାସଞ୍ଞା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ମେତ୍ତାଯ ଅନନ୍ତରା ବ୍ଯାପାଦୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, କରୁଣାଯ ଅନନ୍ତରା ଓିହିଂସା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ମୁଦିତାଯ ଅନନ୍ତରା ଅରତି ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ଉପେକ୍ଖାଯ ଅନନ୍ତରା ପଟିଘଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେଓଂ ଓତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୯୦। ନ ଓତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲଂ, କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯସ୍ମିଂଯେଓ ଓତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ରଜ୍ଜତି ତସ୍ମିଞ୍ଞେଓ ଓତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଓିରଜ୍ଜତି, ଯସ୍ମିଂଯେଓ ଓତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଓିରଜ୍ଜତି ତସ୍ମିଞ୍ଞେଓ ଓତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ରଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯସ୍ମିଞ୍ଞେଓ ଓତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ରଜ୍ଜତି ତସ୍ମିଞ୍ଞେଓ ଓତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଓିରଜ୍ଜତି, ଯସ୍ମିଞ୍ଞେଓ ଓତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଓିରଜ୍ଜତି ତସ୍ମିଞ୍ଞେଓ ଓତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ରଜ୍ଜତି, ତେନ ଓତ ରେ ଓତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲଂ, କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲ''ନ୍ତି।

କୁସଲାକୁସଲପଟିସନ୍ଦହନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

१४। चुद्दसमवग्गो

(१३७) २। सळायतनुप्पत्तिकथा

६९१। सळायतनं अपुब्बं अचरिमं मातुकुच्छिस्मिं सण्ठातीति? आमन्ता। सब्बङ्गपच्चङ्गी अहीनिन्द्रियो मातुकुच्छिस्मिं ओक्कमतीति? न हेवं वत्तब्बे…पे…।

उपपत्तेसियेन चित्तेन चक्खायतनं सण्ठातीति? आमन्ता। उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्तीति? न हेवं वत्तब्बे…पे…।

उपपत्तेसियेन चित्तेन सोतायतनं…पे… घानायतनं…पे… जिव्हायतनं सण्ठातीति? आमन्ता। उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्तीति? न हेवं वत्तब्बे…पे…।

६९२। मातुकुच्छिगतस्स पच्छा चक्खायतनं उप्पज्जतीति? आमन्ता। मातुकुच्छिस्मिं चक्खुपटिलाभाय कम्मं करोतीति? न हेवं वत्तब्बे…पे… मातुकुच्छिगतस्स पच्छा सोतायतनं…पे… घानायतनं…पे… जिव्हायतनं उप्पज्जतीति? आमन्ता। मातुकुच्छिस्मिं जिव्हापटिलाभाय कम्मं करोतीति? न हेवं वत्तब्बे…पे…।

मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी उप्पज्जन्तीति? आमन्ता। मातुकुच्छिस्मिं अट्ठिपटिलाभाय कम्मं करोतीति? न हेवं वत्तब्बे…पे…।

न वत्तब्बं – ''मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी उप्पज्जन्ती''ति? आमन्ता। ननु वुत्तं भगवता –

''पठमं कललं होति, कलला होति अब्बुदं;

अब्बुदा जायते पेसि [पेसी (स्या। कं। पी।)], पेसि निब्बत्तते [निब्बत्ती (सी। स्या।, सं। नि। १।२३५), निब्बत्ति (पी। क।)] घनो;

घना पसाखा जायन्ति, केसा लोमा नखापि च।

''यञ्चस्स भुञ्जति माता, अन्नं पानञ्च भोजनं;

तेन सो तत्थ यापेति, मातुकुच्छिगतो नरो''ति [सं। नि। १।२३५]।

अत्थेव सुत्तन्तोति? आमन्ता। तेन हि मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी उप्पज्जन्तीति।

सळायतनुप्पत्तिकथा निट्ठिता।

१४। चुद्दसमवग्गो

(१३८) ३। अनन्तरपच्चयकथा

६९३। चक्खुविञ्ञाणस्स अनन्तरा सोतविञ्ञाणं उप्पज्जतीति? आमन्ता। या चक्खुविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना…पे… पणिधि, साव सोतविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना…पे… पणिधीति? न हेवं वत्तब्बे…पे…।

चक्खुविञ्ञाणस्स अनन्तरा सोतविञ्ञाणं उप्पज्जति, न वत्तब्बं – ''या चक्खुविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना…पे… पणिधि, साव सोतविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना…पे… पणिधीति? आमन्ता। सोतविञ्ञाणं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति…पे… अप्पणिदहन्तस्स

ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ନନୁ ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି, ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀ''ତି।

୬୯୪। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନିମିତ୍ତଂ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପନିମିତ୍ତଂ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ସୋତୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ସୋତୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ସୋତୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚକ୍ଖୁଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରୂପେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ସୋତୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି।

ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା ସୋତୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣଂ ତଂ ସୋତୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୯୫। ସୋତୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା ଘାନୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ଘାନୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯା ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାୱ କାଯୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଯା ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାୱ କାଯୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନାୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀ''ତି।

୬୯୬। ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣଂ ରସନିମିତ୍ତଂ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ରସନିମିତ୍ତଂ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣଂ ରସାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ରସାରମ୍ମଣଞ୍ଞେୱ ନ ଅଞ୍ଞାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଜିୱ୍ହଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରସେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଜିୱ୍ହଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରସେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି କାଯୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଜିୱ୍ହଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରସେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି କାଯୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ''ଜିୱ୍ହଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରସେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି କାଯୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ''ଜିୱ୍ହଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରସେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ''ଜିୱ୍ହଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରସେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଜିୱ୍ହଞ୍ଚ ପଟିଚ୍ଚ ରସେ ଚ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି କାଯୱିଞ୍ଞାଣ''ନ୍ତି।

ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ଅନନ୍ତରା କାଯୱିଞ୍ଞାଣଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ଜିୱ୍ହାୱିଞ୍ଞାଣଂ ତଂ କାଯୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୯୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ସମନନ୍ତରା ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କୋଚି ନଚ୍ଚତି ଗାଯତି ୱାଦେତି, ରୂପଞ୍ଚ ପସ୍ସତି, ସଦ୍ଦଞ୍ଚ ସୁଣାତି, ଗନ୍ଧଞ୍ଚ ଘାଯତି, ରସଞ୍ଚ ସାଯତି, ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଞ୍ଚ ଫୁସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କୋଚି ନଚ୍ଚତି ଗାଯତି ୱାଦେତି, ରୂପଞ୍ଚ ପସ୍ସତି, ସଦ୍ଦଞ୍ଚ ସୁଣାତି, ଗନ୍ଧଞ୍ଚ ଘାଯତି, ରସଞ୍ଚ ସାଯତି, ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଞ୍ଚ ଫୁସତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପଞ୍ଚୱିଞ୍ଞାଣା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ସମନନ୍ତରା

ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତୀ’’ତି।

ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୪। ଚୁଦ୍ଦସମଵଗ୍ଗୋ

(୧୩୯) ୪। ଅରିଯରୂପକଥା

୬୯୮। ଅରିଯରୂପଂ ମହାଭୂତାନଂ ଉପାଦାଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରିଯରୂପଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମହାଭୂତା କୁସଲାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ମହାଭୂତା ଅବ୍ୟାକତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରିଯରୂପଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରିଯରୂପଂ ମହାଭୂତାନଂ ଉପାଦାଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରିଯରୂପଂ ଅନାସଵଂ ଅସଂଯୋଜନିଯଂ ଅଗନ୍ଥନିଯଂ ଅନୋଘନିଯଂ ଅଯୋଗନିଯଂ ଅନୀଵରଣିଯଂ ଅପରାମଟ୍ଠଂ ଅନୁପାଦାନିଯଂ ଅସଂକିଲେସିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମହାଭୂତା ଅନାସଵା…ପେ… ଅସଂକିଲେସିଯାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ମହାଭୂତା ସାସଵା ସଂଯୋଜନିଯା…ପେ… ସଂକିଲେସିଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅରିଯରୂପଂ ସାସଵଂ ସଂଯୋଜନିଯଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିଯନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୬୯୯। ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରିଯରୂପଂ ମହାଭୂତାନଂ ଉପାଦାଯା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ଯଂ କିଞ୍ଚି, ଭିକ୍ଖଵେ, ରୂପଂ ଚତ୍ତାରି ମହାଭୂତାନି ଚତୁନ୍ନଞ୍ଚ ମହାଭୂତାନଂ ଉପାଦାଯରୂପ’’ନ୍ତି [ମ। ନି। ୧।୩୪୭; ଅ। ନି। ୧୧।୧୫]! ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅରିଯରୂପଂ ମହାଭୂତାନଂ ଉପାଦାଯାତି।

ଅରିଯରୂପକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୪। ଚୁଦ୍ଦସମଵଗ୍ଗୋ

(୧୪୦) ୫। ଅଞ୍ଞୋ ଅନୁସଯୋତିକଥା

୭୦୦। ଅଞ୍ଞୋ କାମରାଗାନୁସଯୋ ଅଞ୍ଞଂ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ କାମରାଗୋ ଅଞ୍ଞଂ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି ? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସ୍ଵେଵ କାମରାଗୋ ତଂ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ କାମରାଗାନୁସଯୋ ତଂ କାମରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଞ୍ଞୋ ପଟିଘାନୁସଯୋ ଅଞ୍ଞଂ ପଟିଘପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞଂ ପଟିଘଂ ଅଞ୍ଞଂ ପଟିଘପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତଞ୍ଞେଵ ପଟିଘଂ ତଂ ପଟିଘପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ପଟିଘାନୁସଯୋ ତଂ ପଟିଘପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଞ୍ଞୋ ମାନାନୁସଯୋ ଅଞ୍ଞଂ ମାନପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ମାନୋ ଅଞ୍ଞଂ ମାନପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସ୍ଵେଵ ମାନୋ ତଂ ମାନପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ମାନାନୁସଯୋ ତଂ ମାନପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଞ୍ଞୋ ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ ଅଞ୍ଞଂ ଦିଟ୍ଠିପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞା ଦିଟ୍ଠି ଅଞ୍ଞଂ ଦିଟ୍ଠିପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାଵ ଦିଟ୍ଠି ତଂ ଦିଟ୍ଠିପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ଦିଟ୍ଠାନୁସଯୋ ତଂ ଦିଟ୍ଠିପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଞ୍ଞୋ ଵିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ ଅଞ୍ଞଂ ଵିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞା ଵିଚିକିଚ୍ଛା ଅଞ୍ଞଂ ଵିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାଵ ଵିଚିକିଚ୍ଛା ତଂ ଵିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ଵିଚିକିଚ୍ଛାନୁସଯୋ ତଂ ଵିଚିକିଚ୍ଛାପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଞ୍ଞୋ ଭଵରାଗାନୁସଯୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଵରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ଭଵରାଗୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଵରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସ୍ଵେଵ ଭଵରାଗୋ ତଂ ଭଵରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ଵେଵ ଭଵରାଗାନୁସଯୋ ତଂ ଭଵରାଗପରିଯୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଞ୍ଞୋ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସୟୋ ଅଞ୍ଞଂ ଅୱିଜ୍ଜାପରିୟୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞା ଅୱିଜ୍ଜା ଅଞ୍ଞଂ ଅୱିଜ୍ଜାପରିୟୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାୱ ଅୱିଜ୍ଜା ତଂ ଅୱିଜ୍ଜାପରିୟୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସ୍ୱେୱ ଅୱିଜ୍ଜାନୁସୟୋ ତଂ ଅୱିଜ୍ଜାପରିୟୁଟ୍ଠାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୦୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅଞ୍ଞୋ ଅନୁସୟୋ ଅଞ୍ଞଂ ପରିୟୁଟ୍ଠାନ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ୟାକତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ''ସାନୁସୟୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ''ପରିୟୁଟ୍ଠିତୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଅଞ୍ଞୋ ଅନୁସୟୋ ଅଞ୍ଞଂ ପରିୟୁଟ୍ଠାନନ୍ତି। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ କୁସଲାବ୍ୟାକତେ ଚିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନେ ''ସରାଗୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ''ପରିୟୁଟ୍ଠିତୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଅଞ୍ଞୋ ରାଗୋ ଅଞ୍ଞଂ ପରିୟୁଟ୍ଠାନନ୍ତି।

ଅଞ୍ଞୋ ଅନୁସୟୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୪। ଚୁଦ୍ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୧) ୬। ପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପୟୁତ୍ତନ୍ତିକଥା

୭୦୨। ପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପୟୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାୟତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାୟତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପୟୁତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ…ପେ… ଅକୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ସଂକିଲିଟ୍ଠଂ ଚିତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅତ୍ଥି ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ…ପେ… ଅକୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ସଂକିଲିଟ୍ଠଂ ଚିତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ସରାଗଂ ଚିତ୍ତଂ ସଦୋସଂ ଚିତ୍ତଂ ସମୋହଂ ଚିତ୍ତଂ…ପେ… ଅକୁସଲଂ ଚିତ୍ତଂ ସଂକିଲିଟ୍ଠଂ ଚିତ୍ତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପୟୁତ୍ତ''ନ୍ତି।

ପରିୟୁଟ୍ଠାନଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପୟୁତ୍ତନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୪। ଚୁଦ୍ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୨) ୭। ପରିୟାପନ୍ନକଥା

୭୦୩। ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ରୂପଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପତ୍ତେସିୟୋ ଉପପତ୍ତେସିୟୋ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରୋ, ସମାପତ୍ତେସିୟେନ ଚିତ୍ତେନ ଉପପତ୍ତେସିୟେନ ଚିତ୍ତେନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରେନ ଚିତ୍ତେନ ସହଗତୋ ସହଜାତୋ ସଂସଟ୍ଠୋ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ଏକୁପ୍ପାଦୋ ଏକନିରୋଧୋ ଏକୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନ ସମାପତ୍ତେସିୟୋ ନ ଉପପତ୍ତେସିୟୋ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରୋ, ନ ସମାପତ୍ତେସିୟେନ ଚିତ୍ତେନ ନ ଉପପତ୍ତେସିୟେନ ଚିତ୍ତେନ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରେନ ଚିତ୍ତେନ ସହଗତୋ ସହଜାତୋ ସଂସଟ୍ଠୋ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋ ଏକୁପ୍ପାଦୋ ଏକନିରୋଧୋ ଏକୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସମାପତ୍ତେସିୟୋ ନ ଉପପତ୍ତେସିୟୋ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରୋ…ପେ… ଏକାରମ୍ମଣୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ରୂପଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋ''ତି…ପେ…।

ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ରୂପଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦରାଗୋ ସଦ୍ଦଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ସଦ୍ଦଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ରୂପଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଗନ୍ଧରାଗୋ…ପେ… ରସରାଗୋ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବରାଗୋ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଦ୍ଦରାଗୋ ସଦ୍ଦଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଦ୍ଦଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋ''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଗନ୍ଧରାଗୋ…ପେ… ରସରାଗୋ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବରାଗୋ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପଧାତୁପରିୟାପନ୍ନୋ''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୦୪। ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା । ସମାପତ୍ତେସିଯୋ ଉପପତ୍ତେସିଯୋ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରୋ, ସମାପତ୍ତେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ଉପପତ୍ତେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରେନ ଚିତ୍ତେନ ସହଗତୋ ସହଜାତୋ ସଂସଟ୍ଠୋ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକୁପ୍ପାଦୋ ଏକନିରୋଧୋ ଏକୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ନନୁ ନ ସମାପତ୍ତେସିଯୋ ନ ଉପପତ୍ତେସିଯୋ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରୋ, ନ ସମାପତ୍ତେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ…ପେ… ଏକାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସମାପତ୍ତେସିଯୋ ନ ଉପପତ୍ତେସିଯୋ…ପେ… ଏକାରମ୍ମଣୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି।

ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦରାଗୋ ସଦ୍ଦଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ସଦ୍ଦଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଗନ୍ଧରାଗୋ…ପେ… ରସରାଗୋ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବରାଗୋ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଦ୍ଦରାଗୋ ସଦ୍ଦଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଦ୍ଦଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ଆମନ୍ତା । ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି, ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଗନ୍ଧରାଗୋ…ପେ… ରସରାଗୋ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବରାଗୋ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୦୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ, ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାମରାଗୋ କାମଧାତୁଂ ଅନୁସେତି, କାମଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମରାଗୋ କାମଧାତୁଂ ଅନୁସେତି କାମଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ , ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ, ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁଂ ଅନୁସେତି ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି।

ପରିଯାପନ୍ନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୪। ଚୁଦ୍ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୩) ୮। ଅବ୍ୟାକତକଥା

୭୦୬। ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପାକାବ୍ୟାକତଂ କିରିଯାବ୍ୟାକତଂ ରୂପଂ ନିବ୍ବାନଂ ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବାଯତନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିଗତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଫସ୍ସୋ ଅବ୍ୟାକତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିଗତସମ୍ପଯୁତ୍ତା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ଚେତନା…ପେ… ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦିଟ୍ଠିଗତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଫସ୍ସୋ ଅକୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦିଟ୍ଠିଗତସମ୍ପଯୁତ୍ତା ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ଚେତନା ଚିତ୍ତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୦୭। ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଫଲଂ ଅୱିପାକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସଫଲଂ ସୱିପାକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଫଲଂ ସୱିପାକଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତ''ନ୍ତି।

ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିପରମାନି ୱଜ୍ଜାନି [ଅଙ୍ଗୁତ୍ତରନିକାଯେ] ୱୁତ୍ତାନି ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିପରମାନି ୱଜ୍ଜାନି ୱୁତ୍ତାନି ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତ''ନ୍ତି।

ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ, ଅକୁସଲା [ଅକୁସଲଂ (ମ। ନି। ୨।୧୯୪)], ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି କୁସଲା'' [କୁସଲଂ (ମ। ନି। ୨।୧୦୪)] ତି [ମ। ନି। ୨।୧୯୪]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତ''ନ୍ତି।

ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିସ୍ସ ଖୋ ଅହଂ, ପୁଣ୍ଣ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଗତୀନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଗତିଂ ୱଦାମି – ନିରଯଂ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଯୋନିଂ ୱା''ତି [ମ। ନି। ୨।୭୯]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତ''ନ୍ତି।

୭୦୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – '''ସସ୍ସତୋ ଲୋକୋ'ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ, ଅବ୍ୟାକତମେତଂ, 'ଅସସ୍ସତୋ ଲୋକୋ'ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ, ଅବ୍ୟାକତମେତଂ, 'ଅନ୍ତୱା ଲୋକୋ'ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ, ଅବ୍ୟାକତମେତଂ, 'ଅନନ୍ତୱା ଲୋକୋ'ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ… ପେ… 'ତଂ ଜୀୱଂ ତଂ ସରୀର'ନ୍ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ…ପେ… 'ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀର'ନ୍ତି ଖୋ , ୱଚ୍ଛ…ପେ… 'ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା'ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ…ପେ… 'ନ ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା'ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ…ପେ… 'ହୋତି ଚ ନ ଚ ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା'ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ…ପେ… 'ନେୱ ହୋତି ନ ନ ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା'ତି ଖୋ, ୱଚ୍ଛ, ଅବ୍ୟାକତମେତ''ନ୍ତି [ସଂ। ନି। ୪।୪୧୬, ଥୋକଂ ପନ ୱିସଦିସଂ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି।

ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠିକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଯଞ୍ଚେୱ କାଯକମ୍ମଂ ଯଥାଦିଟ୍ଠିସମତ୍ତଂ ସମାଦିନ୍ନଂ, ଯଞ୍ଚ ୱଚୀକମ୍ମଂ…ପେ… ଯଞ୍ଚ ମନୋକମ୍ମଂ, ଯା ଚ ଚେତନା, ଯା ଚ ପତ୍ଥନା, ଯୋ ଚ ପଣିଧି, ଯେ ଚ ସଙ୍ଖାରା, ସବ୍ବେ ତେ ଧମ୍ମା ଅନିଟ୍ଠାଯ ଅକନ୍ତାଯ ଅମନାପାଯ ଅହିତାଯ ଦୁକ୍ଖାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତୀ''ତି [ଅ। ନି। ୧।୩୦୬]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତ''ନ୍ତି।

ଅବ୍ୟାକତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୪। ଚୁଦ୍ଦସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୪) ୯। ଅପରିଯାପନ୍ନକଥା

୭୦୯। ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ, ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗୋ ସକଦାଗାମିଫଲଂ, ଅନାଗାମିମଗ୍ଗୋ ଅନାଗାମିଫଲଂ, ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋ ଅରହତ୍ତଫଲଂ, ସତିପଟ୍ଠାନଂ ସମ୍ମପ୍ପଧାନଂ ଇଦ୍ଧିପାଦୋ ଇନ୍ଦ୍ରିଯଂ ବଲଂ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୧୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅପରିଯାପନ୍ନ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ''କାମେସୁ ୱୀତରାଗୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ''ୱିଗତଦିଟ୍ଠିଯୋ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି।

ଅପରିଯାପନ୍ନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଚୁଦ୍ଦସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅକୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି କୁସଲମୂଲଂ, କୁସଲମୂଲଂ ପଟିସନ୍ଦହତି ଅକୁସଲମୂଲଂ, ସଳାଯତନଂ ଛୱିଞ୍ଞାଣକାଯା, ଅରିଯରୂପଂ ମହାଭୂତାନଂ ଉପାଦାଯ, ସ୍ୱେୱ ଅନୁସଯୋ ତଂ ପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ, ପରିଯୁଟ୍ଠାନଂ ଚିତ୍ତୱିପ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଯଥାଧାତୁ ତଞ୍ଞେୱ ଅନୁସେତି, ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅବ୍ୟାକତଂ, ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଅପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୫) ୧। ପଚ୍ଚଯତାକଥା

୭୧୧। ପଚ୍ଚଯତା ୱୱତ୍ଥିତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୀମଂସା ହେତୁ, ସୋ ଚ ଅଧିପତୀତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ୱୀମଂସା ହେତୁ, ସୋ ଚ ଅଧିପତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ହେତୁପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ଛନ୍ଦାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଛନ୍ଦାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସହଜାତପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

୭୧୨। ନନୁ ୱୀରିଯାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱୀରିଯାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସହଜାତପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ୱୀରିଯାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱୀରିଯାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଇନ୍ଦ୍ରିଯପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ୱୀରିଯାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ମଗ୍ଗଙ୍ଗନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱୀରିଯାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ମଗ୍ଗପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

୭୧୩। ନନୁ ଚିତ୍ତାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତୀତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଚିତ୍ତାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସହଜାତପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ଚିତ୍ତାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ସୋ ଚ ଆହାରୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚିତ୍ତାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ସୋ ଚ ଆହାରୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଆହାରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ଚିତ୍ତାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚିତ୍ତାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଇନ୍ଦ୍ରିଯପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

୭୧୪। ନନୁ ୱୀମଂସାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱୀମଂସାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସହଜାତପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ୱୀମଂସାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱୀମଂସାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଇନ୍ଦ୍ରିଯପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ୱୀମଂସାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି, ତଞ୍ଚ ମଗ୍ଗଙ୍ଗନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱୀମଂସାଧିପତି ସହଜାତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅଧିପତି , ତଞ୍ଚ ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ମଗ୍ଗପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

୭୧୫। ନନୁ ଅରିଯଂ ଧମ୍ମଂ ଗରୁଂ କତ୍ୱା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖଣା, ତଞ୍ଚାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରିଯଂ ଧମ୍ମଂ ଗରୁଂ କତ୍ୱା ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖଣା, ତଞ୍ଚାରମ୍ମଣଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଧିପତିପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଆରମ୍ମଣପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

୭୧୬। ନନୁ ପୁରିମା ପୁରିମା କୁସଲା ଧମ୍ମା ପଚ୍ଛିମାନଂ ପଚ୍ଛିମାନଂ କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସା ଚ ଆସେୱନାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପୁରିମା ପୁରିମା କୁସଲା ଧମ୍ମା ପଚ୍ଛିମାନଂ ପଚ୍ଛିମାନଂ କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସା ଚ ଆସେୱନା, ତେନ ୱତ ରେ

ୱୁତ୍ତେ – ‘‘ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଆସେୱନପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ପୁରିମା ପୁରିମା ଅକୁସଲା ଧମ୍ମା ପଚ୍ଛିମାନଂ ପଚ୍ଛିମାନଂ ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସା ଚ ଆସେୱନାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପୁରିମା ପୁରିମା ଅକୁସଲା ଧମ୍ମା ପଚ୍ଛିମାନଂ ପଚ୍ଛିମାନଂ ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସା ଚ ଆସେୱନା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତେ – ‘‘ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଆସେୱନପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

ନନୁ ପୁରିମା ପୁରିମା କିରିଯାବ୍ୟାକତା ଧମ୍ମା ପଚ୍ଛିମାନଂ ପଚ୍ଛିମାନଂ କିରିଯାବ୍ୟାକତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସା ଚ ଆସେୱନାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପୁରିମା ପୁରିମା କିରିଯାବ୍ୟାକତା ଧମ୍ମା ପଚ୍ଛିମାନଂ ପଚ୍ଛିମାନଂ କିରିଯାବ୍ୟାକତାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ସା ଚ ଆସେୱନା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତେ – ‘‘ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ, ଆସେୱନପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ’’ତି।

୭୧୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପଚ୍ଚଯତା ୱୱତ୍ଥିତା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ହେତୁପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି, ଆରମ୍ମଣପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି, ଅନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି, ସମନନ୍ତରପଚ୍ଚଯେନ ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ପଚ୍ଚଯତା ୱୱତ୍ଥିତାତି।

ପଚ୍ଚଯତାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୬) ୨। ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞପଚ୍ଚଯକଥା

୭୧୮। ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚଯାୱ ସଙ୍ଖାରା, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଖାରପଚ୍ଚଯାପି ଅୱିଜ୍ଜା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅୱିଜ୍ଜା ସଙ୍ଖାରେନ ସହଜାତାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅୱିଜ୍ଜା ସଙ୍ଖାରେନ ସହଜାତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚଯାପି ସଙ୍ଖାରା, ସଙ୍ଖାରପଚ୍ଚଯାପି ଅୱିଜ୍ଜା’’ତି।

ତଣ୍ହାପଚ୍ଚଯାୱ ଉପାଦାନଂ, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଉପାଦାନପଚ୍ଚଯାପି ତଣ୍ହା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଣ୍ହା ଉପାଦାନେନ ସହଜାତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଣ୍ହା ଉପାଦାନେନ ସହଜାତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ତଣ୍ହାପଚ୍ଚଯାପି ଉପାଦାନଂ, ଉପାଦାନପଚ୍ଚଯାପି ତଣ୍ହା’’ତି।

୭୧୯। ‘‘ଜରାମରଣପଚ୍ଚଯା , ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାତି, ଜାତିପଚ୍ଚଯା ଭୱୋ’’ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି ? ନତ୍ଥି। ତେନ ହି ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚଯାୱ ସଙ୍ଖାରା, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଖାରପଚ୍ଚଯାପି ଅୱିଜ୍ଜା’’ତି। ତଣ୍ହାପଚ୍ଚଯାୱ ଉପାଦାନଂ, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଉପାଦାନପଚ୍ଚଯାପି ତଣ୍ହା’’ତି।

‘‘ୱିଞ୍ଞାଣପଚ୍ଚଯା, ଭିକ୍ଖୱେ, ନାମରୂପଂ, ନାମରୂପପଚ୍ଚଯାପି ୱିଞ୍ଞାଣ’’ନ୍ତି [ଦୀ। ନି। ୨।୫୮, ଥୋକଂ ପନ ୱିସଦିସଂ] – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅୱିଜ୍ଜାପଚ୍ଚଯାପି ସଙ୍ଖାରା, ସଙ୍ଖାରପଚ୍ଚଯାପି ଅୱିଜ୍ଜା; ତଣ୍ହାପଚ୍ଚଯାପି ଉପାଦାନଂ, ଉପାଦାନପଚ୍ଚଯାପି ତଣ୍ହାତି।

ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞପଚ୍ଚଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୭) ୩। ଅଦ୍ଧାକଥା

୭୨୦। ଅଦ୍ଧା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତୋ ଅଦ୍ଧା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପନ୍ତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତୋ ଅଦ୍ଧା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ଅଦ୍ଧା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅତୀତୋ ଅଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତୀତା ପଞ୍ଚଦ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଅନାଗତୋ ଅଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନାଗତା ପଞ୍ଚଦ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ସଙ୍ଖାରା ୱିଞ୍ଞାଣଂ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ଅଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନା ପଞ୍ଚଦ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ଅତୀତୋ ଅଦ୍ଧା, ଅନାଗତା ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ଅନାଗତୋ ଅଦ୍ଧା, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନା ପଞ୍ଚକ୍ଖନ୍ଧା ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ଅଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ପନ୍ନରସଦ୍ଧାତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତାନି ଦ୍ୱାଦସାୟତନାନି ଅତୀତୋ ଅଦ୍ଧା, ଅନାଗତାନି ଦ୍ୱାଦସାୟତନାନି ଅନାଗତୋ ଅଦ୍ଧା, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାନି ଦ୍ୱାଦସାୟତନାନି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ଅଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଛତ୍ତିଂସ ଅଦ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତା ଅଟ୍ଠାରସ ଧାତୁଯୋ ଅତୀତୋ ଅଦ୍ଧା, ଅନାଗତା ଅଟ୍ଠାରସ ଧାତୁଯୋ ଅନାଗତୋ ଅଦ୍ଧା, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନା ଅଟ୍ଠାରସ ଧାତୁଯୋ ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ଅଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁପଞ୍ଞାସ ଅଦ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତାନି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିଯାନି ଅତୀତୋ ଅଦ୍ଧା, ଅନାଗତାନି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିଯାନି ଅନାଗତୋ ଅଦ୍ଧା, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନାନି ବାୱୀସତିନ୍ଦ୍ରିଯାନି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନୋ ଅଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଛସଟ୍ଠି ଅଦ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୨୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅଦ୍ଧା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ତୀଣିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଥାୱତ୍ଥୂନି! କତମାନି ତୀଣି? ଅତୀତଂ ୱା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଦ୍ଧାନଂ ଆରବ୍ଭ କଥଂ କଥେଯ୍ୟ – 'ଏୱଂ ଅହୋସି ଅତୀତମଦ୍ଧାନ'ନ୍ତି; ଅନାଗତଂ ୱା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଦ୍ଧାନଂ ଆରବ୍ଭ କଥଂ କଥେଯ୍ୟ – 'ଏୱଂ ଭୱିସ୍ସତି ଅନାଗତମଦ୍ଧାନ'ନ୍ତି; ଏତରହି ୱା, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅଦ୍ଧାନଂ ଆରବ୍ଭ କଥଂ କଥେଯ୍ୟ – 'ଏୱଂ ହୋତି ଏତରହି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ'ନ୍ତି। ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀଣି କଥାୱତ୍ଥୂନୀ''ତି [ଅ। ନି। ୩।୬୮; ଦୀ। ନି। ୩।୩୦୫]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅଦ୍ଧା ପରିନିପ୍ଫନ୍ନୋତି।

ଅଦ୍ଧାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୮) ୪। ଖଣଲୟମୁହୁତ୍ତକଥା

୭୨୨। ଖଣୋ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନୋ, ଲଯୋ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନୋ, ମୁହୁତ୍ତଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୨୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ମୁହୁତ୍ତଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ତୀଣିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଥାୱତ୍ଥୂନି! କତମାନି ତୀଣି? ଅତୀତଂ ୱା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଦ୍ଧାନଂ ଆରବ୍ଭ କଥଂ କଥେଯ୍ୟ – 'ଏୱଂ ଅହୋସି ଅତୀତମଦ୍ଧାନ'ନ୍ତି; ଅନାଗତଂ ୱା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଦ୍ଧାନଂ ଆରବ୍ଭ କଥଂ କଥେଯ୍ୟ – 'ଏୱଂ ଭୱିସ୍ସତି ଅନାଗତମଦ୍ଧାନ'ନ୍ତି; ଏତରହି ୱା, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅଦ୍ଧାନଂ ଆରବ୍ଭ କଥଂ କଥେଯ୍ୟ – 'ଏୱଂ ହୋତି ଏତରହି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ'ନ୍ତି। ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀଣି କଥାୱତ୍ଥୂନୀ''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ମୁହୁତ୍ତଂ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି।

ଖଣଲୟମୁହୁତ୍ତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୪୯) ୫। ଆସୱକଥା

୭୨୪। ଚତ୍ତାରୋ ଆସୱା ଅନାସୱାତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୨୫। ନ ୱତ୍ତଙ୍ଙ – ‘‘ଚତ୍ତାରୋ ଆସୱା ଅନାସୱାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥଞ୍ଞେୱ ଆସୱା ଯେହି ଆସୱେହି ତେ ଆସୱା ସାସୱା ହୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଚତ୍ତାରୋ ଆସୱା ଅନାସୱାତି।

ଆସୱକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୫୦) ୬। ଜରାମରଣକଥା

୭୨୬। ଲୋକୁତ୍ତରାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ ଲୋକୁତ୍ତରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗସ୍ସ ଜରାମରଣଂ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗସ୍ସ ଜରାମରଣଂ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ ଜରାମରଣଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗସ୍ସ…ପେ… ସକଦାଗାମିଫଲସ୍ସ…ପେ… ଅନାଗାମିମଗ୍ଗସ୍ସ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲସ୍ସ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗସ୍ସ ଜରାମରଣଂ ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗସ୍ସ ଜରାମରଣଂ ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତଫଲସ୍ସ ଜରାମରଣଂ ଅରହତ୍ତଫଲନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସତିପଟ୍ଠାନାନଂ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନାନଂ… ଇଦ୍ଧିପାଦାନଂ… ଇନ୍ଦ୍ରିଯାନଂ… ବଲାନଂ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗାନଂ ଜରାମରଣଂ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୨୭। ନ ୱତ୍ତଙ୍ଙ – ‘‘ଲୋକୁତ୍ତରାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ ଲୋକୁତ୍ତରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଲୋକୁତ୍ତରନ୍ତି।

ଜରାମରଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୫୧) ୭। ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତକଥା

୭୨୮। ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଲୋକୁତ୍ତରାତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଫଲଂ ନିବ୍ବାନଂ, ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୨୯। ନ ୱତ୍ତଙ୍ଙ – ‘‘ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଲୋକୁତ୍ତରାତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକିଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଲୋକୁତ୍ତରାତି।

ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୫୨) ୮। ଦୁତିଯସଞ୍ଞାୱେଦଯିତକଥା

୭୩୦। ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଲୋକିଯାତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାମାୱଚରାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପାୱଚରାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପାୱଚରାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୩୧। ନ ୱତ୍ତଙ୍ଙ – ‘‘ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଲୋକିଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋକୁତ୍ତରାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଲୋକିଯାତି।

ଦୁତିଯସଞ୍ଞାୱେଦଯିତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୫୩) ୯। ତତିଯସଞ୍ଞାୱେଦଯିତକଥା

୭୩୨। ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ମାରଣନ୍ତିଯୋ ଫସ୍ସୋ, ମାରଣନ୍ତିଯା ୱେଦନା, ମାରଣନ୍ତିଯା ସଞ୍ଞା, ମାରଣନ୍ତିଯା ଚେତନା , ମାରଣନ୍ତିଯଂ ଚିତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ମାରଣନ୍ତିଯୋ ଫସ୍ସୋ, ମାରଣନ୍ତିଯା ୱେଦନା, ମାରଣନ୍ତିଯା ସଞ୍ଞା, ମାରଣନ୍ତିଯା ଚେତନା, ମାରଣନ୍ତିଯଂ ଚିତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ମାରଣନ୍ତିଯୋ ଫସ୍ସୋ, ମାରଣନ୍ତିଯା ୱେଦନା, ମାରଣନ୍ତିଯା ସଞ୍ଞା, ମାରଣନ୍ତିଯା ଚେତନା, ମାରଣନ୍ତିଯଂ ଚିତ୍ତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ଯା''ତି।

ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଫସ୍ସୋ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ଚେତନା ଚିତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଫସ୍ସୋ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ଚେତନା ଚିତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଫସ୍ସକସ୍ସ କାଲଂ କିରିଯା, ଅୱେଦନକସ୍ସ କାଲଂ କିରିଯା…ପେ… ଅଚିତ୍ତକସ୍ସ କାଲଂ କିରିଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସଫସ୍ସକସ୍ସ କାଲଂ କିରିଯା…ପେ… ସଚିତ୍ତକସ୍ସ କାଲଂ କିରିଯାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଫସ୍ସକସ୍ସ କାଲଂ କିରିଯା…ପେ… ସଚିତ୍ତକସ୍ସ କାଲଂ କିରିଯା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ଯା''ତି।

ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ କାଯେ ୱିସଂ କମେଯ୍ଯ, ସତ୍ଥଂ କମେଯ୍ଯ, ଅଗ୍ଗି କମେଯ୍ଯାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ କାଯେ ୱିସଂ ନ କମେଯ୍ଯ, ସତ୍ଥଂ ନ କମେଯ୍ଯ, ଅଗ୍ଗି ନ କମେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ କାଯେ ୱିସଂ ନ କମେଯ୍ଯ, ସତ୍ଥଂ ନ କମେଯ୍ଯ, ଅଗ୍ଗି ନ କମେଯ୍ଯ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ଯା''ତି।

ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ କାଯେ ୱିସଂ କମେଯ୍ଯ, ସତ୍ଥଂ କମେଯ୍ଯ, ଅଗ୍ଗି କମେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ନ ନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୩୩। ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ ନ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସୋ ନିଯାମୋ ଯେନ ନିଯାମେନ ନିଯତୋ ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ ନ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି? ନତ୍ଥି। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ସୋ ନିଯାମୋ ଯେନ ନିଯାମେନ ନିଯତୋ ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ ନ କାଲଂ କରେଯ୍ଯ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ ନ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି।

୭୩୪। ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ନ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସୋ ନିଯାମୋ ଯେନ ନିଯାମେନ ନିଯତୋ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ନ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାତି? ନତ୍ଥି। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ସୋ ନିଯାମୋ ଯେନ ନିଯାମେନ ନିଯତୋ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ନ କାଲଂ କରେଯ୍ଯ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ନ କାଲଂ କରେଯ୍ଯା''ତି।

ତତିଯସଞ୍ଞାୱେଦଯିତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୫୪) ୧୦। ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକକଥା

୭୩୫। ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅଲୋଭୋ କୁସଲମୂଲଂ , ଅଦୋସୋ କୁସଲମୂଲଂ, ଅମୋହୋ କୁସଲମୂଲଂ, ସଦ୍ଧା ୱୀରିଯଂ ସତି ସମାଧି ପଞ୍ଞାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅଲୋଭୋ କୁସଲମୂଲଂ , ଅଦୋସୋ କୁସଲମୂଲଂ…ପେ… ପଞ୍ଞାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଅଲୋଭୋ କୁସଲମୂଲଂ, ଅଦୋସୋ କୁସଲମୂଲଂ, ଅମୋହୋ କୁସଲମୂଲଂ, ସଦ୍ଧା ୱୀରିଯଂ ସତି ସମାଧି ପଞ୍ଞା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକା''ତି।

ସଞ୍ଞାୱେଦୟିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦୟିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଫସ୍ସୋ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ଚେତନା ଚିତ୍ତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ସଞ୍ଞାୱେଦୟିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଫସ୍ସୋ ୱେଦନା ସଞ୍ଞା ଚେତନା ଚିତ୍ତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଫସ୍ସକସ୍ସ ମଗ୍ଗଭାୱନା…ପେ… ଅଚିତ୍ତକସ୍ସ ମଗ୍ଗଭାୱନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସଫସ୍ସକସ୍ସ ମଗ୍ଗଭାୱନା…ପେ… ସଚିତ୍ତକସ୍ସ ମଗ୍ଗଭାୱନାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଫସ୍ସକସ୍ସ ମଗ୍ଗଭାୱନା…ପେ… ସଚିତ୍ତକସ୍ସ ମଗ୍ଗଭାୱନା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଞ୍ଞାୱେଦୟିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକା''ତି।

ସଞ୍ଞାୱେଦୟିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଯେ କେଚି ସଞ୍ଞାୱେଦୟିତନିରୋଧଂ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତି, ସବ୍ବେ ତେ ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୩୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଞ୍ଞାୱେଦୟିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକା''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଇଧାପି ଅସଞ୍ଞୀ ତତ୍ରାପି ଅସଞ୍ଞୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଇଧାପି ଅସଞ୍ଞୀ ତତ୍ରାପି ଅସଞ୍ଞୀ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଞ୍ଞାୱେଦୟିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକା''ତି।

ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପିକକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୫। ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୫୫) ୧୧। କମ୍ମୂପଚୟକଥା

୭୩୭। ଅଞ୍ଞଂ କମ୍ମଂ ଅଞ୍ଞୋ କମ୍ମୂପଚୟୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ଫସ୍ସୋ, ଅଞ୍ଞୋ ଫସ୍ସୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞା ୱେଦନା, ଅଞ୍ଞୋ ୱେଦନୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞା ସଞ୍ଞା, ଅଞ୍ଞୋ ସଞ୍ଞୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞା ଚେତନା, ଅଞ୍ଞୋ ଚେତନୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞଂ ଚିତ୍ତଂ, ଅଞ୍ଞୋ ଚିତ୍ତୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞା ସଦ୍ଧା, ଅଞ୍ଞୋ ସଦ୍ଧୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞଂ ୱୀରିୟଂ, ଅଞ୍ଞୋ ୱୀରିୟୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞା ସତି, ଅଞ୍ଞୋ ସତୂପଚୟୋ ; ଅଞ୍ଞୋ ସମାଧି, ଅଞ୍ଞୋ ସମାଧୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞା ପଞ୍ଞା, ଅଞ୍ଞୋ ପଞ୍ଞୂପଚୟୋ; ଅଞ୍ଞୋ ରାଗୋ, ଅଞ୍ଞୋ ରାଗୂପଚୟୋ…ପେ… ଅଞ୍ଞଂ ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ, ଅଞ୍ଞୋ ଅନୋତ୍ତପ୍ପୂପଚୟୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୩୮। ଅଞ୍ଞଂ କମ୍ମଂ, ଅଞ୍ଞୋ କମ୍ମୂପଚୟୋତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମୂପଚୟୋ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମୂପଚୟୋ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋତି, ଆମନ୍ତା। କୁସଲେନ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋ କମ୍ମୂପଚୟୋ କୁସଲୋତି, ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲେନ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋ କମ୍ମୂପଚୟୋ କୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତେନ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋ କମ୍ମୂପଚୟୋ ସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁକ୍ଖାୟ ୱେଦନାୟ…ପେ… ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତେନ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋ କମ୍ମୂପଚୟୋ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୩୯। କମ୍ମୂପଚୟୋ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅକୁସଲେନ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋ କମ୍ମୂପଚୟୋ ଅକୁସଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅକୁସଲେନ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋ କମ୍ମୂପଚୟୋ ଅକୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତେନ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋ କମ୍ମୂପଚୟୋ ସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁକ୍ଖାୟ ୱେଦନାୟ…ପେ… ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତେନ କମ୍ମେନ ସହଜାତୋ କମ୍ମୂପଚୟୋ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାୟ ୱେଦନାୟ ସମ୍ପୟୁତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୪୦। କମ୍ମଂ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତଂ, କମ୍ମଂ ସାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମୂପଚୟୋ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତୋ, କମ୍ମୂପଚୟୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କମ୍ମୂପଚୟୋ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତୋ , କମ୍ମୂପଚୟୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି ? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମଂ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତଂ, କମ୍ମଂ ଅନାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମଂ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତଂ, ଚିତ୍ତଂ ଭିଜ୍ଜମାନଂ କମ୍ମଂ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମୂପଚଯୋ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତୋ, ଚିତ୍ତଂ ଭିଜ୍ଜମାନଂ କମ୍ମୂପଚଯୋ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମୂପଚଯୋ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତୋ, ଚିତ୍ତଂ ଭିଜ୍ଜମାନଂ କମ୍ମୂପଚଯୋ ନ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମଂ ଚିତ୍ତେନ ସହଜାତଂ, ଚିତ୍ତଂ ଭିଜ୍ଜମାନଂ କମ୍ମଂ ନ ଭିଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୪୧। କମ୍ମମ୍ହି କମ୍ମୂପଚଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ କମ୍ମଂ ସୋ କମ୍ମୂପଚଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମମ୍ହି କମ୍ମୂପଚଯୋ, କମ୍ମୂପଚଯତୋ ୱିପାକୋ ନିବ୍ବତ୍ତତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ କମ୍ମଂ, ସୋ କମ୍ମୂପଚଯୋ, ସୋ କମ୍ମୱିପାକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମମ୍ହି କମ୍ମୂପଚଯୋ, କମ୍ମୂପଚଯତୋ ୱିପାକୋ ନିବ୍ବତ୍ତତି, ୱିପାକୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମୂପଚଯୋ ସାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କମ୍ମୂପଚଯୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ୱିପାକୋ ଅନାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୪୨। ଅଞ୍ଞଂ କମ୍ମଂ ଅଞ୍ଞୋ କମ୍ମୂପଚଯୋତି, ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଇଧ, ପୁଣ୍ଣ, ଏକଚ୍ଚୋ ସବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି [ସବ୍ୟାପଜ୍ଝମ୍ପି ଅବ୍ୟାପଜ୍ଝମ୍ପି (କ।) ମ। ନି। ୨।୮୧ ପସ୍ସିତବ୍ବଂ] କାଯସଙ୍ଖାରଂ ଅଭିସଙ୍ଖରୋତି, ସବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ୱଚୀସଙ୍ଖାରଂ…ପେ… ମନୋସଙ୍ଖାରଂ ଅଭିସଙ୍ଖରୋତି, ସୋ ସବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି କାଯସଙ୍ଖାରଂ ଅଭିସଙ୍ଖରିତ୍ୱା, ସବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ୱଚୀସଙ୍ଖାରଂ…ପେ… ମନୋସଙ୍ଖାରଂ ଅଭିସଙ୍ଖରିତ୍ୱା ସବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଲୋକଂ ଉପପଜ୍ଜତି। ତମେନଂ ସବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଲୋକଂ ଉପପନ୍ନଂ ସମାନଂ ସବ୍ୟାବଜ୍ଝାପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝାପି ଫସ୍ସା ଫୁସନ୍ତି। ସୋ ସବ୍ୟାବଜ୍ଝେହିପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝେହିପି ଫସ୍ସେହି ଫୁଟ୍ଠୋ ସମାନୋ ସବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ଅବ୍ୟାବଜ୍ଝମ୍ପି ୱେଦନଂ ୱେଦେତି ୱୋକିଣ୍ଣସୁଖଦୁକ୍ଖଂ, ସେଯ୍ୟଥାପି ମନୁସ୍ସା ଏକଚ୍ଚେ ଚ ଦେୱା ଏକଚ୍ଚେ ଚ ୱିନିପାତିକା। ଇତି ଖୋ, ପୁଣ୍ଣ, ଭୂତା ଭୂତସ୍ସ ଉପପତ୍ତି ହୋତି, ଯଂ କରୋତି ତେନ ଉପପଜ୍ଜତି, ଉପପନ୍ନମେତଂ ଫସ୍ସା ଫୁସନ୍ତି। ଏୱମ୍ପାହଂ, ପୁଣ୍ଣ, ‘କମ୍ମଦାଯାଦା ସତ୍ତା’ତି ୱଦାମୀ’’ତି [ମ। ନି। ୨।୮୧]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅଞ୍ଞଂ କମ୍ମଂ, ଅଞ୍ଞୋ କମ୍ମୂପଚଯୋ’’ତି।

କମ୍ମୂପଚଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ପନ୍ନରସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ପଚ୍ଚଯତା ୱୱତ୍ଥିତା, ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପାଦୋ, ଅଦ୍ଧା, ଖଣୋ ଲଯୋ ମୁହୁତ୍ତଂ, ଚତ୍ତାରୋ ଆସୱା ଅନାସୱା, ଲୋକୁତ୍ତରାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଜରାମରଣଂ ଲୋକୁତ୍ତରା, ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଲୋକୁତ୍ତରା, ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧସମାପତ୍ତି ଲୋକିଯା, ସଞ୍ଞାୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ୟ, ସ୍ୱେୱ ମଗ୍ଗୋ ଅସଞ୍ଞସତ୍ତୁପପତ୍ତିଯା , ଅଞ୍ଞଂ କମ୍ମଂ ଅଞ୍ଞୋ କମ୍ମୂପଚଯୋତି।

ତତିଯୋ ପଣ୍ଣାସକୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅନୁସଯା, ସଂୱରୋ, କପ୍ପୋ, ମୂଲଞ୍ଚ ୱୱତ୍ଥିତାତି।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୧୬। ସୋଳସମଵଗ୍ଗୋ

(୧୫୬) ୧। ନିଗ୍ଗହକଥା

୭୪୩। ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ‘‘ମା ରଜ୍ଜି’’, ‘‘ମା ଦୁସ୍ସି’’, ‘‘ମା ମୁୟ୍ହି’’, ‘‘ମା କିଲିସ୍ସୀ’’ତି ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ଫସ୍ସୋ ‘‘ମା ନିରୁଜ୍ଝୀ’’ତି ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରୋ ପରସ୍ସ ଉପ୍ପନ୍ନା ଵେଦନା…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନା ସଞ୍ଞା… ଉପ୍ପନ୍ନା ଚେତନା… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଚିତ୍ତଂ… ଉପ୍ପନ୍ନା ସଦ୍ଧା… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଵୀରିଯଂ … ଉପ୍ପନ୍ନା ସତି… ଉପ୍ପନ୍ନୋ ସମାଧି…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନା ପଞ୍ଞା ‘‘ମା ନିରୁଜ୍ଝୀ’’ତି ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ରାଗଂ ପଜହତି… ଦୋସଂ ପଜହତି…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପଜହତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ମଗ୍ଗଂ ଭାଵେତି… ସତିପଟ୍ଠାନଂ ଭାଵେତି…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଂ ଭାଵେତୀତି ? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି, ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାଵେତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ଅଞ୍ଞସ୍ସ କାରକୋ, ପରଙ୍କତଂ ସୁଖଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂଵେଦେତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା –

‘‘ଅତ୍ତନାଵ କତଂ ପାପଂ, ଅତ୍ତନା ସଂକିଲିସ୍ସତି;

ଅତ୍ତନା ଅକତଂ ପାପଂ, ଅତ୍ତନାଵ ଵିସୁଜ୍ଝତି;

ସୁଦ୍ଧି ଅସୁଦ୍ଧି ପଚ୍ଚତ୍ତଂ, ନାଞ୍ଞୋ ଅଞ୍ଞଂ ଵିସୋଧଯେ’’ତି [ଧ। ପ। ୧୬୫]।

ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି।

୭୪୪। ନ ଵତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ବଲପ୍ପତ୍ତା, ଅତ୍ଥି ଵସୀଭୂତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ବଲପ୍ପତ୍ତା, ଅତ୍ଥି ଵସୀଭୂତା, ତେନ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ନିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି।

ନିଗ୍ଗହକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଳସମଵଗ୍ଗୋ

(୧୫୭) ୨। ପଗ୍ଗହକଥା

୭୪୫। ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ‘‘ମା ରଜ୍ଜି,’’ ‘‘ମା ଦୁସ୍ସି,’’ ‘‘ମା ମୁୟ୍ହି,’’ ‘‘ମା କିଲିସ୍ସୀ’’ତି ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଅଲୋଭଂ କୁସଲମୂଲଂ ଜନେତି… ଅଦୋସଂ କୁସଲମୂଲଂ ଜନେତି… ଅମୋହଂ କୁସଲମୂଲଂ ଜନେତି… ସଦ୍ଧଂ ଜନେତି… ଵୀରିଯଂ ଜନେତି… ସତିଂ ଜନେତି… ସମାଧିଂ ଜନେତି… ପଞ୍ଞଂ ଜନେତୀତି?

ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ଫସ୍ସୋ ‘‘ମା ନିରୁଜ୍ଝୀ’’ତି ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରୋ ପରସ୍ସ ଉପ୍ପନ୍ନା ୱେଦନା…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନା ପଞ୍ଞା ‘‘ମା ନିରୁଜ୍ଝୀ’’ତି ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ରାଗଂ ପଜହତି… ଦୋସଂ ପଜହତି… ମୋହଂ ପଜହତି…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ପଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତି… ସତିପଟ୍ଠାନଂ ଭାୱେତି…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି…ପେ… ମଗ୍ଗଂ ଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ଅଞ୍ଞସ୍ସ କାରକୋ, ପରଙ୍କତଂ ସୁଖଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ତନାୱ କତଂ ପାପଂ…ପେ… ନାଞ୍ଞୋ ଅଞ୍ଞଂ ୱିସୋଧଯେ’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି।

୭୪୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ବଲପ୍ପତ୍ତା, ଅତ୍ଥି ୱସୀଭୂତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ବଲପ୍ପତ୍ତା, ଅତ୍ଥି ୱସୀଭୂତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରୋ ପରସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି।

ପଗ୍ଗହକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଳସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୫୮) ୩। ସୁଖାନୁପ୍ପଦାନକଥା

୭୪୭। ପରୋ ପରସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଦୁକ୍ଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରୋ ପରସ୍ସ ଦୁକ୍ଖଂ ନ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ସୁଖଂ ନ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରୋ ପରସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପରୋ ପରସ୍ସ ଅତ୍ତନୋ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତି, ଅଞ୍ଞେସଂ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତି, ତସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପରୋ ପରସ୍ସ ନେୱତ୍ତନୋ, ନ ଅଞ୍ଞେସଂ, ନ ତସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପରୋ ପରସ୍ସ ନେୱତ୍ତନୋ, ନ ଅଞ୍ଞେସଂ, ନ ତସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପରୋ ପରସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀ’’ତି।

ପରୋ ପରସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ଅଞ୍ଞସ୍ସ କାରକୋ, ପରଙ୍କତଂ ସୁଖଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂୱେଦେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୪୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପରୋ ପରସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ବହୂନଂ ୱତ ନୋ ଭଗୱା ଦୁକ୍ଖଧମ୍ମାନଂ ଅପହତ୍ତା, ବହୂନଂ ୱତ ନୋ ଭଗୱା ସୁଖଧମ୍ମାନଂ ଉପହତ୍ତା, ବହୂନଂ ୱତ ନୋ ଭଗୱା ଅକୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଅପହତ୍ତା, ବହୂନଂ ୱତ ନୋ ଭଗୱା କୁସଲାନଂ ଧମ୍ମାନଂ ଉପହତ୍ତା’’ତି [ମ। ନି। ୨।୧୪୮ ଲଟୁକିକୋପମେ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପରୋ ପରସ୍ସ ସୁଖଂ ଅନୁପ୍ପଦେତୀତି।

ସୁଖାନୁପ୍ପଦାନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଳସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୫୯) ୪। ଅଧିଗୟ୍ହମନସିକାରକଥା

୭୪୯। ଅଧିଗୟ୍ହ ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଚିତ୍ତେନ ତଂ ଚିତ୍ତଂ ପଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ଚିତ୍ତେନ ତଂ ଚିତ୍ତଂ ପଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ଚିତ୍ତେନ ତଂ ଚିତ୍ତଂ ‘‘ଚିତ୍ତ’’ନ୍ତି ପଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ଚିତ୍ତେନ ତଂ ଚିତ୍ତଂ ‘‘ଚିତ୍ତ’’ନ୍ତି ପଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଂ ଚିତ୍ତଂ ତସ୍ସ ଚିତ୍ତସ୍ସ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତଂ ଚିତ୍ତଂ ତସ୍ସ ଚିତ୍ତସ୍ସ ଆରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ଫସ୍ସେନ ତଂ ଫସ୍ସଂ ଫୁସତି, ତାଯ ୱେଦନାଯ…ପେ… ତାଯ ସଞ୍ଞାଯ… ତାଯ ଚେତନାଯ… ତେନ ଚିତ୍ତେନ… ତେନ ୱିତକ୍କେନ… ତେନ ୱିଚାରେନ… ତାଯ ପୀତିଯା… ତାଯ ସତିଯା… ତାଯ ପଞ୍ଞାଯ ତଂ ପଞ୍ଞଂ ପଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୫୦। ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତିଣ୍ଣଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ତିଣ୍ଣଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୫୧। ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତିଣ୍ଣଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ତିଣ୍ଣଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୫୨। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ , ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତି, ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ

ୱୃତ୍ତେ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନଂ ‘‘ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନ’’ନ୍ତି ମନସିକରୋନ୍ତୋ, ଅତୀତଂ ‘‘ଅତୀତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତି, ଅନାଗତଂ ‘‘ଅନାଗତ’’ନ୍ତି ମନସି କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୫୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅଧିଗୟ୍ହ ମନସି କରୋତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଅନିଚ୍ଚାତି, ଯଦା ପଞ୍ଞାୟ ପସ୍ସତି;

ଅଥ ନିବ୍ବିନ୍ଦତି ଦୁକ୍ଖେ, ଏସ ମଗ୍ଗୋ ୱିସୁଦ୍ଧିୟା।

‘‘ସବ୍ବେ ସଙ୍ଖାରା ଦୁକ୍ଖାତି, ଯଦା ପଞ୍ଞାୟ ପସ୍ସତି;

ଅଥ ନିବ୍ବିନ୍ଦତି ଦୁକ୍ଖେ, ଏସ ମଗ୍ଗୋ ୱିସୁଦ୍ଧିୟା।

‘‘ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ଅନତ୍ତାତି, ଯଦା ପଞ୍ଞାୟ ପସ୍ସତି;

ଅଥ ନିବ୍ବିନ୍ଦତି ଦୁକ୍ଖେ, ଏସ ମଗ୍ଗୋ ୱିସୁଦ୍ଧିୟା’’ତି [ଧ। ପ। ୨୭୭-୨୭୯]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅଧିଗୟ୍ହ ମନସି କରୋତୀତି।

ଅଧିଗୟ୍ହମନସିକାରକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଳସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୬୦) ୫। ରୂପଂ ହେତୂତିକଥା

୭୫୪। ରୂପଂ ହେତୂତି? ଆମନ୍ତା। ଅଲୋଭୋ ହେତୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଦୋସୋ ହେତୁ…ପେ… ଅମୋହୋ ହେତୁ… ଲୋଭୋ ହେତୁ… ଦୋସୋ ହେତୁ… ମୋହୋ ହେତୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ହେତୂତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ହେତୂ’’ତି।

୭୫୫। ଅଲୋଭୋ ହେତୁ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ହେତୁ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଦୋସୋ ହେତୁ… ଅମୋହୋ ହେତୁ… ଲୋଭୋ ହେତୁ… ଦୋସୋ ହେତୁ… ମୋହୋ ହେତୁ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ହେତୁ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ହେତୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଲୋଭୋ ହେତୁ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ ହେତୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅଦୋସୋ ହେତୁ… ଅମୋହୋ ହେତୁ… ଲୋଭୋ ହେତୁ… ଦୋସୋ ହେତୁ… ମୋହୋ ହେତୁ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୫୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପଂ ହେତୂ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ମହାଭୂତା ଉପାଦାୟରୂପାନଂ [ଉପାଦାରୂପାନଂ (ସୀ। ପୀ। କ।)] ଉପାଦାୟହେତୂତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମହାଭୂତା ଉପାଦାୟରୂପାନଂ ଉପାଦାୟହେତୁ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ହେତୂ’’ତି।

ରୂପଂ ହେତୂତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଳସମଓଗ୍ଗୋ

(୧୬୧) ୬। ରୂପଂ ସହେତୁକନ୍ତିକଥା

୭୫୭। ରୂପଂ ସହେତୁକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଲୋଭହେତୁନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଦୋସହେତୁନାତି …ପେ… ଅମୋହହେତୁନାତି… ପେ… ଲୋଭହେତୁନା…ପେ… ଦୋସହେତୁନା…ପେ… ମୋହହେତୁନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ସହେତୁକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ରୂପଂ ସହେତୁକ''ନ୍ତି।

୭୫୮। ଅଲୋଭୋ ସହେତୁକୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ସହେତୁକଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅଦୋସୋ ସହେତୁକୋ…ପେ… ଅମୋହୋ… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି… ପଞ୍ଞା… ଲୋଭୋ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ… ମାନୋ… ଦିଟ୍ଠି… ୱିଚିକିଚ୍ଛା… ଥିନଂ… ଉଦ୍ଧଚ୍ଚଂ… ଅହିରିକଂ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସହେତୁକଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ସହେତୁକଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ସହେତୁକଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଲୋଭୋ ସହେତୁକୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ ସହେତୁକଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଦୋସୋ ସହେତୁକୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ସହେତୁକଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୫୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ରୂପଂ ସହେତୁକ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ରୂପଂ ସପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ରୂପଂ ସପ୍ପଚ୍ଚଯଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ରୂପଂ ସହେତୁକ''ନ୍ତି।

ରୂପଂ ସହେତୁକନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଳସମଓଗ୍ଗୋ

(୧୬୨) ୭। ରୂପଂ କୁସଲାକୁସଲନ୍ତିକଥା

୭୬୦। ରୂପଂ କୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ରୂପଂ କୁସଲ''ନ୍ତି।

୭୬୧। ଅଲୋଭୋ କୁସଲୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ କୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା… ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଦୋସୋ କୁସଲୋ…ପେ… ଅମୋହୋ କୁସଲୋ…ପେ… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା କୁସଲା ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ କୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ କୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଲୋଭୋ କୁସଲୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଜ୍ଜନା … ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ କୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଦୋସୋ କୁସଲୋ…ପେ… ପଞ୍ଚଞ୍ଚା କୁସଲା ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାଯ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୬୨। ରୂପଂ ଅକୁସଲନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି ? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ଅକୁସଲ’’ନ୍ତି…ପେ…।

୭୬୩। ଲୋଭୋ ଅକୁସଲୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା । ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୋସୋ… ମୋହୋ… ମାନୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି ? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଲୋଭୋ ଅକୁସଲୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୋସୋ… ମୋହୋ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅକୁସଲଂ ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୬୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାଯକମ୍ମଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାଯକମ୍ମଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପୀ’’ତି।

ରୂପଂ କୁସଲାକୁସଲନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଳସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୬୩) ୮। ରୂପଂ ୱିପାକୋତିକଥା

୭୬୫। ରୂପଂ ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖୱେଦନିଯଂ , ସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଦୁକ୍ଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଅଦୁକ୍ଖମସୁଖାଯ ୱେଦନାଯ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ଫସ୍ସେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ…ପେ… ଚିତ୍ତେନ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ, ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ ୱିପାକୋ’’ତି।

୭୬୬। ଫସ୍ସୋ ୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ସୁଖୱେଦନିଯୋ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯୋ…ପେ… ସାରମ୍ମଣୋ , ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ୱିପାକୋ, ରୂପଂ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ସାରମ୍ମଣଂ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପଂ ୱିପାକୋ , ରୂପଂ ନ ସୁଖୱେଦନିଯଂ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯଂ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣଂ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ଫସ୍ସୋ ୱିପାକୋ, ଫସ୍ସୋ ନ ସୁଖୱେଦନିଯୋ ନ ଦୁକ୍ଖୱେଦନିଯୋ…ପେ… ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୬୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପଂ ୱିପାକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ଉପ୍ପନ୍ନା ଚିତ୍ତଚେତସିକା ଧମ୍ମା ୱିପାକୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ଉପ୍ପନ୍ନା ଚିତ୍ତଚେତସିକା ଧମ୍ମା ୱିପାକୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘କମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ଉପ୍ପନ୍ନଂ ରୂପଂ ୱିପାକୋ’’ତି।

ରୂପଂ ୱିପାକୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଠଅସମଓସ୍ଗୋ

(୧୬୪) ୯। ରୂପଂ ରୂପାଓଚରାରୂପାଓଚରନ୍ତିକଥା

୭୬୮। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ରୂପାଓଚରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପଓ୍ଭେସିଯଂ ଉପପଓ୍ଭେସିଯଂ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରଂ, ସମାପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରେନ ଚିଓ୍ଭେନ ସହଗତଂ ସହଜାତଂ ସଂସଟ୍ଠଂ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଏକୁପ୍ପାଦଂ ଏକନିରୋଧଂ ଏକଓ୍ୱତ୍ଥୁକଂ ଏକାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ…ପେ… ନନୁ ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯଂ ନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯଂ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରଂ, ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ ନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରେନ ଚିଓ୍ଭେନ ସହଗତଂ ସହଜାତଂ ସଂସଟ୍ଠଂ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଏକୁପ୍ପାଦଂ ଏକନିରୋଧଂ ଏକଓ୍ୱତ୍ଥୁକଂ ଏକାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯଂ ନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯଂ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରଂ, ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ…ପେ… ଏକାରମ୍ମଣଂ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ – ''ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ରୂପାଓଚର''ନ୍ତି।

୭୬୯। ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପାଓଚରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପଓ୍ଭେସିଯଂ ଉପପଓ୍ଭେସିଯଂ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରଂ, ସମାପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରେନ ଚିଓ୍ଭେନ ସହଗତଂ ସହଜାତଂ ସଂସଟ୍ଠଂ ସମ୍ପଯୁତ୍ତଂ ଏକୁପ୍ପାଦଂ ଏକନିରୋଧଂ ଏକଓ୍ୱତ୍ଥୁକଂ ଏକାରମ୍ମଣନ୍ତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ…ପେ… ନନୁ ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯଂ ନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯଂ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରଂ, ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ …ପେ… ଏକାରମ୍ମଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯଂ ନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯଂ…ପେ… ଏକଓ୍ୱତ୍ଥୁକଂ ଏକାରମ୍ମଣଂ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ – ''ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପାଓଚର''ନ୍ତି।

୭୭୦। ନ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱଂ – ''ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ରୂପାଓଚରଂ, ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପାଓଚର''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାମାଓଚରକମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ରୂପଂ କାମାଓଚରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମାଓଚରକମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ରୂପଂ କାମାଓଚରଂ , ତେନ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ – ''ରୂପାଓଚରକମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ରୂପଂ ରୂପାଓଚରଂ, ଅରୂପାଓଚରକମ୍ମସ୍ସ କତତ୍ତା ରୂପଂ ଅରୂପାଓଚର''ନ୍ତି।

ରୂପଂ ରୂପାଓଚରାରୂପାଓଚରନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୬। ସୋଠଅସମଓସ୍ଗୋ

(୧୬୫) ୧୦। ରୂପାରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନକଥା

୭୭୧। ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପଓ୍ଭେସିଯୋ ଉପପଓ୍ଭେସିଯୋ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରୋ, ସମାପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରେନ ଚିଓ୍ଭେନ ସହଗତୋ ସହଜାତୋ ସଂସଟ୍ଠୋ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକୁପ୍ପାଦୋ ଏକନିରୋଧୋ ଏକଓ୍ୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ…ପେ… ନନୁ ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯୋ ନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯୋ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରୋ, ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ…ପେ… ଏକଓ୍ୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯୋ ନ ଉପପଓ୍ଭେସିଯୋ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖଓ୍ୱିହାରୋ, ନ ସମାପଓ୍ଭେସିଯେନ ଚିଓ୍ଭେନ…ପେ… ଏକଓ୍ୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ – ''ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି।

୭୭୨। ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦରାଗୋ ସଦ୍ଦଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ …ପେ… ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଗନ୍ଧରାଗୋ…ପେ… ରସରାଗୋ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବରାଗୋ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ…ପେ…।

ସଦ୍ଦରାଗୋ ନ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱଂ – ''ସଦ୍ଦଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପରାଗୋ ନ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱଂ – ''ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ…ପେ… ଗନ୍ଧରାଗୋ…ପେ… ରସରାଗୋ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବରାଗୋ ନ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱଂ – ''ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ଆମନ୍ତା । ରୂପରାଗୋ ନ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱଂ – ''ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତଓ୍ୱେ…ପେ…।

୭୭୩। ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପରାଗୋ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପଜ୍ଜେସିଯୋ ଉପପଜ୍ଜେସିଯୋ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରୋ, ସମାପଜ୍ଜେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ଉପପଜ୍ଜେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରେନ ଚିତ୍ତେନ ସହଗତୋ ସହଜାତୋ ସଂସଟ୍ଠୋ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକୁପ୍ପାଦୋ ଏକନିରୋଧୋ ଏକୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନ ସମାପଜ୍ଜେସିଯୋ ନ ଉପପଜ୍ଜେସିଯୋ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରୋ, ନ ସମାପଜ୍ଜେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ…ପେ… ଏକୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନ ସମାପଜ୍ଜେସିଯୋ ନ ଉପପଜ୍ଜେସିଯୋ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରୋ, ନ ସମାପଜ୍ଜେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ନ ଉପପଜ୍ଜେସିଯେନ ଚିତ୍ତେନ ନ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରେନ ଚିତ୍ତେନ ସହଗତୋ ସହଜାତୋ ସଂସଟ୍ଠୋ ସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ ଏକୁପ୍ପାଦୋ ଏକନିରୋଧୋ ଏକୱତ୍ଥୁକୋ ଏକାରମ୍ମଣୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ’’ତି।

୭୭୪। ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ସଦ୍ଦରାଗୋ ସଦ୍ଦଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ଆମନ୍ତା। ଗନ୍ଧରାଗୋ…ପେ… ରସରାଗୋ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବରାଗୋ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଦ୍ଦରାଗୋ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଦ୍ଦଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପରାଗୋ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଗନ୍ଧରାଗୋ…ପେ… ରସରାଗୋ…ପେ… ଫୋଟ୍ଠବ୍ବରାଗୋ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରୂପରାଗୋ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ’’ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୭୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ, ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାମରାଗୋ କାମଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତି ? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମରାଗୋ କାମଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ, ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ’’ତି।

ରୂପରାଗୋ ରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋ ଅରୂପରାଗୋ ଅରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ରୂପାରୂପଧାତୁପରିଯାପନ୍ନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ସୋଳସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଚିତ୍ତନିଗ୍ଗହୋ, ଚିତ୍ତପଗ୍ଗହୋ, ସୁଖାନୁପ୍ପଦାନଂ, ଅଧିଗଯ୍ହ ମନସିକାରୋ, ରୂପଂ ହେତୁ, ରୂପଂ ସହେତୁକଂ, ରୂପଂ କୁସଲମ୍ପି ଅକୁସଲମ୍ପି, ରୂପଂ ୱିପାକୋ, ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ରୂପାୱଚରଂ ଅତ୍ଥି ରୂପଂ ଅରୂପାୱଚରଂ, ସବ୍ବେ କିଲେସା କାମଧାତୁପରିଯାପନ୍ନାତି।

୧୭। ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୬୬) ୧। ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯକଥା

୭୭୬। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୭୭। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ପୁଞ୍ଞାଭିସଙ୍ଖାରଂ ଅଭିସଙ୍ଖରୋତି, ଆନେଞ୍ଜାଭିସଙ୍ଖାରଂ ଅଭିସଙ୍ଖରୋତି, ଗତିସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତି, ଭୱସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତି, ଇସ୍ସରିଯସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତି, ଅଧିପଚ୍ଚସଂୱତ୍ତନିଯଂ [ଆଧିପଚ୍ଚସଂୱତ୍ତନିକଂ (?)] କମ୍ମଂ କରୋତି, ମହାଭୋଗସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତି, ମହାପରିୱାରସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତି, ଦେୱସୋଭଗ୍ଗସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତି, ମନୁସ୍ସସୋଭଗ୍ଗସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୭୮। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଆଚିନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହା ଅପଚିନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅରହା ପଜହତୀତି…ପେ… ଅରହା ଉପାଦିଯତୀତି…ପେ… ଅରହା ୱିସିନେତୀତି…ପେ… ଅରହା ଉସ୍ସିନେତୀତି…ପେ… ଅରହା ୱିଧୂପେତୀତି …ପେ… ଅରହା ସନ୍ଧୂପେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅରହା ନେୱାଚିନାତି ନ ଅପଚିନାତି ଅପଚିନିତ୍ୱା ଠିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନେୱାଚିନାତି ନାପଚିନାତି ଅପଚିନିତ୍ୱା ଠିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋ''ତି।

ନନୁ ଅରହା ନେୱ ପଜହତି ନ ଉପାଦିଯତି ପଜହିତ୍ୱା ଠିତୋ, ନେୱ ୱିସିନେତି ନ ଉସ୍ସିନେତି ୱିସିନେତ୍ୱା ଠିତୋ, ନେୱ ୱିଧୂପେତି ନ ସନ୍ଧୂପେତି ୱିଧୂପେତ୍ୱା ଠିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନେୱ ୱିଧୂପେତି ନ ସନ୍ଧୂପେତି ୱିଧୂପେତ୍ୱା ଠିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋ''ତି।

୭୭୯। ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଦାନଂ ଦଦେଯ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅରହା ଦାନଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋ''ତି।

ଅରହା ଚୀୱରଂ ଦଦେଯ୍ୟ…ପେ… ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦଦେଯ୍ୟ… ସେନାସନଂ ଦଦେଯ୍ୟ… ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦେଯ୍ୟ… ଖାଦନୀଯଂ ଦଦେଯ୍ୟ… ଭୋଜନୀଯଂ ଦଦେଯ୍ୟ… ପାନୀଯଂ ଦଦେଯ୍ୟ… ଚେତିଯଂ ୱନ୍ଦେଯ୍ୟ… ଚେତିଯେ ମାଲଂ ଆରୋପେଯ୍ୟ… ଗନ୍ଧଂ ଆରୋପେଯ୍ୟ… ୱିଲେପନଂ ଆରୋପେଯ୍ୟ…ପେ… ଚେତିଯଂ ଅଭିଦକ୍ଖିଣଂ [ପଦକ୍ଖିଣଂ (?)] କରେଯ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଚେତିଯଂ ଅଭିଦକ୍ଖିଣଂ କରେଯ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋ''ତି।

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚଯୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୬୭) ୨। ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂତିକଥା

୭୮୦। ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ଅରହନ୍ତଘାତକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଅରହନ୍ତଘାତକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂତି? ଆମନ୍ତା। ଯୋ ଅରହନ୍ତଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତି, ସତି ଜୀୱିତେ ଜୀୱିତାୱସେସେ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତି, ଅସତି ଜୀୱିତେ ଜୀୱିତାୱସେସେ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତୀତି? ସତି ଜୀୱିତେ ଜୀୱିତାୱସେସେ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତୀତି। ହଞ୍ଚି ସତି ଜୀୱିତେ ଜୀୱିତାୱସେସେ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂ''ତି। ଅସତି ଜୀୱିତେ ଜୀୱିତାୱସେସେ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତୀତି, ନତ୍ଥି ଅରହନ୍ତଘାତକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୮୧। ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତୋ କାଯେ ୱିସଂ ନ କମେଯ୍ୟ, ସତ୍ଥଂ ନ କମେଯ୍ୟ, ଅଗ୍ଗି ନ କମେଯ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ

ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅରହତୋ କାୟେ ୱିସଂ କମେୟ୍ୟ , ସତ୍ଥଂ କମେୟ୍ୟ, ଅଗ୍ଗି କମେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହତୋ କାୟେ ୱିସଂ କମେୟ୍ୟ, ସତ୍ଥଂ କମେୟ୍ୟ, ଅଗ୍ଗି କମେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂ’’ତି।

ଅରହତୋ କାୟେ ୱିସଂ ନ କମେୟ୍ୟ, ସତ୍ଥଂ ନ କମେୟ୍ୟ, ଅଗ୍ଗି ନ କମେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ଅରହନ୍ତଘାତକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୮୨। ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ନାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଞ୍ଚେତନିକାନଂ କମ୍ମାନଂ କତାନଂ ଉପଚିତାନଂ ଅପ୍ପଟିସଂୱେଦିତ୍ୱା ବ୍ୟନ୍ତୀଭାୱଂ ୱଦାମି; ତଞ୍ଚ ଖୋ ଦିଟ୍ଠେୱ ଧମ୍ମେ ଉପପଜ୍ଜଂ ୱା ଅପରେ ୱା ପରିୟାୟେ’’ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୂତି।

ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୁତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୬୮) ୩। ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମତୋତିକଥା

୭୮୩। ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମତୋତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମମ୍ପି କମ୍ମତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବମିଦଂ ପୁବ୍ବେକତହେତୂତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମୱିପାକତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୮୪। ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମୱିପାକତୋତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମୱିପାକେନ ପାଣଂ ହନେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ପାଣାତିପାତୋ ସଫଲୋତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମୱିପାକୋ ସଫଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କମ୍ମୱିପାକୋ ଅଫଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ପାଣାତିପାତୋ ଅଫଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କମ୍ମୱିପାକେନ ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିୟେୟ୍ୟ…ପେ… ମୁସା ଭଣେୟ୍ୟ… ପିସୁଣଂ ଭଣେୟ୍ୟ… ଫରୁସଂ ଭଣେୟ୍ୟ… ସମ୍ଫଂ ପଲପେୟ୍ୟ… ସନ୍ଧିଂ ଛିନ୍ଦେୟ୍ୟ… ନିଲ୍ଲୋପଂ ହରେୟ୍ୟ… ଏକାଗାରିକଂ କରେୟ୍ୟ… ପରିପନ୍ଥେ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ… ପରଦାରଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ… ଗାମଘାତକଂ କରେୟ୍ୟ… ନିଗମଘାତକଂ କରେୟ୍ୟ… କମ୍ମୱିପାକେନ ଦାନଂ ଦଦେୟ୍ୟ… ଚୀୱରଂ ଦଦେୟ୍ୟ … ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦଦେୟ୍ୟ… ସେନାସନଂ ଦଦେୟ୍ୟ… ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ସଫଲୋତି? ଆମନ୍ତା। କମ୍ମୱିପାକୋ ସଫଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କମ୍ମୱିପାକୋ ଅଫଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ଅଫଲୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୮୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘କମ୍ମୁନା ୱତ୍ତତୀ [ୱତ୍ତତି (ପୀ। କ, ମ। ନି। ୨।୪୬୦), ୱତ୍ତତେ (?)] ଲୋକୋ, କମ୍ମୁନା ୱତ୍ତତୀ [ୱତ୍ତତି (ପୀ। କ, ମ। ନି। ୨।୪୬୦), ୱତ୍ତତେ (?)] ପଜା;

କମ୍ମନିବନ୍ଧନା ସତ୍ତା, ରଥସ୍ସାଣୀୱ ୟାୟତୋ [ମ। ନି। ୨।୪୬୦; ସୁ। ନି। ୬୫୯]।

‘‘କମ୍ମେନ କିତ୍ତିଂ ଲଭତେ ପସଂସଂ,

କମ୍ମେନ ଜାନିଞ୍ଚ ୱଧଞ୍ଚ ବନ୍ଧଂ;

ତଂ କମ୍ମଂ ନାନାକରଣଂ ୱିଦିତ୍ୱା,

କସ୍ମା ୱଦେ ନତ୍ଥି କମ୍ମନ୍ତି ଲୋକେ’’ତି।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ‘‘ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମତୋ’’ତି।

ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମତୋତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମଓ୍ୱଗ୍ଗୋ

(୧୬୯) ୪। ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧକଥା

୭୮୬। ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଞ୍ଞେଓ୍ୱ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଞ୍ଞେଓ୍ୱ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖଯଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱଯଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱିରାଗଧମ୍ମଂ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନିନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖଯଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱଯଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱିରାଗଧମ୍ମଂ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନିନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖଯଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱଯଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱିରାଗଧମ୍ମଂ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ଓ୍ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଞ୍ଞେଓ୍ୱ ଦୁକ୍ଖ’’ନ୍ତି।

ଅନିନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ…ପେ… ଓ୍ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ତଞ୍ଚ ନ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ…ପେ… ଓ୍ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ତଞ୍ଚ ନ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ…ପେ… ଓ୍ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ତଞ୍ଚ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି [ଇଦଂ-ପୁଚ୍ଛାଦ୍ୱଯେନ ପୁରିମପୁଚ୍ଛାଦ୍ୱଯସ୍ସ ପୁରତୋ ଭଓ୍ୱିତବ୍ବଂ]? ଆମନ୍ତା। ଅନିନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ…ପେ… ଓ୍ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ତଞ୍ଚ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି [ଇଦଂ-ପୁଚ୍ଛାଦ୍ୱଯେନ ପୁରିମପୁଚ୍ଛାଦ୍ୱଯସ୍ସ ପୁରତୋ ଭଓ୍ୱିତବ୍ବଂ]? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୮୭। ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଞ୍ଞେଓ୍ୱ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯଦନିଚ୍ଚଂ ତଂ ଦୁକ୍ଖଂ [ସଂ। ନି। ୩।୧୫] ଓ୍ୱୁତ୍ତଂ ଭଗଓ୍ୱତା – ‘‘ଅନିନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଅନିଚ୍ଚ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯଦନିଚ୍ଚଂ ତଂ ଦୁକ୍ଖଂ [ସଂ। ନି। ୩।୧୫] ଓ୍ୱୁତ୍ତଂ ଭଗଓ୍ୱତା – ଅନିନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଅନିଚ୍ଚଂ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଞ୍ଞେଓ୍ୱ ଦୁକ୍ଖ’’ନ୍ତି।

୭୮୮। ନ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଞ୍ଞେଓ୍ୱ ଦୁକ୍ଖ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଯଥା ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାଯ ଭଗଓ୍ୱତି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଓ୍ୱୁସ୍ସତି, ଏଓ୍ୱମେଓ୍ୱଂ ଅନିନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧସ୍ସ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପରିଞ୍ଞାଯ ଭଗଓ୍ୱତି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଓ୍ୱୁସ୍ସତୀତି ? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଯଥା ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ ନ ପୁନ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି , ଏଓ୍ୱମେଓ୍ୱଂ ଅନିନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଂ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଞ୍ଞାତଂ ନ ପୁନ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧଞ୍ଞେଓ୍ୱ ଦୁକ୍ଖନ୍ତି।

ଇନ୍ଦ୍ରିଯବଦ୍ଧକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମଓ୍ୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୦) ୫। ଠପେତ୍ୱା ଅରିଯମଗ୍ଗନ୍ତିକଥା

୭୮୯। ଠପେତ୍ୱା ଅରିଯମଗ୍ଗଂ ଅଓ୍ୱସେସା ସଙ୍ଖାରା ଦୁକ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋପି ଦୁକ୍ଖୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋପି ଦୁକ୍ଖୋତି? ଆମନ୍ତା। ତୀଣେଓ୍ୱ ଅରିଯସଚ୍ଚାନୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତୀଣେଓ୍ୱ ଅରିଯସଚ୍ଚାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଚତ୍ତାରି ଅରିଯସଚ୍ଚାନି ଓ୍ୱୁତ୍ତାନି ଭଗଓ୍ୱତା – ଦୁକ୍ଖଂ, ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତ୍ତାରି ଅରିଯସଚ୍ଚାନି ଓ୍ୱୁତ୍ତାନି ଭଗଓ୍ୱତା – ଦୁକ୍ଖଂ, ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ, ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା; ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ତୀଣେଓ୍ୱ ଅରିଯସଚ୍ଚାନୀ’’ତି।

ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋପି ଦୁକ୍ଖୋତି? ଆମନ୍ତା। କେନଟ୍ଠେନାତି? ଅନିଚ୍ଚଟ୍ଠେନ। ଅରିଯମଗ୍ଗୋ ଅନିଚ୍ଚୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରିଯମଗ୍ଗୋ ଦୁକ୍ଖୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରିଯମଗ୍ଗୋ ଅନିଚ୍ଚୋ, ସୋ ଚ ନ ଦୁକ୍ଖୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ ଅନିଚ୍ଚୋ, ସୋ ଚ ନ ଦୁକ୍ଖୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ ଅନିଚ୍ଚୋ, ସୋ ଚ ଦୁକ୍ଖୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରିଯମଗ୍ଗୋ ଅନିଚ୍ଚୋ, ସୋ ଚ ଦୁକ୍ଖୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୭୯୦। ନ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଠପେତ୍ୱା ଅରିଯମଗ୍ଗଂ ଅଓ୍ୱସେସା ସଙ୍ଖାରା ଦୁକ୍ଖା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସା ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସା ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା, ତେନ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଠପେତ୍ୱା ଅରିଯମଗ୍ଗଂ ଅଓ୍ୱସେସା ସଙ୍ଖାରା ଦୁକ୍ଖା’’ତି।

୦ପେଣ୍ଣା ଅରିୟମଗ୍ଗନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୧) ୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତିକଥା

୭୯୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସଙ୍ଘୋ ଆହୁନେୟ୍ୟୋ ପାହୁନେୟ୍ୟୋ ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟୋ ଅଞ୍ଜଲିକରଣୀୟୋ ଅନୁତ୍ତରଂ ପୁଞ୍ଞକ୍ଖେତ୍ତଂ ଲୋକସ୍ସାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଙ୍ଘୋ ଆହୁନେୟ୍ୟୋ ପାହୁନେୟ୍ୟୋ ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟୋ ଅଞ୍ଜଲିକରଣୀୟୋ ଅନୁତ୍ତରଂ ପୁଞ୍ଞକ୍ଖେତ୍ତଂ ଲୋକସ୍ସ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସୟୁଗା ଅଟ୍ଠପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସୟୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାନଂ ଦେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାନଂ ଦେନ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦେନ୍ତି…ପେ… ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦେନ୍ତି… ସେନାସନଂ ଦେନ୍ତି… ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦେନ୍ତି… ଖାଦନୀୟଂ ଦେନ୍ତି… ଭୋଜନୀୟଂ ଦେନ୍ତି…ପେ… ପାନୀୟଂ ଦେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପାନୀୟଂ ଦେନ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ଆହୁତିଂ ଜାତୱେଦୋୱ, ମହାମେଘୋୱ ମେଦନୀ;

ସଙ୍ଘୋ ସମାଧିସମ୍ପନ୍ନୋ, ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି ଦକ୍ଖିଣ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି।

୭୯୨। ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଫଲଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୨) ୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀତିକଥା

୭୯୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସଙ୍ଘୋ ଆହୁନେୟ୍ୟୋ ପାହୁନେୟ୍ୟୋ ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟୋ ଅଞ୍ଜଲିକରଣୀୟୋ ଅନୁତ୍ତରଂ ପୁଞ୍ଞକ୍ଖେତ୍ତଂ ଲୋକସ୍ସାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଙ୍ଘୋ ଆହୁନେୟ୍ୟୋ…ପେ… ଅନୁତ୍ତରଂ ପୁଞ୍ଞକ୍ଖେତ୍ତଂ ଲୋକସ୍ସ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସୟୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସୟୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାନଂ ଦତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣଂ ଆରାଧେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାନଂ ଦତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣଂ ଆରାଧେନ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀ’’ତି।

ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦତ୍ୱା…ପେ… ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦତ୍ୱା…ପେ… ସେନାସନଂ ଦତ୍ୱା… ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦତ୍ୱା… ଖାଦନୀଯଂ ଦତ୍ୱା… ଭୋଜନୀଯଂ ଦତ୍ୱା…ପେ… ପାନୀଯଂ ଦତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣଂ ଆରାଧେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପାନୀଯଂ ଦତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣଂ ଆରାଧେନ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀ’’ତି।

୭୯୪। ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ୱିସୋଧେତି, ଫଲଂ ୱିସୋଧେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୩) ୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତୀତିକଥା

୭୯୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘଭତ୍ତାନି କରୋନ୍ତି, ଉଦ୍ଦେସଭତ୍ତାନି କରୋନ୍ତି, ଯାଗୁପାନାନି କରୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ସଙ୍ଘଭତ୍ତାନି କରୋନ୍ତି, ଉଦ୍ଦେସଭତ୍ତାନି କରୋନ୍ତି, ଯାଗୁପାନାନି କରୋନ୍ତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଗଣଭୋଜନଂ ପରମ୍ପରଭୋଜନଂ ଅତିରିତ୍ତଭୋଜନଂ ଅନତିରିତ୍ତଭୋଜନ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଗଣଭୋଜନଂ ପରମ୍ପରଭୋଜନଂ ଅତିରିତ୍ତଭୋଜନଂ ଅନତିରିତ୍ତଭୋଜନଂ’’, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅଟ୍ଠ ପାନାନି ୱୁତ୍ତାନି ଭଗୱତା – ଅମ୍ବପାନଂ, ଜମ୍ବୁପାନଂ , ଚୋଚପାନଂ, ମୋଚପାନଂ, ମଧୁକପାନଂ, [ମଧୁପାନଂ (ସୀ। ସ୍ଯା। କଂ। ପୀ।) ମହାୱ। ୩୦୦ ପନ ପସ୍ସିତବ୍ବଂ] ମୁଦ୍ଦିକପାନଂ, ସାଲୁକପାନଂ, ଫାରୁସକପାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅଟ୍ଠ ପାନାନି ୱୁତ୍ତାନି ଭଗୱତା – ଅମ୍ବପାନଂ, ଜମ୍ବୁପାନଂ, ଚୋଚପାନଂ, ମୋଚପାନଂ, ମଧୁକପାନଂ, ମୁଦ୍ଦିକପାନଂ , ସାଲୁକପାନଂ, ଫାରୁସକପାନଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତୀ’’ତି।

୭୯୬। ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ମଗ୍ଗୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତି, ଫଲଂ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୪) ୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତିକଥା

୭୯୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସଙ୍ଘୋ ଆହୁନେଯ୍ୟୋ ପାହୁନେଯ୍ୟୋ ଦକ୍ଖିଣେଯ୍ୟୋ ଅଞ୍ଜଲିକରଣୀଯୋ ଅନୁତ୍ତରଂ ପୁଞ୍ଞକ୍ଖେତ୍ତଂ ଲୋକସ୍ସାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଙ୍ଘୋ ଆହୁନେଯ୍ୟୋ…ପେ… ଅନୁତ୍ତରଂ ପୁଞ୍ଞକ୍ଖେତ୍ତଂ ଲୋକସ୍ସ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ’’ନ୍ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସଯୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଦକ୍ଖିଣେଯ୍ୟା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସଯୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଦକ୍ଖିଣେଯ୍ୟା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ’’ନ୍ତି।

୭୯୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସଙ୍ଘେ, ଗୋତମି, ଦେହି, ସଙ୍ଘେ ତେ ଦିନ୍ନେ ଅହଞ୍ଚେୱ ପୂଜିତୋ ଭୱିସ୍ସାମି ସଙ୍ଘୋ ଚା’’ତି [ମ। ନି। ୩।୩୭୬]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତି।

ନ ୱତ୍ତଙ୍ଙ – ‘‘ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସକ୍କୋ ଦେୱାନମିନ୍ଦୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ –

‘‘ଯଜମାନାନଂ ମନୁସ୍ସାନଂ, ପୁଞ୍ଞପେକ୍ଖାନ ପାଣିନଂ;

କରୋତଂ ଓପଧିକଂ ପୁଞ୍ଞଂ, କତ୍ଥ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତି।

‘‘ଚତ୍ତାରୋ ଚ ପଟିପନ୍ନା, ଚତ୍ତାରୋ ଚ ଫଲେ ଠିତା;

ଏସ ସଙ୍ଘୋ ଉଜୁଭୂତୋ, ପଞ୍ଞାସୀଲସମାହିତୋ।

‘‘ଯଜମାନାନଂ ମନୁସ୍ସାନଂ, ପୁଞ୍ଞପେକ୍ଖାନ ପାଣିନଂ;

କରୋତଂ ଓପଧିକଂ ପୁଞ୍ଞଂ, ସଙ୍ଘେ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ’’ନ୍ତି [ସଂ। ନି। ୧।୨୬୨; ୱି। ୱ। ୬୪୨, ୭୫୧]।

‘‘ଏସୋ ହି ସଙ୍ଘୋ ୱିପୁଲୋ ମହଗ୍ଗତୋ,

ଏସପ୍ପମେୟ୍ୟୋ ଉଦଧୀୱ ସାଗରୋ;

ଏତେ ହି ସେଟ୍ଠା ନରୱୀରସାୱକା [ନରସୀହସାୱକା (କ।)],

ପଭଙ୍କରା ଧମ୍ମମୁଦୀରୟନ୍ତି।

‘‘ତେସଂ ସୁଦିନ୍ନଂ ସୁହୁତଂ ସୁୟିଟ୍ଠଂ,

ଯେ ସଙ୍ଘମୁଦ୍ଦିସ୍ସ ଦଦନ୍ତି ଦାନଂ;

ସା ଦକ୍ଖିଣା ସଙ୍ଘଗତା ପତିଟ୍ଠିତା,

ମହପ୍ଫଲା ଲୋକୱିଦୂନ ୱଣ୍ଣିତା।

‘‘ଏତାଦିସଂ ୟଞ୍ଞମନୁସ୍ସରନ୍ତା,

ଯେ ୱେଦଜାତା ୱିଚରନ୍ତି [ୱିହରନ୍ତି (ସୀ। କ।)] ଲୋକେ;

ୱିନେୟ୍ୟ ମଚ୍ଛେରମଲଂ ସମୂଲଂ,

ଅନିନ୍ଦିତା ସଗ୍ଗମୁପେନ୍ତି ଠାନ’’ନ୍ତି [ୱି। ୱ। ୬୪୫, ୭୫୪]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତି।

ନ ୱତ୍ତଙ୍ଙ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୫) ୧୦। ନ ୱତ୍ତଙ୍ଙ ବୁଦ୍ଧସ୍ସଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତିକଥା

୭୯୯। ନ ୱତ୍ତଙ୍ଙ – ‘‘ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ଦ୍ୱିପଦାନଂ ଅଗ୍ଗୋ, ଦ୍ୱିପଦାନଂ ସେଟ୍ଠୋ, ଦ୍ୱିପଦାନଂ ପମୋକ୍ଖୋ,

ଦ୍ୱିପଦାନଂ ଉତ୍ତମୋ, ଦ୍ୱିପଦାନଂ ପଓ୍ୱରୋ ଅସମୋ ଅସମସମୋ ଅପ୍ପଟିସମୋ ଅପ୍ପଟିଭାଗୋ ଅପ୍ପଟିପୁଗ୍ଗଲୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗଓ୍ୱା ଦ୍ୱିପଦାନଂ ଅଗ୍ଗୋ, ଦ୍ୱିପଦାନଂ ସେଟ୍ଠୋ, ଦ୍ୱିପଦାନଂ ପମୋକ୍ଖୋ, ଦ୍ୱିପଦାନଂ ଉତ୍ତମୋ, ଦ୍ୱିପଦାନଂ ପଓ୍ୱରୋ ଅସମୋ ଅସମସମୋ ଅପ୍ପଟିସମୋ ଅପ୍ପଟିଭାଗୋ ଅପ୍ପଟିପୁଗ୍ଗଲୋ, ତେନ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ''ନ୍ତି।

ନ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ବୁଦ୍ଧେନ ସମସମୋ – ସୀଲେନ ସମାଧିନା ପଞ୍ଞାଯାତି? ନହି । ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି କୋଚି ବୁଦ୍ଧେନ ସମସମୋ – ସୀଲେନ ସମାଧିନା ପଞ୍ଞାଯ, ତେନ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ''ନ୍ତି।

ନ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଓ୍ୱୁତ୍ତଂ ଭଗଓ୍ୱତା –

''ନଯିମସ୍ମିଂ ଓ୍ୱା ଲୋକେ ପରସ୍ମିଂ ଓ୍ୱା ପନ,

ବୁଦ୍ଧେନ ସେଟ୍ଠୋ ଚ ସମୋ ଚ ଓ୍ୱିଜ୍ଜତି;

ଯମାହୁନେଯ୍ୟାନଂ ଅଗ୍ଗତଂ ଗତୋ,

ପୁଞ୍ଞତ୍ଥିକାନଂ ଓ୍ୱିପୁଲପ୍ଫଲେସିନ''ନ୍ତି [ଓ୍ୱି। ଓ୍ୱ। ୧୦୪୭]।

ଅତ୍ଥେଓ୍ୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତି।

ନ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବଂ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୭। ସତ୍ତରସମଓ୍ୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୬) ୧୧। ଦକ୍ଖିଣାଓ୍ୱିସୁଦ୍ଧିକଥା

୮୦୦। ଦାଯକତୋଓ୍ୱ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ପଟିଗ୍ଗାହକା ଆହୁନେଯ୍ୟା ପାହୁନେଯ୍ୟା ଦକ୍ଖିଣେଯ୍ୟା ଅଞ୍ଜଲିକରଣୀଯା ଅନୁତ୍ତରଂ ପୁଞ୍ଞକ୍ଖେତ୍ତଂ ଲୋକସ୍ସାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ପଟିଗ୍ଗାହକା ଆହୁନେଯ୍ୟା ପାହୁନେଯ୍ୟା ଦକ୍ଖିଣେଯ୍ୟା ଅଞ୍ଜଲିକରଣୀଯା ଅନୁତ୍ତରଂ ପୁଞ୍ଞକ୍ଖେତ୍ତଂ ଲୋକସ୍ସ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦାଯକତୋଓ୍ୱ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ''ତି।

ଦାଯକତୋଓ୍ୱ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସଯୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଦକ୍ଖିଣେଯ୍ୟା ଓ୍ୱୁତ୍ତା ଭଗଓ୍ୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସଯୁଗା ଅଟ୍ଠ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲା ଦକ୍ଖିଣେଯ୍ୟା ଓ୍ୱୁତ୍ତା ଭଗଓ୍ୱତା, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦାଯକତୋଓ୍ୱ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ''ତି।

ଦାଯକତୋଓ୍ୱ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ସୋତାପନ୍ନେ ଦାନଂ ଦତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣଂ ଆରାଧେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ସୋତାପନ୍ନେ ଦାନଂ ଦତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣଂ ଆରାଧେନ୍ତି, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦାଯକତୋଓ୍ୱ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ''ତି।

ନନୁ ଅତ୍ଥି କେଚି ସକଦାଗାମିସ୍ସ…ପେ… ଅନାଗାମିସ୍ସ…ପେ… ଅରହତୋ ଦାନଂ ଦତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣଂ ଆରାଧେନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି କେଚି ଅରହତୋ ଦାନଂ ଦତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣଂ ଆରାଧେନ୍ତି, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଦାଯକତୋଓ୍ୱ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ''ତି।

୮୦୧। ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞୋ ଅଞ୍ଞସ୍ସ କାରକୋ, ପରକତଂ ସୁଖଦୁକ୍ଖଂ, ଅଞ୍ଞୋ କରୋତି ଅଞ୍ଞୋ ପଟିସଂଓ୍ୱେଦେତୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦାଯକତୋଓ୍ୱ ଦାନଂ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଓ୍ୱୁତ୍ତଂ ଭଗଓ୍ୱତା – ''ଚତସ୍ସୋ ଖୋ ଇମା, ଆନନ୍ଦ, ଦକ୍ଖିଣା ଓ୍ୱିସୁଦ୍ଧିଯୋ! କତମା ଚତସ୍ସୋ? ଅତ୍ଥାନନ୍ଦ, ଦକ୍ଖିଣା ଦାଯକତୋ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ; ଅତ୍ଥାନନ୍ଦ, ଦକ୍ଖିଣା ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ଦାଯକତୋ ; ଅତ୍ଥାନନ୍ଦ, ଦକ୍ଖିଣା ଦାଯକତୋ ଚେଓ୍ୱ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ ଚ; ଅତ୍ଥାନନ୍ଦ, ଦକ୍ଖିଣା ନେଓ୍ୱ ଦାଯକତୋ ଓ୍ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ। ଇମା ଖୋ,

ଆନନ୍ଦ, ଚତସ୍ସୋ ଦକ୍ଖିଣା ୱିସୁଦ୍ଧିୟୋ’’ତି [ମ॰ ନି॰ ୩।୩୮୧]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଦାୟକତୋୱ ଦାନଂ ୱିସୁଜ୍ଝତି, ନୋ ପଟିଗ୍ଗାହକତୋ’’ତି।

ଦକ୍ଖିଣାୱିସୁଦ୍ଧିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ସତ୍ତରସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅତ୍ଥି ଅରହତୋ ପୁଞ୍ଞୂପଚୟୋ, ନତ୍ଥି ଅରହତୋ ଅକାଲମଚ୍ଚୁ, ସବ୍ବମିଦଂ କମ୍ମତୋ, ଇନ୍ଦ୍ରିୟବଦ୍ଧଞ୍ଞେୱ ଦୁକ୍ଖଂ, ଠପେତ୍ୱା ଅରିୟମଗ୍ଗଂ ଅୱସେସା ସଙ୍ଖାରା ଦୁକ୍ଖା, ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ସଙ୍ଘୋ ଦକ୍ଖିଣଂ ୱିସୋଧେତି, ସଙ୍ଘୋ ଭୁଞ୍ଜତି ପିୱତି ଖାଦତି ସାୟତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ମହପ୍ଫଲଂ, ଅତ୍ଥି ଦାନଂ ୱିସୁଦ୍ଧିୟାତି [ୱିସୁଜ୍ଝତୀତି (ସ୍ୟା॰)]।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୭) ୧। ମନୁସ୍ସଲୋକକଥା

୮୦୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧୱୁତ୍ଥାନି ଚେତିଯାନି ଆରାମୱିହାରଗାମନିଗମନଗରାନି ରଟ୍ଠାନି ଜନପଦାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧୱୁତ୍ଥାନି ଚେତିଯାନି ଆରାମୱିହାରଗାମନିଗମନଗରାନି ରଟ୍ଠାନି ଜନପଦାନି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ଲୁମ୍ବିନିଯା ଜାତୋ, ବୋଧିଯା ମୂଲେ ଅଭିସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ, ବାରାଣସିଯଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଚକ୍କଂ ପୱତ୍ତିତଂ, ଚାପାଲେ ଚେତିଯେ ଆଯୁସଙ୍ଖାରୋ ଓସ୍ସଟ୍ଠୋ, କୁସିନାରାଯଂ ଭଗୱା ପରିନିବ୍ବୁତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା ଲୁମ୍ବିନିଯା ଜାତୋ…ପେ… କୁସିନାରାଯଂ ଭଗୱା ପରିନିବ୍ବୁତୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସୀ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଏକମିଦାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯଂ ଉକ୍କଟ୍ଠାଯଂ ୱିହରାମି ସୁଭଗୱନେ ସାଲରାଜମୂଲେ’’ତି [ଦୀ। ନି। ୨।୯୧]; ‘‘ଏକମିଦାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯଂ ଉରୁୱେଲାଯଂ ୱିହରାମି ଅଜପାଲନିଗ୍ରୋଧେ ପଠମାଭିସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ’’ତି [ଅ। ନି। ୪।୨୧]; ‘‘ଏକମିଦାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯଂ ରାଜଗହେ ୱିହରାମି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ’’ତି [ଦୀ। ନି। ୨।୧୮୦]; ‘‘ଏକମିଦାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯଂ ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରାମି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ’’ତି ; ‘‘ଏକମିଦାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଯଂ ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରାମି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯ’’ନ୍ତି [ଦୀ। ନି। ୩।୧୧]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସୀତି।

୮୦୩। ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ଲୋକେ ଜାତୋ, ଲୋକେ ସଂୱଡ୍ଢୋ, ଲୋକଂ ଅଭିଭୁଯ୍ଯ ୱିହରତି ଅନୁପଲିତ୍ତୋ ଲୋକେନାତି [ଅ। ନି। ୪।୩୬]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା ଲୋକେ ଜାତୋ, ଲୋକେ ସଂୱଡ୍ଢୋ, ଲୋକଂ ଅଭିଭୁଯ୍ଯ ୱିହରତି ଅନୁପଲିତ୍ତୋ ଲୋକେନ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସୀ’’ତି।

ମନୁସ୍ସଲୋକକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୮) ୨। ଧମ୍ମଦେସନାକଥା

୮୦୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ଧମ୍ମୋ ଦେସିତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। କେନ ଦେସିତୋତି? ଅଭିନିମ୍ମିତେନ ଦେସିତୋତି। ଅଭିନିମ୍ମିତୋ ଜିନୋ ସତ୍ଥା ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ସବ୍ବଞ୍ଞୂ ସବ୍ବଦସ୍ସାୱୀ ଧମ୍ମସ୍ସାମୀ ଧମ୍ମପ୍ପଟିସରଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ଧମ୍ମୋ ଦେସିତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। କେନ ଦେସିତୋତି? ଆଯସ୍ମତା ଆନନ୍ଦେନ ଦେସିତୋତି। ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଜିନୋ ସତ୍ଥା ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ସବ୍ବଞ୍ଞୂ ସବ୍ବଦସ୍ସାୱୀ ଧମ୍ମସ୍ସାମୀ ଧମ୍ମପ୍ପଟିସରଣୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୦୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ଧମ୍ମୋ ଦେସିତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସଂଖିତ୍ତେନପି ଖୋ ଅହଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଧମ୍ମଂ ଦେସେଯ୍ଯଂ; ୱିତ୍ଥାରେନପି ଖୋ ଅହଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଧମ୍ମଂ ଦେସେଯ୍ଯଂ; ସଂଖିତ୍ତୱିତ୍ଥାରେନପି ଖୋ ଅହଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଧମ୍ମଂ ଦେସେଯ୍ଯଂ; ଅଞ୍ଞାତାରୋ ଚ ଦୁଲ୍ଲଭା’’ତି [ଅ। ନି। ୩।୩୩ ସାରିପୁତ୍ତସୁତ୍ତେ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ଧମ୍ମୋ ଦେସିତୋତି।

୮୦୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ଧମ୍ମୋ ଦେସିତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘‘ଅଭିଞ୍ଞାଯାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମଂ ଦେସେମି, ନୋ ଅନଭିଞ୍ଞାଯ; ସନିଦାନାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମଂ ଦେସେମି, ନୋ ଅନିଦାନଂ ; ସପ୍ପାଟିହାରିଯାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମଂ ଦେସେମି, ନୋ ଅପ୍ପାଟିହାରିଯଂ; ତସ୍ସ [ଯଞ୍ଚସ୍ସ (ସୀ। ପୀ। କ।)] ମଯ୍ହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଭିଞ୍ଞାଯ ଧମ୍ମଂ ଦେସଯତୋ ନୋ ଅନଭିଞ୍ଞାଯ, ସନିଦାନଂ ଧମ୍ମଂ ଦେସଯତୋ ନୋ ଅନିଦାନଂ,

ସପ୍ପାଟିହାରିଯଂ ଧମ୍ମଂ ଦେସଯତୋ ନୋ ଅପ୍ପାଟିହାରିଯଂ କରଣୀଯୋ ଓୱାଦୋ କରଣୀଯା ଅନୁସାସନୀ; ଅଲଞ୍ଚ ପନ ୱୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୁଟ୍ଠିଯା ଅଲଂ ଅତ୍ତମନତାଯ ଅଲଂ ସୋମନସ୍ସାଯ – ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା, ସ୍ୱାକ୍ଖାତୋ ଧମ୍ମୋ, ସୁପ୍ପଟିପନ୍ନୋ ସଙ୍ଘୋ'ତି। ଇମସ୍ମିଞ୍ଚ ପନ ୱେଯ୍ୟାକରଣସ୍ମିଂ ଭଞ୍ଞମାନେ ଦସସହସ୍ସିଲୋକଧାତୁ ଅକମ୍ପିତ୍ଥା''ତି [ଅ। ନି। ୩।୧୨୬]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ଧମ୍ମୋ ଦେସିତୋତି।

ଧମ୍ମଦେସନାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୭୯) ୩। କରୁଣାକଥା

୮୦୭। ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ମେତ୍ତାତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ମୁଦିତା…ପେ… ଉପେକ୍ଖାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ମେତ୍ତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ମୁଦିତା…ପେ… ଉପେକ୍ଖାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଭଗୱା ଅକାରୁଣିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଭଗୱା କାରୁଣିକୋ ଲୋକହିତୋ ଲୋକାନୁକମ୍ପକୋ ଲୋକତ୍ଥଚରୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା କାରୁଣିକୋ ଲୋକହିତୋ ଲୋକାନୁକମ୍ପକୋ ଲୋକତ୍ଥଚରୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣା''ତି…ପେ…।

ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ମହାକରୁଣାସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା ମହାକରୁଣାସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣା''ତି।

୮୦୮। ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଭଗୱା ସରାଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣାତି।

କରୁଣାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୮୦) ୪। ଗନ୍ଧଜାତିକଥା

୮୦୯। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଉଚ୍ଚାରପସ୍ସାୱୋ ଅତିୱିଯ ଅଞ୍ଞେ ଗନ୍ଧଜାତେ ଅଧିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ଭଗୱା ଗନ୍ଧଭୋଜୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଭଗୱା ଓଦନକୁମ୍ମାସଂ ଭୁଞ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା ଓଦନକୁମ୍ମାସଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଉଚ୍ଚାରପସ୍ସାୱୋ ଅତିୱିଯ ଅଞ୍ଞେ ଗନ୍ଧଜାତେ ଅଧିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ''ତି।

ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଉଚ୍ଚାରପସ୍ସାୱୋ ଅତିୱିଯ ଅଞ୍ଞେ ଗନ୍ଧଜାତେ ଅଧିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କେଚି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଉଚ୍ଚାରପସ୍ସାୱଂ ନ୍ହାଯନ୍ତି ୱିଲିମ୍ପନ୍ତି ଉଚ୍ଛାଦେନ୍ତି [ଉଚ୍ଚାରେନ୍ତି (ସୀ। ପୀ। କ।)] ପେଳାଯ ପଟିସାମେନ୍ତି କରଣ୍ଡାଯ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି ଆପଣେ ପସାରେନ୍ତି, ତେନ ଚ ଗନ୍ଧେନ ଗନ୍ଧକରଣୀଯଂ କରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଗନ୍ଧଜାତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୮୧) ୫। ଏକମଗ୍ଗକଥା

୮୧୦। ଏକେନ ଅରିଯମଗ୍ଗେନ ଚତ୍ତାରି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଚତୁନ୍ନଂ ସଞ୍ଞାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଏକେନ ଅରିଯମଗ୍ଗେନ ଚତ୍ତାରି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ସଚ୍ଛିକରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗେନାତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମି…ପେ… ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କତମେନ ମଗ୍ଗେନାତି? ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନାତି। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତିଣ୍ଣଂ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତିଣ୍ଣଂ ସଂଯୋଜନାନଂ ପହାନଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ଜହତୀ''ତି।

ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ଯାପାଦଂ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ଯାପାଦଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ କାମରାଗବ୍ଯାପାଦାନଂ ତନୁଭାୱଂ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମରାଗବ୍ଯାପାଦାନଂ ତନୁଭାୱଂ ସକଦାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଓଳାରିକଂ କାମରାଗଂ ଓଳାରିକଂ ବ୍ଯାପାଦଂ ଜହତୀ''ତି।

ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ଯାପାଦଂ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ଯାପାଦଂ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ କାମରାଗବ୍ଯାପାଦାନଂ ଅନୱସେସପ୍ପହାନଂ ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି କାମରାଗବ୍ଯାପାଦାନଂ ଅନୱସେସପ୍ପହାନଂ ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନ ଅଣୁସହଗତଂ କାମରାଗଂ ଅଣୁସହଗତଂ ବ୍ଯାପାଦଂ ଜହତୀ''ତି।

୮୧୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଏକେନ ଅରିଯମଗ୍ଗେନ ଚତ୍ତାରି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ସଚ୍ଛିକରୋତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଭଗୱତା ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋତି? ଆମନ୍ତା । ଭଗୱା ସୋତାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଭଗୱତା ସକଦାଗାମି…ପେ… ଅନାଗାମିମଗ୍ଗୋ ଭାୱିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଭଗୱା ଅନାଗାମୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୧୨। ଭଗୱା ଏକେନ ଅରିଯମଗ୍ଗେନ ଚତ୍ତାରି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ସଚ୍ଛିକରୋତି, ସାୱକା ଚତୂହି ଅରିଯମଗ୍ଗେହି ଚତ୍ତାରି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସାୱକା ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦକ୍ଖନ୍ତି ଅନଧିଗତଂ ଅଧିଗଚ୍ଛନ୍ତି ଅସଚ୍ଛିକତଂ ସଚ୍ଛିକରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକମଗ୍ଗକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୮୨) ୬। ଝାନସଙ୍କନ୍ତିକଥା

୮୧୩। ଝାନା ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଠମା ଝାନା ତତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଝାନା ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିଯା ଝାନା ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଠମା ଝାନା ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯା ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାୱ ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଠମା ଝାନା ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଯା ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାୱ ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ଅନାୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ

ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଠମା ଝାନା ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀ’’ତି…ପେ…।

ପଠମା ଝାନା ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଠମଂ ଝାନଂ କାମେ ଆଦୀନୱତୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ କାମେ ଆଦୀନୱତୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଠମଂ ଝାନଂ ସୱିତକ୍କଂ ସୱିଚାରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସୱିତକ୍କଂ ସୱିଚାରନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଠମା ଝାନା ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ପଠମଂ ଝାନଂ ତଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୧୪। ଦୁତିଯା ଝାନା ତତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯା ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାୱ ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁତିଯା ଝାନା ତତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଯା ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାୱ ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା । ତତିଯଂ ଝାନଂ ଅନାୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ନନୁ ତତିଯଂ ଝାନଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତତିଯଂ ଝାନଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦୁତିଯା ଝାନା ତତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀ’’ତି।

ଦୁତିଯା ଝାନା ତତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ୱିତକ୍କୱିଚାରେ ଆଦୀନୱତୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତତିଯଂ ଝାନଂ ୱିତକ୍କୱିଚାରେ ଆଦୀନୱତୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସପ୍ପୀତିକନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ତତିଯଂ ଝାନଂ ସପ୍ପୀତିକନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦୁତିଯା ଝାନା ତତିଯଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ତଂ ତତିଯଂ ଝାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୧୫। ତତିଯା ଝାନା ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଯା ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାୱ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତତିଯା ଝାନା ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତି, ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଯା ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ସାୱ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଉପ୍ପାଦାଯ ଆୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ଅନାୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ଅପ୍ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ଆୱଜ୍ଜେନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି…ପେ… ପଣିଦହନ୍ତସ୍ସ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ତତିଯା ଝାନା ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀ’’ତି।

ତତିଯା ଝାନା ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତତିଯଂ ଝାନଂ ପୀତିଂ ଆଦୀନୱତୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ପୀତିଂ ଆଦୀନୱତୋ ମନସିକରୋତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତତିଯଂ ଝାନଂ ସୁଖସହଗତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସୁଖସହଗତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତତିଯା ଝାନା ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତଞ୍ଞେୱ ତତିଯଂ ଝାନଂ ତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୧୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଝାନା ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ୱିୱିଚ୍ଚେୱ କାମେହି…ପେ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତୀ’’ତି [ଅ। ନି। ୨।୧୩; ୪।୧୬୩]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଝାନା ଝାନଂ ସଙ୍କମତୀତି।

ଝାନସଙ୍କନ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମୱଗ୍ଗୋ

(୧୮୩) ୭। ଝାନନ୍ତରିକକଥା

୮୧୭। ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଫସ୍ସନ୍ତରିକା…ପେ… ଅତ୍ଥି ସଞ୍ଞନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକା’’ତି।

ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକା, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକା’’ତି।

୮୧୮। ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅନ୍ତରେ ନତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୧୯। ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ସୱିତକ୍କୋ ସୱିଚାରୋ ସମାଧି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିତକ୍କୋ ଅୱିଚାରୋ ସମାଧି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୱିତକ୍କୋ ସୱିଚାରୋ ସମାଧି ନ ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ନ ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅୱିତକ୍କୋ ଅୱିଚାରୋ ସମାଧି ନ ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ନ ଝାନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୨୦। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଝାନାନଂ ପଟୁପ୍ପନ୍ନାନମନ୍ତରେ ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅୱିତକ୍କେ ୱିଚାରମତ୍ତେ ସମାଧିମ୍ହି ୱତ୍ତମାନେ ପଠମଂ ଝାନଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ପଟୁପ୍ପନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅୱିତକ୍କେ ୱିଚାରମତ୍ତେ ସମାଧିମ୍ହି ୱତ୍ତମାନେ ପଠମଂ ଝାନଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ପଟୁପ୍ପନ୍ନଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଝାନାନଂ ପଟୁପ୍ପନ୍ନାନମନ୍ତରେ ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ଝାନନ୍ତରିକାତି।

୮୨୧। ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ନ ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ପଠମଂ ଝାନଂ…ପେ… ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ…ପେ… ତତିଯଂ ଝାନଂ…ପେ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ଝାନନ୍ତରିକାତି।

୮୨୨। ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ଝାନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଯୋ ସମାଧୀ ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ସୱିତକ୍କୋ ସୱିଚାରୋ ସମାଧି, ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି, ଅୱିତକ୍କୋ ଅୱିଚାରୋ ସମାଧୀତି [ଦୀ। ନି। ୩।୩୦୫, ୩୫୩]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଯୋ ସମାଧୀ ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ସୱିତକ୍କୋ…ପେ… ଅୱିଚାରୋ ସମାଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅୱିତକ୍କୋ ୱିଚାରମତ୍ତୋ ସମାଧି ଝାନନ୍ତରିକା’’ତି।

ଝାନନ୍ତରିକକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମଓଗ୍ଗୋ

(୧୮୪) ୮। ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତିକଥା

୮୨୩। ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସମାପନ୍ନୋ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି…ପେ… ସୋତେନ…ପେ… ଘାନେନ…ପେ… ଜିଓ୍ହାୟ…ପେ… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ସମାପନ୍ନୋତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ। ନନୁ ସମାଧି ମନୋଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସମାଧି ମନୋଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀ’’ତି।

ସମାଧି ମନୋଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ, ସୋତଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସମାଧି ମନୋଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ, ସୋତଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀ’’ତି । ସମାଧି ମନୋଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗିସ୍ସ, ସୋତଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣସମଙ୍ଗୀ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଫସ୍ସାନଂ…ପେ… ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୨୪। ନ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ସଦ୍ଦୋ କଣ୍ଟକୋ ଓ୍ୱୁତ୍ତୋ ଭଗଓ୍ୱତାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ସଦ୍ଦୋ କଣ୍ଟକୋ ଓ୍ୱୁତ୍ତୋ ଭଗଓ୍ୱତା, ତେନ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀ’’ତି।

୮୨୫। ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ସଦ୍ଦୋ କଣ୍ଟକୋ ଓ୍ୱୁତ୍ତୋ ଭଗଓ୍ୱତାତି, ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଓ୍ୱିତକ୍କୋ ଓ୍ୱିଚାରୋ କଣ୍ଟକୋ ଓ୍ୱୁତ୍ତୋ ଭଗଓ୍ୱତା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଓ୍ୱିତକ୍କଓ୍ୱିଚାରାତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ସଦ୍ଦୋ କଣ୍ଟକୋ ଓ୍ୱୁତ୍ତୋ ଭଗଓ୍ୱତାତି, ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ପୀତି କଣ୍ଟକୋ…ପେ… ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଅସ୍ସାସପସ୍ସାସୋ କଣ୍ଟକୋ … ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ରୂପସଞ୍ଞା କଣ୍ଟକୋ… ଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନସଞ୍ଞା କଣ୍ଟକୋ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନସଞ୍ଞା କଣ୍ଟକୋ… ନେଓ୍ୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନସଞ୍ଞା କଣ୍ଟକୋ… ସଞ୍ଞାଓ୍ୱେଦଯିତନିରୋଧଂ ସମାପନ୍ନସ୍ସ ସଞ୍ଞା ଚ ଓ୍ୱେଦନା ଚ କଣ୍ଟକୋ ଓ୍ୱୁତ୍ତୋ ଭଗଓ୍ୱତା, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ସଞ୍ଞା ଚ ଓ୍ୱେଦନା ଚାତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୮। ଅଟ୍ଠାରସମଓଗ୍ଗୋ

(୧୮୫) ୯। ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତିକଥା

୮୨୬। ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପେନ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପେନ ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପେନ ରୂପଂ ପଟିଓ୍ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପେନ ରୂପଂ ପଟିଓ୍ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ମନୋଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି ? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆଓ୍ୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆଓ୍ୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ଆଓ୍ୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ ରେ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀ’’ତି।

ସୋତେନ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତୀତି…ପେ… ଘାନେନ ଗନ୍ଧଂ ଘାଯତୀତି…ପେ… ଜିଓ୍ହାୟ ରସଂ ସାଯତୀତି…ପେ… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପେନ ରୂପଂ ଫୁସତୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରୂପେନ ରୂପଂ ଫୁସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପେନ ରୂପଂ ପଟିଓ୍ୱିଜାନାତୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପେନ ରୂପଂ ପଟିଓ୍ୱିଜାନାତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ମନୋଓ୍ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କାଯସ୍ସ ଆଓ୍ୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ନତ୍ଥି କାଯସ୍ସ ଆଓ୍ୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି କାଯସ୍ସ ଆଓ୍ୱଜ୍ଜନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ଓ୍ୱତ

ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀ’’ତି…ପେ…।

୮୨୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ‘‘କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି…ପେ… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀ’’ତି [ମ। ନି। ୧।୩୪୯; ଅ। ନି। ୪।୩୭ (ଅଟ୍ଠକଥା ପସ୍ସିତବ୍ବା)]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି…ପେ… କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତୀତି।

ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତୀତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଅଟ୍ଠାରସମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ମନୁସ୍ସଲୋକେ ଅଟ୍ଠାସି, ବୁଦ୍ଧେନ ଭଗୱତା ଧମ୍ମୋ ଦେସିତୋ, ନତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ କରୁଣା, ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଉଚ୍ଚାରପସ୍ସାୱୋ ଅତିୱିଯ ଅଞ୍ଞେ ଗନ୍ଧଜାତେ ଅଧିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଏକେନ ଅରିଯମଗ୍ଗେନ ଚତ୍ତାରି ସାମଞ୍ଞଫଲାନି ସଚ୍ଛିକରୋତି, ଝାନା ଝାନଂ ସଙ୍କମତି, ଅତ୍ଥି ଝାନନ୍ତରିକା, ସମାପନ୍ନୋ ସଦ୍ଦଂ ସୁଣାତି, ଚକ୍ଖୁନା ରୂପଂ ପସ୍ସତି କାଯେନ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ଫୁସତି।

୧୯। ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୮୬) ୧। କିଲେସଜହନକଥା

୮୨୮। ଅତୀତେ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିରୁଦ୍ଧଂ ନିରୋଧେତି, ୱିଗତଂ ୱିଗମେତି, ଖୀଣଂ ଖେପେତି, ଅତ୍ଥଙ୍ଗତଂ ଅତ୍ଥଙ୍ଗମେତି, ଅବୂଳ୍ହଙ୍ଗତଂ ଅବୂଳ୍ହଙ୍ଗମେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତୀତେ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ , ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତେ କିଲେସେ ଜହତୀ''ତି। ଅତୀତେ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତୀତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତୀତଂ ନତ୍ଥି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତୀତେ କିଲେସେ ଜହତୀ''ତି।

୮୨୯। ଅନାଗତେ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅଜାତଂ ଅଜନେତି, ଅସଞ୍ଜାତଂ ଅସଞ୍ଜନେତି, ଅନିବ୍ବତ୍ତଂ ଅନିବ୍ବତ୍ତେତି, ଅପାତୁଭୂତଂ ଅପାତୁଭାୱେତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନାଗତେ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତଂ ଅଜାତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ଅଜାତଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନାଗତେ କିଲେସେ ଜହତୀ''ତି । ଅନାଗତେ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅନାଗତଂ ନତ୍ଥୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାଗତଂ ନତ୍ଥି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅନାଗତେ କିଲେସେ ଜହତୀ''ତି।

୮୩୦। ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ଆମନ୍ତା। ରତ୍ତୋ ରାଗଂ ଜହତି, ଦୁଟ୍ଠୋ ଦୋସଂ ଜହତି, ମୂଳ୍ହୋ ମୋହଂ ଜହତି, କିଲିଟ୍ଠୋ କିଲେସେ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରାଗେନ ରାଗଂ ଜହତି, ଦୋସେନ ଦୋସଂ ଜହତି, ମୋହେନ ମୋହଂ ଜହତି, କିଲେସେହି କିଲେସେ ଜହତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରାଗୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋ, ମଗ୍ଗୋ ଚିତ୍ତସମ୍ପଯୁତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚିତ୍ତାନଂ ସମୋଧାନଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ରାଗୋ ଅକୁସଲୋ, ମଗ୍ଗୋ କୁସଲୋତି? ଆମନ୍ତା। କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କୁସଲାକୁସଲା ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜା ହୀନପଣୀତା କଣ୍ହସୁକ୍କସପ୍ପଟିଭାଗା ଧମ୍ମା ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରାନି! କତମାନି ଚତ୍ତାରି? ନଭଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଥୱୀ ଚ – ଇଦଂ ପଠମଂ ସୁୱିଦୂରୱିଦୂରଂ…ପେ… ତସ୍ମା ସତଂ ଧମ୍ମୋ ଅସବ୍ଭି ଆରକା''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''କୁସଲାକୁସଲା…ପେ… ସମ୍ମୁଖୀଭାୱଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ''ତି।

୮୩୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତୀତେ କିଲେସେ ଜହତି, ଅନାଗତେ କିଲେସେ ଜହତି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେ କିଲେସେ ଜହତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି କିଲେସେ ଜହତୀତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ତେନ ହି ଅତୀତେ କିଲେସେ ଜହତି, ଅନାଗତେ କିଲେସେ ଜହତି, ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେ କିଲେସେ ଜହତୀତି।

କିଲେସଜହନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୯। ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୮୭) ୨। ସୁଞ୍ଞତାକଥା

୮୩୨। ସୁଞ୍ଞତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅନିମିତ୍ତଂ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୁଞ୍ଞତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ଅପ୍ପଣିହିତୋ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅନିମିତ୍ତଂ ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଞ୍ଞତା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅପ୍ପଣିହିତୋ ନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ''ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନୋ''ତି? ଆମନ୍ତା। ସୁଞ୍ଞତା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୁଞ୍ଞତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ନ ଅନିଚ୍ଚୋ ନ ସଙ୍ଖତୋ ନ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନୋ ନ ଖଯଧମ୍ମୋ ନ ୱଯଧମ୍ମୋ ନ

ୱିରାଗଧମ୍ମୋ ନ ନିରୋଧଧମ୍ମୋ ନ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନିଚ୍ଚୋ ସଙ୍ଖତୋ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନୋ ଖଯଧମ୍ମୋ ୱଯଧମ୍ମୋ ୱିରାଗଧମ୍ମୋ ନିରୋଧଧମ୍ମୋ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧୋ ଅନିଚ୍ଚୋ…ପେ… ୱିପରିଣାମଧମ୍ମୋ , ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସୁଞ୍ଞତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା''ତି।

୮୩୩। ରୂପକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ ସୁଞ୍ଞତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ ସୁଞ୍ଞତା ରୂପକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ…ପେ… ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ… ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ ସୁଞ୍ଞତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନାତି? ଆମନ୍ତା। ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ ସୁଞ୍ଞତା ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ ସୁଞ୍ଞତା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ରୂପକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା''ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ ସୁଞ୍ଞତା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ ସୁଞ୍ଞତା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ୱେଦନାକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା…ପେ… ସଞ୍ଞାକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା… ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା''ତି? ଆମନ୍ତା। ୱିଞ୍ଞାଣକ୍ଖନ୍ଧସ୍ସ ସୁଞ୍ଞତା ନ ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା''ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୩୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ସୁଞ୍ଞତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନା''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ସୁଞ୍ଞମିଦଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଖାରା ଅତ୍ତେନ ୱା ଅତ୍ତନିଯେନ ୱା''ତି [ମ। ନି। ୩।୬୯ ଆନେଞ୍ଜସପ୍ପାଯେ]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସୁଞ୍ଞତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିଯାପନ୍ନାତି।

ସୁଞ୍ଞତାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୯। ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୮୮) ୩ ସାମଞ୍ଞଫଲକଥା

୮୩୫। ସାମଞ୍ଞଫଲଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ତାଣଂ ଲେଣଂ ସରଣଂ ପରାଯଣଂ ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାମଞ୍ଞଫଲଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୩୬। ସାମଞ୍ଞଫଲଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାମଞ୍ଞଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ସାମଞ୍ଞଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସାମଞ୍ଞଫଲଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସକଦାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋ ଅସଙ୍ଖତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗୋ ସଙ୍ଖତୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହତ୍ତଫଲଂ ସଙ୍ଖତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ସକଦାଗାମିଫଲଂ…ପେ… ଅନାଗାମିଫଲଂ …ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସାମଞ୍ଞଫଲକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୯। ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୮୯) ୪। ପତ୍ତିକଥା

୮୩୭। ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ ତାଣଂ ଲେଣଂ ସରଣଂ ପରାଯଣଂ ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୩୮। ଚୀୱରସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ…ପେ… ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚୀୱରସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପିଣ୍ଡପାତସ୍ସ…ପେ… ସେନାସନସ୍ସ…ପେ… ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ…ପେ… ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଚୀୱରସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା…ପେ… ପିଣ୍ଡପାତସ୍ସ…ପେ… ସେନାସନସ୍ସ…ପେ… ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପଞ୍ଚ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ପଞ୍ଚ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୩୯। ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା (ଏୱଂ ସବ୍ବଂ ୱିତ୍ଥାରେତବ୍ବଂ) ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ… ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ… ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନସ୍ସ… ୱିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନସ୍ସ… ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନସ୍ସ… ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନସ୍ସ… ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗସ୍ସ… ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ… ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗସ୍ସ… ସକଦାଗାମିଫଲସ୍ସ… ଅନାଗାମିମଗ୍ଗସ୍ସ… ଅନାଗାମିଫଲସ୍ସ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗସ୍ସ… ଅରହତ୍ତଫଲସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ…ପେ… ଅଚ୍ଚୁତଂ ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅରହତ୍ତଫଲସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା… ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା… ଅରହତ୍ତଫଲସ୍ସ ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା… ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନୱ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନୱ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ନୱ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୪୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ପତ୍ତି ରୂପଂ … ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତାତି।

ପତ୍ତିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୯। ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୯୦) ୫। ତଥତାକଥା

୮୪୧। ସବ୍ବଧମ୍ମାନଂ ତଥତା ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ…ପେ… ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବଧମ୍ମାନଂ ତଥତା ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି ? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୪୨। ରୂପସ୍ସ ରୂପତା, ନନୁ ରୂପତା ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ…ପେ… ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ରୂପସ୍ସ ରୂପତା, ନନୁ ରୂପତା ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱେ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱେ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱେଦନାୟ ୱେଦନତା, ନନୁ ୱେଦନତା…ପେ… ସଞ୍ଞାୟ ସଞ୍ଞତା, ନନୁ ସଞ୍ଞତା…ପେ… ସଙ୍ଖାରାନଂ ସଙ୍ଖାରତା, ନନୁ ସଙ୍ଖାରତା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ୱିଞ୍ଞାଣତା, ନନୁ ୱିଞ୍ଞାଣତା ଅସଙ୍ଖତାତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଂ…ପେ… ଅମତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ…।

ରୂପସ୍ସ ରୂପତା, ନନୁ ରୂପତା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣସ୍ସ ୱିଞ୍ଞାଣତା, ନନୁ ୱିଞ୍ଞାଣତା ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଂ ଅସଙ୍ଖତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଛ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଛ ଅସଙ୍ଖତାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଛ ତାଣାନି…ପେ… ଅନ୍ତରିକା ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୪୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ସବ୍ବଧମ୍ମାନଂ ତଥତା ଅସଙ୍ଖତା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବଧମ୍ମାନଂ ତଥତା ରୂପଂ… ୱେଦନା… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ୱିଞ୍ଞାଣନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ । ତେନ ହି ସବ୍ବଧମ୍ମାନଂ ତଥତା ଅସଙ୍ଖତାତି।

ତଥତାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୯। ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୯୧) ୬। କୁସଲକଥା

୮୪୪। ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲାତି? ଆମନ୍ତା। ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲା’’ତି।

୮୪୫। ଅଲୋଭୋ କୁସଲୋ ସାରମ୍ମଣୋ, ଅତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲା ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ଅଦୋସୋ କୁସଲୋ…ପେ… ଅମୋହୋ କୁସଲୋ…ପେ… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିୟଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା କୁସଲା ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲା ସାରମ୍ମଣା, ଅତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲା ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅଲୋଭୋ କୁସଲୋ ଅନାରମ୍ମଣୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲା ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ଆମନ୍ତା । ଅଦୋସୋ କୁସଲୋ…ପେ… ଅମୋହୋ କୁସଲୋ…ପେ… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିୟଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା କୁସଲା ଅନାରମ୍ମଣା, ନତ୍ଥି ତାୟ ଆୱଟ୍ଟନା…ପେ… ପଣିଧୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୪୬। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ନିବ୍ବାନଧାତୁ ଅନୱଜ୍ଜାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନିବ୍ବାନଧାତୁ ଅନୱଜ୍ଜା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲା’’ତି।

କୁସଲକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୯। ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୯୨) ୭। ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମକଥା

୮୪୭। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତାତି? ଆମନ୍ତା। ମାତୁଘାତକୋ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟତୋ, ପିତୁଘାତକୋ…ପେ… ଅରହନ୍ତଘାତକୋ…ପେ… ରୁହିରୁପ୍ପାଦକୋ …ପେ… ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୪୮। ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଉପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଉପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତା’’ତି।

ଅଚ୍ଚନ୍ତନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ନୁପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ପହୀନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପହୀନାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗେନ …ପେ… ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କତମେନ ମଗ୍ଗେନାତି? ଅକୁସଲେନ ମଗ୍ଗେନାତି। ଅକୁସଲୋ ମଗ୍ଗୋ ନିୟ୍ୟାନିକୋ ଖଯଗାମୀ ବୋଧଗାମୀ ଅନାସୱୋ…ପେ… ଅସଂକିଲେସିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅକୁସଲୋ ମଗ୍ଗୋ ଅନିୟ୍ୟାନିକୋ…ପେ… ସଂକିଲେସିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅକୁସଲୋ ମଗ୍ଗୋ ଅନିୟ୍ୟାନିକୋ…ପେ… ସଂକିଲେସିକୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅଚ୍ଚନ୍ତନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱିଚିକିଚ୍ଛା ଅକୁସଲେନ ମଗ୍ଗେନ ପହୀନା''ତି।

୮୪୯। ସସ୍ସତଦିଟ୍ଠିୟା ନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଉଚ୍ଛେଦଦିଟ୍ଠି ଉପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସସ୍ସତଦିଟ୍ଠିୟା ନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଉଚ୍ଛେଦଦିଟ୍ଠି ଉପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତା''ତି।

ସସ୍ସତଦିଟ୍ଠିୟା ନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଉଚ୍ଛେଦଦିଟ୍ଠି ନୁପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି ? ଆମନ୍ତା। ପହୀନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପହୀନାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗେନ…ପେ… ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କତମେନ ମଗ୍ଗେନାତି? ଅକୁସଲେନ ମଗ୍ଗେନ। ଅକୁସଲୋ ମଗ୍ଗୋ…ପେ… ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସସ୍ସତଦିଟ୍ଠିୟା ନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଉଚ୍ଛେଦଦିଟ୍ଠି ଅକୁସଲେନ ମଗ୍ଗେନ ପହୀନା''ତି।

୮୫୦। ଉଚ୍ଛେଦଦିଟ୍ଠିୟା ନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସସ୍ସତଦିଟ୍ଠି ଉପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଉଚ୍ଛେଦଦିଟ୍ଠିୟା ନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସସ୍ସତଦିଟ୍ଠି ଉପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତା''ତି।

ଉଚ୍ଛେଦଦିଟ୍ଠିୟା ନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସସ୍ସତଦିଟ୍ଠି ନୁପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ପହୀନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପହୀନାତି? ଆମନ୍ତା। ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗେନାତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗେନ…ପେ… ଅନାଗାମିମଗ୍ଗେନ…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗେନାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

କତମେନ ମଗ୍ଗେନାତି? ଅକୁସଲେନ ମଗ୍ଗେନାତି। ଅକୁସଲୋ ମଗ୍ଗୋ…ପେ… ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଉଚ୍ଛେଦଦିଟ୍ଠିୟା ନିଯତସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସସ୍ସତଦିଟ୍ଠି ଅକୁସଲେନ ମଗ୍ଗେନ ପହୀନା''ତି।

୮୫୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତା''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଚ୍ଚୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି ଏକନ୍ତକାଳକେହି ଅକୁସଲେହି ଧମ୍ମେହି, ସୋ [ଏୱଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୱେ ପୁଗ୍ଗଲୋ (ଅ। ନି। ୭।୧୫)] ସକିଂ ନିମୁଗ୍ଗୋ ନିମୁଗ୍ଗୋୱ ହୋତୀ''ତି [ଅ। ନି। ୭।୧୫]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତାତି।

୮୫୨। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଚ୍ଚୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି ଏକନ୍ତକାଳକେହି ଅକୁସଲେହି ଧମ୍ମେହି, ସୋ ସକିଂ ନିମୁଗ୍ଗୋ ନିମୁଗ୍ଗୋୱ ହୋତୀ''ତି କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଚ୍ଚୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉମ୍ମୁଜ୍ଜିତ୍ୱା ନିମୁଜ୍ଜତୀ''ତି [ଅ। ନି। ୭।୧୫]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବକାଲଂ ଉମ୍ମୁଜ୍ଜିତ୍ୱା ନିମୁଜ୍ଜତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଚ୍ଚୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି ଏକନ୍ତକାଳକେହି ଅକୁସଲେହି ଧମ୍ମେହି, ସୋ ସକିଂ ନିମୁଗ୍ଗୋ ନିମୁଗ୍ଗୋୱ ହୋତୀ''ତି – କତ୍ୱା ତେନ ଚ କାରଣେନ ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତାତି? ଆମନ୍ତା। ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଚ୍ଚୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉମ୍ମୁଜ୍ଜିତ୍ୱା ଠିତୋ ହୋତି, ଉମ୍ମୁଜ୍ଜିତ୍ୱା ୱିପସ୍ସତି ୱିଲୋକେତି, ଉମ୍ମୁଜ୍ଜିତ୍ୱା ପତରତି, ଉମ୍ମୁଜ୍ଜିତ୍ୱା ପତିଗାଧପ୍ପତ୍ତୋ ହୋତୀ''ତି [ଅ। ନି। ୭।୧୫]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବକାଲଂ ଉମ୍ମୁଜ୍ଜିତ୍ୱା ପତିଗାଧପ୍ପତ୍ତୋ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୧୯। ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୯୩) ୮। ଇନ୍ଦ୍ରିଯକଥା

୮୫୩। ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ଲୋକିଯା ସଦ୍ଧାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ୱୀରିଯିନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ସତିନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ସମାଧିନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ନତ୍ଥି ଲୋକିଯା ପଞ୍ଞାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ସଦ୍ଧାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ୱୀରିଯଂ…ପେ… ସତି…ପେ… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯୋ ମନୋ, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯୋ ମନୋ, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସୋମନସ୍ସଂ, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସୋମନସ୍ସିନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ଜୀୱିତଂ, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ଜୀୱିତଂ, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୫୪। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯୋ ମନୋ, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯୋ ମନୋ, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସୋମନସ୍ସଂ, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସୋମନସ୍ସିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ଜୀୱିତଂ, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯୋ ମନୋ, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ମନିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ଜୀୱିତଂ, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୫୫। ଅତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରା ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ସଦ୍ଧା, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରଂ ୱୀରିଯଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରା ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ପଞ୍ଞା, ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରା ସଦ୍ଧା, ନତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରଂ ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ୱୀରିଯଂ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯା ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ଲୋକିଯଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରା ପଞ୍ଞା, ନତ୍ଥି ଲୋକୁତ୍ତରଂ ପଞ୍ଞିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୫୬। ନତ୍ଥି ଲୋକିଯାନି ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅଦ୍ଦସଂ ଖୋ ଅହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ବୁଦ୍ଧଚକ୍ଖୁନା ଲୋକଂ ୱୋଲୋକେନ୍ତୋ ସତ୍ତେ ଅପ୍ପରଜକ୍ଖେ ମହାରଜକ୍ଖେ, ତିକ୍ଖିନ୍ଦ୍ରିଯେ ମୁଦିନ୍ଦ୍ରିଯେ, ସ୍ୱାକାରେ, ସୁୱିଞ୍ଞାପଯେ , ଅପ୍ପେକଚ୍ଚେ ପରଲୋକୱଜ୍ଜଭଯଦସ୍ସାୱିନୋ ୱିହରନ୍ତେ’’ତି [ମ। ନି। ୧।୨୮୩ ତତ୍ଥ ‘‘ଦ୍ୱାକାରେ ଦୁୱିଞ୍ଞାପଯେ’’ ଇଚ୍ଚାଦୀନିପି ପଦାନି ଦିସ୍ସନ୍ତି]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି ଲୋକିଯାନି ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନୀତି।

ଇନ୍ଦ୍ରିଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଏକୂନୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅତୀତେ କିଲେସେ ଜହତି ଅନାଗତେ କିଲେସେ ଜହତି ପଚ୍ଚୁପ୍ପନ୍ନେ କିଲେସେ ଜହତି, ସୁଞ୍ଞ୍ତା ସଙ୍ଖାରକ୍ଖନ୍ଧପରିୟାପନ୍ନା, ସାମଞ୍ଞ୍ଫଲଂ ଅସଙ୍ଖତଂ, ପତ୍ତି ଅସଙ୍ଖତା, ସବ୍ବଧମ୍ମାନଂ ତଥତା ଅସଙ୍ଖତା, ନିବ୍ବାନଧାତୁ କୁସଲା, ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଅଚ୍ଚନ୍ତନିୟାମତା, ନତ୍ଥି ଲୋକିୟାନି ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିୟାନୀତି।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୨୦। ୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୯୪) ୧। ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚକଥା

୮୫୭। ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ହନ୍ତ୍ୱା ପାଣାତିପାତୀ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିୟିତ୍ୱା…ପେ… ମୁସା ଭଣିତ୍ୱା ମୁସାୱାଦୀ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ହନ୍ତ୍ୱା ପାଣାତିପାତୀ ନ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ନ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିୟିତ୍ୱା…ପେ… ମୁସା ଭଣିତ୍ୱା ମୁସାୱାଦୀ ନ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ନ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୫୮। ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ହୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ହୋତୀ’’ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ‘‘ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ହୋତୀ’’ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ‘‘ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ହୋତୀ’’ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ମାତରଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆନନ୍ତରିକୋ ହୋତୀ’’ତି।

୮୫୯। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ମାତୁଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ମାତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ମାତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ମାତୁଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପିତୁଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ପିତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପିତା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପିତୁଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅରହନ୍ତଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତୋ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହନ୍ତଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି।

ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ରୁହିରୁପ୍ପାଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଥାଗତସ୍ସ ଲୋହିତଂ ଉପ୍ପାଦିତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଥାଗତସ୍ସ ଲୋହିତଂ ଉପ୍ପାଦିତଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୁହିରୁପ୍ପାଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି।

୮୬୦। ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ସଙ୍ଘଭେଦକା ଆନନ୍ତରିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସବ୍ବେ ସଙ୍ଘଭେଦକା ଆନନ୍ତରିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଧମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୬୧। ଧମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଅତ୍ଥୁପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଅତେକିଚ୍ଛୋ; ଅତ୍ଥୁପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ନ ଆପାୟିକୋ ନ ନେରୟିକୋ ନ କପ୍ପଟ୍ଠୋ ନ ଅତେକିଚ୍ଛୋ’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା । ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଧମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି।

୮୬୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଧମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ ସଙ୍ଘଭେଦକୋ;

ୱଗ୍ଗରତୋ ଅଧମ୍ମଟ୍ଠୋ, ୟୋଗକ୍ଖେମା ପଧଂସତି;

ସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗଂ ଭେତ୍ୱାନ, କପ୍ପଂ ନିରଯମ୍ହି ପଚ୍ଚତୀ’’ତି [ଚୂଳଵ. ୩୫୪; ଅ. ନି. ୧୦.୩୯; ଇତିଵୁ. ୧୮]।

ଅତ୍ଥେଵ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋତି।

ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୦. ଵୀସତିମଵଗ୍ଗୋ

(୧୯୫) ୨. ଞାଣକଥା

୮୬୩. ନତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ପଞ୍ଞା ପଜାନନା ଵିଚଯୋ ପଵିଚଯୋ ଧମ୍ମଵିଚଯୋ ସଲ୍ଲକ୍ଖଣା ଉପଲକ୍ଖଣା ପଚ୍ଚୁପଲକ୍ଖଣାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ପଞ୍ଞା ପଜାନନା ଵିଚଯୋ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପଲକ୍ଖଣାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ପଞ୍ଞା ପଜାନନା ଵିଚଯୋ…ପେ… ପଚ୍ଚୁପଲକ୍ଖଣା, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଞାଣ’’ନ୍ତି।

୮୬୪. ନତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜେଯ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ନତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଞାଣ’’ନ୍ତି।

ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ…ପେ… ତତିଯଂ ଝାନଂ…ପେ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ…ପେ… ଆକାସାନଞ୍ଚାଯତନଂ ସମାପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ଵିଞ୍ଞାଣଞ୍ଚାଯତନଂ ଆକିଞ୍ଚଞ୍ଞାଯତନଂ ନେଵସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାଯତନଂ ସମାପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ଦାନଂ ଦଦେଯ୍ୟ …ପେ… ଚୀଵରଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ସେନାସନଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦେଯ୍ୟାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ନତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଞାଣ’’ନ୍ତି।

୮୬୫. ଅତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଞାଣନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେନ ଞାଣେନ ଦୁକ୍ଖଂ ପରିଜାନାତି , ସମୁଦଯଂ ପଜହତି, ନିରୋଧଂ ସଚ୍ଛିକରୋତି, ମଗ୍ଗଂ ଭାଵେତୀତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୦. ଵୀସତିମଵଗ୍ଗୋ

(୧୯୬) ୩. ନିରଯପାଲକଥା

୮୬୬. ନତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନତ୍ଥି ନିରଯେସୁ କମ୍ମକାରଣାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ନିରଯେସୁ କମ୍ମକାରଣାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ କମ୍ମକାରଣା, ଅତ୍ଥି ଚ କାରଣିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ନିରଯେସୁ କମ୍ମକାରଣା, ଅତ୍ଥି ଚ କାରଣିକାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ନିରଯେସୁ କମ୍ମକାରଣା, ନତ୍ଥି ଚ କାରଣିକାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ମନୁସ୍ସେସୁ କମ୍ମକାରଣା, ନତ୍ଥି ଚ କାରଣିକାତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୬୭. ଅତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା –

‘‘ନ ଵେସ୍ସଭୂ ନୋପି ଚ ପେତ୍ତିରାଜା,

ସୋମୋ ଯମୋ ଵେସ୍ସଵଣୋ ଚ ରାଜା;

ସକାନି କମ୍ମାନି ହନନ୍ତି ତତ୍ଥ, ଇତୋ ପଣୁନ୍ନଂ [ପଣୁଣ୍ଣଂ (ସ୍ୟା. କ।), ପନୁନ୍ନଂ (ସୀ।)] ପରଲୋକପତ୍ତ’’ନ୍ତି।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲାତି।

୮୬୮। ନତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ତମେନଂ, ଭିକ୍ଖୱେ , ନିରଯପାଲା ପଞ୍ଚୱିଧବନ୍ଧନଂ ନାମ କାରଣଂ କାରେନ୍ତି [କରୋନ୍ତି (ମ। ନି। ୩।୨୫୦; ଅ। ନି। ୩।୩୬)] – ତତ୍ତଂ ଅଯୋଖୀଲଂ ହତ୍ଥେ ଗମେନ୍ତି, ତତ୍ତଂ ଅଯୋଖୀଲଂ ଦୁତିଯେ ହତ୍ଥେ ଗମେନ୍ତି, ତତ୍ତଂ ଅଯୋଖୀଲଂ ପାଦେ ଗମେନ୍ତି, ତତ୍ତଂ ଅଯୋଖୀଲଂ ଦୁତିଯେ ପାଦେ ଗମେନ୍ତି, ତତ୍ତଂ ଅଯୋଖୀଲଂ ମଜ୍ଝେଉରସ୍ମିଂ ଗମେନ୍ତି; ସୋ ତତ୍ଥ ଦୁକ୍ଖା ତିବ୍ବା କଟୁକା ୱେଦନା ୱେଦେତି; ନ ଚ ତାୱ କାଲଂ କରୋତି ଯାୱ ନ ତଂ ପାପକମ୍ମଂ ବ୍ୟନ୍ତୀହୋତୀ''ତି [ମ। ନି। ୩।୨୫୦; ଅ। ନି। ୩।୩୬]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲାତି।

ନତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ତମେନଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିରଯପାଲା ସଂୱେସେତ୍ୱା କୁଠାରୀହି [କୁଧାରୀହି (ସବ୍ବତ୍ଥ)] ତଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ… ତମେନଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିରଯପାଲା ଉଦ୍ଧମ୍ପାଦଂ ଅଧୋସିରଂ ଠପେତ୍ୱା ୱାସୀହି ତଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ… ତମେନଂ , ଭିକ୍ଖୱେ, ନିରଯପାଲା ରଥେ ଯୋଜେତ୍ୱା ଆଦିତ୍ତାଯ ପଥୱିଯା ସମ୍ପଜ୍ଜଲିତାଯ ସଜୋତିଭୂତାଯ [ସଞ୍ଜୋତିଭୂତାଯ (ସ୍ଯା।)] ସାରେନ୍ତିପି ପଚ୍ଚାସାରେନ୍ତିପି…ପେ… ତମେନଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିରଯପାଲା ମହନ୍ତଂ ଅଙ୍ଗାରପବ୍ବତଂ ଆଦିତ୍ତଂ ସମ୍ପଜ୍ଜଲିତଂ ସଜୋତିଭୂତଂ ଆରୋପେନ୍ତିପି ଓରୋପେନ୍ତିପି…ପେ… ତମେନଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିରଯପାଲା ଉଦ୍ଧମ୍ପାଦଂ ଅଧୋସିରଂ ଗହେତ୍ୱା ତତ୍ତାଯ ଲୋହକୁମ୍ଭିଯା ପକ୍ଖିପନ୍ତି ଆଦିତ୍ତାଯ ସମ୍ପଜ୍ଜଲିତାଯ ସଜୋତିଭୂତାଯ। ସୋ ତତ୍ଥ ଫେଣୁଦ୍ଦେହକଂ ପଚ୍ଚତି, ସୋ ତତ୍ଥ ଫେଣୁଦ୍ଦେହକଂ ପଚ୍ଚମାନୋ ସକିମ୍ପି ଉଦ୍ଧଂ ଗଚ୍ଛତି, ସକିମ୍ପି ଅଧୋ ଗଚ୍ଛତି, ସକିମ୍ପି ତିରିଯଂ ଗଚ୍ଛତି। ସୋ ତତ୍ଥ ଦୁକ୍ଖା ତିବ୍ବା କଟୁକା ୱେଦନା ୱେଦଯତି, ନ ଚ ତାୱ କାଲଂ କରୋତି ଯାୱ ନ ତଂ ପାପକମ୍ମଂ ବ୍ୟନ୍ତୀହୋତି। ତମେନଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିରଯପାଲା ମହାନିରଯେ ପକ୍ଖିପନ୍ତି! ସୋ ଖୋ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାନିରଯୋ –

''ଚତୁକ୍କଣ୍ଣୋ ଚତୁଦ୍ୱାରୋ, ୱିଭତ୍ତୋ ଭାଗସୋ ମିତୋ;

ଅଯୋପାକାରପରିଯନ୍ତୋ, ଅଯସା ପଟିକୁଜ୍ଜିତୋ।

''ତସ୍ସ ଅଯୋମଯା ଭୂମି, ଜଲିତା ତେଜସା ଯୁତା;

ସମନ୍ତା ଯୋଜନସତଂ, ଫରିତ୍ୱା ତିଟ୍ଠତି ସବ୍ବଦା''ତି [ମ। ନି। ୩।୨୫୦; ଅ। ନି। ୩।୩୬; ପେ। ୱ। ୭୧]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲାତି।

ନିରଯପାଲକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୦। ୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୯୭) ୪। ତିରଚ୍ଛାନକଥା

୮୬୯। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ତିରଚ୍ଛାନଗତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତିରଚ୍ଛାନଗତେସୁ ଦେୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ତିରଚ୍ଛାନଗତାତି? ଆମନ୍ତା । ଦେୱଲୋକୋ ତିରଚ୍ଛାନଯୋନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ତିରଚ୍ଛାନଗତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ କୀଟା ପଟଙ୍ଗା ମକସା ମକ୍ଖିକା ଅହୀ ୱିଚ୍ଛିକା ସତପଦୀ ଗଣ୍ଡୁପ୍ପାଦାତି [ଗଣ୍ଡୁପାଦାତି (ସ୍ଯା। କଂ। ପୀ।)]? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୭୦। ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ତିରଚ୍ଛାନଗତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଏରାୱଣୋ ନାମ ହତ୍ଥିନାଗୋ ସହସ୍ସଯୁତ୍ତଂ ଦିବ୍ବଂ ଯାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ଏରାୱଣୋ ନାମ ହତ୍ଥିନାଗୋ ସହସ୍ସଯୁତ୍ତଂ ଦିବ୍ବଂ ଯାନଂ, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ତିରଚ୍ଛାନଗତା''ତି।

୮୭୧। ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ତିରଚ୍ଛାନଗତାତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ତତ୍ଥ ହତ୍ଥିବନ୍ଧା ଅସ୍ସବନ୍ଧା [ହତ୍ଥିଭଣ୍ଡା ଅସ୍ସଭଣ୍ଡା (?)] ଯାୱସିକା କାରଣିକା ଭତ୍ତକାରକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ନତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ତିରଚ୍ଛାନଗତାତି।

ତିରଚ୍ଛାନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୦। ୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୯୮) ୫। ମଗ୍ଗକଥା

୮୭୨। ପଞ୍ଚଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା, ସେୟ୍ୟଥିଦଂ – ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ ୱୁତ୍ତୋ ଭଗୱତା , ସେୟ୍ୟଥିଦଂ – ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି …ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ପଞ୍ଚଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ’’ତି।

ପଞ୍ଚଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା –

‘‘ମଗ୍ଗାନଂ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ସେଟ୍ଠୋ, ସଚ୍ଚାନଂ ଚତୁରୋ ପଦା;

ୱିରାଗୋ ସେଟ୍ଠୋ ଧମ୍ମାନଂ, ଦ୍ୱିପଦାନଞ୍ଚ ଚକ୍ଖୁମା’’ତି [ଧ। ପ। ୨୭୩ ଧମ୍ମପଦେ]।

ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋତି।

୮୭୩। ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସା ଚ ନ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସା ଚ ନ ମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସା ଚ ନ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ…ପେ… ସମ୍ମାୱାୟାମୋ…ପେ… ସମ୍ମାସତି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସୋ ଚ ନ ମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସୋ ଚ ନ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସୋ ଚ ନ ମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସା ଚ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାୱାଚା ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସା ଚ ମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସା ଚ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସୋ ଚ ମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ…ପେ… ସମ୍ମାୱାୟାମୋ…ପେ… ସମ୍ମାସତି…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସୋ ଚ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମାୱାଚା…ପେ… ସମ୍ମାକମ୍ମନ୍ତୋ…ପେ… ସମ୍ମାଆଜୀୱୋ ମଗ୍ଗଙ୍ଗଂ, ସୋ ଚ ମଗ୍ଗୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୭୪। ଅରିୟୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ପୁବ୍ବେୱ ଖୋ ପନସ୍ସ କାୟକମ୍ମଂ ୱଚୀକମ୍ମଂ ଆଜୀୱୋ ସୁପରିସୁଦ୍ଧୋ ହୋତି; ଏୱମସ୍ସାୟଂ ଅରିୟୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ ଭାୱନାପାରିପୂରିଂ ଗଚ୍ଛତୀ’’ତି [ମ। ନି। ୩।୪୩୧]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ପଞ୍ଚଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋତି।

୮୭୫। ପଞ୍ଚଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ଯସ୍ମିଂ ଖୋ, ସୁଭଦ୍ଦ, ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅରିୟୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ ନ ଉପଲବ୍ଭତି, ସମଣୋପି ତତ୍ଥ ନ ଉପଲବ୍ଭତି, ଦୁତିୟୋପି ତତ୍ଥ ସମଣୋ ନ ଉପଲବ୍ଭତି, ତତିୟୋପି ତତ୍ଥ ସମଣୋ ନ ଉପଲବ୍ଭତି, ଚତୁତ୍ଥୋପି ତତ୍ଥ ସମଣୋ ନ ଉପଲବ୍ଭତି। ଯସ୍ମିଞ୍ଚ ଖୋ, ସୁଭଦ୍ଦ, ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅରିୟୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ ଉପଲବ୍ଭତି, ସମଣୋପି ତତ୍ଥ ଉପଲବ୍ଭତି, ଦୁତିୟୋପି…ପେ… ତତିୟୋପି…ପେ… ଚତୁତ୍ଥୋପି ତତ୍ଥ ସମଣୋ ଉପଲବ୍ଭତି। ଇମସ୍ମିଂ ଖୋ, ସୁଭଦ୍ଦ, ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅରିୟୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ ଉପଲବ୍ଭତି। ଇଧେୱ, ସୁଭଦ୍ଦ , ସମଣୋ, ଇଧ ଦୁତିୟୋ ସମଣୋ, ଇଧ ତତିୟୋ ସମଣୋ, ଇଧ ଚତୁତ୍ଥୋ ସମଣୋ। ସୁଞ୍ଞା ପରପ୍ପୱାଦା ସମଣେଭି ଅଞ୍ଞେହୀ’’ତି [ଦୀ। ନି। ୨।୨୧୪]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋତି।

ମଗ୍ଗକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୦। ୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୧୯୯) ୬। ଞାଣକଥା

୮୭୬। ଦ୍ୱାଦସୱତ୍ଥୁକଂ ଞାଣଂ ଲୋକୁତ୍ତରନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱାଦସ ଲୋକୁତ୍ତରଞାଣାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱାଦସ ଲୋକୁତ୍ତରଞାଣାନୀତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱାଦସ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱାଦସ ସୋତାପତ୍ତିମଗ୍ଗାତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱାଦସ ସୋତାପତ୍ତିଫଲାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱାଦସ ସକଦାଗାମିମଗ୍ଗା…ପେ… ଅନାଗାମିମଗ୍ଗା…ପେ… ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଦ୍ୱାଦସ ଅରହତ୍ତମଗ୍ଗାତି? ଆମନ୍ତା। ଦ୍ୱାଦସ ଅରହତ୍ତଫଲାନୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୭୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଦ୍ୱାଦସୱତ୍ଥୁକଂ ଞାଣଂ ଲୋକୁତ୍ତର''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଅରିଯସଚ୍ଚ''ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁବ୍ବେ ଅନନୁସ୍ସୁତେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି, ଞାଣଂ ଉଦପାଦି, ପଞ୍ଞା ଉଦପାଦି, ୱିଜ୍ଜା ଉଦପାଦି, ଆଲୋକୋ ଉଦପାଦି। 'ତଂ ଖୋ ପନିଦଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଅରିଯସଚ୍ଚଂ ପରିଞ୍ଞେଯ୍ୟ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ପରିଞ୍ଞାତନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… 'ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯଂ [ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯୋ (ସ୍ୟା। କଂ। ପୀ।)] ଅରିଯସଚ୍ଚ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… 'ତଂ ଖୋ ପନିଦଂ ଦୁକ୍ଖସମୁଦଯଂ ଅରିଯସଚ୍ଚଂ ପହାତବ୍ବ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ପହୀନନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… 'ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଂ [ଦୁକ୍ଖନିରୋଧୋ (ସ୍ୟା। କଂ। ପୀ।)] ଅରିଯସଚ୍ଚ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… 'ତଂ ଖୋ ପନିଦଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଂ ଅରିଯସଚ୍ଚଂ ସଚ୍ଛିକାତବ୍ବ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସଚ୍ଛିକତନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… 'ଇଦଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା ଅରିଯସଚ୍ଚ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… 'ତଂ ଖୋ ପନିଦଂ ଦୁକ୍ଖନିରୋଧଗାମିନୀ ପଟିପଦା ଅରିଯସଚ୍ଚଂ ଭାୱେତବ୍ବ'ନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଭାୱିତନ୍ତି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁବ୍ବେ ଅନନୁସ୍ସୁତେସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି…ପେ… ଆଲୋକୋ ଉଦପାଦୀ''ତି [ମହାୱ। ୧୫; ସଂ। ନି। ୫।୧୦୮୧; ପଟି। ମ। ୨।୩୦]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଦ୍ୱାଦସୱତ୍ଥୁକଂ ଞାଣଂ ଲୋକୁତ୍ତରନ୍ତି।

ଞାଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ମାତୁଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ ପିତୁଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ ଅରହନ୍ତଘାତକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ ରୁହିରୁପ୍ପାଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆନନ୍ତରିକୋ, ନତ୍ଥି ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ଞାଣଂ, ନତ୍ଥି ନିରଯେସୁ ନିରଯପାଲା, ଅତ୍ଥି ଦେୱେସୁ ତିରଚ୍ଛାନଗତା, ପଞ୍ଚଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ, ଦ୍ୱାଦସୱତ୍ଥୁକଂ ଞାଣଂ ଲୋକୁତ୍ତରନ୍ତି।

ଚତୁତ୍ଥୋ ପଣ୍ଣାସକୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ନିଗ୍ଗହୋ, ପୁଞ୍ଞସଞ୍ଚଯୋ, ଅଟ୍ଠାସି, ଅତୀତେନ ଚ ମାତୁଘାତକୋ।

୨୧। ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୦) ୧। ସାସନକଥା

୮୭୮। ସାସନଂ ନୱଂ କତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସତିପଟ୍ଠାନା ନୱଂ କତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସାସନଂ ନୱଂ କତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସମ୍ମପ୍ପଧାନା…ପେ… ଇଦ୍ଧିପାଦା…ପେ… ଇନ୍ଦ୍ରିୟା…ପେ… ବଲା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ନୱଂ କତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁବ୍ବେ ଅକୁସଲଂ ପଚ୍ଛା କୁସଲଂ କତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁବ୍ବେ ସାସୱଂ…ପେ… ସଂୟୋଜନିୟଂ ଗନ୍ଥନିୟଂ ଓଘନିୟଂ ୟୋଗନିୟଂ ନୀୱରଣିୟଂ ପରାମଟ୍ଠଂ ଉପାଦାନିୟଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିକଂ ପଚ୍ଛା ଅସଂକିଲେସିକଂ କତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି କୋଚି ତଥାଗତସ୍ସ ସାସନଂ ନୱଂ କରୋତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କୋଚି ସତିପଟ୍ଠାନେ ନୱଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କୋଚି ସମ୍ମପ୍ପଧାନେ…ପେ… ଇଦ୍ଧିପାଦେ…ପେ… ଇନ୍ଦ୍ରିୟେ…ପେ… ବଲେ…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେ ନୱଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କୋଚି ପୁବ୍ବେ ଅକୁସଲଂ ପଚ୍ଛା କୁସଲଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଅତ୍ଥି କୋଚି ପୁବ୍ବେ ସାସୱଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିକଂ ପଚ୍ଛା ଅସଂକିଲେସିୟଂ କରୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଲବ୍ଭା ତଥାଗତସ୍ସ ସାସନଂ ପୁନ ନୱଂ କାତୁନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଲବ୍ଭା ସତିପଟ୍ଠାନା ପୁନ ନୱଂ କାତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଲବ୍ଭା ସମ୍ମପ୍ପଧାନା…ପେ… ଇଦ୍ଧିପାଦା…ପେ… ଇନ୍ଦ୍ରିୟା…ପେ… ବଲା…ପେ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ପୁନ ନୱଂ କାତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଲବ୍ଭା ପୁବ୍ବେ ଅକୁସଲଂ ପଚ୍ଛା କୁସଲଂ କାତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଲବ୍ଭା ପୁବ୍ବେ ସାସୱଂ…ପେ… ସଂକିଲେସିୟଂ ପଚ୍ଛା ଅସଂକିଲେସିୟଂ କାତୁନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସାସନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୧। ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୧) ୨। ଅୱିୱିତ୍ତକଥା

୮୭୯। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେଧାତୁକେହି ଧମ୍ମେହି ଅୱିୱିତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେଧାତୁକେହି ଫସ୍ସେହି…ପେ… ତେଧାତୁକାହି ୱେଦନାହି… ସଞ୍ଞାହି … ଚେତନାହି… ଚିତ୍ତେହି… ସଦ୍ଧାହି… ୱୀରିୟେହି… ସତୀହି… ସମାଧୀହି…ପେ… ତେଧାତୁକାହି ପଞ୍ଞାହି ଅୱିୱିତ୍ତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେଧାତୁକେହି କମ୍ମେହି ଅୱିୱିତ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ୟସ୍ମିଂ ଖଣେ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ଚୀୱରଂ ଦେତି, ତସ୍ମିଂ ଖଣେ ପଠମଂ ଝାନଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି…ପେ… ଆକାସାନଞ୍ଚାୟତନଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୟସ୍ମିଂ ଖଣେ ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦେତି…ପେ… ସେନାସନଂ ଦେତି…ପେ… ଗିଲାନପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦେତି, ତସ୍ମିଂ ଖଣେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତି… ନେୱସଞ୍ଞାନାସଞ୍ଞାୟତନଂ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହରତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୮୦। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେଧାତୁକେହି କମ୍ମେହି ଅୱିୱିତ୍ତୋ’’ତି? ଆମନ୍ତା । ପୁଥୁଜ୍ଜନସ୍ସ ରୂପଧାତୁଅରୂପଧାତୂପଗଂ କମ୍ମଂ ପରିଞ୍ଞାତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେଧାତୁକେହି କମ୍ମେହି ଅୱିୱିତ୍ତୋତି…ପେ…।

ଅୱିୱିତ୍ତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୧। ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୨) ୩। ସଂୟୋଜନକଥା

୮୮୧। ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପହାଯ…ପେ… ୱିଚିକିଚ୍ଛଂ ଅପ୍ପହାଯ…ପେ… ସୀଲବ୍ବତପରାମାସଂ ଅପ୍ପହାଯ… ରାଗଂ ଅପ୍ପହାଯ… ଦୋସଂ ଅପ୍ପହାଯ… ମୋହଂ ଅପ୍ପହାଯ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅପ୍ପହାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସରାଗୋ ସଦୋସୋ ସମୋହୋ ସମାନୋ ସମକ୍ଖୋ ସପଙ୍କାସୋ ସୌପାଯାସୋ ସକିଲେସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅରହା ନିରାଗୋ ନିଦ୍ଦୋସୋ ନିମ୍ମୋହୋ ନିମ୍ମାନୋ ନିମ୍ମକ୍ଖୋ ନିପ୍ପଙ୍କାସୋ ନିରୁପାଯାସୋ ନିକ୍କିଲେସୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନିରାଗୋ…ପେ… ନିକ୍କିଲେସୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀ’’ତି।

୮୮୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀ’’ତି ? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସବ୍ବଂ ବୁଦ୍ଧୱିସଯଂ ଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀତି।

ସଂଯୋଜନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୧। ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୩) ୪। ଇଦ୍ଧିକଥା

୮୮୩। ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ନିଚ୍ଚପଣ୍ଣା ରୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତୂ’’ତି – ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନିଚ୍ଚପୁପ୍ଫା ରୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତୁ…ପେ… ନିଚ୍ଚଫଲିକା ରୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତୁ… ନିଚ୍ଚଂ ଜୁଣ୍ହଂ ହୋତୁ… ନିଚ୍ଚଂ ଖେମଂ ହୋତୁ… ନିଚ୍ଚଂ ସୁଭିକ୍ଖଂ ହୋତୁ… ‘‘ନିଚ୍ଚଂ ସୁୱତ୍ଥି [ସୁୱୁଟ୍ଠିକଂ (ସ୍ୟା।)] ହୋତୂ’’ତି – ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ଆମନ୍ତା । ‘‘ଉପ୍ପନ୍ନୋ ଫସ୍ସୋ ମା ନିରୁଜ୍ଝୀ’’ତି – ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉପ୍ପନ୍ନା ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ଚେତନା… ଚିତ୍ତଂ… ସଦ୍ଧା… ୱୀରିଯଂ… ସତି… ସମାଧି…ପେ… ପଞ୍ଞା ମା ନିରୁଜ୍ଝୀତି – ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ରୂପଂ ନିଚ୍ଚଂ ହୋତୂ’’ତି – ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ‘‘ୱିଞ୍ଞାଣଂ ନିଚ୍ଚଂ ହୋତୂ’’ତି – ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ଜାତିଧମ୍ମା ସତ୍ତା ମା ଜାଯିଂସୂ’’ତି ଅତ୍ଥି…ପେ… ‘‘ଜରାଧମ୍ମା ସତ୍ତା ମା ଜୀରିଂସୂ’’ତି…ପେ… ‘‘ବ୍ୟାଧିଧମ୍ମା ସତ୍ତା ମା ବ୍ୟାଧିଯିଂସୂ’’ତି…ପେ… ‘‘ମରଣଧମ୍ମା ସତ୍ତା ମା ମୀଯିଂସୂ’’ତି – ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୮୪। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱା’’ତି? ଆମନ୍ତା । ନନୁ ଆଯସ୍ମା ପିଲିନ୍ଦୱଚ୍ଛୋ ରଞ୍ଞୋ ମାଗଧସ୍ସ ସେନିଯସ୍ସ ବିମ୍ବିସାରସ୍ସ ପାସାଦଂ ‘‘ସୁୱଣ୍ଣ’’ନ୍ତ୍ୱେୱ ଅଧିମୁଚ୍ଚି, ସୁୱଣ୍ଣୋ ଚ ପନ ଆସୀତି [ପାରା। ୬୨୧; ମହାୱ। ୨୭୧]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଆଯସ୍ମା ପିଲିନ୍ଦୱଚ୍ଛୋ ରଞ୍ଞୋ ମାଗଧସ୍ସ ସେନିଯସ୍ସ ବିମ୍ବିସାରସ୍ସ ପାସାଦଂ ସୁୱଣ୍ଣନ୍ତ୍ୱେୱ ଅଧିମୁଚ୍ଚି, ସୁୱଣ୍ଣୋ ଚ ପନ ଆସି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱା’’ତି।

ଇଦ୍ଧିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୧। ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୪) ୫। ବୁଦ୍ଧକଥା

୮୮୫। ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧାନଂ ବୁଦ୍ଧେହି ହୀନାତିରେକତାତି? ଆମନ୍ତା। ସତିପଟ୍ଠାନତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ସମ୍ମପ୍ପଧାନତୋ…ପେ… ଇଦ୍ଧିପାଦତୋ… ଇନ୍ଦ୍ରିଯତୋ… ବଲତୋ… ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗତୋ… ୱସିଭାୱତୋ…ପେ… ସବ୍ବଞ୍ଞୁତଞ୍ଞାଣଦସ୍ସନତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ…।

ବୁଦ୍ଧକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୧। ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୫) ୬। ସବ୍ବଦିସାକଥା

୮୮୬। ସବ୍ବା ଦିସା ବୁଦ୍ଧା ତିଟ୍ଠନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ପୁରତ୍ଥିମାଯ ଦିସାଯ ବୁଦ୍ଧୋ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ପୁରତ୍ଥିମାଯ ଦିସାଯ ବୁଦ୍ଧୋ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। କିନ୍ନାମୋ ସୋ ଭଗୱା, କିଂଜଚ୍ଚୋ, କିଂଗୋତ୍ତୋ, କିନ୍ନାମା ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ମାତାପିତରୋ, କିନ୍ନାମଂ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସାୱକଯୁଗଂ, କୋନାମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଉପଟ୍ଠାକୋ, କୀଦିସଂ ଚୀୱରଂ ଧାରେତି, କୀଦିସଂ ପତ୍ତଂ ଧାରେତି, କତରସ୍ମିଂ ଗାମେ ୱା ନିଗମେ ୱା ନଗରେ ୱା ରଟ୍ଠେ ୱା ଜନପଦେ ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଦକ୍ଖିଣାଯ ଦିସାଯ…ପେ… ପଚ୍ଛିମାଯ ଦିସାଯ…ପେ… ଉତ୍ତରାଯ ଦିସାଯ…ପେ… ହେଟ୍ଠିମାଯ ଦିସାଯ ବୁଦ୍ଧୋ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ… ପେ… ହେଟ୍ଠିମାଯ ଦିସାଯ ବୁଦ୍ଧୋ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। କିନ୍ନାମୋ ସୋ ଭଗୱା…ପେ… ଜନପଦେ ୱାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଉପରିମାଯ ଦିସାଯ ବୁଦ୍ଧୋ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଉପରିମାଯ ଦିସାଯ ବୁଦ୍ଧୋ ତିଟ୍ଠତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଚାତୁମହାରାଜିକେ ତିଟ୍ଠତି… ପେ… ତାୱତିଂସେ ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ଯାମେ ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ତୁସିତେ ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ନିମ୍ମାନରତିଯା ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ପରନିମ୍ମିତୱସୱତ୍ତିଯା ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ତିଟ୍ଠତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ସବ୍ବଦିସାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୧। ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୬) ୭। ଧମ୍ମକଥା

୮୮୭। ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ନିଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମତ୍ତନିଯତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ଅନିଯତୋ ରାସୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅତ୍ଥି ଅନିଯତୋ ରାସୀତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଅନିଯତୋ ରାସି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ନିଯତା’’ତି।

ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ନିଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଯୋ ରାସୀ ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତୋ ରାସି, ସମ୍ମତ୍ତନିଯତୋ ରାସି, ଅନିଯତୋ ରାସୀତି [ଧ। ସ। ତିକମାତିକା ୧୫]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଯୋ ରାସୀ ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତୋ ରାସି, ସମ୍ମତ୍ତନିଯତୋ ରାସି, ଅନିଯତୋ ରାସି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ନିଯତା’’ତି।

ରୂପଂ ରୂପଟ୍ଠେନ ନିଯତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମତ୍ତନିଯତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ୱେଦନା… ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠେନ ନିଯତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମତ୍ତନିଯତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୮୮। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ରୂପଂ ରୂପଟ୍ଠେନ ନିଯତଂ…ପେ… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠେନ ନିଯତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ୱେଦନା ହୋତି…ପେ… ସଞ୍ଞା ହୋତି… ସଙ୍ଖାରା ହୋନ୍ତି… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ହୋତି… ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା… ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ରୂପଂ ହୋତି…ପେ… ୱେଦନା ହୋତି… ସଞ୍ଞା ହୋତି… ସଙ୍ଖାରା ହୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ରୂପଂ ରୂପଟ୍ଠେନ ନିଯତଂ, ୱେଦନା…ପେ… ସଞ୍ଞା…ପେ… ସଙ୍ଖାରା…ପେ… ୱିଞ୍ଞାଣଂ ୱିଞ୍ଞାଣଟ୍ଠେନ ନିଯତନ୍ତି।

ଧମ୍ମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୧। ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୭) ୮। କମ୍ମକଥା

୮୮୯। ସବ୍ବେ କମ୍ମା ନିଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମତ୍ତନିଯତାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ଅନିଯତୋ ରାସୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅତ୍ଥି ଅନିଯତୋ ରାସୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅତ୍ଥି ଅନିଯତୋ ରାସି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେ କମ୍ମା ନିଯତା’’ତି।

ସବ୍ବେ କମ୍ମା ନିଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ତଯୋ ରାସୀ ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତୋ ରାସି, ସମ୍ମତ୍ତନିଯତୋ ରାସି, ଅନିଯତୋ ରାସୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ତଯୋ ରାସୀ ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା – ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତୋ ରାସି, ସମ୍ମତ୍ତନିଯତୋ ରାସି, ଅନିଯତୋ ରାସି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ସବ୍ବେ କମ୍ମା ନିଯତା’’ତି।

୮୯୦। ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଟ୍ଠେନ ନିଯତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମତ୍ତନିଯତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…। ଉପପଜ୍ଜୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ…ପେ… ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଟ୍ଠେନ ନିଯତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ମିଚ୍ଛତ୍ତନିଯତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ସମ୍ମତ୍ତନିଯତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୯୧। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଟ୍ଠେନ ନିଯତଂ, ଉପପଜ୍ଜୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ…ପେ… ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଟ୍ଠେନ ନିଯତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଉପପଜ୍ଜୱେଦନୀଯଂ ହୋତି, ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଂ ହୋତି…ପେ… ଉପପଜ୍ଜୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଂ ହୋତି, ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଂ ହୋତି…ପେ… ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଂ ହୋତି, ଉପପଜ୍ଜୱେଦନୀଯଂ ହୋତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ । ତେନ ହି ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୱେଦନୀଯଟ୍ଠେନ ନିଯତଂ, ଉପପଜ୍ଜୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ…ପେ… ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଂ କମ୍ମଂ ଅପରାପରିଯୱେଦନୀଯଟ୍ଠେନ ନିଯତନ୍ତି।

କମ୍ମକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଏକୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ସାସନଂ ନୱଂ କତଂ ଅତ୍ଥି କୋଚି ତଥାଗତସ୍ସ ସାସନଂ ନୱଂ କରୋତି ଲବ୍ଭା ତଥାଗତସ୍ସ ସାସନଂ ପୁନ ନୱଂ କାତୁଂ, ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ ତେଧାତୁକେହି ଧମ୍ମେହି ଅୱିୱିତ୍ତୋ, ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତି, ଅତ୍ଥି ଅଧିପ୍ପାଯିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧାନଂ ୱା ସାୱକାନଂ ୱା, ଅତ୍ଥି ବୁଦ୍ଧାନଂ ବୁଦ୍ଧେହି ହୀନାତିରେକତା, ସବ୍ବା ଦିସା ବୁଦ୍ଧା ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ନିଯତା, ସବ୍ବେ କମ୍ମା ନିଯତାତି।

୨୨। ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୮) ୧। ପରିନିବ୍ବାନକଥା

୮୯୨। ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂୟୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସକ୍କାଯଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପହାଯ…ପେ… ଅନୋତ୍ତପ୍ପଂ ଅପ୍ପହାଯ ପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂୟୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ସରାଗୋ…ପେ… ସକିଲେସୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅରହା ନିରାଗୋ…ପେ… ନିକ୍କିଲେସୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନିରାଗୋ…ପେ… ନିକ୍କିଲେସୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂୟୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ପରିନିବ୍ବାନ''ନ୍ତି।

୮୯୩। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂୟୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ପରିନିବ୍ବାନ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା । ଅରହା ସବ୍ବଂ ବୁଦ୍ଧୱିସଯଂ ଜାନାତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂୟୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ପରିନିବ୍ବାନନ୍ତି।

ପରିନିବ୍ବାନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୨। ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୦୯) ୨। କୁସଲଚିତ୍ତକଥା

୮୯୪। ଅରହା କୁସଲଚିତ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ପୁଞ୍ଞାଭିସଙ୍ଖାରଂ ଅଭିସଙ୍ଖରୋନ୍ତୋ… ଆନେଞ୍ଜାଭିସଙ୍ଖାରଂ ଅଭିସଙ୍ଖରୋନ୍ତୋ… ଗତିସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୋ… ଭୱସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୋ… ଇସ୍ସରିଯସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୋ… ଅଧିପଚ୍ଚସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୋ… ମହାଭୋଗସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୋ… ମହାପରିୱାରସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୋ… ଦେୱସୋଭଗ୍ଗସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୋ… ମନୁସ୍ସସୋଭଗ୍ଗସଂୱତ୍ତନିଯଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହା କୁସଲଚିତ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା ଆଚିନନ୍ତୋ ଅପଚିନନ୍ତୋ ପଜହନ୍ତୋ ଉପାଦିଯନ୍ତୋ ୱିସିନେନ୍ତୋ ଉସ୍ସିନେନ୍ତୋ ୱିଧୂପେନ୍ତୋ ସନ୍ଧୂପେନ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ …ପେ… ନନୁ ଅରହା ନେୱାଚିନାତି ନ ଅପଚିନାତି ଅପଚିନିତ୍ୱା ଠିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନେୱାଚିନାତି ନ ଅପଚିନାତି ଅପଚିନିତ୍ୱା ଠିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହା କୁସଲଚିତ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀ''ତି। ନନୁ ଅରହା ନେୱ ପଜହତି ନ ଉପାଦିଯତି ପଜହିତ୍ୱା ଠିତୋ, ନେୱ ୱିସିନେତି ନ ଉସ୍ସିନେତି ୱିସିନେତ୍ୱା ଠିତୋ; ନନୁ ଅରହା ନେୱ ୱିଧୂପେତି ନ ସନ୍ଧୂପେତି ୱିଧୂପେତ୍ୱା ଠିତୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ନେୱ ୱିଧୂପେତି ନ ସନ୍ଧୂପେତି ୱିଧୂପେତ୍ୱା ଠିତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହା କୁସଲଚିତ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀ''ତି।

୮୯୫। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ଅରହା କୁସଲଚିତ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀ''ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ଉପଟ୍ଠିତସ୍ସତି ସତୋ ସମ୍ପଜାନୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ଉପଟ୍ଠିତସ୍ସତି ସତୋ ସମ୍ପଜାନୋ ପରିନିବ୍ବାଯତି, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ଅରହା କୁସଲଚିତ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀ''ତି।

କୁସଲଚିତ୍ତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୨। ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୧୦) ୩। ଆନେଞ୍ଜକଥା

୮୯୬। ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଅରହା ପକତିଚିତ୍ତେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା

ପକତିଚିତ୍ତେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀ’’ତି।

ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା କିରିଯମଯେ ଚିତ୍ତେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅରହା ୱିପାକଚିତ୍ତେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ୱିପାକଚିତ୍ତେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀ’’ତି।

ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହା କିରିଯାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅରହା ୱିପାକାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅରହା ୱିପାକାବ୍ଯାକତେ ଚିତ୍ତେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତି, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀ’’ତି।

ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଭଗୱା ଚତୁତ୍ଥଜ୍ଝାନା ୱୁଟ୍ଠହିତ୍ୱା ସମନନ୍ତରା ପରିନିବ୍ବୁତୋତି [ଦୀ। ନି। ୨।୨୧୯]? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଭଗୱା ଚତୁତ୍ଥଜ୍ଝାନା ୱୁଟ୍ଠହିତ୍ୱା ସମନନ୍ତରା ପରିନିବ୍ବୁତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତୀ’’ତି।

ଆନେଞ୍ଜକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୨। ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୧୧) ୪। ଧମ୍ମାଭିସମଯକଥା

୮୯୭। ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମଦେସନା, ଧମ୍ମସ୍ସୱନଂ, ଧମ୍ମସାକଚ୍ଛା, ପରିପୁଚ୍ଛା, ସୀଲସମାଦାନଂ , ଇନ୍ଦ୍ରିଯେସୁ ଗୁତ୍ତଦ୍ୱାରତା, ଭୋଜନେ ମତ୍ତଞ୍ଞୁତା, ପୁବ୍ବରତ୍ତାପରରତ୍ତଂ ଜାଗରିଯାନୁଯୋଗୋତି ? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମଦେସନା, ଧମ୍ମସ୍ସୱନଂ…ପେ… ପୁବ୍ବରତ୍ତାପରରତ୍ତଂ ଜାଗରିଯାନୁଯୋଗୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ନତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମଦେସନା, ଧମ୍ମସ୍ସୱନଂ…ପେ… ପୁବ୍ବରତ୍ତାପରରତ୍ତଂ ଜାଗରିଯାନୁଯୋଗୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋ’’ତି।

ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଦ୍ୱେ ପଚ୍ଚଯା ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିଯା ଉପ୍ପାଦାଯ – ପରତୋ ଚ ଘୋସୋ, ଯୋନିସୋ ଚ ମନସିକାରୋତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଦ୍ୱେ ପଚ୍ଚଯା ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠିଯା ଉପ୍ପାଦାଯ – ପରତୋ ଚ ଘୋସୋ, ଯୋନିସୋ ଚ ମନସିକାରୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋ’’ତି।

ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁତ୍ତସ୍ସ ପମତ୍ତସ୍ସ ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିସ୍ସ ଅସମ୍ପଜାନସ୍ସ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଧମ୍ମାଭିସମଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୨। ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୧୨-୪) ୫-୭। ତିସ୍ସୋପିକଥା

୮୯୮। ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୁତ୍ତସ୍ସ ପମତ୍ତସ୍ସ ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିସ୍ସ ଅସମ୍ପଜାନସ୍ସ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୮୯୯। ଅତ୍ଥି ସୁପିନଗତସ୍ସ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋତି? ଆମନ୍ତା। ସୁତ୍ତସ୍ସ ପମତ୍ତସ୍ସ ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିସ୍ସ ଅସମ୍ପଜାନସ୍ସ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୦୦। ଅତ୍ଥି ସୁପିନଗତସ୍ସ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ସୁତ୍ତସ୍ସ ପମତ୍ତସ୍ସ ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିସ୍ସ ଅସମ୍ପଜାନସ୍ସ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ତିସ୍ସୋପିକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୨। ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୧୫) ୮। ଅବ୍ଯାକତକଥା

୯୦୧। ସଙ୍ଗଂ ସୁପିନଗତସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ସୁପିନନ୍ତେନ ପାଣଂ ହନେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୁପିନନ୍ତେନ ପାଣଂ ହନେଯ୍ଯ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଙ୍ଗଂ ସୁପିନଗତସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତ''ନ୍ତି।

ସୁପିନନ୍ତେନ ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିଯେଯ୍ଯ…ପେ… ମୁସା ଭଣେଯ୍ଯ, ପିସୁଣଂ ଭଣେଯ୍ଯ, ଫରୁସଂ ଭଣେଯ୍ଯ, ସମ୍ଫଂ ପଲପେଯ୍ଯ, ସନ୍ଧିଂ ଛିନ୍ଦେଯ୍ଯ, ନିଲ୍ଲୋପଂ ହରେଯ୍ଯ, ଏକାଗାରିକଂ କରେଯ୍ଯ, ପରିପନ୍ଥେ ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ, ପରଦାରଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ଗାମଘାତକଂ କରେଯ୍ଯ, ନିଗମଘାତକଂ କରେଯ୍ଯ, ସୁପିନନ୍ତେନ ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱେଯ୍ଯ , ସୁପିନଗତସ୍ସ ଅସୁଚି ମୁଚ୍ଚେଯ୍ଯ, ସୁପିନନ୍ତେନ ଦାନଂ ଦଦେଯ୍ଯ, ଚୀୱରଂ ଦଦେଯ୍ଯ, ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦଦେଯ୍ଯ, ସେନାସନଂ ଦଦେଯ୍ଯ, ଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଦଦେଯ୍ଯ, ଖାଦନୀଯଂ ଦଦେଯ୍ଯ, ଭୋଜନୀଯଂ ଦଦେଯ୍ଯ, ପାନୀଯଂ ଦଦେଯ୍ଯ, ଚେତିଯଂ ୱନ୍ଦେଯ୍ଯ, ଚେତିଯେ ମାଲଂ ଆରୋପେଯ୍ଯ, ଗନ୍ଧଂ ଆରୋପେଯ୍ଯ , ୱିଲେପନଂ ଆରୋପେଯ୍ଯ…ପେ… ଚେତିଯଂ ଅଭିଦକ୍ଖିଣଂ କରେଯ୍ଯାତି? ଆମନ୍ତା । ହଞ୍ଚି ସୁପିନନ୍ତେନ ଚେତିଯଂ ଅଭିଦକ୍ଖିଣଂ କରେଯ୍ଯ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଙ୍ଗଂ ସୁପିନଗତସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତ''ନ୍ତି।

୯୦୨। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ''ସଙ୍ଗଂ ସୁପିନଗତସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତ''ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ସୁପିନଗତସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ବୋହାରିକଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତାତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ସୁପିନଗତସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ବୋହାରିକଂ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା, ତେନ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ସଙ୍ଗଂ ସୁପିନଗତସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ଯାକତ''ନ୍ତି।

ଅବ୍ଯାକତକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୨। ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୧୬) ୯। ଆସେୱନପଚ୍ଚଯକଥା

୯୦୩। ନତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ପାଣାତିପାତୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସେୱିତୋ ଭାୱିତୋ ବହୁଲୀକତୋ ନିରଯସଂୱତ୍ତନିକୋ ତିରଚ୍ଛାନଯୋନିସଂୱତ୍ତନିକୋ ପେତ୍ତିୱିସଯସଂୱତ୍ତନିକୋ, ଯୋ ସବ୍ବଲହୁସୋ ପାଣାତିପାତସ୍ସ ୱିପାକୋ ମନୁସ୍ସଭୂତସ୍ସ ଅପ୍ପାଯୁକସଂୱତ୍ତନିକୋ ହୋତୀ''ତି [ଅ। ନି। ୮।୪୦]। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି।

ନତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ଅଦିନ୍ନାଦାନଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସେୱିତଂ ଭାୱିତଂ ବହୁଲୀକତଂ ନିରଯସଂୱତ୍ତନିକଂ ତିରଚ୍ଛାନଯୋନିସଂୱତ୍ତନିକଂ ପେତ୍ତିୱିସଯସଂୱତ୍ତନିକଂ, ଯୋ ସବ୍ବଲହୁସୋ ଅଦିନ୍ନାଦାନସ୍ସ ୱିପାକୋ ମନୁସ୍ସଭୂତସ୍ସ ଭୋଗବ୍ଯସନସଂୱତ୍ତନିକୋ ହୋତି…ପେ… ଯୋ ସବ୍ବଲହୁସୋ କାମେସୁମିଚ୍ଛାଚାରସ୍ସ ୱିପାକୋ ମନୁସ୍ସଭୂତସ୍ସ ସପତ୍ତୱେରସଂୱତ୍ତନିକୋ ହୋତି…ପେ… ଯୋ ସବ୍ବଲହୁସୋ ମୁସାୱାଦସ୍ସ ୱିପାକୋ ମନୁସ୍ସଭୂତସ୍ସ ଅଭୂତବ୍ଭକ୍ଖାନସଂୱତ୍ତନିକୋ ହୋତି…ପେ… ଯୋ ସବ୍ବଲହୁସୋ ପିସୁଣାଯ ୱାଚାଯ ୱିପାକୋ ମନୁସ୍ସଭୂତସ୍ସ ମିତ୍ତେହି ଭେଦନସଂୱତ୍ତନିକୋ ହୋତି…ପେ… ଯୋ ସବ୍ବଲହୁସୋ ଫରୁସାଯ ୱାଚାଯ ୱିପାକୋ ମନୁସ୍ସଭୂତସ୍ସ ଅମନାପସଦ୍ଦସଂୱତ୍ତନିକୋ ହୋତି…ପେ… ଯୋ ସବ୍ବଲହୁସୋ ସମ୍ଫପ୍ପଲାପସ୍ସ ୱିପାକୋ ମନୁସ୍ସଭୂତସ୍ସ ଅନାଦେଯ୍ଯୱାଚାସଂୱତ୍ତନିକୋ ହୋତି, ସୁରାମେରଯପାନଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସେୱିତଂ…ପେ… ଯୋ ସବ୍ବଲହୁସୋ ସୁରାମେରଯପାନସ୍ସ ୱିପାକୋ ମନୁସ୍ସଭୂତସ୍ସ ଉମ୍ମତ୍ତକସଂୱତ୍ତନିକୋ ହୋତୀ''ତି [ଅ। ନି। ୮।୪୦]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି।

୯୦୪। ନତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସେୱିତା ଭାୱିତା ବହୁଲୀକତା ନିରଯସଂୱତ୍ତନିକା ତିରଚ୍ଛାନଯୋନିସଂୱତ୍ତନିକା ପେତ୍ତିୱିସଯସଂୱତ୍ତନିକା''ତି। ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି।

ନତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ''ମିଚ୍ଛାସଙ୍କପ୍ପୋ…ପେ… ମିଚ୍ଛାସମାଧି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସେୱିତୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ପେତ୍ତିୱିସଯସଂୱତ୍ତନିକୋ''ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି ? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି।

୯୦୫। ନତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସମ୍ମାଦିଟ୍ଠି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସେୱିତା ଭାୱିତା ବହୁଲୀକତା ଅମତୋଗଧା ହୋତି ଅମତପରାଯନା ଅମତପରିଯୋସାନା’’ତି! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି।

ନତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା – ‘‘ସମ୍ମାସଙ୍କପ୍ପୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସେୱିତୋ ଭାୱିତୋ ବହୁଲୀକତୋ…ପେ… ସମ୍ମାସମାଧି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସେୱିତୋ ଭାୱିତୋ ବହୁଲୀକତୋ ଅମତୋଗଧୋ ହୋତି ଅମତପରାଯନୋ ଅମତପରିଯୋସାନୋ’’ତି ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି, ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ଅତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତାତି।

ଆସେୱନପଚ୍ଚଯକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୨। ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୧୭) ୧୦। ଖଣିକକଥା

୯୦୬। ଏକଚିତ୍ତକ୍ଖଣିକା ସବ୍ବେ ଧମ୍ମାତି? ଆମନ୍ତା। ଚିତ୍ତେ ମହାପଥୱୀ ସଣ୍ଠାତି, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ସଣ୍ଠାତି, ସିନେରୁପବ୍ବତରାଜା ସଣ୍ଠାତି, ଆପୋ ସଣ୍ଠାତି, ତେଜୋ ସଣ୍ଠାତି, ୱାଯୋ ସଣ୍ଠାତି, ତିଣକଟ୍ଠୱନପ୍ପତଯୋ ସଣ୍ଠହନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକଚିତ୍ତକ୍ଖଣିକା ସବ୍ବେ ଧମ୍ମାତି? ଆମନ୍ତା। ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣେନ ସହଜାତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣେନ ସହଜାତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅଜ୍ଝତ୍ତିକଞ୍ଚେୱ, ଆୱୁସୋ, ଚକ୍ଖୁଂ ଅପରିଭିନ୍ନଂ ହୋତି, ବାହିରା ଚ ରୂପା ନ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ନୋ ଚ ତଜ୍ଜୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ହୋତି, ନେୱ ତାୱ ତଜ୍ଜସ୍ସ ୱିଞ୍ଞାଣଭାଗସ୍ସ [ୱିଞ୍ଞାଣଭାୱସ୍ସ (ବହୂସୁ)] ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି। ଅଜ୍ଝତ୍ତିକଞ୍ଚେୱ, ଆୱୁସୋ, ଚକ୍ଖୁଂ ଅପରିଭିନ୍ନଂ ହୋତି, ବାହିରା ଚ ରୂପା ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ନୋ ଚ ତଜ୍ଜୋ ସମନ୍ନାହାରୋ ହୋତି, ନେୱ ତାୱ ତଜ୍ଜସ୍ସ ୱିଞ୍ଞାଣଭାଗସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତି। ଯତୋ ଚ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଅଜ୍ଝତ୍ତିକଞ୍ଚେୱ ଚକ୍ଖୁଂ ଅପରିଭିନ୍ନଂ ହୋତି , ବାହିରା ଚ ରୂପା ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ତଜ୍ଜୋ ଚ ସମନ୍ନାହାରୋ ହୋତି, ଏୱଂ ତଜ୍ଜସ୍ସ ୱିଞ୍ଞାଣଭାଗସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତୀ’’ତି [ମ। ନି। ୧।୩୦୬]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଚକ୍ଖାଯତନଂ ଚକ୍ଖୁୱିଞ୍ଞାଣେନ ସହଜାତ’’ନ୍ତି।

ସୋତାଯତନଂ…ପେ… ଘାନାଯତନଂ…ପେ… ଜିୱ୍ହାଯତନଂ…ପେ… କାଯାଯତନଂ କାଯୱିଞ୍ଞାଣେନ ସହଜାତନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… କାଯାଯତନଂ କାଯୱିଞ୍ଞାଣେନ ସହଜାତନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅଜ୍ଝତ୍ତିକୋ ଚେୱ, ଆୱୁସୋ, କାଯୋ ଅପରିଭିନ୍ନୋ ହୋତି, ବାହିରା ଚ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ନ ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ନୋ ଚ…ପେ… ଅଜ୍ଝତ୍ତିକୋ ଚେୱ, ଆୱୁସୋ, କାଯୋ ଅପରିଭିନ୍ନୋ ହୋତି, ବାହିରା ଚ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ନୋ ଚ…ପେ… ଯତୋ ଚ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଅଜ୍ଝତ୍ତିକୋ ଚେୱ କାଯୋ ଅପରିଭିନ୍ନୋ ହୋତି, ବାହିରା ଚ ଫୋଟ୍ଠବ୍ବା ଆପାଥଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ତଜ୍ଜୋ ଚ ସମନ୍ନାହାରୋ ହୋତି, ଏୱଂ ତଜ୍ଜସ୍ସ ୱିଞ୍ଞାଣଭାଗସ୍ସ ପାତୁଭାୱୋ ହୋତୀ’’ତି [ମ। ନି। ୧।୩୦୬]! ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ଆମନ୍ତା। ତେନ ହି ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘କାଯାଯତନଂ କାଯୱିଞ୍ଞାଣେନ ସହଜାତ’’ନ୍ତି।

୯୦୭। ନ ୱତ୍ତବ୍ବଂ – ‘‘ଏକଚିତ୍ତକ୍ଖଣିକା ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା’’ତି? ଆମନ୍ତା। ସବ୍ବେ ଧମ୍ମା ନିଚ୍ଚା ଧୁୱା ସସ୍ସତା ଅୱିପରିଣାମଧମ୍ମାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ। ତେନ ହି ଏକଚିତ୍ତକ୍ଖଣିକା ସବ୍ବେ ଧମ୍ମାତି।

ଖଣିକକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ବାୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅତ୍ଥି କିଞ୍ଚି ସଂଯୋଜନଂ ଅପ୍ପହାଯ ପରିନିବ୍ବାନଂ, ଅରହା କୁସଲଚିତ୍ତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତି, ଅରହା ଆନେଞ୍ଜେ ଠିତୋ ପରିନିବ୍ବାଯତି, ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋ, ଅତ୍ଥି ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟାଯ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତି, ଅତ୍ଥି ସୁପିନଗତସ୍ସ ଧମ୍ମାଭିସମଯୋ, ଅତ୍ଥି ସୁପିନଗତସ୍ସ ଅରହତ୍ତପ୍ପତ୍ତି, ସବ୍ବଂ ସୁପିନଗତସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ଅବ୍ୟାକତଂ, ନତ୍ଥି କାଚି ଆସେୱନପଚ୍ଚଯତା, ଏକଚିତ୍ତକ୍ଖଣିକା ସବ୍ବେ ଧମ୍ମାତି।

୨୩। ତେୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୧୮) ୧। ଏକାଧିପ୍ପାୟକଥା

୯୦୮। ଏକାଧିପ୍ପାୟେନ ମେଥୁନୋ ଧମ୍ମୋ ପଟିସେୱିତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଏକାଧିପ୍ପାୟେନ ଅସ୍ସମଣେନ ହୋତବ୍ବଂ, ଅଭିକ୍ଖୁନା ହୋତବ୍ବଂ, ଛିନ୍ନମୂଲେନ ହୋତବ୍ବଂ ପାରାଜିକେନ ହୋତବ୍ବନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ଏକାଧିପ୍ପାୟେନ ମେଥୁନୋ ଧମ୍ମୋ ପଟିସେୱିତବ୍ବୋତି? ଆମନ୍ତା। ଏକାଧିପ୍ପାୟେନ ପାଣୋ ହନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିୟିତବ୍ବଂ, ମୁସା ଭଣିତବ୍ବା, ପିସୁଣଂ ଭଣିତବ୍ବଂ, ଫରୁସଂ ଭଣିତବ୍ବଂ, ସମ୍ଫଂ ପଲପିତବ୍ବଂ, ସନ୍ଧି ଛେଦିତବ୍ବୋ, ନିଲ୍ଲୋପଂ ହାତବ୍ବଂ, ଏକାଗାରିକଂ କାତବ୍ବଂ, ପରିପନ୍ଥେ ଠାତବ୍ବଂ, ପରଦାରୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଗାମଘାତକୋ କାତବ୍ବୋ, ନିଗମଘାତକୋ କାତବ୍ବୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଏକାଧିପ୍ପାୟକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୩। ତେୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୧୯) ୨। ଅରହନ୍ତୱଣ୍ଣକଥା

୯୦୯। ଅରହନ୍ତାନଂ ୱଣ୍ଣେନ ଅମନୁସ୍ସା ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱନ୍ତୀତି? ଆମନ୍ତା। ଅରହନ୍ତାନଂ ୱଣ୍ଣେନ ଅମନୁସ୍ସା ପାଣଂ ହନନ୍ତି…ପେ… ଅଦିନ୍ନଂ ଆଦିୟନ୍ତି, ମୁସା ଭଣନ୍ତି, ପିସୁଣଂ ଭଣନ୍ତି, ଫରୁସଂ ଭଣନ୍ତି, ସମ୍ଫଂ ପଲପନ୍ତି, ସନ୍ଧିଂ ଛିନ୍ଦନ୍ତି, ନିଲ୍ଲୋପଂ ହରନ୍ତି, ଏକାଗାରିକଂ କରୋନ୍ତି, ପରିପନ୍ଥେ ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ପରଦାରଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଗାମଘାତକଂ କରୋନ୍ତି…ପେ… ନିଗମଘାତକଂ କରୋନ୍ତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ଅରହନ୍ତୱଣ୍ଣକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୩। ତେୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୨୦-୪) ୩-୭। ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାଦିକଥା

୯୧୦। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ୱିନିପାତଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ନିରୟଂ ଗଚ୍ଛତି , ସଞ୍ଜୀୱଂ ଗଚ୍ଛତି, କାଳସୁତ୍ତଂ ଗଚ୍ଛତି, ତାପନଂ ଗଚ୍ଛତି, ମହାତାପନଂ [ପତାପନଂ (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ। ପୀ।)] ଗଚ୍ଛତି, ସଙ୍ଘାତକଂ ଗଚ୍ଛତି, ରୋରୁୱଂ ଗଚ୍ଛତି…ପେ… ଅୱୀଚିଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ୱିନିପାତଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ୱିନିପାତଂ ଗଚ୍ଛତୀ''ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ହଞ୍ଚି ''ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ୱିନିପାତଂ ଗଚ୍ଛତୀ''ତି – ନତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ''ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ୱିନିପାତଂ ଗଚ୍ଛତୀ''ତି।

୯୧୧। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ଗବ୍ଭସେୟ୍ୟଂ ଓକ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ନିରୟଂ ଉପପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ତିରଚ୍ଛାନୟୋନିଂ ଉପପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ଗବ୍ଭସେୟ୍ୟଂ ଓକ୍କମତୀତି ? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇଦ୍ଧିମାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇଦ୍ଧିମାତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତେନ ଛନ୍ଦିଦ୍ଧିପାଦୋ ଭାୱିତୋ…ପେ… ୱୀରିୟିଦ୍ଧିପାଦୋ…ପେ… ଚିତ୍ତିଦ୍ଧିପାଦୋ…ପେ… ୱୀମଂସିଦ୍ଧିପାଦୋ ଭାୱିତୋତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ଗବ୍ଭସେୟ୍ୟଂ ଓକ୍କମତୀତି? ଆମନ୍ତା। ''ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିୟକାମକାରିକାହେତୁ ଗବ୍ଭସେୟ୍ୟଂ ଓକ୍କମତୀ''ତି

– ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ହଞ୍ଚି ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟଂ ଓକ୍କମତୀ’’ତି – ନତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟଂ ଓକ୍କମତୀ’’ତି।

୯୧୨। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଦୁକ୍କରକାରିକଂ ଅକାସୀତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ‘‘ସସ୍ସତୋ ଲୋକୋ’’ତି ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛି, ‘‘ଅସସ୍ସତୋ ଲୋକୋ’’ତି…ପେ… ‘‘ଅନ୍ତୱା ଲୋକୋ’’ତି…ପେ… ‘‘ଅନନ୍ତୱା ଲୋକୋ’’ତି… ‘‘ତଂ ଜୀୱଂ ତଂ ସରୀର’’ନ୍ତି … ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଜୀୱଂ ଅଞ୍ଞଂ ସରୀର’’ନ୍ତି… ‘‘ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା’’ତି… ‘‘ନ ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା’’ତି… ‘‘ହୋତି ଚ ନ ଚ ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା’’ତି…ପେ… ‘‘ନେୱ ହୋତି ନ ନ ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା’’ତି ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଦୁକ୍କରକାରିକଂ ଅକାସୀତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଦୁକ୍କରକାରିକଂ ଅକାସୀ’’ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ହଞ୍ଚି ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଦୁକ୍କରକାରିକଂ ଅକାସୀ’’ତି – ନତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଦୁକ୍କରକାରିକଂ ଅକାସୀ’’ତି।

୯୧୩। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଅପରନ୍ତପଂ [ଅମରଂ ତପଂ (ସଂ। ନି। ୧।୧୩୭)] ଅକାସି, ଅଞ୍ଞଂ ସତ୍ଥାରଂ ଉଦ୍ଦିସୀତି? ଆମନ୍ତା। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ‘‘ସସ୍ସତୋ ଲୋକୋ’’ତି ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛି…ପେ… ‘‘ନେୱ ହୋତି ନ ନ ହୋତି ତଥାଗତୋ ପରଂ ମରଣା’’ତି ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛୀତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୧୪। ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଅଞ୍ଞଂ ସତ୍ଥାରଂ ଉଦ୍ଦିସୀତି? ଆମନ୍ତା। ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଅଞ୍ଞଂ ସତ୍ଥାରଂ ଉଦ୍ଦିସୀ’’ତି – ଅତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋତି? ନତ୍ଥି। ହଞ୍ଚି ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଅଞ୍ଞଂ ସତ୍ଥାରଂ ଉଦ୍ଦିସୀ’’ତି – ନତ୍ଥେୱ ସୁତ୍ତନ୍ତୋ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଅଞ୍ଞଂ ସତ୍ଥାରଂ ଉଦ୍ଦିସୀ’’ତି।

ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୩। ତେୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୨୫) ୮। ପତିରୂପକଥା

୯୧୫। ଅତ୍ଥି ନ ରାଗୋ ରାଗପତିରୂପକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ନ ଫସ୍ସୋ ଫସ୍ସପତିରୂପକୋ, ଅତ୍ଥି ନ ୱେଦନା ୱେଦନାପତିରୂପିକା, ଅତ୍ଥି ନ ସଞ୍ଞା ସଞ୍ଞାପତିରୂପିକା , ଅତ୍ଥି ନ ଚେତନା ଚେତନାପତିରୂପିକା, ଅତ୍ଥି ନ ଚିତ୍ତଂ ଚିତ୍ତପତିରୂପକଂ, ଅତ୍ଥି ନ ସଦ୍ଧା ସଦ୍ଧାପତିରୂପିକା, ଅତ୍ଥି ନ ୱୀରିଯଂ ୱୀରିଯପତିରୂପକଂ, ଅତ୍ଥି ନ ସତି ସତିପତିରୂପିକା, ଅତ୍ଥି ନ ସମାଧି ସମାଧିପତିରୂପକୋ , ଅତ୍ଥି ନ ପଞ୍ଞା ପଞ୍ଞାପତିରୂପିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

୯୧୬। ଅତ୍ଥି ନ ଦୋସୋ ଦୋସପତିରୂପକୋ, ଅତ୍ଥି ନ ମୋହୋ ମୋହପତିରୂପକୋ, ଅତ୍ଥି ନ କିଲେସୋ କିଲେସପତିରୂପକୋତି? ଆମନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ନ ଫସ୍ସୋ ଫସ୍ସପତିରୂପକୋ…ପେ… ଅତ୍ଥି ନ ପଞ୍ଞା ପଞ୍ଞାପତିରୂପିକାତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ…।

ପତିରୂପକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

୨୩। ତେୱୀସତିମୱଗ୍ଗୋ

(୨୨୬) ୯। ଅପରିନିପ୍ଫନ୍ନକଥା

୯୧୭। ରୂପଂ ଅପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ରୂପଂ ନ ଅନିଚ୍ଚଂ ନ ସଙ୍ଖତଂ ନ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖଯଧମ୍ମଂ ନ ୱଯଧମ୍ମଂ ନ ୱିରାଗଧମ୍ମଂ ନ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ନ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେୱଂ ୱତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖଯଧମ୍ମଂ ୱଯଧମ୍ମଂ ୱିରାଗଧମ୍ମଂ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ୱିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ…ପେ… ୱିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ୱତ ରେ ୱତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ରୂପଂ

ଅପରିନିପ୍ଫନ୍ନ’’ନ୍ତି।

ଦୁକ୍ଖଞ୍ଞେଵ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯଦନିଚ୍ଚଂ ତଂ ଦୁକ୍ଖଂ [ସଂ। ନି। ୩।୧୫] ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯଦନିଚ୍ଚଂ ତଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚଂ’’, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦୁକ୍ଖଞ୍ଞେଵ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନ’’ନ୍ତି…ପେ…।

୯୧୮। ଵେଦନା …ପେ… ସଞ୍ଞା… ସଙ୍ଖାରା… ଵିଞ୍ଞାଣଂ… ଚକ୍ଖାଯତନଂ…ପେ… ଧମ୍ମାଯତନଂ… ଚକ୍ଖୁଧାତୁ… ଧମ୍ମଧାତୁ… ଚକ୍ଖୁନ୍ଦ୍ରିଯଂ…ପେ… ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ନ ଅନିଚ୍ଚଂ…ପେ… ନ ଵିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ନ ହେଵଂ ଵତ୍ତବ୍ବେ…ପେ… ନନୁ ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ…ପେ… ଵିପରିଣାମଧମ୍ମନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅନିଚ୍ଚଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଟିଚ୍ଚସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଖଯଧମ୍ମଂ ଵଯଧମ୍ମଂ ଵିରାଗଧମ୍ମଂ ନିରୋଧଧମ୍ମଂ ଵିପରିଣାମଧମ୍ମଂ, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅପରିନିପ୍ଫନ୍ନ’’ନ୍ତି।

ଦୁକ୍ଖଞ୍ଞେଵ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ନନୁ ଯଦନିଚ୍ଚଂ ତଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅନିଚ୍ଚ’’ନ୍ତି? ଆମନ୍ତା। ହଞ୍ଚି ଯଦନିଚ୍ଚଂ ତଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଵୁତ୍ତଂ ଭଗଵତା – ‘‘ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅନିଚ୍ଚଂ’’, ନୋ ଚ ଵତ ରେ ଵତ୍ତବ୍ବେ – ‘‘ଦୁକ୍ଖଞ୍ଞେଵ ପରିନିପ୍ଫନ୍ନ’’ନ୍ତି।

ଅପରିନିପ୍ଫନ୍ନକଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ତେଵୀସତିମଵଗ୍ଗୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଏକାଧିପ୍ପାଯେନ ମେଥୁନୋ ଧମ୍ମୋ ପଟିସେଵିତବ୍ବୋ, ଅରହନ୍ତାନଂ ଵଣ୍ଣେନ ଅମନୁସ୍ସା ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେଵନ୍ତି, ବୋଧିସତ୍ତୋ ଇସ୍ସରିଯକାମକାରିକାହେତୁ ଵିନିପାତଂ ଗଚ୍ଛତି, ଗବ୍ଭସେଯ୍ୟଂ ଓକ୍କମତି, ଦୁକ୍କରକାରିକଂ ଅକାସି , ଅପରନ୍ତପଂ ଅକାସି, ଅଞ୍ଞଂ ସତ୍ଥାରଂ ଉଦ୍ଦିସି, ଅତ୍ଥି ନ ରାଗୋ ରାଗପତିରୂପକୋ ଅତ୍ଥି ନ ଦୋସୋ ଦୋସପତିରୂପକୋ ଅତ୍ଥି ନ ମୋହୋ ମୋହପତିରୂପକୋ ଅତ୍ଥି ନ କିଲେସୋ କିଲେସପତିରୂପକୋ, ରୂପଂ ଅପରିନିପ୍ଫନ୍ନଂ ଅଞ୍ଞାତାଵିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅପରିନିପ୍ଫନ୍ନନ୍ତି।

ଖୁଦ୍ଦକୋ ଅଡ୍ଢପଣ୍ଣାସକୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ନଵଂ, ନିକ୍ଖୁତି, ଏକାଧିପ୍ପାଯୋତି।

ପଣ୍ଣାସକୁଦ୍ଦାନଂ –

ମହାନିଯାମୋ , ଅନୁସଯା, ନିଗ୍ଗହୋ, ଖୁଦ୍ଦକପଞ୍ଚମୋ;

ପରପ୍ପଵାଦମଦ୍ଦନା, ସୁତ୍ତମୂଲସମାହିତା;

ଉଜ୍ଜୋତନା ସଵ୍ଵସମଯେ, କଥାଵତ୍ଥୁପକରଣେତି।

ପଞ୍ଚଵିଂସଭାଣଵାରଂ

କଥାଵତ୍ଥୁପକରଣଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।